

The University of Chicago
Library

LE

LIVRE DES PRÉCEPTES

PAR

MOÏSE BEN MAIMOUN

DIT

MAIMONIDE

PUBLIÉ POUR LA PREMIÈRE FOIS DANS L'ORIGINAL ARABE ET

ACCOMPAGNÉ D'UNE INTRODUCTION ET DE NOTES

PAR

MOÏSE BLOCH

RABBIN

PARIS

LIBRAIRIE LIPSCHUTZ

28, RUE LAMARTINE

1888

LE
LIVRE DES PRÉCEPTES

PAR
MOÏSE BEN MAIMOUN
DIT
MAÏMONIDE

PUBLIÉ POUR LA PREMIÈRE FOIS DANS L'ORIGINAL ARABE ET
ACCOMPAGNÉ D'UNE INTRODUCTION ET DE NOTES

PAR
MOÏSE BLOCH
RABBIN

PARIS
LIBRAIRIE LIPSCHUTZ
28, RUE LAMARTINE

1888

TL

LE

LIVRE DES PRÉCEPTES

VIENNE. — TYP. ADOLPHE HOLZHAUSEN,
IMPRIMEUR DE LA COUR I. & R. ET DE L'UNIVERSITÉ.

Moses ben Maimon
" /

LE

LIVRE DES PRÉCEPTES

 /

PAR

MOÏSE BEN MAIMOUN

DIT

MAÏMONIDE

PUBLIÉ POUR LA PREMIÈRE FOIS DANS L'ORIGINAL ARABE ET

ACCOMPAGNÉ D'UNE INTRODUCTION ET DE NOTES

PAR

MOÏSE BLOCH

RABBIN

PARIS

LIBRAIRIE LIPSCHUTZ

28, RUE LAMARTINE

1888

Librairie LÉVY

46, RUE D'ALÉSIA
PARIS-XIVE

BM 646

M 864

Onion. Int.

PRÉFACE

On sait que, d'après la tradition juive, les lois mosaïques sont au nombre de *six-cent-treize* (תר"ג), dont *trois cent soixante-cinq* défenses (ששה מצוות לא תעשה) et *deux cent quarante-huit* commandements (רמח מצוות עשה)¹. Ces divers chiffres ont été indiqués explicitement² pour la première fois par l'aggadiste Simlaï, docteur palestinien du IIIe siècle. Pendant longtemps, le chiffre de 613 a été accepté par la littérature rabbinique sans qu'on songeât à rechercher quelles lois étaient en réalité comprises dans ce total. Au VIIIe siècle seulement, Simon Kahira donna le premier, comme introduction à son recueil de lois intitulé *Halakot guedolot*, l'énumération détaillée des 613 lois, et cette énumération fut acceptée jusqu'au douzième siècle, c'est-à-dire jusqu'à Maïmonide. Saadia, Eliahou hazzakèn, Isaac Albargueloni, Salomon ibn Gabirol ont suivi, en grande partie, dans leurs compositions liturgiques appelées *azharot*, l'énumération des *Halakot guedolot*³.

1) Voir, sur l'origine des 613 lois, notre article dans la *Revue des Études juives*, I, p. 197—211.

2) *Maccoth*, 23^b.

3) Voir, sur l'énumération de Simon Kahira et sur les auteurs d'*azharot* qui l'ont suivie, notre article dans *Revue des Ét. j.*, V, p. 27—40.

Quand Maïmonide (Moïse ben Maimoun, 1135—1204) voulut publier, à son tour, un recueil de lois religieuses, il fut amené, dans le cours de son travail, à reconnaître que l'énumération des *Halakot guedolot* contenait bien des erreurs. Simon Kahira avait compté comme mosaïques des prescriptions qui ne se trouvent pas dans la *Thora*, et, d'un autre côté, il avait négligé de tenir compte de lois qui sont réellement dans le Pentateuque. Maïmonide résolut alors de refaire le travail de Kahira; comme il le dit lui-même, «il lui parut convenable de placer en tête de l'ouvrage dont il vient de parler (le recueil appelé *Mischné Thora*) le présent traité (*Séfér hamicvot*), dans lequel il établira clairement le nombre des lois et expliquera d'après quels principes il faut les compter»¹. Pour que ce traité ne fût pas considéré comme partie intégrante du *Mischné Thora*, écrit en hébreu, il le composa en langue arabe². C'est le texte de ce traité que nous publions dans le présent volume.

Ce traité est connu sous le nom de ספר המצוות. S'appelait-il ainsi à l'origine? ou le titre hébreu n'est-il que la traduction du titre arabe, qui aurait été dans ce cas כתאב אלשראיע³. Quand Maïmonide en parle, il le mentionne, soit en arabe, soit en hébreu, par ces mots : *mon ouvrage relatif à l'énumération des prescriptions* ou *relatif aux principes des prescriptions*⁴, mais il ne cite pas de titre précis. A notre avis, ce traité portait dès l'origine le nom de ספר המצוות, car il est toujours mentionné sous ce titre hébreu par Abraham, fils de Maïmonide, ainsi que par Daniel le

1) Introduction au *S. hamicvot*, p. 6, l. 5 et suiv.

2) Préface d'Ibn Tibbon à sa traduction du *S. hamicvot* (dans קונטרס והבר זה כלשון הגר : 31—32) de M. le Dr Jellinek, Wien 1878, p. 31—32) : למען לא יחובר עם חבור הגדול ואעפ"י שהוא כפתיחה אליו.

3) C'est sous ce titre que Maïmonide cite l'ouvrage de Héféc ben Yaqliah, dans l'introduction au *S. hamicvot*, p. 5, l. 3. Voir sur Héféc et son ouvrage *Revue des Ét. j.*, V, p. 38—40.

4) חבור בענין עקרי; חבור בענין מנין המצוות; אלקתאב פי עדר אלמצוות המצוות.

Babylonien, quoique leurs discussions sur ce livre fussent écrites en arabe¹ et qu'ils eussent sous les yeux, non pas une traduction hébraïque, mais le texte arabe².

Le *Sefer hamiqvot* a-t-il été écrit avant ou après le *Mischné-Thora*? Cette question nous semble définitivement résolue, il nous paraît incontestable que le premier ouvrage a paru avant le *Mischné-Thora*³. Il ressort, en effet, de l'introduction du *S. hamiqvot* qu'après avoir conçu l'idée et le plan de son grand ouvrage, Maïmonide a reconnu qu'avant tout il était nécessaire d'aller au-devant des objections que pourraient soulever certaines parties de cet ouvrage et d'expliquer dans un travail préparatoire les raisons qui l'engageaient à s'écarter sur certains points de l'énumération de ses prédécesseurs⁴. Le travail qui devait servir d'avance de justification au *Mischné-Thora* n'est autre que notre *מ. המצוות*. Du reste, Abraham, fils de Maïmonide, admet également la priorité du *מ. המצוות*. «Au moment où mon père a composé le *Livre des Préceptes*, dit-il, il a cru que telle opinion était erronée, dont plus tard, en écrivant le *חבור* (*Mischné-Thora*), il a reconnu la justesse.»⁵ Nachmanide dit aussi à plusieurs reprises que Maïmonide est revenu, dans le *Mischné-Thora*, de certaines opinions qu'il avait émises dans le *S. hamiqvot*⁶.

A part quelques fragments⁷, le texte arabe du *S. hamiqvot* était inédit jusqu'à présent. Ce livre est surtout connu par la

1) *מעשה נסים*, édité par M. Goldberg, Paris, 1867.

2) Quand Abraham et Daniel citent le *S. hamiqvot*, ils citent toujours le texte arabe.

3) Telle est aussi l'opinion de M. J. Derenbourg, dans Geiger, *Zeitschrift*, I, 423; de M. le Dr David Cassel, dans Kobak, *Jeschurun*, 3e livraison, 1857, p. 65.

4) *S. hamiqvot*, p. 4, fin, et p. 5.

5) *מעשה נסים*, p. 100.

6) *השניות*, passim.

7) M. le Dr Jellinek a publié dans *קונטרס חריג*, p. 26—31, les commandements 36, 94 et 111 (ce dernier en partie), quelques lignes de la défense 5 et la défense 9. M. le Dr Moritz Peritz a publié (*Das Buch*

traduction de Moïse ben Samuel ibn Tibbon, dont nous parlerons plus loin. Avant ce dernier, deux autres savants avaient déjà traduit le *S. hamçvot*, Abraham Halévi ibn Hisdaï, de Barcelone, et Salomon ben Joseph ibn Ayub, de Grenade, établi plus tard à Béziers¹. De ces trois traductions, une seule a été imprimée en entier, celle de Moïse ibn Tibbon. Une partie de la traduction d'Ibn Ayub a été publiée en 1882 par M. le Dr. Moritz Peritz². Nous ne nous occupons pas ici de cette traduction, parce que nous nous proposons de la publier prochainement, si elle n'a pas paru avant que nous ayons pu réaliser notre projet. Enfin, la traduction d'Ibn Hisdaï est connue par les fragments cités dans les *דשנות* de Nachmanide et dans le *מ' החינך*.

Déjà Moïse ibn Tibbon parle de la traduction d'Abraham ibn Hisdaï³, il en loue le style élégant et la fidélité, et il déclare qu'il n'aurait pas traduit une seconde fois le livre de Maïmonide s'il n'avait pas reconnu que la traduction d'Ibn Hisdaï avait été faite d'après une première édition du *S. hamçvot*, bien différente de la deuxième édition qu'il avait entre les mains⁴. Depuis, bien des savants modernes⁵ ont parlé des remaniements profonds que Maïmonide aurait fait subir à son *S. hamçvot*, le plus souvent ils se sont contentés de rapporter l'opinion d'Ibn Tibbon sans examiner l'importance de ces remaniements. Il nous a paru intéressant

der Gesetze, Theil I; Breslau, 1882) l'introduction et les trois premiers principes, avec la traduction hébraïque de Salomon ibn Ayub et une traduction allemande.

1) Voir *Histoire littéraire de la France*, tome XXVII, p. 591. D'après cet ouvrage, Ibn Ayub a commencé sa traduction au mois de nissan 5000 (mars-avril 1240).

2) *Das Buch der Gesetze*, Breslau, 1882.

3) Préface, dans *קונטרס תרי"ג*, p. 32.

4) *Ibid.* : ואחרי ימים הובאה אלי ההעתקה הצחה והיא ושבתתי עצמי בראותי : צחות לשונה ונועם מליצתה . . . ואכניה בו כי העתק מתופס ראשון היו בו סברות רבות חור בו הרב מהן.

5) Kobak, *Jeschurun*, 3e livraison, 1857, p. 63; Dr David Rosin, *Ein Compendium*, Breslau, 1871, p. 106; Dr Jellinek, *קונטרס תרי"ג*, p. 18 et 26.

d'étudier la question de près en nous servant pour cet examen des éléments fournis par les *השנות* de Nachmanide et le *מ' הדין*¹. Naturellement, il n'est pas possible de se prononcer sur ce sujet avec une certitude absolue, mais autant que les fragments et les renseignements épars dans les deux ouvrages précités permettent d'en juger, on peut affirmer que ces modifications n'ont pas été aussi importantes que pourraient le faire croire les paroles d'Ibn Tibbon.

Examinons d'abord la disposition matérielle, la forme du livre. Après avoir établi les quatorze principes d'après lesquels il faut compter les lois mosaïques, Maïmonide rapporte sous des numéros d'ordre les 248 commandements et les 365 défenses. Or, Nachmanide² cite, à notre connaissance, 36 commandements différents³, et il les mentionne tous sous le numéro qu'ils ont dans notre édition, il est donc permis d'en conclure que Maïmonide n'a pas modifié dans la seconde édition l'ordre dans lequel les commandements se suivaient dans la première édition. Il n'en est pas de même des défenses. Plusieurs de ces dernières ont un autre numéro dans Nachmanide que dans notre édition. Ainsi les

1) Nachmanide et l'auteur du *מ' הדין* se sont servis tous les deux de la traduction d'Ibn Hisdai. Voir Kobak, *Jeschurun*, l. c., et surtout Rosin, *Ein Compendium*, p. 104.

2) Nous indiquons les pages des *השנות* d'après le *מ' המצוות* édition Amsterdam, 5420 [1660].

3) A la fin de ses *השנות*, Nachmanide indique les commandements du *מ' המצוות* qu'il ne compte pas (p. 120^b), il dit que ce sont les suivants : 5, 85, de 95 à 108, 142, 149, 150, 151, 152, 227, 228 et 229. Or, on trouvera dans ses *Observations* qu'en effet il ne compte pas, pour une raison ou pour une autre, les commandements qui portent dans notre édition les numéros indiqués ci-dessus. Pour 5 et 85, voir Nachmanide sur ces commandements; pour 95—108, voir N. sur 96; pour 142, voir N. sur le 6e principe, 34^a; pour 149, 150, 151 et 152, voir N. sur le 6e principe, 33^b; pour 227, 228 et 229, voir N. sur le 14e principe, fin, 52^a. Nachmanide cite, en outre, les commandements 10 (54^a), 25 (99^b), 34 (24^b), 123 (52^b), 129 (118^b), 153 (13^b), 174 (7^b), 175 (15^a), 187 (24^b) et 195 (80^a). Tous ces commandements portent le même numéro dans

défenses 95, 135, 136, 153, 194 portent dans Nachmanide¹ les n°s 96, 136, 137, 154, 195; les défenses 212, 294, 303, 308 et 322 sont désignées dans Nachmanide sous les n°s 208, 289, 298, 303 et 313. Par contre, 18 autres défenses portent dans Nachmanide le même numéro que dans notre édition². Nous ajouterons que la défense désignée dans le *מ' החינוך*³ sous le n° 313 répond au n° 321 de notre édition, tandis que la défense mentionnée par Nachmanide sous le n° 313 correspond, comme on l'a vu plus haut, au n° 322 de notre édition, et la défense citée par le *מ' החינוך*⁴ sous le n° 195 a le même numéro que dans notre édition, mais porte dans Nachmanide le n° 194. On voit donc qu'il y a des différences de numérotation même entre Nachmanide et le *מ' החינוך*. Si l'on tient compte, en outre, de ce fait qu'il y a quelques différences de numérotation entre les divers manuscrits arabes que nous avons consultés de la seconde édition et entre la traduction d'Ibn Tibbon, il faut bien admettre que des différences de ce genre peuvent provenir des copistes, et qu'une partie, au moins, des divergences que nous avons relevées entre la numérotation de

notre édition. Il va sans dire que nous n'avons pas tenu compte de la similitude de numéros, quand le numéro indiqué par Nachmanide, dans son observation sur un commandement, est le même que celui du commandement sur lequel il fait cette observation.

1) Pour 96, voir Nachmanide 120^b et son observation sur défense 95; pour 136, 137 et 154 voir 118^b; pour 195, voir 100^a; pour 208, voir 52^b; pour 289, 303 et 313, voir 120^b et observations sur les défenses 294, 308 et 318 de notre édition; pour 298, voir 118^b.

2) Ce sont les défenses 16 (29^a), 25 (40^b), 53 (46^b), 73 (95^b et 120^b), 79 (52^b), 94 (46^b), 124 (18^a), 141 (77^a), 157 (65^a), 163 (88^b), 165 (31^a), 170 (91^b), 179 (41^a), 181, 196 (18^a), 198, 199 (15^a), 287 (18^a). On peut ajouter à ces 18 défenses, les défenses 28, 58, 69, 71, 150, 151 et 152; voir la fin des *דשנות*, où Nachmanide indique les défenses du *מ' המצוות* qu'il ne faut pas compter (120^b) et les observations de N. sur les défenses, 28, 58, 69, 71 et sur le 8° principe (38^b).

3) N° 24, 18^a.

4) N° 252, 97^a.

Nachmanide et celle de notre édition ne sont pas dues à Maïmonide. En tout cas, ces différences sont très légères.

Le fond n'a pas subi des modifications plus importantes. Toutes les citations faites par Nachmanide et le *הרי"ק* concordent avec le texte actuel du *S. hamigvot*¹, toutes les contradictions relevées par Nachmanide entre le *S. hamigvot* et le *Mischné-Thora* subsistent encore d'après notre édition, sauf une seule². Ajoutons que parmi les nombreuses objections faites par Daniel le babylonien contre le *S. hamigvot*, il y en a également une qui, d'après notre édition, n'a plus de raison d'être³. Ainsi, nous ne trouvons que deux points qui aient été modifiés par Maïmonide dans sa seconde édition. Ce ne sont pas là des remaniements bien considérables.

Nous avons réuni et nous donnons ici une très grande partie des fragments de la traduction d'Ibn Hisdai, disséminés dans les *השנו"ת* de Nachmanide et dans le *הרי"ק*, et nous les accompagnons du texte arabe. On aura ainsi la preuve de ce que nous venons de dire, on pourra juger par soi-même que la première édition était conforme au texte actuel, et en même temps on

1) Les citations de Nachmanide sont quelquefois plus courtes et celles du *הרי"ק* plus longues que les passages correspondants du texte arabe. Mais on remarque très facilement que Nachmanide abrège volontairement la citation et que le *הרי"ק* ajoute à la citation des explications qu'il croit nécessaires pour en rendre le sens plus clair.

2) *השנו"ת*, fin des observations sur les principes, 52^b. La défense 212 de notre édition dit le contraire de ce que Nachmanide avait à la défense 208 de son édition. Nachmanide avait *בשאר אילנות*; nous avons (d'après le texte arabe) : *ואין זה בשאר אילנות*. M. le Dr Rosin avait déjà signalé cette correction (*Ein Compendium*, p. 107), et, avant lui, Kobak, *Jeschurun*, 2e liv., p. 5, note 4. M. Rosin dit que Maïmonide a corrigé dans la 2e édition un passage du 9e principe, les commandements 120 et 123 et les défenses 210 et 212; il n'a modifié, en réalité, que la défense 212.

3) *מעשה נסים*, p. 11. Daniel reproche à Maïmonide d'avoir compté *לא תוכל לזכות את הפסח* comme une défense. Abraham lui répond (p. 15) que jamais Maïmonide n'a compté cette défense; en effet, elle ne se trouve pas dans notre édition.

pourra se rendre compte de la façon dont Ibn Hisdai a traduit le texte arabe.

Nous mettons entre [] les mots ou les passages qui se trouvent dans un des deux textes et ne sont pas reproduits dans l'autre.

ואלאצל אלתאני אן לים כל מא יתעלם
באתרי שלש עשרה מדות שהתורה
נדרשת בהן או ברבוי ינבני עדָה
ואלאצל אלתאלת אנה לא ינבני אן תעדָ
מצוות שאין נזהגות לדורות
ואלאצל אלראבע אנה לא ינבני אן תעדָ
אלאואמר אלתִי תעם אלשראיע כלהא
... וקר גלט פי הרא אלאצל חתי עדו
קדושים תהיו במצוה מן נמלה מצוות
עשה ולם יעלמו אן קולה קדשים תהיו
והתקדשתם והייתם קדושים ואומר
באמתאל נמיע אלשריעה וכאנה יקול
כן מקדסם ככונך תעמל כל מה אמרתך
בה ותנחדי ען כל מא נהיתך ענה¹ ונן
ספרא... יעני אעתולו אלקבאיה אלמנה²
ענהא כלהא
ואלאצל אלתאמן אנה לא ינבני אן יעדָ
אלנפי מע אלנהי

העיקר השני שאין כל מה שלמדו אותו
באחת משלש עשרה מדות שהתורה
נדרשת בהן או ברבוי ראוי למנותו
העיקר השלישי שאין ראוי שימנו מצוות
שאין לדורות³
העיקר הרביעי שאין ראוי שימנו המצוות
הכוללות בתורה כולה... וכבר טעו
בעיקר הזה עד אשר מנו קדושים תהיו
מצוה בכלל מצוות עשה ולא ידעו שאמרו
ית' קדושים תהיו והתקדשתם והייתם
קדושים הם מצוות לעשות כל התורה
כולה ולשון ספרא... כלומר הסירו
המדות המכוערות כולם שמנעתי אתכם
מהם⁴

העיקר השמיני שאין ראוי שימנו השלילות
עם המניעה⁵

מצוות עשה

אלמצוה אלאילי הוא אלאמר אלד
אמרנא באעתקאד אלרבוֹבִיָה והו אן
נעתקד אן תם עלה וסבב הו אלפאעל
לנמיע אלמונודאת... והואמר באעתקאד
כמא בינא

המצוה הראשונה שנצטוינו באמונת
האלהות והוא שנאמין שיש עלה וסבה
הוא פועל כל הנמצאות... והיא מצוה
כאמונה כמו שבארנו⁶

1) 14^b, השנות הרמבן.

2) *Ib.* 23^a.

3) *Ib.* 27^b.

4) Le passage entre [] manque dans l'hébreu.

5) *Ib.* 36^a.

6) *Ib.* 53^a.

ואלמצה אלכאמסהּ הוּ אלאמר אלדי
אמרנא בעבדתהּ . . . ואן כאן הדיא
אלאמר איצא מן אלאואמר אלעאמהּ כמא
בינא פי אלאצל אלארבע לכן פיה תכצין
לאנהּ אמר באלצלאהּ

(אלמצה אלל"ד) . . . ואן כאן הדיא
אלאמר נא ללויים חנייד אנמא דלך לקלהּ
ערד אלכהנים פי דלך אלוקת [אד אהרן
הוּ אלמכדי] אמא לדורות פאלמצה
לאומהּ ללכהנים והם אלדין ינקלונהּ

כמא תבין פי ספר יהושע וספר שמואל

ואלמצה אללוּ אלאמר אלדי אמרנא
בכון אלכהנים יכדמו נובאת תכדם נובהּ
כל נמעהּ ולא יכון יד אלכל מכתלטהּ
גיר פי אלרגלים פקט פאנהּ תכדם
אלנובאת כלאהּ באלסויהּ וכל מן נא קרב
וקד תבין פי דברי הימים תקסים דוד
ושמואל להם ואנעאלהם כ"ד משמרות
[ותבין פי סוכה אן ברגלים יד כלן שוה]
ונץ הדיא אלמצהּ . . .

(אלמצה אללוּ) . . . והדיא בעינהּא די
מצות אבלים אעני אן כל שכץ מן ישראל
ילומהּ אן יתאבל על קרוביו אעני ששה
מתי מצוהּ ומן שדהּ הדיא אללוּם ב"ן פי
אלכהן אלדי הוּ מוזהר על הטומאה אנהּ
יטמא ולא ב"ד כשאר ישראל לילא יצעק
אחכאם אלאבלות וקד תבין אן אבלות
יום ראשון דאורייתא ובכיאן קאלו פי מועד
קטן . . . פקד באן אן אלתואם אלאבלות

המצוה החמישית שנצטוונו בעבודתו . . .
ואע"פ שמצוה זו מן המצוות הכוללות
[כלומר שאינן נמנות] כמו שבארנו בעיקר
הרביעי יש בו גם כן פרט והוא מצוה
בתפלהּ

(מצוה ל"ד) . . . אף על פי שמצוה זו
באה ללויים בעת ההיא היה [כלומר
במדבר] למעוט מספר הכהנים בימים
ההם ואולם הכהנים חייבים כמצוה זו
והם ישאוהו כמו שהתבאר בספר יהושע
ובספר שמואל⁴

והמצוה הלוּ שנצטוונו שיהיו הכהנים
עובדים למשמרות תהיה כל משמרה
עובדת שבוע ולא תהיה יד הבל מתעסקת
יחד אלא ברגלים בלבד ואו יעברו
המשמרות כולן בשוה וכל מי שבא יקריב
ובספר דברי הימים מבואר איך חלקו
אותן דוד ושמואל שעשו מהן כ"ד
משמרות⁵ ולשון זאת המצוה . . .⁶

(מצוה לוּ) . . . וזאת בעצמהּ היא מצות
איבול כלומר שכל איש מִישראל חייב
להתאבל על קרוביו כלומר ששה מתי
מצוה . . .⁷ ומחזק החובה הזאת ביאר
בכהן שהוא מוזהר על הטומאה שיטמא
על כל פנים כשאר ישראל כשכיל שלא
יחלשו משפטי האבלות וכבר נתבאר
שאבלות יום ראשון מראודיתא [והוא יום
מיתה וקבורה] ובביאור אמרו במועד קטן

1) Ces mots sont une addition de Nachmanide. Le ס' החינוך qui rapporte le même passage (n° 431, 170^b) n'a pas ces mots.

2) Ib. 54^a.

3) Manque dans l'hébreu, manque également dans Ibn Tibbon.

4) ס' החינוך, n° 368, 141^a.

5) Les mots entre [] manquent dans Nachmanide, mais se trouvent dans ס' החינוך, qui cite le même passage (n° 498, f° 191^b). Cela prouve une fois de plus que quelquefois Nachmanide laisse volontairement certains développements de côté, parce que la citation abrégée suffit pour son argumentation.

6) השנות, 59^a.

7) Ici se trouve une intercalation faite par l'auteur du ס' החינוך.

דאורייתא . . . לכן ביום הראשון פקט
ובקיה אלסבוע מדרבנן... פאפהם הדיא

(אלמצהו אלעח) . . . הדיא אלמצהו נוהנת
בחוצה לארץ איצא ושללא בפני הבית
והדיא הו דין תורה לכן כגורה דרבנן איאך
יאכל שללא במום אד וליים ענדנא מקדש
קאלו . . . פאדא כאן חם מקדש בניי

. . . וכשיהיה שם מקדש בניי² . . .

ואלמצהו אלצ"ד אלאמר אלדיא אמרנא
בתחבית כל מא אלומנא אנפסנא
כאללפט מן ימין ונדור וקרבאן וגיר דלך
והו קולה תע' מוצא שפתיך תשמור
ועשית ואן כאנו קד פצלו אלפאט הדיא
אלפסוק ונעלו מנה כל כלמה למעני לכן
אלנרץ אלחאצל מן כל מא דכרו לך הו
אן מצות עשה הי תחבית כל מא ילפט
בה אלאנסאן מן אלואם נפסה שי מן
אלאשיא . . . וקד תכדר אלאמר בהדיא
אלמצהו והו קולה ככל היוצא מפיו יעשה
(אלמצהו אלצ"ה) . . . וליים אלמעני אן
ילום אן נפר ולא ב"ד והדיא אלמעני בעינה
אפהם מתי מא סמעתי נע"ד דין מן אחד
אלדינין לאן לים דלך אמר בפעל מא
צורה ואמא אלמצהו הי כוננא מאמורין
אן נחכם כהדיא אלחכם פי הדיא אלשי
אמא כון אלבעל ואלאב יפר פקד ב"ן
אלנץ דלך ותפקה פיה ונאנא אלנקל אן
אלחכם איצא יתיר הנדר לכל וכדלך
אלשבועה ואלתנביה עלי דלך מן קולה
לא יחל דברו . . . ובאלנמלה אן לא דליל
עלי דלך מן אלנץ והם ע"ס קד קאלו . . .
ואין להם על מה שיסמכו אלא מזרד
אלנקל אלצחית

...הנה התבאר שחייב האבלות דאורייתא
... אבל ביום ראשון לבד ונשארו הששה
דרבנן . . . והבן זה¹

(מצוה עח) . . . מצוה זו נוהנת לבין בזכרים
ונקבות בין בישראלים בין בכהנים ולויים
ובארץ ובחוצה לארץ [בין בפני הבית]
ושלא בפני הבית וזהו דין תורה ואולם
כגורה דרבנן כרי שלא יאכל במום אחר
שאין לנו מקדש ונמצא בא לירי איסור
גדול שהוא שוחט קדשים בחוץ אמרו . . .

והמצוה הצ"ד שנצטוונו לקיים כל מה
שחייבנו נפשותינו בדבור משבועה ונדריים
וקרבן וזולת זה והוא אמרו ית' מוצא
שפתיך תשמור ועשית וכבר הפרישו
מלות זו הפסוק ושמו כל מלה ממנו לענין
ואולם המניע מכל מה שזכרתי הוא
שמצות עשה היא קיום כל מה שידבר
בו האדם מחייב עצמו בדבר מן הדברים
וכבר נכפל הלשון בזאת המצוה והוא
אמרו ככל היוצא מפיו יעשה³

(מצוה צ"ה) . . . ואין הענין שנתחייב להפר
על כל פנים וזה הענין בעצמו הבן ממני
כל זמן שתשמעני מונה דין אחד מהדינין
שאין זו מצוה בפעולה מהפעולות כהכרה
ואולם המצוה היא היותנו מצוין שנרון
כדין זה בדבר זה אולם היות הבעל והאב
מפירין כבר באר הכתוב זה ודקדק בו
ובאתנו הקבלה שהחכם יתיר הנדר לכל
וכמו כן השבועה וההערה על זה מאמרו
לא יחל דברו [ודרשו ו'ל] . . . והכלל
שאין ראייה על זה מן הכתוב והם ע"ה
כבר אמרו . . . ואין להם על מה שיסמכו
אלא הקבלה האמתית לבדה⁵

1) 101^b, n° 263, ס' החינוך.

2) *Ib.* n° 356, 135^b.

3) השגות, 64^b.

4) Il y a ici en arabe un passage qui manque dans la citation de Nachmanide, mais qui paraît avoir été omis volontairement.

5) ס' החינוך n° 406, 157^a.

(אלמצהו אלק'ט)... וליס אלנר'ק בקולנא
אן אלטבילה מצות עשה אנה ילום כל
טמא אן יטבול ולא בד' כמא ילום לכל
מן יתרד'י ברדא אן יעמל צצית או כל
מן לה דאר אן יעמל מעקה ואנמא אריד
בדל'ך [דין טבילה] וכוננא שרענא אן מן
אראד אן יטהר מן ננאסטה פלא יצ'ה לה
דל'ך אלא בטבילת בשרו במי מקוה
[והיניד יטהר ונץ ספרא]... ישיר אלי הדא
אלאצל אלדי ב'נת לך] אן הדא חכם פקט
מן אראד אן יתטהר פליפעל כדא [והדא
אלדין הו אלמצהו אמא אן נלומה טבילה
ולא בד' פלא] כל מן אראד אן יבקי בטומאתו ולא יכנס למחנה שכינה מ'ה פשאנה

(אלמצהו אלקיא)... והנא אב'ן לך מא
אלסבב פי ע'נא תגלחת מצורע מצוה
בפני עצמה והבאת קרבנותיו מצוה בפני
עצמה ולם נפעל כדל'ך פי אלנויר כל
נעלנא תגלחתו והבאת קרבנותיו מצוה
אחת ודל'ך אן אלמצורע לא ארתבאט
לחלאקתה מע הבאת קרבנותיו ואלנאיה
אלחאצלה מן חלאקתה ניר אלנאיה
אלחאצלה מן הבאת קרבנותיו ודל'ך אן
אלמצורע טהרתו תלויה בתגלחתו ופי
סארים נזירות קאלו מה בין נזיר למצורע
אלא שזה טהרתו תלויה בימיו יעני
אלנויר ומצורע טהרתו תלויה בתגלחתו
פארא חלק אלמצורע ותמ'ת חלאקתה
אלתאניה טהור מלטמא כשרץ כמא תב'ן
פי אכר ננעים ויבקי מחוסר כפורים חתי
יביא קרבנותיו כשאר מחוסרי כפורים
עלי מא תב'ן הנאך פצארת נאיה תגלחתו
תטהורה מלטמא כשרץ הביא קרבנותיו
או לא הביא ונאיה הבאת קרבנותיו אן
יכמל כפרתו כשאר מחוסרי כפרה אעני
זב וזבה ויולדת וקד תקד'ם לנא נץ קולחם
... והנאך תב'ן אן אלנויר ליס הו מחוסר
כפרה כל תלך אלצנאעה בנמלתהא אעני
אלחלאק והבאת קרבן תביח לה שרב
אלבמר ולא ינני מנהא שי ען שי כל
אלחלאק מרתבט באלקרבן ואלקרבן

(מצוה ק'ט)... ואין כונתנו באמרנו
שהטבילה מצות עשה שיהיה מצוה על
כל טמא שיטהר על כל פנים כמו שחייב
כל מי שיתכסה בכסות שיעשה צצית וכן
כל מי שיש לו גג שחייב לעשות לו מעקה
אבל הענין הוא שהודיעתנו התורה שמי
שירצה להטהר מטומאה לא יתכן לו זה
אלא בטבילה במים וצותנו לקבל הענין
ולעשותו כן כשנרצה להטהר אבל אם
ירצה להשאיר בטומאתו ולא יכנס למחנה
שכינה ומן רב הרשות בידו

(מצוה קיא)... ואבאר עתה מה הסבה
אצלנו [במנותינו] II תגלחת המצורע מצוה
בפני עצמה והבאת קרבנותיו מצוה בפני
עצמה ולא עשינו כן בנויר אבל שמנו
תגלחתו והבאת קרבנותיו מצוה אחת וזהו
שהמצורע אין קשר לתגלחתו עם הבאת
קרבנותיו ותכלית המנעת מתגלחתו
בלתי התכלית המנעת מהבאת קרבנותיו
וזהו שהמצורע טהרתו תלויה בתגלחתו
ובפרק ששי מנזירות אמרו מה בין נזיר
למצורע אלא שזה טהרתו תלויה בימיו
כלומר הנזיר ומצורע טהרתו תלויה
בתגלחתו וכשיגלח המצורע ותשלם
תגלחתו השניה טהר מלטמא כשרץ כמו
שהתבאר בסוף ננעים וישאר מחוסר
כפורים עד שיביא קרבנותיו כשאר
מחוסרי כפורים כמו שנתבאר שם והוא
תכלית תגלחתו טהרתו מלטמא כשרץ
הביא קרבנותיו או לא הביא ותכלית
הבאת קרבנותיו תשלום כפרתו כשאר
מחוסרי כפרה כלומר זב וזבה ויולדת
וכבר קדם לשון מאמרם... ושם נתבאר
שהנויר אינו מחוסר כפרה אבל המלאכה
היא בכללה כמו [כלומר] II התגלחת
והבאת הקרבן יתירו לו שתיית היין ולא
יספיק האחד מהם בלתי האחר ותגלחת
קשורה בקרבן והקרבן תלוי בתגלחת

מרתבט כאלחלאק וכמנמועהמא תחצל אלנאיה אלואחדה ויהי אן תבאת לה אלמאור אלתי כאנת מחטורה עליה פי א'אם אלנוירות ופי סאדס נוירות קאלו . . . פקד באן לך אן אלתגלחת הי מן שרוט אלזבח ואלזבח מן שרוטהא ופי אלתוספתא תבין איצא אן נויר שכלו ימיו אסור לגלח ולשתות יין ולהטמא למתים חתי יעמל תלך אלצנאעה כלהא והי תגלחת טהרה כמא תבין פי סאדס נוירות והו אן יחלק פתח אוהל מועד וירמי שעה תחת הדוד ויקרב אלקרובין עלי מא נא בה אלנץ ואנת תגדהם פי אכתר אלפרצאת יסמין הבאת קרבנותי תגלחת ובביאן קאלו פי פרצאת אלמשנה . . . פקד באן לך אן אלתגלחת תקע עלי הבאת קרבנותיו ואלעלה פי דלך כונהא נו מנהא כמא ב'נא וכמנמועהא ירתפע חכם אלנוירות וישתה הנויר יין אמא תגלחת טומאה פהי פי פקה אלמצוה כמא ב'נא פי מא תקדים

ואלמצוה אלקע'נ אלמאמר אלדי אמרנא בחשבון חדשים ושנים והדה הי מצות קדוש החדש והו קולה תע'

ואלמצוה אלקע'ד אלמאמר אלדי אמרנא בטאעה בית דין הגדול ואלאקתרא בכל מא יאמרון בה (מן חלאל וחראם) ולא פרק פי דלך בין אלשי אלדי ירונה או אלשי אלדי יסתכרוננה בקיאם מן אלמקאיים אלשרע'ה או אלשי אלדי יזמעון עליה סד צריעה או בחסב חאלה מא ממא ירונה אן דלך צואב ואן פיה תקויה ללשרע

(אלמצוה אלקע'ו) בתקדים ח'אם ינפדון ואומר אלשריעה ויגברון אלתאירין ען אלתק עליה ויאמרון באלמערופ וינהון ען אלמנכר ויקימון אלחרוד עלי אלמתעד'י

ובקיבוצם תניע התכלית. באחד והוא שזיתרו לו הדברים שהיו נמנעים ממנו בימי נורו ובפרק ששי מנויר אמרו . . . הנה נתבאר שהתגלחת היא מתנאי הובח והזבח מתנאיה ובתוספת נתבאר גם כן שנויר שכלו ימיו אסור לגלח ולשתות יין ולטמא למתים עד שיעשה המלאכה והיא כולה והיא תגלחת טהרה כמו שהתבאר בפרק ששי מנויר והוא שיגלח פתח אוהל מועד וישליך שערו תחת הדוד ויקריב הקרבנות כפי מה שבא בכתוב ואתה תמצאם בסוף (ברוב [1]. המצוות יקראו הבאת הקרבנות תגלחת ובביאור אמר במצוות המשנה . . . הנה התבאר לך שהתגלחת נופלת על הבאת הקרבנות והטעם בזה הייתה חלק מהם כמו שבארנו ובקיבוצם יוסר דין הנוירות וישתה הנויר יין אמנם תגלחת טומאה הוא מדקדוק (פירוש מענין) המצוה לולא מצוה בפני עצמה) כמו שבארנו במה שקדם¹

והמצוה קע'ג היא שנצטוינו בחשבון חדשים ושנים וזאת היא מצות קדוש החדש והוא אמרו ית'²

והמצוה קע'ד היא שנצטוינו לשמוע בקול בית דין הגדול ולעשות כל מה שיצונו ואין הפרש בזה בין הדבר שיראוהו או שיוציאוהו בהיקש (מן ההיקשים שהתורה נדרשת בהם) או הדבר שיסכימו עליו שהוא סוד התורה או לפי ענין מהענינים שיראה להם שיהיה יוסר וחזוק ותקון הדת³

(מצוה קע'ו) למנות שופטים ושוטרים שיכריחו לעשות מצוות התורה ויחזירו הנזשים מדרך האמת אליה בעל כרחם ויצונו כראוי לעשות וימנעו הדברים

1) Ib. n° 174, 72^a.

2) השגות, 68^b.

3) Les mots entre [] se trouvent dans le החינוך 'ס, qui cite également tout ce passage.

4) השגות, sur le premier principe, 7^b.

חתי לא תכון ואמר אלשריעה ונאחירה
מפתקדה לאמאנה כל שכך ושכך ומן
שראיט הדה אלמצוה אן יכון הולא
אלמקדמן שבקה אעלי מן שבקה ודלך
באן יקדם פי כל בלאד תלאתה ועשרין
דיאן מנתמעין כלהם פי מוצע ואחר פי
באב אלמדינה אלתי תצלח להדא אלעדד
והדה היסנהדרין קטנה ויקדם פי ירושלים
בית דין גדול מן סבעין דיאן ויקדם ואחר
עלי אולאך אלסבעין והוא ראש ישיבה
והו אלדי יסמונה אלחכמים נשיא איצא
ויכון אלכל מנתמעין פי מוצעהם אלכאן
בהם ומוצע קליל אלעדד לא יצלח
לסנהדרי קטנה פלא בך אן יקדם פיה
שלשה ינפדון אלאחכאם אלצנאר וירפעון
אלכבאיר למן פוקדם וכדלך יקדם
אלמחתסבין יטופון עלי אלסנאק
ויפתקדון אחואל אלנאם פי מעאמלאתהם
חתי לא יטלם אחר ולו פי אליסיר
ואלאמר אלדי גא בהדה אלמצוה הו
קולה תע' שופטים ושומרים תתן לך
בכל שעריך ונץ ספרי . . . וקד תכדיר
אלאמר בתקדמה' שבעים זקנים והו קולה
תע' למשה אספה לי שבעים איש וקאלו
ו"ל כל מקום שנאמר לי הרי הוא קיים
לעולם וכהנו לי יעני אנה אמר דאים
ואינה מצוה לפי שעה כל ילום הדא עלי
מרור אלהר

המגונים ויקיימו הגדרים על העובר עד
שלא יהיו מצוות התורה ומניעותיה
צריכות [נדרונת. I]. לאמנות כל איש
ואיש ומתנאי המצוה הזאת שיהיו אלה
הדיינים מדרגה עליונה ממדרגה וזה
שנעמיד בכל עיר ועיר שלשה ועשרים
דיינים מקובצים כולם במקום אחד בשערי
המדינה הראויה לזה המנין וזאת היא
סנהדרי קטנה ונעמיד בירושלים בית דין
גדול משבעים דיינים ונעמיד אחד על
השבעים ההם והוא הנקרא ראש הישיבה
והוא אשר יקראו החכמים נשיא כמו כן
ויהיו כולם מקובצים במקומם המיוחד
להם ומקום שהוא מעט המנין שאינו ראוי
לסנהדרי קטנה יעמידו בו שלשה ישפטו
הם הדבר הקטן והדבר הקשה יביאון למי
שהוא למעלה מהם וכמו כן ימנו נוגשים
בעם הסובבים בעיר בשווקים וברחובות
יביטו עיני בני אדם בסחורותם (ממכרם
ומקחם) עד שלא יהיה ביניהם העול
ואפילו בדבר מועט והמצוה שבאה בזה
היא אמרו ית' שופטים ושומרים תתן לך
בכל שעריך ולשון ספרי . . . וכבר נכפלה
המצוה למנות שבעים זקנים והוא אמרו
ית' למשה ע"ה אספה לי שבעים איש
ואמרו ו"ל כל מקום שנאמר לי הרי הוא
קיים לעולם וכן וכהנו לי כלומר שהיא
מצוה נצחית ואינה לפי שעה אבל יהיה
זה עוד כל ימי הארץ¹

מצוות לא תעשה

(מצוה ט) . . . שיקח עצם עוף ששמו ידוע
אסמה ידוע ויזעלה פי פמה ויבכר בבכור
מעולם וידעו ברעואת ויעמל אעמאל אלי
אן תצחבה האלה שבה האלה אלמצוה
ויאכזה סבאת ויתכלם בכאינאת

(מצוה ט) . . . שיקח עצם עוף ששמו ידוע
וישימהו בפיו ויקטר לו במיני קטרת
וישיבע השבועות ויעשה פעולות עד
שיתחבר לו ענין הנופל מחולי כמו החולי
הנקרא סבאת וידבר בעתידות²

1) Le passage est de 'ס' החינוך n° 491, 187^b. 'ס' החינוך ne dit pas que ce passage est de Maïmonide, mais, comme on voit, c'est une copie littérale du 'ס' המצוות.

2) Ib. n° 259, 99^b. A remarquer la différence de cette traduction avec celle d'Ibn Tibbon.

(מצוה לא) ... שענין הקסימה הוא המניע כחו ומחשבתו לחשוב במיני התנועה כאשר יעשו בעלי הכחות כולם שיגידו מה שיתחדש קודם היותו ואמנם יתאמת להם זה בהיות כח המחשבה והשיעור מהם חזק מאוד (פירוש לפירושו . . .) אבל יתקיימו דבריהם ברוב ובענין הזה בעצמו אין כל האנשים שוים בו אבל יש מהם שיש להם יתרון גדול בענינים אלו כיתרון בני אדם בנבונה ובענינים אחרים קצתם על קצתם ואלו בעלי כחות אין פעולתם בענין הזה שוה וכי יש מהם שמתבודד במדברות לחשוב בזה] ומהם שיכה במטה אשר בידו בארץ מכות ממהרות זו אחר זו ויצעק צעקות משונות ויניח מחשבתו ויביט לארץ זמן ארוך עד שיבין במה שיהיה [והעיד הרמב"ם ו"ל] שהוא ראה זה במערב פעם אחת ומהם מי שמיישר החול ויעשה בו צורות וזה יעשו הרבה בני אדם במערב ומהם מי שישליך אבנים דקים בהתיכת עור ויארץ להביט בהם ואחר כן יספר דברים [ומהם

מי שיעשה מלאכה זו בשעלי שעורים וגרגיר מלח ופחם מערב בו יעשו אתו תמיד לעיניו הישמעלים והישמעלות] ומהם מי שישליך הגורת עור בארץ ויביטו והיגידו¹ (מצוה מ"ג) . . . והראוי שלא נמנה אלו לשתי מצוות אף על פי שלוקה שנים לפי ששניהם [שאין בהם שני I]. כתובים תחת לאו אחד שאלו אמר לא תקיפו פאת ראש מימין ופאת ראש משמאל ומצאנו אותם מחייבין עליהם שנים או היה רשות לומר שנמנה אותם שתי מצוות אמנם בהיותו מצוה [מלה II] אחת ומלה ווענין I] אחת באמת שהוא מצוה אחת ואף על פי שבא בפירוש שמניעה כל זו היא כוללת חלקים משתנים מהגוף והוא חייב על כל חלק מהם לכבד עם כל אלה יתחייב שיהיו מצוות הרבה²

(מצוה מ"ד) . . . ובאה המניעה בזה באלה המלות ולא תשחית את פאת זקנך ולא

1) *Il.* n° 516, 197^b. On voit que le *החינוך* מ' ajoute au texte de Maïmonide des explications et des réflexions personnelles.

2) *Il.* n° 255, 99^a.

ודלך אן זקן יתסמי אלכל ולם יקל ולא תשחית זקנך [בל קאל ולא תשחית את פאת זקנך] יריד בדלך אן לא תחלק ולא פיאח אחת מן זמלה אלזקן וזא אלחפסיר אנדא חמש פיאוח כמא זואנאה וזו חייב חמש מלקיות אדא חלק אלזמיע ולו חלק בבית אחת... ואלדי יונב כאן לא תנעד כחמש מצוות כון אלנהי ענהא בלפט מפרד עלי מא בידא פי אלמצוה אלתי קבלהא

(אלמצוה ס"ג)... והוא אלדנב ינקסם אלי תלאתה אקסאם אתנין עלי אלעמום וואחד עלי אלכצוץ אקסאם אלזאחד אלעאם פאן כל מן שלב מנה אלחערי עלי שי מן אלמצוות בשעת השמר וכאן אלקאהר מתכוון להעביר בין במצוות קלות בין חמורות או מן שלב מנה אן יתערי עלי ע"ז או גלוי עריות או שפיכות דמים ולא בשעת השמר פאנה ילזמה אן יבית נפסה ויהרג ואל יעבור [כמא בידא פי אלחאסעה מן מצוות עשה] פאן עבר ולא נהרג פקד חלל את השם [ותערי עלי הדא לאו ואן כאן דלך ברכים אעני פי עשרה מן ישראל פקד חלל את השם] ברכים ותערי עלי קולה ולא תחללו את שם קדשי ודנכה עמים נדא לכנה לא יצרב מלקות לבונה מקהור לאן לים לבית דין אן יקימו חד צרב או קתל אלא למזיד ברצון בעדים והתראה ונע... פקד תבין לך אן עובר ע"ז באונס לא ילזמה ברת פכיו מיתות בית דין לכנה תערי עלי חילול השם ואלקסם אלחאני אלעאם אן יפעל אלאנסאן עבירה לא שהוה לה פיהא ולא לדה כל יברי בפעלה אלאתכפאף ותכלי פאן הדא איצא מחלל שם שמים ויצרב מלקות ודלך קאלו ולא תשבעו בשמי לשקר וחללת את שם אלהיך לאן הדא יבדיאלאתכפאף בהדא אלאמר ולא לדה נסמאנה פי דלך

אמר ולא תשחית את זקנך ואעפ"י שהכל יקרא זקן ירצה לומר בזה שלא תגלה אפילו פאה אחת מכלל הזקן ולזקין על כל אחת מלקות אחד ואפילו נלחם בבית אחת בולן חייבין עליהן חמש מלקיות... ואשר יחייב שלא ימנו [חמש פאות שבזקן] חמש מצות הוא בעבור שבאה המניעה במלה נפרדת והוא ענין נפרד כמו שבארנו במצוה שלפניה

(מצוה ס"ג)... והענין הזה יחולק לשלשה חלקים השנים על הכלל והאחר על הפרט והחלק האחר הכללי שכל מי שיבוקש ממנו לעבור על מצוה מהמצוות בעת צרה והיה האונס מתכוון להעביר בין מצוות קלות בין חמורות ומי שיבוקש ממנו לעבור על ע"ז גלוי עריות או שפיכות דמים ואפילו שלא בעת צרה הוא חייב שימסור נפשו ויהרג ואל יעבור ואם עבר ולא נהרג כבר חלל את השם ברכים ועבר על אמרו ולא תחללו את שם קדשי וחטאו עצום מאוד אמנם אינו לוקה בעבור שהוא אנוס לפי שאין לבית דין שקיימו נבול מלקות או הרג אלא במזיד ברצון בעדים והתראה ולשון... וכבר התבאר לך שעובר ע"ז באונס אינו חייב ברת וכל שכן מיתת בית דין ואמנם עבר על חילול השם והחלק השני הכללי שיעשה אדם עבירה אין תאוה בה ולא עריבות אבל בפעולתו יכול להכעים וזהו כמו כן מחלל שם שמים וילקה ולפיכך אמר ולא תשבעו בשמי לשקר וחללת את שם אלהיך שזה יראה הכעסה בזה הדבר ואין עריבות גשמית בזה והחלק אשר על הפרט שיעשה איש מפורסם בנמילות חסדים ומעשים טובים מעשה אחר שיראה לרכים שהוא עבירה וכגון המעשה ההוא אינו ראוי לכמו האיש החסיד ההוא שיעשהו אף על פי שהוא

1) *Ib.* n° 256, 99^b. On voit que la traduction hébraïque ne suit pas toujours, dans ce passage, l'ordre du texte arabe.

מעשה היתר חלל השם והוא אמרם ו"ל היכי דמי . . . וכבר נכפל לאו זה ואמר ולא תחלל את שם אלהיך אני יי' אלפאצל אן יפעלה ואן כאן הוא פעלא חלאלא פאנה חלל את השם והוא קולהם היכי דאמי . . . וקד תכרר הדא אלנהי וקאל ולא תחלל את שם אלהיך אני יי'

והמצוה ס"ט שנמנע הכהן בעל מום מהכנס כהיכל בכללו כלומר המזבח ובין האולם ולמזבח והאולם וההיכל והוא אמרו ית' אך אל הפרוכת לא יבא וכבר נתבאר בפרק ראשון מטהרות שמבין האולם ולמזבח עם כל ההיכל הוא אסור להכנס בו כל בעלי מומין ופרועי ראש וכבר נתבאר עוד בספרא ששני לאוין אלה שהם אל הפרוכת לא יבא ואל המזבח לא יגש לא יספיק אחד מהם בלתי האחר ושניהם יחד להשלים הדין בענין אחד¹

והמצוה ע"ג שנמנעו מלהכנס למקדש או לידון בדבר מדיני התורה ואנחנו שכורים והוא אמרו ית' יין ושכר אל תשת ולשון התלמוד שתי רביעית אל יורה ויש בעונש מניעה זו הפרש והוא ששתויי יין במיתה ושאר המשכרים חייב מלקות לבד וכל מי שדן והוא שתוי עובר על לאו בין שהוא שתוי יין בהוראה עובר לאו ואם כן יתחייב מלקות²

(מצוה קלה) . . . ובארו המקבלים עם זה שזה האיסור הוא מדאורייתא לא מדרבנן ולשון יבמות . . . וזהו כמו כן לשון ספרא ושם נאמר . . . ושם נתבאר

1) *Il.* n° 314, 117^a.

2) *Il.* 87^a, השנות.

3) *Il.* 88^a. La traduction hébraïque de ce passage est plus courte que le texte arabe, mais il semble que Nachmanide a abrégé volontairement la citation parce qu'il fait des observations sur des points dont ne parle pas la citation et qui se trouvent en arabe. Du reste, la fin de la citation est tronquée et incompréhensible.

איצא אעני פי גמר יבמות שדבר תורה
משוך אוכל בתרומה ומדבריהן גזרו עליו
מפני שנראה כערל פקד אתצח לך אן
אלערל אסור בתרומה מן התורה
ואלמשוך הו אלדי הו אסור מדרבנן
פאפהם הרא

כלומר בגמר יבמות שדבר תורה משום
אוכל בתרומה ומדבריהם גזרו עליו מפני
שנראה כערל [ומשוך הוא שנמשכה
הערלה בענין שנראה כמי שאינו מהול
אחר שנימול¹] הנה כבר התבאר לך
שערל אסור בתרומה מן התורה והמשוך
אסור מדרבנן והבן זה²

(מצוה קסה) . . . דע שיש בכהן גדול
תוספת שהוא לא ילך אחר המטה וזהו
נגלה בלשון הכתוב באמרו ומן המקדש
לא יצא וכך נתבאר בשני מסנהדרין שהוא
אם מת לו מת אינו יוצא אחר המטה
והביאו ראיה על זה מאמרו ומן המקדש
לא יצא ולמדנו מזה שמותר לו לעביר
ביום שימות לו מת וכך אמרו ז"ל במסכת
סנהדרין ומן המקדש לא יצא ולא יחלל
הא אחר שעבר חלל כלומר כהן הדיוט
שאר העבודה מותרת לו והוא אונן והוא
מוזהר על זה כלומר שלא יעבור אונן וכך
נתבאר בסוף הוריות זה העיקר שכהן
הדיוט אונן לא יעבור וכהן גדול עובר
והוא אונן הנה התבאר לך שאמרו הנה
ולא יחלל שמורו [שמרו II] לשלילות לא
מניעה לומר שלא תהיה עבודתו חולין
ואעפ"י שהוא אונן³

והמצוה קצ"ד שנמנענו משתיית יין-נסך
וזה לא בא בו כתוב גלוי בבאור אמנם
אמרו בע"ז אשר חלב ובחמו יאכלו ישתו
יין נסיכם . . . ואתה ידעת שהוא אסור
בהנאה ולוקין עליו כמו שנודע בכל
התלמוד [וכתב] הראיה על היות יין נסך
מאיסורי דאורייתא ושהוא ימנה מכלל לא
תעשה אמרם בגמר ע"ז . . . לזאת ראיה
בתורה [ברורה II] שיהיו נסך מאיסורין
שבתורה⁴

(אלמצוה אלקסה) . . . ואעלם אן פי
כהן גדול ויאדה אנה לא ישיע גנאוו והרא
הו שאהר אלנץ פי קולה ומן המקדש לא
יצא וכדא תבין פי תאני סנהדרין אנה
אם מת לו מת אינו יוצא אחר המטה
ואסתרל עלי דלך מן קולה ומן המקדש
לא יצא ותעלם מן דלך אנה יגזר לה
אלעבודה פי יום ימות לה מית והכדא
נצו פי סנהדרין קאלו ומן המקדש לא
יצא ולא יחלל הא אחר שלא יצא חלל
יעני כהן הדיוט אנה לא תנז לה אלעבודה
והו אונן והו מוזהר עלי דלך אעני אן לא
יעבור אונן [מן הרא אלסכתראנא] וקד
תבין פי אבר הוריות הרא אלסל אן כהן
הדיוט אונן לא יעבור וכהן גדול עובר
והו אונן פקד תבין לך אן קולה הנא ולא
יחלל געלה נפיא לא נהיא אנה מא תציר
עבודתו חולין ועלי אנה אונן

ואלמצוה אלקצ"ד אלנהי אלדי נהינא ען
שרב יין נסך והרא לס יגזר פיה נץ גלי
בביאן לכנהם קאלו פי ע"ז אשר חלב
ובחמו יאכלו ישתו יין נסיכם . . . ואנת
תעלם אנה אסור בהנאה ולוקין עליו כמא
שרר פי גמיע אלתלמוד ואלדליל עלי
כון יין נסך מן אסורי דאורייתא ואנה ינעד
מן נמלה מצוות לא תעשה קולחם פי
גמר ע"ז . . . פהרא דליל ואצח אן יין נסך
מאסורין של תורה

1) Les mots entre [], qui ne se trouvent pas en arabe, sont certainement une intercalation de l'auteur du החינוך מ'.

2) מ' החינוך, n° 303, 114^a.

3) *Id.* n° 157, 63^b. Le commencement de cette citation se trouve également dans les השנות השניות de Nachmanide, cinquième principe, 32^a.

4) דשנות, 99^a.

ואלמנצוה אלקצה אלנהי אלדי נהינא ען
אלאסתכתאר פי אלמעאם ואלשראב פי
סן אלצנר ובאלשראיט אלמוצופה פי בן
סורר ומורה ורו קולה תע' לא תאכלו
על הדם וביאן הדא אן בן סורר מן גמלה
מחוייבי מיתות בית דין לונצת אלמורה
פיה בסקילה וקר בינא פי מקדמאת הדא
אלמקאלה אן כל מא לום פיה אלנן כרת
או מיתת בית דין פהו מצות לא תעשה
גיר אלפסח ואלמילה כמא בינו פמנד
חכם פי הדא אלולל וסובא עלי אלצפאת
אלמשרושה באלרנם עלמנא אן הדא פעל
מנה' ענה צרורה ובאן אלעונש ובקי אן
נבחת ען אלאזהרה עלי אצולנא לא ענש
הכתוב אלא אם כן הוהיר ונונן גמר
סנהדרין . . . I ואן כאן הדא אללא לאו

שבכללות כמא בינא פי אלאצל אלחאסע פאן הדא לא ינכר אן אדא כאן אלעונש
מפורש לא נבאלי ען אלאזהרה כאנת מן הדין או מן לאו שבכללות וקר בינא
דלך מראת

ואלמנצוה אלקצט אלנהי אלדי נהינא ען
אכל אלחמץ אחר חצות יום ארבעה עשר
והו קולה תע' לא תאכל עליו חמץ הדא
אלצמיר ראנע עלי כבש אלפסח אלדי
לום דבחה בין הערבים יום ארבעה עשר
פקאל מנד יחין וקת דבחה לא תאכל
עליו חמץ ופי גמר פסחים . . . הכדא
וגרנא נן גמיע אלנסך אלמצחחה אלתי
קרית עלי שיוך אלחלמוד והנאך קיל פי
עלה תחרים אכל אלחמץ . . .

(אלמנצוה אלרו) . . . ואלדליל עלי כון הדא
אלכמסה אעני יין וענבים וצמוקים וחרצן
ווג כל ואחר מנהא מצוה בפני עצמה כונה
לוקה על כל אחד ואחד מהם מלקות
ונן אלמשנה . . . ולמא ראמו הנאך אן

והמנצוה קצה שנמנענו מהרבות באכילה
ובשתייה בימי הנערות ובתנאים הנזכרים
בבן סורר ומורה והוא אמרו ית' לא
תאכלו על הדם ובאור זה שבן סורר
ומורה מכלל מחוייבי מיתות בית דין אם
כן אחר שדין זולל וסובא הוא בסקילה
ידענו שמעשה זה נמנע ממנו על כל פנים
ונשאל ונחקור ונשאר שנחקור II. על
האזהרה כמו שזכרנו בעקרנו לא ענש
הכתוב אלא אם כן הוהיר ונאעפ' שזה
הלאו הוא לאו שבכללות כמו שבארנו
בעיקר התשיעי אינו רחוק כי כשידיה
העונש מפורש אינו חושש על האזהרה
אם היא מן הדין או מן לאו שבכללות
וכבר בארנו זה פעמים

והמנצוה קצט שנמנענו מלאכול חמץ אחר
חצות יום ארבעה עשר והוא אמרו ית'
לא תאכל עליו חמץ מלת עליו היא שבה
על כבש הפסח שהחובה היא בזיחתו
בין הערבים ביום ארבעה עשר ואמר מעת
שיגיע זמן זיחתו לא תאכל עליו חמץ
ובפסחים אמרו . . . כך מצינו לשון כל
הנסחאות המדוייקות שנקראו על זקני
הגמרא ושם נאמר בשם איסור החמץ . . .

(מצוה רו) . . . והראיה על היות אלו
החמש כלומר היין והענבים והצמוקים
והחרצן והוג כל אחד ואחד מצוה בפני
עצמה שהרי מתחייב אדם מלקות אחד
על כל אחת ואחת וכמו שאמרו ו'ל

1) Ib. 100^b. Nous avons mis entre [], dans le texte arabe, les passages qui manquent en hébreu, ils ont été volontairement omis par Nachmanide, dans sa citation, car ils se retrouvent dans ס' הדין (n° 252, 97^a), qui rapporte presque textuellement cette citation, sans mentionner le nom de Maïmonide.

2) Le commencement jusqu'à בוכיחתו בין הערבים se trouve dans les השנות, 101^b; à partir de מלת עליו, se trouve ס' הדין, n° 487, 186^a.

יתבתו אן הדיא אלתנא תנא ושייר ואן קד ילומה מן חית הו נזיר אכתר מן חמש מלקיות קאלו והא שייר לאו דלא יחל ולם יקולו והא שייר חומץ לאן לא ילומה על היין ועל החומץ שתים אד אלחומץ אַמא חרם מן אגל אצלה אלדי הו יין כמא בינא וכאנה יקול אן אצל חרמאנה לם ירתפע ענה בפסארה וממא ינב אן תעלמה אן הדיא איסורי נזיר מצטרפין כולן לכיות ולוקה על כוית מכולן

(אלמצוה אלרמ"ב) . . . ובקי אן נבין לך הנא קוללה וחייב משום שני כלים שנאמר לא יחבול רחים ורכב פאך הדיא יוהם אנהא שתי מצוות ולא סימא בקוללהם וחייבין על הרחים בפני עצמן ועל הרכב בפני עצמו ומעני הדיא אלקול אן כל מן ירתהן כלי שעושין בו אוכל נפש פקד תעדי ועלי מצות לא תעשה כמא תבין פאך הו אלדי ארתהן כלים כתיירה כל אחד מנהא עושין בו אוכל נפש חייב על כל כלי וכלי מתל אן ירתהן אלה שחין ואלה כבו ואלה עזין והדיא ממא לא יחתאג לה ביאן לאן מתלה מתל מן חבל כנר אלמנת ראובן וכנר אלמנת שמעון וכנר אלמנת לוי אלדי הו עובר עלי כל כנר וכנר ואַמא פקה אלמסאלה פי מן חבל שני כלים במגמיעהמא ינעמל אוכל נפש וליס יכפי אחרהמא דון אלאתר פי עמל אוכל נפש אנקול אד ואלאוכל אנמא יתם במגמיעהמא פהמא במנולה כלי אחד ויבון חייב משום כלי אחד או אד והם שני כלים חייב על כל אחד ואחד עלי אנפראדה וכינו לנא אנה חייב עליהן משום שני כלים ועלי אן במגמיעהמא תקום אלמלאכה מתל רחים ורכב אלדי לא ינטחן באחרהמא דון אלאתר לאנה אן

במשנה . . . וכשרצו שם לקיים שוה התנא [דתני מלקיות] תנא ושייר ושיתחייב הנזיר יותר מחמש מלקיות אמרו והוא שייר לאו דלא יחל ולא אמרו והא שייר לאו דחומץ והטעם לפי שלא יתחייב על היין ועל החומץ שתים כמו שאמרנו מפני שהחומץ נאסר מחמת עיקרו שהוא יין [וענין הכתוב] כאלו אמר שעיקר איסורו [של יין] ולא סר ממנו בהפסדו כמו שזכרנו למעלה במקומו וממה שראוי שתדעוהו שאלו איסורי נזיר מצטרפין כולן לכיות ולוקין על כוית

(מצוה רמ"ב) . . . ונשאר שנבאר לך הנה אמרם ו"ל וחייב משום שני כלים שנאמר לא יחבול רחים ורכב שוה יביא לחשוב שהן שתי מצוות וכל שכן באמרם וחייבים על הרחים בפני עצמן ועל הרכב בפני עצמו וענין זה שכל מי שימשכן כלי שעושין בו אוכל נפש עובר בלא תעשה כמו שנתבאר ומי שמשכן כלים רבים כל אחד מהם עושין בו אוכל נפש חייב על כל כלי וכלי כגון שימשכן כלי השחנה וכלי הלחם וכלי הלישה וזה מה שאין צריך בו לבאר שהוא כמו מי שחבל כנר אלמנת ראובן וכנר אלמנת שמעון וכנר אלמנת לוי שהוא עובר על כל כנר וכנר ואמנם דין השאלה במי שחבל שני כלים ובכולם יעשה אוכל נפש ולא יספיק האחד מביתו האחר בעשיית אוכל נפש נאמר אחר שהאוכל אמנם ישלם בכולם הם ככלי אחד ויהיה חייב משום כלי אחד או נאמר אחר שהוא שני כלים חייב על כל אחד ואחד לבדו ובארו לנו שהוא חייב עליהם משום שני כלים ואעפ"י שבקבוצ שניהם מעשיית [נעשית] II. המלאכה כגון רחים ורכב שלא ישחון אחד מהם בלתי האחר שהוא אם חבל רחים ורכב יהיה כמי שחבל משארת של

ס' החינוך 376, 143^a, n° 376, ס' החינוך 1) ajoute quelques mots au texte de Maïmonide dans l'intention de le rendre plus clair.

חבל רחים ורכב יכון כמא חבל נפנה
ענין וסכין דבת אלדין המא שני כלים כל
ואחד קאים בשגולה והדא הו מעני קולחם
וחייב משום שני כלים לא אנהמא שתי
מצוות והדא נין ספרי פי הדא אלמעני
אלדי בינת לך קאלו... תקדיר אלכלאם
ומענאה אף על פי שמשמשין מלאכה
אחת חייב על זה בפני עצמו ועל זה בפני
עצמו

ואלמצוה ארצ אלנהי אלדי נהינא ען
אקאמה אלחדוד באלשבה אלקויה
ואלמצוה אלש אלנהי אלדי נהי אלהאכס
ען צרב אלמדנב אלצרב אלעניף
[ואלמהלך] וביאן דלך אן כל מחוייב
מלקות פאן נאיה מא יצרב ארבעים חסר
אחת עלי מא נא בה אלתפסיר אלמרוי
ולא יצרב אחד חתי יקדר אלצרב כחסב
טאקה אלמצרוב וסנה ומואנה וצורה
בדנה פאן אחתמל צרב אלחד בנמלתה
צרב ואן לס יחתמל יצרב עלי קדר
אחתמאלה לא אקל מן תלאתה אסואט
[וקאל תע' כדי רשעתו במספר] ונאיה
מא יכון אלמלקות ארבעים חסר אחת
ונאנא אלנהי ען אליואדה פי צרבה ולו
סוט אחד ואיר עלי מא קדר אלהאכס
אנה יחתמלה והו קולה תע' ארבעים יכנו
לא יוסיף ונן ספרי... ומן הדא אלנהי
הי אלאזהרה לצרב כל שכך מן ישראל
לאן אדא כאן הדא אלמדנב אנו מוזהרין
שלא להכותו שאר כל אדם לא כל שכן
וקד נהו עאם ען אלאשארה באלצרב...
ואלמצוה אלשיא אלנהי אלדי נהינא ען
אכראנ אלחתן ען ביתה

(אלמצוה אלשל"ו)... ואעחר קולחם
לא למדה הכתוב ולם יקולו לא למרונה
לאן הדא אלאשיא כלהא נקל ען אלדסול
והתפסיר מרוי

עיסה וסכין שחיטה והם שני כלים כל
אחר עומד למלאכתו וזהו ענין אמרם
וחייב משום שני כלים לא שהם שתי
מצוות וזה לשון ספרי בזה הענין שאמרתי
לך אמרו... באור הדבר וענינו אעפ"י
שמשמשין מלאכה אחת חייב על זה בפני
עצמו ועל זה בפני עצמו¹

והמצוה רצ שנמנענו מלקיים גבולי העונש
באמתלאות חוקות²

והמצוה הש שנמנע הדין מהכות החוטא
הבאות גדולות ובאור זה הענין [וכך הוא]
שכל המחוייב מלקות תכלית מה שילקה
ארבעים הכאות חסר אחת כמו שבא
בקבלה ולא יכה לשום בריה עד שישער
ההכאה שתהיה כפי יכולת המוכה ושני
ומזנו וצורת גופו ואם יכול לסבול הכאת
גבול העונש כולו יוכה ואם לא יוכל
לסבולו כולו יוכה כפי יכולתו ואין פחות
משלש הכאות לעולם ותכלית חשבון
מנין המלקות לעולם ארבעים חסר אחת
[כמו שאמרנו] ובזה המניעה מהוסיף
להכותו אפילו הכאה אחת [ועל המנין
הזה] או על מה שישער השופט שישבילו
ועל כל זה נאמר לא יוסיף וכן אמרו
בספרי... ובה הלוא היא אזהרה מהכות
כל איש מישראל ואם החוטא זה אנו
מוזהרים עליו שלא להכותו שאר כל
אדם לא כל שכן וחכמים ו"ל מנעו אתנו
אפילו מלרמוז להכות...³

והמצוה שיא שנמנענו מלהוציא חתן
מביתו⁴

מצוה שלו)... הבט אמרם ו"ל לא למרה
הכתוב ולא אמרו ולא למרונה לפי שאלה
הענינים כולם הם קבלה מהשליח ע"ה
שם הפירוש אל הוקנים⁵

1) *Ib.* n° 592, 222^a.

2) השנות, 108^a.

3) ה' החינוך, n° 600, 224^b.

4) השנות, 110^b.

5) ה' החינוך, n° 195, 79^b.

(מצוה שנ) . . . וזהו דעת אמיתית שזה הלאו נכפל לחזק לא שיהיה אזהרה לנשכב שמאמרו לא תשכב נלמד אזהרה לשובב ונשכב ובגמר סנהדרין נחבאר שרבי ישמעאל הוא שישים לא יהיה קדש אזהרה לנשכב . . .¹

והמצוה שנג שנמנענו מהתערך באחת מכל העריות ואפי' בלא ביאה כנון חבוק ונשוקהדומה להם מהפעולות המעמיקים בומה והוא אמרו ית' במניעה הזאת אל כל שאר . . .²

והמצוה שנה שנמנענו מלבעול בלא כתובה וקדושין והוא אמרו לא תהיה קדשה מכנות ישראל וכבר נכפל הלאו בזה הענין בלשון אחר בכתוב אל תחלל את בתך להונותה ולשון ספרא . . . ושמע ממני לאיזה דבר כפל זה הלאו בזה הלשון ואיזה ענין הוסיף בו זה שכבר קדם מדיניו ית' שהבועל בתולה בין שיהיה מפתה או אונס אינו חייב שום עונש מן העונשים אלא לשקול ממון לבד ושישא האשה ההיא שבעל כמו שהתבאר בכתוב ויהיה עולה במחשבתנו שאחר שזה הדבר אין בו אלא פרעון ממון שיהיה הולך דינו אחר דין דבר שבממון וכמו שיש רשות לאדם לתת לחבירו מממנו מה שירצה ויניח לו לעשות חפצו בשלו גם כן יהיה רשות בידו שיקח בתו הנערה ויתננה לאיש שיבעול אותה אחר שזהו חקו הראוי לו כלומר החמשים כסף שהם לאבי הנערה זה ואו II. יתננה לו כמו כן על תנאי שיקח ממנו כך וכך דינר ונמנע מזה נאמר לו אל תחלל את בתך להונותה לפי שזאת שרדתי בה לקחת ממון לבד אמנם הוא כשיקרה מקרה שיפתה איש או יאונס אבל כשיהיה הדבר ברצון שניהם יחד ובפרסום אין שום צד היתר לזה

1) Ib. n° 209, 83^b.

2) 'החינוך, n° 188, 77^a. Cf. 114^a, השגות.

אלאמר ברצא מנהמא גמיעא ואבאחא
פלא סביל לילך ואפחר אלעלה פי דלך
וקאל ולא תזנה הארץ ומלאה הארץ זמה
לאן אלפתוי ואלאונס קל מא יקע ואן כאן
אלאמר באכתאיר ואבאחא פי כתר דלך
ויתנשר פי אלארץ והדא נכתה חסנה
טאילה פי הדא אלפסוק והי מטאבקה
לכל מא דכרוה אלחכמים ולמא תקתציה
אלאחכאם אלשרעיה

ואלמצוה אלשסב אלכרי אלדי נהינא ען
תקדמה סלטאן עלינא רגל לא יכון מן
נסב ישראל ואן כאן גר צדק והו קולה
לא תוכל לתת עליך איש נכרי ונץ ספרי
... וכדלך סאיר אלתקדמאת לא ינוו אן
נקדם עלינא פי אמר מן אלאמור לא
תקדמה שרעיה ולא תקדמה סלטאניה
רגלא יכון מקהל נרים עד שתהא אמו
מישראל

בשום ענין והראה הטעם כזה ואמר ולא
תזנה הארץ ומלאה הארץ זמה לפי
שהפתוי והאונס ימעט מציאותם וכשיהיה
הענין בבחירה ורצון ירבה זה ויתפשט
בארץ וזה טעם יפה מאד ומשובח כזה
הפסוק והוא דומה לכל מה שזכרו אותו
החכמים ולמה שהסכימו עליו הדינים
התוריים¹

והמצוה שסב שנמנענו מלהקים מלך
עלינו איש שלא יהיה מורע ישראל ואפילו
יהיה גר צדק ועל זה נאמר לא תוכל
לתת עליך איש נכרי ואמרו ז"ל בספרי
... וכמו כן שאר המניין אין ראוי שנמנה
עלינו בדבר מהדברים לא מני תורה ולא
מני מלכות איש שיהיה מקהל נרים עד
שתהא אמו מישראל² . . .

Une comparaison attentive de la traduction d'Ibn Hisdaï avec le texte arabe et la traduction d'Ibn Tibbon donne lieu aux observations suivantes :

1° Ibn Hisdaï serre en général le texte arabe de plus près qu'Ibn Tibbon, il rend avec une grande précision chaque mot arabe par son équivalent hébreu et suit pas à pas dans sa phrase hébraïque la construction de l'arabe. En voici de nombreux exemples (nous indiquerons par A. le texte arabe, par H. la traduction d'Ibn Hisdaï et par T. la traduction d'Ibn Tibbon) :

Page XII, l. 2 d'en bas : A. אלמונודאת (fém. plur.); H. הנמצאות; T. הנמצאים.

Page XII, l. 2 d'en bas : A. באעתקאר; H. באמונה; T. באמונת האלהות.

Page XIII, l. 9 d'en bas : A. והיה בעינהא; H. והיא בעצמה; T. והיא בעצמו.

Page XIII, l. 6 d'en bas : A. ומן שרה הדא אללום; H. ומחזוק החובה; T. ולחזק חיוב זה.

1) ה' הדינוך, n° 584, 220^a.

2) Il. n° 509, 196^b.

Page XV, l. 10 d'en bas : A. בפצארת נאי'ה תגלחתו טהורה מלטמא ; H. שהוא טהור מלטמא T. והיתה תכלית תגלחתו טהרתו מלטמא.

Page XVI, l. 1 : A. ובמנומעהמא תהצל אלנאי'ה ; H. ובמנומעהמא תניע ; T. יגיש לתכלית ; H. התכלית.

Page XVI, l. 10 d'en bas : A. יסברוהו ; H. יראוהו ; T. יראונה.

Page XVI l. 10 d'en bas : A. הפרק ; H. הפרש ; T. הברל.

Page XVII, l. 12 : A. במקומם המיוחד להם ; H. פי מוצעהם אלכאן בהם ; T. במקום אחר מיוחד להם.

Page XVII, l. 13 : A. ומקום שהוא מעט המנין ; H. ומוצע קליל עדר ; T. ועיר שאנשיה מועטין.

Page XXI, l. 8 : A. וזהו נגלה בלשון הכתוב ; H. והוא זה טהור אלנן ; T. וזה פשט הכתוב.

Page XXII, l. 2 : A. ען אלאסתכתאר פי אלטעאם ואלשראב ; H. מהיות זולל וסובא ; T. באכילה ושתייה.

Page XXIII, l. 15 d'en bas : A. בלי T. בלי הלחם ; H. אלה אלכבו ; T. עשיית הפת.

Page XXIV, l. 2 d'en bas : A. נקל ען אלרסאל ; H. קבלה מהשליח ; T. מהנביא.

Page XXV, l. 1 : A. דרך T. הרעת האמיחית ; H. אלמדהב אלצחיה ; T. האמת.

Page XXV, l. 9 : A. להתערן ; H. ען אל'תלדד בואחרה מן זמיע אלערייות ; T. באחת מכל ערייות ; H. מהקריב אל אחת מערייות.

Page XXV, l. 4 d'en bas : A. ואמר T. ונאמר לו ; H. קיל לה ; T. ואמר.

2° Tout en étant plus littérale, la traduction d'Ibn Hisdaï est presque toujours plus claire, plus élégante, plus hébraïque que celle d'Ibn Tibbon.

Page XIII, l. 15 : A. גיר פי אלרגלים פקט פאנהא תכרם ; H. וולתי ברנלים שיעברו ; T. ברנלים בלבד ואו יעברו.

Page XV, l. 7 : A. לא יתכן לו זה ; H. לא יצא' לה דלך ; T. לא ישלם לו זה.

Page XVII, l. 9 d'en bas : A. דבר T. מצוה נצחית ; H. אמר דאים ; T. מתמיד.

Page XIX, l. 12 : A. אתנין עלי אלעמום וואחד עלי אלכצוץ ; H. השנים על. שנים כוללים והאחד מיוחד ; T. הכלל והא' על הפרט.

Page XIX, l. 20 : A. אן יביח נפסה ; H. שימסור נפשו ; T. שיתיר נפשו.

Page XX, l. 4 : A. ואן מתל הדא אלפעל לא ינבני למתל דלך אלפאצל אן ; T. ואין ; וכנון המעשה ההוא אינו ראוי לכמו האיש החסיד ההוא שיעשהו ; H. יפעלה ; ראוי לנכבד לעשות דמיון הפועל ההוא.

Page XXIV, l. 11 : H. לקיים נבולי העונש ; T. להתוך ; ען אקאמה אלהרור ; הגררים.

3° Si le texte arabe peut être traduit exactement par des versets bibliques, Ibn Hisdaï a recours à ces versets :

Page XVII, l. 15 : A. ינפדון אלאחכאם אלצנאר וירפעון אלככאר ; H. לעשות הדינים הקטנים ; T. ישפטו הם הרבר הקטן והרבר הקשה יביאן. והרבר הקשה יביאו.

Page XVII, l. 7 d'en bas : A. אבל ילום הדא אלי מרור אלהרר ; H. ומחויב לדורי דורות ; T. יהיה זה עוד כל ימי הארץ.

4° Ibn Hisdaï rend toujours le même mot arabe par le même mot hébreu, et Ibn Tibbon traduit souvent un mot arabe par différents mots hébreux synonymes. Ainsi H. traduit toujours סבב par סבה et מעם par עלה ; תנביה par הערה et אשארה par רמו ; צנאעה par מעשה et מלאכה par פעל ; חכם par דקדוקים et פקה ; רמז par מעשה ou פועל ; חכם par חכם et פקה ; פועל par מעשה ou פעל ; צנאעה par רמו ; אשארה par משפט ; חכם ou דין.

5° Ibn Hisdaï lit partout אִמְרָנָא et נְהִינָא (1re pers. plur. passif) et traduit conséquemment par נמצאנו et נמצוינו ; Ibn Tibbon lit אִמְרָנָא et נְהִינָא (3e pers. sing. actif avec régime direct) et traduit par צונו et הודירנו.

1) *Exode*, XVIII, 26.

2) *Genèse*, VIII, 22. Ibn Hisdaï emploie aussi des expressions de la *Mischna* : p. XXI, l. 8 il traduit נִמְצָאוּהוּ, par לא ישיע נִמְצָאוּהוּ, et Ibn Tibbon : לא ילודה מתו.

Pour terminer, nous indiquerons encore quelques particularités linguistiques des deux traductions. Ibn Hisdai traduit le plus souvent les infinitifs arabes pris substantivement par un substantif féminin, Ibn Tibbon par la forme masculine **פעול**. Ainsi H. traduit **לזון** par **חובה**, **אמר** par **מצוה**, **חלאק** par **תגלחת**, T. emploie les mots **גלוח**, **צווי**, **חיוב**. Le premier rend la conjonction arabe **אן** par **ש**, le second par **כי**, H. traduit les noms arabes **אצל** par **עיקר**, **ה** par **גבול**, la racine **נדי** par **מנע**, le mot **ניר** par **בלתי**, T. emploie les mots **נדר**, **הודיר**, **נולת**. Nous n'appelons l'attention que sur ces quelques termes, parce qu'ils se rencontrent très fréquemment dans les deux traductions.

En résumé, la traduction d'Ibn Hisdai nous semble fidèle, correcte et claire. Ces trois qualités ne se rencontrent pas toujours chez Ibn Tibbon, qui est quelquefois obscur à force de vouloir calquer sa traduction sur le texte arabe, et qui, d'autres fois, s'écarte de l'arabe et traduit souvent d'une façon incorrecte. Les notes que nous avons placées au bas du texte arabe justifieront suffisamment ces observations.

Nous nous sommes servi, pour la publication du texte arabe du **ס' המצוות**, des trois manuscrits suivants :

1° Un ms. de Berlin, dont M. Steinschneider parle sous le n° 102, p. 69, dans les *Handschriften-Verzeichnisse der königl. Bibliothek zu Berlin*, Berlin 1878. Le commencement de l'introduction manque dans ce ms.;

2° Un ms. de la Bodléienne, d'Oxford, décrit par M. Neubauer sous le n° 858, col. 176, dans *Catalogue of the hebrew manuscripts in the Bodleian Library*; Oxford 1886. Ce ms. est complet, il porte des notes marginales qui montrent, comme le dit explicitement, du reste, une note écrite à la fin, qu'il a été corrigé d'après un autre ms.;

3° Un ms. appartenant au Séminaire israélite de Paris et qui a été donné à cet établissement par feu M. Albert Cohn. Il a été déjà question de ce ms. dans le **המניד**, 1861, p. 254 (Voir Stein-

schneider, *Handschriften - Verzeichnisse*, l. c.). Ce ms. est incomplet¹, il y manque un grand nombre de pages au commencement et à la fin et quelques-unes dans le corps du ms.

La bibliothèque de M. le Baron D. de Gunzbourg, de Paris, possède également un fragment important d'un ms. du *ב' המצות*, que nous avons consulté. Ce ms. concorde presque toujours avec celui du séminaire, tous les deux semblent avoir été copiés sur un même modèle.

Nous désignons, dans l'indication des variantes, le ms. de Berlin par la lettre B., celui d'Oxford par la lettre O., celui du séminaire par la lettre S. et enfin le fragment de la bibliothèque de M. de Gunzbourg par la lettre G.

Il va sans dire que ces divers mss., écrits en caractères hébreux, présentent les particularités qu'on rencontre dans presque tous les mss. arabes écrits en hébreu, ils confondent très souvent les *ו* et les *ב*, qu'ils transcrivent indifféremment par *א* ou *ב*; les *ז* et les *ב* sont transcrits indifféremment par *א* ou *ב*. Quelquefois, mais rarement, le *ו* est transcrit par *א*. Souvent aussi les points diacritiques manquent, de sorte qu'on ne distingue pas toujours le *ו* du *ז*, le *ב* du *ב*, le *ד* du *ז*, le *ח* (*ח*) du *כ* (*כ*). Nous avons naturellement donné dans notre texte la transcription correcte des mots sans indiquer chaque fois dans les variantes que tel ou tel mot était écrit incorrectement dans l'un ou l'autre des mss. Outre les fautes d'orthographe, les mss. contiennent également des incorrections grammaticales. Très souvent les substantifs, adjectifs et participes qui sont au nominatif pluriel ou duel ont la terminaison des cas obliques, et ils ont celle du nominatif quand ils sont à un cas oblique; souvent aussi le *ל* de l'accusatif singulier manque là où il serait nécessaire de le mettre. Quelquefois même l'imparfait est à l'indicatif quand il devrait être au subjonctif et ré-

1) Tous les passages qui manquaient, excepté l'introduction, ont été copiés par feu M. Goldberg sur le ms. d'Oxford et ajoutés au ms. du séminaire.

ciproquement. Ces incorrections et d'autres encore sont communes à la littérature arabe juive et forment en quelque sorte un des traits caractéristiques de cette littérature, il convient donc, à notre avis, de ne pas les faire disparaître, surtout quand le texte arabe est édité en caractères hébreux et conserve par conséquent sa physionomie originale. Nous avons cependant, à notre insu et malgré nous, en quelque sorte, rectifié dans notre texte un grand nombre de ces incorrections grammaticales; mais, pour la raison que nous venons d'énoncer, nous aurions voulu et dû les y laisser toutes.

Une innovation que nous nous sommes permis introduire dans l'orthographe de notre texte arabe, c'est de supprimer le *l* qui termine la 3e pers. masc. plur. du parfait et de l'imparfait du subjonctif et du conditionnel. Cette lettre n'est en réalité qu'un signe orthographique pour indiquer que le *و* qu'elle suit appartient au mot précédent et n'est pas la conjonction *و*, *et*; elle était indispensable, à l'origine, dans les mss. écrits en caractères arabes, où les mots n'étaient pas toujours séparés l'un de l'autre par un intervalle suffisant¹, elle se justifie dans les textes imprimés en caractères arabes, mais elle nous semble absolument inutile dans un texte arabe imprimé en caractères hébreux.

Nous avons indiqué, dans le texte arabe, pour les versets de la Bible et les passages de la Tosefta, du Talmud babli et jeruschalmi, de la Mekilta, du Sifra et des Sifré cités par Maïmonide, l'endroit où se trouve la citation². Les pages indiquées sont, pour la Tosefta, celles de l'édition Zuckermann, pour la Mekilta et Sifré celles de l'édition Friedmann, pour le Sifra, celles de l'édition de Varsovie 1886.

1) Les grammairiens arabes appellent cette lettre : *élif alouiquûyat* (élif qui protège) ou : *al elif al fâcîlat* (élif qui sépare); elle n'est pas employée dans les très anciens mss. arabes.

2) L'édition hébraïque donne déjà cette indication, quelquefois fausse, pour les passages du Talmud.

Les notes placées au bas des pages donnent la traduction hébraïque du texte arabe toutes les fois que la traduction d'Ibn Tibbon est défectueuse ou présente des lacunes; dans ce dernier cas, les additions sont placées entre []. Pour permettre de retrouver plus facilement dans la traduction d'Ibn Tibbon les mots à corriger, nous les mentionnons dans les notes en les faisant précéder de la lettre H. (traduction Hébraïque).

Nous nous faisons un devoir de remercier ici publiquement M. le grand-rabbin Trenel, directeur du Séminaire israélite de Paris, ainsi que les administrations de la bibliothèque royale de Berlin et de la Bodléienne d'Oxford pour la libéralité avec laquelle ils ont mis les mss. du *דמגורה* à notre disposition. Nous remercions également MM. Joseph et Hartwig Derenbourg pour les excellents conseils dont ils ont bien voulu nous aider dans le cours de notre travail.

ERRATA

Page	2,	ligne	1	au lieu de	אלרואיאת	lisez	אלרואיאת
»	2,	»	6	» » »	אלאשכאן	»	אלאשכאן ^{a)}
»	2,	»	7	» » »	ראויתה ^{a)}	»	רואיתה ⁴
»	2,	»	8	» » »	אליום ⁴⁾	»	אליום
»	4,	note	2	» » »	Joseph	»	Salomon b. Joseph
»	5,	ligne	8	» » »	אורמאהם	»	אוראמהם
»	6,	»	11	» » »	חאנה	»	חאנה
»	12,	»	9	» » »	מרזיה	»	מרזיה
»	14,	»	12	» » »	מתיקנה	»	מתיקנה
»	15,	»	10	» » »	אלתלאת	»	אלתלאת
»	16,	note	1.	L'hypothèse émise pour expliquer l'expression צאק במעשה נסים בה אלמתם n'est pas juste. Nous trouvons cette même expression, qui est sans doute un idiotisme arabe, dans une lettre d'Abraham, fils de Maïmo- nide, dans מעשה נסים, Paris 1867, à la page 56.			
»	17,	ligne	8	au lieu de	נקרב	lisez	נקרב
»	17,	»	8 d'en bas	» » »	תלאתה	»	תלאת
»	19,	»	13	» » »	כתרת	»	כתרת
»	20,	»	3	» » »	ולא	»	ולאו
»	22,	»	7	» » »	פיה	»	פיהא
»	22,	»	3 et 1	» » »	יקרב	»	יקרב
»	23,	»	1, 5, 6, 8	» » »	יקרב	»	יקרב
»	27,	»	6	» » »	אלאהר	»	אלאמר
»	30,	»	2	» » »	יכרנ	»	יכרנ
»	31,	»	5	» » »	דכר	»	דכר
»	32,	»	9	» » »	אנלט	»	אנלט
»	34,	»	2	» » »	יער	»	יער

Page	43, ligne	1	au lieu de	הרא	lisez	הרא
»	53,	» 2 d'en bas	» » »	תכון	»	יכון
»	55,	en tête,	» » »	Préface de lois	»	14° principe
»	61,	note a)	» » »	HO.	»	B. et O.
»	63,	ligne 4	» » »	חאנה	»	חאנה
»	77,	» 11	» » »	בנאקלן	»	בנקלאן
»	102,	» 7	» » »	מרתין	»	מרתין
»	110,	» 6	» » »	ופי י)	»	ופי י)
»	119,	» 2	» » »	אלאנתדי	»	אלאנתדא
»	129,	» 10	» » »	אמרנא תע'	»	אמרנא
»	142,	» 1	» » »	יקר	»	יקר
»	148,	» 11	» » »	אלתאלתה	»	אלתאלתה
»	150,	» 12	» » »	אכר	»	אכירא
»	157,	» 9	» » »	מכרוה	»	מכרוה
»	174,	» 9	» » »	אי ש'	»	אי שי
»	175,	» 4	» » »	גרה	»	גרה
»	219,	» 8	» » »	כאצ'ה	»	כאצ'ה
»	222,	» 13	» » »	ועשר	»	עשר
»	240,	» 8	» » »	וכדלך	»	וכדלך *
»	254,	» 7	» » »	עלי	»	אלי
»	291,	» 4	» » »	אלתאלתה	»	אלתאלתה
»	292,	ligne dernière	» » »	אסתחסנאה	»	אסתחסנאה
»	296,	» »	» » »	גבוליק	»	גבוליק ט)
»	305,	» 2 d'en bas	» » »	שהודא	»	שהודא 5)
»	308,	» 4	» » »	חק	»	חק
»	309,	» 1	» » »	מעציה	»	מעציה
»	309,	» 1	» » »	אעמתן	»	אעמת
»	317,	» 2	» » »	ותנפיר	»	ותנפיר
»	321,	» 6	» » »	מרד	»	מרד
»	330,	» 9	» » »	אמא	»	אמא
»	331,	» 2	» » »	זאונרהא	»	זאונרהא

TABLE DES MATIÈRES

	Pàge
Préface	V
Introduction	1
Premier principe	9
Deuxième principe	12
Troisième principe	15
Quatrième principe	17
Cinquième principe	19
Sixième principe	20
Septième principe	21
Huitième principe	26
Neuvième principe	33
Dixième principe	44
Onzième principe	45
Douzième principe	47
Treizième principe	50
Quatorzième principe	52
Préface aux lois	56
Commandements	60
Défenses	171

ספר המצות

תאליף מורנו ורבנו

משה בן מר' יר' מימון

וצ"ל

הוצאתו לאור בנוסח הערבי על פי כ"י בערלין ואוקספורד ובית

המדרש בפאריס עם הקדמה והערות

אנכי

משה בלאך

פאריס

שנת תרמ"ח לפ"ק

ספר המצות

ספר המצות

תאליף מורנו ורבנו

משה בן מר' ור' מימון

וצ"ל

הוצאתיו לאור בנוסח הערכי על פי כ"י בערלין ואוקספורד ובית
המדרש בפאריס עם הקדמה והערות

אני

משה בלאך

פאריס

שנת תרמח לפ"ק

בשם יי אל עולם

ונצליח

נעשה

מנני על אלהים מושיע ישרי לב^א

קאל¹ רבינו משה הרב הגדול ירום הודו חמוד רבינו מימון
הרב המובהק וצ"ל אנה למא תקדם לנא אלתאליף אלמשהור אלדי
צמנאה² תפסיר נמלה³ אלמשנה וכאן גרצנא⁴ פי דלך אלתאליף
אלאקתצאר עלי תביין מעני הלכה הלכה מן אלמשנה ולם יכן
קצדנא⁵ פיה אסתיעאב פקה כל שריעה וחצר כל מא יחתאנ אליה
מן אסור ומותר וחייב ופטור כמא יבין למן ינטר פי דלך אלתאליף
ראית איצא באן אנמע מנמועא יחתוי עלי נמלה אחכאם אלשריעה
ואעמאלהא חתי לא ישף ענה שאף ואתחריי פיה ממא עאדתי אן
אפעלה מן תרך דבר אלאכתלאפאת ואלאקאויל אלמרפועה ואן
לא אחבת פיה ניר הלכה פסוקה ואן יכון דלך אלמנמוע משתמלא
עלי נמיע אחכאם שריעה משה רבינו לאלדי יחתאנ פי זמאן אלגלות
מנהא ולאלדי לא יחתאנ וחסן עגדי אן אסקט מנה אלסנדר⁶

a) Cet en-tête manque dans O.

1) Pour comparer la traduction hébraïque d'Ibn Tibbon avec le texte arabe, nous nous servons de l'édition d'Amsterdam in-4°, 1660. —

2) « Dans lequel nous avons renfermé »; H. dit : אשר קראנו אתו ; il faudrait : אשר כללנו בו , traduction qui se trouve, du reste, dans le ms. d'Ibn Tibbon. Cf. Peritz, *Sefer hamizvoth*, page 2, note 2. — 3) פרוש כל המשנה.

— 4) כוננתו ; H. dit : כונתו. — 5) כוננתו. — 6) « L'appui », c'est-à-dire, les autorités sur lesquelles on s'appuie.

אלגאונים אלמתאכרון ז"ל ומא ב"נוה ושרחוה מן אסור ומותר וממא
 וטהור ופסול וכשר וחייב ופטור ומשלם ואינו משלם ונשבע ופטור
 מלשבע ובאלגמלה אנה לא יחתאנ בעד אלתורה כתאב אכר סואה
 ליתעלם מנה שי ממא ילום פי נמלה אלשריעה בין מדאורייתא
 ובין מדרבנן

פלמא קצדת בפכרי הדה אלגאיה נאל דהני פי ונה תקסים הלא
 אלדיואן ופי תבויבה כיף ינבני אן יכון הל אקסמה מתל תקסים
 אלמשנה ואקתפי אתרהא¹ או אקסם תקסימא אכר ואקדם ואוכר²
 חסבמא יקתצי אלנמר אנה אלאולי ואלאסהל ללתעלים פבאן לי
 אן אנוד³ מא כאן תקסימה אן ינעל הלכות הלכות מוצע אלמסכתות
 מן אלמשנה חתי יקאל פיה הלכות סוכה הלכות לולב הל' תפלן
 הל' מזוזה הל' ציצית ואן אקסם כל נמלה אלי⁴ פרקים והלכות
 כמא תפעל אלמשנה חתי יכון מתלא פי הלכות תפלן פרק ראשון
 ופרק שני ופרק שלישי ורביעי וכל פרק מקסום אלי הלכות הלכות
 כי יסהל חפטה למן אראד אן יחפטי שיא⁵ מנה ובין הו אן אדא —
 כאנת אלקסמה הכדא כאן אלמצוה אלואחדה אמא עשה או לא
 תעשה לא ינבני אן יקסם פקדהא פי נמלתין כל כל מא יחתאנ
 פיהא מן אלתקסים יכון פי אלפרקים אלתי⁶ פי תלך אלגמלה
 וקד תכון פי אלגמלה אלואחדה עדדה⁷ מצוות אמא באן יכון להא
 מעני ואחד יעמדה או באן תכון מצוות כתירה⁸ פי נרץ ואחד מתלא
 אקול אני אדא תכלמת פי עבודה זרה ופחרסת עלי הדה אלגמלה

a) B. ואקסם. — b) O. חפט. — c) אלדי. — d) B. עדר.

1) «Je suivrai sa méthode»; H. ויספיק לו דרכו. — 2) . . . וואאחר]. — 3) «Le plus convenable.» — 4) ושאהלוק כל כלל בפרקים H. שירצה או לזכור. — 5) למי שירצה לזכור דבר. — 6) ושאהלוק כלל הפרקים. Cette traduction d'Ibn Tibbon est conforme au texte du ms. O., או חפט. — 7) או שיהיו מצוות רבות] בכונה. — 8) —

ואלאסתדלאל¹ בדכר ראוי אלרואיאת חתי לא אקול דברי ר' פלוני ולא ר' פלוני אומר כך וכך ענד כל קול וקול² בל אדכר חכמי משנה וחכמי תלמוד כלם עליהם אלסלאם דכרא מזמלא פי אול אלמנמוע ואקול אן אחבאם אלשריעה כלחא והי תורה שבעל פה מרויה ען פלאן ופלאן ען פלאן³ אלי עזרא אלי משה רבינו ע"ה ואדכר מע כל שכין מן אלראויין אלאשבאין אלמשאהיר למעאצדין לה אראויין מתל ראויתה⁴ הוא כלח טלב אליאנא וכדלך ראית באן לא אולפה בלסאן כתב אלחנויל אד תציק בנא אליום⁵ תלך אללגה אלמקדסה⁶ ען תכמיל מעאני אלפקה בהא ולא אולפה בלגה אלתלמוד אד לים יפהמהא מן אהל מלתנא אליום⁷ אלא אחאד ותשד כלמאת כתירה ותצעב ולו עלי אלמברזין פי אלתלמוד בל אולפה בלגה אלמשנה כי יסהל דלך עלי אכתר אלנאם ואסתועב פיה כל מא צח וצפא מן אקאוויל אלשריעה חתי לא תשד מסאלה מחתאנ אליהא⁸ אלא ואדכרהא או אדכר אצלח תסתכרנ בה תלך אלמסאלה בסהולה דון נמר קעיר⁹ לאן גרצי פיה איצא אליאנא מע אלחצר¹⁰ חתי יכון קאריה¹¹ קד אחאט בכל מא יונד פי אלמשנה ואלתלמוד וספרא וספרי ואלתוספתא נעם ובכל מא חזקה¹²

a Le mot אֱלֹא־שִׁנְאָה se trouve dans G. et dans O à la marge. — *b*) B. et G. בְּעֵד.

1) «La production des preuves»; H. traduit : האיכות; c'est plutôt
היאות. — 2) הבאת הראיה. — 3) ממאמר [ומאמר]. — 4) H. est
incomplet; voici le passage complet : ואוכור עם כל אחר מן המקבילים האנשים. «Je mentionnerai avec chacun
des traditionnistes les personnages notables contemporains qui rapportent
la même tradition que lui.» — 5) לפי שלשון הקדש הוא קצר ביריני היום. — 6) אמונתנו היום. . . — 7) שאלה הנצטרך אליה. — 8) «Mon but est d'y
être bref et complet»; H. הקצור עם הכללות. — 9) עד שימצא הקורא בו. — 10) «Parafer, signer de son nom.»

שי מן הדא אלגנץ קד תבעו כלהם צאחב הלכות גדולות ולא יחרפון ען אנראצה פי עדדהא אלא תחריפא יסירא כאן אלעקול¹ וקפת ענד קול הדא² אלרגל וחת³ צאחב כתאב אלשראיע אלמשהור ראיתה תנבה עלי גז יסיר מן והם צאחב אלהלכות ועטם ענדה⁴ אן יעד בקור חולים וניחום אבלים כמא עד צאחב אלהלכות ואלדי אסתעטמה פהו⁵ עטים לכנה אתי באעטם מנה ותבעה איצא במא הו אשנע כמא סיבין למן נטר פי כלאמנא הדא ועלם אללה תע וכפי בה שהידא אני כל מא תפכרת פי אוהמאהם פי מא עדוה וכונהם יעדון⁶ מא יברו פי אול כאטר אן הדא לא ינבני עדוה ויתבע בעצתם בעצא פי דלך מן גיר תאמל תעטם ענדי מציבתנא ונתיקן לזום תואעדה תע לנא ותחי לכם חוות הכל כדברי הספר החתום אשר יתנו אתו אל יודע הספר לאמר קרא נא זה ואמר לא אוכל כי חתום הוא (ישעיה כט, יא) וכדלך כלמא סמעת אלאזהרות אלכתירה אלעדד אלמולפה ענדנא פי בלאד אלאנדלס נהפכו צירי עלי (הניאל י, יז) למא נראה מן שהרה אלחאל ופשאהא ואן כאנו גיר מלומין לאן מולפיהא שערד לא פקדא ואלדי ילזמהם⁷ מן חית צנאעתהם פקד אתקנוה מן עדובה אלקול וחסן אלנטאם לכן אלשי אלמנטום⁸ תבעו פיה צאחב הלכות גדולות וגירה מן אלפקדא אלמתאכרין פלמא תפכרת⁹ פי דלך ועלמת שהרה הדא אלמעדוד¹⁰ אלדי באידי אלנאם עלמת אני אן דכרת אנא אלמעדוד אלחך אלדי ינבני אן יעד דכרא מטלקא דין דליל פאן אול קארי יקראה יסבק אלי והמה

a) B. הו. — b) יעדו.

1) H. השכלים. — 2) H. מאמר האיש הזה. — 3) «Il lui a paru pénible, faux»; H. והרחיק. — 4) H. ואשר יתחייב להם מצד מלאכתם. — 5) «La chose arrangée, composée», le fond, . . . והראוי להם מצד . . . — 6) H. פרסום המנין אשר בידי. — 7) H. במובן מהדברים. — 8) H. בדבר המוסדר. — 9) H. הענין בידי.

בהלכות עבודה זרה פאנִי אתפֿקֿה פי הִדֵּה אלגמלֵה^א פי עֲדָה^ב מצוות
 פי מסית ומדיח ומעביר למולך ומתנבא בשמה ועובר אותה וגיר
 דלך^ג מִמָּא הוּ מִן אלמצוות פי גרֵץ עבודה זרה כִּאֲצֵה^ד וכדלך אדא
 קִלְתִּי הלכות אסורי מזבח אתכלם פי תלך אלגמלֵה עלי שאור
 ודבש ובעלי מומין ואתנן ומחיר ונחוהא אִל הִדֵּה אלמצוות כלֵּהא
 להא מעני ואחד יעֲמֵהא והו אֲנֵהא אשיא חֲרָם תקריבהא^ה פלהא
 אלגרץ איצא ראית אֲנֵה ינבני אן אחצר אֵלֵּא פי צדר אלכתאב
 עדר אלמצוות כלֵּהא עשה ולא תעשה חֲתִי יאתי תקסיס אלכתאב
 עלי נמלתהא ולא תבקי מצוה מנהא אֵלֵּא ונכון קד אסתועבנא
 אלכלאם פי פקֿההא אִמָּא במפרדהא מתל אלסוכה^ו ואללולב^ז
 ואלתפלין^ח ואלצצית אִל כל ואחדֵה מנהא תחתמל אלכלאם עלי
 חדתהא או עלי גמלֵה מצוות מנהא מתל מא דכרנא בעד אן נעֲדֵהא
 ונקול אן הִדֵּה הלכות עבודה זרה פִּיהא כדא וכדא מצוות עשה והי
 אלכדא ואלכדא וכדא וכדא מצוות לא תעשה והי אלכדא ואלכדא
 הדא כלֵּה תחרֵזא^ט מן אן ישִׁד עֲנִי שִׁי לא אתכלם פִּיה פאדא
 הצרתֵהא באלמצוות אמנת מן דלך פלמָּא תלכֵן לי הדא אלמעני^י
 ורמת וצע אלכתאב ודכר אלמצוות כלֵּהא דכרא מרסלא ועדתהא
 פי צדר אלכתאב תחרֵכת^י עלי אֵלֵּאם^י קד כֵּנת תאלמֵתהא מנֵה
 סנין ודלך אן אלמעדוד מן אלמצוות קד וְהֵם פִּיה באמור לא אקֿרה
 אצף עֲטִם שנאעתהא לאֵן כל מן עני בעֲדֵהא או בוצע כתאב פי

a) B. עדר. — b) B. תלך. — c) O. אלשבת. — d) O. וקרית שמע. —
 e) Manque dans O. — f) O. תחפֿוא. — g) O. en marge, ג'א אלחרתיב. —
 h) B. תחרֵכת.

1) H. אחבר בו. — 2) «Des souffrances se sont agitées contre moi, que j'ai déjà ressenties.»
 Cette traduction est donnée par Joseph ibn Ayub. Voir Peritz, *Sefer ha-nizvoth*, pag. 6; H. התעוררתי אל השורש שכבר עלה בדעתי. Ibn Tibbon a lu probablement : תחרֵכת עלי אֵלֵּאם אלהי קד כֵּנת תעלמתהא.

ואנא אלֵאן אֶכֶד פִּי דְכַר אֶלְאֻזֵּל אֶלְתִּי^א יִנְבְּנִי אֵן יַעֲתַמַּד עֲלִיהָא
 פִּי עֲדַד אֶלְמֻצוּת וְהִי אַרְבַּעָה עֶשֶׂר אַצְלָא כַּעַד אֵן אַקְדֵּם אֵן¹ גְּמֻלָּה
 אֶלְמֻצוּת אֶלְתִּי² יִשְׁתַּמֵּל עֲלִיהָא סִפְרָה תוֹרָה אֶלְדִּי שְׂרַעְנָא אֶלְלָה בַּה
 הִי שֵׁשׁ מֵאוֹת וּשְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה מֻצוּת מִנְהָא מֻצוּת עֲשֶׂה מֵאִיתִין וְתַמְאִנִּיהָ
 וְאַרְבַּעִין עֲדַד עֻטָּאם גִּסְרֵה אֶלְאֻנְסָאן וּמִנְהָא מֻצוּת לֹא תַעֲשֶׂה תִּלְאֵת
 מֵאִיהָ וּכְמִסָּה וּסְתִין וְהִי עֲדַד אִיאָם אֶלְסִנָּה אֶלְשִׁמְסִיָּה וְהִיא אֶלְעֲדַד³
 מִדְּכֹר פִּי נִקְ? אֶתְלִמּוּד אֶכֶר גִּמְרֵה מִכּוּת (דָּף ב' כג) קֶאֱלוּ שֵׁשׁ מֵאוֹת
 וּשְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה מֻצוּת נֹאמְרוּ לוֹ לְמֹשֶׁה מִסִּינִי שְׁלֹשׁ מֵאוֹת שְׁשִׁים
 וְחֲמִשׁ כְּנָגֵד יְמוֹת הַחֲמָה וּמֵאֲתִים וּשְׁמוֹנֶה וָאַרְבַּעִים כְּנָגֵד אִיבְרִיו
 שֶׁל אָדָם וְקֶאֱלוּ אִיצָא עָלֵי סְבִיל אֶלְדְּרֵשׁ אֵן כּוֹן מֻצוּת עֲשֶׂה עֲדַד
 אֶלְעֻטָּאם כְּלוּמַר כָּל אֶכֶר וָאֶכֶר אוֹמֵר לוֹ לְאָדָם עֲשֶׂה בִּי מֻצוּה וְכוּן
 מֻצוּת לֹא תַעֲשֶׂה עֲדַד אִיאָם אֶלְסִנָּה כְּלוּמַר כָּל יוֹם וָיוֹם אוֹמֵר לוֹ
 לְאָדָם אַל תַּעֲשׂ בִּי עֲבִירָה וְהִיא מֵאָ לֵם⁴ יִנְהַלָּה אַחַד מִן כָּל מִן עֲדָ
 אֶלְמֻצוּת אַעֲנִי אֲנֶהָ הִיא עֲדִדְהָא⁵ וְאַנְמָא וְהִמּוּ כָּל אֱלוֹהִים פִּי
 אֶלְאֻשִׁיא אֶלְמַעְדוּדָה כְּמֵא סִיבִין פִּי הִדָּה אֶלְמַקְאֶלָּה וְדִלְךְ בְּנִפְלִתָהּ
 עֵן מֵעֲנִי הִדָּה אֶלְאֻזֵּל אֶלְאַרְבַּעָה עֶשֶׂר אֶלְתִּי אֲבִינָהָ אֶלְאֵן³
 אֶלְאַצֵּל אֶלְאֻל מִנְהָא אֲנֶה לֹא יִנְבְּנִי אֵן תַּעֲדָ פִּי הִדָּה אֶלְגְּמֻלָּה
 אֶלְמֻצוּת אֶלְתִּי הִי מִדְּרַבְנָן

וְאַלְאַצֵּל אֶלְתִּי אֵן לִים כָּל מֵא יִתְעַלֵּם בְּאַחֲדֵי שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה
 מִדּוֹת שֶׁהַתּוֹרָה נִדְרֶשֶׁת בָּהֶן אוֹ בְּרַבּוּי יִנְבְּנִי עֲדָה
 וְאַלְאַצֵּל אֶלְתִּי אֲנֶה לֹא יִנְבְּנִי אֵן תַּעֲדָ מֻצוּת שְׁאִינִן נוֹהֲגוֹת לְדוֹרוֹת
 וְאַלְאַצֵּל אֶלְרַאבֶּע אֲנֶה לֹא יִנְבְּנִי אֵן תַּעֲדָ אֶלְאֻאֻמֵּר אֶלְתִּי תַעֲם
 אֶלְשְׂרַאֲיַע כָּלָהָא

a-b) B. אֶלְדִּי. — c) O. עֲדַד. — d) B. לֹא. — e) O. אֶלְעֲדַד.

1) בְּמֻצוּת בְּתִלְמוּד H. בְּלִשׁוֹן הַתִּלְמוּד 2) אַחֵר שְׁאִקְרִים שְׁכָל הַמֻּצוּת 3) הַשְּׂרִשִׁים הַיָּד (שְׁאִכְאֵרִם עֲתִיד) 4) —

אן הדא גלט ויכון ענדה דליל אלגלט כונה עלי כלאף מא דכר
 פלאן ופלאן אד הכדא חו עקל אכתר אלכואץ פי זמאנא הדא אנה
 לא יעתבר צהה אלקול כמענאה בל במואפקתה^a לקול מן תקדם
 מן גיר אעתבאר ללקול אלמתקדם פנאדיך כיה^b יכון אלזמהורי
 פלדלך ראית אנה ינבני^c אן אקדם קבל אלתאליף אלדי דכרת
 מקאלה ודי הדא אבין פיהא עדר^d אלמצוות וכיה ינבני אן תעד
 ואסתדל עלי דלך בנצוץ אלתורה ובאקאוויל אלחכמים פי תפסירהא
 ואקדם אצולא ינבני אן יעתמד עליהא פי עדר אלמצוות פאדא
 צה עדרהא מן הדא אלמקאלה באלדליל אלואצח אלדי לא אשכאל
 פיה תבין למן קראהא כמא כל מן עד כלאף מא עדרנאה נחן וליס
 בי אנא חאנה ללרד^e עלי שכך מעין ולא תבין כמאה אד אלפאידה
 ואלנאיה אלמקצודה כהדה אלמקאלה תחצל לטאלבהא בגיר דלך
 ודלך אני אבין אלמצוות כלאה ועדרהא מצוה מצוה ואסתדל עלי
 כל מא פיה אשכאל או* מא יוהם מן לא אסתטלאע לה פי פקה
 אלשריעה פאויל וחמה ואבין מא אשכל^f וליס גרצי פי הדא אלמקאלה
 אלתפקה פי מצוה מן אלמצוות בל עדהא פקט ואן שרחת מנהא
 שיא ענד דכרהא פאנמא אשרחה עלי גהה שרח אלאסם חתי יעלם
 הדא אלאמר או אלנהי א' שי הו והדא אלאסם^g עלי א' שי יקע
 פאדא חצל עלם עדרהא באלדליל מן הדא אלמקאלה חיינד אדכרהא
 דכרא מטלקא פי צדר דלך אלתאליף אלזאמע כמא^h דכרת

a) O. במואפקתה. — b—c) O. מן חאל. — d) O. אלי אלרד. — e) Les mots *א' שי הו והדא אלאסם* manquent dans O.

H. מנין 3) — ראיתי שהוא ראוי שאקדים 2) — כ"ש [איך יהיה] ההמון 1)
 — עליהם במצוות ובמספרם H. ; שיסמוך עליהם במספר המצוות 4) — ענין
 ואביא ראיה על כל מה שיש בו ספק [או מה שישתבש בו מי שאין לו בקיאות 5)
 [אי זה דבר הוא 7) — בדיני התורה ואסיר שבושו ואבאר מה שיש בו ספק] ואין...
 H. : כמו שזכרתי 8) — [וזה השם] על אי זה במה שזכרנו.

אלאצל אלאֹל אנה לא ינבני אן תעד־ פי הדה אלגמלה אלמצוות
אלתי הי מדרבנן

אעלם אן הדא מעניי מא כאן ינבני אלתנביה עליה לביאנה² לאן
אדא כאן נץ אלתלמוד שש מאות ושלש עשרה מצוות נאמרו לו
למשה בסיני כף נקול פי שי הו מדרבנן אנה מן גמלה אלעדד
לכן נבהנא עלי דלך לבון קד גלש פיה ועדו נר חנוכה ומקרא
מגלה פי³ גמלה מצוות עשה וכדלך מאה ברכות בכל יום וניחום
אבלים ובקור חולים וקבורת מתים והלבשת ערומים והישוב
תקופות וי"ח ימים לגמור בהן את ההלל ואעתבר ואענב⁴ ממן
יסמע נצחם נאמרו לו למשה בסיני ויעד קראה אלהלל אלדי סבך
בה דויד אללה תע אנה שרע בה משה רבינו ויעד נר חנוכה אלדי
קבעו אותו חכמים פי בית שני וכדלך מקרא מגלה אמא כון משה
קיל לה פי סיני אן ישרענא אן אדא כאן פי אכר דולתנא ואעתראנא
מע אליונאן כדא וכדא פילומנא אן נוקד נר חנוכה פמא ארי אן
אחדא יתכיל הדא ולא⁵ יכטר בוהמה ואלדי יברו לי אנהם אוקעהם
פי הדא כוננא נבארך עלי הדה אלאשיא⁶ אשר קדשנו במצותיו
וצונו על מקרא מגלה ולהדליק נר חנוכה ולגמור את ההלל וסואל
אלתלמוד היכן צונו (שבת ב) וקאלו מלא תסור (דברים יז) פאן כאן
עלי הדא אלונה עדו פינבני אן יעדו כל שי הוא מדרבנן אד כל מא
אמרנא אלחכמים בעמלה וכל מא נהונא ענה קד אמר משה רבינו
בסיני אן יאמרנא באמתתאלה והו קולה על פי התורה אשר יורוך

a) B. אמרו. — b) B. תקופות ומולות. — c) B. כון.

מפני «A cause de son évidence» 2) — בי זה הענין H. בי זה ענין 1)
H. לבארו. — 3) מגלה בכלל H. כלל. — 4) «Réfléchis et étoune-toi»,
היותנו 6) — או יעלה H. ולא יעלה במחשבתו 5) — והשתכל [והתפלא] ממי
במצותיו וצונו [על מקרא מגלה ולהדליק נר 7) — מברכין [על אלו הדברים]
חנוכה ולגמור את ההלל]

ראכל תחת קולה תע' די מחסרו וכאן נץ אלתלמוד ענד האולא מולפא בלעני שפה ובלשון אחרת¹ ולולא דלך מא עדו מקרא מגלה ושבהה פי מצוות שנאמרו לו למשה בסיני ונץ גמר שבועות (א' לט) אין לי אלא מצוות שנצטוו על הר סיני מצוות שעתידין להתחדש כגון מקרא מגלה מנין תלמוד לומר קימו וקבל היהודים (אסתר ט, כו) קימו מה שקבלו כבר והו' אן יעתקדו כל² מצוה ירתבהא אלנביאים ואלחכמים פי מא בעד

ויא ענבי לאי שי עדו מצוות עשה אלתי² הי מדרבנן כמא דכרנא ולם יעדו איצא מצוות לא תעשה אלתי הי מדרבנן וכמא עדו פי מצוות עשה נר חנוכה ומקרא מגלה ומאה ברכות והלל כאנו יעדון³ איצא פי גמלה מצוות* לא תעשה עשרין שניה בעשרין מצוות לא תעשה לאנה כמא כל ערוה וערוה³ לא תעשה דאורייתא כדלך כל שניה ושניה לא תעשה דרבנן כמא בינו וקאלו שניות מדברי סופרים (יבמות א' ב) וקד באן פי אלתלמוד אן קול אלמשנה איסור מצוה יריד בה אלשניות וקאלו מאי מצוה מצוה לשמוע דברי חכמים (ש"ס) וכדלך כאנו יעדון פי אלגמלה אחות חלוצה אלתי הי מדברי סופרים ובאלגמלה אנא לו עדרנא כל עשה מדרבנן וכל לא תעשה מדרבנן לאנתהי דלך אלי אלאף כתיירה והדא אמר בין לא כפא⁵ בה גמלה והו' אן כל מא הו' מדרבנן פלים ינעד פי גמלה שש מאות ושלוש עשרה מצוות לאן הדיה אלגמלה הי כלאה נצוץ תורה לים פיהא שי מדרבנן כמא נבין ואמא כונהם יעדון בעץ אלאשיא אלתי

a) B. כל אן. — b) B. באן יעדו.

1) Allusion à Isaïe, ch. 28, v. 11. — 2) «Je m'étonne», ואני תמה — היה להם למנות גם כן בכלל למצוות לא תעשה עשרים שניה(3) — והתמה H. — בעשרים מצוות לא תעשה כי כמו שכל ערוה וערוה) לא תעשה דאורייתא דבר מבואר H. — דבר מבואר אין העלם בו כלל והוא שכל מה שהוא . . . 5) — הכלל כי כל מה

ועל המשפט אשר יאמרו לך תעשה (sw) ונהאנא ען מכאלפתהם
 פי שי ממא קאסוה ורתבוה^a וקאל לא תסור מן הדבר אשר יגידו
 לך ימין ושמאל^(sw) פאן כאן יעד כל מא הו מדרבנן פי גמלה שש
 מאות ושלש עשרה מצוות אד והו דאכל תחת קולה תע לא תסור
 וועל המשפט אשר יאמרו לך תעשה לאי שי תבצע הדה דון גירדא
 כמא עדו נר חנוכה ומקרא מגלה כאן יעדון נטילת ידיים ומצות עירוב
 כדאך^b נחן נבארך אשר קדשנו במצותיו וצונו על נטילת ידיים ועל
 מצות עירוב כמא נבארך על מקרא מגלה ולהדליק נר חנוכה
 ואלכל מדרבנן ובביאן קאלו מים ראשונים מצוה מאי מצוה אמר
 אביי מצוה לשמוע דברי חכמים (חולין^g) כמא קאלו פי מקרא
 מגלה ונר חנוכה היכן צונו מלא תסור וקר תבין אן כל מא ירתבוה
 אלאנביא עם אלקאימון בעד משה רבינו פהו איצא מדרבנן ובביאן
 קאלו (עירובין^b כ"א) בשעה שתיקן שלמה עירובין וידיים יצתה בת קול
 ואמרה חכם בני ושמח לבי (משלי כה יא) ובנינו פי מואצע אכרי אן עירובין
 דרבנן וידיים מדברי סופרים פקד תבין לך אן כל מא ירתב בעד
 משה רבינו דרבנן יתסמי ואנמא בינת לך הדא לילא תטון אן מקרא
 מגלה אד והו תקון נביאים ינעד^c מדאורייתא לאן עירובין מדרבנן ועלי
 אנהא^d תקון שלמה בן דויד ובית דינו והדא הו אלדי אנפל גירנא פעד^e
 הלבשת ערומים למא וגר פי ישעיה (נה י) כי תראה ערם וכסיתו
 ולם יעלם אן הדא ידכל^f תחת קולה די מחסרו אשר יחסר לו
 (דברים טו ה) לאן מעני הדא אלמר אלדי לא אשכאל פיה אן נטעם
 אלגועאן ונכסי אלעריאן ונדפע אלפרש למן לא פרש לה ואלגטא
 למן לא גטא לה ונווץ אלעאוב אלגיר קאדר עלי אלזואג ונרכב מן
 עאדתה אלרכוב כמא שהר פי נצוץ אלתלמוד לאן הדא כלל

a) O. ממא רתבוה או קאסוה. — b) Manque dans O. — c) B. תעד. —

d) O. מע כוהא. — e) B. בעד. — f) B. דאכל.

לי קול רבי עקיבא את יי אלהיך תירא (דברים י, כ) לרבות תלמידי חכמים (פסחים י"ב) פמ"ן אן כל מא יחצל ברבוי¹ הו מן אלגמלה אלמדכורה ואן כאן אלומר כמא ועמו לא² שי לס יעדו כבוד בעל האם ואשת האב מצוה בפני עצמה מצאפה אלי כבוד אב ואם וכדלך כבוד אחיו הגדול לאן האולא אלאשכאן אנמא תעלמנא³ לזום אלכבוד להם ברבוי קאלו את אביך לרבות אחיך הגדול ולרבות בעל אמך ואת אמך לרבות אשת אביך (כתובות י"ג) כמא קאלו את יי אלהיך תירא לרבות תלמידי חכמים פלא⁴ שי עדו הדה ולם יעדו הדה וקר וצלת בהם⁵ אלגפלה אלי מא הו⁶ אשד מן הדא ודלך אנם⁷ אדא וגדו דרש פי פסוק ילום מן דלך אלדרש עמל אפעאל מא או אנתנאב אמור מא ודי כללה בלא שך דרבנן יעדונהא פי גמלה אלמצוות ועלי אן פשטיה דקרא לא ידל⁸ עלי שי מן תלך אלומר מע⁹ אלאצל אלדי אפאדונאה עם והו קולהם אין מקרא יוצא מידי פשוטו וכוון אלתלמוד יבחת¹⁰ פי כל מוצע ויקול גופיה דקרא במאי קא מדבר אדא וגדו נצא קד תעלם מנה אשיא כתירה עלי גהה אלשרח ואלאסתדלאל ולאעתמאדהם¹¹ הדא אלוהם עדו פי גמלה מצות עשה ביקור חולים וניחום אבלים וקבורת מתים מן אגל אלדרש אלמדכור פי קולה תע¹² והודעת להם את הדרך ילכו בה ואת המעשה אשר יעשון (שמות י"ה, כ) והו קולהם פי דלך את הדרך זו גמילות חסדים ילכו זה בקור חולים בה זו קבורת מתים ואת

a) B. תעלמו. — b) Les mots מא הו manquent dans B. — c) Manque dans O.

1) שכל מה שיגיע מ"ג מדות H. — 2) Notre texte du Talmud dit : אשת אביך ואת אמך זו בעל אמך וי"ו יתירא. — 3) לרבות את אחיך הגדול. — 4) « Malgré le principe »; H. — 5) עם השרש H. — 6) והיו התלמוד יחקור בכל מקום ויאמר... — 7) והו קולהם פי דלך את הדרך ילכו בה ואת המעשה אשר יעשון (שמות י"ה, כ) והו קולהם פי דלך את הדרך זו גמילות חסדים ילכו זה בקור חולים בה זו קבורת מתים ואת

הי מדרבנן ויתרכון בעצהא כאכתיאר מנהם פהו אמר לא יסע קבולה בונה קאלה מן קאלה וקד בינא מעני הדא אלאצל וברהאנה¹ חתי לם יבק פיה שי מן אלאשכאל עלי אחד .:

ואלאצל² אלתאני אן לים. כל מא יתעלם באחדי שלש עשרה מדות שהתורה נדרשת בהן או ברבוי³ ינבגי עדה

קד בינא פי צחר תאליפנא פי שרח אלמשנה אן אכתר אחכאם אלשריעה יסתכרנ בינא מדות שהתורה נדרשת בהן ואן אלחכם אלמסתכרנ במדה מן תלך אלמדות קד יקע פיה אלאכתלאף ואן תם אחכאם הי תפאסיר מרויה ען משה רבינו לא כלאף פיהא לכנהם יסתדלו עליהא באחדי שלש עשרה מדות לאן מן חכמה⁴ אלנץ אנה ימכן אן תוגד פיה אשארה תדל עלי דלך אלתפסיר אלמרוי או קיאם⁵ ידל עליה וקד בינא הדא אלמעני הנאך פאדא כאן דלך כדלך פלים כל מא נגר אלחכמים קד אסתכרנה במדה מינא מדות נקול אנה נאמר למשה בסניי ולא איצא נקול פי כל מא נגדהם פי אלתלמוד יסנדונה עלי אחדי שלש עשרה מדות אנה מדרבנן לאן קד יכון תפסירא מרויא⁶ פאלונה פי דלך אן כל מא לא תגדה נצא פי אלתורה ותגד אלתלמוד קד תעלמה באחדי יינא מדות אן בינו הם באנפסהם וקאלו אן הדא גוף תורה או אן הדא מדאוריתא פינבגי עדה אן אלראויין⁷ קאלו אנה דאוריתא ואן לם יבינו דלך ולא אפצחו בה פהו מדרבנן או ולים תם נץ ידל עליה והדא איצא אצל קד והם פיה גירנא ולדלך עד יראת חכמים פי גמלה מצוות עשה ואלדי חמלה עלי דלך פי מא יברו

a) B. וברהאנה. — b) B. אלאצל. — c) O. לכונהם. — d) O. חכם. —

1) «Sa démonstration»; H. ומופתיו. — 2) מרבו; H. ברבוי. — 3) «Un raisonnement, une analogie»; H. הקש. — 4) פעמים יהיה פירוש מקובל. — 5) אחר שהמקובלים ממנו. — 6) אחר שהמקובלים אמרו.

משה נקול' דקדוקי סופרים לאן כל מא לם יסמעה בסיני בביאן
 פהו מדברי סופרים פקד תבין אן תרייג מצוות שנאמרו לו למשה
 בסיני לם יעדר פיהא כל מא תעלם בשלש עשרה מדות ולו פי
 זמאנה עם פנאהיך אן ינעד פי דלך מא אסתכרנג^a פי אואכר אלומאן
 בל אנמא ינעד מא כאן תפסירא מרויא ענה והו אן יבינו אלנאקלון
 ויקולו אן הדא אלשי חראם פעלה וחרמאן דלך מדאוריתא או יקולון
 אנה נוק תורה פאנא נעדה לאנה עלם באלנקל לא באלקיאם ואנמא
 דכר אלקיאם פיה ואלאסתדלאל עליה כאחרי שלש עשרה מדות
 לאטהאר חכמה^b אלנן כמא בינא פי שרח אלמשנה .
 ואלאצל^c אלתלאת אנה לא ינבני אן תעד^d מצוות שאינן נוהגות
 לדורות.

אעלם אן קולהם שש מאות ושלש עשרה מצוות נאמרו לו למשה
 בסיני ידל עלי כון הדא אלעדר הו עדר² מצוות הנוהגות לדורות
 לאן מצוות שאינן נוהגות לדורות לא ארתבאט להא בסיני נזלת
 פי סיני או פי גיראה ואנמא קצר³ בקול סיני לאצל אלתשריע אלדי
 שדע פי סיני⁴ והו קולה תעי עלה אלי ההרה והיה שם ואתנה לך
 ונ' (שמות כד, יב) ובביאן קאלו (מכות ב כג) מאי קראה תורה צוה לנו משה
 מורשה קהלת יעקב (דברים לג, ד) יעני עדר תורה והו שש מאות ואחת
 עשרה ואנכי ולא יהיה לך מפי הנבורה שמעום ובהא תמת שש
 מאות ושלש עשרה מצוות יריד בהדא אלסימן אן אלשי אלדי צוה
 לנו משה ולם נסמעה אלא מנה הו עדר תורה וסמאהא מורשה

a) אסתכרנה. — b) O. חכם. — c) B. אלאצל. — d) B. נעד.

ואלו כלם היו בימי משה ורבינו כי בימי אבלו נשתכחו הנה כבר התבאר לך 1)
 על היות זה המספר הוא מספר 2) — שאפילו בימי משה נאמר דקדוקי סופרים
 כונו באמרם סיני לשרש התורה 3-4) — על היות זה המספר מהמצוות H; מצות
 ... באמרם בסיני לפי שעקר התורה היה בסיני H; שנצטוו בסיני

המעשה אלו הדינין אשר יעשון זה לפנים משורת הדין (בבא קטא ב' צט)
 פטנו אן כל פעל ופעל מן הדה אלאפעאל מצוה בפני עצמה ולם
 יעלמו אן הדה אלאפעאל כללה¹ ואשבאההא דאכללה תחת מצוה
 אחת מן גמלה אלמצוות אלמנצוצה פי אלתורה בביאן והו קולה
 תע' ואהבת לרעך כמוך (ויקרא יט, יח) ובהדא אלטריק בעינה עדו חשוב
 תקופות מצוה מן אנל אלדרש אלמדכור² פי קולה כי הוא חכמתכם
 ובינתכם לעיני העמים (דברים ד, ו) והו קולהם איזו היא חכמה ובינה
 שהיא לעיני העמים הוי אומר זה חשוב תקופות ומולות (שבת פ' סה) ולו
 אנה עד מא הו אבין מן הדא ויוהם אנה ינבני אן יעד אכתר והו כל
 שי יתעלם במדה משלש עשרה מדות שהתורה נדרשת בהן לאנתהי
 עדר אלמצוות אלי אלאף כתירה ולעלך תמץ אנא נהרב מן עדאה
 לכונהא גיר מתיקנה וכון אלחכם אלמסתכרנ בתלך אלמדה צחיחא
 או לים בצחיח לים הדה הי אלעלה בל אלעלה כון כל מא יסתכרנ
 פרועא מן אלאצול אלתי נאמרו לו למשה בסניי בביאן והי שש
 מאות ושלש עשרה מצוות ולו כאן אלמסתכרנ משה נפסה פאנהא
 לא תנעד ודליל הדא כללה קולהם פי גמר תמורה (י"ב) אלף ושבע
 מאות קולין וחומרין וגוירות שוות ודקדוקי סופרים נשתכחו בימי
 אכלו של משה ואע"פ כן החזירן עתניאל בן קנו מפלפולו שנאמר
 ויאמר כלב אשר יכה את קרית ספר ולכדה וג' וילכדה עתניאל בן
 קנו (יהושע טו, יז—יח) ואדא כאנת הדה אלמנס'את כם תכון אלגמלה
 אלתי נסי מנהא הדא אלעדר לאן איצא מן אלמחאל אן יקאל נסי
 כל מא עלם פלא שך אן כאנת תלך אלאחכאם אלמסתכרנה בקל
 וחומר ובגירהא מן אלמדות אלאפא כתירה והדה כללה כאנת בימי
 משה רבינו* לאן בימי אכלו נשתכחו פקד תבין לך אן ולו בימי

a—b) B. אנהא כללה.

1) הדרש הבא בה"א H. הדרש הנזכר באמרו כי הוא . . .

לשלשת ימים (שם יט, טו) ואיצא גם הצאן והבקר אל ירעו וג' (שם לד, ג)
ואל יחרסו לעלות אל יי' (שם יט, כד) ובתיר מתל הזה ולא ישך דו
עקל פי אן הזה כלֵהא מצוות נאמרו לו למשה אמר ונהי לכֵהא
כלֵהא לפי שעה ואינן נוהגות לדורות פלדלך לא תעדֵ וְלֵהֲדֵא אלאצל
לא ינבגי אן תעדֵ ברכות וקללות אלמאמור בהא פי גריוס ועיבל
ולא בניאן אלמזבח אלֵדי אמרנא^a בבניאנה ענד חלולנא פי ארץ
כנען לאן הזה כלֵהא מצוות לפי שעה ולא אלאמר אלֵדי אמרנא
באן נקרב כל כהמה נריד אלאכל מנהא שלמים לאן דלך כלֵף פי
אלמדבר¹ באצֵה והו קולה והביאם ליי' (ויקרא י"ה) קאלו פי ספרא
(עב) והביאם ליי' זו מצות עשה לכֵהא במדבר פקט כמא כֵין פי
משנה תורה אבאחה בשר תאזה לדורות והו קולה בכל אות נפשך
תאכל בשר (דברים יב, כ) ולו באן ינבגי אן יעדֵ כלֵ מא הו מן הדא
אלקביל לכאן אלֵדי אמר בה משה מן יום תנבֵא אלי יום מאת
כארנא ען מצוות הנוהגות לדורות נאיפא עלי תלאתה מאיה מצוה
אדא עדדנא כלֵ אמר גא פי מצר וכלֵ מא גא פי אלמלואים^b וגירדהא
כלֵהא נץ תורה מנהא עשה ומנהא לא תעשה פמנד ימתנע עדֵהא
כלֵהא ילום צרורה אן לא תעדֵ ולא ואחדה מנהא ולים כמא פעל
גירנא אלֵדי אכד שיא עלי נהה אעואז^c למא אעיאה^d אלעדד והדא
מא קצדנא תחצילה פי הדא אלאצל .
ואלאצל^e אלארבע אנה לא ינבגי אן תעדֵ אלאואמר אלתי תעם
אלשראיע^e כלֵהא

a) O. אמר. — b) איל מלואים. — c) B. אלאעואן. — d) B. אלאצל. —
e) B. אלתשראיע.

1) על צד העור. H. על צד הדחק. — 2) כי זה נצטווה במדבר לבר. — La tra-
duction H. répond à notre variante אלאעואן. — 3) «Le nombre l'a fatigué,
c'est-à-dire, il s'est fatigué à chercher le nombre de prescriptions exigé.

קהלת יעקב ומצוה שאינה נוהגת לדורות ליסת לנו מורשה ואנמא
תתסמי ירושה מא תדום מע אלאניאל כקולה כימי השמים על
הארץ (דברים יא, כא) ומן קולהם איצא אן כל עצו ועצו כאנא יאמר
אלאנסאן בעמל מצוה וכל יום ויום כאנא ינהאה ען עבירה דליל
עלי כון הדא אלעדד לא ינקץ אברא ולו כאן מן נמלה אלעדד
מצוות שאינן נוהגות לדורות לכאנת הדה אלנמלה תנקץ פי אלומאן
אלדי אנקצי פיה לזום תלך אלמצוה וכאן הדא אלקול לא יתם אל
פי זמאן מחדוד וקר גלט גירנא איצא פי הדא אלאצל ועד למא
צאק בה אלמתסע³ ולא יבאו לראות כבלע את הקדש ומתו (במדבר
ד, ב) ועד ולא יעבד עוד (שם ה, כה) פי אללויס והדה איצא אינן נוהגות
לדורות אללא במדבר ואן כאן קד קיל רמו לגונב את הקסוה לא
יבאו לראות (סנהדרין א² סא) פכפי בקולהם רמו ואן פשטיה דקרא לים
הו פי דלך ולא הו איצא מן נמלה מחויבי מיתה בידי שמים כמא
תבין פי אלתוספתא ופי סנהדרין

ואני לאענב איצא מן הדא אלדי יעד הדה אללאוין לאי שי לס יעדד
קולה פי אלמן איש אל יותר ממנו עד בקר (שמות יו, יט) וקולה תעי
אל תצר את מואב ואל תתגר בם מלחמה (דברים ב, ט) וכדלך אלנהי
אלדי גא פי בני עמון אל תצרם ואל תתגר בם (שם ב, יט) וכאן יעד
איצא פי נמלה מצוות עשה קולה עשה לך שרף ושים אתו על נם
(במדבר כא, ח) וקולה קח צנצנת אחת ותן שמה מלא העומר מן (שמות יו, לג)
כמא עדו תרומת המכס וחנוכת המזבח כדלך כאן יעד היו נכונים

a) B. במא קאל. — b) Manque dans B. — c) Manque dans O.

1) «Ce qui est spacieux lui a paru étroit» H. כשרחק עליו המרחב; H. בשרחק עליו המרחב. Cette expression signifie probablement que les places vides, l'espace laissé dans le cadre des 613 lois a mis à l'étroit, c'est-à-dire, a gêné les compteurs de miçvot, car il fallait remplir absolument tout le cadre et ne pas laisser d'espace, de vide.

קדושים תהיו ונחווה אֹנֶה מצוה לאֹנֶה לֹם יאמר בעמל שי גיר מא
עלמנא ונֶץ ספרי (לה) והייתם קדושים (במדבר טו, ט) זו קדושת כל
המצוות פקד באן מא נחונא לה ומן הדא אלאצל איצא קולה
ומלתם את ערלת לבבכם (דברים י, יז) יעני אן תטיע ותסמע לכל מא
תקדם דכרה מן אלמצוות וכדלך וערפכם לא תקשו עוד (שם) יעני
לא תתעאצי פי קבול כל מא כלפתך ולא תכאלף עליה. :
ואלאצל^א אלקאמם אֹנֶה לא ינבני עד תעליל אלמצוה מצוה
בפני עצמה

קד יני פי תעליל אלמצוות שבה לאוין פיטן בהא אֹנֶהא מן גמלה
מא יעד עלי אנפראדה ודלך מתל קולה לא יוכל בעלה הראשון
אשר שלחה לשוב לקחתה וגו' ולא תחטיא את הארץ (דברים כד, יז)
פאן קולה ולא תחטיא את הארץ^ב הו תעליל לתחרים מא תקדם
כאֹנֶה יקול אנך אדא פעלת הדא פקד כתרת אלפסאד פי אלבלאד
ומתל קולה אל תחלל את בתך להונותה ולא תזונה הארץ (ויקרא יט, כט)
פאן קולה ולא תזונה הארץ תעליל כאֹנֶה יקול אן עלה תחרים
דלך כילא תזונה הארץ וכדלך קולה ולא תטמאו בהם ונטמאתם בהם
(ויקרא יא, טג) בעד דכרה תחרים אלאנואע אלתי יחרם אכלהא פעלל
דלך וקאל לא תנתנסו באכלהא כאֹנֶה יכבר אן ארתכאב הדא
אלנהי נזאסה נפס וכביאן קאלו פי ספרי פי קולה תע בעד מא^ג
תקדם אלנהי ען אכד דיה לקאתל^ד ולא תטמא את הארץ (במדבר לה, לד)
מגיד הכתוב ששפיכת דמים מטמא את הארץ (ספרי לבב) פקד תבין
אן הדא אללאו תעליל אללאו אלמתקדם לא אֹנֶה שי אכר וכדלך
קולה ומן המקדש לא יצא ולא יחלל (ויקרא כא, יב) הא אם יצא חלל

a) B. אלאצל. — b) Les mots פאן קולה ולא תחטיא את הארץ manquent dans B. — c) Manque dans O. — d) B. אלקאתל.

1) H. et texte arabe disent : זו קדושת מצוות.

קד יני פי אלתורה ואמר ונאדוי ליסת פי שי מעין כל תעם
 אלשראיע כלִהא כאנִה יקול אלתום כלִ מא אמרתך בה ונתהי
 ען כלִ מא נהיתך ענה או לא תכאלף שיא ממִא אמרתך בה פלא
 ונה לעדִ הדא אלאמר מצוה בפני עצמה לאנִה לם יאמר בפעל
 עמל מא מכצוין פִיכון מצות עשה ולא נהי ען פעל מעין איצא
 פִיכון מצות לא תעשה והדא מתל קולה ובכל אשר אמרתי אליכם
 תשמרו (שמות כג, יג) ומתל¹ קולה את חקתי תשמרו (ויקרא יט, יט) ואת
 משפטי תשמרו² (ויקרא כה, יח) ושמרתם את בריתי (שמות יט, ה) ושמרתם
 את משמרתִי (ויקרא יח, ל) וכתיר מתל הדא וקד גִלמ פי הדא אלאצל
 חתי עדִו קדושים תהיו (ויקרא יט, ב) במצוה מן נמלה מצוות עשה ולם
 יעלמו אן קולה קדשים תהיו (שם) והתקדשתם והייתם קדושים (ויקרא
 יא, מד—כ, ז) ואמר באמתתאל גמיע אלשריעִה כאנִה יקול כִן מקדִסא
 בכונך תעמל כלִ מא אמרתך בה ונתהי² ען כלִ מא נהיתך ענה
 ונִץ ספרא (א עה) קדושים תהיו פרושים היו יעני אעתולו אלקבאח
 אלמנה³ ענהא כלִהא ופי אלמכלתא (א עה) קאלו ואנשי קדש תהיון לי
 (שמות כב, ל) איסי בן יהודה אומר כשהקב"ה מחדש מצוה לישראל
 הוא מוסיף להם קדושה יעני אן הדא אלאמר לים הו אמרא מנִרדִא³
 בדאתה כלִ אנמִא הו תאבע ללמצוה אלמאמור בהא פאן ממתתל
 דלך אלאמר יתסמִי קדוש ולא פרק בין קולה קדושים תהיו או לו
 קאל עשו מצותי אתרי כאן נקול אן הדא מצות עשה מצאפה אלי
 אלמצוות אלמשאר אליהא אלמאמור בפעלהא כדלך לא נקול פי

a) B. et O. תעשו. Le verset: ואת משפטי תעשו ne se trouve pas dans la Thôra; peut-être faut-il réunir en un verset ce que nous avons cité comme deux versets différents et lire: ואת משפטי תעשו ואת חקתי תשמרו (ויקרא יח, ד).

1) והקדור מכל מה שהורתיך; ונאמר חקתי... H.; וכאמרו את חקתי... 1)
 H. ... מה מכל מה. — 3) אינו צווי מיוחד בעצמו. — 3)

אלאמר פיהא גיר מעני אלנהי והמא מעניאן מתבאינאן אמר באחדהמא ונהי ען אלאכר ומא אדכר¹ אחדא גלט פי הדא אלאצל פי מא אדכרה אלאן .:

ואלאצל אלסאבע אנה לא ינכני אן יעד פקה² אלשריעה
 אעלם אן אלשריעה אלואחדה הי קציה מא מסלמה וילום ען תלך
 אלמקדמה אואמר ונואדי כתירה הי פקה אלשריעה מתאל דלך
 אלחליצה ואליבום המא שתי מצוות מן מצוות עשה והדא מא לא
 כלאף פיה פאדא תאמלנא פקה הדא אלשתי מצוות מן מצוות עשה
 ומא ילום פיהמא בחסב אלמקדמאת אלשריעה לום אן יכון בען
 אלנסא חולצות ולא מתיבמות ובעצהן מתיבמות ולא חולצות
 ובעצהן או חולצות או מתיבמות ובעצהן* לא חולצות ולא מתיבמות
 וכדלך אלרגאל איצא אעני אליבמין בעצהם חולצין ולא מיבמין³
 ובעצהם מיבמים ולא חולצין ובעצהם לא חולצין ולא מיבמין
 ובעצהם או מיבמים או חולצים כדלך נגד אליבמות בעצהן חולצות
 מזה ומתיבמת לזה ובעצהן חולצות מזה ומזה [ומתיבמות לזה ולזה⁴]
 ומנהן מותרות לבעליהן ואסורות ליבמיהן ומותרות ליבמיהן ואסורות
 לבעליהן ואסורות לאלו ולאלו ומותרות לאלו ולאלו פלו עדרנא
 כל פרצה⁵ ופרצה מן הדא אלפרצאת מצוה בפני עצמה לאנתהת
 פרצאת מסכת יבמות וחדהא נאיפא⁶ עלי אלמאיתין⁷ מצוה ומא

a) O. בעצהם. — B. b) נאיף.

ולא ישעה H. ולא אוכור. אחד שטעה בזה השרש במה שאוכרוהו עתה 1) — בשרש זה שום אדם.
 « Les développements législatifs, » c'est-à-dire : les actes accessoires qui accompagnent l'accomplissement d'un précepte.
 2) — דקדוקי H. — 3) גם כן רצוני — 4) Ajouté de la vers. hébr. — 5) . . . — 6) כל דין ודין מאלו הדקדוקים — 7) ממתים מצוות H. ממאה.

וקד גלט נירנא פי הדא אלאצל איצא ועד הדה אללאוין כללה בניר
תאמל ואמא יפתצח אלדי יעדהא אדא סיל וקיל לה הדא אללאו
ינהי ען אי שי פלא יכון לה חנינד גואב ראסא ובהדה יתבין בטלאן
עדרה והדא מא קצדנא ביאנה פי הדא אלאצל .:

ואלאצל^א אלסאדס אן אלמצוה אלתי יכון פיהא עשה ולא
תעשה ינבני אן יעד עשה שבה מע מצוות עשה ולאו שבה מע
מצוות לא תעשה

אעלם אן אלשי אלואחד יכון פיה עשה ולא תעשה עלי אחד
תלאתה אונה^ב אמא אן יכון עמל מא מצות עשה ואלתעד² עליה
מצות לא תעשה מתל שבת ויום טוב ואלשממה אלתי עמל
אלצנאעה פיהא מצות לא תעשה ואלעמלה פיהא מצות עשה כמא
סיבין וכדלך ציאים יום³ אלכפור³ מצות עשה ואלאפטאר פיה
מצות לא תעשה ואמא אן יכון לאו שקדמו עשה מתל קולה פי
אלאונם ומוציא שם רע ולו תהיה לאשה (דברים כב, יט—כט) והדה מצוות
עשה ובעד⁴ דלך קאל לא יוכל לשלחה כל ימיו (שם)⁵ והדה מצוות
לא תעשה ואמא אן יכון לאו מתקדם תם ינתק לעשה מתל קולה
לא תקח האם על הבנים (דברים כב, י) ובעד דלך שלח תשלח את
האם (שם כב, י) וכל נוע מן הדה ינבני אן יעד עשה שבה פי גמלה
מצוות עשה ולא שבה פי גמלה מצוות לא תעשה לאן בכיאן
ללחכמים פי כל ואחד מנהא אנהא מצות עשה ומצות לא תעשה
וכתירא מא יקולון פיהא עשה שבה ולא שבה והו שי בין לאן מעני

a) B. אלאצל. — b) B. וגוה. — c) O. צום כפור.

1) « La fausseté; » H. בשול. — 2) « Et l'action de le transgresser est »
תענית צום כפור. H. — 3) צום יום הכפור; H. והעברה עליו מצות לא תעשה
— 4) לא יוכל : la Thôra dit אונם Au sujet de — 5) ואמר אחר כן לא יוכל
שלחה כל ימיו.

ואחדה' והי' אן יקרב אלשונג חטאת ובשרט אן תכון אלשונגה פי דבר שחייבין על ודונו כרת ויכון פיה מעשה ותכון מצות לא תעשה כמא ב'נא' פי שרח הוריות וכריתות תם תפקה אלכתאב פי צפה' הדא אלקרבן ונץ פיה נצוצא וקאל אן כאן אלשונג מעם הארץ פיקרב כשבה או שעירה ואן כאן נשיא פיקרב שער ואן כאן כהן גדול פיקרב פר ואן כאנת אלשונגה פי עבודה זרה כאצ'ה פיקרב אלשונג שעירה סוי כאן נשיא או הדיוט או כהן גדול ולים באכתלאף אנואע אלחיואן אלדי יקרב מנה אלקרבן יתכתר אלקרבן אלו אחד אלדי הו קרבן שונג וירנע מצוות הרבה ולו כאן הדא כהדא ילום איצא אן נעד קולה כשבה או שעירה בשתי מצוות וקולה שתי תורים או שני בני יונה בשתי מצות ולים אלאמר כדלך בל אלאמר באלקרבן הו מצות עשה וכו' * הדא יניב דלך אלקרבן בעינה שעירה ואכר יניבה שער הו מן שראיט דלך אלקרבן³ ולים כל שרט מן שרוט אלמצוות ינעד במצוה פאפהם הדא ג'דא לאן אלגלט פיה כפי' לא יאבה אליה אלא נחריר ומן הדא אלקביל איצא קולה תעי' אן נערה מאורסה אדא ז'נת בסקילה (דברים כב, כד) ואן בת כהן בשריפה (ויקרא כא, ט) הדא תתמים חכם קצאץ אשת איש וקד גלט פי הדא כל מן סמעת בה יעד אשת איש מצוה ונערה מאורסה מצוה ובת כהן מצוה ולים אלאמר כדלך בל הו כמא אכין ודלך אן מצוה ואחדה' מן גמלה אלמצוות הו קולה תעי' לא תנאף (שמות כ, יד) וג'א אלנקל אן הדא אללאו אוהרה לאשת איש תם נא' אלנץ בעד הדא אלאוהרה אן יקתל אלמתעדי עלי הדא אללאו והו קולה מות יומת

1) והיות 3) — כמו שבארנו בפרוש הוריות 2) — והיא מצות [עשה] אחת 1) זה מביא [ואתו] קרבן בעצמו שעירה ואחר מביאו שער הוא מתנאי] אותו קרבן . . . א"כ באר הכתוב H. ; אחר כן בא הכתוב אחר האוהרה הזאת שיהרג 4) — שיהרג.

מנהא ואחדה אלא אמר עלי חדתה או נהי מתל אן נקול¹ אן הדא ילום אן תחלוץ עלי צפה כדא או² תתיבם עלי צפה כדא או נקול³ אן הדא לא תגזו להדא או לא ימכנהא אלחליצה ראסא או אליבום והכדא ילום פי כל מצוה ומצוה ואדא כאן דלך כדלך והדא ממא לא כלאף פיה פאן פקה אלמצוה איצא אדא כאן נק תורה לא יבגוי עדה לאן לים בכון אלכתאב בין פקה תלך אלמצוה או אאשתראטאת אלתי פיה נעד נחן כל שרט או⁴ כל פריצה פקדיה במצוה וקד גלט פי הדא כתיר לאן⁵ כל מא יוגד מכתובא יעד מן ניר תאמל לאצל אלמצוה ולא לפקההא או שרומהא מתאל דלך תלזים אלכתאב פי ספר ויקרא למטמא מקדש וקדשיו ואלמדכורין מעה קרבן חטאת פהדה מצות עשה בלא שך תם תפקה אלכתאב פי הדא אלקרבן מא יכון פקאל אנך⁶ יכון כשבה או שעירה פאן לם יקדר עלי תמנהא פיניב שתי תורים או שני בני יונה פאן לם יקדר פיניב עשירית האיפה סלת והדא הו קרבן עולה ויורד פהדה אנמא הו תביין אלקרבן אללאום לה מא הו פלא יבגוי אן נעד הנא שלוש מצוות ונקול אלאמר אלדי אמר בתקריב* בהמה תם אלאמר אלדי אמרנא בתקריב עוף תם אלאמר אלדי אמרנא בתקריב עשירית⁶ האפה פאן לים הו תלאתה⁷ אואמר ואנמא הו אמר ואחד והו⁸ אן יכון⁹ יקרב קרבן על שגגתו ודלך אלקרבן הו כדא או כדא אן לם ימכן כדא ומן הדא אלקביל איצא שגגת מצוה ודלך אן אלנך נא פי ויקרא אן מן שגג ותעד¹⁰ על מצוות ד¹¹ יקרב קרבן והדה מצות עשה

a) B. וכל. — b) B. תלאת. — c) Manque dans B. — d) Manque dans B.

1) שתחלוץ על תאר כך 2) — כמו שיאמר H. כמו שנאמר שזאת חייבה 3) — או יאמר H. . . . או נאמר כי זאת . . . 3) — ואו תתיבם על תואר כך 4) — ואלחליצה ראסא או אליבום 5) — וכל מה H. כל מה שמצאו 6) — ואמר [שיהא] כשבה 5) — וכל מה H. כל מה שמצאו 6) — בהמה אחר כך הצווי שצונו להקריב עוף אחר כך הצווי שצונו להקריב עשירית.

ואלמִצוה אלתאניִה עשרה קולה והצילו העדה את הרוצח (שם, כה)
ואלמִצוה אלתאלתֵה עשרה קולה והשיבו אתו העדה אל עיר
מקלטו (שם)

ואלמִצוה אלאבִעֵה עשרה קולה וישב בה עד מות הכהן הגדול (שם)
ואלמִצוה אלכאמסֵה עשרה קולה ואם יצא יצא הרצח (שם, כו)
ואלמִצוה אלסאדסֵה עשרה קולה ואחר מות הכהן הגדול ישוב (שם, כח)
ולו פעלנא הכדא פי כלִ מצוה ומצוה אנתהי עדר אלמצוות נאיפא
עלי אלפין והדא בִין אלפסאד¹ לאן הדא כלֵה פקה אלמסאלֵה² הו
ואנִמא אלמצוה אלמעדודה פהי דין מכה נפש בשגגה והו אלתשריע
אלדי שרענא באן נחכם פיה בהדה אלאחכאם אלמנצוֹהִה והכדא
סמֵאהא אללֵה משפטים ולם יסמֵאה מצוות וקאל ושפטו העדה
בין המכה ובין גואל הדם על המשפטים האלה (במדבר לה, כד) וקד
תנֵבה צאחב הלכות גדולות עלי בעֵן הדא אלמעני וחאם² חומה
וצאר יעדִ פרשיות פרשיות ויקול פי עדרה³ פרשת נחלות פרשת
נדרים ושבעות פרשת מוציא שם רע ועדִ כהדא פרשיות כתירה
לכנֵה לם יתלכֵן לה הדא אלמעני עלי אלכמאל ולא תחצֵל לה⁴
ולדלך עדִ פי תלך אלפרשיות מא קד תקדֵם לה עדרה והו לא
ישער ולמא גפל גירנא פי הדא אלאצל צאר¹ אלי אן יעדִ פי מצות
צרעת אחדי עשרה מצוה ולם יעלם אנֵה⁴ מצוה אחת וכלִ מא
דכר פי אלנֵן אנִמא הו פקה ואשתראש וביאן דלך אנֵה⁴ שרענא אן
צרעת אדם תנֵסה פיציר טמא וילומה מא ילום אלטמאים מן

a) B. אלמצוה. — b) B. לה דלך. — c) O. הו. — d) O. אנֵה.

1) «Cela est évident de fausseté.» H. מבורר ההפסד. — 2) «Il vole tout autour.» H. סביבם. — 3) ואמר במנינו H. — 4) «Il est allé jusqu'à compter;» H. עד שמנה במצות צרעת י"א מצות; שמונה צרעת H. שמונה י"א מצות.

הנאף והנאפת (ויקרא כ, י) תם תמם אלכתאב חכם הדא אלקצאן
 אשתרט פיה אשתראטאת וקאל אן קולה מות יומת הנאף והנאפת
 פיה תפציל אן כאנת הדה אלאשת איש בת כהן פהי תחרק ואן
 כאנת נערה מאורסה בתולה פהי תרגם ואן כאנת בעולה וליסת
 בת כהן פהי תכנק וליס באשתראטה פי תנויע¹ אלמות תתכתר
 אלמצוות לאנא פי הדא כללה מא כרונא ען חרמאן אשת איש ובביאן
 קאלו פי סנהדרין (ב¹ נא) הכל היו בכלל נואף ונאפת הוציא הכתוב
 את בת ישראל לסקילה ואת בת כהן לשריפה יריד בדלך אן
 חרמאן אשת איש יעם אלכל אלדי גא אלנץ פיה מות יומת הנאף
 והנאפת לכן פרק אלכתאב פי הדה אלמיתה ונעל בעץ אלשכאן
 בשריפה ובעצהם בסקילה ולו כאן ינבגי אן יעד פקה אלמצוה אד
 ודכר פי אלתורה ללומנא אן לא נעד מכה נפש בשגגה (במדבר לה, יא)
 גולה מצוה אחת אד אלנץ קד תפקה פי הדה אלמצוה וכנא נעד
 הכדא קול אלכתאב ואם בכלי ברזל הכהו (שם, יז) מצוה אחת
 ואלמצוה אלתאנייה קולה ואם באבן יד אשר ימות בה הכהו (שם, יז)
 ואלמצוה אלתאלתה קולה או בכלי עץ יד ... הכהו (שם, יח)
 ואלמצוה אלראבעה קולה גאל הדם הוא ימית את הרוצח (שם, יט)
 ואלמצוה אלכאמסה קולה ואם בשנאה יהדפנו (שם, כ)
 ואלמצוה אלסאדסה קולה או השליך עליו בצדיה (שם)
 ואלמצוה אלסאבעה קולה או באיבה הכהו בידו (שם, כא)
 ואלמצוה אלתאמנה קולה ואם כפתע בלא איבה הדפו (שם, כב)
 ואלמצוה אלתאסעה קולה או השליך עליו כל כלי בלא צדיה (שם)
 ואלמצוה אלעאשרה קולה או ככל אבן אשר ימות בה בלא
 ראות (שם, כג)

ואלמצוה אלחאדיה עשרה ויפל עליו וימות והוא לא אויב לו (שם)

1) בדיני המות. H. כהתנתו במיני המות

אנתנאב אלמקדש ואלקדשיו ואלכרוג חוץ למחנה שכינה ונחן לא נעלם א" צרעת תנגם וא"הא לא תנגם פאכד אלכתאב יב"ן ויפצל אלחכם א"ה אן^a כאן כדא פהו מיהור ואן כאן כדא פהו שמא ואן כאן עלי חאלה כדא פיסתוקה מ"ה כדא ובביאן קאלו למיהור או לממא (ויקרא יג, נט) כשם שמצוה למיהור כך מצוה לממא פאלמצוה אנמא הי אן יקול שמא או מיהור אמא תפציל אלאשיא אלתי בהא יכון שמא או מיהור פלא ינבני ע"הא לאנאה אשתראמא ותפקהא ותהא מתל קולנא אן תקריב בעל מום מנהי ענה ודי מצות לא תעשה בקי עלינא אן נעלם א" שי הי אלמומין אתרי נעדי כל מום ומום במצוה אן כאן דלך כדלך פסתנתהי קריב אלסבעין מום פכמא לא נעדי אלמומין מא מנהא מום ומא מנהא לים מום כל אלנהי אלדי נהינא ען תקריב^b בעל מום פקט כדלך איצא לא ינבני עדי עלאמא אלצרעת מא מנהא שמא ומא מנהא מיהור כל כון אלמצורע שמא פקט ותלך כל"הא הי תביין מא הי אלצרעת ועלי הדא אלונה ינבני אן יעד כל נוע ונוע מן אנואע^c אלשמאות מצוה אחת ולא תעד פקד"את דלך אלנוע מן אלשמאות ואשתראמא אתהא^d כמא יבין מן עדרנא פאפהם הדא אלאצל לאנ"ה עמוד התוך^e פי מא נחן בסבילה .:

ואלאצל^a אלתאמן א"ה לא ינבני אן יעד אלנפי מע אלנהי אעלם אן אלנהי הו מן קסמי אלמאמר ודלך אנך תאמר אלמאמור אן יפעל שיא מא או לא יפעלה מתל אן תאמרה באלאכל פתקול

a) B. א"א. — b) Manque dans O. — c) B. ואשבאהא. — d) B. אלאצל.

1) שהזכירנו מהקרבת בעל מום לבד 2) — שנחשוב. H. התראה שנמנה 3) — מהטומאות. H. כל מין ומין ממיני הטומאות 4) «C'est la colonne du milieu.» Maïmonide appelle ainsi ce principe ou parce qu'il est très important ou peut-être parce qu'il est le septième et occupe ainsi le milieu de l'ouvrage qui se compose de 14 principes. H. עמוד התורה.

ודלך אן אללָה קד חכם פי אלדי יצרב עברו או אמתו הכנענים ויעדמה פי חאל אלצרב אחד מראשי אברים אנה יכרנ חרָא פכאן יקום בבאלנא אן דלך פי אמה עבריה באלאחרי¹ ואלאגדר ואנה אלא עדמהא אחד מראשי אברים תכרנ חרָה פנפא ענהא הדיא אלחכם בקולה לא תצא כצאת העבדים כאנה יקול מא ילום כרונהא חרָה ענר תעדים גארחח² מן גוארחהא פהליא נפי³ חכם מא ענהא לא נהי וכדלך שרח אלנאקלון וקאלו פי אלמכלתא (א⁴ע⁵) לא תצא כצאת העבדים אינה יוצאה בראשי אברים כדרך שהכנענים יוצאים פקד תבין לך אנה נפי חכם מא יסלבה ענהא לא אנה נהאדא ען שי ולא פרק בין קולה לא תצא כצאת העבדים או קולה לא יבקר הכהן לשער הצהב טמא הוא (ויקרא יג, לו) אלדי הו נפי מחץ לא נהי ודלך אנה יכברנא אנה לא יחתאנ מע הדיא אלסימן הסגר ולא יתרדד פיה אנה⁶ טמא וכדלך קולה לא יומתו כי לא חפשה (ויקרא יט, כ) פאנה⁷ איצא נפי לא נהי לאנה קאל מא ילומהמא⁸ אלמות אד ולם תכמל להא⁹ אלחריה ולא ינבני אן ישרח הדיא באן יקאל לא יקתלא¹⁰ פיכרנ מן מעני אלנפי למעני אלנהי לאן קולה הנא לא יומתו כי לא חפשה מתל קולה אין לנער חטא מות (דברים כב, כו) אלדי נפא ענהא לזום אלקתל מן אנל אלקהר וכדלך הנא¹¹ נפא ענהמא לזום אלקתל מן אנל אלרק כאנה יקול אין להם חטא מות כי לא חפשה וכדלך קולה ולא יהיה כקרח וכעדתו (במדבר יו, ה) הו נפי ובנינו

a) B. חכם מא נפי. — b) B. לאנה. — c) O. ואנה. — d) B. ילומהא. — e) Manque dans O. — f) B. הו.

אם הדבר כן בעבד כנעני H; שזה באמה העבריה הוא יותר נאות ויותר הגון 1) שלא נשלם [לה] החרות 4) — בחסרון [אבר] מאבריה 2) — כל שכן באמה העבריה — 5) — לא יומתו H; שיפורש זה כהאמר אל יומתו 5) — Il faut ici le mot אל qui indique en hébreu une défense.

פאכטער נפיהם כחרף לא בעינה^א אלדי בה איצא ינהון וינפון איצא באין ומא^ב יתצל בה מן אלצמאיר אינו ואינם ואינכם וגיראה אמא אלנפי פי אלעבראני^ג בחרף לא נחו קולה ולא קם נביא עוד בישראל כמשה (דברים לד, י) לא איש אל ויכזב. (כמדבר כג, יט) לא תקום פעמים צרה^ד (נחום א, ט) ולא עמד איש^ה (בראשית טה, א) ולא קם ולא זע ממנו^ו (אסתר ה, י) וכתר מתל הדא ואלנפי באין נחו קולה ואדם אין בראשית כ, ה) והמתים אינם יודעים מאומה (קהלת ט, ה) וגיר דלך כתיר איצא פקר תבין לך אלפרק בין אלנהי ואלנפי ודלך אן אלנהי הו^ז מן מעני אלומר ולא יכון אלל מתל פעל אלומר סוי אעני אנה כמא אן פעל אלומר מסתקבל אברא כדלך אלנהי ולא ינוו פי כלאם^ח אלומר באלמאצי והכדא אלנהי ולא ונה לדכול אלומר פי אלכבר לאן אלכבר מפתקר למחמול ומוצוע ואלומר קול תאם כמא תבין פי אלכתב אלמוצועה להדא וכדלך אלנהי איצא לא ידכל פי אלכבר וליס כדלך אלנפי לאן אלנפי ידכל פי אלכבר ותנפי פי^ט אלמאצי ואלמסתקבל ואלחאל והדא כלל בין כנפסה ענר אלתאמל פאדא^י כאן דלך כדלך פלא ינבגי אן תעד אללאוין אלתי הי נפי במצוות לא תעשה בונה והדא אמר ברהאני^י לא יחתאן עליה שאחד גיר מא דכרנאה מן תחציל מעאני אלאלפאט חתי יפרק בין אלנהי ואלנפי וקד נהל גירנא הדא פצאר אלי^י אן יעד לא תצא כצאת העבדים (שמות כא, ז) ולם יעלם אנה נפי לא נהי וביאן דלך כמא אצף

a) Manque dans B. — b) B. ובמא. — c) Manque dans O. — d) B. לא. — e) B. אללנה. — f) Manque dans O. — g) B. פאן. — h) B. לא. — i) O. לאן.

traduit; ce qui l'oblige à omettre la négation arabe מא qui n'a pas son équivalent en hébreu.

1, 2 et 3) Exemples omis en H. — 4) ותשלול כעבר והעתיד; H. ותשלול. — 5) «C'est un fait démontré;» H. וזה ענין מופתו. — העבר.

לא נהי ואן קולה לא יבדיל יריד בה מא יחתאן אן יבין אלראם
 בל יגויה קטעה עלי מקדאר מא פלדלך אן הבדיל ענדה כשר
 והבדא נצו פי גמר ובחים אומר היה ר' אלעזר בר ר' שמעון
 שמעתי שמבדילין בחטאת העוף מאי לא יבדיל אינו צריך להבדיל
 ואעתרצו עלי הדא אלקול וקאלו אלא מעתה גבי בור נמי דכתיב
 ולא יכסנו הכי נמי דאינו צריך לכסות ובאן אלגואב התם דכתיב
 בעל הכור ישלם מכלל דבעי כסוי פקד תבין אן מן מעני אלכלאם
 יסתדלון הל הו נפי או נהי ותבין איצא אן קולה לא יבדיל מצות
 לא תעשה עלי מא נצת אלמשנה ומן הנא יבין אן קולה פי עולת
 העוף ושסע אתו בכנפיו לא יבדיל (ויקרא א, י) לא ינבני עדה לאנה
 נפי או ולדברי הכל אם הבדיל כשר לאנה למא קאל פי עולת
 כהמה ונתח אתו לנתחיה (ויקרא א, ו) כאן יקום באלבאל אן עולת
 העוף כדלך פקאל אינו צריך להבדיל בל ישסע פקט ואם הבדיל
 כשר כמא באן פי מוצעה ומן נמלה הדא אללאוין אלנפי איצא
 קולה כל חרם אשר יחרם מן האדם לא יפרה מות יומת (ויקרא כו, כט)
 ואנמא יבין לך אן הדא נפי לא נהי אדא עלמת מעני הדא אלכלאם
 מא הו ודלך אן אלנץ קד חכם באתמאן מקטועה פי אלערכים
 בחסב סך אלנערך וכונה דכר או אנתי ולא פרק פי דלך בין אן
 יקול ערכי עלי או יקול ערך פלוני עלי פאנא ננטר דלך אלפלאן
 מן הו וכס סנה ויון בחסב דלך פאן כאן אלנערך שכצא קד נתחייב
 מיתת בית דין ואנבת חכמה ובעד גמר דינו קאל מן קאל ערך
 זה עלי פלא ילומה וזן שי לאנה מחסוב כאלמית אלדי לא ערך לה

a) Manque dans B. — b) Manque dans B.

1) « Il lui suffit de le couper; » אבל יספיק לו לחתכו; H. אבל שיחתכו.
 — 2) « Une personne quelconque dit; » ואחר זה אמר מי שאמר

אלחכמים אִנֶּה נִפִי וְאוֹצְחוּ מֵעֲנָה וְקָאֻלוּ אִנֶּה תַע' אֲכַבְרָנָא אֵן כָּל
 כְּאֶרְנָה^א יִכְרַג עָלֵי אֲלַכְהוּנָה וְיִדְעִיָּהּ לֹא יִחַל־בָּהּ מֵא חֲלִי בִקְרַח
 וְעֵדְתוֹ יַעֲנִי^ב אֲלַגְרָק וְאֲלַחְרָק כָּל אֲנָמָא תְכוּן עֲקוּבְתָהּ כִּאֲשֶׁר דְּבַר
 יִי בִיד מִשָּׁה לֹו (שם) יַעֲנִי אֲלִצְרַעַת וְהוּ קוּלָּהּ תַע' לָהּ הִבָּא נָא יִדָּךְ
 בְּחִיקָךְ (שְׁמוֹת ד', ו) וְאִסְתַּדְּלֹו בְּמֵא חֲדָתָּ בַּעֲזִיָּהּ מֶלֶךְ יְהוּדָה (מַלְכִים ב', טו, ז)
 וְאֵן כְּנָא קִד וְגִדְנָא לָהֶם נִצָּא אֲכַר פִּי גִמַר סִנְהֶדְרִין^א וְהוּ קוּלָּהֶם
 כָּל הַמַּחְזִיק בְּמַחְלֻקָּתָ עוֹבֵר בְּלֹא תַעֲשֶׂה שְׁנִי וְלֹא יִהְיֶה כִּקְרַח
 וּבְעֵדְתוֹ פְּהִדָּא עָלֵי גִהָּ אֲלוּעֵט^ב לֹא אֵן פְּשִׁאמִיָּה דְקִרָּא פִי הִדָּא
 אֲלַגְרָק וְאֲנָמָא אֲלַנְהִי עֵן הִדָּא אֲלַגְרָק פְּהוּ מִשְׁתַּמֵּל תַּחַת לֹאוּ תֵּאֲנִי
 כִּמָּא סַאבִּין פִּי מוֹצֵעָה וְלִים תֵּם שִׁי יִבִּין לָךְ בָּהּ אֲלַנְפִי^ב מֵן אֲלַנְהִי^א
 גִּיר מֵן מַעֲנִי אֲלַכְלָאִם אֲמָא מֵן אֲלַלְפֵט פְּלֹא אִדּוּ וְחֶרֶף אֲלַנְהִי וְאֲלַנְפִי
 פִּי אֲלַעֲבֶרֶאנִי חֶרֶף וְאִחַד וְהוּ חֶרֶף לֹא פִיחַתָּאנִי אֲלַמְתָּאֵל אֵן יִכּוּן
 לָהּ פְּהֵם לְמַעֲנִי אֲלַכְלָאִם פְּהוּ יִדְרָךְ בְּסִהוּלָּהּ אִי לֹאוּ הוּ נִפִי וְאִי לֹאוּ
 הוּ נְהִי כִּמָּא^א תִּקְדָּם לֹנָא בִּיאָנָה וְקִד נִכְהוּ עֲלִיהֶם אֲלַסְלָאִם עָלֵי
 הִדָּא אֲלַמְעִנִי וְדִלָךְ מִמָּא וְגִדְנָא לָהֶם מֵן אֲכַתְלָאֶף וְקַע בִּינָהֶם פִּי
 לֹאוּ מֵן אֲלַלְאוּיִן הִל הוּ נִפִי אוּ נְהִי וְדִלָךְ קוּלָּהּ תַע' פִּי חֲטָאֵת הָעוֹף
 וּמֶלֶךְ אֵת רֵאשׁוּ מִמּוֹל עֶרְפּוֹ וְלֹא יִבְדִּיל (וִיקְרָא ה', ח) פֶּאֶן תֵּנָא דִּידִין וְהוּ
 אֲלַמְתַּכְלָם^א פִּי נֶץ אֲלַמְשִׁנָּה יַעֲתַקֵּד הִדָּא נְהִי וְדִלָךְ יִקּוּל אִם הִבְדִּיל
 פִּסּוּל (זְבַחִים פָּרָק 1 מִשְׁנָה ה) פִּילּוֹם עָלֵי הִדָּא אֵן יִכּוּן הִדָּא אֲלַלְאוּ מִצּוֹת
 לֹא תַעֲשֶׂה לֹאֲנָה מִתִּי מֵא אֲבָאֵן אֲלַרָאִם פִּסּוּל מִתַּל לֹו הִקְרִיב
 שְׂאוּר אוּ דְבַשׁ וּר' אֲלַעוּר בֵּר ר' שְׁמַעוֹן יַעֲתַקֵּד אֵן הִדָּא אֲלַלְאוּ נִפִי

a) B. כְּאֶרְנָה. — b) B. אֲלַנְהִי. — c) B. אֲלַנְפִי.

1) בְּלִיגְרָה הַבְּלִיעָה 2) — לֹא יִחַל בּוּ כִּקְרַח H. ; לֹא יִחַל בּוּ מֵה שְׁאִירָע לְקֶרֶח;
 עַל צַד H. ; עַל צַד הַיְעוּר « Avertissement, menace » 3) — מֵן הַבְּלִיעָה H.
 וְהִנֵּה תֵּנָא דִּירִין וְהוּא הַמְדַּבֵּר 5) — בְּמֵה שְׁקֶרֶם H. ; כִּמּוֹ שְׁקֶרֶם 4) — הַאֲסַמְכָתָא
 תֵּנָא דִּירִין וְתֵּנָא הַמְדַּבֵּר בְּלִשׁוֹן H. ; בְּלִשׁוֹן

מנד כלפנא אן ננפי ען אנפסנא ונקול אנִי מא פעלֶת כדא ולא פעלֶת
כדא עֶלם באלצרוּדֶה אן פעל דֶלֶךְ אכדא ואכדא מנהִי ענה ודלֶךְ נחו
תכליף אלכתאב לנא אן נקול. לא אכלתי באני ממנו ולא בערתי
ממנו בטמא ולא נתתי ממנו למת (דברים כו, יד) דֶלֶךְ דֶלֶךְ עלי כון כלִ
פעל מן הדהִ מנהִי ענה וסיאתי ביאן דֶלֶךְ פי מוצעה ענד כלאמנא
פי הדה אלמצוות .:

ואלאצל^a אלתאסע אנה לא ינבני אן יעדִ אללאוין ואלעשה כל
אלאשיא אלמנהִ ענהא ואלמאמור בהא

אעלם אן נמיע אואמר¹ אלשריעה ונואהידא פהי פי ארבעה אשיא
פי אלארא ופי אלאפעאל ופי אלאכלאק ופי אלאקאויל ודלֶךְ אנהא
תאמרנא באעתקאד^a ראי מא נחו מא אמרנא² באעתקאד^a אלתוהיד^a
ומחבֶה אללה תעִ וכופה או תנהינא ען אעתקאד ראי מא נחו מא
נהינא ען אעתקאד אלרבובֶה לגירה וכדלֶךְ איצא תאמרנא בפעל
מא נחו מא אמרנא בתקריב אלקרובין ובניאן אלהיכל ותנהינא ען
פעל מא נחו מא נהינא ען אלתקריב לגירה תעִ וען אלסגוד³ לסואהִ
אעניִ למעבוד סואה וכדלֶךְ תאמרנא באן נתכלֶךְ באכלאק מא נחו
מא אמרנא באלראפה ואלרחמה ואלשפקה ואלתוודִ והו קולה
ואהבת לרעך כמוך (ויקרא יט, יח) ותנהינא ען אכלאק מא נחו מא נהינא
ען אלחקד ואלאנתקאם ושלב אלתאר וגיר דלֶךְ מן אלאכלאק
אלרדֶהִ כמא סאבִין ותאמרנא בקול אקאויל מא נחו מא אמרנא
בשכרה ואלדעא לה ואלאעתראף באלאתאם ונחו דלֶךְ ממֵא סאבִין

a) B. דלֶךְ. — b) B. אלאצל. — c) Manque dans B. — d) B. באלתוהיד.
e et f) Manquent dans O.

זה שהיא תצונו ולהאמין בדעה אחת מהדעות כמו מה 2) — דע שכל צוויי 1)
ומהשתחוות ולולתו כלומר 3) — זה שהוא צווי להאמין H; שנצטוונו להאמין
לנעבד.

מגד נגמר דינו והוא אלמעני יריד בקולה לא יפרה יעני לא דיה' לה
 פחתאנ' דלך' אלמערירך אן יזנהא פהלא חכם מן אחכאם אלערכים
 ופקההא דכרה אלנץ וליס הו נהי ונץ אלמשנה הגוסס והיוצא
 ליהרג לא נידר ולא נערך (ערכין ^b) ובין אלתלמוד אן דלך בשרט
 אן יכון יוצא מבית דין של ישראל ליהרג ונץ אלמכילתא (יב ^a) חייבי
 מיתות ב"ד אין להם פדיון שנאמר כל חרם אשר יחרם מן האדם
 לא יפרה מות יומת ותאמל' תחריר' ² אלכלאם ותדקיק אלנטר פיה
 כיה' בינו אן הוא אללאו נפי לא נהי בקולהם אין להם פדיון ולם
 יקולו אין פודין אתן והוא אלמעני בעינה בינו פי ספרא (ב קיד) ^d פי
 פרשת ערכים וקאלו מנין למחוייבי מיתות בית דין לאחד שאמר
 ערכי עלי שלא אמר כלום ת"ל כל חרם וגו' לא יפרה יעני מנין
 אן לא ילומה ערך וקד בינא הוא אלמעני גאיה אלביאן חתי אקול' ³
 אנה מא בקי אן ישכל ולו עלי אנלט אלנאם דהנא ואד ותכלמנא
 פי הוא אלגרין פלתעלם אן אלאחרף אלתי יאתי אלנהי בהא פי
 אלשריעה ארבעה אחרף וכל מא ינהי ענה באחדי הנה אלארבעה
 יתסמי מצות לא תעשה והי השמר ופן ואל ולא ובביאן קאלו כל
 מקום שנאמר השמר פן ואל ולא אינו אלא מצות לא תעשה
 (מכות ^b) ובקי עלינא תביין' שי ואחד ליכמל בה' גרץ הוא אלבאב
 ודלך אנה אדא וצף פי אלתורה וכלפנא אן נבר' אנפסנא באן ננפי
 ענא' אלפעל אלפלאני' ואלפלאני' פדלך אלפעל ינעד' מן נמלה
 מצוות לא תעשה ועלי אן אללאו אלדי נא פיה הו נפי לא נהי לאן

a) O. תלך. — b) B. ואתאמל. — c) B. ביה יכון וב'ינו. — d) B. ופי. —

e) Manque dans O. — f) O. תכמיל. — g) Manque dans S. — h) O. et B. ענהא.

1) «Rançon;» H. דמים. — 2) «La correction de l'expression;» נקיות
 שאמר שלא נשאר 3) — המאמר

עמים נדא אד ונא פיה נהי בעד נהי או תכרר לתכמיל חכם אלמצוה או אן יתעלם מנה חכם* מא פי מצוה אכרי כמא יבין אלתלמוד ויקול מופנה להקיש לדון ממנו¹ גזירה שוה וקד וגדנאהם עליהם אלסאלם נכהו עלי² הדא אלמעני פי גמר פסחים פי אלפרק אלתאני³ (א בד) ודלך אנהם קצרו לאחד אללאוין אלתי יטהר אנהא תכררת אד ואלנהי חצל מן גירה וראמו אתבאחה במעני זאיד פקיל פי דלך עלי נהה⁴ אלאעתראק אמר ליה רבינא לרב אשי ואימא לעבור עליו בשני לאוין יעני הדא אלדי תריד אן תתבת הדא אללאו אנה פי מעני גיר אלמעני אלדי חצל מן אללאו אלאכר לא⁵ שי ילתגי להדא לעלה תכרר פי אלמעני בעינה ליכון פאעל דלך אלמעני חייב בשני לאוין פכאן אלגואב אמר ליה כל היכא דאיכא למדרש דרשינן ולא מוקמינן בלאוי יתירי פקד תבין לך אן כל לאו לא יאתי לזיארד⁶ מעני פאנה יתסמי יתר יעני אנה תכרר ולו קאלו אנה⁷ לעבור עליו בשני לאוין פאנה מע דלך לאו יתר הוא כמא יבין מן הדא אלכלאם ודלך לא ינבגי עד⁸ה אד ותכרר פקד באן אן לים בכתרה אללאוין או אלעשה תתכתר אלמצוות קד עלם אן אלאמר באלעטלה פי אלסבת תכרר פי אלתורה אתנתי עשרה מרה אתרי יתסע לאחר יעד אלמצוות פיקול אן מן נמלה מצוות עשה אלעטלה פי אלסבת ודו שתיים עשרה מצוות וכדלך נא אלנהי עין אכל אלדם סבע מראת איתסע איצא לעאקל יקול אן תהרים אלדם שבע מצוות הדא מא⁹ לם יגלט פיה אחד אעני פי שביתת שבת אנהא מצוה אחת מן נמלה מצוות עשה ופי* אלנהי עין אכל אלדם אנהא מצוה אחת מן מצוות לא תעשה² ואעלם אנך ולו וגדת

a) O. אן. — b) Manque dans B. — c) B. פי. — d) B. לא. — e) B. מלא.

או שילמד ממנו ושום דין במצוה אחרת כמו שיבאר התלמוד ויאמר מופנה 1) בשביתת שבת ... ממצוות עשה [ובאזהרה] 2) — להקיש לדון ממנו גזירה שוה מאכילת דם שהיא מצוה אחת ממצוות לא תעשה.

ותנהינא ען קול מא נחו מא נהינא ען אלימין אלחאנתה ואלנמימה
 ואלגיבה ואלשתימה וגיר דלך פאדא חצלת הדא אלמעאני^א פינבגי^א
 אן תעד אלמעאני אלמאמור בהא או אלמנה^ב ענהא כאן פעלא או
 קולא או ראיא או כלקא ולא ילתפת לכתר^ב אלואמר אלתי גאת
 פי דלך אלמעני אן כאן מן אלמאמור בה או לכתר^ב אלנואהי אלתי
 גאת פי הדא אלמעני^ב אן כאן מן אלמנה^ב ענה לאנהא כלאה ללתאכיד
 פקט לאן קר ירד פי אלמעני בעינה נהי בעד נהי ללתאכיד וכדלך
 יגי פיה אמר בעד אמר ללתאכיד איצא אללה^ב אלא אדא וגדת
 נצא ללחכמים פי^ב תפציל אלמעאני ויבנין לך אלשארחרון אן כל
 לאו מנהא או כל עשה יתצמן מעני גיר אלמעני אלדי יתצמן אללאו
 אלאכר או אלעשה פאנה חנינד ינבגי עדה בלא שך לאנה חנינד
 מא בקי^ב ללתאכיד כל לזיאדה מעני ועלי אן מאהר אלנך אנה פי
 מעני ואחר לאנא לא נלתני^ב אן נקול אן הדא אלנך תכרר ללתאכיד
 ולים הו לזיאדה מעני חתי נעד^ב קול אלשארחרין אלראויין פי דלך
 אמא אדא וגדנא אלראיה אן הדא אלומר או אלנהי יתצמן מעני
 כדא והדא אלומר אלמתכרר או אלנהי יתצמן מעני אכר פהדא
 הו אלואלי ואלאחק אן לא יתכרר נך אלא למעני וחנינד ינבגי אן
 יעד הדא עלי חרתה ויעד^ב הדא עלי חרתה אמא אדא למ יכן תם
 מעני ואיד פנאיה^ב מא תכרר ללתאכיד וליעלם איצא אן הדא אלדנב^ב

a) B. אלאשיא. — b) Au lieu des mots אלמעני O. ענה. — c) B. פיה. — d) O. בקי אנה. — e) Les mots נלתני אן B. — f) B. ועד.

1) והאלהים אם לא כשתמצא (הנה ראוי שימנו הענינים) המצווה בהם; H. האלהים employé comme exclamation répond mieux au mot arabe אללה^ב que בנורה. — 2) עד שנחסור מאמר; H. דע באמת שלא; H. תכלית מה שנכפל הוא לחזוק; — 3) עד שנבוא למאמר; H. שוה הענין עון; H. שוה העון גדול; — 4) נכפל אלא

לאחד יעד' אלמצוות פיקול ברכת כהנים שלש מצוות וצצית חמש מצוות ותפילין שמנה מצוות פאדא כאן דלך בדלך פלא ינבני¹ איצא אן נעד' אונאת הגר בשלוש מצוות לתכראר² אלנהי פיה מן אנל קולהם פי גמר מציעא ^(b) המאנה את הגר עובר בשלשה לאוין והלוחצו עובר בשלשה לאוין כל הי שתי מצוות פקט לא תונה ולא תלחצנו ותכרר אלנהי פי דלך והדא בין לא אשכאל פיה ובביאן קאלו פי גמר מציעא ^(sw) מפני מה הודירה תורה בשלשים וששה מקומות על הגר מפני שסורו רע אימכן אחד אן יקול איצא אן הדה סתה ותלתין מצוה מן גמלה שש מאות ושלש עשרה מצוות הדא מא לא יתסע קולה פקד תבין ואתצח אנה לא ינבני אן יעד' כל לאו יוגד פי אלתורה ולא כל עשה לאנה קד יכון מכררא ואנמא ינבני אן תעד' אלמעאני אלמאמור כהא או אלמנהי ענהא ולא ימכן מערפה אללאו ואלעשה אלמתכרר אנה גא לזיארד מעני אללא במוקף יוקף עלי דלך ודם רואה אלתפסיר עם ולא יגלטך איצא כון אלנהי תכרר באלפאט מכתלפה נחו קולה תע' וכרמך לא תעולל² (ויקרא יט, י) ושכחת עמר בשדה לא תשוב לקחתו (דברים כד, יט) וקאל כי תחבט ויתך לא תפאר אחרוך ^(sw, b) לאן לים הדה שני לאוין כל הו נהי ואחד ען מעני ואחד והו אן לא יאכל מא נסי מן אלתכואה או אלתמאר ענד גמעהא ואתי מן דלך במתאלין בענבים וזתים [וסמי אלבקיה מן הענבים עוללות ואלבקיה מן הזתים פארות]³ שרח לא תפאר לא תקטע מא נסית פי אטראף אלפארות והי אלאנצאן וממא ינבני אן ינצאף אלי הדא אלאצל מא אנא ואצפה ודלך אן

a) S. פינבני. — b) O. לתכרר.

1) לא תעולל אחרוך (דברים כד, כב) : H. cite : 2) H. היה ראוי ; H. אינו ראוי
Nous comprenons alors les mots de la vers. héb. אחר אשר qui ne se trouvent pas dans nos mss. arabes. — 3) Ajouté d'après H.

נָקַע אֶלְחֻכְמִים אֵן מִן יִרְתַּכְבּ אֶלְנְהִי אֶלְפִּלְאֲנִי פִקְדַּ תַּעֲדִי עָלַי כִּדָּא
 וּכִדָּא לָאו אִם מִן יַעֲמֹל אֶלְאֻמֶּר^a אֶלְפִּלְאֲנִי פִקְדַּ תַּעֲדִי עָלַי כִּדָּא וּכִדָּא
 עֲשֵׂה לִים יְלוּם מִן הָדָא אֵן תַּעֲדַ תְּלִךְ אֶלְלֹאֻוִין כִּלְהָא כֹּל וְאַחַד
 עָלַי אֶנְפִּרָאדָה וְלֹא כֹל עֲשֵׂה עָלַי אֶנְפִּרָאדָה אִדּ וְאַלְמַעֲנִי וְאַחַד וְלִים
 פִּיה תַּכְתִּיר^b וְאַנְמָא קֶאֱלוּ אִנְהָ עוּבֵר בְּכִדָּא וּכִדָּא עֲשֵׂה אִם עָלַי כִּדָּא
 וּכִדָּא לָאו מִן אִנְל תַּכְרֵר אֶלְאֻמֶּר אִם אֶלְנְהִי פִי תְלִךְ אֶלְמַצוּה פִּאֲנָה קִד
 תִּנְאֻזוּ עָלַי נוֹאדִי כְתִירָה אִם אֻאֻמֶּר כְּתִירָה אֶלְלָהֶם אֶלְאֻ אֵן וְגִדְתָּהֶם
 יְקוּלוּן לֹקָה שְׁתִּים אִם לֹקָה שְׁלֹש פְּחִינִיד תַּעֲדַ כֹּל וְאַחַד עָלַי חֲדָתָה
 לֹאֲן לֹא יַצְרֵב אֶחָד שְׁתֵּי מַלְקִיּוֹת עַל שֵׁם אֶחָד כִּמָּא סֶאבִּין^c מִמָּא
 שְׁהֵר פִּי אֶלְתִּלְמוּד פִּי מִכּוֹת וְחוּלִין וְגִירָהֻמָּא וְאַנְמָא יַצְרֵב שְׁתֵּי
 מַלְקִיּוֹת עָלַי שְׁנֵי שְׁמוֹת אַעֲנִי מַעֲנִין גֵּא אֶלְנְהִי פִי כֹל מַעֲנִי מִנְהֻמָּא
 עָלַי אֶנְפִּרָאדָה וְהָדָא הוּא אֶלְפִּרְק בֵּין קוּלְהֶם עוּבֵר מִשּׁוּם כֶּךָ וּמִשּׁוּם
 כֶּךָ וּבֵין קוּלְהֶם לֹקָה שְׁתִּים אִם לֹקָה שְׁלֹש וְאַלְדִּלִּיל עָלַי דִּלְךָ^d
 אַעֲנִי גִמִּיעַ מָא קִלְנָאָה קוּלְהֶם כֹּל שְׁאִין לוֹ צִצִּית בְּכִדְרוֹ עוּבֵר
 בַּחֲמֻשָּׁה עֲשֵׂה לֹאֲן תַּכְרֵר פִּיה נָקַע אֶלְאֻמֶּר^e כִּמָּם מִרְאָת וְעֲשׂוּ לָהֶם
 צִצִּית (בְּמִדְבָּר טו, לֹא) וְנִתְּנוּ עַל צִצִּית (שֵׁם) וְהִיָּה לָכֶם לְצִצִּית (שֵׁם, לֹש) גִּדְלִים
 תַּעֲשֵׂה לָךְ (דְּבָרִים כב, יב) עַל אַרְבַּע כְּנָפּוֹת כְּסוּתָךְ (שֵׁם) וְוִזְנָנָא לָהֶם נִצָּא
 גִּלְיָא פִי מִצּוֹרֹת צִצִּית אִנְהָא מִצּוּה אַחַת כִּמָּא סֶאבִּין עֲנֵד דְּכִרְנָא
 הָדָה אֶלְמַצוּה וְעָלַי הָדָא אֶלְנְחוּ בַּעֲיִנָּה קֶאֱלוּ (מִנְחוֹת טז) כֹּל שְׁאִינוּ מִנִּיחַ
 תַּפְלִין עוּבֵר בַּשְּׁמוֹנָה עֲשֵׂה לְתַכְרָאֵר^f אֶלְאֻמֶּר פִּיהָא תִּאֻמֵּן מִרְאָת
 אַעֲנִי פִי שֹׁל רֹאשׁ וְשֹׁל יָד וְכִדְלִךְ קוּלְהֶם כֹּל כִּהֵן שְׁאִינוּ עוֹלָה לְדוּכֹן
 עוּבֵר בַּשְּׁלֹשָׁה עֲשֵׂה לְתַכְרָאֵר^g אֶלְאֻמֶּר פִּיה תִּלְאָת מִרְאָת וְלֹא יִתְסַע

a) B. אלפעל. — b) B. תכריר. — c) Au lieu de נָקַע אֶלְאֻמֶּר, B. אלנֶק. —
 d) O. לתכרר. — e) O. בהא. — f) O. לתכרר.

1) כמו H. ; כמו שאבאר ממה שהתפרסם 2) . . . כפל H. ; ואין בו רכוי 1)
 והראיה על זה כלומר כל 3) . — שהתבאר

ינבני אן יעד כל איסור ואיסור ממא אשתמל עליה היא אללאו מצוה בפני עצמה כל יעד אללאו וחדרה אלמשתמל עלי הדה אלאשיא כלִהא ומתל היא אללאו איצא אעני לא תאכלו על הדם קולה ולפני עור לא תתן מכשול (ויקרא יט, יד) לאִנֶּה איצא ישתמל עלי מעאני כתירה כמא סנבין^א וכדלך קולה לא תשא שמע שוא (שמות כג, א) פאִנֶּה איצא ישתמל עלי מעאני כתירה כמא סנבין והיא הו אלנוע אלואחד מן נועי לאו שבכללות ואלנוע אלתאני הו אן יאתי לאו אחד יחרם אשיא כתירה מעטופה בעצהא עלי בעץ והו אן יקול לא תפעל אלכדא ואלכדא והיא אלנוע ינקסם קסמין פאִן מנה מא בִּינו פי אלתלמוד אִנֶּה חייב מלקות עלי כל שי ושי מן תלך אלאשיא אלמעטופה ומנה מא קאלו אִנֶּה אינו חייב אלא אחת לכונה לאו שבכללות פתלך אללאוין אִלְתִּי בִּינו אִנֶּה חייב עלי כל אחת ואחת הי אִלְתִּי נעד כל שי מנהא מצוה בפני עצמה ואִלְדִּי בִּינו אִנֶּה חייב אחת על הכל נעדֶה מצוה אחת עלי מא אצלנא פי היא אלאצל אן לא יצרב אחד שתי מלקיות משם אחד בונה פמנד לזמו בבואן פי כל מעני ומעני מן תלך אלמעאני אלמעטופה אִנֶּה לוקין על כל אחד ואחד ואִנֶּה אדא פעלהא כלִהא בבת אחת לוקה מלקיות הרבה עלמנא באלצרוֹרֶה אִנֶּהא שמות הרבה וינעד כל מעני עלי אנפראדה ואנא אדכר אלמתאלאת אלכתירה מן קסמי היא אלנוע אלתאני^א וקד רבמא דכרת תלך אללאוין כלִהא^ב אִלְתִּי מן היא אלנוע^ג חתי יתבין אלמעני^ד אלמקצוד גאיה אלביאן מן דלך קולה תע^ה פי כרוף אלפסח אל תאכלו ממנו נא ובשל מבשל (שמות יב, ט) לאִנֶּה נעד היא אללאו מצוה אחת ולא נעד לא תאכלו

a) B. סאבין. — b) Manque dans B. — c) Manque dans B.

1) חלקי זה המין [השני ואולי שכבר זכרתי] אלו הלאוין כלם שהם מזה המין] 1) עד שיתבאר.

הוא אלדי קלנא אנהא תעד אלמעאני אלמאמור בהא ואלמנהי ענהא
 כשרט אן יכון פי אלמעני אלמנהי ענה לאו מזרד פי כל מעני
 ומעני^א או דליל יקולונה אלנאקלון אנה פצל אלמעאני כלאה^ב
 בעצהא מן בעץ ולום אלנהי לכל מעני^ב מנהא אמא אדא כאן לאו^א
 אחר ישתמל עלי מעאני כתירה פאנה חנינדי יעד אללאו וחדה לא
 כל מעני^ב ומעני מן אלמעאני אלתי ישתמל עליהא דלך אללאו
 והוא הו לאו שבכללות אלדי אין לוקין עליו כמא נבין אלאן ודלך
 אן קולה תע' לא תאכלו על הדם (ויקרא יט, כו) קאלו פי שרחה
 (סנהדרין 101^א) מנין לאוכל מבהמה קודם שתצא נפשה שהוא בלא
 תעשה תלמוד לומר לא תאכלו על הדם דבר אחר לא תאכלו על
 הדם לא תאכלו בשר ועדיין דם במזרק ר' דוסא אומר מנין שאין
 מברין על הרוני בית דין תלמוד לומר לא תאכלו על הדם לא
 תאכלו על הדם^ג ר' עקיבא אומר. מנין לסנהדרין שהרגו את הנפש
 שאין טועמין כלום כל אתו היום תלמוד לומר לא תאכלו על הדם
 אמר ר' יוסי^ד בר חנינא אוהרה לבן סורר ומורה מנין ת"ל לא
 תאכלו על הדם פהדה כמסה מעאני כלאה מנהי ענהא והי כלאה
 משתמלה תחת היא אללאו ובביאן קאלו פי גמר סנהדרין (סו)
 ענד^ה תעדידהם הדיה אלמעאני על כולם אינו לוקה משום דהוה ליה
 לאו שבכללות וכל לאו שבכללות אין לוקין עליו ובינו איצא אן
 לאו שבכללות הוא דאתו תרי או תלתא איסורי מחד לאו פלא

a) B. ומעני אלמנהי ענה. — b) Manque dans O. — c) B. לכל מעני ומעני. — d) Les mots לא תאכלו על הדם manquent dans B.

1) לא כל ענין וענין מענינים 2) לכל אחר H. כשיהיה לאו אחר כולל;
 H. כל ענינים. — 3) Les mots לא תאכלו ne se trouvent pas dans notre
 texte du Talmud. — 4) H. et Talmud disent יוחנן ר'. — 5) ובמנותם אלו
 הענינים על כלם.

עליו וכדלך קאלו פי כאמם¹ מנחות^(ב נה) המעלה משאור ודבש על גבי מזבח אמר אביי לוקה משום שאור ולוקה משום דבש ולוקה² משום עירוב שאור³ ולוקה משום עירוב דבש יעני אן קולה כל יעם שיין אן לא יקרב במפרדה ולא יקרב שי אכתלט פיה מנה א" קדר כאן והדא כלל עלי אצל מדהבה אלדי קד עלמתה³ לוקין על לאו שבכללות וקיל הנאך רבא אמר אין לוקין על לאו שבכללות איכא דאמרי חדא מיהא לקי ואיכא דאמרי חדא נמי לא לקי משום דלא מיחד לאויה בלאו דחסימה פאד קד תבין אן קולה אל תאכלו ממנו נא ובשל מבשל מצוה אחת וכדלך קולה כל שאר וכל דבש לא תקטירו^(ויקרא ב, יא) מצוה אחת כדלך נעד איצא לא יבא עמוני ומואבי^(דברים כג, ד) במצוה אחת וכדלך איצא כל אלמנה ויתום לא תענון^(שמות כב, כא) וכדלך קולה לא תטה משפט גר יתום^(דברים כד, יז) וכדלך קולה שארה כסותה וענתה לא יגרע^(שמות כא, י) נעד כל לאו מנהא במצוה אחת לאן כל ואחד מן הדא אללאוין מתל קולה אל תאכלו ממנו נא ובשל מבושל ומתל כל שאור וכל דבש סוא לא פרק בינהא⁴ וכדלך קולה לא תביא אתנן זונה ומחיר כלב^(דברים כג, יט) הו לאו ואחד וכדלך קולה^(ויקרא י, ט) יין ושכר אל תשת אתה ובניך אתך בבואכם וג' ולהבדיל וג' ולהורות אעני נהאה⁴ בלאו אחד ען דכול אלמקדש או אלפתוי פי אלשריעה והו שתוי והדא הו אלקסם אלואחד מן קסמי אלנוע אלחאני מן נועי לאו שבכללות ואלקסם אלחאני הו מתל לפט הדא אלקסם אלמתקדם סוא לכנה גא פי אלתפסיר אלמרוי אן כל שי ושי מן אלאשיא אלמעטופה לוקין עליו

a) Les mots שאור עירוב משום ולוקה manquent dans B. — b) B. בינהא.

1) Les mss. portent ראבע. — 2) [לוקה משום עירוב שאור]. — 3) כל' בלו'. — 4) שסוכר שלוקין. H. שרש דרכו שכבר ידעת אתו לוקין על לאו. H. הזהיר אתו.

נא במצוה ולא תאכלו מבושל במצוה אך ולם יפרד לכל מעני
לא בפני עצמו ולא קאל אל תאכלו ממנו נא ולא בשל מבושל
בל אתי בלאו אחד יעם מעניין ועטף אחרהמא עלי אלאכר ופי
תאני פסחים ^(א¹ כא) קאלו אמר אביי אכל נא לוקה שנים מבושל
לוקה שנים נא ומבושל לוקה שלש ודלך אנה יעתקד לוקין על
לאו שבכללות פענד מא אכל נא תעד' על שני לאוין אחרהמא אל
תאכלו ממנו נא ואלתאני לאו יוכד מכללא כאנה קאל לא תאכלו
אלא צלי וקד אכלה גיר צלי ואדא אכל נא ומבושל לוקה ענדה
שלש ואחד עלי אכלה נא ותאני עלי אכלה מבושל ואלתאלת עלי
אכלה גיר צלי וקאלו הנאך פי תבע' הדא אלכלאם ר' אבא אומר
אין לוקין על לאו שבכללות איכא דאמרי חדא מידא לקי יעני²
אדא אכל נא ומבושל לוקה אחת ואיכא דאמרי חדא נמי לא לקי
משום דלא מיחד לאויה בלאו דחסימה יעני קולה תע' לא תחסם
שור בדישו ^(דברים כה, ד) אלדי הו לאו אחד ינדי ען שי ואחד אמא
הדא אללאו אלדי ינדי ען שיין נא ומבושל אין לוקין עליו וקד
עלמת אנה קד תבין פי גמר סנהדרין ^(ס³) אין לוקין על לאו שבכללות
פלדלך קול אביי מדפוע ואלצחיה אנה לוקה אחת סוא אכל נא או
מבושל או נא ומבושל אחת בלבד לוקה פלדלך נעד קולה תע'
אל תאכלו ממנו נא ובשל מבושל מצוה אחת והנאך קיל איצא
^(פסחים ב⁴ כא) אמר אביי³ אכל זג לוקה שנים חרצן לוקה שנים זג וחרצן
לוקה שלש ורבא אמר אין לוקין על לאו שבכללות יעני קולה
^(במדבר ו, ד) מכל אשר יעשה מגפן היין אלדי יזעם אביי אנה לוקין

a) B. יעני.

חדא מידא לקי [בלומר כשאכל נא 2) — על זה H. : בהמשך זה המאמר 1)
אמר רבא אכל זג : 3) Notre texte de Pessahim dit : — (ומבושל לוקה אחת
אמר אביי אכל זג לוקה שנים ; et celui de Nazir ; לוקה שנים

ואחד ועלי הדא אלקיאם בעינה אקול¹ אן קולה תע' לא ימצא כך מעביר בנו ובתו באש קסם קסמים מעונן ומנחש ומכשף וחובר חבר ושאל אוב וידעני ודרש אל המתים (דברים יח, י) פאן כל ואחד מן הדה אלתסעה² אשיא אלמעדודה לאו בפני עצמו וליסת הי כלִהא מן אלקסם אלאול מן קסמי אלנוע אלתאני ודליל דלך קולה באמצע מעונן ומנחש וקד תבין פי כל ואחד מנהמא לאו בפני עצמו והו קולה תע' לא תנחשו ולא תעוננו פכמא מעונן ומנחש לחלק ודכרהמא³ באמצע כדלך כל מא קבלהמא ובעדהמא מתל מעונן ומנחש כמא בינו⁴ פי לחם וקלי וברמל וקד גלט גירנא פי הדא אלמעני אמא לאנה לם יתחצל הדא אלמעני⁵ פי עלמה גמלה או סהא פיה פעד קולה תע' פי אלכהנים אשה זונה וחללה לא יקחו ואשה גרושה מאישה לא יקחו (ויקרא כא, י) מצוה אחת וקד תבין פי גמר קידושין (עו) אנה חייב על כל אחת ואחת ולו באשה אחת כמא נבין⁶ פי מוצעה ולקד נוסעה עדרא פי עד זונה וחללה באחת לאנה טנה לאו שבכללות אד⁷ וכאן קד חצל גזיאת לאו שבכללות וכאן ענדה עלי גאלב אלטן קולה תע' אשה זונה וחללה לא יקחו מתל קולה אל תאכלו ממנו נא ובשל מבושל ולם יעלם אן הדא לחלק והדא אינו לחלק כמא לם יפרק איצא בין קולה לחם וקלי וברמל לא תאכלו ובין קולה שארה כסותה ועונתה לא יגרע ולא אטאלבה במתל הדא אמא עדה גרושה בכלל זונה וחללה וגעל אלכל מצוה אחת פלא עדר לה פיה אלכתה לאנהא אעני⁸ אלגרושה

a) B. על עד. — b) B. תחצל הדה אלמעאני. — c) B. אן. — d) B. אן. — e) B. אן. — f) B. אן.

מאלו (התשעה) 2) — מאמרו ית' H. ; ההקש בעצמו [אמר] שאמרו ית' 1) H. ; כמו שבארו בלחם 4) — לחלק [זכרם שניהם באמצע] כן 3) — דברים לאו שבכללות [אחר שכבר] 6) — שנתבאר H. ; כמו שנבאר במקומו 5) — שבארנו ידע פרטי לאו שבכללות]

בפני עצמו ואִנֹּה אִדָּא פִּעְלָהּא כִּלְהָא לֹקָה עַל כָּל אַחַד וְאַחַד מִן*
 תֵּלַךְ אִלְמַעְאֲנִי¹ אִלְמַעְמוּפָהּ וְעִלִּי אִנֹּה פִּעְלָהּא כְּבַת אַחַת פְּהִידָה יִנְבְּנִי
 אֵן יַעֲדִי כָּל וְאַחַד וְאַחַד² בְּנֵהי מִפְּרִיד מִן דִּלְךָ קוּלָּה תַּעֲ לֹא תוּכַל
 לֵאכּוּל בְּשַׁעֲרֵיךָ מַעֲשֵׁר דְּגַנְךָ וְתִירִשְׁךָ וְיִצְהַרְךָ (דְּבָרִים יב, יז) קֹאֵלוּ פִּי
 גִּמַּר כְּרִיתוֹת (יִד, ז) אֲכַל מַעֲשֵׁר דְּגַן תִּירוֹשׁ וְיִצְהָר חַיִּיב עַל כָּל אַחַת
 וְאַחַת וְאַעֲתִרְצוּ דִּלְךָ וְקֹאֵלוּ וְכִי לֹקִין עַל לֹא שְׁבַכְלָלוֹת פְּכֹאֵן אִלְנוּאֵב
 קִרָּא יִתִּירָא כְּתִיב מִיכְרִי כְּתִיב וְאֲכַלְתָּ לִּפְנֵי יְיָ אֱלֹהֶיךָ וְגוֹי מַעֲשֵׁר
 דְּגַנְךָ תִּירִשְׁךָ וְיִצְהַרְךָ (דְּבָרִים יד, כג) לָמָּה לִּי לִמְכַתֵּב לֹא תוּכַל לֵאכּוּל
 בְּשַׁעֲרֵיךָ וְכִי תִימָא לֵלָאוּ אִם כֵּן לִימָא קִרָּא לֹא תֵאכְלוּם³ לָמָּה לִּי
 לְמַהֲדֵר מִיכְתְּבִינְהוּ כּוֹלְהוּ שְׁמַע מִינִיה לְחֶלֶק וְהִנָּךְ תִּבְּרִי אִיצָא* אֵן
 קוּלָּה תַּעֲ וְלֶחֶם וְקִלִּי וְכִרְמֶל לֹא תֵאכְלוּ (וִיקָרָא כג, יד) אִנֹּה חַיִּיב עַל
 כָּל אַחַת וְאַחַת קֹאֵלוּ אֲכַל קִלִּי וְלֶחֶם וְכִרְמֶל חַיִּיב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת
 וְכִי לֹקִין עַל לֹא שְׁבַכְלָלוֹת קִרָּא יִתִּירָא כְּתִיב לִיכְתּוּב רַחֲמֵנָא חַד
 וְלִיתִי אִידֶךְ מִינִיה וְתִבְּרִי⁴ בְּעַד מִנְאַפְרָה אֵן קוּלָּה וְקִלִּי כֹאֵן מִגְּנִיא
 עֵנָה וְאַנֹּה אִנֹּמָא דְּכָר לְחֶלֶק אִנֹּה יִלּוּמָה מַלְקוֹת עִלִּי קִלִּי בְּפִנִּי עֲצֻמוֹ
 וְלִמָּא קֹאֵלוּ פִּי אֶלְתִּלְמוּד עִלִּי וְנָה אִלְמַדְאִפְעָה פִּלְעֵלָה יִלּוּמָה מַלְקוֹת
 עַל קִלִּי בְּפִנִּי עֲצֻמוֹ אִדִּי וְאַנֹּמָא דְּכָר לְדִלְךָ וְיִכּוֹן חַיִּיב עִלִּי לֶחֶם⁵
 וְכִרְמֶל מַלְקוֹת אַחַת פְּנֹאֹבּוּ לִמָּאי הִילְכְתָּא כְּתִבִּיה רַחֲמֵנָא לְקִלִּי
 בְּאַמְצַע לֹמֵר לֶחֶם⁶ כִּי קִלִּי וְקִלִּי כִּי כִרְמֶל וְיִכּוֹן חַיִּיב עַל כָּל אַחַד

a) Manque dans O.

לֹקָה עַל כָּל אַחַד וְאַחַד מִמָּאֵלּוּ הָעֵינִיִּים הַעֲמוּפִים וְאַעֲפִי שִׁיעֶשָׂה אֹתָם כְּבַת 1) — לֹא תוּכַל H. 2) — אַחַת הֵנָּה רָאוּי שִׁימְנָה אֹתָם כָּל אַחַד וְאַחַד בְּאַוְהֶרָה ...
 וְשֵׁם הַתְּבָאֵר אֲנִי כֵּן שְׁאִמְרוּ יְיָ וְלֶחֶם וְקִלִּי וְכִרְמֶל לֹא תֵאכְלוּ שְׁהוּא חַיִּיב עַל 3)
 כָּל אַחַת וְאַחַת אִמְרוּ אֲכַל קִלִּי וְלֶחֶם וְכִרְמֶל חַיִּיב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת וְכִי לֹקִין עַל
 לֹא שְׁבַכְלָלוֹת קִרָּא יִתִּירָא כְּתִיב לִיכְתּוּב רַחֲמֵנָא חַד וְלִיתִי אִידֶךְ מִינִיה וְהַתְּבָאֵר
 לֶחֶם 5) — עַל לֶחֶם וְקִלִּי וְכִרְמֶל H. ; עַל לֶחֶם וְכִרְמֶל מַלְקוֹת אַחַת 4) — אַחַד
 שְׁאֵם אֲכַל לֶחֶם וְקִלִּי וְכִרְמֶל H. ; כִּי קִלִּי וְקִלִּי כִּי כִרְמֶל

אלֹדִי אמרנא באן נדהן כהנים גדולים ומלכים וכלי הקדש בשמן המשחה אלמוצוף ועלי הדא פקם כל מא שאכחה חתִי לא יתכתִר ענדך מא לא ינבגי תכתִרה¹ והדא גרצנא פי הדא אלאצל והו אמר בִין ואַנמא דכרנאה ונבִהנא עליה לאִנֶה קד גלט פיה כתיר איצא ועדִ בעץ מקדמאת אלמצוה מע אלמצוה נפסהא בשתי מצוות כמא יבין למן תאמל ערד אלפרשיות אלתי ידכרהא שמעון קיירא ז"ל הו וכל מן תבעה מן דאכרי² אלפרשיות פי עדרהם:.

וּאֵלֶּאצֶּל אֶלְחָאדִי עֶשֶׂר אֵנֶה לֹא יִנְבְּגִי עַד־ אֲנֹא אִלְשְׂרִיעָה עלי אלאנפראד זו גז אדא כאן מנמועהא מצוה אחת

קד תכון אלשריעה אלואחדה אלתי הי מצוה אחת להא אֲנֹא כתירה מתל מצות לולב אלתי הי ארבעה מינין פלא יקאל אן פרי עץ הדר מצוה בפני עצמה וכפות³ תמרים מצוה בפני עצמה ועץ עבות מצוה בפני עצמה וערבי נחל מצוה בפני עצמה לאן הדא כלִהא הי אֲנֹא אִלְשְׂרִיעָה⁴ לאִנֶה אמר כנמעהא ובעד גמעהא תכון אלמצוה אכד אלגמלה פי אליד פי אליום אלמעלום ועלי הדא אלקיאם בעינה לא ינבגי אן יעד קולה פי אלמצורע אִנֶה ישחר בשתי צפרים ועץ ארו ואזוב ושני תולעת ומים חיים וכלי חרס בסתה אואמר כל טהרת המצורע מצוה אחת כנמיע צפאתהא מא יחתאן פיהא מן הדא וגירהא אעני אלחלאק לאן גמיע דלך הו אֲנֹא אלמצוה אלמשרע כהא והי טהרת מצורע והו אן תכון עלי צפה כדא ועלי צפה כדא והדא אלקיאם בעינה הו⁵ פי אלאמאזה אלתי אמרנא לנעמל ללמצורע פי האל ננאסתה כי ינתנב והי כגדיו יהיו פרמים וראשו יהיה פרוע ועל שפם יעמה וטמא טמא יקרא (ויקרא יג, טז) ולים

a) B. — אן יעד. b) O. אלמצוה.

1) וכפות 3) — H. מזכיר H. ; מן וזכרי הפרשיות 2) — H. למנותו ; ראוי להרבותו 4) — H. הקש בעצמו (הוא) — 4) — H. תמרים מצוה בפני עצמה] ועץ עבות

בלאו¹ בפני עצמו מבין והו קולה תע' ואשה גרושה מאישה לא יקחו פקד לכצנא² הוא אלאצל אלכביר אעני לאו שבכללות וב'נא משכלאתה וערפנא מא מנה לחלק ומא מנה לאו שבכללות פקט ואין חייבין עליו אלא אחת ואן אלדי לחלק ינעד במצוות הרבה ואלדי אינו לחלק ינעד במצוה אחת ואנעל הוא אלאצל³ בזמלתה חדא עיניך דאימא פאנה מפתאח כביר נדא לתחקיק ערד אלמצוות. ואלאצל אלעאשר אנה לא ינבני עד אלטומיאת אלתי הי לנאיאת מא⁴

קד תני אואמר פי אלתורה מא תלך אלאואמר הי אלמצוה לכנהא מקדמאת לעמל אלמצוה כאנה יצף כיף ינבני אן תעמל תלך אלמצוה מתאל דלך קולה ולקחת סלת (ויקרא כד, ה) פאנה לא ינבני אן יעד אחד אלסלת במצוה וכבוה במצוה בל אלמערווד אנמא הו קולה ונתת על השלחן לחם פנים לפני תמיד פאלמצוה אנמא הי כון כבו דאים לפני יי תם וצף כיף יכון הוא אלכבו וממא דא יכון פקאל אנה יכון מן סמיד ויכון אתני עשר רניף ועלי הוא אלנחו בעינה לא ינבני אן יעד קולה ויקחו אליך שמן וית זך (שמות כו, ב) בל יעד קולה להעלות נר תמיד (שם) והדה הי הטבת הנרות כמא תבין פי תמיד ועלי הוא אלנחו בעינה לא יעד קולה קח לך סמים (שם, לב) בל יעד הקמרת הקמרת בכל יום כמא נא בה אלנך בבקר בבקר בהיטיבו את הנרות יקמירנה ובהעלת אהרן (שם, י) והדה הי אלמצוה אלמעדודה וקולה קח לך סמים תומיה פי אלאמר אנה יבין כיף תנעמל הדה אלמצוה והוא אלכבור מן אי שי יכון וכדלך קולה קח לך בשמים ראש (שם, כג) לא ינעד ואנמא ינעד אלאמר

a) B. לחלק. — b) O. אלאצל. — c) O. אכרי. — d) B. ומא. — e) B. יעדו. — f) B. באן.

1) כבר פ"י. — 2) «Nous avons tiré au clair;» H. גרושה [בלאו] בפני עצמו.

לכם לציצית מצוה אחת היא ואינה שתי מצוות פקד כאן לך אן ולו
אלאזא אלתי אינ מעכבין זה את זה פקד תכון מצוה אחת אדא כאן
אלמעני ואחד לאן אלקצד באלצצית למען תזכרו (במדבר טו, ט) פנמלה
אלשי אלמונב' ללדכר מצוה אחת תנעד פלם יבק אדא אן נלתפת פי
עדר אלמצוות לקולהם מעכבין ואינ מעכבין כל ללמעני פקט הל
הו מעני ואחד או מעאני כתירה עלי מא בידא פי אלאצל אלתאסע
מן הדה אלאצול אלתי נחן מחאולון תביינהא .:

ואלאצל אלתאני עשר אנה לא ינבני אן תעד אנוא צנאעה מא
מאמור בהא כל גו עלי אנפראדה

מעלום אנא קד נשרע בעמל מא מן אלאעמאל תם יאכד אלנך
פי תביין כיפיה דלך אלעמל וישרח אלאסם אלדי דכר ויקול עלי
מא ישתמל פלא ינבני אן יעד כל אמר גא פי דלך אלשרח מצוה
בפני עצמה מתל קולה ועשו לי מקדש (שמות כה, ח) פאן הדה מצות
עשה ואחדה מן נמלה אלמצוות והי אן יכון לנא בית מקצוד "נחוח"
יכון אלסעי ופיה יכון אלתקריב ואליה יקע אלאנתמאע פי אלפצול
תם אכד יצף אנואה וכיף תנעמל פלא ינבני אן יעד כל מא קאל'
פיה ועשית ועשית מצוה בפני עצמה ועלי הדא אלנחו בעינה יגרי
אלאמר פי אלקרבנות אלמדכורה פי ויקרא ודלך אן אלמצוה
אלואחדה הי נמלה אלצנאעה אלמוצופה פי נוע ונוע מן אנואע
אלקרבנות מתל דלך אלעולה פאנא שרענא כאן תכון צנאעה"
אלעולה הכדא והו אן תדכח ותסלך ותנזא וירש דמהא עלי צפה
כדא ויקרב שחמהא תם יחרק לחמהא בנמלתה מע מקדאר כדא
מן אלסמיד אלמלתות באלוית ומקדאר כדא מן אלכמר והי אלנסכים

a) Manque dans B. — b) Manque dans O. — c) B. גא. — d) Manque dans B.

1) «Ce qui provoque le souvenir», המחייב הזכרון; H. המחייב בזכרון.

כל־פעל מן הדה" מצוה בפני עצמה כל מנמועהא הו אלמצוה והו
 אנא אמרנא באן נמיז אלמצורע חתי יעלמה כל־מן יראה וינתנבה
 ותמייוה יכון בכדא וכדא כמתל מא אמרנא אן נפרח לפני יי (ויקרא
 כג, ט) אול יום מן סכות ובין אן דלך אלפרח יכון באכד אלכדא
 ואלכדא והדא אלאצל עויין אלפהם גדא וונה עוצה מא אצף לך
 ודלך אן כל־מא גא ללחכמים פיה אן אלשיי אלפלאני ואלפלאני
 מעכבין זה את זה פהו בין אנהא מצוה אחת נחו ארכעה מינין
 שבלולב ולחם הפנים מע לבונה זכה אלתי תעמל מעה אלדי נצו
 פי דלך הסדרים והכוכים מעכבין זה את זה פהדא איצא בין אנה
 מצוה אחת וכדלך כל־מא יתבין לך אן אלגאיה אלמטלובה לם
 תחצל בנוי ואחד מן תלך אלאנזא פהו איצא בין אן מנמועהא הו
 אלמעני אלמערוד מתל אמאזה אלמצורע אלדי יתבין לך אנה לו
 כאנת בגדיו פרומים פקט ולא פרע ראשו ולא עמה על שפם ולא
 קרא טמא טמא אנה לם יעמל שיא ולא הצלת אמאזה חתי יעמלהא
 כלאה וכדלך טהרתו לא תחצל אללא בכל־מא דכר מן אלצפרים
 ועץ ארו ואזוב ושני תולעת ואלחלאק וחיניד תחצל לה טהארה
 ואנמא מוצע אלצעובה פי אלאשיא אלתי קאלו פיהא אינן מעכבין
 זה את זה פאן אלדי יסבך ללכאמר אן מגד הדה אלאנזא כל־גו
 מנהא גיר מפתקר לצאחבה פיכון כל־גו מצוה בפני עצמה מתל
 קולחם התכלת אינה מעכבת את הלבן והלבן אינו מעכב את התכלת
 (מנחות א' לח) פלקד כנא נקול אן לבן ותכלת תנעד בשתי מצות לולא מא
 ונדנא להם נצא בינא פי אלמכילתא דר' ישמעאל² והו קולחם הנאך
 יכול שהן שתי מצוות מצות תכלת ומצות לבן³ תלמוד לומר והיה

a) B. מנהא. — b) O. אלאמר.

1) בחלק אחר; H. לחלק. — 2) Ce passage ne se trouve pas dans notre édition de la Mehilta. — 3) ומצות לבן; H. ציצית.

ובין הוּ אֵן כּוֹן אֶלְכֶהָן יֹאכֵד מֵא לֵה אֵן יֹאכֵד הוּ גִז מִן אֲנֹא אֶלְמִצוּה
 מִתֵּל מֵא דְכִרְנֵא פִי עוֹר הָעוֹלָה וּכְדִלְךְ אִיצֵא פִי¹ רֵאשִׁית² הִגֵּז גְּמִלָּה
 אֶלְמִצוּה הִי אֵן נִכְרַג³ רֵאשִׁית הִגֵּז וּנְדַפְעָה לִלְכֶהָן וּכְדִלְךְ⁴ אֵן נִכְרַג
 מֵעֶשֶׂר רֵאשׁוֹן וּנְדַפְעָה לִלּוֹי וְקֵד גִּלְמֵא פִי הָדֵא חֲתִי עֲדֵו מִתְנֹת כִּהוֹנָה
 אֶלְכִּי⁵ מִתְנָה בִּארְכַּעָּה וְעֶשְׂרִין מִצוּה כְּעֵד עֲדָהֶם כְּעֵן אֶלְמִצוּת
 אֶלְתִּי תִלְךְ אֶלְמִתְנָה גִּז מִנְהֵא עֲלִי נַחוּ מֵא בִּינָא פִי עוֹר הָעוֹלָה וְחוּה
 וְשׁוֹק מִשְׁלָמִים וְלִמָּא אֲנַפֵּל גִּירְנֵא הָדֵא אֶלְאַצֵּל וְלֹא אִכָּה אֵלִיהִ גְּמִלָּה
 וְלֹא לֶאחֲשָׁה⁶ צֹאֵר אֵלִי אֵן יַעֲדֵ מִצוּת בִּפְנֵי עֲצֻמֵּן יִצִּיקוֹת בִּלְיֹת
 פְּתִיתוֹת מְלִיחוֹת הַגְּשׁוֹת תְּנוּפוֹת וְקִמְצוֹת⁷ וְהַקְּטָרוֹת וְלֹם יַעֲלֵם אֵן
 הָדֵה כִּלְהֵא אֲנֹא צִנְאָעָה אֶלְמִנְחָה וְדִלְךְ אֲנֵא שְׂרַעְנֵא בֵּאֵן נִקְרַב
 מִנְחָה תֵּם אֶכֶד⁸ יִכֵּן הָדֵא אֶלְאַסֵּם עֲלִי אִי שִׁי יִקַּע וְהִי תוֹרַת הַמִּנְחָה
 פִּקְאֵל⁹ אֲנֵהָ תִכּוֹן מִן אֶלְסְמִיד אוֹי¹⁰ מִן אֶלְכְּבוּ אֶלְמִכְבוּ עֲלִי צִפָּה
 כִּדָּא אַעֲנִי מַחְבַּת אוּ מִרְחַשַׁת אוּ מֵאִפָּה תִנּוּר וְיִלְתֵּ בִּאֲלוּיַת עֲלִי
 מִקְדָּאֵר כִּדָּא וּפִתְתֵת וְיִנְעֵל¹¹ עֲלִיהִ אֶלְמִלַּח וְאֶלְלִכְבָּאֵן וְיִנְיֵשׁ וְיִנְיֵף וְיִקְמוּן
 מִנְהִי וְיִקְטִיר עֲלִי אֶלְאוֹנוֹה אֶלְתִּי בִּינָא¹² וְאוּצִיחָא פִי מוֹצֵעָהָ מִן מִסְכַּת
 מִנְחוֹת וְהָדֵה כִּלְהֵא אֲנֹא אֶלְצִנְאָעָה וְעֲלִי אֶלְשִׁי אֶלְמִצְנוּעַ עֲלִי הָדֵה
 אֶלְצִפָּה כִּלְהֵא יִקַּע אֶסֶם מִנְחָה פֶּאֶלְמִצוּה הִי אֶלְאַמֵּר אֶלְדִּי אֶמְרֵנָא
 בֵּאֵן תִּכּוֹן צִנְאָעָה קִרְבֵּן אֶלְכְּבוּ אוּ אֶלְסְמִיד אֶלְדִּי נִקְרַבָּה עֲלִי הָדֵה
 אֶלְדִּתְכֵּהָ כִּלְהֵא וּמִתֵּל הָדֵה אֶלְאַשִׁיא פִי מִצוֹת מִנְחָה אַעֲנִי אֶלְיִצִּיקָה
 וְאֶלְבִּלְיָה וְאֶלְפְּתִיתָה וְאֶלְמִלְיָחָה וְאֶלְתְּנוּפָה וְאֶלְהַגְּשָׁה וְאֶלְקִמְצָה¹³

a) Manque dans B. — b) אֶכֶד אֵן. — c) S. פִּקִּיל. — d) Manque dans B.
 — e) Manque dans B. — f) Manque dans B.

הכ"ד 4) — כמו H. ; וכן 3) — [שנוציא ראשית הגז] ונתגדו 2) — בראשית 1)
 ולא H. « Il n'y a pas fait attention; » 5) — מתנה בעשרים וארבע מצוה
 וישים 8) — ומן H. ; או מן הלחם 7) — תנופות [וקמיצות] 6) — השיגו אתו
 שבארו במסכת H. ; הפנים שבארנו [ופרשנו במקומם] מן מסכת 9) — ויושם H.
 — וההגשה [והקמיצה] 10) —

ואן יכון גלדהא" ללכהן אלדי יקרבהא פהדה אלצנאעה בנמלתהא
 הי מצות עשה ואחדה וזי תורת העולה לאן מתל הדה אלצנאעה
 לום אלשרע אן תעמל כל עולה וכדלך איצא צנאעה אלחמאת
 כללה מן דבחהא וסלכהא ותקריב מא יקרב מנהא וגסל אלכלים
 אלתי ירתש מן דמהא עליהא וגסל אלזאני אלתי תסבך פיהא או
 כסרהא אלכל הי תורת החמאת וזי מצוה אחת וכדלך תורת האשם
 מצוה אחת ותורת זבח השלמים איצא וכוונה על תודה בכבו או
 דון כבו ואכד אלכהן מנה חזה ושוק והנפתו אלכל מן נמלה צנאעה
 זבח השלמים וזי מצוה אחת והדה הי נמלה אנואע אלקרבנות אלתי
 יתעאוד לזומהא ליחיד וצבור גיר אלשאשם פאנה קרבן יחיד אכדא
 כמא בינא פי צדר^a סדר קדשים פהדה אלהתבה¹ מן אלצנאיע הי
 מצות עשה ולא ינבגי עד כל גו וגו מן אנזא אלצנאעה במצוה אחת
 אללהם אלא אן כאנת תם ואומר תעם² אנואע אלקראבין כללהא
 ולא תכתך בנוע דון נוע מנהא פאן כל אמר מנהא ינבגי אן יעד
 מצוה בפני עצמה לאן לים הו חנינד גו מן אנזא צנאעה קרבן מא
 ודלך מתל נהיה³ תע⁴ ען תקריב בעל מום או אמרה באן יכון תמים
 ואמרה באן יכון גיר מחוסר זמן והו קולה ומיום השמיני והלאה
 (ויקרא כב, יז) ואמרה באן ימלח כל קרבן והו קולה תע⁵ על כל קרבנך
 תקריב מלח (שם כ, יג) ונהיה ען תעמילה כמא קאל ולא תשבית מלח
 (שם) ואמרה באכל מא יוכל מנה פאן כל ואחד מן הדה אלזאומר
 מצוה בפני עצמה לאנהא לים מנהא ולא ואחד גו מן צנאעה² קרבן
 מכצוין כל ואומר תעם כל קרבן כמא סנבין ענד עדרנא

a) B. — גמלה גלדהא. — b) Manque dans B. — c) S. תעם. — d) B.
 מתל קולה פי נהיה.

1) והו הסבה כי המלאכה היא H. הנה זה הסדר מהמלאכות הוא מצות עשה
 חלק מחלקי המצוה מכל מלאכה H. חלק ממלאכת קרבן מיוחד 2) — המצוה
 הקרבן.

מצוה בפני עצמה והטבת הנרות אללאומה כל יום ויום מצוה בפני עצמה פמן חית לא תעד' אלא אלמעני אלמאמור בה לום פי א' ומאן לום כדלך לא תעד' מוסף ראש חדש גיר מצוה אחת ומוסף שבת מצוה אחת¹ וכדלך מוסף כל מועד ומועד מן אלחמשה מועדים ואן כאן ילום פי א'אם כתירה מתואליה לאנה בקולה ושמחתם לפני יי אלהיכם שבעת ימים (ויקרא כג, ט) כדלך קאל שבעת ימים תקריבו אשה ליי (שם, לה)² פכמא מצות לולב אחת כדלך מצות מוסף פסח אחת וכדלך מוסף כל פצל ופצל ועלי הדא יתבין אן אלחגיגה איצא מצוה אחת ואן כאנת לאומה פי תלאתה פצול וכדלך אלראיה ואלשמחה והדא ממא לא יגלט פיה אחד ולא דהב³ לסואה לכן גלט פי מא יתעלק בהדא אלאצל גלטה עמימה גרא שניעה ודלך אנהם עדו אלמוספין כלאה במצוה אחת מוסף שבת ומוסף ראש חדש ומוספי מועדות ועלי הדא אלנחו מן אלעדד ילומהם אן יעדו שבייתת כל יום טוב מצוה אחת ומא פעלו כדלך ואן כאן עלם⁴ אללה מא ינבני מלכיהם פי שי מן הדא לאנהם מא לומי⁵ פי עדרהם קאנונא ואחדא בונה כל יעלו שמים ירדו תהומות (תהלים קי, כו) ואלחק אלואצח הו מא דכרנאה לך אן כל מוסף ומוסף מצוה בפני עצמה כמא אן

והוא הצווי שנצטוינו להקריב קרבן מוסף בכל פעם שתראה הלבנה ואם 1) יאמר אומר למה לא תמנה קרבן מוסף כל חדש וחדש מצוה בפני עצמה נאמר לו אם היה הדבר כן הנה תמנה ג"כ תמיד כל יום מצוה בפני עצמה והקטרת הקטורת בכל יום מימות השנה מצוה בפני עצמה והטבת הנרות המתחייבות בכל יום ויום מצוה בפני עצמה ואחר שלא תמנה אלא הענין המצוה בו יתחייב באיזה זמן שיריה כן לא תמנה מוסף ראש חדש אלא מצוה אחת ומוסף שבת מצוה אחת est מוסף פסח 2) Ce verset s'applique à מוסף סוכות; le מוסף כל מועד indiqué par le verset ליי והקרבנתם אשה (Lév. xviii, 8). — 3) «Et il n'a pas eu une autre opinion;» H. ולא ירצה בוולתי. — 4) «Dieu le sait!» Cette exclamation n'est pas rendue par ibn Tibbon. — 5) «Ils ne se sont pas soumis dans leur énumération à une règle unique;» H. לא עשו למנינם סדר ידוע.

ואלהקטרה מתל קולה פי אלחליצה וחלצה נעלו וג' וירקה בפניו
(דברים כה, ט) פכמא מצות חליצה ואחרד' ולא נעד' חליצה ורקיקה
וקריאה! אד' ומנוועהמא הי צנאע' אלחליצה והי מצוה אחת כדלך
איצא לא נעד' ² ויצקת עליה שמן ושמת עליה לבונה במלח תמלח
והניף והגיש וקמץ והקטיר (ויקרא ב) והדא לא כפא בה אל' עלי מן
יאכד אל' אמור בא'ל כאטר ולא תתרד' אלמעאני פי פכרה כמא
יקולון עליהם אלסלאם אנב שטפיה אמרה יענון דון תאמ'ל בל א'ל
מעני כטר באלדהן קיל והדא אלאצל לכ' ³ לנא אמר אלקרבנות
כל'הא וכיף ינבני אן תעד' חתי למ יחדת פיה שי מן אלכלל ולא
אכתלאט ב'ת'ה כמא סנב' ⁴ פי עדדנא אן שא אל'ה' .:

a) O. יעד. — b) S. סיבין. — c) B. אלומאן אלמעין. — d) B. קאלו.

אלדנב בערים והתראה צרב מלקות ועלי אן אצל חכמה אן יכון
דינו מסור לשמים ומנהא מא אמרנא תע' אן נקאצן אלמתעד'י
עליהא פי מאלה פקט לא פי גסמה כמא חד' פי אלגולן ויארדה
אלכמס ופי אלגנב גרם" אצעאף מא סרק ומנהא מא אמרנא תע'
באן יקרב אלמתעד'י קרבן עלי דנבה פיגפר לה פאקאמה הדה
אלחרוד כלהא מצוות עשה אַנא אמרנא באן נקתל הוא ובאן נצרב
הוא ואן נכנק¹⁾ הוא ואן נרנס הוא ואן נקרב קרבן עלי מא תעד'ינא
עליה וונה עדרהא אַנא נעד' אלארבע מיתות בית דין בארבע מצוות
מן מצוות עשה ונץ אלמשנה זו מצות הנסקלין (מנהדין ^b ט) וכדלך
קאלו כיצר מצות הנשרפין (ש. ^a נב) כיצר מצות הנחנקין (ש) כיצר
מצות הנהרגין (ש) וקאלו איצא אן קולה תע' לא תבערו אש (שמות
לח. ג) אַנמא נא ללנהי ען אקאמה אלחרוד פי אלסבת ודלך אנה
נהא' ען שריפת מצוה וקאל בכל מושבותיכם יעני פי מושב בית
דין לא יוקד נאר ועלי אנה מצות עשה קאלו שריפה בכלל היתה
ויצאת ללמד מה שריפה מיוחדת שהיא אחת ממיתות בית דין ואינה
דוחה את השבת אף כל שאר מיתות בית דין לא ידחו את השבת
(מנהדין ^a לה) והוא בין לא ישכל עלי' אחד וכדלך איצא ינבגי אן נעד'
צרב אלסוט מצוה ולא ינבגי אן נעד' כל חד' משכץ מצוה בפני
עצמה חתי נקול מתלא אן אלאמר אלדי אמרנא ברנס מחלל שבת
מצות עשה ואחדה ורנס בעל אוב מצוה תאנייה ורנס עובר ע"ז
מצוה תאלתה חתי תכון עדר אלמצוות עלי עדר אלאשכאן אלדין
הם מחוייבי מיתות בית דין כמא פעל גירנא בגיר רויה לאנה אן

a) B. זיארדה. — b) Les mots הוא ואן נכנק manquent dans O. et S. —
c) Manque dans S. — d) Manque dans O.

1) ושנלקה לזה ונחנק לזה.

כל שבידת' כל יום ויום מצוה בפני עצמה והוא הו' אלקאנון
אלמסתקים.:

ואלאצל אלראבע עשר כ"פ² יבגני אן תעד אקאמ³ אלחרור
במצוות עשה

אעלם אן נמיע אלמצוות עשה ולא תעשה תנקסם קסמ⁴ אילי⁵
בחסב גר⁶ הוא אלבאב אלי קסמין קסם לם יבין פיה אלנץ עקאבא
בונה כל אמר ונהא ולם יונב עלי אלמתעד⁷ קצאצא ולא תואעדה⁸
בעקאב מכצוץ לתעד⁹ עלי הוא אלאמר או אלנהי אלמעין וקסם
בין פיה אלעקאב ואלקצאן אמא אלקסם אלדי בין פיה אלקצאן¹⁰
פאן מן תלך אלמצוות מא אמרנא תע' באן נרום כאלחנר מן תעד¹¹
עליהא ומנהא מא אמרנא באן נחרק באלנאר אלמתעד¹² עליהא
ומנהא מא אמרנא אן נצרב באלסיף רקבה¹³ אלמתעד¹⁴ עליהא כמא
באן פי אלתפסיר אלמרו¹⁵ ומנהא מא אמרנא באן נכנק אלמתעד¹⁶
עליהא כמא נא פי¹⁷ אלתפסיר ומנהא מא אמרנא באן נצרב באלסוט¹⁸
אלמתעד¹⁹ עליהא ומנהא מא תואעד עליהא תע' בכרת והו' אן לא
יכון ללמתעד²⁰ אלדי ימות מצרא עלי דנבה חלק לעולם הבא כמא
בינא פי פרק חלק ומנהא מא תואעדה עליהא תע' במיתה פקט והו'
אן ימיתה אללה בדנבה ויגפר לה במותה וקד בינא²¹ פי אול מכות
(²²) אן כל נהי ילום אלמתעד²³ עליהא כרת פקט או מיתה בירי
שמים אדא צח תעד²⁴ אלמתעד²⁵ עלי דלך אלנהי²⁶ וארתכאבה לדלך

a) Manque dans B. — b) S. יתיעדה. — c) Manque dans O. — d) B.
et S. אלנרו.

1) שכל שביתה ובכל יום ויום. — 2) כמו שכל שביתה ובכל יום ויום. — 3) « L'établissement des barrières » c.-à-d. l'application des châtimens. — 4) שבאר בו
H. הרין. — 5) « Que nous frappions avec le fouet; » H. להלקות. — 6) « Que nous frappions avec le fouet; » H. להלקות. — 7) « Que nous frappions avec le fouet; » H. להלקות. — 8) « Que nous frappions avec le fouet; » H. להלקות. — 9) « Que nous frappions avec le fouet; » H. להלקות. — 10) « Que nous frappions avec le fouet; » H. להלקות. — 11) « Que nous frappions avec le fouet; » H. להלקות. — 12) « Que nous frappions avec le fouet; » H. להלקות. — 13) « Que nous frappions avec le fouet; » H. להלקות. — 14) « Que nous frappions avec le fouet; » H. להלקות. — 15) « Que nous frappions avec le fouet; » H. להלקות. — 16) « Que nous frappions avec le fouet; » H. להלקות. — 17) « Que nous frappions avec le fouet; » H. להלקות. — 18) « Que nous frappions avec le fouet; » H. להלקות. — 19) « Que nous frappions avec le fouet; » H. להלקות. — 20) « Que nous frappions avec le fouet; » H. להלקות. — 21) « Que nous frappions avec le fouet; » H. להלקות. — 22) « Que nous frappions avec le fouet; » H. להלקות. — 23) « Que nous frappions avec le fouet; » H. להלקות. — 24) « Que nous frappions avec le fouet; » H. להלקות. — 25) « Que nous frappions avec le fouet; » H. להלקות. — 26) « Que nous frappions avec le fouet; » H. להלקות.

עליה רד' ולא איצא יסרה² אלהרד עליה לשדה תכלימה
אלמעאני

אעתבר³ ואענב מן רגל יעד מחויבי מיתות בית דין כלם שכצא
שכצא ומחויבי כרת ומחויבי מיתה מן גמלה מצוות לא תעשה תם
יעד אלאשיא אלמנה⁴ ענהא אלתי תלום עליה תלך אלמיתה איצא
פי⁵ גמלה מצוות לא תעשה מתל מא עד צאחב הלכות גדולות
המחלל את השבת פי גמלה מחויבי סקילה תם עד לא תעשה כל
מלאכה פמא בקי אלא אנהם ימנן בלא שך אן אקאמה אחרור
מצוות לא תעשה אלא פכיר יעד פיהא אלקצאן ואלשי אלדי ילום
עליה דלך אלקצאן ואשד מן הדא תעדיד מחויבי כרת ומחויבי
מיתה בידי שמים אלתי⁶ לא מיתה פיהא אעני פי מצוות לא תעשה
והם יתוהמון אן לזום אלכרת ואלקצאן בה הי אלמצוה אלמעדודה
חתי אן צאחב⁷ כתאב אלשראיע צרה בלך וקאל פי אול פצל
ענד תגמילה מא ישתמל עליה דלך אלפצל כלאמא הדא נצה קאל
ומנהא אתנין ותלאתין מעני אכברנא באנה תבי ותע יתולי פעלהא
לא נחן גמיעהא מצמון אמא קולה ומנהא⁸ יעני מן אלשי אלדי ישתמל
עליה דלך אלפצל ואלאתנין ותלאתין מעני הם תלאתה ועשרין
שכך אלדי ילזמהם כרת פקט ותסעה מחויבי מיתה בידי שמים
כמא עד ומעני קולה גמיעהא מצמון יעני אנה תע צמן אנה יכרית זה
וימית זה פלא שך אן הדא מא בקי ענדה אן יעתקד שש מאות ושלוש
עשרה מצוות כלאה לאומה לנא כל מנהא לאום לנא ומנהא לאום
לה תע כמא קאל⁹ ובין אנה יתולי פעלהא לא נחן והדא עלם¹⁰ אללה

a) Manque dans S. — b) B. מן. — c) O. ומנה.

1) ולהשיב; H. להקשות. — 2) « Il n'est pas facile; » H. ואין ראוי. —
3) בידי שמים [ואינן מיתה בהם כלומר]; H. ואני תמה. — 4) התבינן והתפלא
כמו שאבאר H. כמו שאמר ובאר. — 5) Hefeg ben Yaqliah. — 6) במצוות לית
בחי. — 7) « Dieu le sait! » H. ואמר. — 8) — 9) — 10)

כאן הוא הכדא פִּינְכְּנִי אִיצָא אֵן יַעֲדִי כָּל מַלְקוֹת וּמַלְקוֹת בִּפְנֵי
 עֲצֻמָּה צְרוּרָה חֲתִי יִכּוֹן צָרַב אוֹכֵל גְּבִילָה מִצּוּה בִּפְנֵי עֲצֻמָּה וְצָרַב
 אוֹכֵל בֶּשֶׂר חוּזֵר מִצּוּה תְּאֵנִיָּה וְצָרַב אוֹכֵל בֶּשֶׂר בַּחֲלָב מִצּוּה תְּאֵלְתָּה
 וְצָרַב לֹכֵשׁ שְׁעִטְנֵי מִצּוּה רֹאבְעָה פִּתְכוֹן אִיצָא עֲדֵנָא¹ מִצּוּוֹת עֲשֵׂה
 עָלֵי עֲדָד אֲלֵלְאִיִּין אֲלֵתִי לִוְקִין עֲלִיהֶן פִּתְכַבְתָּר חִינִיד מִצּוּוֹת עֲשֵׂה
 וּתְנִיף עָלֵי אַרְבַּע מֵאִיָּה מִצּוּה צְרוּרָה פִּכְמָא לֹא נַעֲדִי כָּל מַחְוִיב
 מַלְקוֹת בִּל אֲנָמָא נַעֲדִי נֹע אֲלַעֲקוּבָה פִּקְט וְהוּ אֲלַצָּרַב בֹּאֲלִסוּט כְּדִלְךְ
 לֹא נַעֲדִי פִי אֲלִמִּיתוֹת גִּיר נֹע אֲלַעֲקוּבָה וְהוּ סְקִילָה שְׂרִיפָה חֲנֵק
 וְהִרְגֵּי וּכְדִלְךְ אִיצָא לֹא נַעֲדִי כָּל מַחְוִיב קָרְבֵּן אֵלֵי אֲלֵאנְפִרָאֵד חֲתִי
 נְקוּל חֲטָאֵת שְׁגָגָת שִׁבְת מִצּוּה חֲטָאֵת שְׁגָגָת עֲבוּדָה זֶרָה מִצּוּה בִּל
 נַעֲדִי נֹע אֲלַקְרָבֵן אִיצָא פִּקְט כְּמָא עֲדֵדְנָא נֹע אֲלִמִּיתָה וְקֵד עֲלִמַּת
 אֵן אֲנוּאֵע אֲלַקְרָבֵן תַּכְתִּלָּף בֹּאכְתִּלָּאֵף אֲלֵדְנוּב אֲלֵתִי יִלּוּם עֲלִיָּהָ
 דִּלְךְ אֲלַקְרָבֵן לֹאֲן מִן אֲלֵדְנוּב מָא יִלּוּם עֲלִיָּהָ חֲטָאֵת קְבוּעָה וּמִנְהָא
 מָא יִלּוּם עֲלִיָּהָ אֲשֶׁם תִּלּוּי וּמִנְהָא מָא יִלּוּם עֲלִיָּהָ אֲשֶׁם וּדְאִי וּמִנְהָא
 מָא יִלּוּם עֲלִיָּהָ קָרְבֵּן עוֹלָה וְיִוֹרֵד פִּלְדִּלְךְ לֹא נַעֲדִי אֲלַחֲטָאֵת מֵע
 אֲלֵאֲשֶׁם בִּל נַעֲדִי לִזּוּם חֲטָאֵת קְבוּעָה בִּמִצּוּה² וְלִזּוּם אֲשֶׁם תִּלּוּי
 בִּמִצּוּה וְלִזּוּם אֲשֶׁם וּדְאִי בִּמִצּוּה וְלִזּוּם קָרְבֵּן עוֹלָה וְיִוֹרֵד בִּמִצּוּה
 לִזּוּם דִּלְךְ אֲלַקְרָבֵן לִכְלָל מִן לִזּוּם וְלֹא נִלְתַּפֵּת לֹאכְתִּלָּאֵף אֲלֵדְנוּב
 אֲלֵתִי יִלּוּם עָלֵי כָּל וָאֶחָד מִנְהָא דִּלְךְ אֲלֵנֹע³ מִן אֲלַקְרָבֵן כְּמָא נַעֲדִי
 אֲלִמִּלְקוֹת בִּמִצּוּה וְלֹא נִלְתַּפֵּת לֹאכְתִּלָּאֵף אֲלֵדְנוּב אֲלֵתִי יִלּוּם עָלֵי
 כָּל וָאֶחָד מִנְהָא מַלְקוֹת וְהַכְּדָא גְּעַל אֲלֵנֶן לִכְלָל נֹע מִנְהָא פִּרְשָׁה
 בִּפְנֵי עֲצֻמָּה וְקֵד כְּלִטָּ⁴ גִּירָנָא פִי הוּא אֲלֵאֲצֵל תַּכְלִיטָא לֹא יַחְתָּאֵן

a) B. נַעֲדִי. — b) S. אֲכִלְט.

חֲטָאֵת קְבוּעָה מִצּוּה וְחִיּוּב אֲשֶׁם תִּלּוּי 2) — אֲצֵלוּ H. ; וְיִהְיוּ גַם כֵּן אֲצֵלְנוּ 1)
 חֲטָאֵת קְבוּעָה וְחִיּוּב אֲשֶׁם וּדְאִי מִצּוּה וְחִיּוּב חֲטָאֵת H. ; מִצּוּה וְחִיּוּב אֲשֶׁם וּדְאִי מִצּוּה
 עַל כָּל אֶחָד מֵהֶם (אֵתוּ הֵמִין מִן) הַקָּרְבֵּן 3) — קְבוּעָה מִצּוּה.

ואלאזהרה מדכורה מתל חלול שבת ועבודה זרה אלדי קאל לא תעשה כל מלאכה ולא תעבדם תם לום אלסקילה למן עשה מלאכה או למן עבד וקד לא יבין אלנהי פי אלנץ בלאו גריד כל ידבר אלעונש פקט ויתרך אלאזהרה לכן אלאצל ענדנא לא ענש הכתוב אלא אם כן הזהיר פלא בד מן וגוב אלאזהרה לכל מן לום פיה אלעונש פלדלך יקולון פי כל מוצע עונש שמענו אוהרה מנין ת"ל כך וכך פאדא לס יבין אלנהי באלנץ תעלמוה בקיאם מן אלמקאים אלפקהיה נחו מא דכרו (סנהדרין^a) פי אוהרת מקלל אביו ומכה אביו אלתי לס תכן פי אלנץ גמלה לס יקל לא תקלל אביך ולא קאל לא תכה אביך לכנה לום אלקתל למן הכה או קלל פעלמנא אנהמא מצוות לא תעשה ואסתכרנוי להמא ולאשבאההמא אלאזהרה מן מואצע אכרי בונה קיאם והוא לא ינקץ קולהם אין מזהירין מן הדין ולא קולהם דאימא וכי מזהירין מן הדין לכן* גאיה מא נקול אין מזהירין מן הדין? לנחרם מא לס יבין לה חרמאן ראסא בונה קיאם אמא אדא וגדנא אלעקאב בביאן פי אלתורה³ לפאעל הדיא אלפעל עלם באלצרוורה אנה פעל^c חראם מנהי ענה ואנמא נסתכרג באלקיאם אלתנביה^d עלי אלנהי כי יטהר^e לנא אלאצל לא ענש הכתוב אלא אם כן הזהיר ואן בעד חצול אלנהי ען דלך אלשי חיינד לום מן תעדי ופעל אמא כרת או מיתת בית דין פאעלם הדיא אלמקדמה ואחפטהא מע אלאצול אלמתקדמה פי כל מא יאתי דכרה

ואלאן אכתדי בדכר גמיע אלמצוות מצוה מצוה ואבנהא עלי גהה שרח אלאסם כמא צמנא פי אול כלאמנא אד הוא הו גרץ אלמקאלה ולקד חסן ענדי אן אציף אלי הוא אלגרץ ויאדה והו אן ענד דכרי

a) O. יבין. — b) B. et S. יקול. — c) B. אן הוא. — d) B. ליטיר. — e) H. והוציאנו.

1) ואכל תכלית מה שנאמר אין מזהירין מן הדין הוא (2). — והוציאנו H. ; והוציאנו 1) בקדש (הרמו על) האזהרה 4) — H. התורה. — בבאור בתורה 3) — כדי שנאסר

כלָה ענדיי אכתלאט מחץ לא ינבני אלכלאם פיה בונה לאנהא
אקאויל בִּינָה אלפסאר ודכל עליהם כלָהם אלדכולָה פי בונהם
יעדון אלקצאצאת במצוות ויתחידון פידא תארה יעדונהא
במפרדהא ותארה יעדון אלקצאץ ואלשי אלדי יקאצץ עליה וינעלון
דלך כלָה פי מצוות לא תעשה בגיר תאמל וונה אלעדד אלצחיה
הו מא דכרתה מן כון כל נוע עקובה מצות עשה חתי יכון דין
תשלומי גנב מצות עשה לאנא אמרנא כאן נגרמה^א הדא אלמקדאר
ודין תוספת חמש מצוה ודין חיוב חטאת קבועה מצוה ודין חיוב
אשם ודאי מצוה ודין חיוב אשם תלוי מצוה^ב וקרבת עולה ויורד
מצוה וכדלך לסקול לשרוף ולהרוג ולחנוק ולתלות כל ואחרה מן
הדה אלעקובאת מצוה בפני עצמה לזמת לכל מן לזמת מן אלאשכאן
כמא אן אלצרב באלסוט^ג מצוה אחת לזם אלמלקות לכל מן לזם
פהדא מא ארדנא תקדימה פי הדא אלאצל ובה כמלת אלאצול
אלתי ינפע תקדימהא פי מא נחן בסבילה.:

וינבני איצא אן תנצאף^ד אלי דלך הדה אלמקדמה והו אן כל מא
ילזם עליה מיתת בית דין או כרת פהי מצות לא תעשה צרורה
גיר פסח ומילה אנהמא בכרת ואן כאנא^ה מצוות עשה כמא דכרו
פי אול מסכת כריתות^ו ולים ענדנא בונה מן מצוות עשה גירמהמא
ילזם אלמתעדִי עליהא^ז כרת נאדיך מיתות בית דין פכל מא נא פי
נץ אתורה אן מן פעל אלפעל אלפלאני יקתל או ילזמה אלכרת
עלמנא יקינא אן דלך אלפעל מנה ענה ואנה בלא תעשה פקד בין
פי אלנץ אלנהי פיה^ח כארנא ען תבין אלעקאב ויכון^ט אלעונש מדכורא

a) S. ויעדנהא. — b) B. et S. נגרמה. — c) Manque dans S. — d) O. et B. ינצאף. — e) B. et S. או מילה. — f) S. כאנת. — g) S. עליהמא.

1) H. אצלו. — 2) H. אצלי. — 3) Il serait plus correct de dire ענה; אבלנהי; mais tous les mss. portent פיה. —
4) ופעמים יבאר הענש והאזהרה. H. ויהיה הענש נוכר והאזהרה נוכרת.

הבית תלמוד לומר מעם מזבחי תקחנו למות (שמות כא, יד) וכי הא אם יש לך בית אתה ממית ואם לאו אין אתה ממית והנאך קיל איצא מנין שתהא סנהדרין סמוכה למזבח ת"ל מעם מזבחי ומעלום איצא אן אלנבֹּהֶה ואלסלמנֶה קד רפעתא^a מֵאָא אלי אן נוול ען אלדנוב אִלְתִּי נחן מצרֹון עליהא פיגפר לנא וירחמנא כמא ועדנא וירדֶהמא כמא קאל פי רדֶ אלנבֹּהֶה והיה אחרי כן אשפוך את רוחי על כל בשר ונבאו בניכם ובנותיכם (יואל ג, א) וקאל פי רדֶ אלמלך ואלסלמאן ביום ההוא אקים את סבת דויד הנפלת וגדרתי את פרציהן^b והריסתיו אקים ובניתיה כימי עולם (עמוס ט, יא) ומעלום אן אלקטאל ואסתפתאח אלמדן לא יכון אִלָּא בסלמאן וען ראי סנהדרי גדולה וכהן גדול בקולה ולפני אלעזר הכהן יעמד (במדבר כו, כא) פלשהרה^c הדה אלמעאני כלֵהא ענד אלאכתר כלֵּ מצות עשה או לא תעשה תתעלֵק בקרבנות או בעבודות או כמיתות בית דין או בסנהדרין או בנביא ומלך או^d מלחמת מצוה או מלחמת רשות לא אחתאגֵ אן אקול פיהא והדה^e לא תלום אִלָּא בפני הבית אדֵ דלך בין למא דכרנאה ומא ימכן אן ישכל ויוהם^f ואִנִּי אנבֶה עליה אן שא אללֶה ואלאן אבתדי בדכר מצוה מצוה בעזרת שדי^g.

a) O. רפעת; S. et B. רפעא. — b) S. פרצותיהם. — c) Manque dans S. — d) Manque dans S. — e) O. בריך רחמנא דסייען.

1) או מלחמת מצוה (2). — ולכן פרסום H. ומשום פרסום אלו (הענינים) כלם 1) או מלחמת

אלמצהו אלתי עליהא קצאן אמא עשה או לא תעשה אדכר
קצאצהא ואקול ואלמתעדִי עלי דלך ילומה מיתה או כרת או קרבן
כדא או מלקות או אחדי מיתות בית דין או תשלומין וכל מא לם
ידכר פיה חד^a מן אלחרוד פלתעלם אנא אן כאן מן מצוות לא
תעשה פאנא כמא קאלו כעובר על מצות מלך וליס לנא אן נעאקבה
נחן אמא^b מצוות עשה בנמלתהא פאן כל מצוה מנהא ענר לזום
פעלהא לנא אן נצרב באלסוט אלממתנע מן פעלהא חתי ימות או
יפעל או ירתפע זמאן אללזום לאן מן תעדִי ולם יגלם פי אלסוכה
מתלא לים לנא אן נצרבה בער סוכות עלי תעדִיה פאעלם הדא
ואיצא ענר דכרי אלשראיע אלתי לא תלום אלנסא כאנת עשה או לא
תעשה אקול והדה לא תלום אלנסא ומעלום אן אלנסא לא יחכמן^c
ולא ישהדן ולא יתולין אלתקריב באידיהן ולא יקאתלן פי מלחמת
הרשות פכל מצוה תתעלק^d בבית דין או בשהוד או בעבודה או
במלחמת רשות לא אחתאנ אן אקול פיהא והדה לא תלום אלנסא
אד^e הדא חשו² מן אלכלאם לא יחתאנ ואיצא ענר דכרי אלשראיע
אלתי לא תלום אללא פי ארץ ישראל או בפני הבית כאנת עשה או
לא תעשה אקול והדה לא תלום אללא פי ארץ ישראל או בפני
הבית ומעלום איצא אן אלקראבין כלאה לא תקרב אללא במקדש
ואן לא^f תגזו עבודה כארנא אלעזרה וכדלך דיני נפשות לא תחכם
אללא בוגוד אלמקדש^g ונץ אלמכילתא^{3(b)} מנין שאין ממיתין אלא בפני

a) S. תפעל. — b) B. פאמא. — c) S. יחכמן. — d) S. לא יכרר פיה אחר. — e) Depuis אד הוא jusqu'à ארץ ישראל אלא פי S. manque dans S. — f) B. אלמזבח. — g) B. לא תכון עבודה ולא תגזו.

וכשיסתלק זמן החיוב נמנע H. ; או יסתלק זמן החיוב כי מי שעבר ולא ישב 1) — 2) «C'est du remplissage,» H. תוספת דבר. — 3) Cette citation ne se trouve pas aussi complète dans notre *Mekilta*. Cf. éd. Friedman, 115b.

מענא מא פעל מן אלאפעאל^a ואלאחסאן עלי שרט אעתקאד
 אלתוחד לאנא מבלפון בדלך וכחירא מא יקולון מצות יחוד ויסמון
 איצא הדה אלמצוה מלכות שמים לאנחם יקולון כדי לקבל עליו
 עול מלכות שמים יעני אלאקראר באלתוחד ואעתקאדה
 ג ואלמצוה אלתאלתה^ה הו אלאמר אלדי אמרנא במחבתה תע^ו ודלך
 באן נתאמל ונעתבר וצאיאה ואואמרה ואפעאלה חתי נדרכה^ב ונסתלד^ב
 באדראכה^ב נאיה אללדה^ה והדה הי אלאהבה אלמפרוצה^ה ונץ ספרי^א (עד)
 לפי שנאמר ואהבת את יי אלהיך (דברים ה ה) איני יודע כיצד אוהב
 את המקום ת"ל והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום על
 לבבך (שם ו) שמתוך כך אתה מכיר את מי שאמר והיה העולם^א
 פקד בינא לך אן באלאעתכאר יצח לך אלאדראך פתחצל אללדה^ה
 פתקע אלמחבה צרורה וקד קאלו אן הדה אלמצוה איצא תתצמן
 אן נדעו אלנאם אנמע לעבאדתה תע^ו ולאומאן בה ודלך אנך אדא
 אחבבת שכצא אתנית עליה ומדחתה ודעות אלנאם לצדאקתה והדא
 עלי גהה אלמתאל בדלך אדא אחבבת אללה חקא כמא חצל לך
 מן אדראך חקיקתה פאנת בלא שך תדעו אלנאפלין ואלנאהלין
 למערפה אלחך אלדי ערפתה ונץ ספרי^א (עב) ואהבת את יי אהבו
 על הבריות כאברהם אביך שנאמר ואת הנפש אשר עשו בחרן
 (בראשית יב ה) יעני כמא אן אברהם למא כאן אוהב כמא שהד אלכתאב
 אברהם אהבי (ישעיה טא ה) ודלך בעמים אדראכה דעא אלנאם ללאומאן
 מן שדה^א מחבתה בדלך אנת חבה^ה חתי תדעו^ו אליה אלנאם^ו

a) HO. — b) S. נדרכה. — c) S. בארכאה. — d) Manque dans O. — e) B. תחבה; G. אחבבה. — f) B. et O. תעדו. — g) Manque dans B. et O.

1) Notre édition de *Sifré* donne un texte différent de celui de Maïmonide.

מצוות עשה

א אלמצוה אלאולי הו אלאמר אלדי אמרנא¹ באעתקאד אלרבוכיה
והו אן נעתקד אן תם עלה וסבב הו אלפאעל לגמיע אלמוגודאת
והו קולה תע אנכי יי אלהיך (שמות כ. ב) ופי אכר גמר מכות (ב כג) קאלו
שש מאות ושלש עשרה מצוות נאמרו למשה בסיני מאי קראה
תורה צוה לנו משה יעני ערד תורה פאערתצו דלך וקאלו תורה
בנימטריא היכי האוי שית מאה וחד סרי האוי פכאן אלגואב אנכי
ולא יהיה לך מפי הגבורה שמעום פקד באן לך אן אנכי יי אלהיך
מן גמלה שש מאות ושלש עשרה מצוות והו אמר באעתקאד²
כמא בינא

ב ואלמצוה אלתאניה הו אלאמר אלדי אמרנא באעתקאד אלתוחד
והו אן נעתקד אן פאעל אלוגוד וסבבה אלאל ואחד והו קולה תע
שמע ישראל יי אלהינו יי אחד (דברים ו. ד) ופי אכתר אלמדרשות
תנדרהם יקולון על מנת ליחד את שמי על מנת ליחדני וכתיר מתל
הדא יענון בהדא אלקול אנה³ אנמא אכרגנא מן אלעבודיה ופעל

a) S. שמענום. — b) O. et B. אננא.

1) Ibn Tibbon traduit toujours ce mot par צינו; il lit donc אמרנא. Ibn Hisdaï, cité par Nachmanide, le traduit par נצטינו, il a donc lu אמרנא.
— 2) בהאמנה; H. באמנות אלהות. — 3) שהוא; H. אנחנו.

בתורתו עבדהו במקדשו יעני קצודה ללצלֹאֵהּ¹ פיה ונחזה כמא בִּן
שלמה (מלכים א': ה, כח וגו')

ו ואלמצוה אלסאדסה אלֹאמר אלִדי אמרנא במכאלטה אלעלמא
ואלאֲתִחֲאד בהם ומדאומה מזאלסתהם ומכאלסתהם² בכלֹ וגה מן
וגה אלמכאלטה באלמעאם ואלשראב ואלמעאמלה ליחצל לנא
בדלך אלתשכֶּה באפעאלהם ואעתקאד אלֹארא אלצחיהה מן
אקאוילהם והו קולה תע' ובו תדבק (דברים י, כ) וקד תבִרֵר הוֹא אלֹאמר
איצא וקאל ולדבקה בו (שם יא, כב) וגא³ אלתפסיר ולדבקה בו הדבק
בחכמים ותלמידיהם ודלך נֶךְ ספרי (ס' ¹¹) וכדלך אסתדלֹ עלי לזום
זואֹ בת תלמיד חכם ואזואֹ⁴ אלבנת לתלמיד חכם ומשאעמה
תלמידי חכמים ומעאמלתהם מן קולה ובו תדבק קאלו וכי אפשר
לו לאדם להדבק בשכינה והכתיב כי יי אלהיך אש אוכלה הוא
אלא כל הנושא בת תלמיד חכם וגו'

ו ואלמצוה אלסאבעה אלֹאמר אלִדי אמרנא לִנְקָסָם באסמה תע'
ענד האנתנא אלי דלך לנתבת אמרא מא או ננפיה לאֲן פי דלך
תעמים לה תע' ואגלאל ואכבאר והו קולה תע' ובשמו תשבע (דברים
י, כ) ובביאן קאלו אמרה תורה השבע בשמו ואמרה תורה אל
תשבע יעני כמא אן אלימין אלגיר מחתאֲן אליהא מנהִ ענהא והי
מצות לא תעשה כדלך אלימין ענד אלהאנה מאמור בהא והי מצות
עשה ודלך לא יגוֹ אלימין בשי מן גמיע אלמכלוקאת מתל
אלמלאֲכֶה ואלכואכב אלֹא עלי גהִה חדף אלמצאף מתל אן יקול
וחקֹ אלשמם והו יריד וחקֹ רבֹ אלשמם ועלי הדיה אלנהִה תחלף

1) «Pour y prier et (la face tournée) vers lui» c'est-à-dire que si nous ne sommes pas dans le temple même pour prier nous devons tourner la face du côté où se trouve le temple, vers l'orient. Cf. *I Rois*, 8, 44.
— 2) יובא הפרוש ולדבקה . . . [וכן לשון ספרי] — 3) כישיבתם [ובחברותם] — 4) [ולתת בתו לתלמיד חכם]. ובא בספרי H.

ד' ואלמצוה אלראבעה^א אלאמר אלדי אמרנא באעתקאר כופה תע' ואלרהבה מנה ולא נכון כאלמטמ'נין^ב אלאאתקין כל נתוקי^ג נוול^ד עקאבה תע' מע אלאחיאן והו קולה תע' את יי אלהיך תירא (דברים ו, יג) ופי גמר סנהדרין (יג) קאלו עלי נהה אלמנאמרה פי קולה תע' ונקב שם יי מות ימות (ויקרא כד, יז) ואימא פירושו דכתיב אשר נקבו בשמות ואוהרתיה מן את יי אלהיך תירא יעני קולה^ה ונקב שם יי הו אן ידכר אלשם פקט דון אן יבדך ואן קלת א^ו דנב פי דלך פנקול אנה יציע^ו אליראה לאן מן יראת יי אן לא ידכר אסמה עבתא פכאן גואב היא אלסואל ודפע היא אלקול באן קאלו חרא רבעינא שם בשם וליכא יעני אן יבדך את השם בשם כקולה יכה יוסי את יוסי ועוד אוהרת עשה היא וכל אוהרת עשה לאו שמה אוהרה יעני היא אלדי קלת אוהרתיה מן את יי אלהיך תירא לא יצח לאן היא אמר והו מצות עשה ואין מזהירין בעשה פקד תבין אן קולה את יי אלהיך תירא מצות עשה

ה' ואלמצוה אלכאמסה^א הו אלאמר אלדי אמרנא בעבדתה תע' וקד תכרר היא אלאמר מראת וקאל ועבדתם את יי אלהיכם (שמות כג, כה) וקאל ואתו תעבדו (דברים יג, ד) וקאל ולעבדו (שם יא, יג) ואן באן היא אלאמר איצא מן אלאואמר אלעאמה^ב כמא בינא^ג פי אלאצל אלראבע לכן פיה תכצין לאנה אמר באלצלאלה^ד ונץ ספרי (ס^א) ולעבדו זו תפילה וקאלו איצא (שם) ולעבדו זה תלמוד ופי משנתו של רבי אליעזר בנו של רבי יוסי הגלילי קאלו מנין לעקר תפלה בתוך המצוות מהכא את יי אלהיך תירא ואותו תעבד וקאלו עבדהו

a) B. et O. נתוקע. — b) S. et O. לקולה. — c) O. ציע. — d) B. בינת.

1) «Comme des gens en sécurité qui ont confiance,» H. כבופרים. — 2) בירידת ענשו H. ביראת. — ההולכים בשרירות לבם ובקרי

מאמורון באשהאר הוא אלדין אלחך פי אלמלא^a ואן לא נכוף פיה
 אדִּיה מוֹךְ חֲתִי וְלוֹ נָאנָא קֹאדֶר מִתְגַּלֵּב יִדְעוּנָא אֵלִי אִלְכַּפְרָא¹ בִּה
 תַּע' לֹא נִסְמַע מִנָּה בִּל נִבִּיח אֲנַפְסָנָא לִלְמוֹת צְרוּרָה וְלֹא נוֹחַמָה
 בִּאֲנָא קֹד כִּפְרָנָא וְאֵן כֹּאנֵת קְלוֹבְנָא מוֹמֵנָה בִּה תַּע' וְהִדָּה הִי מִצּוֹת
 קְדוּשׁ הַשֵּׁם אֲלִמְאֻמּוֹר בִּהֵא בְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּנִמְלִתְהֶם אַעֲנִי אֲבֹאחָה
 אֲנַפְסָנָא לִלְמוֹת בִּיד אֲלִקְאֶהֱר עֲלֵי מַחְבֵּתָה תַּע' וְאֵלֹאִימָאן בּוֹחֲדֵאנִיָּתָה²
 נַחוּ מֵא פַעַל חֲנִיָּה מִיִּשְׂאֵל וְעוֹרִיָּה פִי זִמָּן נִבּוֹכְדִנְצַר הִרְשַׁע עֲנֵד
 מֵא כִלְף אֲלִסְגוֹד לִלְצֻנָּם פִּסְגֹּדוֹ אֲלֵנָּם כִּלְהֶם וְיִשְׂרָאֵל פִּי אֲלִנְמִלָּה
 וְלֵם יִכֵּן תֵּם מִקְדָּשׁ שֵׁם שְׁמִים פִּכָּאן³ פִּי הִיא כְּזִי עֲטִים עֲלֵי יִשְׂרָאֵל
 אֲלִי צֹאעֵת הִדָּה אֲלִמְצוּה מִן גְּמִלְתָּהֶם וְלֵם יִכֵּן תֵּם מִתְבֵּת לֵהֵא
 בִּל כֹּאף⁴ אֲלִנְמִיעַ וּמֵא כִלְפֵת הִדָּה אֲלִמְצוּה אֲלֵא לִמְתֵּל דִּלְךָ
 אֲלִמְשֹׁהֱד אֲלִעֲטִים אֲלִי כֹאף אֲלִעֲאֵלִם בִּאֲסִרָה פִּכָּאן⁵ יִלּוּם אֵן
 יִשְׁהֵר אֲלִתּוֹחִיד וְיַעֲלֵן בִּה פִי דִלְךָ אֲלוֹקֵת פּוֹעֵד אֲלִלָּה עֲלֵי יַד יִשְׁעִיה
 כֹּאן לֹא תִתֵּם כְּזִיָּה יִשְׂרָאֵל פִּי דִלְךָ אֲלִמְשֹׁהֱד וְאֵן סִיטֵהֱר פִּיהֶם
 פִּתִּיאֵן פִּי דִלְךָ אֲלִמּוֹקָף אֲלִצַּעֲב לֹא יִרְעֵהֶם אֲלִמּוֹת וּיִבִּיחוּן אֲנַפְסָהֶם
 וּדְמָאֵהֶם וְיַעֲלֹנוּן בִּאֲלֹאִימָאן וּיִקְדְּשׁוּ אֵת יֵי בְרַכִּים כִּמָּא⁶ שְׂרַעְנָא^a
 תַּע' עֲלֵי יַד מִשָּׁה רִבִּינוּ וְהוּ קוֹל יִשְׁעִיה^b (כֶּסֶף כֶּבֶד) לֹא עֵתָה יִבּוּשׁ יַעֲקֹב
 וְלֹא עֵתָה פִּנּוּ יַחֲוּרוֹ כִּי בִרְאִתּוֹ יִלְדִּיו מַעֲשֵׂה יָדֵי בִקְרָבוֹ יִקְדִּישׁוּ שְׁמִי
 וְהִקְדִּישׁוּ אֵת קְדוּשׁ יַעֲקֹב וְאֵת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל יַעֲרִיצוּ וְנֶץ סִפְרָא^{b)}
 עַל מִנֵּת כִּךְ הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם עַל מִנֵּת^c שֶׁתִּקְדִּישׁוּ אֵת

a) B. et S. אלמלא. — b) O. בה האנתה. — c) S. כאפו. — d—e) S. כמא
 אוערנא תַּע' עַל יַד יִשְׁעִיה וְהוּ קוֹלָה

וְהִיָּתָה בּוֹה חֲרֵפָה (גְּדוּלָּה) עַל יִשְׂרָאֵל 2) — לִכְפּוֹתָנוּ H. ; לִכְפּוֹר בּוֹ יֵת' 1)
 שֶׁאֲבָרָה וְאֵת הַמִּצְוָה מִכְּלָלִם (וְלֹא הִיָּה שֵׁם אָדָם מַחֲוִיק בִּה אֲבָל פִּחְרוּ כֻלָּם) וְלֹא
 כֹּל הָעוֹלָם וְהַתְּחִיב שִׁיפְרָסְמוּ 3) — אֲבָל פִּחְרוּ הִכֵּל וְהִיָּתָה H. . . . ; נִצְטוּיָתָה
 כִּמוּ שְׁצוּנוּ יֵת' 4) — הָעוֹלָם וְלִהְיוֹת פִּרְסוּם H. ; הַיּוֹחֵד וְיִוְרִיעוּ אֲתוּ בּוֹה הוֹמֵן וְיַעֲד
 — כִּמוּ שֶׁהִבְטִיחוּ בִּאֲמָרוֹ H. ; עַל יַד מִשָּׁה רִבִּינוּ (וְהוּא מֵאֲמֵר יִשְׁעִיה) לֹא עֵתָה
 5) Notre édition de *Sifra* dit : שְׁתִּקְדִּישׁוּ אֵת שְׁמִי :

מִלְתָּנָא בַּאסֶם מֹשֶׁה רַבִּינוּ אַכְרֵם כֹּה אִסְמָה" כֹּאן אֱלֹהֶאֱלֶף יִקוּל
וּרְבִי מֹשֶׁה אוּ וּמִן' בַּעַת מֹשֶׁה וּמִתִּי מֵא לֹם יַעֲתַקֵּד אֱלֹהֶאֱלֶף דִּלְךָ
וּחֶלְף בִּאֲחֹדִי אֱלִמְכְלוּקָאָת בִּאֲעֵתִקָּאָדָה אֵן לִדְלֶךְ אֱלִשִׁי חֶקֶּ פִּי דָאֲתָה
חֲתִי יֶחְלֶף כֹּה פֶקֶד תַּעֲדִי וּשִׁיתָף דְּבַר אַחֵר עִם שֵׁם שָׁמַיִם אֱלִדִּי
זֵא אֱלִנְקֵל כָּל הַמִּשְׁתָּף שֵׁם שָׁמַיִם עִם דְּבַר אַחֵר נַעֲקֵר מִן הָעוֹלָם
(סִבְכָּה ^b סִבָּה) וְאֵלִי הִדָּא אֱלִמְעֵנִי קִצְדֵּי אֱלִכְתָּאֵב בִּקּוּלָה' וּבִשְׁמוֹ תִּשְׁבַּע
יַעֲנִי אֲנִי לֹה פֶקֶדָּה תַּעֲתַקֵּד אֱלֶחֶק אֱלִדִּי יִנְבֹנִי אֵן יֶחְלֶף כֹּה וְקֵד קֵאלוּ
פִּי אֱוֹל תַּמּוּרָה ^(a b) מִנִּין שִׁנְשַׁבְעִין לִקְיִים אֵת הַמִּצְוָה שֶׁנֶּאֱמַר וּבִשְׁמוֹ
תִּשְׁבַּע

ח' וְאֱלִמְצוּה אֱלִתְאִמְנָה אֱלִאֲמֵר אֱלִדִּי אֱמֵרנָא בִּאֲלִתְשַׁבָּה כֹּה תַע'
חֲסֵב טִאֲקֵתְנָא ² וְהוּ קוּלָה וְהִלְכֵת בְּדִרְכֵּיו (דְּבָרִים כֹּה, ט) וְקֵד כִּדָּר הִדָּא
אֱלִאֲמֵר ^c וְקֵאל לִלְכֵת בְּכָל דְּרָכֵיו (שֵׁם י' יב' יא, כב) וְזֵא פִי תַפְסִיר דִּלְךָ
מֵה הַקִּבְ"ה נִקְרָא רַחוּם אֵף אֲתָה הִיָּה רַחוּם הַקִּבְ"ה נִקְרָא חֲנוּן אֵף
אֲתָה הִיָּה חֲנוּן הַקִּבְ"ה נִקְרָא צַדִּיק אֵף אֲתָה הִיָּה צַדִּיק הַקִּבְ"ה נִקְרָא
חֲסִיד אֵף אֲתָה הִיָּה חֲסִיד וְהִדָּא ³ נֶקֶץ סַפְרִי ^(a b) וְקֵד כִּדָּר הִדָּא
אֱלִאֲמֵר בִּלְפָטֵי אַכְרִי וְקֵאל אַחֲרֵי יִי אֱלֹהֵיכֶם תִּלְכוּ (דְּבָרִים יג, ה) זֵא פִי
אֲתַפְסִיר אִיצָא אֵן מַעֲנָה אֱלִתְשַׁבָּה בִּאֲלִאֲפַעֲאֵל אֲלִכִּידָה וְאֱלִאֲכִלָּאֵק
אֲלִכְרִימָה אֱלִתִּי יוֹצֵף בִּהָא תַע' עֲלִי" טִרִיק אֱלִמְתָּאֵל תַע' עֲלִי אֲלִכְלָ
עֲלֹא כְבִירָא

ט' וְאֱלִמְצוּה אֱלִתְאִסְעָה אֱלִאֲמֵר אֱלִדִּי אֱמֵרנָא בִּקְדוּשַׁת הַשֵּׁם וְהוּ קוּלָה
וְנִקְדַּשְׁתִּי בַתּוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל (וִיקְרָא כב, לב) וּמַעֲנִי הִדָּא אֱלִמְצוּה אֲנָא

a) B. et O. אִסְמָה. — b) O. et S. מִן. — c) S. בִּאֲלִתְשַׁבָּה אֱמֵר אֱלִדִּי אֱמֵרנָא בִּקְדוּשַׁת הַשֵּׁם וְהוּ קוּלָה. Ces mots ne se trouvent ni dans les autres mss. ni dans la version d'Ibn-Tibbon. — d) B. עֵן.

1) וְהוּ לְשׁוֹן סַפְרִי וְכִבְרִי 3) — H. הִכּוּלֵת. — 2) כִּפִּי יִכְלֵתֵנוּ — 1) וּבִשְׁמוֹ וּבִשְׁמוֹ הַכְּפִיל.

אתם (דברים יא, יט) ולמען ילמדו (שם לא, יב) וקד תפָּרֹק^א אלחָץ עלי הִדָּה אלמצוה ואלנִדב^ב להא פי מואצֶע כתיִרָה מן אלתלמוד והי לא תלום אלנסא מן קולה ולמדתם אותם את בניכם קאלו בניכם ולא בנותיכם כמא תבִיִן פי גמר קדושין^ג

יב ואלמצוה אלתאניָה עשר אלאמר אלָדי אמרנא בעמל תפילין של ראש והו קולה תע' והיו למטפת בין עיניך (דברים ה, ח) וקד תכָּרֵר הִדָּא אלאמר פי הִדָּה אלמצוה ארבע מִרְאָת

יג ואלמצוה אלתאלתָה עשר אלאמר אלָדי אמרנא בעמל תפילין של יד והו קולה תע' וקשרתם לאות על ירך (דברים ה, ח) וקד תכָּרֵר אלאמר בהִדָּא איצא ארבע כִּרְאָת ואלדליל עלי כון תפילין של ראש ושל יד שתי מצוות קולחם פי גמר מנחות עלי נהִה אלתעִנָב ממן יועם אן תפילין של ראש ושל יד לא תמסך ואחדתהמא דון אלאכרי אלָא אן חצרתא^ד נמיעא קאלו^ה קולא הִדָּא נצָחם מאן דלית ליה שתי מצוות חד מצוה לָא לעביד (טז^א) יעני מן^ה לם ימכנה^ו עמל^ז שתי מצוות לא יעמל אלואחדָה לא בל יעמל אלמצוה אלתי חצרת פלדלך ימסך איִהמא^ח חצר פקד תבִיִן לך תסמיתהם לתפילין של ראש ושל יד שתי מצוות והִדָּה אלשתי מצוות לא תלום אלנסא לקולה תע' פי עלָה^ט לזומהא למען תהיה תורת יי בפִיך (שטות יג, ט) ונשים אינן חייבות בתלמוד תורה והכִּדָּא כִּיִּנו פי אלמכלתא^{יב} (יב כא)

וקד תבִיִּנָת גְּמִלָה אחכאם הִדָּה אלשתי מצוות פי ראבע מנחות יד ואלמצוה אלראבעָה עשר אלאמר אלָדי אמרנא בעמל ציצית והו קולה תע' ועשו להם ציצת וגו' ונתנו על ציצת הכנף פתיל תכלת (במדבר טו, לה) ולים תנעִד בשתי מצוות ואן כאן אלאצל ענדנא

a) S. תכָּרֵר. — b) S. ואלחָרֵר. — c) B. חצרא. — d) כמא. — e) Manque dans O. — f) O. יעמל. — g) B. איהא. — h) S. חאלה.

1) [אמר] מאמר 2) יהיו. H. אם הורמנו.

שמי ברכים ופי גמר סנהדרין ^(ב עד) קאלו בן נח מצווה על קדושת השם או אינו מצווה תא שמע שבע מצוות נצטוו בני נח ואם איתא תמניא הוו פקד באן לך אנהא מן גמלה עדר אלמצוות אללאומה לישראל ונעלו דלילהם עלי הדה אלמצוה מן קולה ונקדשתי בתוך בני ישראל ^(ויקרא כב, לב) וקד תבנית אחכאם הדה אלמצוה פי אלפרק אלסאבע מן סנהדרין

י ואלמצוה אלעאשרה אללאמר אלדי אמרנא בקראה קריאת שמע כל יום¹ ערבית ושחרית והו קולה תע' ודברת במ שבכתך בביתך ^(דברים ה, ז) וקד תבנית אחכאם הדה אלמצוה פי מסכת ברכות והנאך תבין אן קריאת שמע דאוריתא ^(א כא) ונץ אלתוספתא ^(ב) כשם שנתנה תורה קבע לקריאת שמע כך נתנו חכמים זמן לתפילה יעני אן אוקאת אלצלוה אינן מן התורה אמא פרץ אלצלוה נפסה פמן אלתורה כמא בינא² ואלחכמים רתבו להא אוקאת והדא הו מעני קולהם תפילות כנגד תמידין³ תקנום ^(ברכות ב, כו) יעני רתבו אוקאתהא פי אוקאת אלתקריב והדה אלמצוה לא תלום אלנסא

יא ואלמצוה אלחאדיה עשר² הו אללאמר אלדי אמרנא בתעלים עלם אלשריעה ותעלמה והדא הו אלדי יתסמי תלמוד תורה והו קולה ושננתם לבניך ^(דברים ה, ז) ונץ ספרי ^(א עד) ושננתם לבניך אלו התלמידים וכן אתה מוצא בכל מקום שהתלמידים קרויים בניי שנאמר ויצאו בני הנביאים ^(מלכים ב, ג) והנאך קיל ^(ספרי א עד) ושננתם שיהו מחודדין³ בתוך פיך כשאדם שואלך דבר לא תהא מגמגם לו אלא תהא אומר לו מיד וקד תכדר הדא אללאמר מראת⁴ ולמדתם

a) S. בינו. — b) B. שני תמידים. — c) S. בראת.

1) כל יום ערבית. — 2) Tous les mss. portent עשר, nous ne corrigeons donc pas ce mot, quoique עשרה soit plus correct. — 3) Notre édition de Sifré dit : מסורדין.

יח' ואלמצוה אלתאמנה עשר אלאמר אלדי אמרנא באן' יכון לכל דכר מנא ספר תורה לעצמו ואן נסכה בידה* פדלך מסתחב נדא והו אפצל כמא קאלו כתבו בידו² מעלה עליו הכתוב כאלו קבלו מהר סיני ואן לס ימכנה נסכה פלא בד לה אן ישתריה או יסתנסכה והו קולה תע' (דברים לא, יט) כתבו לכם את השירה הזאת לאן לא יגוז כתאבה אלתורה פרשיות פרשיות ואנמא יריד בקולה את השירה הזאת גמלה אלתורה אלמחתויה עלי הדה אלשירה ונץ גמר סנהדרין ^(ב כא) אמר רבא אעפ"י שהניחו לו לאדם אבותיו ספר תורה מצוה לכתוב משלו שנאמר ועתה כתבו לכם את השירה הזאת איתיביה אבבי כותב לו ספר תורה לשמו כדי שלא יתנאה בשל אבותיו מלך אין הדיוט לא פכאן אלגואב התם לא נצרכה אלא לשתי תורות כדתינא וכתב לו את משנה התורה (דברים יז, יח) שתי תורות יעני אן אלפרק בין מלך והדיוט לאן כל שפץ ילזמה אן יסתכתב ספר תורה אחד ואלמלך שני ספרי תורות כמא תבין פי תאני סנהדרין וקד תבנית אחכאם" כתאבה ספר תורה ושרושהא פי תאלת מנחות ופי אול³ כתרא ושבת

יט' ואלמצוה אלתאסעה עשר הו אלאמר אלדי אמרנא באן נשכרה תע' בעקב כל אכל והו קולה תע' (דברים ח, י) ואכלת ושבעת וברכת את יי אלהיך ונץ אלתוספתא (p. 15) ברכת המזון מן התורה שנאמר ואכלת ושבעת וברכת וקד תבנית אחכאם הדה אלמצוה פי מואצע מן מסכת ברכות

כ' ואלמצוה אלעשרינה אלאמר אלדי אמרנא בעמל בית עבאדה

a) Manque dans B. et S.

ואם כתבו בידו [הנה זהו נעים מאוד 2) — שיהיה לכל זכר ממנו ס'ת 1) . ובראשון מבתרא 3) — והוא נאות יותר כמו שאמרו כתבו בידו] מעלה . . . ובשבת.

התכלת אינה מעכבת את הלבן והלבן אינו מעכב את התכלת לקולה פי ספרי (ב^{לד}) יכול שהן שתי מצוות מצות תכלת ומצות לבן תלמוד לומר והיה לכם לציצית (שם, לט) מצוה אחת היא ואינה שתי מצות והדה לא תלום אלנסא כמא תבין פי א"ל גמר קידושין (ב^{לב}) וקד תבינת גמלה אחכאם הדה אלמצוה פי ראבע" מנחות

טו ואלמצוה אלכאמסה עשר אלאמר אלדי אמרנא בעמל מזווה והו קולה תע' וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך (דברים ו, ט) וקד תכדר אלאמר בדלך' וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה בזמלתהא פי תאלת מנחות

יז ואלמצוה אלסאדסה עשר אלאמר אלדי אמרנא באנתמאע אלנאם כאפיה פי תאני סכות מן כל מוצאי שמטה ותלאוה בעץ נץ משנה תורה עליהם והו קולה תע' הקהל את העם האנשים והנשים והטף וגו' (דברים לא, יב) והדה הי מצות הקהל ופי א"ל קידושין (ב^{לד}) ענר קולהם כל מצות עשה שהומן גרמה נשים פטורות אעתרצו פי אלתלמוד וקאלו והרי הקהל דמצות עשה שהומן גרמה ונשים חייבות ותלכין אכר אלקול אין לומדין מן הכללות וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה אעני² כף יקרא ומן יקרא ואי שי יקרא פי אלסאבע מן מסכת סוטה

יז ואלמצוה אלסאבעה עשר אלאמר אלדי אמרנא באן יכון כל סלמאן³ יקעד מקעד אלמלך פינא יכתב ספר תורה לעצמו ולא יפארקה והו קולה תע' (דברים יז, יח) והיה כשבתו על כסא ממלכתו וכתב לו את משנה התורה הזאת וקד תבינת גמלה אחכאם הדה אלמצוה פי תאני סנהדרין (ב^{כא})

a) O. et B. גמר. — b) B. et S. ההלכות.

1) וכל מי H.; כלומר איך יקרא ומי יקרא ואי זה 2) — H. הוה; הצווי בזה 3) — כל מלך יושב בכסא המלוכה קנו יכתוב ס'ת —

אלמקדש וצפתה וכוניאן אלמזבח ואחכאמה¹ פי מסכתא מוצועה לדלך והי מסכת מדות וכדלך תבנית צפה אלמנורה ואלשולחן ומזבח הזהב ווצעהמא מן אלהיכל פי גמר מנחות ויומא

כא ואלמצוה אלהאדיה ועשרין אלאמר אלדי אמרנא במכאפה² הדא אלבית³ אלמשאר אליה נדא נדא חתי נחל לה פי אנפסנא מחל אלכוף ואלרחה⁴ והדה הי מוראת מקדש והו קולה תע ומקדשי תיראו (ויקרא יט, ה) וחד הדה אליראה כמא דכרו פי ספרא (ס^b) אי זה הוא מוראו לא יכנס להר הבית במקלו ובמנעלו ובאפנדתו ובאבק שעל רגליו ולא יעשנו קפנדריא ורקיקה⁵ מקל וחומר וקד תבין פי מואצע מן אלתלמוד אנה לא יגוז נמלה אלגלום פי אלעזרה גיר למלכי בית דוד כאצה והדא כלל לקולה תע ומקדשי תיראו והדא ילום עלי אלדואם ולו פי זמאנא הדא אלדי הו חרב בעונותינו שרבו ונץ ספרא (ש^{ss}) אין לי אלא בזמן שבית המקדש קיים בזמן שאין בית המקדש קיים מנין תלמוד לומר את שבתתי תשמרו ומקדשי תיראו מה שמירת שבת לעולם אף מורא מקדש לעולם והנאך קיל⁶ איצא (ש^{ss}) לא מן המקדש אתה ירא אלא ממי שפקד⁷ על המקדש

כב ואלמצוה אלתאניה ועשרין אלאמר אלדי אמרנא בחראסה אלמקדש ואלטוף⁸ בה דאירא עלי אלדואם כל לילה מול אלליל דאימא תעטימא לה ואבראמא ואכבארא והו קולה תע לאהרן (במדבר יח, ב) ואתה ובניך אתך לפני אהל העדות יעני אנכם תכונו בין ידיה⁹ דאימא וקד תכדר הדא אלאמר בלפט אכר והו קולה (ש^{ss}, ד)

a) S. יקול. — b) B. שציה. — c) B. et S. אנתם.

— לירא מזה הבית והגרמו אליו מאד 2) — המזבח ומושפטיו במסכתא 1)
 ולהקיף בו «De faire des rondes» 4) — ילמדוהו מק"ו H.; ורקיקה מק"ו 3)
 תהיו לפניו תמיד 5) — סביב לעולם לכל לילה ארך הלילה תמיד
 6) —

פיה יכון אלתקריב ווקיד אלנאר דאימא ואליה יכון אלסעי ופיה יכון אלחג ואלאסתגמאע" פי כל עאם כמא סיבין והו קולה תע' (שמות כה, ח) ועשו לי מקדש ונץ ספרי (b) שלש מצוות נצטוו ישראל בכניסתן לארץ למנות להם מלך ולבנות להם בית הבחירה ולהכרית זרעו של עמלק פקד תבין לך אן בניאן בית הבחירה מצוה בפני עצמה וקד בינא אן הדה אלגמלה תשתמל עלי אנזא ואן² אלמנורה ואלשולחן ואלמזבח וגירחא כלחא מן³ אנזא אלמקדש ואלכל יתסמי מקדש וקד כצץ אלומר פי כל נז וגז אמא קולה פי אלמזבח מזבח אדמה תעשה לי (שמות כ, כד) אלדי ימן⁴ בהדא אלנץ אנה מצוה בפני עצמה כארנא ען מצות מקדש פאלומר פיה עלי מא אצף לך אמא פשאמיה דקרא פהו יתכלם בשעת התר הבמות אלדי כאן לנא מבאחא חנינד אן נעמל מזבח אדמה פי כל מוצע ונקרב פיה וקד קאלו עאם אן מעני דלך אלכלאם אנה אמר בבנין מזבח מתצל באלארץ ואן לא יכון מנתקלא מתל מא כאן פי אלמדבר והו קולחם פי מכילתא דרבי ישמעאל (c) פי שרח הדא אלפסוק כשתכנס לארץ עשה לך מזבח במחומר באדמה פאדא כאן אלומר הכדא פיכון הדא אמרא נוהג לדורות ויכון מן אנזא אלמקדש אעני אן יבני מזבח מן אלחנארה צרורה ופי אלמכילתא (b) קאלו פי שרח קולה³ תע' (שמות כ, כה) ואם מזבח אבנים תעשה לי קאלו רבי ישמעאל אומר כל אם ואם שבתורה רשות חוץ משלשה אחרה ואם מזבח אבנים תעשה לי קאלו ואם מזבח אבנים חובה אתה אומר חובה או אינו אלא רשות ת"ל אבנים שלמות תבנה את מזבח יי אלהיך (דברים כו, ו) וקד תבנת אחכאם הדה אלמצוה בנמלתהא אעני בניאן

a) O. ואלאנתמאע. — b) Manque dans O. — c) S. יבין.

1) שהם המנורה. H. ושהמנורה. — 2) תהיה ההליכה וכו' תהיה החנינה והקבוץ. — 3) בפרוש [אמרו ית'] ואם.

כד ואלמצוה ארבעה ועשרין אלאמר אלדי אמר אלכהנים
נאצוה בגסל אידיהם וארגלהם כלמא יחתאנו אלי דכול אליהכל או
אלקרבי¹ לעבודה והדה הי מצות קדוש ידיים ורגלים והו קולה
תע' (שמות ל, יט) ורחצו אהרן ובניו ממנו את ידיהם ואת רגליהם בבאם
אל אהל מועד והדה אלמצות עשה ילום פי אלתעדדי עליהא מיתה
בידי שמים יעני אן כהן ששימש במקדש שלא רחן ידיים ורגלים
חייב מיתה בידי שמים והו קולה תע' (שם) ירחצו מים ולא ימתו וקד

תבנית אחכאם הדה אלמצוה עלי אלתמאם פי תאני זכחים
כה ואלמצוה אלכאמסה ועשרין אלאמר אלדי אמר אלכהנים
באסראנ אלסרג דאימא לפני יי והו קולה תע' (שמות כז, כא) באהל מועד
מחוץ לפרכת אשר על העדת יערך אתו אהרן ובניו והדה הי מצות
הטבת הנרות וקד תבנית אחכאם הדה אלמצוה כלאה פי תאמן
מנחות ואול יומא^a ומואצע מן מסכת תמיד

כו ואלמצוה אלסאדסה ועשרין אלאמר אלדי אמר אלכהנים באן
יבארכו ישראל פי² כל יום והו קולה תע' (במדבר ו, כג) כה תברכו
את בני ישראל אמור להם וקד תבנית אחכאם הדה אלמצוה פי
אלפרק אלאכיר מן מגלה ומן תענית ופי אלסאבע מן מסכת סוטה
כו ואלמצוה אלסאבעה ועשרין אלאמר אלדי אמרנא באנעאל לחם
הפנים לפני יי דאימא והו קולה תע' (שמות כה, ל) ונתת על השלחן
לחם פנים לפני תמיד וקד עלמת נקן אלתורה פי אנעאל אלכבו גדיד
כל סבת ואן יכון מעה לבאן ויאכל אלכהנים אלכבו אלדי עמל
פי אלסבת אלמתקדמה וקד תבנית אחכאם הדה אלמצוה פי חאדי
עשר מן מנחות

a) B. ענר. — b) O. אלתקרב. — c) Les mots ואול יומא manquent dans B.

1) את ישראל [בכל יום]. — 2) בהיכל או לקרוב לעבודה.

ושמרו את משמרת אהל מועד ונֶץ ספרי ^(א) אתה ובניך אתך לפני אהל העדת הכהנים מבפנים וחלויים מבחוץ יעני ללחראסא^א ואלמשה בה ופי אלמכלתא^א קאלו הדא אלנֶץ ושמרו את משמרת אהל מועד אין לי אלא בעשה מנין בלא תעשה ת"ל ושמרתם את משמרת הקדש (שם, ה) פקד צה"לך אן חראסתה מצות עשה והנאך קיל^א גדולה למקדש שיש עליה שומרין לא דומה פלמורין שיש עליה שומרין לפלמורין שאין עליה שומרין ומעלום אן פלמורין אסם אלקצר פיקול^ב אן מן תעשים אלקצר ונלאלה אן יכון חארסון^א ראתבון^א עליה וקד תבנית אחכאם הדא אלמצוה כללא פי אלפרק^א אלאול מן מסכת תמיד ומסכת מדות

כג ואלמצוה אלתאלתה ועשרין אלאמר אלדי אמרו^א אללויים כאצה באלכרמה פי אלמקדש פי כדם מעלומה מתל סד אלכבואב וקול אלשיר ענד אלקרבן והו קולה תע^א (בסדר יח, כג) ועבד הלוי הוא את עבדת אהל מועד ונֶץ ספרי ^(א) שומע אני אם רצה יעבוד ואם לא רצה לא יעבוד ת"ל ועבד הלוי הוא על כרחו יעני אן דלך חובה עליו ואמר מכלף לה צרורה והדה^א עבודת הלויים קד תבנית מא הי פי מואצע מן תמיד ומדות ותבין איצא פי תאני ערכים ^(א) אן אלשיר לא יקולה גיר אללויים וקד תכרר אלאמר פי הדא אלמצוה בלפט אכר והו קולה (דברים יח, י) ושרת בשם יי אלהיו ככל אחיו הלויים וקאלו פי תאני ערכים (שם) איהו שרות שהוא בשם יי הוי אומר זו שירה

a) B. et S. יקול. — b) S. פיקון. — c et d) Manquent dans S. — e) B. אמר.

1) Notre *Mekilta* ne contient pas cette citation. Cf. *Mekilta*, éd. Friedmann, 121 b. — 2) . . . ויאמר כי הוא מן גדולת ההיכל ורוממותו שיהו שומרים. — 3) וזאת עבודת הלויים כבר נתבארה מה היא 4) . (בפרק ראשון) מתמיד. — במקומות.

הי מחנה שכינה אלתי מתלהא לדורות אלעורה כמא בינא פי אול
סדר טהרות מן שרר אלמשנה ונץ ספרי (א¹) וישלחו מן המחנה
אזהרה לטמאים שלא יכנסו למקדש בטומאה וקד תכרר הדא
אלאמר בלפט אכר והו קולה (דברים כג, יא) כי יהיה בך איש אשר לא
יהיה טהור מקרה לילה ויצא אל מחוץ למחנה יריד איצא* הנא
בקולה מחוץ למחנה מחנה שכינה מתל קולה פי הדא אלמצוה
בעינהא אל מחוץ למחנה תשלחום² ופי גמר פסחים ויצא אל מחוץ
למחנה³ זה¹ מחנה שכינה ונץ אלמכילתא² צו את בני ישראל וישלחו
מן המחנה בעשה ומנין בלא תעשה ת"ל ולא יטמאו את מחניהם
ופי ספרי (ב³) ויצא אל מחוץ למחנה מצות עשה

לב ואלמצוה אלתאנייה ותלאתין אלאמר אלדי אמרנא בתעשים
נסל אהרן ואכבאיהם ואגלאהם ואן ננולחם מנולח³ אלתקדים
ואלאכראם ואלוקאר ולו אבו דלך מא נסמע מנהם הדא כלל תעשים
ללל תע' אד ואתכדהם לכדמתה ותקריב קראבינה והו קולה
(ויקרא כא, ח) וקדשתו כי את לחם אלהיך הוא מקריב קדש יהיה לך
ונא אלתפסיר (הוריות ב¹) וקדשתו לכל דבר שבקדושה לפתוח ראשון
ולכרך ראשון וליטול מנה יפה ראשון ונץ ספרא (ס¹) איצא וקדשתו
על כרחו יעני אן הדא אמר אמרנא נחן בה ולים הו באכתיאר אלבהן
וכדלך קאלו קדשים יהיו לאלהיהם (שם, ו) על כרחם והיו קדש (שם)
לרבות בעלי מומין (ספרא שם) לילל נקול אן הדא אד והו לא יצלח

למחנה וקאל אל מחוץ למחנה תשלחום ונץ גמר פסחים ויצא אל מחוץ. a) S. למחנה יריד — b—c) Manque dans B. et S.

רוצה לומר [גם כן הנה באמרו מחוץ למחנה מחנה שכינה כאמרו בזאת המצוה]
בעצמה אל מחוץ למחנה תשלחום ובגמר פסחים ויצא אל מחוץ למחנה זה מחנה
— 2) Nous n'avons pas trouvé cette citation dans la *Mekilta*. Cf. *Mekilta*, éd. Friedmann, 121 b. — 3) מדרגת [קדושה ותפארת]
והרור] ואפילו

כח ואלמצוה אלתאמנה ועשרין אלאמר אלדי אמר אלכהנים באנעאל
אלבכור כל יום מרתין עלי מזבח הזהב והו קולה תע' (שמות ל, ז)
והקטיר עליו אהרן קטרת סמים בבקר בבקר בהיטיבו את הנרות
יקטירנה ובהעלת אהרן את הנרות בין הערבים יקטירנה וקד תבנית'
אחכאם הדה אלקטורת וצנאעתהא וצפה אלתבכיר בהא כל יום
פי אל כריתות ופי מואצע מן מסכת תמיד

כט ואלמצוה אלתאסעה ועשרין אלאמר אלדי אמרנא בוקיד אלנאר
פי אלמזבח כל יום עלי אלדואם והו קולה (ויקרא ו, י) אש תמיד תוקד
על המזבח לא תכבה ודלך לא יצה אללא במא אמר מן מדאומה
אנעאל^א אלאחטאב^ב גדוה ובין הערבים כמא תבין פי תאני יומא
ומסכת תמיד ובביאן קאלו אעפ"י שהאש יורדת מן השמים מצוה
להביא מן ההדיוט וקד תבנית אחכאם הדה אלמצוה פי ראבע²
כפורים ותאני תמיד אעני מצות מערכת האש אלתי תעמל כל יום
פי אלמזבח

ל ואלמצוה אלמופיה תלאתין אלאמר אלדי אמר אלכהנים באואלה
אלרמאר כל יום מעל גבי מזבח והדה הי אלתי יסמון תרומת
הדשן והו קולה תע' (ויקרא ו, ז) ולבש הכהן מדו בד וגו' והרים את
הדשן וקד תבנית אחכאם הדה אלמצוה פי מואצע מן מסכת תמיד
וכפורים

לא ואלמצוה אלחאדיה ותלאתין אלאמר אלדי אמרנא באכראנ
אלטמאים מן אלמקדש והו קולה תע' (במדבר י, ב) וישלחו מן המחנה
כל צרוע וכל זב וכל טמא לנפש והדה אלמחנה אלמקולה³ הנא

a) Manque dans S. — b) d'après H., אלנאר עלי אלאחטאב.

ברביעי 2) — משפטי זו הקטורת ומעשיה ותואר ההקטרה בה בכל יום 1)
וזה המחנה הנאמר פה הוא מחנה שכינה אשר דומהו 3) — מכפורים ושני של תמיד
לדורות הוא העורה.

מן אלאחנאזר אלעאלִיָה לא יגרֹעַ פִּיהָא אלתנמֶל כל אמתתאל אלאמר
אלִיָּי אמר אלִלָּה משה פקט והוּא אֵן ילבס הִדָּה אלתיאב דאימא פי
אלמקדש וקד תבִּנֶת אחכאם הִדָּה אלמצוה כלֵּהָא פי תאני זכחים
ופי מואצע מן כפורים וסוכה

לֵךְ ואלמצוה אלראבעָה ותלאתין אלאמר אלִיָּי אמרנא באן ינקל
אלכהנים אלארון עלי אכתאפהם כלֵּמָא ארדנא נקלאנהּ והוּא קולה
תע' (בסדר ה ט) כי עבדת הקדש עליהם בכתף ישאו ואן כאן הִיא
אלאמר נא ללויים חנינִי אֵנְמָא דִלְךָ לקלָהּ? עדר אלכהנים פי דִלְךָ
אלוקת אד אהרן הוּא אלמכדי אֵמָא לדורות פאלמצוה לאומָה
ללכהנים והם אלִיָּי ינקלונה כמא תבִּין פי ספר יהושע וספר שמואל
ולמא אמר דוד בנאקלן אלארון פי אלמִדָּה אלתאניָה קאל פי דברי
הימים (א — טו, טז) וישאו בני הלויים את ארון האלהים כאשר צוה
משה כדבר יי בכתפם במטות עליהם וכדִלְךָ למא דכר פי דברי
הימים קסמָה אלכהנים ארבע ועשרים משמרה וקאל בעד דִלְךָ
(שם כד, יט) אלה פקרתם לעבדתם לבוא לבית יי כמשפטם ביד אהרן
אביהם כאשר צוהו יי אלהי ישראל בִּינו אלחכמים אֵנָה ישיר אלי
כון אלכהנים תכון עבודתם נקלאן אלארון עלי אלכתף והִיא אלִיָּי
אוצי אלִלָּה אלאה ישראל ונֶץ ספרי (b) כמשפטם וגו' כאשר צוהו
יי אלהי ישראל היכן צוהו ולבני קהת לא נתן כי עבודת הקדש
עליהם בכתף ישאו פקד תבִּין אֵן הִיא מן גמלָה אלמצוות

לֵךְ ואלמצוה אלכאמסה ותלאתין הוּא אלאמר אלִיָּי אמרנא באן
יכון לנא דהן מעמול עלי אלצפה אלמצוה מעד לידהן בה כל
בהן גדול יתקדם כקולה (ויקרא כא י) והכהן הגדול מאחיו אשר יוצק

a) S. אלא אראדו. — b) S. ינקלונה. — c) S. ללמצות.

מעוט הכהנים [בעת ההיא אחר 2) — בשני מובחים ובמקומות מכפורים 1)
שאהרן הוא המתחיל אמנם לדורות הנח המצוה המחויבת

ליקרב לחם פלא' שי נפרע' ¹ לה תקדמה ואנלאלה פקאל והיו קדש
אלנסל אלשריף בנמלתה תמים ובעלי מום וקד תבינת אלשראיט
אללאומה להם וחיניד ינבני אן ינהג מעהם הדא אלמנהג פי מואצע
מתפרקה מן גמר מכות ² וחולין ובכורות ושבת וגיראה
לג ואלמצוה אלתאלתה ותלאותין אלאמר אלדי אמר אלכהנים
בלבאם תיאב מכצוצה ללחעטים ואלוקאר וחיניד יכדמון פי אמקדש
והו קולה תע' ועשית בגדי קדש לאהרן אחיך לכבוד ולתפארת
(שמות כח, ב) ואת בניו תקריב והלבשתם כתנת (שם כט, ח) והלה די מצות
בגדי כהונה שמונה בגדים לכהן גדול וארבעה לכהן הדיוט ומתי
מא כדם כהן באקל' מן תיאבה אלתי תכצה פי תלך אלכדמה או
באכתר מנהא עבודתו פסולה וילומה מע דלך מיתה בידי שמים
אעני למחוסר בגדים שעבד וכדלך עדוה פי גמר סנהדרין (ib¹) פי
גמלה מחויבי מיתה בידי שמים ולם יאת פי דלך נץ לכן גא אלנץ
(שמות כט, ט) וחגרת אתם אבנט וגו' ודיתה להם כהנה וגא פי אלתפסיר
בזמן שבגדיהם עליהם כהונתם עליהם אין בגדיהם עליהם אין כהונתם
עליהם והוו להו כורים וסנבין ³ אן זר שמש במיתה וקאלו פי
ספרא (ib¹) וישם עליו את החשן (ויקרא ח, ח) פרשה זו למדה לשעתה
ולמדה לדורות למדה לשירות יום יום ולשירות יום הכפורים בכל
יום משמשין בבגדי זהב ויום הכפורים בבגדי לבן וקד בינו פי נץ
ספרא (ib²) אן לבאם הדה אלבגדים מצות עשה והו קולה ומנין
שאין אהרן לובש בגדים לגדולתו אלא כמקיים גזרת המלך ת"ל
ויעש כאשר צוה יי את משה (ויקרא יו, לד) יעני ⁴ אן הדה אלבגדים ואן
כאנת פי גאי' אלזמאל לאנהא דהב ואחזאר זמרד ⁵ ויאקות ⁶ וגיראה

ונבאר 3) — (מכות) וחולין .. 2) — למה זה נצטוונו לו לתת לו מעלת ... 1)
— כלומר שאלו הבגדים 4) — והרי נתבאר זה שמש H; שור שמש
« Eme-raude; » H. — 5) — ישה H. « Jacinthe; » H. — 6)

אלכהנים ללקראיב אלמכורין פי אלתורה לאנָהם למא מנעהם
אלנָץ מן אלאנתנאם ללמִית כאַצָּה תעטימא להם ואבאח להם
אלאנתנאם ללקראבָה כאן יטָן אָנָהם מכִּירוֹן¹ ואן הִדָּה אבאחָה פקט
אן שא אנתנָם ואן שא לא אנתנָם פפרען דלֶךְ פּרִצָּא ואלזמה לזומא
והו קולה תעִי (ויקרא כא. ג) לה יטמא יעני לאחותו ונָץ ספרא² (לה³) לה
יטמא מצוה לא רצה ליטמא מטמאין אתו על כרחו ומעשה ביוסף
הכהן שמתה אשתו בערב הפסח ולא רצה ליטמא ודחפוהו חכמים
וטמאוהו על כרחו והִדָּה בעינהא הי מצות אבליים אעני אן כל שֶׁכֶּץ
מן ישראל ילזמה אן יתאבל על קרוביו אעני חמשה⁴ מיתי מצוה ומן
שִׁדָּה הִדָּא אללזום בִּין פי אלכהן אִלְדִּי הו מוזהר על הטומאה אָנָה
יטמא ולא בִּד⁵ כשאר ישראל לִילָא יַעֲרָף⁶ אחכאם אלאבילות וקד
תבִּין אן אבילות יום ראשון דאוריתא ובביאן קאלו פי מועד קטן⁷ (בִּיד)
אבל אינו נוהג אבילות ברגל אי אבילות דמעיקרא היא איתי עשה
דרבים ודחי עשה דיחיד פקד, באן אן אלתנאם⁸ אלאבילות דאוריתא
ואנָהא מצות עשה לכן ביום הראשון פקט ובקִיָּה אלסבוע⁹ מדרבנן
ואן ולו אלכהן ינהג אבילות ביום הראשון ויטמא לקרוביו פאפהם
הִדָּא וקד תבִּינָת אחכאם הִדָּה אלמצוה פי מסכת משקין ופי מואצֶע
מן ברכות וכתובות ויבמות¹⁰ ועבודה זרה ופי ספרא פי פרשת אמור
אל הכהנים והִדָּא אלאלזום אִלְדִּי גלום¹¹ באלאנתנאם ללקראיב לא
ילזם אלנסא לאֲן אִלְדִּי נהי אן לא ינתנָם לגיר אלקראבָה הו אִלְדִּי
אמר אן ינתנָם ללקראיב אִמָּא אלכהנת אד ולא נהי להא פי טמא מת

a) S. ששה. — b) S. ולה התאבל. — c) S. לזום.

1) «Pour ne pas affaiblir l'autorité;» H. שלא יתחלש. — 2) «בדי שלא יתחלש.» — 3) «אבילות דאוריתא ושהיא» מ"ע. — 4) «כתובות ויבמות ועבודה זרה» [השבועה]. — 5) «כתובות ויבמות ועבודה זרה» [השבועה]. — 6) «כתובות ויבמות ועבודה זרה» [השבועה]. — 7) «כתובות ויבמות ועבודה זרה» [השבועה]. — 8) «כתובות ויבמות ועבודה זרה» [השבועה]. — 9) «כתובות ויבמות ועבודה זרה» [השבועה]. — 10) «כתובות ויבמות ועבודה זרה» [השבועה]. — 11) «כתובות ויבמות ועבודה זרה» [השבועה].

על ראשו שמן המשחה וכדלך ידהן בה בעץ אלמלוך עלי מא יבץ
 פי פקה הדה אלמצוה וקר דהן בה אלמשכן וכל כליו ולים תדהן
 בה אלכלים לדורות לאץ בביאן קאלו פי ספרי ^(ב¹) שבמשיחתן של
 אלו יעני כלי המשכן הוקדשו כל הכלים לעתיד לבוא קאל תע'
 (שמות ל, לא) שמן משחת קדש יהיה זה לי לדרתיכם וקר תבינת אחכאם
 הדה אלמצוה פי אול כריתות

לו ואלמצוה אלסאדסה ותלאתין אלאמר אלדי אמרנא בכון
 אלכהנים יכדמו נובאת¹ תכדם נובה¹ כל נמעה ולא יכון יד אלכל
 מבתלטה גיר פי אלרגלים פקט פאנהא תכדם אלנובאת כללהא
 באלסויה וכל מן גא קרב וקר תבין פי דברי הימים (א, כד, יד) תקסים
 דוד ושמואל להם ואנעאלהם ארבעה ועשרים משמרות ותבין פי
 סוכה אן ברנלים יד כלן שוה ונץ הדה אלמצוה הו קולה תע' (דברים
 יח, ג) וכי יבא הלוי וגו' ובא בכל אות נפשו אל המקום אשר יבחר
 יי ושרת בשם יי אלהיו ככל אחיו הלויים העמדים שם לפני יי חלק
 כחלק יאכלו לבד ממכריו על האבות ונץ ספרי ^(ב²) ובא בכל אות
 נפשו יכול לעולם ת"ל באחד שעריך בשעה שישראל מכונסין
 בשער אחד בשלשה רגלים יכול כל המשמרות שוות בקרבנות
 הרגל הבאים שלא מחמת הרגל ת"ל לבד ממכריו על האבות מה
 מכרו האבות זה לזה אתה בשבתך ואני בשבתי יעני אתפאקהם²
 עלי תרתיב נובאת אלכדמה כל נמעה נובה וכדא שרחה אלתרנום
 בר ממטרתא³ דייתי בשבתא דכן אתקיננו אבהתא וקר תבינת
 אחכאם הדה אלמצוה פי אכר גמר סוכה

לו ואלמצוה אלסאבעה ותלאתין אלאמר אלדי אמרנא באן ינתנסו

a) O. נובה. — b) B. et S. מביימי דשבתא.

1) הסכמתם על סדר — 2) כל המשמרה שבוע אחר H. משמרה כל שבוע 3) משמרות.

אלכהנים ללקראיב אלמדכורין פי אלתורה לאנָהם למא מנעהם
אלנָן מן אלאנתנאם ללמִית כאצָה תעטימא להם ואבאח להם
אלאנתנאם ללקראבָה כאן יטָן אָנָהם מכִירוֹן¹ ואן הִדָּה אבאחָה פקט
אן שא אנתנָם ואן שא לא אנתנָם פפרָן דלָך פּרצָא ואלזמה לזומא
והו קולה תע' (ויקרא כא ג) לה יטמא יעני לאחותו ונָן ספּרא² (בִּיה) לה
יטמא מצוה לא רצה ליטמא מטמאין אתו על כרחו ומעשה ביוסף
הכהן שמתה אשתו בערב הפסח ולא רצה ליטמא ודחפוהו חכמים
וטמאוהו על כרחו והִדָּה בעינָהא הי מצות אבלים אעני אן כל שָׂכָן
מן ישראל ילזמה אן יתאבל על קרוביו אעני חמשה³ מיתי מצוה ומן
שדָּה הִדָּא אללזום בִּין פי אלכהן אִלְדִּי הו מוזהר על הטומאה אָנָה
יטמא ולא בד⁴ כשאר ישראל לילָא יצַעף² אחכאם אלאבלות וקד
תבִין אן אבלות יום ראשון דאוריתא ובביאן קאלו פי מועד קמָן⁵ (בִּיה)
אבל אינו נוהג אבלות ברגל אי אבילות דמעיקרא היא איתי עשה
דרבים ודחי עשה דיחיד פקד, כאן אן אלתזאם³ אלאבילות דאוריתא
ואנָהא מצות עשה לכן ביום הראשון פקט ובקִיָּה אלסבוע⁴ מדרבנן
ואן ולו אלכהן ינהג אבילות ביום הראשון ויטמא לקרוביו פאפהם
הִדָּא וקד תבִינָת אחכאם הִדָּה אלמצוה פי מסכת משקין ופי מואצַע
מן ברכות וכתובות ויבמות⁵ ועבודה זרה ופי ספּרא פי פרשת אמור
אל הכהנים והִדָּא אלאלזאם אִלְדִּי נלזום³ באלאנתנאם ללקראיב לא
ילזם אלנסא לאִן אִלְדִּי נהי אן לא ינתנָם לגיר אלקראבָה הו אִלְדִּי
אמר אן ינתנָם ללקראיב אִמָּא אלכהנת אד ולא נהי להא פי טמא מת

a) S. ששה. — b) S. ולה התאכל. — c) S. ילום.

1) שורשות בידם [ושוה דיתר בלבד] — 2) «Pour ne pas affaiblir l'autorité;» H. כדי שלא יתחלש מ"ע — 3) אבילות [דאוריתא ושריא] מ"ע — 4) ישאר — 5) כתובות [ויבמות ועבודה זרה] — (השבועה).

על ראשו שמן המשחה ובדלך ידהן בה בעץ אלמלוך עלי מא יבין
 פי פקה הדה אלמצוה וקד דהן בה אלמשכן וכל כליו וליס תדהן
 בה אלכלים לדורות לאן בביאן קאלו פי ספרי ^(י^ב) שבמשיחתן של
 אלו יעני כלי המשכן הוקדשו כל הכלים לעתיד לבוא קאל תע'
 (שמות ל, לא) שמן משחת קדש יהיה זה לי לדרתיכם וקד תבינת אחכאם
 הדה אלמצוה פי אול כריתות

לו ואלמצוה אלסאדסה ותלאתין אלאמר אלדי אמרנא בכון
 אלכהנים יכדמו נובאת¹ תכדם נובה¹ כל גמעה ולא יכון יד אלכל
 מכתלטה גיר פי אלהגלים פקט פאנהא תכדם אלנובאת כללהא
 באלסויה וכל מן גא קרב וקד תבין פי דברי הימים ^(א, כד, יד) תקסים
 דוד ושמואל להם ואנעאלהם ארבעה ועשרים משמרות ותבין פי
 סוכה אן ברגלים יד כלן שוה ונץ הדה אלמצוה הו קולה תע' ^{(דברים}
^{יח, י)} וכי יבא הלוי וגו' ובא בכל אות נפשו אל המקום אשר יבחר
 יי ושרת בשם יי אלהיו ככל אחיו הלויים העמדים שם לפני יי חלק
 כחלק יאכלו לבד ממכריו על האבות ונץ ספרי ^(ק^ב) ובא בכל אות
 נפשו יכול לעולם ת"ל באחד שעריך בשעה שישראל מכונסין
 בשער אחד בשלשה רגלים יכול כל המשמרות שוות בקרבנות
 הרגל הבאים שלא מחמת הרגל ת"ל לבד ממכריו על האבות מה
 מכרו האבות זה לזה אתה בשבתך ואני בשבתי יעני אתפאקהם²
 עלי תרתיב נובאת אלכדמה כל גמעה נובה וכדא שרחה אלחרגום
 בר ממטרתא³ דייתי בשבתא דכן אתקיננו אבהתא וקד תבינת
 אחכאם הדה אלמצוה פי אבר גמר סוכה

לו ואלמצוה אלסאבעה ותלאתין אלאמר אלדי אמרנא באן ינתגמו

a) O. נובה. — b) B. et S. מכיומי רשבתא.

הסכמתם על סדר 2) — כל המשמרה שבוע אחר H. משמרה כל שבוע 1)
 משמרות.

שבת והו קולה תע' (במדבר כה, ט) וביום השבת שני כבשים וקד תבִּיֶנֶת רתבה תקריבה פי תאני יומא ותמיד
מב ואלמצוה אלתאניה וארבעין אלאמר אלדי אמרנא בתקריב
קרִבן פי כל ראם שהר ואיד עלי תמיד של כל יום והו קולה תע'
(שם, יא) ובראשי חדשיכם וגו'.

מג ואלמצוה אלתאלתה וארבעין אלאמר אלדי אמרנא בתקריב
קרִבן ואיד עלי אלתמיד טול שבעת ימי חג הפסח והדא' הו מוסף
חג המצות והו קולה תע' (ויקרא כג, לז) שבעת ימים תקריבו אשה ליי²
מד ואלמצוה אלארבעה וארבעין הי מנחת העומר והו אלאמר אלדי
אמרנא באן נקרב מנחת שעורים פי אליום אלסאדס עשר מן ניסן
ונקרב מעהא כבש בן שנתו לעולה והו קולה תע' (ויקרא כג, י) והבאתם
את עמר ראשית קצירכם אל הכהן והיה אלמנחה הי אלתִי תתסמי
מנחת³ בכורים ואליהא הי אלאשארה פי קולה תע' (שם ב, יד) ואם
תקריב מנחת בכורים ליי אביב קלוי באש גרש כרמל ונֶקֶן
אלמכלתא (עג^b) כל אם ואם שבתורה רשות חוץ משלשה שהן
חובה אחדהא קולה ואם תקריב מנחת בכורים קאלו חובה אתה
אומר חובה או אינו אלא רשות ת"ל תקריב חובה ולא רשות וקד
תבִּיֶנֶת אחכאם היה אלמצוה כלֵּהא עלי אלכמאל פי אלפרק אלעאשר
מן מנחות

מה ואלמצוה אלכאמסה וארבעין אלאמר אלדי אמרנא בתקריב
קרִבן מוסף איצא פי יום כמסין מן יום תקריב אלעומר אלדי" הו

a) G. a en marge, אלדי הו סאדס סין. Les deux versions peuvent être vraies selon qu'on rapporte אלדי à תקריב ou à כמסין.

1) חג הפסח [והו מוסף חג המצות] — 2) Ce verset se rapporte au sacrifice de Souccot; voici celui qui se rapporte à Pessah : והקרבתם אשה : מיום הקרבת העמר (4) — 3) הנקראת [מנחת] (Lév. XXIII, 8). — 4) ליי שבעת ימים

כמא סאבין¹ פי מוצעה כדלך לא אמר להא² ולא תכליף באן תנתום
 בל תלתום³ אלאבילות והי אלמכירה⁴ פי אלטומאה פאעלם דלך
 לח ואלמצוה אלתאמנה ותלאתין אלאמר אלדי אמר כהן גדול אן
 יתוון בתולה בבתוליה⁵ והו קולה תע' (ויקרא כא, יג) והוא אשה בבתוליה
 יקח ובביאן קאלו (יבמות א' טט) עושה היה רבי עקיבא ממזר ואפילו
 מחייבי עשה ובינו⁶ דלך באן יכון כהן גדול בעל גיר בתולה אלתי
 הי חראם עליה בעשה אד אלאצל ענדנא לאו הבא מכלל עשה
 עשה פקד⁷ תבין אנהא מצות עשה וקאלו איצא ומצווה על הבתולה
 וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי אלסאדס⁸ מן יבמות ופי מואצע
 מן כתובות וקידושין

למ ואלמצוה אלתאסעה ותלאתין אלאמר אלדי אמרנא באן נקרב
 פי אלמקדש כרופין כל יום והדה תתסמי תמידין והו קולה תע'
 (במדבר כה, ג) שנים ליום עלה תמיד וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה
 ורתבה תקריבהא וצנאעתהא פי תאני⁹ יומא ופי מסכת תמיד
 מ ואלמצוה אלארבעיניה¹⁰ אלאמר אלדי אמרנא באן יקרב כהן גדול
 כל יום עלי אלדואם מנחה בבקר ובין הערבים והי תתסמי חביתי
 כהן גדול ותתסמי איצא מנחת כהן משוח והו קולה תע' (ויקרא ו, יג)
 זה קרבן אהרן ובניו אשר יקריבו ליי וקד תבינת אחכאם הדה
 אלמצוה ומתי תקרב וכיף¹¹ תקרב פי סאדס מנחות ותאסעהא ופי
 מואצע מן יומא ותמיד

מא ואלמצוה אלארבעין אלאמר אלדי אמרנא בתקריב
 קרבן פי כל יום סבת מזיד עלי תמיד של כל יום והוא הו מוסף

a) O. תלום. — b) B. et S. ובינא.

1) — כן לא צווי [לה ולא חובה] להטמא 2) — כמו שאבאר במקומו 3) בתולה
 הנה כבר [התבאר שהיא מצות עשה ואמרו גם כן ומצווה על 4) — [בבתוליה]
 ואיך 7) — [בשני שלו] יומא 6) — בששי מיבמות 5) — [הבתולה הנה כבר]
 תקרב בששי של מנחות ובתשיעי בה

בנמלתהא אלמנצוצה¹ פי אחרי מות דליל כון אלנמלה כלֵהא מצוה אחת קולה² פי אכר אלפרק אלכאמס מן כפורים כל מעשה יום הכפורים האמור על הסדר הקדים מעשה לחבירו לא עשה כלום וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה כלֵהא פי אלמסכתא אלמוצועה³ להא⁴ והי מסכת יומא

נ ואלמצוה אלכמסינה⁵ אלאמר אלדי אמרנא בתקריב קרבן זאיד פי אִיאם חג הסכות והו קולה (במדבר כט, ח) והקרבתם עלה אשה ריח נחות ליי והדא הו מוסף החג

נא ואלמצוה אלחאדיה⁶ וכמסין אלאמר אלדי אמרנא בתקריב קרבן זאיד פי אליום אלתאמן מן חג הסכות והדא הו מוסף שמיני עצרת ואלדי⁷ אונב לנא אן נעדִהא אלמוסף בפני עצמו מנפצל ען גמלה אִיאם אלסוכות כון⁸ אלאצל ענדנא שמיני עצרת רגל בפני עצמו ובביאן קאלו אנה רגל בפני עצמו קרבן בפני עצמו פהדא דליל עלי כון קרבנו חלוק והדא בין פי גאיה אלביאן

נב ואלמצוה אלתאניה⁹ וכמסין אלאמר אלדי אמרנא באלחג אלי אלמקדש שלש פעמים בשנה והו קולה תע' (שמות כג, יד) שלש רגלים תחג לי בשנה וקד בין פי אלנעִן אן הדא אלחג הו אן¹⁰ יטלע בקרבן יקרבה וקד תכרר הדא אלאמר מראת ונעִן ספרי¹¹ (קב) שלש מצוות נוהגות ברגל ואלו הן חגיגה וראיה ושמחה וכדלך איצא קאלו פי גמר חגיגה¹² שלש מצוות נצטוו ישראל ברגל חגיגה ראיה ושמחה והדה אלחגיגה מענאהא אן יקרֵב קרבן שלמים והי לא תלזם אלנסא וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי מסכת חגיגה

a) B. לולך.

היות 3) — ומה שזיכ אתנו 2) — אמרם בסוף הפרק החמישי מכפורים 1) ויבבאר אמרו שרגל בפני עצמו קרבן בפני עצמו וזה ראיה על 4) — השרש אצלנו . . . הוא שיעלה בקרבן 5) — היות קרבנו חלוק וזה מבואר . . .

סאדם עשר ניסן והוא הו מוסף עצרת והו אלמלכור. פי במדבר סיני והו קולה תע' (במדבר כה, כו) וביום הבכורים בהקריבכם מנחה חדשה ליי וגו' והקרבתם עולה לריח נחח

מזו ואלמצוה אלסאדם^ה וארבעין אלאמר אלדי אמרנא במנאבה שתי לחם חמץ במקדש מע אלקראבין אלמנצוזה¹ אנהא תני בגלל² הלחם פי יום עצרת אלמחדוד ותקריב³ אלקראבין עלי מא נץ אלכתאב פי ויקרא ויאכל אלכהנים אלשתי הלחם בעד הנפתן מע כבשי שלמים והו קולה תע' (ויקרא כג, יז) ממושבותיכם תביאו לחם תנופה שתיים שני עשרנים וקד תבין פי ראבע⁴ מנחות אן הוא אלקרבן אלדי יבא בגלל הלחם חלוק מן מוסף היום ואן הוא גיר הוא וקד בינא נחן דלך באלשרח אלשאפי פי מסכת מנחות ואחכאם הדיה אלמצוה כלל^ה קד תבית פי אלראבע ואלכאמס⁵ ואלתאמן ואלעאשר ואלחאדי עשר מן מנחות

מזו ואלמצוה אלסאבע^ה וארבעין אלאמר אלדי אמרנא בתקריב קרבן ואיד פי אל יום מן תשרי והו מוסף ראש השנה והו קולה תע' (במדבר כט, א) ובחדש השביעי באחד לחדש וגו' ועשיתם עלה לריח נחוח ליי

מזו ואלמצוה אלתאמנה וארבעין אלאמר אלדי אמרנא בתקריב קרבן ואיד פי אליום אלעאשר מן תשרי והו קולה (שם, ג) ובעשור לחדש השביעי וגו' והקרבתם עלה ליי ריח נחוח

מזו ואלמצוה אלתאסעה וארבעין אלאמר אלדי אמרנא כעבודת היום אעני גמלה אלקראבין והודוין אלמפרוצה⁶ פי יום צום כפור לתסתגפר בהא גמלה אלדנוב כמא נץ אלכתאב והי אלחוקה

a) B. אלחק.

1) והקרבת הקרבנות כמו 3) — בגלל הלחם 2) — הקרבנות [הכתובות] שהם 1) והודוין המצוין ביום 6) — בפרק ד' וה' וח' 5) — ברביעי. מנחות 4) — שבת.

אומר בזמן שבית המקדש קיים אין שמחה אלא בבשר שנאמר
 וזבחת שלמים ואכלת שם ושמחת עכשיו אין שמחה אלא ביין
 שנאמר ויין ישמח לבב אנוש וקד קאלו איצא (שם) אנשים בראוי
 להם ונשים בראוי להם ונץ אתורהו הו אן נתכלף^א הדה^א אלשמחה
 עמימא^א ללצעפא ואלמסאכין ואלגרבא קאל תע^א (דברים י"ז יד) והלוי
 והגר והיתום והאלמנה

נה ואלמצוה אלכאמסה וכמסין אלאמר אלדי אמרנא בתקריב כרוף
 אלפסח פי אליום אלראבע עשר מן ניסן והו קולה תע^א (שמות יב, ו)
 ושחטו אתו כל קהל עדת ישראל בין הערבים ומן תעדי עלי הוה
 אלאמר ותרך תקריבה בזמנו במזיד פהו חייב כרת. סוי כאן איש
 או אשה לאנה קד תבין פי גמר פסחים אן פסח ראשון חובה לנשים
 (א^א) ודוחה את השבת (ב^ב) יעני תקריבה פי ארבעה עשר שחל
 להיות בשבת מתל כל איש ואיש מישראל ונץ אתורהו הו אלכרת
 פיה והו קולה (במדבר ט, יג) והאיש אשר הוא טהור ובדרך לא היה
 וחדל לעשות הפסח ונכרתה ופי אול מסכת כריתות (ג^ג) למא עדו
 אלמצוות אלתי ילום אלמתעד^א עליה כרת והי כלחא מצוות לא
 תעשה וקאלו והפסח והמילה במצוות עשה וקד קדמנא הדה
 אלמקדמה וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי מסכת פסחים

נו ואלמצוה אלסאדסה וכמסין אלאמר אלדי אמרנא באכל כרוף
 אלפסח לילה כאמס עשר מן ניסן עלי שרוטה אלמדכורהו והו אן
 יכון צלי אש ואן יוכל בבית אחד ואן יוכל מע מצה ומרור והו קולה
 תע^א (שמות יב, ח) ואכלו את הבשר בלילה הזה צלי אש ומצות על
 מרורים יאכלהו ולעל מעתרצא יעתרצני ויקול לאי שי תעד אכילת

a) פי הדה.

1) « Nous avons l'obligation de procurer cette joie à la fois aux fai-
 bles etc. ; » H. שנכלל בשמחה זו החלושים.

נג' ואלמצוה אלתאלתה' וכמסין אלאמר אלדי אמרנא^a בראיה והו קולה תע' (דברים י"ו י') שלוש פעמים בשנה יראה כל זכורך את פני יי אלהיך ומעני הדה אלמצוה אן יטלע אלנסאן בכל ולד דכר ענדה ימכנה אן ימשי וחדה יטלע בה ללמקדש ויקרב קרבן עולה ענד טלועה והדא¹ אלקרבן אלדי יקרב ענד טלועה הו אלדי יתסמי עולת ראייה וקד תקדם לנא קולהם (חגיגה ב') שלש מצוות נצטוו ישראל ברגל חגיגה ראייה ושמחה וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה איצא אעני מצות ראייה פי מסכת חגיגה והי איצא לא תלום אלנסא

נד' ואלמצוה אלראבעה' וכמסין אלאמר אלדי אמרנא בשמחה ברגלים והו קולה תע' (דברים י"ז יד') ושמחת בחגך והי אלמצוה אלתאלתה' מן שלש מצוות הנוהגות ברגל ואלמעני אלאול אלמשאר אליה בהדא אלאמר הו אן יקרב קרבן שלמים צרורה' והדה אלשלמים ואידה' עלי שלמי חגיגה² והי תתסמי פי אלתלמוד שלמי³ שמחה וען תקריב הדה אלשלמים יקולון נשים חייבות בשמחה וקד נא נץ (שם כ"ז ז') וזבחת שלמים ואכלת שם ושמחת לפני יי וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה איצא פי חגיגה ופי צמן⁴ קולה ושמחת בחגך מא קאלוה איצא והו קולהם (חגיגה ח') שמח בכל מיני שמחה פמן דלך אכל אללחם פי אעיאד² ושרב אלנביד ולבאם אלגדיד ותקסים אלפואכה ואנואע אלחלאוי ללצביאן ואלנסא ואללעב באצאת³ אלגנא ואלרקן פי אלמקדש כאצא' והי שמחת בית השואבה והדא כלל ידכל תחת קולה ושמחת בחגך ואשרהא ליום שרב אלכמר כאצא' אד הו אכץ באלסרור ונץ גמר פסחים (י"ט קט) חייב אדם לשמח בנו ובני ביתו ברגל במה משמחין ביין והנאך קיל תניא רבי יהודה בן בתירה

a) Manque dans B. et S. — b—c) Manque dans S. — d) S. צן.

1) בשר [במועדים] 2) [וזה הקרבן שיקריב בראיתו הוא] הנקרא

בכלי נגון 3)

ואצח בִּין אָנָּה מִן תּוֹאבֶּעַ אֶלְמִצוּה לֹא אֵן אֲכִילָתוֹ מִצוּה בִּפְנֵי עֲצֻמָּה
 ואַחֲכָאם הִדָּה אֶלְמִצוּה אִיצָא מִבֵּינָהּ פִּי מִסַּכַּת פִּסְחִים
 נָזַ וְאֶלְמִצוּה אֶלְסַאבֶּעָה וְכַמְסִין הוּ אֶלְאֲמַר אֶלְדִּי אֲמַרְנָא¹ בְּשַׁחֲיִטַּת
 פִּסַּח שְׁנֵי מִן תַּעֲדָר² עֲלִיהָ פִּסַּח רֵאשׁוֹן וְהוּ קוּלָּה תַעֲי³ (בְּמִדְבָּר ט, יא)
 בַּחֲדָשׁ הַשְּׁנִי בְּאַרְבַּעַר עֶשֶׂר יוֹם בֵּין הָעֶרְכִּים יַעֲשׂוּ אֹתוֹ וְהֵנָּה
 אִיצָא יִנְבְּגִי לְלִמְשַׁכְךָ אֵן יִשְׁכֹּךְ עֲלֶיךָ וְיִקּוּל לִי לֹאֲ שִׁי תַעֲדָ פִּסַּח
 שְׁנִי וְהִדָּא יִנְקֵן אֶלְדִּי קְדָמָתָהּ פִּי אֶלְאַצֵּל אֶלְסַאבֶּעַ פִּי קוּלֹךְ אֵן
 פִּקְדָה אֶלְשְׁרִיעָה לֹא יַעֲדָ מִצוּהָ בִּפְנֵי עֲצֻמָּה פִּלְיַעֲלָם מַעֲתָרֶן
 הִדָּא אֶלְאַעֲתָרָאֵן אֵן אֶלְחַכְמִים קִד אֲכַתְלָפוּ פִּי פִּסַּח שְׁנִי הֵל יִגְרִי⁴
 מִזָּרָא פִּקְדָה אֶלְאַל אוּ הוּ אֲמַר מִסַּתְקָל בְּנַפְסָה וְקִטּוּעַ אֶלְהִלְכָּה
 אָנָּה אֲמַר מִסַּתְקָל בְּנַפְסָה פִּלְדֹּלֶךְ יִנְבְּגִי עֲדָה בִּפְנֵי עֲצֻמוֹ וְפִי גִמַּר
 פִּסְחִים⁵ קָאֵלוּ חֵיִיב כִּרְתַּת עַל הָרֵאשׁוֹן וְחֵיִיב כִּרְתַּת עַל הַשְּׁנִי דְּבִרִי
 רַבִּי ר' נָתַן אֲמַר חֵיִיב כִּרְתַּת עַל הָרֵאשׁוֹן וּפְטוּר עַל הַשְּׁנִי ר' חֲנַנְיָה
 בֶּן עֲקִיבָה אֲמַר אִף הָרֵאשׁוֹן אֵינוֹ חֵיִיב כִּרְתַּת אֶלְא אִם כֵּן לֹא עֲשֵׂה
 שְׁנֵי תָם סָאֵל אֶלְתִּלְמוּד וְקָאֵל מָאִי קָא מִפְּלָגִי רַבִּי סָבַר שְׁנֵי רִגְלֵי
 בִּפְנֵי עֲצֻמוֹ הוּא וְרַבִּי נָתַן סָבַר שְׁנֵי תְשֻׁלוּמִין לְרֵאשׁוֹן הוּא פִּקְדָה בִּאֵן²
 מֵא אֲשֶׁרְנָא³ אֵלֶיהָ וְהֵנָּה קִיל הִילֻכְךָ הוּיִד בּוּזָה וְבוּזָה יַעֲנִי לֹא הִקְרִיב
 פִּסַּח רֵאשׁוֹן וְלֹא פִּסַּח שְׁנֵי בּוּדוֹן דְּבִרִי הִכֵּל חֵיִיב שִׁנְג בּוּזָה וְבוּזָה
 דְּבִרִי הִכֵּל פְּטוּר הוּיִד בְּרֵאשׁוֹן וְשִׁנְג בְּשְׁנֵי לְרַבִּי³ וְרַבִּי נָתַן חֵיִיב
 וְלְרַבִּי חֲנַנְיָה בֶּן עֲקִיבָה פְּטוּר וּבְדֹלֶךְ אִיצָא אִדָּא הוּיִד בְּרֵאשׁוֹן
 וְהִקְרִיב בְּשְׁנֵי פְהוּ חֵיִיב עֲנֵד רַבִּי לֹאֲ לִים עֲנֵדָה אֶלְשְׁנִי⁴ תְשֻׁלוּמִין
 לְרֵאשׁוֹן וְאֶלְהִלְכָּה פִּי דִלֻךְ כֻּלָּה כְּרַבִּי וְהִדָּה אֶלְמִצוּה לֹא תִלּוּם

a) B. אַעֲתָדָר. — b) S. עֲרִי. — c) B. et O. אֶלְפִּקְהָ. — d) S. אֶרְשֶׁדָּנָא.

1) Mieux : אֲמַר. — 2) הֵנָּה כִּבְר מִבּוּאָר מֵה שְׂרַמּוֹנִי. — 3) לְרַבִּי וְרַבִּי נָתַן חֵיִיב. — 4) שְׁאִין לְדַעֲתוֹ [הַשְּׁנִי].

פסח ומצה ומרור במצוה אחת ולא תעֲדֶהָ בשלש מצוות לאַ¹ אכילת מצה מצוה ואכילת מרור מצוה ואכילת בשר מצוה פאקול לה אִמָּא כּוֹן אכילת מצה מצוה בפני עצמה פצחיהא כמא סנבִין וכדלך אכילת הפסח מצוה צחיהא כמא דכרנא אִמָּא אלמרור פהו תאבע לאכילת הפסח ולא ינעֲד מצוה בפני עצמה דליל דלך אן בשר הפסח יוכל לאקאמֶה אלמצוה חצר אלמרור או לא יחצר ואלמרור לא יוכל אלא בחצור בשר הפסח לקולה תע על מררים יאכלהו (sw) ולו² אבל מרור דון בשר למֶא פעל שיא בְתָה ולא נקול קד קִצִּי מצוה אחת והי³ אכילת מרור ונֶץ אלמכלתא (b) צלי אש ומצוות על מרורים יאכלהו מניד הכתוב שמצות פסח צלי מצה ומרור יעני אן אלמצוה הי מזמועהא והנאך קיל מנין אתה אומר אם אין להם מצה ומרור הם יוצאין ידי חובתן בפסח ת"ל יאכלהו יעני אלבשר וחדה יכול כשם שאם אין להם מצה ומרור הן יוצאין ידי חובתן בפסח כך אם אין להם פסח יוצאין ידי חובתן במצה ומרור הרי אתה דן הואיל והפסח מצות עשה ומצה ומרור מצות עשה אם למדת שאם אין להם מצה ומרור הן יוצאין ידי חובתן בפסח כך אם אין להם פסח יוצאים ידי חובתן במצה ומרור ת"ל יאכלהו והנאך קיל (sw) יאכלהו מכאן אמרו הפסח נאכל אכילת שובע ואין מצה ומרור נאכלין אכילת שובע לאַן אצל אלמצוה אבל אלבשר כמא קאל ואכלו את הבשר בלילה הזה ואלמרור מן תואבע בשר הפסח ולואומה כמא יבין מן הדין אלנצוץ למן פהמהא ודליל הדא אלוּאֶצַח אלאצל אלדִי נֶץ בה אלתלמוד והו קולהם (פסחים 17ב) מרור בזמן הזה מדרבנן לאַן מן אלתורה לא ילוּם אכלה בפני עצמו ואִמָּא יוכל⁴ בחצור בשר הפסח פהדא דליל

— [כי אכילת מצה מצוה ואכילת מרור מצוה ואכילת בשר מצוה] אשיבנו 1)

— מצוה אחת [והיא אכילת מרור] 3) — אבל מרור H. ; ואם אבל מרור 2)

— יאכל בהזמן בשר הפסח 4)

עלי אכתלאף אנואעהא כלֵהא פמן קולה ומיום השמיני והלאה דליל
 אן קבל דלך לא ירצה פקר צח אלנהי ען תקריב מחוסר זמן לבנה
 לאו הבא מכלל עשה ולדלך אין לוקין עליו לאן מן הקריב מחוסר
 זמן אינו לוקה כמא תבין פי פרק אתו ואת בנו (חולין י"א) והנאך קיל
 הנח למחוסר זמן שהכתוב נתקו לעשה וקד תבינת אחכאם הדה
 אלמצוה פי ספרא (ב' צב) ואזר מסכת זבחים

סא ואלמצוה אלתאדיה וסתין אלאמר אלדי אמרנא באן יכון כל
 קרבן נקרבא באמלא פי נועה סאלמא מן אלעיוב אלתי גא בהא
 אלנך ואלנקהל אנהא עיוב והו קולה תע' (ויקרא כב, כא) תמים יהיה
 לרצון ונך ספרא (צ"ג) תמים יהיה מצות עשה וקד אסתדלו עלי כון
 כמור אלנסכים וזיתהא וסמידהא פי גאיה אלטיב ואלסלאמה מן
 אלפסאד מן קולה (במדבר כח, לא) תמימים יהיו לכם ונסכיהם וקד תבינת
 אחכאם הדה אלמצוה פי אלתאמן מן מנחות

סב ואלמצוה אלתאניה וסתין אלאמר אלדי אמרנא בתקריב אלמלח
 מע כל קרבאן והו קולה תע' (ויקרא כ, יג) על כל קרבנך תקריב מלח
 וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי ספרא (ל"ד) ופי מואצע מן מנחות
 סג ואלמצוה אלתאלתה וסתין אלאמר אלדי אמרנא בצנאעה קרבן
 עולה והו אן יכון כל קרבן עולה אדא קרב סוי כאן קרבן יחיד או
 קרבן צבור יכון עלי צפה כדא והו קולה תע' פי ויקרא (א, ב) אדם
 כי יקריב מכם קרבן וגו' אם עלה קרבנו מן הבקר

סד ואלמצוה אלראבעה וסתין הו אלאמר אלדי אמרנא באן תכון
 צנאעה קרבן חטאת עלי אלצפה אלמלכורה אי חטאת כאנת והו
 קולה תע' (ויקרא י, יח) זאת תורת החטאת וגו' ובין איצא הנאך פי ויקרא
 כיף תדבח ואי שי יחרק מנהא ואי שי יוכל

סה ואלמצוה אלכאמסה וסתין אלאמר אלדי אמרנא באן תכון

אלנסא לאֲנֶה קֹד תבִּין הנאך אִן^א אשה בשני רשות^ב (שם צא) וקֹד
תבִּינת אחכאם הִיה אלמצוה איצא פי גמר פסחים

נח ואלמצוה אלתאמנה^ג וכמסין אלאמר אלדי אמרנא באכל פסח
שני לילה כאמם עשר מן אייר על מצה ומרור והו קולה תע^ד פיה
איצא על מצות ומררים יאבלהו (בטדר ב' ט, יא) ופקה הִיה אלמצוה איצא
תבִּין פי פסחים ובִין^ה הו אֲנֶהא לא תלום אלנסא לאֲנֶה^ו כמא שחישתו
גיר לאומה^ז להן כמא בִינא בדלך אכילתו בלא שך

נח ואלמצוה אלתאסעה^ח וכמסין אלאמר אלדי אמרנא בצרב
אלחצוצרות פי אלמקדש ענד תקריב כל קרבאן מן קראכין אלפצול
והו קולה תע^ט (בטדר ב' י, י) וביום שמחתכם ובמועדיכם ובראשי חדשיכם
ותקעתם בחצצרת ובכיאן קאלו שמצות^י היום בחצוצרות וקֹד
תבִּינת אחכאם הִיה אלמצוה פי ספרי^{יא} (יט) וראש השנה (יז, לב)
ותענית^{יב} (יט) לאֲנֶה^{יג} מאמורון בצרב אלחצוצרות פי אוקאת אלצראיר
ואלשדאיד ענד^{יד} מא נסתצרכה^{טו} תע^{טז} קאל (שם, ט) וכי תבאו מלחמה
בארצכם וגו'

ס ואלמצוה אלסתינייה^{טז} אלאמר אלדי אמרנא כאן יכון כל קרבן
נקרבה מן אלבהמה אכן תמאניה^{יז} איאם פמא זאר לא אקל מנהא
והִיה די מצות מחוסר זמן בגופו והו קולה תע^{יח} (ויקרא כב, כז) והיה שבעת
ימים תחת אמו ומיום השמיני והלאה ירצה לקרבן וקֹד תכֹרר הִיה
אלאמר בנך אכר והו קולה (שמות כב, כט) שבעת ימים יהיה עם אמו
והִיה אלמצוה תעם^{יט} אלקרבנות כלִהא קרבן^כ יחיד וקרבן צבור

a) S. אין. — b) Manque dans S. — c) B. לכנה. — d—e) Manque dans S.

1) כי אנחנו 3) — שמצות היום בחצצרות 2) — [ומבואר הוא] שאין הנשים 1) H. וכן. — 4) [קרבן יחיד וקרבן צבור לפי חלוקת מיניהם כלם] 4) — ומאמרו.

סמ' ואלמצוה אלתאסעה וסתין אלאמר אלדי אמרנא באן יקרב כל מן שגג פי דנב מן אלדנוכ¹ אלכבאיר אלמעלומה קרבן חטאת והו קולה תע' (ויקרא ד, כז) ואם נפש אחת תחטא בשגגה מעם הארץ והדה הי חטאת קבועה אעני אנהא אבדא חטאת בהמה וקד בינא אן אלדנוכ אלתי ילום פי סהוהא הדה אלחטאת הי אלתי חייבין על ודונן כרת ובשרט אן תכון מצות לא תעשה ויכון פיהא מעשה כמא תבין פי אול כריתות ופקה הדה אלמצוה כללהא קד תבין פי מסכת הוריות וכריתות ופי מואצע² מן שבת ושבעות וזבחים ע ואלמצוה אלסבעיניה הו אלאמר אלדי אמרנא באן נקרב קרבן מא' אדא חדת לנא שך פי אחד תלך אלכבאיר אלתי ילום על ודונן כרת ועל שגגתן חטאת קבועה והדא אלקרבן יתסמי אשם תלוי וצפה* הדא אלשך אלדי יחדת פילום³ עליה אשם תלוי הו⁴ אן יכון אמאמה מתלא⁴ קטעתין שחם אחרהמא שחם כלי ואלאכרי שחם קלב אכל אחרהמא תם אכל גירה אלאכרי או תלפת⁵ אלאכרי וחדת לה אלשך⁵ ווקע פי נפסה והם הל אלקטעה אלתי אכל כאנת אלחלאל⁶ או אחרהמא פהדא יקרב קרבן עלי הדא אלשך אלחאדת יסתגפר בה והו יתסמי אשם תלוי פאן חקק בעד דלך אן אלתי אכלהא הו שחם אלכלי פקד צחת אלשגגה ויקרב חטאת קבועה

אלחל. — d) B. et S. וצאעת. — c) B. פלילום. — b) B. אכא. — a) B. et S.

1) ובמקומות] ששגג בחטא [מהחמאים הגדולים הנודעים] קרבן חטאת — 2) Lit-
 3) — 4) [ותאזר זה הספק שיתחדש ויתחייב עליו אשם תלוי] הוא — 5) משבת
 שיהיו לפניו דרך המשל שתי חתיכות של חלב אחת מהם חלב כליות : כליות
 והאחרת חלב של לב אכל אחת מהם ואחר כן אכל וולתו האחרת או נאבדה האחרת
 En hébreu il y a un mot spécial pour désigner la graisse permise et un
 autre pour la graisse défendue. En arabe il n'y a qu'un seul mot pour
 les deux; ce qui a obligé Maïmonide, pour les distinguer, à ajouter כליות
 et לב. — 6) ... ספק ונפלה בלבו המחשבה אם החתיכה שאכל היתה המותרת 5) — לב. או האסורה

צנאע' קרבן אשם עלי אלצפ' אלמדכור' פי ויקרא' (ז, א) פי קולה תע' וזאת תורת האשם ובין אלנץ כף יקרב ומא יחרק מנה ומא יוכל מנה סו ואלמצוה אלסאדס' וסתין אלאמר אלדי אמרנא באן תכון צנאע' זבח שלמים עלי אלצפ' אלמדכור' פי קולה (ויקרא, א) ואם זבח שלמים קרבנו וקאל איצא לתתמים אלצנאע' וזאת תורת זבח השלמים וגו' אם על תודה יקריבנו (שם ז, יא) והזה אלארבע צנאע' אעני צנאע' אלעולה ואלאשם ואלחמאת ואלשלמים הי צנאע' אלקרבנות כל' לאן כל קרבן בהמה יקרב' אליחיד או אלצבור אנמא הו אחד הדי אלארבע' אנואע גיר אלאשם אנה קרבן יחיד אברא כמא בינא מראת ומסכת זבחים תשתמל עלי אחכאם הדי אלארבע מצוות איצא ומא ינצאף אליהא מן שבההא מן אללאזם ואלמחדוד ואלעמל אלפאסד ואלנארי עלי אלצואב

סו ואלמצוה אלסאבע' וסתין אלאמר אלדי אמרנא באן תכון צנאע' אלמנחה עלי אלצפ' אלמדכור' פי נוע נוע מנחא והו קולה (ויקרא ב, א) ונפש כי תקריב קרבן מנחה וגו' ואם מנחה על המחבת קרבנך ואם מנחת מרחשת וקאל לתתמים אלצנאע' וזאת תורת המנחה (שם ג, ז) ואחכאם הדי אלמצוה עלי כתר' פנוהא הי מבינ' פי אלמסכתא אלמוציע' ² לילך אעני מסכת מנחות

סח ואלמצוה אלתאמנה וסתין אלאמר אלדי אמרנא באן יקרב' בית דין קרבן אדא סהו ³ והורו שלא כהלכה והדיא הו קולה תע' (ויקרא ד, יג) ואם כל עדת ישראל ישגו ונעלם דבר מעיני הקהל וקד תבינ' אחכאם הדי אלמצוה ואלאשתראטאת ⁴ אלתי פיהא עלי אלכמאל פי מסכת הוריות ופי מואצ' ⁵ מן מסכת זבחים

a) S. ואלאסחדלאלאת

אם טעו (3) — ובמסכתא המחוברת לכך ר"ל במס' (2) — הנוכח (בויקרא) (1) [ובמקומות] (5) — [והתנאים אשר בה בשלמות] בהוריות (4) — [והורו שלא כהלכה] מובחים.

קרבן עולה ויורד עלי דנוב מכצוצה איצא ואלדנוב אלתי ילום עליהא הדא אלקרבן הי מומאת מקדש ומומאת קדשיו ושבעת במוי ושבעת העדות ודלך אנ' מן נטמא באב מן אבות המומאה עלי מא אצלנא פי צדר סדר מהרות ונכנס למקדש בשגנה והדה הי מומאת מקדש או* אכל בשר קודש בשגנה והדה הי מומאת¹ קדשיו או מן חלף שבעת במוי וחנתהא בשגנה או חנת שבעת העדות בין בשוגג בין במזיד פאנה יקרב עלי א' פעל פעל מן הדה אלקרבן אלדי יתסמי קרבן עולה ויורד והו קולה תע' (ויקרא ה. א) ונפש כי תחטא ושמעה קול אלה וגו' או נפש אשר תגע בכל דבר טמא וגו' ונעלם ממנו והוא ידע ואשם או נפש כי תשבע לבטא בשפתים וגו' ונעלם וגו' והיה כי יאשם וגו' והביא את אשמו ליי וגו' ואם לא תגיע ידו וגו' ואם לא תשיג ידו ולהדא אלמעני יתסמי עולה ויורד לאנה לא יתבת פי נוע בל ינאב מן הדא אלנוע מרה ומן הדא אלנוע מרה אכרי עלי קדר חאל אלכאמי אלמסתחק ללקרבן וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי מסכת כריתות איצא ופי מסכת שבעות

עג ואלמצוה אלתלתה וסבעין הו אלאמר אלדי אמרנא כאלאעתראף באלדנוב אלתי אדנבנאהא בין ידיה תע' באלקול ענד אלתובה מנהא והדא הו אלודוי וגרצה² אנ יקול אנא השם חטאתי עוייתי פשעתי ועשיתי כך וכך ויבסט אלקול ויטלב אלמגפרה פי הדא אלגרן כיף כאנת טלאקה לסאנה ואעלם אנ ולו אלדנוב אלתי תלום עליהא הדה אנואע אלקראבין אלמתקדם וצפדה אלתי קאל תע' אנ מן² קרבהא גפר לה פלא בד מע תקריבהא מן אלודוי והו קולה תע' (במדבר ה. ו) דבר אל בני ישראל איש או אשה כי יעשו מכל חטאת

a) B. סמי; O. סמי. — b) Manque dans O.

1) [שמי] שיקריבם 2) — [או אכל בשר קדש בשגנה וזו היא מומאת] קדשיו 1)

ואלנִקִי אֱלֹדִי נָא פִי הָדָא אֶלְקֶרְבָּאן הוּ קוּלָּה תַע' פִּי פִרְשֵׁת וִיקְרָא
(ה, י) וְאִם נֶפֶשׁ כִּי תַחֲטָא וְעִשְׂתָּה אַחַת מִכָּל מִצְוֹת יי אֲשֶׁר לֹא
תַעֲשִׂינָהּ וְלֹא יָדַע וְאִשָּׁם וְנִשְׂא עֵוִנוּ וְהִבִּיא אֵיל תַּמִּים מִן הַצֶּאֱן בַּעֲרֶכְךָ
לְאִשָּׁם אֶל הַכֹּהֵן וּכְפַר עָלָיו הַכֹּהֵן עַל שְׁגָגָתוֹ אֲשֶׁר שָׁגָג וְהוּא לֹא יָדַע
יַעֲנִי² עָלַי כֹּונָה לֹא יָדַע אִם שָׁגָג אוֹ לֹא שָׁגָג וְהָדָא אֶלְמַעֲנִי יִסְמֹנָה
אֶלְחַכְמִים לֹא הוֹדַע וְקֹדֶר תְּבִינָת אַחֲכָאם הָדָה אֶלְמַצוּה פִּי מִסַּכַּת
כְּרִיתוֹת

עֵא וְאֶלְמַצוּה אֶלְחֲאֲדִיָּה וְסַבְעִין הוּ אֶלְאֶמֶר אֱלֹדִי אֶמְרָנָא אֵן מִן
יִרְתַּכְבִּי דְנוּב מִכְצוּצָה בָּאן יִקְרָב קֶרְבֵּן אִשָּׁם פִּיגְפֵּר לָהּ וְהָדָא הוּ
אִשָּׁם וְדָאִי וְאֶלְדְּנוּב אֱלֹתִי יְלוּם עֲלִיהָא הָדָא אֶלְקֶרְבֵּן הִי אֶלְמַעֲלִילָה
וְאֶלְגִּוִילָה וְנִכְאָח שְׁפַחָה חֲרוּפָה וְחִנָּת שְׁבוּעָת הַפְּקֶדוֹן וְדִלְךְ אֵן כָּל
מִן מַעַל בְּשִׁגְגָה וְהוּ אֵן יִהְיֶה בְשׁוּגָה פְּרוּטָה מִן הַהֶקְדֵּשׁ סוּי פִּי דִלְךְ
הַקֹּדֶשׁ בְּדֶק הַבַּיִת אוֹ הַקֹּדֶשׁ מִזְבֵּחַ אוֹ מִן גֹּזֵל חֲבִירוֹ שׁוֹה פְּרוּטָה
פְּמָא זָאֵר וְחִלָּף אוֹ מִן נִכְח שְׁפַחָה חֲרוּפָה בֵּין בְּשׁוּגָג בֵּין בְּמִוִּיד אוֹ³
מִן כֹּפֶר בַּפְּקֶדוֹן וְחִלָּף² בֵּין בְּשׁוּגָג בֵּין בְּמִוִּיד¹ פְּהוּ יְלוּמָה אֵן יִקְרָב
קֶרְבֵּן עַל חֲטָאתוֹ וְלִים הוּ קֶרְבֵּן חֲטָאת וְאֶמְאָ הוּ קֶרְבֵּן אִשָּׁם וְהָדָא
אֶלְקֶרְבֵּן יִתְסַמִּי אִשָּׁם וְדָאִי קָאֵל פִּי אֶלְמַעֲלִילָה (וִיקְרָא ה, טו) וְחֲטָאָה
בְּשִׁגְגָה מִקְדָּשֵׁי יי וְהִבִּיא אֶת אִשְׁמוֹ לִיִּי אֵיל תַּמִּים וְקָאֵל (שֵׁם, כֹּא) וְכַחַשׁ
בְּעִמִּיתוֹ בַּפְּקֶדוֹן וְגוֹ' וְנִשְׁבַּע עַל שְׁקֶר וְגוֹ' וְאֶת אִשְׁמוֹ יִבִּיא לִיִּי אֵיל
תַּמִּים וְקָאֵל (שֵׁם יֵשׁ, כ) וְאִישׁ כִּי יִשְׁכַּב אֶת אִשָּׁה שְׁכֵבֶת זֶרַע וְהוּא שְׁפַחָה
נִחְרַפְתָּ לְאִישׁ וְגוֹ' וְהִבִּיא אֶת אִשְׁמוֹ לִיִּי וְקֹדֶר תְּבִינָת אַחֲכָאם הָדָה
אֶלְמַצוּה פִּי מִסַּכַּת כְּרִיתוֹת

עֵב וְאֶלְמַצוּה אֶלְתַּאֲנִיָּה וְסַבְעִין אֶלְאֶמֶר אֱלֹדִי אֶמְרָנָא בָּאן נִקְרָב

a—c) Manque dans S. — b) Manque dans B.

1) ר"ל על היותו לא ידע אם שגג או לא (2) — שנה. H. ; והכתוב שבא בזה . . 1)
[ואו מי שכחש בפקדון ונשבע בין בשוגג בין במייד] דנה הוא (3) — [שגג] וזה הענין

ודוי אלא בארץ מנין אף בגלויות והתודו את עונם ואת אבותם
וכן דניאל אמר לך יי הצדקה ולנו בשת הפנים פקד תבין לך מן
גמיע' מא דכרנאה אן אלודוי מצוה בפני עצמה לאומה ללמדנב
עלי א' דנב אדנב בין בארץ בין בחוצה לארץ בין הביא קרבן בין
לא הביא קרבן ילומה אלאעתראף כקולה תע' והתודו את חטאתם
אשר עשו ונץ ספרא (so^b) איצא והתודה זה ודוי דברים וקד תבנית
אחכאם הדה אלמצוה פי אלפרק² אלכיר^a מן כפורים

עד ואלמצוה אלראבעה וסבעין אלאמר אלדי אמרנא באן יקרב
כל רגל מסתחאן אדא ברא מן אלזיבות ודלך³ אלקרבן הו שתי
תורים או שני בני יונה אחד חטאת ואחד עולה והדא הו קרבן הזב
והו מחוסר כפרה חתי יקרבה והו קולה תע' (ויקרא טו יג) וכי יטהר
הזב מזובו וגו' וביום השמיני יקח לו שתי תורים וגו'

עה ואלמצוה אלכאמסה וסבעין אלאמר אלדי אמרנא באן תקרב
קרבן כל אמראה מסתחאנה אדא בראת⁴ מן אלזיבות ודלך אלקרבן
הו שתי תורים או שני בני יונה והדא הו קרבן זבה והו מחוסרה
כפרה אלי אן תגיבה ולעל מעתרצא יעתרצני ויקול פאד וקרבן הזב
בקרבן הזבה ואנת תעד נוע אלקרבן לזם לכל מן לזם כמא פעלת
פי קרבן חטאת וקרבן אשם ודאי וקרבן אשם תלוי וקרבן עולה
ויורד אלדי עדרת כל ואחד מצוה בפני עצמה ולם תלתפת לכתררה
אלדנוב אלתי ילזם עלי כל דנב מנהא דלך אלקרבן כדלך⁵ הנא
לא תלתפת לכתררה אלאשכאן אלדי לזם לכל ואחד מנהם קרבן
העוף פליעלם אן קרבן זב וזבה לים הו עלי דנוב ואנמא הו קרבן⁵
לאזם עלי חאלה מא פלו כאנת חאלה אלזיבות פי אלרגל ואלאמראה

a) B. אכר פרק. — b) B. ענר תכרא.

1) וזה הקרבן הוא שתי 3) — (בפרק האחרון) מכפורים 2) — [מכל] מה 1) —
גם כן הנה לא תחוש 4) תורים או שני בני יונה אחד חטאת ואחד עולה והו
דבר H. קרבן שחובה 5)

האדם למעל מעל ביי ואשמה הנפש ההוא והתודו את חטאתם אשר עשו ונָקַץ אלמכלתא¹ פי² שרר הדא אלפסוק לפי שנאמר (ויקרא ה' ה') והתודה אשר חטא יתודה על חטא אשר חטא עליה על החטאת כשהיתה קיימת לא משנשחטה אין במשמע שיתודה היחיד אלא על ביאת המקדש לאֲנִי הדא אלנָקַץ אעני קולה תע' והתודה אשר חטא עליה אֲנִי נָא פי פרשת ויקרא פי מטמא מקדש וקדשיו ומא דכר מעה מִמָּא קד דכרנאה³ וביִנְאָה פקאל⁴ הנָא פי אלמכלתא אֲנִי מא כְּנָא נתעלם מן הדא אלנָקַץ גיר לזום אלודוי למטמא מקדש מנין אתה מרבה שאר כל המצוות אמר דבר אל בני ישראל והתודו ומנין אף מיתות וכריתות אמר חטאתם כל חטאתם לרבות מצוות לא תעשה כי יעשו לרבות מצוות עשה והנאך קיל איצא מכל חטאת האדם מה שבינו לבין חבירו על הגניבות ועל הגזילות ועל לשון הרע למעול מעל לרבות הנשבע בשם לשקר והמקלל ואשמה הנפש לרבות כל חייבי מיתות שיתודו יכול אף הנהרגין על פי זוממין לא אמרתי אלא ואשמה הנפש ההיא יעני אֲנִי מא ילזמה אלאערתאף אדא עלם אֲנִי לא דנב לה בל שהד עליה באטל פקד תבין לך אן עלי⁵ גמיע אנואע אלדנוב אלכבאיר ואלצנאיר ולו מצוות עשה ילום עליהא אלודוי ולמא נָא הדא אלאמר אלדי הו והתודו מע לזום אלקרבן כאן יקום באלבאל אן לים אלודוי במגִרְדָה מצוה בפני עצמה ואֲנִי הו מן לוואחק אלקרבן אחתאנו אן יבִיִנו דלך פי אלמכלתא בהדא אלנָקַץ יכול בזמן שהן מביאין מתודין ומנין אף בזמן שאין מביאין אמר דבר אל בני ישראל והתודו אין במשמע

a) Manque dans S. et O.

1) Ce passage ne se trouve pas dans notre *Mekilta*. Cf. *Mekilta*, éd. Friedmann, 121b. Voir aussi ספרא, 23 a, § 14. — 2) מכלתא לפרוש זה — 3) ממה [שוכרנו] — 4) ומא שם — 5) ונראה H. — ששל כל מיני H. שכל.

מחוסרי כפרה והו' קולה תע' (ויקרא יד, ט) וביום השמיני יקה שני כבשים תמימים וכבשה אחת פאן קאל קאיל לא' שי לם תעד' קרבן מחוסרי כפרה כללם מצוה אחת או' וללם מעני ואחד יעמלם והו' חסור¹ כפרה וכאן יכון הלא נוע מן אנואע אלתמהר מן אלנאסה וכאן תקול אלמצוה אלפלאניה' הו' אלאמר אלדי אמרנא באן לא תכמל טהארה בעין אלטמאים והם זב וזבה יולדת ומצורע חתי יקרבו קרבן כמא תעד' טהרה במקוה במצוה אחת לומת לא' טמא כאן ולא תלתפת לנוע אלטומאה אלתי אנתנס בהא כדלך כאן תעד' קרבן מחוסרי כפרה מצוה אחת ולא תלתפת לנוע טומאתו פהרא עלם אללה כאן ילום באלצורורה' לו כאן קרבן כל' ואחד מן האולא אלארבעה מחוסרי כפרה קרבן ואחד לא יכתלף מתל טהרה במקוה מים אלתי הו' נוע מן אלתמהיר לאום לכל' טמא אמא מן חית אכתלפת קראבינהם כמא תרי ילום עד' כל' קרבן עלי חדתה צרורה' לאן אלשי אלדי בה תכמל טהארה' הלא ניר אלשי אלדי בה תכמל טהארה' אלאכר והלא מתל מי נדה ומי מקוה וארבעת מינין שבמצורע אלתי הו' שלש מצוות ואן² כאנת גמיעא לטהרת טמאים כמא סאבין והאולא אלארבעה מחוסרי כפרה קד תבנת אחכאמהם ואחכאם קראבינהם עלי אלתנמיל ואלתפציל פי אלאול³ ואלתאני מן כריתות ופי אלתאני מן ערכים וזבחים ופי תאמן נזירות ואכר נגעים ופי מסכת קנים ופי מואצע מתפרקה' כתירה' מן אלתלמוד לכן אכתרהא ומעטמהא פי מזמע אלמואצע אלתי נכהנא עליהא

עך ואלמצוה אלתאמנה' וסבעין הו' אלאמר אלדי אמרנא באכראנ

a) B. et S. יגמערם.

— ואם היו כלם H. ; אף על פי שהם כלם 2) — מחוסר H. ; והוא חסור 1) — [בפרק ראשון ושני מן כריתות ובשני מערכים וזבחים] ובשמיני 3)

שיא ואחדא כמא הי פי אלאסם אלדי אסם הדא זכ ואסם הדא זכא
 ללום עדדמא בואחד לכן לים אלאמר בדלך לאן דרור¹ אלמני מן
 אלהל הו אלדי ילומה עליה אלקרבן ואן דר מתל אלמני מן
 אלאמראה פליסת בזבה ודרור אלהם מן אלאמראה ילומה² עליה
 קרבן ואן דר אלהם מן אלהל לים ילומה עליה קרבן ולפמה
 זיבות אנמא מענאה אלסילאן ולים כל סאיל שי ואחד בעינה
 ובביאן קאלו האיש מטמא בלובן והאשה באודם ולים יגרי חכם
 זכ וזכא חכם מצורע ומצורעת ודליל הדא אלואצח קולהם פי
 כריתות ארבעה מחוסרי כפרה ואלו הן הזכ והזכרה והיולדת
 והמצורע אלא תרי כף יעד זכ וזכא באתנין ויעד מצורע בואחד
 כאן רגל או אמראה לאן זיבות אלהל גיר זיבות אלמראה ואלנך
 אלדי נא פי קרבאנהא³ הו קולה (ויקרא טו, כח) ואם טהרה מזוזה וגו'
 וביום השמיני תקח לה שתי תרים

עו ואלמצוה אלסאדסה⁴ וסבעין אלאמר אלדי אמרנא כאן תקרב
 כל יולדת קרבן והו כבש בן שנתו לעולה ובן יונה או תור לחטאת
 ואן כאנת עניה פתקרב שתי תורים או שני בני יונה ואחד עולה
 ואלתאני חטאת והי איצא מן מחוסרי כפרה חתי תקרב כמא קאל
 תע' (ויקרא יב, 1) ובמלאת ימי טהרה לכן או לבת תביא כבש בן שנתו
 עז ואלמצוה אלסאבעה⁵ וסבעין אלאמר אלדי אמרנא כאן יקרב כל
 מצורע קרבן אדא ברא מן עלתה⁶ והן שלש בהמות עולה וחטאת
 ואשם ולוג שמן ואן כאן פקירא פיקרב כבש לאשם ושתי תורים
 או שני בני יונה אחד לעולה ואחד לחטאת והדא הו אלראבע מן

a) B. אלצרעת.

1) כי הגרת זרע מן האיש הוא הדבר שיתחייב בו קרבן ואם יגר כמו זרע מן
 שבא 3) — האשה ותתחייב קרבן ואם 2) — האשה לא תהיה זכרה והגרת דם מן
 בזוה הענין H. בקרבנה.

סוי כאן אלבית אלמקדס מבניא או כמא הו יומנא הדא מתל מעשר
דגן והדה אלמצוה לא תלום אללויים

פ ואלמצוה אלמופיה תמאנין אלאמר אלדי אמרנא בפדיה בכור
אדם ואן ידפע' דלך אלתמן ללכהן והו קולה תע' (שמות כב, כח)
בכור בניך תתן לי ובין לנא הדה אלנתינה כיף תכון והו אן נפדאה
מן אלכהן וכאנה כאן קד זכה בו ונשתראה מנה בחמש סלעים והו
קולה תע' (במדבר יח, טו) אך פדה תפדה את בכור אדם והדה אלמצוה
הי מצות פדיון הבן ניר לאומה ללנסא ואנמא הי ממצוות הבן על
האב כמא תבין פי קדושין (דף ב"ט) וקד תבנית אחכאם הדה אלמצוה
כלאה פי מסכת בכורות

פא ואלמצוה אלהאדיה ותמאנין הו אלאמר אלדי אמרנא בפדיה
פטר חמור בשה כאצה ואן לא יפדאה בסויתה וידפע דלך אלשה
ללכהן והו קולה תע' (שמות לד, כ) ופטר חמור תפדה בשה וקד תבנית
אחכאם הדה אלמצוה פי מסכת בכורות (דף א"ב) והי איצא לא תלום
אללויים

פב ואלמצוה אלתאניה ותמאנין אלאמר אלדי אמרנא בעריפת
פטר חמור אן לם ירד פדיתה והו קולה תע' (שמות לד, כ) ואם לא
תפדה וערפתו וקד תבנית אחכאם הדה אלמצוה איצא פי מסכת
בכורות וללמעתרץ אן יעתרצני ויקול לא' שי עדרת פדייתו ועריפתו
בשתי מצוות ולם תעדאה מצוה אחת ותכון עריפתו מן פקה²
אלמצוה כמא צמנת³ פי אלאצל אלסאבע פעלם אללה אן אלקיאם
כאן יונב הדא לולא מא וגרנא להם נצא ידל עלי כונהמא שתי מצוות
והו קולהם מצות פדיה קודמת למצות עריפה מצות יבום קודמת

a) S. אלנסא.

— דיני H. עריפתו מדיני 2) — שיתן הדמים H. ושיתן אלו הדמים 1)
3) שקבלו בשרש הזה H. כמו שפרשת בשרש השביעי

עשר מן מא יולד לנא כל עאם מן בהמה נקרב שחמה ודמה ונאכל
נחן בקרתה בירושלים והו קולה תע' (ויקרא כה, לב) וכל מעשר בקר
וצאן כל אשר יעבר תחת השבט העשירי יהיה קדש ליי והוא הו
מעשר בהמה וקד תבינת אחכאם הדיה אלמצוה פי אלפרק אלאכיר
מן בכורות והנאך תבין אן הדיה אלמצוה נוהגת בחוצה לארץ איצא
ושלא בפני הבית והוא הו דין תורה לכן כגורה דרבנן אלאך יאכל
שלא במום אד ולים ענדנא מקדש קאלו אינו נוהג אלא בפני הבית
פאדא כאן תם מקדש בנוי נוהג בארץ ובחוצה לארץ

עמ' ואלמצוה אלתאסעה' וסבעין הו אלאמר אלדי אמרנא בקידוש
בכורות יעני אכראנהא ועולהא למא ילום' אן יפעל פיהא והו קולה
תע' (שמות יג, ב) קדש לי כל בכור פטר כל רחם בבני ישראל באדם
ובבהמה ונץ' אלתורה הו אן הדיה אלבהמה הי בקר וצאן ונוע
אלחמאר כאצ'ה וקד תכרר הוא אלאמר פי בכור בהמה טהורה
והי אלמצוה אלתי נחן מתכלמון פיהא אלן וקאל (דברים טו, יט) כל
הבכור אשר יולד בבקרך ובצאנך הזכר תקדיש ליי אלהיך וחכם²
הוא בכור בהמה טהורה הו אן ידפע ללכהנים אלדין יקרבון שחמה
ודמה ויאכלון בקד' לחמה וקד תבינת אחכאם הדיה אלמצוה עלי
אלתמאם פי מסכת בכורות וקד תבין פי אכר מסכת חלה אן הדיה
אלמצוה אינה נוהגת אלא בארץ ונץ' ספרי (צ"א) יכול יהא אדם מעלה
בכורות מחוצה לארץ ת"ל ואכלת לפני יי אלהיך מעשר דגנך תירושך
ויצהרך ובכורות בקרך וצאנך ממקום שאתה מביא מעשר דגן אתה
מביא בכורות פקד באן לך אן הדיה אלמצוה אינה נוהגת אלא בארץ"

a) B. et O. donnent après בארץ : קדש : בלעז יקרב לבנה קדש : בארץ
להאכל במומו.

2) ודין של זה בכור ... הוא — שראוי H. ; למה שיתחייב 1)
של ...

פד' ואלמצוה אלראבעה ותמאנין הו' אלאמר אלדי אמרנא בתקריב
 גמיע אלקראבין פי בית הבחירה כאצ'ה והו' קולה תע' (דברים יב, יד)
 ושם תעשה כל אשר אנכי מצוך ולמא אראדו אן יתבתו אלנהי
 פי תקריב א' קרבן כאן מן גמיע אלקראבין בחוץ אסתדלו מן קולה
 תע' (שם, יג) פן תעלה עולותיך בכל מקום קאלו פי ספרי (שם¹) אין
 לי אלא עולות שאר קדשים מנין ת"ל ושם תעשה כל אשר אנכי
 מצוך ועדין אני אומר עולה בעשה ולא תעשה שאר קדשים לא
 יהו אלא בעשה ת"ל ושם תעשה כמא סאבין פי מוצעה ענד כלאמנא
 עלי אלנהי ומעני קולהם עולה בעשה ולא תעשה אן יכון אלדי יקרב
 עולה בחוץ קד תעדי עלי מצות עשה ומצות לא תעשה אמא מצות
 לא תעשה פקולה פן תעלה עולותיך ועלי מצות עשה פקולה ושם
 תעשה כל אשר אנכי מצוך והוא לא עשה שם¹ ושאר קדשים
 לא יהו אלא בעשה יעני תעדיה² עלי קולה ושם תעשה כל אשר
 אנכי מצוך פקט וקד צ' הנאך אן ולו שאר קדשים איצא הי בלא
 תעשה מצאף אלי עשה וקד תבין פי אכר מסכת זבחים (דף ב' קט)
 אן כל הקדשים שהקריבן בחוץ הרי אלו בעשה ולא תעשה וחייבין
 עליהן כרת פתבין מן גמיע מא דכרנאה אן קולה תע' ושם תעשה
 כל אשר אנכי מצוך מצות עשה גמורה

פד' ואלמצוה אלכאמסה ותמאנין אלאמר אלדי אמרנא בתוציל
 כל מא לומנא מן חטאת ועולה ואשם ושלמים אלי בית הבחירה
 ועלי אנהא פי חוצה לארץ אעני מע בונהא לומתנא פי חוצה לארץ
 פאננא אמרנא בתוצילהא לבית הבחירה ותכלף* נקלאנהא מע טול
 אלטריק³ והו' קולה תע' (דברים יב, כו) רק קדשיך אשר יהיו לך ונדרריך

גמירא S. א).

להביאם 3) — כלומר [שעובר על] אמרו 2) — [וזה לא עשה שם] ושאר 1)
 לבית הבחירה [והובא לשאת אתם אע"פ שהררך גדול].

למצות חליצה כמא אן אליבמה מערצה אַמא לליבום או ללחליצה ואליבום מצוה כמא דכר ואלחליצה מצוה בפני עצמה כדלך פטר חמור מערץ אַמא ללפדיה או ללעריפה והוא מצוה והוא מצוה כמא נצו

פנ ואלמצוה אלתאלתה ותמאנין. אלאמר אלדי אמרנא באלכרוני¹ ען נמיע אלחוקק אלמתענינה עלינא² פי אול עיד ימר עלינא מן שלש רגלים חתי לא ינצרף פצל מן שלש רגלים אלא והו קד קרב כל קרבן עליה והו קולה תע' (דברים יב, ה) לשכנו תדרשו ובאת שמה והבאתם שמה עלתיכם ומעני הוא אלאמר אנה יקול ענד מא תבא³ שמה והו פי כל רגל מן שלש רגלים ילומך אן תגיב כל קרבן עליך ונץ ספרי⁴ (דברים) ובאת שמה והבאתם שמה למה נאמר לקבעם חובה שיביאם ברנל הראשון שפגע בו והנאך קיל (שם) אינו עובר עליו משום כל תאחר עד שיעבורו עליו שלש רגלים שנה כולה יעני אנה אדא עברו⁴ עליו שלש רגלים ולא הביא חנינד יכון קד תעדדי עלי לאו אַמא אדא עבר עליו רגל אחד פיוכן קד תעדדי על עשה פקט ופי גמר ראש השנה (דף ב^ד) אמר רבי מאיר כיון שעבר עליו רגל אחד עובר בכל תאחר וקיל פי אלתלמוד מא טעמא דרבי מאיר דכתיב ובאת שמה והבאתם שמה אמר רחמנא כי אתית אייתי ורבנן ההוא לעשה הוא דאתי פקד תבין לך אן קולה והבאתם שמה מצות עשה והו אן יגיב כל מא עליה מן חקוק אללה כלאה ויכרז ענהא פי כל רגל סוי פי דלך אנואע אלקראבין כלאה או דמים וערכים וחרמים והקדשות ולקט ושכחה ופאה אלכרוני ען הדיה אלחוקק כלאה ברנל הראשון שפגע בו מצות עשה כמא באן פי גמר ראש השנה

המוטלין עלינו 2) — להביא כל הקרבנות H. לצאת ירי כל החובות 1) שיעברו H. כשעברו 4) — כשכתבא H. — עליו H.

עליה מצוה יעני אן אכל שיירי מנחות מתל נבאח אליבמה אלתי הי מצות עשה לא אמר מבאח פקט וקד תכִּינת אחכאם הדה אלמצוה פי מוצעהא מן מסכת מנחות ונֶץ אלתיורה הוּ אן הדה אלמצוה מכתצֶה באלרנאל והו קולה תע' (שם, יא) כל זכר בבני אהרן יאכלנה פט ואלמצוה אלתאסעה ותמאנין אלאמר אלדי אמר אלכהנים באכל לחם אלקדשים אעני אלחטאת ואלאשם אלתי הי קדשי קדשים והו קולה תע' (שמות כט, לג) ואכלו אתם אשר כפר בהם ונֶץ ספרא (ב טד) מנין שאכילת קדשים כפרה על כל ישראל שנאמר (ויקרא י י) ואתה נתן לכם לשאת את עון העדה לכפר עליהם לפני יי הא כיצד הכהנים אוכלין וישראל מתכפרין ומן שראיט הדה אלמצוה אן הדה אלאכל אלדי הו מצוה אנמא יכון ליום ולילה עד חצות ובעד דלך יחרם אכל תלך אלחטאת או אלאשם ואנמא יכון אכלהא מצוה פי אלזמאן אלמחדוד וכין הו אן הדה אלמצוה מכתצֶה בדכור אלכהנים איצא גיר לאומה ללנסא לאן קדשי קדשים אלתי פיהא נא הדה אלנֶץ לא יאכלהא אלנסא אמא סאיר אלקדשים אעני קדשים קלים פהי תוכל לשני ימים ולילה אחת מא כלא תודה ואיל נזיר פאנֶהא ליום ולילה עד חצות ועלי אנֶהא קדשים קלים ויאכל אלנסא איצא הדה אלקדשים קלים ואכלהא איצא מלחק באלמצוה וכדלך איצא אלתירומה פאן אכלהא מלחק באלמצוה לכן לים אכל קדשים קלים ותרומה מתל אכל בשר חטאת ואשם לאן אכל הדה אלבשר חטאת ואשם בה² תתם כפרת המתכפר כמה כִּינֶא ופיה נא נֶץ אלאמר באלאכילה מא לם יני לא פי קדשים קלים ולא פי תרומה ולדלך³ הי מלחקה בהא ואכלהא פאעל מצוה ונֶץ ספרא עבדת מתנה אתן את כהנתכם לעשות אכילת קדשים בגבולין

וּמְשֹׁם זֶה הִיא נִגְרַרְת 3) — בַּם. H. ; בַּה תְּשֻׁלֵּם 2) — . [הוּא] שׁוֹאֵת הַמִּצְוָה 1) וּלְפִי הוּא. H.

תשא ובאת אל המקום ונָץ ספרי (b²) רק קדשיך אינו מדבר אלא בקדשי חוצה לארץ תשא ובאת מלמד שחייב בטיפול הבאתו עד שיביאנו לבית הבחירה ותבת הנאך אן הלא אָמאּהוּ פּי מא לום אלשכָן מן חטאת ועולה ואשם ושלמים

פּו ואלמצוה אלסאדסָה ותמאנין אלאמר אֲלֹדִי אמרנא בפדיהּ מא חרת פיה עיב מן אלקדשים ויצא לחולין ויגזו דבחה ואכלה והו קולה תע' (דברים יב, טו) רק ככל אות נפשך תזבח ואכלת בשר כברכת יי אלהיך ונָץ ספרי (ט²) רק ככל אות נפשך אינו מדבר אלא בפסולי המקדשין שיפדו וקד תבִינת אחכאם הדה אלמצוה אעני פדיון קדשים פּי מסכת בכורות ופּי תמורה ופּי מואצע מן חולין וערכין ומעילה

פּו ואלמצוה אלסאבעָה ותמאנין אלאמר אֲלֹדִי אמרנא בכון אלתמורה קדש והו* קולה תע' (ויקרא כו, לג) והיה הוא ותמורתו יהיה קדש¹ ובביאן קאלו פּי אֲל מסכת תמורה (דף ב' ד) אן קולה תע' ולא ימירנו הי מצות לא תעשה שנתק לעשה וקאלו הרי ממר דלאו שניתק לעשה הוא והנאך קיל איצא פּי תעליל כון אלממר לוקה עלי אָנה לאו שניתק לעשה וקאלו לא אתי עשה ועקר תרי לאוין יעני אן אלנהי ען אלתמורה תכרֵר מרתין (שם, י) לא יחליפנו ולא ימיר אתו וְנא עשה ואחד והו והיה הוא ותמורתו יהיה קדש פקד באן מא ארדנא וקד תבִינת אחכאם הדה אלמצוה פּי מסכת תמורה אעני כיף תצֵחַ וכיף לא תצֵחַ ומא חכמהא וכיף תקרֵב²

פּח ואלמצוה אלתאמנָה ותמאנין אלאמר אֲלֹדִי אמר אלהנים באכל שיירי מנחות והו קולה תע' (ויקרא י, ט) והנותרת ממנה יאכלו אהרן ובניו מצות תאכל ונָץ ספרא (b²) תאכל מצוה כיוצא בו יבמה יבא

דינה [ואיך] 2) — [והוא אמרו ית' והיה הוא ותמורתו יהיה קדש] ובכאור 1) תקרבו.

קולה והנותר ממנו עד בקר באש תשרופו וחכם אלפגול ואלנותר סוי כמא סאכין פי מצוות לא תעשה אן קד אכרג אלפגול בלפט נותר וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה איצא פי פסחים ואכר תמורה

צב ואלמצוה אלתאניה ותסעין אלאמר אלדי אמר אלנויר בתרביה אלשער והו קולה תע' (במדבר ו, ה) גדל פרע שער ראשו ונץ אלמכלתא¹ קדוש יהיה יגדל בקדושה גדל פרע מצות עשה ומנין בלא תעשה תלמוד לומר תער לא יעבור על ראשו והנאך קיל הא מא נשירתן² מצות עשה החופף באדמה והנותן סמנין יעני אן אלנויר אדא³ געל עלי ראסה מא יחלק אלשער פלים יכון חינוך מתעדדי עלי מצות לא תעשה לאנה לא העביר בעין תער ואנמא יכון קד תעדדי עלי מצות עשה והו קולה גדל פרע והדא לא גדל ולאו הבא מכלל עשה עשה הוא כמא תאצל ענדנא וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי מוצעהא⁴ מן מסכת נזירות

צג ואלמצוה אלתאלתה ותסעין אלאמר אלדי אמר אלנויר בחלק ראסה והבאת קרבנותיו ענד תמאם איאם אלנוירות ונץ ספרא⁵ שלשה מגלחין ותגלחתן מצוה הנויר והמצורע והלויים אמא חלאקה אללויים פכאנת במדבר ואינה נוהגת לדורות וחלאקה מצורע ונויר נוהגת לדורות ובין הו אן ללנויר חלאקתאן תגלחת שומאה והו קולה תע' (במדבר ו, ט) וכי ימות מת עליו בפתע פתאום ותגלחת מהרה והו קולה תע' (שם, יג) ביום מלאת ימי נזרו ולא יגבי אן תעד הדה אלשתי⁶ תגלחות בשתי מצוות לאן תגלחת שומאה הי מן פקה מצות נזירות

a) S. בענין. — b) B. שתי תגלחות. — c) שתי מצוות אעני שתי תגלחות.

1) Ne se trouve pas dans notre *Mekilla*. Cf. *Mekilla*, éd. Friedmann, 122a. — 2) נשירתן כעשה; H. שנתתי. — 3) שיסיר. — 4) [אם] שם בראשו [דבר] שיסיר. — 5) [אם] שם בראשו [דבר] שיסיר. — 6) [אם] שם בראשו [דבר] שיסיר.

בעבודת מקדש במקדש מה עבודת מקדש במקדש ידיו ואחר כך עובד אף אכילת קדשים מקדש ידיו ואחר כך אוכל וקד תבנית אחכאם הדיה אלמצוה פי מואצע¹ מן זבחים

צ' ואלמצוה אלתסעינייה אלאמר אלדי אמרנא בחרק קדשים שנממאו והו קולה תע' (ויקרא ה ב) והבשר אשר יגע בכל ממא לא יאכל באש ישרף ופי גמר שבת (דף ב כד) אכלו יבינו מא עלה תחרים וקיד שמן תרומה שנממא ביום טוב פקאלו פי דלך שבתון עשה הוא ויום טוב עשה ולא תעשה ואין עשה דוחה את לא תעשה ועשה ומעני הדיא אלכלאם אין² עמל מלאכה ביום טוב חראם ופאעלהא מתעדדי עלי מצות עשה אנה כמל מצות עשה והו קולה פי יום טוב (ויקרא כג כד) יהיה לכם שבתון ומתעדדי עלי מצות לא תעשה לאנה ארתכב נהיא והו קולה (שמות יב יו) כל מלאכה לא יעשה בהם יעני פי יום טוב ושריפת קדשים ממאים אנהא הי מצות עשה פלדלך לא יגוז חרקא פי יום טוב מן אנל אלאצל אלדי דבר אין עשה דוחה את לא תעשה ועשה והנאך איצא קיל כלאמא הדיא נצה כשם שמצוה לשרוף קדשים שנממאו כך מצוה לשרוף שמן תרומה שנממאו וקד תבנית אחכאם הדיה אלמצוה פי פסחים ואכר תמורה

צא ואלמצוה אלחאדיה ותסעין הו אלאמר אלדי אמרנא בחרק אלנותר והו קולה תע' (ויקרא ה יו) והנותר מבשר הובח ביום השלישי באש ישרף ובביאן קאלו פי קולה תע' פי כבש אלפסח (שמות יב י) ולא תותירו ממנו עד בקר והנותר ממנו עד בקר באש תשרפו קאלו פי אלמכלתא³ בא הכתוב ליתן עשה על לא תעשה ופי מואצע עדה מן פסחים ומכות וגירהמא קאלו בביאן אין לאו דנותר לאו שניתק לעשה הוא ולדלך אין לוקין עליו ואלעשה הו מא דכרנא מן

1) [במקומות] מובחים. — 2) עשיית מלאכה; H. עשיית. — 3) Notre Mekilta ne contient pas ce passage. Cf. Mekilta, éd. Friedmann, 121b.

צַה וְאַלְמִצוּה אֶלְכָּאִמְסָה וְתַסְעִין אֶלְאִמֶּר אֶלְדִּי אִמְרֵנָא בְּהַפְרַת נְדָרִים אֶעֱנִי אֶלְתִּשְׁרִיעַ אֶלְדִּי שְׁרַעְנָא בְּאֵן נַחְכֵּם בְּתִלְךְ אֶלְדִּינִין וְלִים אֶלְמַעֲנִי אֵן יִלּוּם אֵן נִפֵּר וְלֹא בִּדְ וְהִיא אֶלְמַעֲנִי כַּעֲנִיה אִפְהֵם מִתִּי מֵא סַמַּעֲתִנִּי נַעֲדִי דִּין מִן אַחַד אֶלְדִּינִין לֹאֵן לִים דִּלְךְ אִמֶּר בְּפַעַל מֵא צִרּוּרָה וְאַנְמָא אֶלְמִצוּה הִי כּוֹנֵנָא מֵאִמּוּרִין אֵן נַחְכֵּם בְּהִיא אֶלְחַכֵּם פִּי הִיא אֶלְשִׁי אִמָּא כּוֹן אֶלְכַּעַל וְאַלְאֵב יִפֵּר פִּקֵּד בִּין אֶלְנֶץ דִּלְךְ וְתַפְקָה¹ פִּיה וְנִאֲנֵא אֶלְנֶקֶל אֵן אֶלְחַכֵּם אִיצָא יִתִּיר הִנְדֵּר לִכְלָ² וְכִדְלֶךְ אֶלְשִׁבּוּעָה וְאַלְתַּנְכִּיחַ עֲלִי דִלְךְ מִן קוֹלָה (בְּמִדְרָב ל' ג) לֹא יִחַל דַּבְּרוּ הוּא אִינוּ מַחַל לַעֲצָמוּ אֲבָל אַחֲרִים מַחֲלִים לוֹ וְכַאֲלֻמְלָה אֵן לֹא דִלִּיל עֲלִי דִלְךְ מִן אֶלְנֶץ וְהֵם עִם קֵד קֵאלוּ הִתֵּר נְדָרִים פּוֹרְחִין בְּאִוִּיר וְאִין לֹהֵם עַל מָה שִׁיסְמַכּוּ אֶלָּא מִזְרֵד אֶלְנֶקֶל אֶלְצַחִיחַ וְקֵד תִּבְנִית אַחְכָּאִם הִדָּה אֶלְמִצוּה פִּי אֶלְמַסְכַּתָּא אֶלְמוֹצוּעָה³ לְדִלְךְ אֶעֱנִי מַסְכַּת נְדָרִים

צו וְאַלְמִצוּה אֶלְסִאֲדַסָּה וְתַסְעִין הוּא אֶלְאִמֶּר אֶלְדִּי אִמְרֵנָא בְּאַסְתַּנְנָאִם אֶלְנִכְלָה וְהִדָּה אֶלְמִצוּה תִּשְׁתַּמֵּל עֲלִי שׁוּמַאֲת נִכִּילָה וְנִמִּיעַ אַחְכָּאִמְהָא וְאַנָּא אִדְכֵּר לֶךְ אֶלְאֵן מִקְדָּמָה⁴ יִנְבְּנִי אֵן תַּחֲפִּטְהָא⁵ פִּי גִמִּיעַ מֵא יֵאֲתִי דַּכְרָה מִן אֲנוּאֵעַ אֶלְטַמְאֻת וְהִי אֵן הִיא⁶ אֶלְדִּי נַעֲדִי כֹל נֹעַ וְנֹעַ מִן אֶלְטַמְאֻת מִצּוֹת עֲשֵׂה לִים מַעֲנָה אֵן יִלּוּמָנָא אֵן נִנְתָּנָם בְּהִדָּה אֶלְטַמְאֻת וְלֹא אִיצָא נַחֲזֵן מִנְהִיִּין עֵן אֶלְאַנְתָּנָאִם בְּהָא פִּתְכוֹן מִצּוֹת לֹא תַעֲשֶׂה וְאַנְמָא כּוֹן אֶלְשִׁרַע קֵאל אֵן מִן אֲנַצֵּם בְּהִיא אֶלְנוּעַ אֲנַתָּם אִו הִיא אֶלְשִׁי יִנָּם עֲלִי צַפָּה כִּדָּא לִמֵּן דִּנָּא מִנָּה הוּא מִצּוֹת עֲשֵׂה אֶעֱנִי הִיא אֶלְחַכֵּם אֶלְמֵאִמּוֹר בַּה הוּא מִצּוּה וְהוּא קוֹלָנָא⁶ אֵן מִן אֲנַצֵּם בְּכִדָּא

a) O. אֶלְמִקְרָמָה אֶלְתִּי.

1) הַמְּחַבֵּר לֹוֹה כְּלוּמַר 3) — הִנְדֵּר [לְכָל] 2) — הַכְּתוּב זֶה [וְדִקְדֵּק בּוֹ] 1) שׁוֹה שְׁנִמְנָה כֹּל מִין [וּמִין] 5) — שְׁנוּכוֹר H. ; רָאוּי שֶׁתִּשְׁמֹר אוֹתָהּ 4) — מַסְכַּת אִמְרוּ H. ; וְהוּא אִמְרֵנִי שְׁמִי 6) — מֵהַטּוּמָאוֹת.

לאן מצות עשה שלו הו' אן ירבה פרע בקדושה כמא בִּינָא¹ ותפֿקה אלנֶךְ פי דלֶךְ וקאל פאן נטמא במת² פי אִיאם אלנוירות יחלק ויביא קרבן וחיניד ירגע יגדל פרע בקדושה מן די קבל מִדָּה אִיאם אלנוירות אֱלֹהֵי אֱלֹהִים נפסה כמא אן ללמצורע איצא שתי תגלחות והי מצוה אחת כמא סאבִין פי מוצעה וסאבִין פי מא בעד אלעלֶה פי עֲדָנָא תגלחת נויר וקרבנותיו מצוה אחת ותגלחת מצורע וקרבנותיו³ שתי מצוות וקד תבִינת אחכאם הִדָּה אלמצוה איצא אעני תגלחת נויר פי מוצעהא מן מסכת נוירות

צד ואלמצוה אלראבעה ותסעין אלאמר אֱלֹדִי אמרנא בתתבית כלִי מא אלזמנא אנפסנא כאללפֿט מן ימין ונדוד וקרבאן וגיר דלֶךְ והו' קולה תע' (דברים כג, כד) מוצא שפתיך תשמור ועשית ואן כאנו קד פצלו אלפאט הִדָּה אלפסוק ונעלו מנה כלִי כלמה למעני לכן אלגרֶךְ אלחאצל מן כלִי מא דכרו⁴ לך הו' אן מצות עשה הי תתבית כלִי מא ילפֿט⁵ בה אלאנסאן מן אלזאם נפסה שי מן אלאשיא ואלתעדִי עלי דלֶךְ מצות לא תעשה וסנבִין דלֶךְ ענד דכרנא מצוות לא תעשה ונן ספרי⁶ (קכא) מוצא שפתיך תשמור מצות עשה ואנת תעלם אן לא מעני יקום מן כלמה מוצא שפתיך וחדהא ואנמא אלגרֶךְ מא דכרת לך מן תחציל⁷ פשטיה דקרא אֱלֹדִי כלֶךְ עמל כלִי מא הוציא בשפתיו וקד תכִרֵר אלאמר בהִדָּה אלמצוה והו' קולה (במדבר ל, ג) ככל היוצא מפיו יעשה וקד תבִינת אחכאם הִדָּה אלמצוה פי מוצע מן שבועות וגדרים ואכר מנחות ומסכת קנים איצא אעני אִנָּה תבִין אלתפֿקה פי אלמשארחֶה עלי פעל אלאנסאן אלשי אֱלֹדִי אֱלֹהִים נפסה וכיף וגִה אלתכלֶךְ אדא וקע לה אלשֶׁךְ פי מא קאל

a) B. et S. תאציל.

נויר 3) — שאם נטמא [במת בימי] הנוירות 2) — שבאר H. ; כמו שבארנו 1) ;
שזכרו 4) — . וקרבנותיו [מצוה אחת ותגלחת מצורע וקרבנותיו] שתי מצוות ;
מכל מה [שדבר בו] האדם לחייב 5) — . שזכרתי H.

מא' מנהא טמא ומא מנהא טהור ומא מנהא יחתאנ הסגר ומא לא יחתאנ ומא יחתאנ מע אלהסגר גלוח אעני תגלחת הנתק וגיר דלך מן גזייאת אחכאמהא וכיפ"ה אנתנאסהא"

קב ואלמצוה אלתאנייה ומאי"ה אלאמר אלדי אמרנא באסתננאס בגד מנוגע והדה אלמצוה תשתמל עלי נמלה אחכאס צרעת בגדים כיף תנתנס וכיף תננס ומא יחתאנ מנהא הסגר או תקטיע או חרק או גסל ותטהיר וגיר דלך מלא נצה אלכתאב ומלא נא בה אלנקל קג ואלמצוה אלתאלתה ומאי"ה אלאמר אלדי אמרנא באסתננאס בית מנוגע והדה אלמצוה תשתמל עלי טומאת בתים כלאה מא מנהא יחתאנ הסגר או הדם בעץ אלחיסאן או הדמה הדמא כלאי ובמא דא תנתנס וכיף תננס

קד ואלמצוה אלראכעה ומאי"ה אלאמר אלדי אמרנא באסתננאס אלוה והדה אלמצוה תשתמל עלי אחכאס אלאשיא אלתי יציר בהא וב ועלי צפה אננאסה לגירה

קה ואלמצוה אלכאמסה ומאי"ה אלאמר אלדי אמרנא באן נסתננס אלמני והדה אלמצוה תשתמל עלי אחכאס טומאת שכבת זרע כלאה

קו ואלמצוה אלסאדסה ומאי"ה אלאמר אלדי אמרנא באסתננאס אלובה והדה אלמצוה תשתמל עלי פקה אלאשיא אלתי בהא תציר ובה² וכיף תננס גיראה בעד חצול אליזיבות

קז ואלמצוה אלסאבעה ומאי"ה אלאמר אלדי אמרנא באסתננאס אלמית והדה אלמצוה תשתמל עלי נמיע אחכאס טומאת מת

קח ואלמצוה אלתאמנה ומאי"ה אלתשריע אלדי שרענא באחכאס מי נדה לתטהר בחאלה מא ותננס בחאלה אכרי עלי מא יתבין פי

a) O. אננאסהא. — b) S. באנתנאס.

תהיה זכה וואיך תהיה) מטמאה 2) — [מה ממנה טמא] ומה . . . טהור 1)

עלי צפּה כּדא אנתגם ומן כאן עלי האלה כּדא וכּדא לם ינתגם
ואלאנתגאס¹ נפסה אמר מבאח אן שא אנתגם ואן שא לם ינתגם
ונקֿ ספּרא ^(b מה) ובנבלתם לא תגעו ^(ויקרא י"א, ה) יכול אם נגע אדם בנבלה
ילקה ארבעים תלמוד לומר ולאלה תטמאו יכול אם ראה אדם
נבלה ילך ויטמא לה ת"ל ובנבלתם לא תגעו הא כיצד הוי אומר
רשות ואלמצוה הי אלהין אלדי שרענא בהדה אלאחכאם וקיל לנא²
אן מן דנא בהדה נטמא ויציר טמא וילזמה מא ילום אלטמאים מן
אלכרוז חוק למחנה שכינה ואן לא יאכל קדש ולא ידנו מנה וגיר
דלך והדא הו אלאמר אעני כונה יציר טמא בהדא אלנוע אדא דנא
מנה או³ אדא כאן מנה עלי האלה כּדא פאחפטי הדא אלמעני פי
כל נוע מן אנואע אלטומאה

צו ואלמצוה אלסאבעה ותסעין אלאמר אלדי אמרנא באסתגנאם
תמאניה אנואע מן אלשרצים והדה אלמצוה תשתמל עלי טומאת
שרץ ואחכאמהא

צח ואלמצוה אלתאמנה ותסעין אלאמר אלדי אמרנא כאן נחכם
פי טומאת אוכלין ומשקין אלאחכאם אלמנצוה והדה אלמצוה
תשתמל עלי פקה טומאת אוכלין ומשקין כגמלתהא

צט ואלמצוה אלתאסעה ותסעין אלאמר אלדי אמרנא באסתגנאם
אלנדה והדה אלמצוה תשתמל עלי טומאת נדה ואחכאמהא כלל
ק ואלמצוה אלמופיה מאיה אלאמר אלדי אמרנא באסתגנאם
אליוולדת והדה אלמצוה תשתמל עלי גמלה אחכאם אליוולדת

קא ואלמצוה אלחאדיה ומאיה אלאמר אלדי אמרנא באסתגנאם
אדם מצורע והדה אלמצוה תשתמל עלי גמלה אחכאם צרעת אדם

והמצוה היא הדין שצונו באלו 2) — והטמא בעצמו H; וההטמאה בעצמה 1)
כאשר היא H; או כשהיה בו על ענין כך 3) — המשפטים ונאמר לנו שמי שנגע
אצלנו.

אחבאמהמא מפדקא פי מואצע מן הדא אלסדר אכתר דלך ואעטמה
 פי מסכת כלים וטהרות וכדלך תכלמו עלי מסאיל בתירה מן הדא
 אלנוע פי מסכת עדיות וקד שרחנא נחן הדא אלסדר בזמלתה
 אעני סדר טהרות שרחא לא יחתאנ מעה אלי נטר כתאב אכר פי
 שי מן מעני אלטומאה ואלטהרה

קט ואלמצוה אלתאסעה ומאיה אלאמר אלדי אמרנא באן נטבול
 במי מקוה וחיניד נטהר מן אי נוע מן אנואע אלנאסה אנתנסנא בה
 והו קולה תע' (ויקרא טו, י') ורחץ במים את כל בשרו ונא אלנקל (ספרא א טה)
 מים שכל בשרו עולה בהן והוא שיעור מקוה אללא אן יכון מא- נאבע
 פלא מקדאר לה כמא יבין פי פקה הדה אלמצוה ומן אשתראטאתהא
 אן אלוז כאציה יכון אלמא אלדי יטהר פיה נאבעא כמא נץ פיה
 אלכתאב במים חיים ולים אלגרין בקולנא¹ אן אלטבילה מצות עשה
 אנה ילום כל טמא אן יטבול² ולא בד כמא ילום לכל מן יתרדי
 ברדא אן יעמל ציצית או כל מן לה דאר אן יעמל מעקה ואנמא
 אריד בדלך דין טבילה וכוננא שרענא אן מן אראד אן יטהר מן
 ננאסתה פלא יצה לה דלך אללא בטבילת בשרו במי מקוה וחיניד
 יטהר ונץ ספרא (ב ט) ורחץ במים יכול גזרת מלך תלמוד לומר ואחר
 יבא אל המחנה מפני הטומאה ישיר אלי הדא אלאצל אלדי בינת
 לך אן הדא חכם פקט מן אראד אן יתטהר פליפעל כדא והדא
 אלדין הו אלמצוה אמא אן נלומה טבילה ולא בד פלא כל מן אראד
 אן יבקי בטומאתו ולא יכנס למחנה שכינה מדדה פשאנה וקד נץ
 אלכתאב אלחך פי כל מן ינתנס ויטבל אנה יטהר לכן לא תכמל
 טהארתה חתי יעריב שמשו וכדלך גא איצא פי אלתפסיר אלמרוי
 אנה יחתאנ אן יטבול וגסמה מכשוף מלאקי סטח³ אלמא וקאלו כל

a) S. יטהר. — b) B. et O. סטחה לאלמא.

1) במאמר H.; במאמרנו שהטבילה.

פקה הדיה אלמצוה ואעלם אן הדיה אלתלאתה עשר נוע מן אלטמאות
אלמתקדֶם עדדהא ודי טומאת נבלה וטומאת שרצים וטומאת
אוכלין וטומאת נדה וטומאת יולדת וטומאת צרעת אדם וטומאת¹
צרעת הבגד וטומאת צרעת הבית וטומאת הוב וטומאת שכבת
הזרע וטומאת זבה וטומאת מת וטומאת מי נדה וטהרתן כל ואחר
מנהא הו נץ תורה ופי² כל מצוה מנהא נצוץ תורה כתירה ואחכאם
ואשתראטאת כמא הו מנצוץ פי פרשת ויהי ביום השמיני ופי פרשת
אשה כי תזריע ופי פרשת זאת תהיה ופי פרשת ויקחו אליך פרה
אדומה והדיה אלארבע פרשיות תשתמל עלי נצוץ הדיה אלטמאות
כלהא אמא אחכאם הדיה אלאנואע כלהא ופקה כל נוע מנהא סדר
טהרות ישתמל עלי גמיע דלך פמנהא* אנואע אפרדת להא
מסכתות מן גמלה דלך³ מסכת טהרות ומסכת מכשירין⁴ ומסכת
עוקצין פאן הדיה אלתלאת מסכתות משתמלה עלי טומאת אוכלין
כאצה ולהא הי מוצועה ומא אנג⁵ פיהא מן דכר חכם מן אחכאם
טמאות אכר אמא נא פיהא באלערץ וכדלך מסכת נדה משתמלה
עלי אחכאם מצות* טומאת נדה וטומאת יולדת ופי מסכת כריתות
טרף מן אחכאם טומאת יולדת איצא ומסכת נגעים משתמלה עלי
אחכאם נגעי אדם ובגד ובית ומסכת זבים משתמלה עלי אחכאם⁶
זב וזבה ושכבת זרע ומסכת אהליות משתמלה עלי אחכאם טומאת
מת ומסכת פרה משתמלה עלי אחכאם מי נדה לטמא ולטהר אמא
טומאת נבלה וטומאת שרץ פלם יפרדו להמא מסכתות לכנהמא

a) 0. גרי.

— בתורה [ובכל מצוה מהם יש] כתובים 2) — אדם [וטומאת צרעת הבגד] 1)
כולל כל זה [ומהם מינים שיש להם מסכתות מיוחדות בכלל זה הסדר] מסכת 3)
נדה כוללת דיני ומצות טומאת נדה 5) — ערבין H; מכשירין 4) — טהרות
וטומאת יולדת ובמסכת כריתות חלק מדיני טומאת יולדת גם כן ומסכת נגעים
כוללת דיני נגעי אדם ובגד ובית ומסכת זבים כוללת דיני זב

לחלאקתה מע הבאת קרבנותיו ואלגאיה אלהאצל'ה' מן חלאקתה גיר
אלגאיה אלהאצל'ה' מן הבאת קרבנותיו ודלך אן אלמצורע טהרתו
תלויה בתגלחתו ופי סאדס נזירות ^(ב^ט) קאלו מה בין נזיר למצורע
אלא שזה טהרתו תלויה בימיו יעני² אלנזיר ומצורע טהרתו תלויה
בתגלחתו פאדא חלק למצורע ותמ'ת חלאקתה א'תאניה טהור מלשמה
כשרץ כמא תבין פי אכר נגעים ^(פ' יד, ג) ויבקי מחוסר כפורים חתי יביא
קרבנותיו כשאר מחוסרי כפורים עלי מא תבין הנאך פצארת גאיה
תגלחתו טהירה מלשמה כשרץ הביא קרבנותיו או לא הביא וגאיה
הבאת קרבנותיו אן³ יכמל כפרתו כשאר מחוסרי כפרה אעני זכ
וזכה ויולדת וקד תקדם לנא נץ קולחם ^(כריתות א' ח) ארבע מחוסרי
כפרה והנאך תבין אן אלנזיר לים הו מחוסר כפרה בל תלך
אלצנאעה בנמלתהא אעני אלחלאק והבאת קרבן תביח לה שרב
אלכמר ולא יגני מנהא שי ען שי בל אלחלאק מרתבט באלקרבן
ואלקרבן מרתבט באלחלאק ובמגמועהמא תחצל אלגאיה אלואחדה
והי אן תבאח לה אלאמור אלתי כאנת מחטורה עליה פי א'אם
אלנזירות ופי סאדס נזירות קאלו ^(ב^ט) גלח על הזבח ונמצא פסול
תגלחתו פסולה וזבחיו לא עלו לו פקד באן לך אן אלתגלחת הי
מן שרוט אלזבח ואלזבח מן שרוטהא ופי אלתוספתא ⁽²⁸⁹⁾ תבין
איצא אן נזיר שכלו ימיו אסור לגלח ולשתות יין ולהטמא למתים
חתי יעמל תלך אלצנאעה כל'הא והי תגלחת טהרה כמא תבין פי
סאדס נזירות ^(א' טז) והו אן יחלק פתח אהל מועד וירמי שיערה תחת
הדוד ויקרב אלקראבין עלי מא גא כה אלנץ ואנת תגדהם פי אכתר
אלפרצאת יסמון⁴ הבאת קרבנותיו תגלחת ובביאן קאלו פי פרצאת
אלמשנה ^(נזיר ב' יא) הריני נזיר ועלי לגלח נזיר יריד בלדך אן יביא

שישלים כפרתו 3) — בימיו [רצה לומר הנזיר] 2) — [המנעת] מתגלחתו 1)
ויקראו H. שיקראו 4) — H. תשלם.

בשרו שלא יהא דבר חוצץ בינו ובין המים פקד תבין לך אין הדה אלמצוה וזי מצות טבילה תשתמל עלי אחכאם אלמקוה ואחכאם אלחציצה ואחכאם טבול יום והדה אלמצוה מבינה פי מסכת מקואות ופי מסכת טבול יום

ק' ואלמצוה אלעאשרה ומאיה אלאמר אלדי אמרנא ליכון אלטהר מן אלצרעת באלצנאעה אלמנצוה והו עץ ארו ואזוב ושני תולעת ושתי צפרים ומים חיים ואן יפעל כהא כל מא דכר ובהדה אלצנאעה בעינהא יטהר אלאנסאן ואלבית² כמא בין אלנץ פקד תבין לך אן אנואע אלאשיא אלמטהרה מן אלנאסה פי שריעתנא תלאתה אנואע ואחד עאם ואתנאן כאצאן בנועין מן אנואע אלטמאות אמא אלעאם פאלטהר באלמא פאן* כל טמא לא תחצל לה טהארה אלא בעד אלטהר באלמא³ ואלנוע אלתאני מי נדה והו שי כאץ בטומאת מת ואלנוע אלתאלת עץ ארו ואזוב ושני תולעת ושתי צפרים ומים חיים והו שי כאץ באלצרעת וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה כלאה אעני טהרת מצורע אלאולי⁴ פי מסכת נגעים

ק'א ואלמצוה אלחאדיה עשר ומאיה אלאמר אלדי אמר אלמצורע באלחלאק וזי אלטהארה אלתאניה לה⁵ כמא תבין פי אכר נגעים והו קולה תע' (ויקרא יד, ט) והיה ביום השביעי יגלח וקד תקדם לנא נץ קולדם (ספרא ט) שלשה מגלחין ותגלחתן מצוה הנזיר והמצורע והלויים וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי אכר נגעים והנא אבין לך מא אלסכב פי עדנא תגלחת מצורע מצוה בפני עצמה והבאת קרבנותיו מצוה בפני עצמה ולם* נפעל כדלך פי אלנויר כל זעלנא תגלחתו והבאת קרבנותיו מצוה אחת⁶ ודלך אן למצורע לא ארתבאט

הטהרה 3) — יטהר האדם [והבית] 2) — מצוה H. ; התבאר לך שמצוה 1) הראשונה 4) — במים [כי כל טמא לא תניע לו טהרה אלא אחר שטהר במים] וזלא עשינו כזה בנויר אבל מנינו תגלחתו והבאת 6) — לה H. ; השניה לו 5) — קרבנותיו מצוה אחת] וזה שהמצורע.

פרה אדומה לתבון¹ מעדֶה למא יחתאנ אליה מן אלטהארה מן
טומאת מת כמא דכר תע' (במדבר יט, ט) והיתה לעדת בני ישראל
למשמרת וקד תבִינת אחכאם הדה אלמצוה פי אלמסכתא
אלמוצוועה² להא והי מסכת פרה

קיד ואלמצוה אלראבעה עשר ומאיִה אלתשריע אלדי שרענא בדין
ערכי אדם והו אן מן קאל ערכי עלי או ערך פלוני עלי אן כאן דכרא
יון כדא ואן כאנת אנתי תון כדא ובחסב אלסן איצא עלי מא נק
אלכתאב ובחסב האל המעריך והו קולה תע' (ויקרא כז, כ) איש כי יפלא
נדר בערכך נפשת וקד תבִינת אחכאם הדה אלמצוה פי מסכת
ערכים

קיד ואלמצוה אלכאמסה עשר ומאיִה אלתשריע אלדי שרענא
בדין ערכי בהמה טמאה והו קולה (ויקרא כז, יא) והעמיד את הבהמה
לפני הכהן והעריך הכהן אתה וקד תבִינת אחכאם הדה אלמצוה
פי מואצע³ מן תמורה ומעילה

קיו ואלמצוה אלסאדסה עשר ומאיִה אלאמר אלדי אמרנא בערכי
בתים והו קולה (ויקרא כז, יד) ואיש כי יקדש את ביתו קדש ליי והעריכו
הכהן וקד תבִינת אחכאם הדה אלמצוה פי מסכת ערכים

קיו ואלמצוה אלסאבעה עשר ומאיִה אלתשריע אלדי שרענא בערכי
שדות והו קולה תע' (ויקרא כז, יז) ואם משדה אחותי וגו' (שם, כב) ואם
את שדה מקנתו וגו' וחכם⁴ פי שדה אחוזה והיה ערכך לפי זרעו
וגו' ופי שדה מקנה וחשב לו הכהן את מכסת הערכך וקד תבִינת
אחכאם הדה אלמצוה איצא עלי אלכמאל ואלתמאם פי מסכת
ערכין ולא יטן שאן אן הדה אלארבעה אנואע מן אלערכים בינא

1 במסכת המחוברת 2) — שיהיה אפרה מוזמן למי H. ; שתהיה מוזמנת למה 1)
ידן בשדה 4) — בערכין H. ; במקומות מתמורה ומעילה 3) — לה והיא מסכת
וכן H. ; אחוזה

קרבנות נזיר ויקרבהא ענה פקד באן לך אן אלתגלחת תקע עלי
הבאת קרבנותיו ואלעלה¹ פי דלך כונהא נז מנהא כמא בינא
ובמגמועהא ירתפע חכם אלנוירות וישתה הנזיר יין אמא תגלחת
טומאה פהי פי פקה אלמצוה כמא בינא פי מא תקדם

קרב ואלמצוה אלתאניה עשר ומאיה אלאמר אלדי אמרנא באמאזה
אלמצורע חתי יעתול¹ והו קולה תע' (ויקרא יג, טד) והצרוע אשר בו
הנגע בגדיו יהיו פרמים וראשו יהיה פרוע ועל שפם יעטה וטמא
טמא יקרא ואלדליל עלי כון הדא מצות עשה קולהם פי ספרא (נז)
לפי שנאמר ראשו לא יפרע ובגדיו לא יפרום יכול אעפ"י שהוא
מנוגע ומה אני מקיים בגדיו יהיו פרומים וראשו יהיה פרוע בכל
אדם חוץ מכהן גדול תלמוד לומר אשר בו הנגע אפילו כהן גדול
יהיו בגדיו קרועים וראשו יהיה פרוע ויגדל פרע ובין הו אן כון כהן
גדול יפרום או יפרע בלא תעשה ואלאצל ענדנא כל מקום שאתה
מוצא עשה ולא תעשה אם אתה יכול לקיים את שניהם מוטב ואם
לאו יבא עשה וידחה לא תעשה פמנל וגדנא נצחם אן כהן גדול
אדא נצטרע פורע ופורם דל אן הי מצות עשה וקד נאנא אלנקל
באן שאר טמאים איצא ינבני להם אן ינעלו לאנפסהם אמאזה חתי
יעתולוהם כהא ויעקלוהם² אלנאם ונץ ספרא (שם) טמא מת ובוכל
נדה וכל המטמאין את האדם מנין ת"ל וטמא טמא יקרא אלתקדיר
אן כל טמא יחתאנא אן ינאדי עלי נפסה באלטומאה ודלך באן ינעל
לה אמאזה תנבה אנה טמא ואן אנצם כה אנתגם פיעתול וקד תבין
אן הדה אמאזה אלמצורע ניר לאומה ללנסא בנמלתהא והו קולהם
(ספרא ב, נז) האיש פורע ופורם ואין האשה פורעת ופורמת לכנהא

תעטה על שפם ותערף בנפסהא כשאר טמאים

קרב ואלמצוה אלתאלתה עשר ומאיה אלאמר אלדי אמרנא בעמל

[ויכירום] בני אדם 2) — ער שיברלו ממנו בני אדם H. ; ער שיהא מנודה 1)

הי לאו שניתק לעשה אמא אללאו פקולה (שם, ט) לא תכלה פאת שרך ואלעשה קולה לעני ולגר תעזב אתם וקד תבנית אחכאם הדיה אלמצוה פי מסכת פיאה ואינה נוהגת אלא בארץ הדא דין תורה קבא ואלמצוה אלחאדיה ועשרין ומאיה אלאמר אלדי אמרנא בתרך אללקט והו קולה איצא (שם, ט) ולקט קצירך לא תלקט לעני ולגר תעזב אתם והדא איצא לאו שניתק לעשה כמא תבין פי אלפיאה פי מסכת מכות וקד תבנית איצא אחכאם הדיה אלמצוה פי מסכת פיאה ודין תורה שלא תהא נוהגת אלא בארץ

קבב ואלמצוה אלתאנייה ועשרין ומאיה אלאמר אלדי אמרנא בתרך עומר השכחה והו קולה תע' (דברים כד, יט) ושכחת עמר בשדה לא תשוב לקחתו לגר ליתום ולא למנה יהיה פקולה לגר ליתום ולא למנה יהיה הו אלאמר בתרכה והו אלעשה מתל קולה פי לקט ופיאה תעזב אותם אלדי הו עשה כמא בינא והדיה אינה נוהגת מן התורה אלא בארץ וקד תבנית אחכאם הדיה אלמצוה איצא פי מסכת פיאה קבג ואלמצוה אלתאלתה ועשרין ומאיה אלאמר אלדי אמרנא בתרך אלבקאיא¹ אלתי תבקי פי אלכרם ענר גמע תמרתה ללעניים והי² אלתי תתסמי עוללות ונא פיהא אלנץ איצא לעני ולגר תעזב אתם בעד דכרה אלעוללות וקד תבנית אחכאם הדיה אלמצוה פי מסכת פיאה ואינה נוהגת מן³ התורה אלא בארץ

קכד ואלמצוה אלראבעה ועשרין ומאיה אלאמר אלדי אמרנא בתרך מא תנאחר וסקט מן אלענב ענר קטפה ללעניים והו קולה (ויקרא יט, י) ופרט כרמך לא תלקט לעני ולגר תעזב אתם וקד תבנית אחכאם הדיה אלמצוה איצא פי מסכת פיאה ואינה נוהגת מן התורה אלא בארץ

1) והן הנקראות עוללות 2) — מה שיש בכרם H; הנותנות אשר ישארו בכרם 3) — ואינה נוהגת מן התורה

אשתראך יונב אן תנעדֿ במצוה אחת כל הי ארבע מצוות לכלֿ ואחדהֿ מנהא חכם גיר חכם אלֿאכרי ואנֿמא יעמֿהא אסם ערך עליֿ נההֿ אשתראך אלאסם ולא ינבני אן תנעדֿ אנואע אלערכינ כלֿהא מצוה אחת כמאֿ* לא תנעדֿ אנואע אלקרבנות כלֿהא מצוה אחתֿ והדא ביֿן ענר תאמֿל

קייחֿ ואלמצוה אלֿתאמנהֿ עשר ומאיהֿ אלאמר אלֿדי אמרנא באן יכון כלֿ מן נהנה מן ההקדש או אכל הקדש יעני אלֿתרומה² בשגנה ירדֿ מא אכל אוֿ קדר מא נהנה וזיאדהֿ אלכמם והו קולה תעֿ (ויקרא ה. יז) ואת אשר חטא מן הקדש ישלם ואת חמישתו יוסףֿ עליֿ וקאל איצאֿ (שם כב. יד) ואיש כי יאכל קדש בשגנה וגוֿ וקד תבֿנת אחכאם הדא אלמצוה פי מסכת מעילה ופי מסכת תרומות איצאֿ קייחֿ ואלמצוה אלֿתאסעהֿ עשר ומאיהֿ אלאמר אלֿדי אמרנא בכון נטע רבעי כלֿה הקדש והו קולה (ויקרא יט. כד) יהיה כל פריֿו קדש הלולים ליי וחכמה אן ישלע לירושלים ויאכלה אצחאכה הנאך מתל מעשר שני סוי ולים ללכהנים פיהא שי ונֿקֿ³ ספרי (ג.) ואיש את קדשיו לו יהיו משך הכתוב כל הקדשים ונתן לכהן ולא שייר מהן אלֿא תודה ושלמים ופסח ומעשר בהמה ומעשר שני ונטע רבעי שיהיו לבעלים וקד תבֿנת אחכאם הדא אלמצוה עלי אלכמאל פי אלפרק אלאכיר מן מסכת מעשר שני

קב ואלמצוה אלֿמופיהֿ עשרין ומאיהֿ אלאמר אלֿדי אמרנא בתרך אלֿפיהא מן אלֿתבואה ואלֿתאמר ונחודהא והו קולה (ויקרא יט. י) תעוב אתם בעד דכרה אלֿפיהא וקד תבֿין פי גמר מכות (י.) אן אלֿפיהא

a) O. אִי. — b) Mss. ישלם.

מיני הערכים . . . מצוה אחת וכמו שלא ימנו מיני הקרבנות כלם מצוה 1) ולשון 3) — מי שנהנה מן ההקדש או אכל הקדש כלומר החרומה 2) — אחת. ונאמר ואיש H. ; ספרי ואיש

אלמצוה וקאל¹ אן מן לא ימכן תוצילה לבעד אלטריק יפדי ויטלע
בתמנה לבית הבחירה ויצרף הנאך פי אלאגתדי כאצ'ה והו קולה
תע' (שם, כד) וכי ירחק ממך המקום כי לא תוכל שאתו² וגו' וקד נצת
אלתורה איצא פי פקה הדה אלמצוה אנה אן אפדאה לנפסה ואר
אלכמם והו קולה תע' (ויקרא כז, לא) ואם נאל ינאל איש ממעשרו
חמשייתו יסף עליו וקד תב'נת אחכאם הדה אלמצוה כל'הא פי
מסכת מעשר שני והי איצא לא תלום מן התורה גיר לפירות ארץ
ישראל ולא יוכל הדא אלמעשר אל'א בפני הבית ונץ ספרי (צו³)
מקיש אכילת בכור למעשר שני מה בכור אינו נאכל אלא בפני
הבית אף מעשר שני לא יהא נאכל אלא בפני הבית

קב'ט ואלמצוה אלתאסעה ועשרין ומאיה אלאמר אל'די אמר אללוים
באכראג אלעשר מן אלעשר אל'די⁴ יאכדון מן³ ישראל וידפעונה
ללכהנים והו קולה תע' (במדבר יח, כו) ואל הלויים תדבר ואמרת אליהם
כי תקחו מאת בני ישראל את המעשר אשר נתתי לכם מאתם
בנחלתכם והרמתם ממנו תרומת יי מעשר מן המעשר וב'ן⁴ לנא
אן הדא אלעשר והו אל'די יתסמ'י תרומת מעשר ידפע ללכהן קאל
(שם, כח) ונתתם ממנו את תרומת יי לאהרן הכהן וקד ב'ן אלנץ אן
הדא אלעשר יכרנ' מן אטיבה ואחסנה והו קולה תע' (שם, כט) מכל
חלבו את מקדשו ממנו תם⁵ נב'ה אנהם אתמון אן לם יכרונה מן
אלאטאיב והו קולה תע' (שם, לב) ולא תשאו עליו חטא בהרימכם
את חלבו ממנו והדא אללאו נפי כאנה⁶ יקול מא יכון עליכם אתם

a) B. et S. אלדין. — b) B. et S. פאנה.

1) (ואמר שמי) שאי אפשר לו להביאו — 2) Tous les mss. donnent cette citation, nous l'avons laissée telle quelle, quoique le verset soit ainsi : וכי : ובאר (לנו) שזה — 3) שיקחו [מן] ישראל — 4) ירבה ממך הדרך כי לא תוכל [אחר] — 5) המעשר (והוא) הנקרא תרומת מעשר ינתן לכהן [אמר ונתתם ממנו] אמרו. H. ; כאלו יאמר לא תשאו — 6) כן העירו שהם תושבים

קכה ואלמצוה אלכאמסה ועשרין ומאיה אלאמר אלדי אמרנא באכראנ אלככורים ותוצילהא ללמקדש והו קולה תע' (שמות כג, יט) ראשית בכורי אדמתך תביא בית יי אלהיך ובין הו אן הזה אלמצוה אינה נוהגת אלא בפני הבית ולא תנאב אלא מפירות ארץ ישראל וסוריא ועבר הירדן ומן שבעת המינין כאצ'ה¹ וקד תבינת אחכאם הזה אלמצוה פי מסכת בכורים ותבין הנאך אנא נכסי כהן אעני פירות בכורים

קכו ואלמצוה אלסאדסה ועשרין ומאיה אלאמר אלדי אמרנא באכראנ תרומה גדולה והו קולה תע' (דברים יח, ד) ראשית דגנך וגו' תתן לו והזה אלמצוה אינה נוהגת מן התורה גיר בארץ ישראל וקד תבינת אחכאם הזה אלמצוה פי מסכת תרומות קכו ואלמצוה אלסאבעה ועשרין ומאיה אלאמר אלדי אמרנא באכראנ אלעשר מן נבאת אלארץ והו קולה תע' (במדבר יח, כד) כי את מעשר בני ישראל אשר ירימו ליי תרומה² וקד בין אלנץ אן הוא אלמעשר ללויים וקד תבינת אחכאם הזה אלמצוה פי מסכת מעשרות והוא הו אלדי יתסמי מעשר ראשון והו לא ילום מן התורה גיר פי ארץ ישראל

קכז ואלמצוה אלתאמנה ועשרין ומאיה אלאמר אלדי אמרנא באכראנ מעשר שני והו קולה תע' (דברים יד, כב) עשר תעשר את כל תבואת זרעך היצא השדה שנה שנה ונץ ספרי³ (שנה שנה מלמד שאין מעשרין אתו משנה לחברתה אין לי אלא מעשר שני שבו דבר הכתוב מנין לרבות שאר מעשרות ת"ל עשר תעשר ונץ אלתורה הו פי כון הוא אלמעשר יטלע לירושלים ויאכלה הנאך אצחאכה וקד תקדם לנא נצ'הם³ פי דלך וקד תפקה אלנץ פי הזה

1) המינין [לבד] — 2) Tous les mss. donnent ce verset; H. cite le verset קדם לנו [לשונם] בזה 3) — וכל מעשר הארץ ליי

עבודיָה אלמצארִי וּמַלְמָהּ לֵנָא וּשְׁכַרָּה עָלַי גְּמִיעַ דְּלָךְ וְאַלְמַלְבָּהּ
מִנָּה אִסְתְּדָאמָהּ אֶלְבֵּרְכָה עֵנֵד מָא נְנִיבִי אֶלְבְּכּוּרִים וְהוּ קוּלָּה תַע'
(דברים כו, ה) וְעֵנִית וְאִמְרַת לִפְנֵי יי אֱלֹהֵיךְ אֶרְמִי אֲבִי וְתִלְאוּהּ תִלְךְ
אֶלְפֶּרְשָׁה כִּלְהָא וְהִדָּה אֶלְמִצוּה תַתְּסָמִי מִקְרָא בְּכּוּרִים וְקֵד תְּבִינַת
אֲחִכָּאמָהּ פִּי מִסְכַּת בְּכּוּרִים וּפִי אֶלְפֶּרְק אֶלְסִאבַּע מִן סוּמָה וְהוּ לֹא
תִלּוּם אֶלְנָסָא

קִלְגַּ וְאַלְמִצוּה אֶלְתִּאלְתָּהּ וְתִלְאֲתִין וּמֵאִיָּה אֶלְאִמֶר אֶלְדִּי אִמְרָנָא
בִּאֲכָרָנָא אֶלְחִלָּה מִן כָּל עֲנָנָא וּדְפַעָהּ לִלְכָּהּ וְהוּ קוּלָּה תַע' (במדבר טו, כ)
רֵאשִׁית עֵרִיסְתִּיכֶם חִלָּה תִרְיִמו תְּרוּמָה וְקֵד תְּבִינַת אֲחִכָּאם הִדָּה
אֶלְמִצוּה כִּלְהָא פִּי מִסְכַּת חִלָּה וּמִסְכַּת עֶרְלָה² וְהוּ לֹא תִלּוּם מִן
הַתּוּרָה גִּיר פִּי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל כֹּאֲצָהּ

קִלְדִּי וְאַלְמִצוּה אֶלְרֵאבַעָה וְתִלְאֲתִין וּמֵאִיָּה אֶלְאִמֶר אֶלְדִּי אִמְרָנָא
בְּתַסִּיב כָּל מָא אֲנִבְתַּת אֶלְאֶרֶץ פִּי שְׁנַת הַשְּׁמִטָה וְאֲבִאחָה נִבְאֵת
אֶמְלֵאכְנָא כִּלְהָא לְכָל וְאַחַד וְהוּ קוּלָּה תַע' (שמות כג, יא) וְהַשְּׁבִיעִית
תַּשְּׁמִטָה וְנִשְׁתַּתָּה וְגו' וְנֶעַן אֶלְמַכְלָתָא³ וְהִלָּא הַכֶּרֶם וְהַזֵּית בְּכִלְל
הִיוּ וְלִמָּה יֵצְאוּ לַהֲקִישׁ אֵלֵיהֶם מֵהַ כֶּרֶם מִיּוֹחַד שֶׁהוּא בַּעֲשֵׂה וְעוֹבְרִין
עָלָיו בְּלֹא תַעֲשֶׂה כֵךְ כָּל שֶׁהוּא בַּעֲשֵׂה עוֹבְרִין עָלָיו בְּלֹא תַעֲשֶׂה
וּמַעֲנִי הִדָּא אֶלְקוּל מָא אֲצַף וְדִלְךְ אֵן קוּלָּה⁴ וְהַשְּׁבִיעִית תַּשְּׁמִטָה
וְנִשְׁתַּתָּה יַעֲם אֲבִאחָה⁵ כָּל מָא יִנְבַּת פִּי שְׁנָה הַשְּׁבִיעִית מִן אֶלְעֵנֵב
וְאַלְתִּין וְאַלְכּוֹךְ וְאַלְרֵמָאן וְאַלְקִמָּח וְאַלְשַׁעִיר וְגִיר דְּלָךְ פִּקֵּד חֲצֵל
אֵן הַשְּׁמִטָה הַכֹּל מִצּוֹת עֲשֶׂה תֵם כְּצֵץ וְקֵאל בֵּן תַּעֲשֶׂה לְכֶרֶמְךָ
לְזִירְתְּךָ וְדִלְךְ הוּ בְּכִלְל כָּל מָא יִנְבַת מִן אֶלְאֶרֶץ וְאַמָּא גֵּא הִדָּא

a) Mss. אלמצריין.

1) No se trouve pas dans notre *Mekilla*. Cf. *Mekilla*, éd. Friedmann, 122 a. — 2) מסכת ערלה; H. תמורה. — 3) כשיביא H. בכורים. — 4) כולל (השמיטת) כל מה H. שאמר. — 5) שאמר והשביעית.

אֲדָא אֲכֻרְנָתָם מִנָּה מִן הִיפָּה פִּדְלָ אֲנֵהם אֲדָא אֲכֻרְנוּה מִן הִרַע אֲתָמוּ
וְהָדָא יִגְרִי מִנְרִי לֹאוּ הִבָּא מִכְלָל עֲשֵׂה אֲלֹדִי לֹא יִנְעֵד מִעַ אֲלֹלְאוּיִן
אֲעִנִי אֲנֵה מִנְדִּי אֲמִר בֹּאֲלֹאֲכֻרָאִי מִן הִיפָּה דִּלְ אֲנֵה לֹא יִכְרֵנ מִן הִרַע
וְנִקְּ סִפְרִי (בא¹) מִנִּין אֲתָהּ אֹמֵר שֶׁאִם הִפְרַשְׁתָּם אֲתוּ שְׁלֹא מִן
הַמּוֹבְחָר¹ שֶׁאִתָּם בְּנִשְׁאִיּוֹת עֵין תִּלְמוּד לֹמֵר וְלֹא תִשְׁאוּ עֲלֵיו חֲטָא
בְּהִרְיִמְכֶם אֶת חֲלָבוּ מִמֶּנּוּ וְקֵד תִּבְיֵנָת אַחְכָּאִם הִדָּה אֲלִמְצוּה פִּי

מִסְכַּת תְּרוּמוֹת וּפִי מִסְכַּת מַעֲשְׂרוֹת וּפִי מוֹאֲצֵעַ מִן דְּמֵאִי אִיצָא
קָל וְאֲלִמְצוּה אֲלִתְאֲלִתִּינִיָּהּ וּמֵאִיָּה אֲלֹמֵר אֲלֹדִי אֲמִרְנָא בֹאֲכֻרָאִי
מִעֵשֶׂר עֲנִי פִי כָל סִנָּה תִּאֲלִתָּהּ מִן אֲלִשְׁמִטָּה וּפִי אֲלִתְאֲלִתָּהּ² מִן
בְּעַד אֲלִתְאֲלִתָּהּ אֲעִנִי פִי כָל סִאֲדִסָּהּ מִן אֲלִשְׁמִטָּה אִיצָא וְהוּ קוּלָּה
תַּע' (דְּבָרִים י"ד, כה) מִקְצֵה שְׁלֹשׁ שָׁנִים תּוֹצִיא אֶת כָּל מִעֵשֶׂר תִּבּוֹאֲתֵךְ
וְהִדָּה אִיצָא לֹא תִלּוּם מִן הַתּוֹרָה גִּיר פִּי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְקֵד תִּבְיֵנָת
אַחְכָּאִם הִדָּה אֲלִמְצוּה פִּי מִסְכַּת פִּיָּאָה וּפִי מִסְכַּת דְּמֵאִי וּמִסְכַּת
מַעֲשְׂרוֹת וּבִעֵק מִסְאִיל מִנְהָא מִתְפַּרְקָהּ פִּי מוֹאֲצֵעַ שְׁתֵּי מִן סִאִיר
מִסְכָּתוֹת זִרְעִים וּמִסְכָּת מִכְשִׁירִין וִידִים

קָלָא וְאֲלִמְצוּה אֲלִחְאֲדִיָּה וְתִלְאֲתִין וּמֵאִיָּה אֲלֹמֵר אֲלֹדִי אֲמִרְנָא
בֹּאֲלִעֲתֵרָאִי בֵין יִדִּיה תַּע' בֹּאֲכֻרָאִי חֲקוֹק אֲלִמְעֵשְׂרוֹת וְאֲלִתְרוּמוֹת
וְאֲלִתְכֻרֵי מִנְהָא בֹּאֲלִקוּל אִיצָא כִּמָּא תִכְרָאֲנָא מִן אֲלִתְמַסְךְ בְּהָא
בֹּאֲלִפְעַל וְהָדָא הוּ אֲלֹדִי יִתְסַמֵּי וְדוּי מִעֵשֶׂר וְאֲלֹמֵר בְּדִלְךְ הוּ קוּלָּה
תַּע' (דְּבָרִים כו, יג) וְאֲמַרְתָּ לִפְנֵי יְיָ אֱלֹהֶיךָ בְּעֵרְתִּי הַקֹּדֶשׁ מִן הַבַּיִת וְגַם
נָתַתִּיו לִלְוִי וְלִגֵּר לִיתוּם וְלֹאֲלִמְנָה וְגו' וְקֵד תִּבְיֵנָת אַחְכָּאִם הִדָּה
אֲלִמְצוּה וְכִפִּיָּה אֲלִבִּיעוּר וּמַעֲנָאָה פִּי אֲלִפְרָק אֲלֹאֲכִיר מִן מִסְכָּת
מִעֵשֶׂר שְׁנִי

קָלָב וְאֲלִמְצוּה אֲלִתְאֲנִיָּה וְתִלְאֲתִין וּמֵאִיָּה אֲלֹמֵר אֲלֹדִי אֲמִרְנָא
בּוֹצֵף אֲפִצְאָלָה תַּע' עֲלִינָא וְתִכְלִיצָנָא מִן אוֹלִיָּה חֲאֵל יַעֲקֹב נִדְנָא וּמִן

1) Mss. והמחזיר; cf. *Sifré* 41b; H. הִיפָּה. — 2) ובשלישית; H. ומהשלישית.

החמשים שנה וקד בִּין אלנֶךְ אֵן מעני קדושה פיהא אֵן תכון פאכהתהא וגלֶתהא מבאחה וקאל (שם, יב) כי יובל הוא קדש תהיה לכם מן השדה תאכלו את תבואתה והדא אליובל אינו נוהג אלא בארץ ובשרט אֵן יכון כל שבט ושבט יושב במקומו אעני פי נציבה" מן' ארץ ישראל ולא יכנו מעורבין זה בזה

קלָן ואלמצוה אלסאבעה ותלאֶתין ומאיה אלֶאמר אלֶדי אמרנא בצרב אלשופר פי עֶאשר תשרי מן הדה אלסנה ואלנדא- פי² גמיע בלאדנא באלחֶרֶדֶה ללעבִיד וברונ כל עבד עברי חֶרָא דון³ תמן פי הדא אליום אעני פי עֶאשר תשרי והו קולה תע' (ויקרא כה, ט) והעברת שופר תרועה בחדש השביעי בעשור לחדש ביום הכפורים תעבירו שופר בכל ארצכם וקאל (שם, י) וקראתם דרור בארץ לכל ישיבה וקד תבִין אֵן שוה היובל לראש השנה לתקיעות ולברכות וקד תבִינת אחכאם תקיעות שופר בראש השנה פי מסכת ראש השנה ומעלום אֵן הדה אלתקיעה ביובל אֶנְמֶא הי לאשהאר אלחֶרֶדֶה ואֶנְהֶא נוע מן אלנדא- והו קולה תע' וקראתם דרור בארץ וליס מענאהא מעני תקיעות ראש השנה לאֶן תלך זכרון לפני יי והדא לאכראג אלעבִיד כמא בִינֶא⁴

קלָח ואלמצוה אלתאמנה ותלאֶתין ומאיה אלֶאמר אלֶדי אמרנא ברנוע אלֶאמלאך אלמביעה⁵ כלֶהֶא פי הדה אלסנה לארבאבהא וברונֶהֶא מן תחת יד אלמשתריין דון⁶ תמן והו קולה תע' (ויקרא כה, כד) ובכל ארץ אחזתכם גאלה תתנו לארץ ובִין לנא אֵן הדה אלגאולה תכון פי הדה אלסנה וקאל (שם, יב) בשנת היובל הזאת תשבו איש

a) O. גויה.

לחרות 3) — ולקרא (בכל עירותינן) דרור 2) — ובארץ II; בחלקו מארץ 1) — הקרקעות 5) — העבדים וכמו שבארנו 4) — [בלא פדיון בזה היום כלומר] בעשרי — אלא H; בלא פדיון 6) — [הנמכרות].

אלאמר פי אלכרם ואלוית כאצֶה לכון אלנֶךָ נא פי אלנהי באלאנפראד
 ען גמע גלֶה אלכרם והו קולה (ויקרא כה, ה) ואת ענבי נזירך לא תבצר
 פכמא אן אלכרם אלֶדי הו מצות עשה אבאחתה מצות לא תעשה
 מנעה כדלך¹ כל מא תנבת שנת השביעית אלֶדי תבִין אן אבאחתה
 בעשה יכון מנעה בלא תעשה פיכון* חכם אלוית מתל חכם אלכרם
 בעשה ולא תעשה² ודין ויתן שאר פירות ואחד פקד באן מן
 גמיע מא תקדֶם אן השמטת גדולי שביעית מצות עשה וקד תבִינת
 אחכאם הדה אלמצוה פי מסכת שביעית והי לא תלום מן התורה
 גיר לפירות ארץ ישראל כאצֶה

קלה ואלמצוה אלכאמסה ותלאתין ומאיֶה אלאמר אלֶדי אמרנא
 בתעמיל פלאחה אלארץ פי שנה שביעית והו קולה תע' (שמות לד, כא)
 בחריש ובקציר תשבת וקד תכרֶר אלאמר כהדא מראת וקאל
 (ויקרא כה, ד) שבת שבתון יהיה לארץ וקד תקדֶם לנא³ קולהם האי
 שבתון עשה הוא וקאל תע' איצא (שם, ב) ושבתה הארץ שבת ליי
 וקד תבִינת אחכאם הדה אלמצוה פי מסכת שביעית והי לא תלום
 מן התורה גיר פי ארץ ישראל

קלו ואלמצוה אלסאדסה ותלאתין ומאיֶה אלאמר אלֶדי אמרנא
 בקידוש שנת היובל אעני תעמיל אלפלאחה פיהא מתל אלשמטה
 והו קולה תע' (ויקרא כה, י) וקדשתם את שנת החמשים שנה וכביאן
 קאלו כשם שנאמר בשביעית כך נאמר ביובל יעני אלתסויה בינהמא
 פי אלאמר כמא סאוי בינהמא אלנֶךָ פי אלנהי עלי מא סאבִין⁴
 ואחכאם שנת יובל ושנת שמטה ואחדה פי תעמיל אלפלאחה
 ואבאחה מא נבת והדין אלאמדין יעמֶהמא קולה וקדשתם את שנת

1) וידיה דין הוית כמו דין הכרם 2) — בן הוית כל H. ; כן כל מה שתצמיח
 לפי מה 4) — קדם [לנו אמרם] האי שבתון 3) — בעשה ולא תעשה ודין ויתן
 כמו שהתבאר H. ; שאבאר.

היה אלמצוה מא חצלת כיפֿיֿה עמלהא אלא משני כתובים והוּ אן
 נעֿד אלשנים במפרדהא ונעֿד אלאסאביע מעהא איצא ומנד קאל אן
 הוא אלמעני לם יחצל אלא משני כתובים דלֿ אנהא מצוה אחת
 צרורה לאן לו כאנת שתי מצוות אעני מנין שנים ומנין שמטים לם
 יקל הא עד שיאמרו שני כתובים לאן¹ כדא כל שתי מצוות משתי
 כתובים תתעלם וכדלך כל מצוה ומצוה מכתוב שלה ואנמא יקאל
 אכדא הא עד שיאמרו שני כתובים פי מצוה אחת לם יתם עלם
 חכמהא אלא משני כתובים מתל אלבכור אלדי גא נץ (שמות לד, יט)
 כל פטר רחם לי פידלֿ הוא אלנץ² במפרדה עלי כון אלבכור ליי
 בין זכר בין נקבה וגא נץ אכר (שם יג, יב) הזכרים ליי פידלֿ הוא אלנץ
 במפרדה אן כל זכר ליי בין בכור בין פשוט ומן אלשני כתובים חצל
 מעני אלמצוה אנה בכור זכר כאצֿה כמא בֿינו פי אלמכלתא (יֿיה)
 קמא ואלמצוה אלחאדיה וארכעין ומאיֿה אלאמר אלדי אמרנא
 בתרך אלדיון כלֿהא פי שנת שמטה והו קולה תע' (במדבר טו, ג) ואשר
 יהיה לך את אחיך תשמט ירך וקר תכֿר אלומר פי היה אלמצוה
 וקאל (שם, ב) וזה דבר השמטה שמוט כל בעל משה ידו ונץ אלתוספתא
 בשתי שמטות הכתוב מדבר אחת שמטת קרקע ואחת שמטת
 כספים והיה שמטת כספים אינה נוהגת מן התורה אלא בזמן
 ששמטת קרקע נוהגת פהי* חנייד נוהגת מן התורה³ בכל מקום וקד
 תבֿינת אחכאם היה אלמצוה פי מסכת שביעית אכר אלפרק
 קמב ואלמצוה אלתאניֿה וארכעין ומאיֿה אלאמר אלדי אמרנא
 בחפו אלנכרי ואלשדֿה עליה פי מלב אלדיון מתלֿ מא אמרנא
 באלרפק בישראל ונהינא⁴ ען חפזה והו קולה תע' (דברים טו, ג) את
 הנכרי תגש ונץ ספרי (ix^b) את הנכרי תגוש זו מצות עשה

1) ואו היא נוהגת 3) — ויורה זה (הכתוב) 2) — [לפי שבוה] כל שתי מצוות 1)
 והוהירתו H. ומוהירנו מלגנוש 4) — מן התורה בכל מקום

אל אחותו וקד תפקֶה אלנֶךָ פי הִדָּה אלמצוֹה¹ ובִּין כִּיָּה יִכּוֹן חֲכָם²
 אלכֹּאִיעַ מֵעַ אלמִשְׁתִּירי אִדָּא אִרְאֵד פִּדִיָּה אִרְצָה אלמִבִּיעָה³ קִבֵּל
 חִלּוּל סִנָּה אִלְיוּבֵל ובִּין אִיצָא אֵן הִדָּא אִלְחָכָם מִכְתֶּךָ בִּאלֹאֲרֹאֲצִי
 אִלְתִּי מִן כֹּאֲרַג סוּר אלמִדּוּן ואֵן אִלְדוּר ואִלְבִּיּוֹת אלמִבְנִיָּה פי אלפִּחוּךְ
 אִדּוּ וּלֹם תִּבְנִי פי דֹּאכֵל אִלְסוּר פִּחְכִּמְהָא חֲכָם אִלְפִדּוּן ואִלְגִּנָּאת סוּי
 וְהִי בְּתִי הַחֲצֵרִים אִלְתִּי נֶכֶץ פִּיהָא וְקֹאֵל (שם, לא) עַל שְׂדֵה הָאָרֶץ יִחְשֹׁב
 גֹּאֲלָה תִּהְיֶה לוֹ וּבִיבֵל יֵצֵא וְקֹד תִּבְיָנַת אִחְכָּאָם הִדָּה אלמצוֹה פי
 עֵרְכִים וְהִי אִיצָא אִינָה נֹוֹהַגַת אֵלָא בִּאָרֶץ יִשְׂרָאֵל וּבִזְמַן שְׁהִיּוּבֵל נֹוֹהַג
 קִלְטִי ואלמצוֹה אִלְתִּאסְעָה וְתִלְאֲתִין וּמֵאִיָּה אִלְאִמֵּר אִלְדִּי אִמֵּרנָא
 בִּאֵן תִּכּוֹן פִּדִיָּה אִלְאִמֵּלֶאךְ אלמִבִּיעָה דֹּאכֵל סוּר אלמִדִּינָה אִלִּי
 תִּמָּאָם סִנָּה פִּקְטִי וּבַעַד אִלְסִנָּה תִּצָּחַ לִלְמִשְׁתִּירי וְלֹא יֵצֵא כִּיּוּבֵל וְהִי
 קוֹלָה תֵּעִי (שם, כט) ואִישׁ כִּי יִמְכֹּר בֵּית מוֹשֵׁב עִיר חוֹמָה וְהִדָּה⁴ אלמצוֹה
 הִי דִין בְּתִי עֵרִי חוֹמָה³ וְקֹד תִּבְיָנַת אִחְכָּאָם הִדָּה אלמצוֹה פי מִסְכַּת
 עֵרְכִים וְהִי אִינָה נֹוֹהַגַת אֵלָא בִּאָרֶץ

קָמַ ואלמצוֹה אִלְאִרְבִּיעִינָה וּמֵאִיָּה אִלְאִמֵּר אִלְדִּי אִמֵּרנָא כַּעַד אִלְסִנִּין
 מִן חִין אִסְתוּלִינָא עֲלִי אִלְאָרֶץ וּמִלְכָּנָא לְהָא סִבְעָ סִבְעָ אִלִּי שְׁנַת
 הִיּוּבֵל וְהִדָּה אלמצוֹה אִעֲנִי סְפִירַת שְׁנֵי שְׁמִטָּה הִי מִכֹּאֲלָה לְבֵית דִּין
 אִעֲנִי סִנְהִדְרִי גִדּוּלָה פִּאנָּהָם הֵם אִלְדִּין יַעֲדוּן סִנָּה סִנָּה מִן אִלְכִּמְסִין
 מִתֵּל מֵא יַעֲדִי כֹל שִׁכְץ מִנָּא אִיאָם אִלְעוּמֵר וְהִי קוֹלָה תֵּעִי (ויקרא כה, ח)
 וּסְפִירַת לֶךְ שִׁבְעָ שְׁבַתַת שְׁנִים וְגוֹ' וְנֶכֶץ סְפִירָא (ap^b) יִכּוֹל יִסְפּוּר שִׁבְעָ
 שְׁמִטִּים¹ זֶה אַחֵר זֶה וְיַעֲשֶׂה יוּבֵל תִּלְמוּד לֹוֹמֵר שִׁבְעָ שְׁנִים שִׁבְעָ
 פַּעֲמִים הֵא עַד שִׁיאִמְרוּ שְׁנֵי כְּתוּבִים ואֵם לֹאוּ לֹא שְׁמַעְנוּ יַעֲנִי אֵן

a) S. אִלְתִּי בִּאֵרֵהָ.

1) וְהִיא (3) — דִּינִים מִהִמּוּכֵר H. דִּין הִמּוּכֵר (2) — בְּמִצְוֹתֶיהָ H. בְּמִצְוָה הִיא (1)
 שְׁנִים H. שְׁמִטִּים זֶה אַחֵר זֶה (4) — הַמִּצְוָה הִיא דִּין בְּתִי עֵרִי חוֹמָה וְכִבָּר הַזְּבָאֵרִי.

אחכאם ה'ה אלמצוה ונמל'ה פקדהא פי אלמסכתא אלמוצוה' להא
אעני מסכת חולין

קמזו ואלמצוה אלסאבע'ה וארבעין ומאי'ה אלאמר אלדי אמרנא
בתנטי'ה אלדס ענד דב'ח אלמיר או אלוחש והו קולה תע' (ויקרא י"ג)
ושפך את דמו וכסהו בעפר וקד תב'נת אחכאם ה'ה אלמצוה פי
סאדס חולין

קמזח ואלמצוה אלתאמנ'ה וארבעין ומאי'ה אלאמר אלדי אמרנא
בשלוח הקן והו קולה תע' (דברים כ"ז) שלח תשלח את האם ואת
הבנים תקח לך וקד תב'נת אחכאם ה'ה אלמצוה עלי אלכמאל²
פי אלפרק אלכיר מן חולין

קמזט ואלמצוה אלתאסע'ה וארבעין ומאי'ה אלתשריע' אלדי שרענא
בסימני בהמה וחיה והו אן תכון מנתר'ה משקוק'ה אלטלף וחיניד
יגוז אכלהא וכוננא מאמורין אן נמתחנהא בהדה אלסימנין מצות
עשה והו קולה (ויקרא י"א ב) זאת החיה אשר תאכלו וגו' ונץ ספרא³ (ס"ה)
אתה תאכלו אתה באכילה ואין בהמה טמאה באכילה יעני אלתי
יכון" פיהא הדה אלסימנים הי אלתי יחל' אכלהא פידל' מן' דלך
אן אלתי לא תכון פיהא הדה אלסימנין לא יחל' אכלהא" והדא לאו
הבא מכלל עשה אלדי הו עשה כמא אצלנא פלדלך קאלו בעקב
הדא אלקול אין לי אלא בעשה בלא תעשה מנין תלמוד לומר את
הגמל כמא סנבין פי מצוות לא תעשה פקד תבין אן קולה אתה
תאכלו מצות עשה ואלמעני פי הדה אלמצוה הו⁴ מא דכרת לך

a) S. יכון. — b) S. לא יחל. — c-d) B. et O. n'ont pas ce passage.

מצוה זו [בשלמות] בפרק 2) — [במסכתא המחוברת לה כלומר] מ' חולין 1)
שצונו לבדוק. H. התורה שהורנו בסימני בהמה וחיה והוא שיהו מעלות גרה 3) —
[הוא מה שזכרתי לך והוא] 5) — בו. H. ויורה מזה 4) — ... שיהיו מעלי גרה
ישאנו מצוין.

קִמַּנְךָ וְאֶלְמָצוּהָ אֱלֹהֵי־אֱלֹהֵיךָ וְאַרְבַּעִין וּמֵאִיָּה אֵלָא־מֵרֵאשִׁית אֲמַרְנָא
בְּדַפְעָה הַזֹּאת וְהַלְחִיִּים וְהַקִּיבָה מִן כָּל דְּבִיחַ נִדְבַחָה מִבְּהֵמָה מִהוֹרָה
לִכְהֵן וְהוּ קוֹלָה תַּע' (דְּבָרִים י"ג) וְזֶה יִהְיֶה מִשְׁפָּט הַכֹּהֲנִים מֵאֵת הָעָם
מֵאֵת זִכְחֵי הַזֶּבֶחַ וְקֹדֶר תִּבְנֶינָה אַחְכָּאֵם הָדָה אֶלְמָצוּהָ פִי אֶלְפֶּרֶק
אֶלְעָאֶשֶׁר מִן חוּלִין וְהָדָה לֹא תִלּוּם אֱלֹלִים

קִמַּדְךָ וְאֶלְמָצוּהָ אֶלְרַאבְעָה וְאַרְבַּעִין וּמֵאִיָּה אֵלָא־מֵרֵאשִׁית אֲמַרְנָא
בְּאַבְרָאג' רֵאשִׁית הִנּוּ וְדַפְעָה לִלְכָּהֵן וְהוּ קוֹלָה תַּע' (שֵׁם, ד') וְרֵאשִׁית
גו צֶאנְךָ תִּתֵּן לוֹ וְהָדָה אֶלְמָצוּהָ אֵינָה נִוְהַגְתָּ אֵלָא בְּאַרְץ וְקֹדֶר תִּבְנֶינָה
אַחְכָּאֵם הָדָה אֶלְמָצוּהָ כִּלְהָא פִי אֶלְפֶּרֶק אֶלְחָאֲדִי עֶשֶׂר מִן חוּלִין
קִמַּמָּה וְאֶלְמָצוּהָ אֶלְכָּאֲמֶסָה וְאַרְבַּעִין וּמֵאִיָּה אֵלְתִּשְׁרִיעַ אֶלְדִּי שְׂרַעְנָא
בְּדִינֵי חֲרָמִים וְהוּ אֵן מִן הַחֲרָמִים שִׂיא מִמָּא יִמְלֹךְ וְקָאֵל הָרִי זֶה חֲרָם
יִדְפַּע דְּלֹךְ אֶלְשִׁי לִכְהֵן אֵלָא אֵן בֵּין לְשֵׁם² פֶּאֲנָה כֹּאן חִינִיד לְבֹדֶק
הַבֵּית לֹאֲן סָתָם חֲרָמִים לִכְהֵנִים וְהוּ קוֹלָה תַּע' (וִיקְרָא כו', כ"ה) אֵךְ כֹּל
חֲרָם אֲשֶׁר יִחְרַם אִישׁ לִי מִכָּל אֲשֶׁר לוֹ מֵאֲדָם וּבִהֵמָה וּנְכֹהֲנָא עֲלֵי
כּוֹן סָתָם חֲרָמִים לִכְהֵנִים בְּקוֹלָה תַּע' (שֵׁם, כ"א) כְּשֹׁדֵה הַחֲרָם לִכְהֵן
תִּהְיֶה אַחְזוֹתוֹ וְקֹדֶר תִּבְנֶינָה אַחְכָּאֵם הָדָה אֶלְמָצוּהָ פִי תֹאמֵן עֲרֻכִּים
וְאֹל נִדְרִים

קִמַּמוֹ וְאֶלְמָצוּהָ אֶלְסָאֲדָסָה וְאַרְבַּעִין וּמֵאִיָּה אֵלָא־מֵרֵאשִׁית אֲמַרְנָא
בְּדִבְחָה אֶלְחִיּוֹאֵן³ וְחִינִיד נֹאכַל מִנָּה וְאֵן לֹא תִכּוֹן לָהּ תִּדְכִּיָּה⁴ אֵלָא
בְּאַלְדִּבְחָה כְּאַצֵּה וְהוּ קוֹלָה תַּע' (דְּבָרִים י"ב, כ"א) וּזְבַחַת מִבְּקֶרֶךְ וּמִצֶּאֱנָךְ
וְגו' כֹּאֲשֶׁר צִוִּיתְךָ וְנֶץ סִפְרִי⁵ וּזְבַחַת מֵה מוֹקֶדְשִׁין בְּשַׁחֲטָה אַף
חוּלִין בְּשַׁחֲטָה כֹּאֲשֶׁר צִוִּיתְךָ מִלְּמַד שְׁנַצְמוּוֹה מִשָּׁה עַל הוֹשֵׁט וְעַל
הַנִּגְרָתָה וְעַל רוֹב אֶחָד בַּעוֹף וְעַל רוֹב שְׁנַיִם בְּבִהֵמָה וְקֹדֶר תִּבְנֶינָה

לשחוט 3) — באר ולשם שאן זה יהיה 2) — [להוציא] ראשית הגז ולתת אתו 1)
H. ושאן לו הריגה אלא בשחיטה לבד 4) — לשחוט בהמה חיה ועוף H. ; והי
ושלא יהיה התיר אכילתם.

מצות עשה ואלמעני פי קולנא אנהא מצות עשה מא דכרת לך
 כוננא שרענא באן נדון כהדה אלסימנין ונקול הדא יחל אכלה והדא
 לא יחל אכלה כמא נץ וקאל (ויקרא כ, כה) והבדלתם בין הבהמה
 הטהרה לטמאה ואלהבדלה¹ אנמא תכון באלסימנים פלדלך יכון
 כל נוע ונוע מן הדא אלארבעה² אנואע³ אלסימנים מצוה בפני עצמה
 אעני סימני בהמה וחיה וסימני⁴ העוף וסימני חגבים וסימני⁵ דגים
 וקד בינא נצוצהם פי תסמיתיהם⁶ להא עשה עשה עלי אלאנפראד
 וקד תכנת אחכאם הדא אלמצוה איצא אעני סימני דגים פי אלפרק
 אלתאלת מן מסכת חולין

קנג ואלמצוה אלתאלתה וכמסין ומאיה אלומר אלדי אמרנא תע
 בחשבון⁷ חדשים ושנים והדה הי מצות קדוש החדש והו קולה תע
 (שמות יב, ב) החדש הזה לכם ראש חדשים וגא אלתפסיר עדות זו תהא
 מסורה לכם אעני אן הדא אלמצוה ליסת מכאלה לכל שכן ושכן
 מתל שבת בראשית אלדי כל שכן יעד סתה איאם ויעל אלסאבע
 חתי יכון כל שכן ושכן איצא ירי אלהאל פינעלה ראש חדש
 או יחסב באלחסאב אלשרעי וינעל ראש חדש או ינמר תאכיר
 אלאכיב וגירה ממא ינבני אעתבארה פיויד שהרא כל הדא אלמצוה
 לא יעמלהא אכרא גיר בית דין הגדול כאצה ובארץ ישראל כאצה
 ולדלך בטלת אלרויה ענדנא אליום לעדם בית דין הגדול כמא
 בטל תקריב אלקראבין לעדם אלמקדש ופי הדא גלטי⁸ אלמינין
 אלדין יתסמון הנא באלמשרק קראיין והדא הו⁹ אלאצל אלדי לא
 יאבה אליה איצא גמלה אלראבנין פצארו יכבטון מעהם פי עשוה

מארבע אלו 2) — והבדלתם אמנם H. ; וההבדלה לא תהיה אלא בסימנים 1)
 — . [וסימני] דגים 4) — . [וסימני] העוף 3) — . המינין והסימנין H. ; מיני הסימנים
 — . לקדש H. ; בחשבון חדשים 6) — . בקראי H. ; בקראם [להם עשה] עשה 5)
 והו השרש אשר לא ישניהו בו 8) — . ובוה טעו המינין הנקראין [פה בארץ קדם] 7)
 גם כן כל הרבנים וימששו עמהם

והו' אֲנָנָא שרענא באן נטלב הדה אלסימנים פי כל בהמה וחיה
וחיניד' יחל אכלהא והדא אלדין הו' אלמצוה וקד תבִינת אחכאם
הדה אלמצוה פי מסכת בכורות ופי מסכת חולין

קנ' ואלמצוה אלכמסינִיה ומאי'ה אלאמר אלדי אמרנא בסימני העוף
איצא והו' אן תכון בעץ אנואע מנה פקט² מבאחז' וסימני העוף לא
נאמרו מן התורה לכִנֶּהא חצלת באלאסתקרא לאֲנָנָא למא אעתברנא
נמיע אלאנואע אלתי נץ תחרימהא נועא³ נועא וגרנא פיהא כואץ
תעמֶהא ודי סימני עוף טמא פכוונא איצא שרענא⁴ באן נחכם פי
אלטיור ונקול הדא טמא והדא טהור הו' מצות עשה ונץ ספרי (צ"ה)
כל צפור טהרה תאכלו זו מצות עשה⁵ פקד תבִין מא אשרנא אליה
וקד תבִינת אחכאם הדה אלמצוה פי מסכת חולין

קנא ואלמצוה אלחאדיה וכמסין ומאי'ה אלאמר אלדי אמרנא בסימני
חגבים איצא ודי מנצוצה פי אלתורה (ויקרא י"א, כ"א) אשר לא כרעים
ממעל לרגליו לנתר בהן⁶ ומעני הדה אלמצוה מתל מא בִינָא פי
אלמצוה אלתי קבלהא ואלנץ אלדי נא פיהא הו' קולה (שם) את זה
תאכלו מכל שרץ העוף וקד תבִינת אחכאם הדה אלמצוה פי אלפרק
אלתאלת מן מסכת חולין

קנב ואלמצוה אלתאנייה וכמסין ומאי'ה הו' אלאמר אלדי אמרנא
בסימני דגים והו' נץ אלתורה והו' קולה (ויקרא י"א, ט) את זה תאכלו
מכל אשר במים ובביאן קאלו פי גמר חולין (שם) אוכל דג טמא עובר
בעשה ולא תעשה לאן מן קולה זה תאכלו שומע אני אן גירה לא
תאכלו ולאו הבא מכלל עשה עשה פקד באן אן קולה את זה תאכלו

קצת מינין ולכד' 2) — ואין מותר לאכול זולת זה. H. ואז מותר לאכול
והיותנו גם כן מצווין שנדין בעופות ונאמר זה 4) — אחר. H. אסורין מין מין 3) —
מ"ע 5) Dans notre *Sifré*, ces mots se rap-
portent au verset תאכלו טהור טהור הוא מ"ע. — טמא וזה טהור הוא מ"ע
את אלה H. cite ici le verset 6) — כל עוף טהור תאכלו
מ"מם תאכלו את הארבה.

דין ולא יכון פי חוצה לארץ בית דין שנשמך לארץ פאן חסאכנא
הדא חנינדי לים כאן יפידנא שיא בונה לאן לים לנא אן נחשב בחוצה
לארץ ונעבר שנים ונקבע חדשים אללא באלשראיט אלמדכורה כמא
בינא כי מציון תצא תורה ודבר יי מירושלים (ישעיה כ, ג) ואדא תאמל
מן לה דהן סלים נצוין אלתלמוד פי הדא אלגרין באן לה נמיע מא
קלנאה ביאנא לא אשכאל פיה וקד גאת תנביהאת פי נץ אלתורה
תדל עלי אצול אלצנאעה אלתי יעתמד עליהא פי מערפה ראשי
חדשים ועבור שנים מן דלך קולה (שמות יג, י) ושמרת את החקה הזאת
למעדה מימים ימימה קאלו מלמד שאין מעברין את השנה אלא
בפרק סמוך למועד וקאלו ומנין שאין מעברין את החדש אלא ביום
ואין מקדשין את החדש אלא ביום תלמוד לומר מימים ימימה וקאל²
תע' (שם יב, ב) לחדשי השנה קאלו חדשים אתה מחשב לשנה ואי
אתה מחשב ימים פדל אן אלזיאדה פיהא אנמא תכון שהרא כאמלא
וקאל חדש ימים קאלו ימים אתה מחשב לחדש ואין אתה מחשב
שעות וקאל (דברים יז, א) שמור את חדש האביב דל אן סנינא ינבני
אן נחרו פיהא פצול אלסנה פלדלך תכון שמסיה וקד תבינת אחכאם
הדה אלמצוה כלאה עלי אלכמאל פי אלפרק אלאל מן סנהדרין
ופי מסכת ראש השנה ופי ברכות איצא

קנד ואלמצוה אלראבעה וכמסין ומאיה אלומר אלדי אמרנא
באלעטלה פי אלסכת והו קולה (שמות כג, יב) וביום השביעי תשבת
וקד תכדר אלומר בהדה אלמצוה מראת ובין לנא תע' אן הדה
אלעטלה ען אלזשנאל לאזמה לנא ולבהאימנא ועבידנא וקד תבינת
אחכאם הדה אלמצוה פי מסכת שבת ופי מסכת יום טוב איצא
קנה ואלמצוה אלכאמסה וכמסין ומאיה אלומר אלדי אמרנא בקול
אקאויל פי יום אלסכת ענד דכולה וענד כרוזה נדכר פיהא עטמה

[ואמר ית' לחדשי השנה] אמרו חדשים 3) — הנה [ואז] חשבונו 1)

מטלמָה ואעלם אן הדא אלחסאב אלְדי נחסבה אליום פנעלם כה
 רום אלשהור ואלאעיאד לא יגוז עמלה אלא פי ארץ ישראל כאצָה
 וענד אלצראיר ובעדם אלעלמא מן ארץ ישראל חנינד יגוז לבית
 דין הסמוך בארץ ישראל אן יעבר שנים ויקבע חדשים בחוצה לארץ
 כמא פעל רבי עקיבה עלי מא תבין פי אלתלמוד ופי דלך צעובה
 שדידה ואלמעלום אבדא אלאכתריִ אַנְמא כאן בארץ ישראל והם
 אלדין יקבעו חדשים ויעברו שנים באלונה אלמנקולָה ענדהם
 ובאנתמאעהם איצא והנא אצל כביר עטים¹ גִּדָא מן אצול אלאעתקאד
 לא יעלמה ולא ישער במוצעה אלא אלראסכון פי אלעלם ודלך אן
 כוננא אליום בחוצה לארץ נחסב בצנאעָה אלעבור אלְדי באידינא
 ונקול אן הדא אליום ראש חדש והדא אליום עיד לים מן אגל
 חסאבנא נזעלה עידא בונה בל מן² קבל בית דין שבארץ ישראל
 קד קבעו הדא אליום עידא או ראם שהר ובקולדם הם אן אליום
 ראש חדש או אן אליום עיד יציר עידא או ראם שהר סוי כאן פעלהם
 דלך בחסאב או ברויה כמא גאנא אלתפסיר (ראש השנה, כה) אשר תקראו
 אתם אין לי מועדות אלא אלו יעני אלתי יקולון הם אנהא מועדות
 אפילו שונגין אפילו אנוסין אפילו מומעין כמא גאנא אלנקל ונחן
 אַנְמא נחסב אליום לנערף³ אליום אלְדי קבעו בו בני ישראל אד
 ובהדה אלצנאעָה בעינהא יחסבון ויקבעו אליום לא באלרויה ועל
 קביעתם נעמד לא עלי חסאבנא ואַנְמא חסבנא לגלויי מלתא פאפהם
 הדא גִּדָא ואנא אויד לך ביאנא לו קדרנא מתלא אן בני ארץ ישראל
 יעדמון מן ארץ ישראל תע אללה אן יפעל דלך לאנה קד צמן אן
 לא ימחי אתאר אלמלה באלגמלה ואלאסתיצאל ולא יכון תם בית

— מפני שבית דין H. ; מפנים בית דין 2) — . שרש גדול ורב מאד 1)

בני ארץ, 4) Mieux, d'après H. — . (כדי שנדע היום) שקבעו בו בני ישראל 3)
 ישראל.

אפצל כמא קאלו כל המספר ביציאת מצרים הרי זה משובח ואלנץ אלדי גאנא בהרא אלאמר הו קולה תע' (שמות יב, ח) והגדת לבנך ביום ההוא לאמר וזא אלתפסיר (מכלתא¹ כא) והגדת לבנך יכול מראש חדש תלמוד לומר ביום ההוא אי ביום ההוא יכול מבעוד יום תלמוד לומר בעבור זה בעבור זה לא אמרתי אלא בשעה שיש מצה ומרור מונחין לפניך יעני מן אול אלליל חנינדי ילומך אלאכבאר ונץ אלמכלתא² מכלל שנאמר והיה כי ישאלך בנך מחר יכול אם ישאלך אתה מגיד לו ואם לאו אין אתה מגיד תלמוד לומר והגדת לבנך אעפ"י שלא שאלך אין לי אלא בזמן שיש לו בן בינו לבין עצמו בינו לבין אחרים מנין תלמוד לומר ויאמר משה אל העם זכור את היום הזה יעני אנה אמר בדכרה מתל קולה זכור את יום השבת לקדשו וקד עלמת נצחם אפילו כלנו חכמים כלנו נבונים כלנו יודעים את התורה מצוה עלינו לספר ביציאת מצרים וקד תבינת אחכאם הדיה אלמצוה פי אכר פסחים

קנח ואלמצוה אלתאמנה וכמסין ומאיה אלאמר אלדי אמרנא באכל אלמצה פי אללילה אלכאמסה עשר מן ניסן חצר כבש הפסח או למ יחצר והו קולה תע' (שמות יב, יח) בערב תאכלו מצות ובבאין* קאלו בערב תאכלו מצות הכתוב קבעהו חובה וקד תבין פי פסחים אן אכילת מצה בלילה הראשון חובה מכאן ואילך רשות³ וקד תבינת אחכאם הדיה אלמצוה פי מסכת פסחים

קנט ואלמצוה אלתאסעה וכמסין ומאיה אלאמר אלדי אמרנא באלעטלה פי אול יום מן פסח והו קולה תע' (שמות יב, ו) וביום הראשון מקרא קדש ואעלם* אן הדיה אלמקדמה די אן כל מא קאל אללה

1) H. מספר. — 2) Ne se trouve pas dans notre [ואו מחייב] אתה לספר *Mekilla*. Cf. éd. Friedmann, 22b, note 20. — 3) ויכבאור אמרו בערב תאכלו מצות הכתוב קבעהו חובה מכאן ואילך רשות] וכבר התבאר בפסחים שאכילת מצה בלילה הראשון חובה מכאן ואילך רשות].

הוא אליו וגלגלתה ומכאנתה לסאיר אל'אם אלמתקדמה לה
ואלתי תאתי בעדה והו קולה תע' (שמות כ, יח) זכור את יום השבת
לקדשו יעני אדכרה* דכרא תקדיסא ותעטימא והדה הי מצות קדוש
היום ונץ אלמכלתא (שם) זכור את יום השבת לקדשו בכרכה
ובביאן¹ קאלו זכרהו על היין וקאלו² איצא קדשהו בכניסתו וקדשהו
ביציאתו יעני אלהבדלה אנהא גו מן זכירת שבת אלמפרוצה³ וקד
תב'נת אחכאם הדה אלמצוה פי אכר פסחים ופי מואצע מן ברכות⁴
ושבת

קנו ואלמצוה אלסאדסה וכמסין ומאיה אלאמר אלדי אמרנא באזאלה
אלכמיר מן מנאזלנא פי אליום אלראבע עשר מן ניסן והדה הי
מצות השבתת שאור והו קולה תע' (שמות יב, טו) ביום הראשון תשביתו
שאר מבתיכם ויסמונהא* אלחכמים איצא מצות ביעור יענון ביעור
חמץ ופי גמר סנהדרין מן גמרא דבני מערבא קאלו חמץ חייבין
עליו עשה ולא תעשה עשה על ביעורו דכתיב תשביתו שאר
מבתיכם ולא תעשה דכתיב שאור לא ימצא בבתיכם וקד⁵ תב'נת
אחכאם הדה אלמצוה פי אול פסחים

קנו ואלמצוה אלסאבעה וכמסין ומאיה אלאמר אלדי אמרנא בוצף
יציאת מצרים פי אללילה אלכאמסה עשר מן ניסן פי אול אלליל
חשב טלאקה לסאן אלואצף וכיפמא זאד פי אלקול ובסמ אלחאל
פי תעטים מא פעל בנא ומא נארו עלינא אלמצרין וכיף אנתקם
אללה לנא מנהם ופי שכרה תע' עלי מא אולאנא מן אלאחסאן כאן

זכרהו זכרון קדוש וכבוד [וזאת היא מצות קדוש היום ולשון המכלתא זכור
— זכרהו וקדשהו בכרכה H. את יום השבת לקדשו בכרכה] ובכאור אמרו
זכירת שבת המצווה 3) — [ואמרו גם כן קדשהו] בכניסתו [וקדשהו] ביציאתו 2)
[והחכמים יקראו אתה] 5) — אחרים [מברכות ושבת] 4) — ומתקנת מצותיה H.
גם כן מצות בעור כלומר בעור חמץ ובגמר סנהדרין מן גמרא דבני מערבא אמרו
חמץ חייבין עליו עשה ולא תעשה עשה על בעורו דכתיב תשביתו שאר מבתיכם
עליו עשה ולא תעשה דכתיב שאר לא ימצא בבתיכם] הנה התכארו.

פי דלך¹ ולא יגלמך קולהם (מנחות סו) מצוה לממני יומי ומצוה לממני שבועי פתטנא שתי מצוות לאן כל גו וגו מן אנזא אי מצוה כאן להא אנזא מצוה לעשות דלך אלזו מנהא ואנמא כאן תכון שתי מצוות לו קאלו מנין הימים מצוה ומנין השבועות מצוה והדא מא לא כפא בה למן² יתחריי פי³ אלכלאם לאנך אדא קלת ילזם אן יפעל כדא וכדא פלים ילזם מן⁴ הדא אלקול אן דלך אלפעל מצוה בפני עצמה ודלילך אלואצח עלי דלך כוננא נעד⁵ אלשבועות⁶ איצא כל לילה פי קולנא⁷ שהן כך וכך שבועות וכך וכך ימים ולו כאנת אלשבועות מצוה בפני עצמה למא⁸ ירתבו ערדהא גיר פי ליאלי אלשבועות פקט וכאן יכון להמא שתי ברכות אשר קדשנו במצוותיו וצונו על ספירת ימי⁹ העומר ועל ספירת שבועי העומר ולים אלאמר כדלך כל אלמצוה הי ספירת העומר ימיו ושבועיו כמא פרץ והדה אלמצוה לא תלום אלנסא

קסב ואלמצוה אלתאניה וסתין ומאיה אלאמר אלדי אמרנא באלעמלה יום עצרת והו קולה (ויקרא כג, כא) וקראתם בעצם היום הזה מקרא קדש

קסג ואלמצוה אלתאלתה וסתין ומאיה אלאמר אלדי אמרנא באלעמלה אול יום מן תשרי והו קולה (ויקרא כג, כד) בחדש השביעי באחד לחדש יהיה לכם שבתון וקד תקדום לנא נץ קולהם האי שבתון עשה הוא

קסד ואלמצוה אלראבעה וסתין ומאיה אלאמר אלדי אמרנא באלציאם פי עאשר תשרי והו קולה תע¹⁰ ויקרא יו, כט) תענו את נפשיכם

a) B. ענד מן. — b) Manque dans B. et S.

— לא יתחייב (מוה המאמר) 2) — [והאמת הוא מה שעשו בוה] ואל יטעך 1)
לא היו מסדרין 5) — [באמרנו] שהם כך וכך 4) — מונים [השבועות] גם כן 3)
על ספירת ימי העומר 6) — ממנין אלא בלילי

פיה מקרא קדש¹ נא פי תפסירה קדשהו ומעני קדשהו אן לא תעמל
 פיה צנאעָה אלא מא יכתֶן כאלאכל כמא בִין אלנֶן וקד תקדֶם לך
 נֶן קולחם האי שבתון עשה הוא יעני אן כל יום יקול אללָה פיה
 שבתון מתל לו קאל שבות או תשבות והדה כלָהא אואמר באלעמלָה
 ושבתות יי סֶמו אִיאם אלמועדים כלָהא אעני ימים מוּבִים וקד כתר
 פי אלתלמוד קולחם יום מוּב עשה ולא תעשה הוא יעני אן אלעמלָה
 פי כל יום מוּב מצות עשה היא ועמל אלצנאעָה אלמחשורה² פיה
 מצות לא תעשה פלדלך מן עמל פיה צנאעָה מחשורה³ תעדִי עלי
 עשה ועלי לא תעשה וקד תבִינת אחכאם הדה אלמצוה אעני
 אלשביתה פי מסכת יום מוּב

קס ואלמצוה אלסתינָה ומאיָה אלאמר אלדִי אמרנא באלעמלָה פי
 אליום אלסאבע מן חג הפסח והו קולה תעִי (שמות יב, יו) וביום השביעי
 מקרא קדש

קסא ואלמצוה אלחאדיָה וסתִין ומאיָה אלאמר אלדִי אמרנא בספירת
 העומר והו קולה תעִי (ויקרא כג, טו) וספרתם לכם ממחרת השבת ואעלם
 אן כמא אלום בית דין⁴ עדִ שני יובל שנה ושנה שמטה שמטה כמא
 בִינָא פי מא תקדֶם כדלך ילום כלִ ואחר וואחד מנָא עדִ אִיאם
 אלעומר יום יום ושבע שבוע לאנָה קאל (שם, יו) תספרו חמשים יום
 וקאל (דברים יו, ט) שבעה שבועות תספר לך וכמא עדר אלשנים
 ואלשמשים מצוה אחת כמא בִינָא כדלך ספירת העומר מצוה אחת
 וכהדא עדָהא כלִ מן כאן קבלנא במצוה אחת ואלחֶק* הו מא פעלוה

a) B. et S. מחרודה. — b) S. מחרודה.

1) ודע שזאת ההקדמה היא שכל מה שאמר בו השם מקרא קדש] בא בפירושו 1)
 מלאכה 3) — H. המונבלת. — 2) קדשהו] וענין קדשהו]
 והוא אמרו ית' וספרתם לכם ממחרת השבת ודע שכמו 4) — H. מונבלת. —
 שחייב בית דין] למנות

אלמצוה והי אלשבייתה כלֵּהא פי מסכת יום טוב אמַּא אלשבייתה אלמפרוצה¹ פי אלשבת ויום הכפורים פהי איצא תלך אלשבייתה בעינהא וזיארדאת כתיירה לאַן לם יבח פי הדין אליומין אוכל נפש והי איצא אשיא חלאל ביום טוב וחראם בשבת ואן לם תכן אוכל נפש כמא תבִין פי מסכת יום טוב

קסח ואלמצוה אלתאמנה וסתין ומאיֵה אלאמר אלדי אמרנא באלסכן פי אלסוכה שבעת ימים פי אַאם אלחג כלֵּהא והו קולה תע' (ויקרא כג, טב) בסכת תשבו שבעת ימים וקד תבִינת אחכאם הדה אלמצוה פי אלמסכתא אלמוצועה לדלך אעני מסכת סוכה והדה אלמצוה לא תלום אלנסא

קסט ואלמצוה אלתאסעה וסתין ומאיֵה אלאמר אלדי אמרנא במסך אללולב ואלפרח בה לפני יי והו קולה תע' (ויקרא כג, ט) ולקחתם לכם ביום הראשון וקד תבִינת אחכאם הדה אלמצוה פי מסכת סוכה והנאך תבִין אן לא תלום הדה אלמצוה שבעת ימים גיר פי אלמקדש אמַּא פי סאיר אלארץ² פי יום ראשון פקט הו אלדי ילום מן התורה והדה אלמצוה לא תלום אלנסא

קע ואלמצוה אלסבעינֵה ומאיֵה אלאמר אלדי אמרנא בסמאע צות אלשופר פי אֵל יום מן תשרי והו קולה פיה (במדבר כט, א) יום תרועה יהיה לכם וקד תבִינת אחכאם הדה אלמצוה פי מסכת ראש השנה והי לא תלום אלנסא

קעא ואלמצוה אלחאדיֵה וסבעין ומאיֵה אלאמר אלדי אמרנא בדפע מחצית השקל כלֵּ סנה והו קולה תע' (שמות ל, יב) ונתנו איש כפר נפשו ליי כפקד אתם וקאל זה יתנו ובִין* הו אן הדה אלמצוה לא

a) B. אלבלאר.

בשאר הארצות H. ; בשארית הארץ 2) — .המוטלת H. ; השבייתה המצוה 1)

וְגַם אֶל־תַּפְסִיר פִּי סִפְרָא ^(ע^b) תַּעֲנוּ אֶת נַפְשֵׁיכֶם עֲנוּי שְׁהוּא אֲבוּר
נֶפֶשׁ וְאִיזוּהוּ זֶה אֲכִילָה וְשִׁתִּיָּה וְכִדְלֹךְ גַּם אֲלִנְקֹל אֲנִי אֲסוּר בִּרְחִיצָה
וְסִיכָה וּבִנְעִילַת הַסְנַדִּל וּבִתְשִׁמִּישׁ הַמָּטָה וְאֵן אֲלַעֲטִלָּה לְאֻמָּה¹ מִן
הָדָה אֲלֹא־פַעֲאֵל כִּלְהָא מִן קוּלָּה פִּיה ^(שם כג, לב) שֶׁבֶת שֶׁבֶתוֹן הוּא לָכֶם
וְעִנִּיתֶם אֶת נַפְשׁוֹתֵיכֶם כֹּאֲנִי יִקּוּל אֵן יִלּוּם פִּיה אֲלִשְׁבִּיתָה אֲלִמְכַתְצָה
בֶּאֱלֻצְנָאִיעַ וְאֲלֹא־שִׁנְאֵל וְאֲלִשְׁבִּיתָה אֲלִמְכַתְצָה בְּגִדָא אֲלֹנְסִם וְקוֹאֲמָה
וְלִדְלֹךְ קָאֵל שֶׁבֶת שֶׁבֶתוֹן וְנֶקֶץ סִפְרָא ^(יג^b) מִנִּין שִׁיּוֹם הַכַּפּוּרִים אֲסוּר
בִּרְחִיצָה וּבִסִּיכָה וּבִתְשִׁמִּישׁ הַמָּטָה תִּלְמוּד לֹמֵר שֶׁבֶת שֶׁבֶתוֹן יַעֲנִי
עֲמֹל הָדָה כִּלְהָא חֲתִי יִחְצֹל אֲלַעֲנוּי

קִסָּה וְאֲלִמְצוּה אֲלִכְאֻמְסָה וְסִתִּין וּמֵאִיָּה אֲלֹא־מֵר אֲלִדִּי אֲמֵרְנָא
בֶּאֱלַעֲטִלָּה פִּי הָדָא אֲלִיּוֹם מִן אֲלֻצְנָאִיעַ וְאֲלֹא־שִׁנְאֵל וְהוּ קוּלָּה ^(ויקרא יז, לא)
שֶׁבֶת שֶׁבֶתוֹן הִיא לָכֶם וְקֵד בִּינָא מֵרָאֵת קוּלָּהֶם הֵאֱי שֶׁבֶתוֹן עֲשֵׂה הוּא
קִסּוֹ וְאֲלִמְצוּה אֲלִסְאֻדְסָה וְסִתִּין וּמֵאִיָּה אֲלֹא־מֵר אֲלִדִּי אֲמֵרְנָא
בֶּאֱלַעֲטִלָּה פִּי אֲלִיּוֹם אֲלֹאֲלֵל מִן חַג הַסּוּכוֹת וְהוּ קוּלָּה ^(ויקרא כג, לה) בְּיוֹם
הָרֵאשׁוֹן מִקְרָא קֹדֶשׁ

קִסּוֹ וְאֲלִמְצוּה אֲלִסְאֻבָּעָה וְסִתִּין וּמֵאִיָּה אֲלֹא־מֵר אֲלִדִּי אֲמֵרְנָא
בֶּאֱלַעֲטִלָּה פִּי אֲלִיּוֹם אֲלִתְאֻמֵּן מִן חַג הַסּוּכוֹת וְהוּ קוּלָּה תַּעֲ¹ ^(ויקרא כג, לו)
בְּיוֹם הַשְּׁמִינִי מִקְרָא קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם וְאֲעֵלֶם אֵן הָדָה אֲלִשְׁבִּיתָה
אֲלִמְפְּרוּצָה עֲלִינָא פִּי כָּל יוֹם וְיוֹם מִן הָדָה אֲלִסְתָּה אִיָּאִם חֲכֻמָּהָ
פִּי כָּל יוֹם טוֹב מִנְהָא חֲכָם וְאֶחָד וְלֹא² יִכְתֹּץ יוֹם דִּין אֲכֹר בִּשְׁבִיתָה
גִּיר תִּלְךְ אֲלִשְׁבִּיתָה וְכִדְלֹךְ אוֹכֵל נֶפֶשׁ מִבֶּאֱח לֵנָא אֲלֹא־שִׁנְאֵל בַּה
פִּי כָּל יוֹם טוֹב מִנְהָא³ וְלֹא יִכְתֹּץ יוֹם דִּין יוֹם וְלִדְלֹךְ יִכּוּן פִּקָּה הָדָה
אֲלִשְׁבִּיתָה פִּקָּה וְאֶחָד יַעֲם כָּל יוֹם טוֹב³ וְקֵד תִּכְבִּינָת אֲחֻכָּאִם הָדָה

ואין מיוחד כל יום ויום בשביתה 2) — מיוחדת H. ; השביתה היא מחויבת 1)
בכל יום טוב [מהם ואין הבדל 3) — ולא יחוד להם H. . . ; וזולת השביתה ההיא
בין יום ליום ולפי זה יהיה דין זאת השביתה דין אחד שיכלול כל יום טוב] וכבר
התבאר,

עמלק ונץ¹ ספרי² (קה) איצא שום תשים עליך מלך מצות עשה וגא
 אלתפסיר אן קולה³ שום תשים עליך מלך שתהא אימתו עליך
 ואא נעתקד⁴ פיה מן אלתעמים ואלאכבאר ואלגאללה אלגאיה
 אלעטימה אלתי לא בעדהא עטמה חתי אן מנולתה תכון ענדנא
 אעטם מן מנולה אלנבי מן⁵ סאיר אלנביא אלדין יעאצרונה ובביאן
 קאלו מלך קודם לנביא ומתי מא אמר הדא אלסלטאן באמר לא
 יעאנדה⁶ אמר שרעי פילום אמתתאל אמרה ומן תעדי עלי אמרה
 ולם ימתתלה פמבאח לסלטאן אן יקתלה באלסיף⁷ כמא סגלו
 אבאונא עלי אנפסהם וקאלו (יהושע א, יח) כל איש אשר ימרה את פיך
 וגו' יומת וכל מורד במלכות כאן⁸ מן כאן דמה מבאח ללסלטאן
 אלמקדם תקדמה שרעייה וקד תבנית אחכאם הדא אלמצוה כללה
 פי תאני סנהדרין ואול בריתות וסאבע סומה

קעד ואלמצוה אלראבעה וסבעין ומאיה אלאמר אלדי אמרנא
 בטאעה בית דין הגדול ואלאקתרא⁹ בכל מא יאמרון בה מן חלאל
 וחראם ולא פרק פי דלך בין אלשי אלדי ירונה או אלשי אלדי
 יסתכרוננה בקיאם מן אלמקאיים אלשרעייה או אלשי אלדי ינמעון
 עליה סד¹⁰ צריעה או בחסב חאלה מא ממא ירונה אן דלך צואב ואן
 פיה תקויה ללשרע אלכל ילומנא אמתתאלה ואלעמל בה ואלוקוף
 ענד קולהם ולא נתעדיה והו קולה תע' (דברים יח, יא) על פי התורה
 אשר יורוך וגו' ונץ ספרי¹¹ (קה) ועל המשפט אשר יאמרו לך תעשה
 זו מצות עשה וקד תבנית אחכאם הדא אלמצוה פי אכר סנהדרין

a) S. לא נדאפעה ולא נעאנדה.

[ולשון ספרי גם כן שום תשים עליך מלך מצות עשה ובא הפרוש שאמרו] 1)
 ומשאר H.; ומשאר הנביאים 3) — ושיאיים לבנו H.; ושנאמין בו 2) — שום תשים
 [איזהו שיהיה] 5) — שאמרו ישראל H.; להרוג [בחרב] כמו שדרו אבותינו 4) —
 אסור תורה H.; שהוא סיג לתורה 6) — דמו.

תלום אלנסא לאן קאל אלנץ¹ כל העובר על הפקודים וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי אלמסכת אלמוצועה להא אעני מסכת שקלים והנאך תבין אן הדה אלמצוה אינה נוהגת אלא בפני הבית קעב ואלמצוה אלתאניה וסבעין ומאיה אלאמר אלדי אמרנא בטאעה כל נבי מן אלאנביא עאם ואמתתאל כל מא יאמר בה ולו אמר בכלאף אלשריעה או גמלה שראיע מן הדה אלמצוות ובשרט אן יכון דלך לפי שעה לא אן יאבד זיאדה או נקצאנא עלי מא בינא פי צדר תאליפנא פי שרה אלמשנה ואלנץ אלדי גא בה הדה אלאמר הו קולה תע' (דברים יז, טו) אליו תשמעון ונץ ספרי (ק^b) אליו תשמעון אפילו אמר לך לעבור על אחת מכל מצוות האמורות בתורה לפי שעה שמע לו ואלדי יתעד' עלי הדה אלמצוה ילזמה מיתה בירי שמים והו קולה תע' (שם, יט) והיה האיש אשר לא ישמע אל דברי אשר ידבר בשמי אנכי אדרש מעמו וקד תבין פי סנהדרין (טו^a) אן שלשה מיתתן בירי שמים העובר על דברי נביא ונביא שעבר על דברי עצמו והכובש נבואתו ואלכל מן קולה אשר לא ישמע אל דברי קאלו קארי ביה לא* ישמע לא ישמע לא ישמע² לא ישמיע וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי אכר סנהדרין

קעג ואלמצוה אלתאלתה וסבעין ומאיה אלאמר אלדי אמרנא בתקדים סלטאן עלינא מן ישראל יגמע כל מלתנא וידבר גמלתנא והו קולה תע' (דברים יז, טו) שום תשים עליך מלך וקד תקדם לנא נץ קולחם פי ספרי שלש מצוות נצטוו ישראל בשעת כניסתן לארץ למנות להן מלך ולבנות להם בית הבחירה ולהכרית זרעו של

a) Mss. כלמתנא ; nous avons mis מלתנא, d'après la version hébraïque.

[ומבואר הוא שזאת המצוה אין הנשים חייבות בה לפי שאמר הכתוב] כל 1) — [לא ישמע לא ישמע לא ישמיע 2) — העובר.

בכל שעריך ונָקֶץ ספרי (א¹) מנין שממנין בית דין אחד לכל ישראל תלמוד לומר שופטים ושוטרים תתן לך ומנין שממנין אחד על גבי כולן תלמוד לומר תתן לך ומנין שממנין בית דין לכל שבט ושבט תלמוד לומר בכל שעריך רבי שמעון בן גמליאל אומר לשבטיך ושפטו מצוה על כל שבט ושבט להיות דין את שבטו ושפטו את העם על כרחן וקד תכבֹּד אלאמר בתקדמה שבעים זקנים והו קולה תע' למשה (במדבר יא, יו) אספה לי שבעים איש וקאלו ז"ל (ספרי² כה) כל מקום שנאמר לִי הרי הוא קיים לעולם וכהנו לי וגו' (שמות כח, טא) יעני אֲנִי אמר דאים ואינה מצוה לפי שעה בל ילום הדא עלי מרור אלהרר ואעלם אן הדיה אלתקדמאת כלִּהא אעני סנהדרין גדולה וקטנה ובית דין של שלשה וגיראה מן אלתקדמאת אַמא תכון כלִּהא בארץ ישראל צרורה* ואין סמיכה בחוצה לארץ¹ פאדא צִחַת אלסמיכה בארץ ישראל כאן לאולאיך אלסמוכין אן יחכמו בארץ ובחוצה לארץ והדא* הו מעני קולהם סנהדרין נוהגת בארץ ובחוצה לארץ² לכן לא יחכמו פי דיני נפשות לא בארץ ולא בחוצה לארץ אלא אן כאן בית הבחירה עומד כמא ביִנא פי צדר הדיה אלמקאלה ונָקֶץ ספרי (ב³) פי קולה תע' פי מכה נפש בשונה (במדבר לה, כט) והיו אלה לכם לחקת משפט לדרתיכם בכל מושבתיכם בחוצה לארץ יכול אף ערי מקלט יהיו נוהגות בחוצה לארץ תלמוד לומר אלה הדינין נוהגות בין בארץ בין בחוצה לארץ וערי מקלט אין נוהגות אלא בארץ³ וקד תביִּנַת אחכאם הדיה אלמצוה כלִּהא פי מסכת סנהדרין

קעז ואלמצוה אלסאבעה וסבעין ומאיִה אלאמר אלִּדי אמר אלחכאם⁴

לדורו ענין אמרם 2) — .בהכרח ואין סמיכה בחוצה לארץ] וכשנתקיימה 1) — .סנהדרין נוהגת בארץ ובחוצה לארץ] אבל לא ידינו 3) Ce passage est moins complet dans notre *Sifré*. — 4) לכל הדיינין ; H. דינין.

קעה ואלמצוה אלכאמסה וסבעין ומאיה אלאמר אלדי אמרנא
 כתבע אלאכתר אדא וקע אלאכתלאף בין אלעלמא פי חכם מן
 אלאחכאם אלשרעיה כלאה וכדלך נתבע פי אלחכם אלגזא איצא
 אעני פי חכם בין ראובן ושמעון מתלא אדא וקע אלכלאף בין דייני
 עירם הל שמעון הו אלחייב או ראובן נתבע אלאכתר והו קולה תע
 (שטות כג, ב) אחרי רבים להטת ובביאן קאלו רובא דאוריתא (חלין א יא)
 וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה ופקההא פי מואצע מן סנהדרין
 קעו ואלמצוה אלסאדסה וסבעין ומאיה אלאמר אלדי אמרנא
 בתקדים חכאם ינפדון ואומר אלשריעה ויגברון אלחאירין ען אלחך
 עליה ויאמרון באלמערוף וינהון² ען אלמנכר ויקימון אלחדוד עלי
 אלמתעי חתי לא תכון ואומר אלשריעה ונאיההא מפתקדה
 לאמאנה כל שכך ושכך ומן שראיט הדה אלמצוה אן יכון הולא
 אלמקדמון טבקה אעלי מן טבקה ודלך באן יקדם פי כל בלאד
 תלאתה ועשרין דיאן מנתמעין כללהם פי מוצע ואחד פי באב
 אלמדינה אלתי תצלח להדא אלעדד והדה הי סנהדרין קטנה ויקדם
 פי ירושלים בית דין גדול מן סבעין דיאן ויקדם ואחד עלי אולאיך
 אלסבעין והו ראש ישיבה והו אלדי יסמונה אלחכמים נשיא איצא
 ויכון אלכל מנתמעין פי מוצעהם³ אלכאף בהם ומוצע קליל אלעדד
 לא יצלח לסנהדרי קטנה פלא בד אן יקדם פיה שלשה ינפדון
 אלאחכאם אלצנאר וירפעון אלכבאיר למן פוקהם וכדלך יקדם
 אלמחתסבין יטופן עלי אלאסואק ויפתקדון אחואל אלנאם פי
 מעאמלאתהם חתי לא יטלם אחד ולו פי אליסיר ואלאמר אלדי נא
 בהדה אלמצוה הו קולה תע' (דברים יז, יח) שפטים ושטרים תתן לך

— ויחזורו H. ; ויזהירו מרע 2) — פרטי וגם כן רוצה לומר] כרין [בין] 1)
 H. ; וכמו זה ימנו שומרים יסובבו 4) — במקום אחר H. ; במקומם המיוחד 3)
 . . והם ימנו שוטרים.

אלחד ונוגב אלחך ואן נבאלג פי דלך גאיִה אלקדרה לילא ננפד חך באִל קול בעגלה פנהלך¹ אלכרי והו קולה תע' (דברים יג, טו) ודרשת וחקרת ושאלת היטב והנה אמת נכון הדבר וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה ופנונהא וכיף תכון אלחקירות וכיף תכון אלדרישות ומא ילום פי אלמכאלגה פי דלך וכיף תתבת אלשהאדה או תנדפע בחסב הדיא אלתקצי פי מסכת סנהדרין

קפ ואלמצוה אלמופיה תמאנין ומאיִה אלאמר אלדי אמרנא באן ננול² אלעקאב באלשהוד אלדין שהדו באלבאטל מתל מא ראמו אן יפעלו בשהאדתהם והו קולה תע' (דברים יט, יט) ועשיתם לו כאשר זמם לעשות לאחיו והדיא הו דין עדים וזממין אן שהדו בתגרים מאל גרמנאהם מתלה ואן שהדו במא יוגב אלקתל קתלנאהם בתלך אלמיתה ואן שהדו במא יוגב אלצרב צרבנאהם וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה ומא יקע פיהא מן אלמסאיל וכיף יצה עלי אלשהוד אנהם וזממין חתי יחכם פיהם בהדיא אלחכם פי מסכת מכות

קפא ואלמצוה אלחאדיה ותמאנין ומאיִה אלאמר אלדי אמרנא בעריפת עגלה אדיא וגדנא פי אלפחץ מקתולא לס יעלם מן קתלה והו קולה תע' (דברים כא, א) כי ימצא חלל באדמה והדיא הו דין עגלה ערופה וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי אלפרק אלאכיר מן מסכת סוטה

קפב ואלמצוה אלתאנייה ותמאנין ומאיִה אלאמר אלדי אמרנא באפראד³ שש ערי מקלט לתכון מעדה למכה נפש בשגנה ואן תצלח אלטרק* נחואה ותומו ולא יתרך פיהא מא יעוק אלהארב ען אלגרי⁴ והו קולה תע' (דברים יט, ג) תכין לך הדרך ושלשת את גבול

להבדיל (3) — שנחייב מן העונש H; שנקיים העונש (2) — והמית H; ונמית (1) ושיהיו הדרכים אליהם מתוקנים וסלולים ולא יעוב בהם (4) — להכין H; שש מה שימנע הבורח מלרוץ.

באלתסויה בין אלכצום ואן יקר כל ואחד מנהם עלי מול כלאמה
 או קצרה והו קולה תע' (ויקרא יט, טו) בצדק תשפט עמיתך ונא
 אלתפסיר פי ספרא (י"ע) שלא יהא אחד מדבר כל צרכו ואחד אתה
 אומר לו קצר דברייך והוא אחד אלאגראן אלתי ישתמל עליהא
 הוא אלאמר ופיה איצא אן כל שכן מאמור כאן ידון דין תורה
 אדא כאן עאלמא כדלך ונאשכ² אלכצום אלכצאם בין ידיה ובכיאן
 קאלו אחד דן את חבריו דבר תורה שנאמר בצדק תשפט עמיתך
 ופיה איצא אן ילום אן ידון את חברו לכף זכות ולא יתאול אפעאלה
 ואקואלה אללא לביר ופצל³ וקד תבנית אנראן הוא אלאמר פי
 מואצע מתפרקה מן אלתלמוד

קעח ואלמצוה אלתאמנה וסבעין ומאיה אלאמר אלדי אמרנא
 בתודיה אלשהאדה בין ידי אלחכאם בכל מא נעלמה סוי כאן פי
 דלך הלאך⁴ אלמשהוד עליה או ננאה אלמשחוד⁵ לה פי מאלה
 או רוחה ילזמנא תודיה דלך כללה ואעלאם אלחכאם במא ראינאה
 או סמענאה וקד געלו דלילהם עם עלי לזום תודיה אלשהאדה מן
 קולה תע' (ויקרא ה, א) והוא עד או ראה או ידע ואלמתעדוי עלי הדה
 אלמצוה והו אן יכתם אלשהאדה דנכה כביר והו קולה תע' (שם)
 אם לזא יגיד ונשא עונו והוא שי עלי אלעמום פאן כאנת אלשהאדה
 אלתי כתמהא עדות ממון וחלף עליהא אלשהאד מע כתמאנה לזמה
 קרבן עולה ויורד כמא בן אלנץ ובאלשראיט אלמדכורה פי שבועות
 וקד תבנית אחכאם הדה אלמצוה פי סנהדרין ופי שבועות⁶

קעט ואלמצוה אלתאסעה וסבעין ומאיה אלאמר אלדי אמרנא
 בתקצי שהאדה אלשהוד ואלמכאלגה פי אלבחת ענהא וחיניד נקים

יודע בזה וכשהביאו הבעלי דינין את ריבם לפניו 2) — ובא. H. ; וכו גם כן 1)
 או הצלת 5) — מיתת H. ; הפסד למי 4) — לשוב ולזכות 3) — . ובביאור ...
 בסנהדרין [ובשבועות] 6) — . ומי שהעדות לטובתו בממונו או בנפשו

(10^b) מנין אתה אומר שאם קצין אשרה והחליפה אפילו עשר פעמים שחייב לקצצה ת"ל אבד תאבדון וקאלו הנאך ואבדתם את שמם מן המקום ההוא בארץ ישראל אתה מצווה לרדוף אחריהן ואין אתה מצווה לרדוף אחריהן בחוצה לארץ

קפו ואלמצוה אלסאדסה ותמאנין ומאייה אלאמר אלדי אמרנא בקטל אנשי עיר הנדחת וחרק אלבלד בנמיע מא פיה והדא הו דיין עיר הנדחת והו קולה תע' (דברים יג, יז) ושרפת באש את העיר ואת

כל שללה וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי מסכת סנהדרין קפו ואלמצוה אלסאבעה ותמאנין ומאייה אלאמר אלדי אמרנא בקטל שבעה עממין ואבאדתהם אז הם כאנו אצל עבודה זרה ואסמקשהא^a אלאול והו קולה תע' (דברים כ, יז) כי החרם תחרימם ובין לנא פי נצוץ כתירה אן עלה דלך כילא נתעלם מן כפרהם וקד כתרת אלנצוץ פי אלתחריץ¹ עלי קתלהם ואלתאכיד פיה ומלחמתם מלחמת מצוה ולעל טאן יטן אן הדא מצוה שאינה נוהגת לדורות אז ושבעה עממין קד באדו והדא אנמא יטנה מן לס יתחצל לה מעני נוהג לדורות ואינו נוהג לדורות ודלך אן אלאמר אלדי ינקצי בחצול גאיתה דון אן יכון דלך מקיד בזמאן מא פליס יקאל פיה אינו נוהג לדורות לאנה נוהג פי כל דור יוגד פיהא אמבאן דלך אראית אדא אבאד אללה נסל עמלק בנמלתה וקטעה ען אכרה כמא סיכון במהרה בימינו עלי מא קד צמן לנא תע' (שמות יז, יד) כי מזה אמחה וגו' אנקול* חנינד אן קולה (דברים כה, יט) תמחה את זכר עמלק אינו נוהג² לדורות הדא לא יקאל כל הו נוהג בכל דור ודור טאל מא יוגד נסל עמלק יקטע וכדלך קתל שבעה עממין ואבאדתהם

a) B. et S. ואסתקצהא; O. ואסמקשהא.

להנאמר או שאמרו תמחה 2) — לרמוז על זה ר"ל H. לזרו על הריגתם 1) את זכר עמלק אינו נוהג לדורות זה

ארצך וקד תבנית אחכאם הוה אלמצוה פי סנהדרין ומכות ושקלים וסוטה וקד דכרנא קולהם ערי מקלט אין נודהות אלא בארץ קפג ואלמצוה אלתאלתה ותמאנין ומאיה אלאמר אלדי אמרנא באן נדפע בלאד ללוים יסכנוהא או וליס להם סהם פי אלארץ והו קולה תע' (בסדרו לה ג) ונתנו ללוים וגו' ערים לשבת והדה¹ אלבלאד איצא אעני ערי הלויים הי ערי מקלט וקולטות עלי צפה מכתצה² בהא³ כמה תבין פי מכות

קפד ואלמצוה אלראבעה ותמאנין ומאיה אלאמר אלדי אמרנא באזאלה אלעואיק ואלמעאתר מן נמיע מסאכנא ודלך באן נכני חאיטא דאירא חול אלסמוח וחול אלאבאר ואלמטאמיר ונחוהא חתי לא יקע אלעאתר פידה או מנהא וכדלך מואצע אלגדור כלאה תבני ותצלח חתי ירתפע אלגדיר והו קולה תע' (דברים כב, ח) ועשית מעקה לגנך ונץ ספרי⁴ ועשית מעקה מצות עשה וקד תבנית אחכאם הוה אלמצוה פי מסכת קמא

קפה ואלמצוה אלכאמסה ותמאנין ומאיה אלאמר אלדי אמרנא באבאדה אלמעאכד וביותהא כלאה באנואע אלאבאדה ואלתתליך באלכסר ואלחרק ואלהרם ואלקטע וכל נוע במא יצלח⁵ לה אעני במא יכון אכלג פי דמארה ואסרע ואלגרץ אן לא נתרך להא אתרא והו קולה תע' (דברים יב, ב) אבד תאבדון את כל המקמות וקאל* איצא (שם ז, ה) כי אם כה תעשו להם מזבחותיהם תתצו⁶ וקאל איצא (שם יב, ג) ונתצתם את מזבחתם ולמא אן אננר פי נץ גמר סנהדרין (צ⁷) קולהם מצות עשה דעבודה זרה מאי קאלו עלי נהה אלססתפדהאם בע"ז מאי מצות עשה איכא תרגמא רב הסדא ונתצתם ונץ ספרי

1) מיותר (בהם כמו שהתבאר) 2) — ואלו (הערים גם כן כלומר) ערי הלויים.
— (ואמר גם כן כי אם כה 4) — במה (שראוי לו רוצה לומר במה) שיהיה 3)
תעשו להם מזבחותיהם תתצו).

של עמלק הי מלחמת מצוה איצא' וקר תב'נת אחכאמהא פי אלפרק
אלתאמן מן סומה

קפט ואלמצוה אלתאסעה ותמאנין ומאי'ה אלאמר אלדי אמרנא
בתדכאר מא פעל בנא עמלק מן מבאדרתה ללשר' ואן נקול' דלך
פי כל וקת ווקת ונחרך אלנפס באלאקאויל לקתאלה ונרעו אלנאם
לעדאותה חתי לא ינסי אלאמר ולא תצעף בנצתה ותנקץ מן אלנפס
מע שול אלמדה' והו קולה תע' (דברים כה, יז) זכור את אשר עשה לך
עמלק ונך* ספרי (קכו) זכור את אשר עשה לך עמלק זכור בפה
ולא תשכח בלב יעני קל אקאויל בפמך תונב ללנאם אן לא תוול
עדאותה מן אלקלוב ונך ספרא (קח) זכור את אשר עשה לך עמלק³
יכול בלבבך כשהוא אומר לא תשכח הרי שכחת הלב אמורה
הא מה אני מקיים זכור שתהא כפיך אלא תרי שמואל הנביא למא
אכר פי עמל הדה אלמצוה כיף עמל פאנה זכר אולא תם אמר
בקתאלהם' בעד דלך והו קולה (שמואל א טו, ב) פקדתי את אשר עשה
עמלק לישראל

קצ ואלמצוה אלתסעינה' ומאי'ה הו אלתשריע אלדי שרענא פי
קתאל סאיר אלמלל והדה הי אלתי תתסמי מלחמת רשות ודלך
אנא אמרנא אדא קאתלנאהם אן נעאדההם עלי אנפסהם פקט אן
סאלמונא וסלמו לנא אלבלאד ונלזמהם בוון גזיה' ואלעבודיה* והו
קולה תע' (דברים כ, יא) יהיו לך למס ועבדוך ונך ספרי (קיא) אמרו
מקבלין אנו עלינו מסים ולא שעבוד שעבוד ולא⁵ מסים אין שומעין

ולשון 3) — ולשנא ארו. H. ושנאמר זה 2) — מלחמת מצוה (גם כן) 1)
ספרי זכור את אשר עשה לך עמלק זכור בפה ולא תשכח בלב ירצה לומר אמור
דברים בפיך שיחייבו האנשים שלא תסור שנאתו מן הלבבות ולשון ספרא זכור את
[מסים] 5) — להרגו. H. צוה להלחם בהם 4) — אשר עשה לך עמלק יכול בלבבך
ולחיות לנו לעבדים והוא אמרו ית' והיו לך למס ועבדוך ולשון ספרי אמרו מקבלין
אנו עלינו מסים ולא שעבוד שעבוד ולא מסים אין שומעין

אמר אמרנא בה והי מלחמת מצוה ונחן מאמורון באסתיצאלהם ותתבעהם פי כל גיל וגיל אלי אן יפנו ען אכר שכך וכדלך פעלנא אלי אן תם פנאהם עלי יד דוד ותבדד מא בקי וגרק פי אלמלל חתִי לא יעלם וליס ככונהם קד פנו תכון אלמצוה אלתי אמרנא פיהם בקתלהם אינה נוהגת לדורות כמא* לא נקול פי מלחמת עמלק אינה נוהגת לדורות² ולו בעד פנאהם וקטעהם לאן הזה אלמצוה לס תרתבט בזמאן ולא במכאן מכצוע מתל אלאואמר אלמכתצֶה באלמדבר או במצרים³ כל הי מרתבטה באלמאמורי בה טאל מא יוגד ינפד פיה דלך אלאמר ובאלגמלה אנה ינבני לך אן תפהם ותתאמל אלפרק בין אלמצוה ובין אלשי אלדי נצטווה עליו לאן קד תכון אלמצוה נוהגת לדורות לכן יכון אלשי אלדי נצטווה עליו קד* עדם פי גיל מן אלאגזאל וליס בעדם אלשי⁴ אלדי נצטווה עליו תציר אלמצוה אינה נוהגת לדורות כל אנמא תכון אינה נוהגת לדורות אדא כאן אלאמר באלעכם והו אן יכון שי מא מוגוד בחאלה מא וכאן לזם פיה עמל מא או חכם פי זמאן והו אליום גיר לאזם ואן כאן דלך אלשי מוגוד בתלך אלחאלה מתל לוי וקן אלדי כאן פסול במדבר והו כשר ענדנא אליום כמא כאן פי מוצעה פאפהם הדא אלאצל וחצלה

קפח ואלמצוה אלתאמנה ותמאנין ומאיה אלאמר אלדי אמרנא באבאדה זרע עמלק כאצֶה מן סאיר נסל עשו אלדכור ואלאנאת אלצגיר ואלכביר והו קולה תע' (דברים כה, יט) תמחה את זכר עמלק וקד תקדם לנא קולהם⁵ שלש מצוות נצטוו ישראל כשעת כניסתן לארץ למנות להם מלך ולבנות להם בית הבחירה ולהכרית זרעו

[כמו שלא 2) — עד שלא נשאר בהם שרש H. עד שאין מכירין עוד בהם 1)
במדבר [או במצרים] 3) — נאמר במלחמת עמלק אינה נוהגת לדורות] ואפילו
[חוסר ברור מן הדורות הנה לא בעבור 5) — נקשרות [במה שמצווה] בו 4) —
[ואמר] שלש 6) — שיחסור הדבר] שנצטוינו עליו

מלחמת מצוה פלים פיהא שי מן דלך לא כטבֿה ולא נדא כמא תבֿין פי תאמן סומה והנאך תבֿינת אחכאם הדה אלמצוה

קצב ואלמצוה אלתאניִה ותסעין ומאיִה אלאמר אלדי אמרנא ענד מא תכרג מחלֿאתנא ללקתאל אן נעד טריקא כארגא ען אלמחלֿה יכון פיה אלתברֿו ולא יכון יתברֿו אלנאם פי כל מוצע ובין אלכימאט כמא תפעל אלמלל והו קולה תע' (דברים כג, יג) ויד תהיה לך מחוץ

למחנה ונֶץ ספרי (ap^b) אין יד אלא מקום שנא' והנה מציב לו יד קצב ואלמצוה אלתאלתֿה ותסעין ומאיִה הו אלאמר אלדי אמרנא באן תכון אלה אלחפר מעלקֿה מע אלת אלחרב לכלֿ¹ מן פי אלעסכר ליחפר בהא מוצעא יגוט פיה פי אלטריק אלמעדה ללך ויסתר אלנאיט בעד אלתברֿו חתי לא יטהר גאיט עלי סטח אלארץ גמלה פי מחלֿה אלקתאל כאצֿה כמא קאל אֵל אלפרשה כי תצא מחנה על אויבך ונֶץ הדה אלאמר הו קולה תע' (דברים כג, יד) ויתר

תהיה לך על אונך ונֶץ ספרי (ap^b) אין אונך אלא מקום ויונד קצד ואלמצוה אלראבעֿה ותסעין ומאיִה אלאמר אלדי אמרנא ברֿד אלגזילה בעינהא אן כאנת עינהא באקיה וזיאדה אלכמס או וון תמנהא אן כאנת תגֿירת והו קולה תע' (ויקרא ה, כג) והשיב את הגזלה אשר גזל וקד בֿינו פי מסכת מכות (א¹) אן לאו רגול הו לאו שניתק לעשה וקאלו רחמנא אמר לא תגזול והשיב את הגזילה וקד תבֿינת אחכאם הדה אלמצוה פי אלפרקים אלאכירה² מן קמא

קצֿה ואלמצוה אלכאמסה ותסעין ומאיִה אלאמר אלדי אמרנא באלצדקה ותקויה אלצעפא ואלתוסיע עליהם וקד נא אלאמר פי הדה אלמצוה באלפאט מכתלפֿה קאל (דברים טו, ז) פתח תפתח את ירך לו וקאל (ויקרא כה, לה) והחזקת בו גר ותושב וחי עמך ואלגרץ בהדה אלנצוץ כלֿהא ואחר והו אן נואסי צעיפנא³ ונקויה חסב

שנעזור [אביונונ] 3) — [בפרקים הראשונים] מן קמא 2) — עם כל H; לכל אחד 1)

להם עד שיקבלו עליהם זו וזו והו' אן יונו שיא מעלומא כל עאם חסב מא יחד סלטאן אלוקת ויכונו טאעין ואקעין תחת אלדל ואלאצנאר והו' מעני אלשעבוד ואן לם יסאלמונא פאמרנא בקתל כל דכר פי אלמדינה צגור¹ וכביר ואכד גמלה סלבהא² וכל נסאהא והו' קולה תע' (שם, יב) ואם לא תשלים עמך וגו' והדא כלל הו' דין מלחמת הרשות וקד תבינת אחכאם הדא אלמצוה פי תאמן סושה ותאני סנהדרין

קצא ואלמצוה אלחאדיה ותסעין ומאיה אלומר אלדי אמרנא כאן נקדם כהן יכאטב אלנאם כטבה אלקטאל וירד מן לא ינבני לה אן יקאטל אמא לצעפה או³ לתעלק אמאלה כאמר יונב לה קלה אללקדאם עלי אלחרב והי אלתאלתה אמור אלתי בין אלנך ובעד דלך ינאשבון אלחרב והדא אלכהן יתסמי משוח מלחמה יקול פי כטבתה אלנך אלמדכור פי אלתורה וייד פי דלך אקאויל תחד אלנאם ללקטאל ותחמלהם עלי אבאה⁴ אנפסהם פי נצרה דין אללה ופי אלנקמה מן אלזאהלין בה אלמפסדין לנטאם אלמדן והו' קולה תע' (דברים כ, ב) והיה כקרבכם אל המלחמה ונגש הכהן ודבר אל העם ובעד דלך יאמר באלנדא פי צפוף⁵ אלעסאכר ברד צעפא אלנפוס וכל מן כנא⁶ ולם יסכן או גרם ולם יתנע או אמלך ולם ינכח עלי מא נך אלכתאב והו' קולה (שם, ה) ודברו השומרים קאלו פי אלגמר⁸ (סוטה, מד) ודברו השומרים כהן מדבר ושוטר משמיע והדא כלל אעני כטבה משוח מלחמה ואלנדא בערכי המלחמה אנמא ילום פי מלחמת רשות ופיהא הו' הדא אלדין אמא⁹

או 3) — כל אשר להם H. ולקחת כל שללה 2) — (הקטנים) והגדולים 1)
H. למסור את נפשם 4) — או לחלשה בעבור H. מפני שהוא חלוש או בעבור
מי שבנה ולא ישב 6) — במעשה החיל H. בערכי היצא 5) — לסכן את עצמם
הכתוב (והוא אמרו ודברו השומרים) 7) — או שנמע ולא אסף או ארס ולא בעל
ואמרו H. אבל במלחמת מצוה 9) — בגמר סוטה H. אמרו בגמר 8) —

תשיך ולאחיך לא תשיך פאן נאנא אלתפסיר אלמרוי אן הדא אמר¹
לא אבאחה והו קולהם פי ספרי (ב קכא) לנכרי תשיך זו מצות עשה
ולאחיך לא תשיך מצות לא תעשה ולהדה אלמצוה איצא שראיט
מדרבנן וקד תבין דלך פי מסכת מציעא

קצט ואלמצוה אלתאסעה ותסעין ומאיא אלאמר אלדי אמרנא
ברך אלהן לצאחבה אלישראלי פי זמאן חאנתה אליה אן כאן
אלהן ממא יחתאנ אליה באלנהאר מתל אלות שגלה וצנאעתה
פירדהא לה באלנהאר וירתהנהא באלליל ואן כאן ממא יחתאנ
אליה באלליל מתל אלפרש ואלנשא אלתי² יבית פיהא פירדהא
באלליל וירתהנהא באלנהאר ונץ אלמכלתא (ב קכ) עד בא השמש
תשיבנו לו זו כסות יום שאתה מחזיר לו כל היום כסות לילה
שאתה מחזיר לו כל הלילה מנין תלמוד לומר השב תשיב לו את
העבוט כבא השמש מכאן אמרו ממשכנין כסות יום בלילה וכסות
לילה ביום וקד תבינת פי גמר מכות (א יי) אן קולה לא תבא אל
ביתו לעבוט עבוטו הוא לאו שניתק לעשה ואן אלעשה הוא קולה
השב תשיב לו את העבוט* ונץ ספרי (ב קכ) השב תשיב³ מלמד
שמחזיר לו כלי יום ביום וכלי לילה בלילה סגום בלילה ומחרישה
ביום וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי אלפרק אלתאסע' מן
מציעא

ר ואלמצוה אלמופיה מאיתין אלאמר אלדי אמרנא בתופיה אנרה
אלאגיר פי יומה ולא יוכר ליום אכר והו קולה תע' (דברים כד, טו) ביומו
תתן שכרו וחכם הדה אלמצוה אן יכון שכיר יום גובה כל הלילה
ושכיר לילה גובה כל היום כמא סאבין פי מצוות לא תעשה

והמכסה [אשר ילין] 2) — מקובל שזה צווי [ולא רשות] והוא אמרם בספרי 1)
בפרק 4) — תשיב לו [את העבוט ולשון ספרי השב תשיב] מלמד 3) — (בהם)
בפרק ח' H. תשיעי.

אלכפאיה וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי מואצע שתי¹
אכתרהא פי כתובות ובתרא ונאנא אלנקל אן ולו עני המתפרנס
מן הצדקה תלומה הדה אלמצוה יעני אלצדקה אמא למן הו רוני
או למתלה ולו באלשי אליסיר

קצו ואלמצוה אלסאדסה ותסעין ומאיה אלאמר אלדי אמרנא
במשארבה עבד עברי ומואסאתה ענד כרוונה חר ולא כרנ צפר
אלידין והו קולה תעי (דברים טו, יד) העניק תעניק לו מצאנך ומגרנך
ומיקבך אשר ברכך יי אלהיך תתן לו וקד תבינת אחכאם הדה
אלמצוה פי אוֹל פרק מן קדושין

קצו ואלמצוה אלסאבעה ותסעין ומאיה אלאמר אלדי אמרנא
באקראן אלצעיק תוסיע עליה ותסהיל לאמרה והדה אלמצוה
אכר ואלום מן מצוות צדקה לאן אלדי ילתני ויכשף ונהה ללסואל
מן ידי אלנאם לים ציקה חאלה ואנתעאם אלאמר עליה מתל
אלמסתור אלדי יריד אלרפד חתי לא ינכשף חאלה ולא ילתני
ואלאמר בהדה אלמצוה הו קולה תעי (שמות כב, כד) אם כסף תלוה
את עמי את העני עמך ונך אלמכלתא (צ"א) כל אם ואם שבתורה
רשות חוץ משלשה אחדהא אם כסף תלוה את עמי קאלו אם כסף
תלוה חובה אתה אומר חובה או אינו אלא רשות ת"ל (דברים טו, ח)
והעבט תעביטנו די מחסרו חובה ולא רשות וקד תבינת אחכאם
הדה אלמצוה איצא² פי מואצע מן כתובות ובתרא

קצו ואלמצוה אלתאמנה ותסעין ומאיה אלאמר אלדי אמרנא
במראבאה אלגוי וחיניד נסלפה חתי לא ננפעה ולא נרפק בה כל
נזדיה ולו³ ענד אלסלף באלרבית אלדי נשתרט עליה כמתל מא
נהינא ען פעל דלך מע ישראל והו קולה תעי (דברים כג, כא) לנכרי

[גם כן במקומות] מכתובות 2) — רבים H. ; במקומות [מפוזרים] ורובם 1)
ואפילו במלוה ברבית אשר מעשה כזה נוהגנו מלעשות כך 3) — [ובתרא]

באלרפע מעה והו קולה תע' (דברים כב, ד) הקם תקים עמו ונֶקֶן אלמכלתא (ux^b) הקם תקים עמו טעינה וקד תבִינת אחכאם הדה אלמצוה פי אלתאני מן מציעא והנאך תבִין אן מצוה מן התורה לפרוק ומצוה מן התורה לטעון

רד ואלמצוה אלראבעה ומאיתין אלֹאמר אלֹדי אמרנא ברִד אלתיפֹה עלי אצחאבהא והו קולה תע' (דברים כב, א) השב תשיבם לאחיד ובביאן קאלו השבת אברה עשה הוא וקאלו איצא פי אלאברה נמצינו למדים שהוא עובר על עשה ועל לא תעשה וסנבִין לא תעשה של אבירה פי מוצעה וקד תבִינת אחכאם הדה אלמצוה פי תאני מציעא

רה ואלמצוה אלכאמסה ומאיתין אלֹאמר אלֹדי אמרנא באלאנכאר עלי מרתכב מעצִיה או מן ירומהא ונהיה ען דלך באלקול ותוביכה ולים לנא אן יקול אלשכִן¹ מֵנָא אנא לא אעצי ואדא עצי גירי פשאנה² ורִבֵּה הדא כלאלף אלשרע כל נחן מאמורון באן לא נכאלף ולא נתרך גירנא מן מלֵתנא יכאלף ומן ראם³ אלכלאלף ליום כל שִכֵן תוביכה ורדעה⁴ ועלי אֵנָה לם תסתקל עליה שהאדה תונב⁵ עליה אקאמה חֲדָ והו קולה תע' (ויקרא יט, יז) הוכח תוכיח את עמיתך ודאכל פי הדא אלֹאמר איצא אן נעתב בעצנא אדא אננינא בעצנא עלי בעֶץ ולא נחקד לה ונעתקד לה דנכא כל אמרנא בעתאבה באלקול חֲתִי לא יבקי שי פי אלנפס ונֶקֶן ספרא (עז) מנין אם הוכחתו אפילו ארבעה וחמשה פעמים חוזר והוכיחו תלמוד לומר הוכח תוכיח יכול אתה מוכיחו ופניו משתנות תלמוד לומר ולא תשא עליו חטא וקד בִיֵנו אלחכמים אן הדה אלמצוה לאומה לכל שִכֵן

הרבר בינו ובין 2) — אחר שאני H. שיאמר [אדם ממנו] אני לא אחטא 1)
חייב כל אדם להוכיחו 4) — ואם H.; ומי שהשתדל 3) — מה לי עם H.; אלהיו
עדות וחייב עליו H. ... עדות המחייבת עליו קיום ענש 5) — [ולמענו]

רֹא וּלְמִצְוֹה אֶלְתֹּאדִיָּהּ וּמֵאִיתִין אֶלְאֻמֶּר אֶלְדִּי אֻמְרֵנָא בְּכֹן אֶלְאֻנִיר
יֹאכֵל פִּי חָאֵל כְּדִמְתָּה מִן אֶלְשִׁי אֶלְדִּי יִכְדֵּם פִּיה אֹדָא כָּאן דִּלְךְ
אֶלְשִׁי מִתְּצֵלָא בֶּאלְאָרְךָ וְהוּ קוּלָּה תַעִי (דְּבָרִים כג, כה) כִּי תִבָּא בְּכֵרִם
רַעַךְ וְאִכְלַת עֲנָבִים וְגוֹי כִּי תִבָּא בְּקִמַּת רַעַךְ וְקִטְפַת מְלִילַת בִּידֶךְ
וְקֵד תִּבְיֵן פִּי גִמֶּר מִצִּיעָא (יֵס^b) אֵן מִן הָאֲדִין אֶלְנִצִּין תַּעֲלָמָנָא אֵן
אָדָם אוֹכֵל בְּמַחוּבֵּר בְּשַׁעַת גִּמֶּר מִלֹּאכָה וְאֵן לִים יִגְנִינָא אַחַד אֶלְנִצִּין
עַן אֶלְאֹכֶר עָלֵי נַחוּ מָא בִּינָא פִּי מָא תִקְדָּם¹ פִּי קוּלָּהֶם עַד שִׁיאֻמְרוּ
שְׁנֵי כְּתוּבִים וְאִם לֹאוּ לֹא שְׁמַעְנוּ פַּחְדָּה מִצְוֹת עֲשֵׂה חֲצֵל מַעֲנָאָהָ
מִן הָאֲדִין אֶלְנִצִּין אַעֲנִי אֲבֹאָהָ אֶלְאֹכֵל מִן הַמַּחוּבֵּר לֶלְאֻנִיר וּבְבִיאֵן
קָאֵלוּ (שֵׁשׁ) וְאֵלוּ אוֹכְלִין מִן הַתּוֹרָה וְגוֹי וְקֵד תִּבְיֵנָת אַחְכָּאִם הָדָה
אֶלְמִצְוֹה פִּי אֶלְפֶּרֶק אֶלְסֶאֲבַע מִן מִצִּיעָא

רֹב וּלְמִצְוֹה אֶלְתֹּאנִיָּהּ וּמֵאִיתִין אֶלְאֻמֶּר אֶלְדִּי אֻמְרֵנָא בַּחֲשׁ אֶלְחַמֵּל
עַן אֶלְבְּהִימָה אֶלְתִּי עֵית בַּחֲמִלָהָ פִּי אֶלְפַּחֵךְ וְהוּ קוּלָּה תַעִי (שְׁמוֹת כג, ה)
כִּי תִרְאֶה חֲמוּר שְׁנֹאךְ רִבֵּץ וְגוֹי עוֹב תַּעֲזוּב עִמּוֹ וְנֶץ אֶלְמַכְלָתָא (שֵׁשׁ^b)
עוֹב תַּעֲזוּב פְּרִיקָה וְהִנָּאךְ קִיל (שֵׁשׁ^a) עוֹב תַּעֲזוּב נִמְצִינוּ לְמִדִּין שְׁהוּא
עוֹבֵר עַל עֲשֵׂה וְעַל לֹא תַעֲשֶׂה יַעֲנִי אֲנֵא אֻמְרֵנָא בֶּאלְחֶשׁ עֲנָהָ
וְנִהְיָנָא אִיצָא עַן תִּרְכָּהָא רֹאבְצָה תַּחַת חֲמִלָהָ כְּמָא* יִבְיֵן פִּי מִצְוֹת
לֹא תַעֲשֶׂה פֶּאן תִּרְכָּהָא רֹבְצָת תַּחַת מִשְׁאָה² תַּעֲדִי עָלֵי עֲשֵׂה וְלֹא
תַּעֲשֶׂה פֶּקֶד בָּאן אֵן³ קוּלָּה עוֹב תַּעֲזוּב מִצְוֹת עֲשֵׂה וְקֵד תִּבְיֵנָת אַחְכָּאִם
הָדָה אֶלְמִצְוֹה פִּי אֶלְפֶּרֶק אֶלְתֹּאנִי מִן מִצִּיעָא

רֹג וּלְמִצְוֹה אֶלְתֹּאֲלֶתָהּ וּמֵאִיתִין אֶלְאֻמֶּר אֶלְדִּי אֻמְרֵנָא בְּרַפֵּעַ אֶלְחַמֵּל
עָלֵי אֶלְבְּהִימָה אוּ עָלֵי אֶלְשַׁכָּךְ אֹדָא כָּאן וְחִדָּה בַּעַד אֵן נַחֲשָׁה⁴ עֲנָה
אוּ בַּעַד אֵן חֲשָׁה גִירָנָא פֶּאֲנֵא כְּמָא אֻמְרֵנָא בֶּאלְחֶשׁ עֲנָה כְּדִלְךְ אֻמְרֵנָא

[כְּמוֹ שִׁיתְבָּאָר בְּמִצְוֹת לֹא 2) — אֶצְלָנוּ בְּאֻמְרֵנוּ H. ; בְּמָה שְׁקִדֵּם בְּאֻמְרֵנוּ 1)
— הַחֲבָאָר [שְׁאֻמְרוּ] עוֹב 3) — תַּעֲשֶׂה וְאִם עוֹב אַתָּה רֹבְצָת תַּחַת מִשְׁאָה] עֲבָר
[אַחֲרֵי שֶׁהוֹרְדֵנוּ מִמֶּנּוּ אוּ] אַחֲרֵי שֶׁהוֹרִידוּ 4)

אפרק עלינא ללגר מתל מא אפרק לדאתה תע' קאל ואהבתם את הגר וקאל ואהבת את יי אלהיך

רח' ואלמצוה אלתאמנה ומאיתין אלאמר אלדי אמרנא בתעדיל אלצנג ואלמואזין ואלמכאיל ואלמכאלנה פי תחדידהא והו קולה תע' (ויקרא יט, לו) מאזני צדק אבני צדק איפת צדק והין צדק יהיה לכם ונץ ספרא^{a)} מאזני צדק צדק את המאזנים יפה אבני צדק צדק את המשקלות יפה איפת צדק צדק את האיפות יפה והין צדק צדק את ההינין יפה וקד תעלם אן אליאפה כיל אליאבם ואלהין כיל אלמאיע והדה כל'הא מענאהא' ואחר ואן אכתלפת אנואע אלתקדיר לאן²⁾ הדא אלשי אלדי יון או יכיל אנמא הו תקדיר נסבה מא והדה אלאנואע³⁾ כל'הא אעני אלמואזין ואלצנג ומכאיל⁴⁾ אליאבם ומכאיל אלרשב תתסמי מדות ואלאמר אלדי אמרנא באלמכאלנה פי תחדיר אלמקדאר אלמתפק' עליה מן כל נוע מנהא יתסמי מצות מדות ונץ ספרא^{b)} על תנאי כך הוצאתי אתכם מארץ מצרים על תנאי שתקבלו עליכם מצות מדות שכל המודה במצות מדות מודה ביציאת מצרים וכל הכופר במצות מדות כופר ביציאת מצרים וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי אלפרק אלכאמס מן בתרא רט' ואלמצוה אלתאסעה ומאיתין אלאמר אלדי אמרנא באכראם אלעלמא ואלוקוקא אמאמהם תעשימא להם והו קולה תע' (ויקרא יט, לב) מפני שיבה תקום והדרת פני זקן ונץ ספרא⁵⁾ תקום והדרת קימה שיש בה הדור וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי אלפרק אלאול מן קדושין ואעלם אן מע כון הדה אלמצוה לאומה ללנאם כל'הם

a) Manque dans S. et B.

כפי H. ; לפי שהרבר 2) — ענינים אם H. ; ענינים אחד ואף על פי שנשתנו 1) H. ; (ומדות היבש ומדות הלח) יקראו 4) — ואלו (המינים) כלם ר"ל 3) — הרבר H. — Ne se trouve pas dans notre *Sifra*; cette citation se trouve dans *Kidduschin*, 33. 5) — והאיפה

ולו מן אלדון ללאעאלי פאנֶה ילומה אן יוכיח ולו שתם¹ ואהין לא יפתר ולא ירתפע² ען אלאנכאר אלי אן יצרב כמא בינו אלראויין וקאלו עד הכאה ולהדה אלמצוה שראים ופקה תבין דלך פי מואצע מתפרק³ מן אלתלמוד

רו ואלמצוה אלסאדס⁴ ומאיתין אלאמר אלדי אמרנא במחבֶה בעצנא בעצא מתל מא נחב אנפסנא ואן תכון שפקתי⁵ ומחבתי לאכי פי אלדין מתל⁶ שפקתי ומחבתי לנפסי פי מאלה ופי גסמה ופי כל מא ימלכה או⁷ ירידה וכל מא אריד לנפסי אריד לה מתלה וכל מא אכרהה לנפסי או למן לאד⁸ בי אכרה לה מתלה⁹ והוא קולה תע' (ויקרא יט, יח) ואהבת לרעך כמוך

רו ואלמצוה אלסאבע¹⁰ ומאיתין אלאמר אלדי אמרנא במחבֶה אלגרים ורו קולה תע' (דברים י, יט) ואהבתם את הגר ועלי אנה יעמה פי דלך מא יעם ישראל פי קולה ואהבת לרעך כמוך לאן הלא אלגר גר צדק לכן לכונה דאכל פי אלדין וארה אללה מחבֶה ואפרד לה מצוה ואידה כמתל מא פעל פי אלנה ען¹¹ גבנה אלדי קאל ולא תונו איש את עמיתו תם¹² קאל וגר לא תונו ותבין פי אלגמר בכא מציעא (ש^b) אן חייבין על אוניית הגר משום לא תונו איש את עמיתו¹³ ומשום וגר לא תונו כדלך איצא ילזמנא מחבֶה משום ואהבת לרעך כמוך ומשום ואהבתם את הגר והלא כין לא כפא בה ולא אעלם אחדא ממן עד אלמצוות נהל היא ופי אכתר אלמדרשות בינו אן אללה

a à b) Manque dans S.

אהבתי (3) — יסוד [ולא ימנע] (2) — קלל אתו וכוהו; H. ואפילו נקלל ונכוהו (1)
H. ; באהבתי וחמלתי לעצמי (4) — אהבתו . . . H. ; וחמלתי לאחי [באמונה]
— אם ירצה . . . H. ; ברשותו או שירצה אותו וכל מה (5) — . . . באהבתו . . .
— [וכל מה שאקוץ בו לעצמי או למי שערב לי אקוץ לו בכמותו] והוא אמרו (6)
באזהרה [מהכיבו אשר אמר בו] לא תונו (7)

רִי וְאַלְמִצוּהַ אֶלְעֶאשְׂרָהּ וּמֵאִיתִין אֶלְאֻמֶּר אֶלְדִּי אֻמְרֵנָא בִּאֲכֻרָאם
אֶלּוּאֶלְדִּין וְהוּ קוֹלָה תַּעִי (שְׁמוֹת כ, יב) כְּבֹד אֶת אֲבִיךָ וְאֶת אִמְךָ וְקֹדֶר
תְּבִינָת אַחְכָּאם הִדָּה אֶלְמִצוּהַ פִּי מוֹאֲצֵעַ מִן אֶלְתִּלְמוּד אַכְתֵּר דְּלֶךְ
וּמַעֲטֻמָּה פִּי קְדוּשִׁין וְנֶךְ סַפְרָא ^(עו) אִיזָה כְּבוֹד מֵאֲכִיל וּמִשְׁקָה מִלְּבִישׁ
וּמִכְסָּה מִכְּנִים וּמוֹצִיא

רִיָּא וְאַלְמִצוּהַ אֶלְחֶאדִּיָּה עֶשֶׂר וּמֵאִיתִין אֶלְאֻמֶּר אֶלְדִּי אֻמְרֵנָא
בִּאֲלֻכּוּף מִן אֶלּוּאֶלְדִּין וְהוּ אֵן נְנוּלָהֶם¹ מְנוּלָה מִן יִכְאָף² מְנָה אֵן
יַעֲקֹב בִּאֶלְסִלְטָאן וְנִסִּיר³ מַעֲהָם אֶלְסִירָהּ אֶלְתִּי תִסְאֵר מַעֲ מִן
יִכְאָף מְנָה וִיתוּקֶע נּוּל מְכֻרָה מְנָה וְהוּ קוֹלָה תַּעִי (וִיקְרָא יט, ג) אִישׁ
אֻמוּ וְאִבּוֹ תִירָאוּ וְנֶךְ סַפְרָא ^(עו) אִי וְהוּ מוֹרָאוּ לֹא יֵשֵׁב בְּמִקּוּמוֹ
וְלֹא מְדַבֵּר בְּמִקּוּמוֹ וְלֹא סוֹתֵר אֶת דְּבָרָיו וְקֹדֶר תְּבִינָת אַחְכָּאם הִדָּה
אֶלְמִצוּהַ פִּי קְדוּשִׁין אִיָּצֵא

רִיב וְאַלְמִצוּהַ אֶלְתִּאנִיָּה עֶשֶׂר וּמֵאִיתִין אֶלְאֻמֶּר אֶלְדִּי אֻמְרֵנָא
בִּאֶלְתִּנְאֶסֶל וְקֶצֶר דּוּאֵם אֶלְנוּעַ וְהִדָּה הִי מִצּוֹת פְּרִיָּה וּרְבִיָּה וְהוּ
קוֹלָה תַּעִי פְּרוּ וּרְבּוּ (בְּרֵאשִׁית א, כח) וְקֹדֶר בִּינּוּ אֵן אֶלְעֶרוּם לֹא יִלּוּמָה
קְרִית שְׁמַע אֲדָא נִשָּׂא בְּתוּלָה וְנַעֲלוּ⁴ עֲלָהּ דְּלֶךְ כּוֹנֵה עוֹסֵק בְּמִצּוּהַ
וְקֹדֶר תְּבִינָת אַחְכָּאם הִדָּה אֶלְמִצוּהַ וְלֹאֻזְמָהָ פִּי אֶלְפֶּרֶק אֶלְסִאֲדָם⁵
מִן יִכְמוֹת וְהִדָּה אֶלְמִצוּהַ לֹא תִלּוּם אֶלְנֶסָא וּבִכִּיאֵן קֶאֱלוּ הֵנֶאךְ ^(סו)
הָאִישׁ מִצּוּהַ עַל פְּרִיָּה וּרְבִיָּה אֲבֵל לֹא הָאִשָּׁה

רִיג וְאַלְמִצוּהַ אֶלְתִּאֶלְתָּה עֶשֶׂר וּמֵאִיתִין אֶלְאֻמֶּר אֶלְדִּי אֻמְרֵנָא בְּעֶקֶד
אֶלְנִכָּאָח וּבְדַפַּע שִׁי פִי יָד אֶלְאֻמְרָאָה אוּ בְשִׁטֵּר אוּ בְנִכָּאָח וְהִדָּה הִי
מִצּוֹת קְדוּשִׁין וְאֶלְתִּנְבִּיָּה עֲלִיהָ קוֹלָה⁶ (דְּבָרִים כד, א) כִּי יִקַּח אִישׁ אִשָּׁה
וּבְעֵלָהּ דֵּל אֲנֶה יִמְלֹךְ בִּאֶלְבְּעִילָהּ וְקֶאֱלוּ וִיִּצְאָה וְהִיתָה כְּמֵא אֵן

H. ; מִי שְׁנִירָא אֹתוֹ 2) — . שִׁיתְנֵהָ עִמָּהֶם כְּמִנְהָג H. ; שְׁנִשִּׁימָם בְּמִדְרַגַּת מִי 1)
— . וְשִׁילֶךְ עִמָּהֶם H. . . . ; וְנִתְנֵהָ עִמָּהֶם כְּמִנְהָג שִׁיתְנֵהָ עִם 3) — . שְׁהוּא יִרָא מִמֶּנּוּ
— . בִּפ"ו H. ; בְּפֶרֶק שְׁשִׁי מִיִּבְמוֹת 5) — . [וְנִתְּנוּ טַעַם זֶה הִיוּתוֹ] עוֹסֵק בְּמִצּוּהַ 4)
[אֻמְרָא] כִּי יִקַּח 6)

עלי אלעמום אעני אכראם אלעלמא ולו אלחכם ללחכם אלמסאוי
 לה עלי מא בינו פי קולהם (כבא מציעא ^א לג) תלמידי חכמים שבבבל
 עומדין זה מפני זה פאן פיהא תכציע¹ וזיארד² עלי אלתלמיד ודלך
 אן אכראם אלתלמיד לרבו פיה זיארד² עמימ³ עלי אלאכראם
 אללאום לכל חכם וילומה מע אלכבוד אלמורא לאנהם קד בינו
 אן חק אסתאדה עליה אעטם² מן חק אביה אלדי ילומה אלנך לה
 כבוד ומורא ובביאן קאלו אביו ורבו רבו קודם וקד בינו אנה לא
 יחל ללתלמיד³ אלשקאק⁴ עלי אסתאדה אעני באלשקאק⁴ אלכרוג
 ען חכמה ואן יסתבד בראיה ויעלם או יפתי דון אן יאדן לה ולא
 יגזו לה מכאצמתה ולא מעאתכתה ולא אסא⁵ אלמך בה אעני אן
 יתאול לה פעלא או קולא בנוע מן אנואע אלתאויל לאנה קד לא
 יריר דלך ופי פרק חלק (פנהרין ^א קי) קאלו כל החולק על רבו כחולק
 על השכינה שנאמר בהצותם על יי כל העושה מריבה עם רבו
 כעושה עם השכינה שנאמר המה מי מריבה אשד רבו בני ישראל
 את יי וגו' כל המתרעם על רבו כמתרעם על השכינה שנאמר לא
 עלינו תלונותיכם כי על יי כל המהרהר אחר רבו כמהרהר אחר
 השכינה שנאמר וידבר העם באלהים ובמשה והדא כל⁶ בין לאן
 אלשקאק קרח ומכאצמ⁷ ישראל ועתאבהם ואסא⁵ טנהם אנמא
 כאנת מע משה ע"ה אלדי הו רבן של כל ישראל וגעל אלכתאב כל
 חאל⁸ מנהא על יי ובביאן קאלו (אבות ד, טו) מורא רבך כמורא שמים
 והדא כל⁶ מאכוד באלאסתדלאל מן כון אלכתאב אמר באכראם
 אלעלמא ואלואלדין⁴ כמא תבין פי נצוץ אלתלמוד לא אנהא מצוה
 בפני עצמה פאפהם הדא

a) באלאנפאק — b) באלאנפאק.

אינו 3) — חק. H. ; [יותר גדול] מחק אביו 2) — דברים [מיוחדים] ונוספים 1)
 האבות. H. ; החכמים וההורים 4) — מותר [לתלמיד] —

(דברים כה, ה) יבמה יבא עליה וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי

אלמסכתא אלמוצועה לזהא אעני מסכת יבמות

ריז ואלמצוה אלסאבעה עשר ומאיתין אלאמר אלדי אמרנא בכון

אליבמה תחלוין ליבמה אדא לם יזנהא והו קולה תע' (דברים כה, ט)

וחלצה נעלו מעל רגלו וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי

אלמסכתא אלמוצועה לדלך והי מסכת יבמות וקד עלמת מן קולהם

(יבמות, ב' לט) מצות יבום קודמת למצות חליצה ולדלך סמי אלמסכתא

יבמות ואן כאנת תעם פקה אליבום ואלחליצה עלי אלסויה

ריח ואלמצוה אלתאמנה עשר ומאיתין אלאמר אלדי אמר אלאונם

בוואנז אנוסתו והו קולה תע' (דברים כב, כט) ולו תהיה לאשה תחת אשר

ענה לא יוכל שלחה כל ימיו וקד תבין פי גמר מכות (טו) אן הדא

אללאו של אונם אלדי הו לא יוכל לשלחה הו לא תעשה שקדמו

עשה* והכדא קאלו ואמא לא תעשה שקדמו עשה עשה? הוא פקד

באן אן קולה ולו תהיה לאשה מצות עשה וקד תבינת אחכאם הדה

אלמצוה פי אלתאלת ולראבע מן כתובות

ריט ואלמצוה אלתאסעה עשר ומאיתין הו דין מוציא שם רע אעני

אלאמר אלדי אמרנא בצרבה ואן תבקי³ זונתה מעה לאן גא פיה

איצא ולו תהיה לאשה לא יוכל לשלחה כל ימיו ותבין פי גמר

מכות איצא פי הדא אללאו מתל מא תבין פי אלאונם אעני אן הדא

לאו שקדמו עשה וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי אלתאלת

ולראבע מן כתובות⁴

רב ואלמצוה אלעשרינייה ומאיתין הו אלתשריע אלדי שרענא כדין

המפתה והו קולה תע' (שמות כב, יז) וכי יפתה איש בתולה וקד תבינת

אחכאם הדה אלמצוה כללהא פי אלתאלת ולראבע מן כתובות

1) וכמו זה אמרו 2) — היא נקראת יבמות. H. ולזה נקראה המסכתא יבמות 3) — ואולם לא תעשה שקדמו עשה עשה הוא) הנה כבר התבאר ושחשאר אשתו 4) — ומכתובות. H. ומכתובות. H. — עמו לפי שבא בו

יציאה בשטר כדלך אלהויה בשטר וכדלך תעלמנא אנהא תמלך
בכסף מן קולה (שמות כא, יב) פי אמה עבריה אין כסף קאלו אין כסף
לאדון זה אבל יש כסף לאדון אחר ומנו אב לכן קדושין דאוריתא
אנמא הי בביאה כמא קד תבין פי מואצע מן כתובות וקדושין ונדה
וקד תבנית אחכאם הדה אלמצוה עלי אלמאם פי אלמסכתא
אלמוצועה להא אעני מסכת קדושין ובביאן קאלו פי קדושין (ב¹)

בביאה אנהא דאוריתא פקד* באן אן מצות קדושין דאוריתא¹
ריד ואלמצוה אלראבעה עשר ומאיתין אלאמר אלדי אמרנא
באנפראד אלערום לזונתה סנה כאמלה לא יסאפר² פיהא ולא
יגזו ולא יתכלף³ מא נחא הדה אלנחו אללא יסר מעהא אלי תמאם
עאם מן יום אלדכול בהא והו קולה תע' (דברים כד, ה) נקי יהיה לביתו
שנה אחת ושמה את אשתו אשר לקח וקד תבנית אחכאם הדה
אלמצוה פי אלפרק אלמאמן מן סוטה⁵

רשו ואלמצוה אלכאמסה עשר ומאיתין אלאמר אלדי אמרנא
באלאכתתאן והו קולה תע' (בראשית יו, י) לאברהם המול לכם כל זכר
וקד נצת אלחורה באלכרת למעמל הדה אלמצות עשה והו קולה
תע' (שם, יד) וערל זכר אשר לא ימול את בשר ערלתו ונכרתה⁶
וקד תבנית אחכאם הדה אלמצוה פי אלמאסע⁷ עשר מן שבת ופי
אלראבע מן יבמות ולים אלאמראה מאמורה בכתאנה אבנהא כמא
אלאב מאמור בדלך עלי מא תבין בקדושין

ריו ואלמצוה אלסאדסה עשר ומאיתין אלאמר אלדי אמרנא בכון
אליכם יזון זונה אכיה אדא מאת ולם יתרך נסלא והו קולה תע'

1) « II — 2) ביאה שהם דאוריתא (הנה כבר מבואר שמצות קדושין דאוריתא) [1] —
ne doit pas partir seul » sans sa femme. — 3) ולא יצטרע בדבר מהדברים — 4) שנה תמימה — 5) שנה מיום שלקה אותה — 6) יעבור עליו — 7) שמבטל זו מצות [עשה והוא אמרו ית' וערל זכר אשר — 6) מחגיגה — 7) ב"ח משבת — 8) בתשעה עשר משבת — 9) לא ימול את בשר ערלתו ונכרתה]

מיתתו שם תהא קבורתו וקד תבנית אחכאם הדה אלמצוה כללה
פי מסכת מכות

רכו ואלמצוה אלסאדסה ועשרין ומאיתין אלאמר אלדי אמרנא
בקותל אלמתעדדיין עלי בעץ אלשראיע באלסיף והו קולה תע'
(שמות כא, ז) נקם ינקם וסננבה פי מצוות לא תעשה עלי אלמצוות
אלתי ילום עליה צרב אלענק וקד תבנית אחכאם הדה אלמצוה
פי¹ אלפרק אלסאבע מן מסכת סנהדרין

רכו ואלמצוה אלסאבעה ועשרין ומאיתין אלאמר אלדי אמרנא
בכנק אלמתעדדיין עלי בעץ שראיע מכצוצה והו קולה תע' (שמות כא, טו)
מות יומת וסננבה פי מצוות לא תעשה עלי אלמצוות אלתי ילום
עליה אלכנק וקד תבנית אחכאם הדה אלמצוה פי אלפרק אלסאבע
מן מסכת סנהדרין

רכח ואלמצוה אלתאמנה ועשרין ומאיתין אלאמר אלדי אמרנא
בחרק אלמתעדדיין עלי בעץ אלשראיע והו קולה תע' (ויקרא כ, יד) באש
ישרפו אתו ואתהן וסננבה פי מצוות לא תעשה עלי אלמצוות אלתי
ילום אלמתעדדי עליה אלחרק וקד תבנית אחכאם הדה אלמצוה
פי אלפרק אלסאבע² מן מסכת סנהדרין

רכט ואלמצוה אלתאסעה ועשרין ומאיתין אלאמר אלדי אמרנא
ברגם אלמתעדדיין עלי בעץ אלשראיע והו קולה תע' (דברים כב, כד)
וסקלתם אתם באבנים ומתו וסננבה עלי אלמצוות אלתי ילום
אלמתעדדי עליה סקילה ענד דכרי מצוות לא תעשה וקד תבנית
אחכאם הדה אלמצוה פי אלפרק אלסאדס מן סנהדרין

רל ואלמצוה אלתלאתינדה ומאיתין אלאמר אלדי אמרנא בצלב
בעץ הרוגי בית דין והו קולה תע' (דברים כא, כב) ותלית אתו על עץ
וסנדכר אלמצוות אלתי ילום אלמתעדדי עליה אלצלב פי מצוות

[בפרק שביעי] ממסכת סנהדרין 2) — [בפרק שביעי ממס' סנהדרין] 1)

רכא ואלמצוה אלהאדיה ועשרין ומאיתין הו אלתשריע אלדי שרענא בדין אשת יפת תואר והו קולה תע' (דברים כא, יא) וראית בשביה אשת יפת תאר וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי אל קדושין **רכב** ואלמצוה אלתאניה ועשרין ומאיתין אלאמר אלדי אמרנא באן נמלק בכתאב ולא בד אדא שינא אלטלאק והו קולה תע' (דברים כד, ג) וכתב לה ספר כריתת ונתן בידה וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה אעני' דין גירושין עלי אלכמאל פי אלמסכתא אלמוצוה לדלך אעני מסכת גמין

רכג ואלמצוה אלתאלתה ועשרין ומאיתין אלתשריע אלדי שרענא בדין סוטה והו קולה תע' (במדבר ה, יב) איש איש כי תשטה אשתו וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה כלהא כיה תסקי וכיה תקרב קרבאנהא וגיר דלך מן שרוטהא פי אלמסכתא אלמוצוה לדלך אעני מסכת סוטה

רכד ואלמצוה אלדאבעה ועשרין ומאיתין אלאמר אלדי אמרנא באן נצרב באלסוט אלמתעדדיין עלי שראיע מכצוצה והו קולה תע' (דברים כה, כ) והפילו השופט והכהו לפניו וסננבה³ ענד דכרנא מצוות לא תעשה עלי תלך אלמצוות אלתי ילום אלמתעדדי עליהא מלקות וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי מסכת מכות

רכה ואלמצוה אלכאמסה ועשרין ומאיתין אלאמר אלדי אמרנא בנפי³ מכה נפש בשגגה מן בלדה לערי מקלט והו קולה תע' (במדבר לה, כה) וישב בה⁴ עד מות הכהן הגדל ונץ ספרי (np^a) וישב⁴ שם אינו יוצא משם לעולם שנאמר שם שם תהא דירתו שם תהא

a) Mss. שם.

לגרש 3) — ונרמוז H. ; ונעיר בוכרנו 2) — .כלומר דין גירושין בשלמות 1)
מכה נפש ; H. להוציא 4) — Dans notre *Sifra*, cette explication se rapporte à *Deutéronome*, xix, 4.

מסכת קדושין והנאך תבין דין אמה עבדיה עלי אלתמאם ופי אלמבלתא ^(י"עט) קאלו פי שרח קולה תע' (שם, י"א) ואם שלש אלה לא יעשה לה קאלו ייעד לך או לבנך או פדה אותה

רלה ואלמצוה אלכאמסה ותלאותין ומאיתין הו אלתשריע אלדי שרענא בדין עבד כנעני והו אן יסתכרם¹ בה ללאבד ואן לא חרית לה אלא בשן ועין והוא הדין לשאר ראשי אברים שאינן חוזרין כמא גאנא בה אלתפסיר אלמרוי והו קולה תע' (ויקרא כה, טו) לעלם בהם תעבדו וקאל וכי יכה איש ונץ גמר גמין ^(ל"ה) כל המשחרר עבדו עובר בעשה שנאמר לעולם בהם תעבדו ונץ אלתורה הו אנה יתחרר בשן ועין וקד תבנית אחכאם הדה אלמצוה עלי אלכמאל פי קדושין וגמין

רלו ואלמצוה אלסאדסה ותלאותין ומאיתין הו אלתשריע אלדי שרענא בדין חובל בחבירו והו קולה תע' (שמות כא, יח) וכי יריבן אנשים והכה איש את רעהו באבן והדה הי אלתי תתסמי דיני קנסות וקד גא נץ יעם אחכאם דיני קנסות כלאה והו קולה תע' (ויקרא כד, יט) כאשר עשה בן יעשה לו יריד² בדלך אן יוכד מן מאלה מא ינכיה עלי קדר נכאיתיה לצאחבה כמא גא בה אלנקל ולו לם יכן אלא ביישו פקט פאנה ינכי פי מאלה בדלך אלקדר ואעלם אן הדה דיני קנסות כלאה נוקי³ אדם באדם וכדלך אדא הויקה בהמה את האדם או⁴ את הבהמה פאן הדה⁴ אלדינין כלאה לא יחכם פיהא ויפצל גיר בית דין הסמוכין בארץ וקד תבין פקה הדה אלדין פי אלפרק אלתאמן⁵ מן קמא

רלו ואלמצוה אלסאבעה ותלאותין ומאיתין אלתשריע אלדי שרענא

^{a)} או האדם הויק.

— ממנו H.; [ירצה בזה] שילקח ממנו 2) — שיעבד בו H.; — הנה ואלו הדינין כלם לא ידונו 4) — דיני אדם H.; נוקי אדם באדם 3) — בפ"א H.; בפרק שמיני מקמא 5).

לא תעשה וקד תבנית אחכאם הדה אלמצוה פי אלפרק אלסאדם
מן סנהדרין

רלא ואלמצוה אלחאדיה ותלאתין ומאיתין אלאמר אלדי אמרנא
בדפן הרוני בית דין פי יום קתלהם והו קולה תע' (דברים כא, כג) כי
קבור תקברנו ביום ההוא ונץ ספרי (ב קיד) כי קבור תקברנו מצוה
עשה והדא הו אלחכם פי סאיר אלאמואת אעני אן ידפן כל מית
מן ישראל פי יום מותה ולדלך יסמון אלמית אלדי לים לה מן
ישתגל בדפנה מת מצוה מעני דלך אלמת אלדי מצוה עלי כל
אחד דפנה לקולה תע' כי קבור תקברנו ביום ההוא וקד תבנית
אחכאם הדה אלמצוה פי אלסאדם מן סנהדרין

רלב ואלמצוה אלתאניה ותלאתין ומאיתין אלתשריע אלדי שרענא
בדין עבד עברי והו קולה תע' (שמות כא, ב) כי תקנה עבד עברי וקד
תבנית אחכאם הדה אלמצוה פי נץ אלתורה ותבין פקה הדה
אלמצוה בנמלתהא פי אול² מסכת קדושין

רלג ואלמצוה אלתאלתה ועשרין ומאיתין אלאמר אלדי אמרנא
בווא אמה עבריה אמא³ מולאהא אלדי אשתראהא או אבנה והדה
הי מצות ייעוד ובביאן* קאלו מצות ייעוד קודמת⁴ למצות פדיה
לקולה תע' (שמות כא, ח) אשר לא יעדה והפדה ואעלם אן דין עבד
עברי ודין אמה עבריה אינו נוהג אלא בזמן שהיובל נוהג וקד תבנית
אחכאם הדה אלמצוה פי מסכת קדושין פי אול⁵ פרק

רלד ואלמצוה אלראבעה ותלאתין ומאיתין אלאמר אלדי אמרנא
בפדיון אמה עבריה והו קולה תע' (שמות כא, ח) והפדה והדה אלפדיה
להא אחכאם ושרוש ופיהא פקה כתיר וקד תבין גמיע דלך פי

[אם] 3) — [בראשון] ממס' קדושין 2) — בפ"ו H. ; בפרק ששי מסנהדרין 1)
; בפרק ראשון מקדושין 5) — [ובבאור אמרו מצוות ייעוד] קודמת 4) — ארונה
; בפרק ד' H.

בדין נושא שכר ושוכר לאִן חכמהמא גמיעא ואחד כמא בִּינוּ וקאלו
(שבועות ^b טט) שלשה דינין לארבעה שומרין והו קולה תע' (שמות כב, ט)
כי יתן איש אל רעהו חמור או שור או שה וגו' וקד תביִּנת אחבאם
הדא אלדין פי אלסאדס ואלתאסע¹ מן קמא ופי אלתאלת ואלסאדס²
מן מציעא ופי תאמן שבועות

רמך ואלמצוה אלארבעה וארבעין ומאיתין אלתשריע אלדי
שרענא בדין השואל והו קולה תע' (שמות כב, יג) וכי ישאל איש מעם
רעהו וגו' וקד תבין פקה הדא אלדין פי תאמן מציעא ותאמן
שבועות

רמך ואלמצוה אלכאמסה וארבעין ומאיתין אלתשריע אלדי
שרענא בדין מקח וממכר אעני אלונה אלדי ינעקד בה אלביע בין
אלמתבאייעין וקד אסתדלו עלי הדא אלונה מן קולה תע' (ויקרא כה, יד)
וכי תמכרו ממכר לעמיתך וגו' וקאלו דבר הנקנה מיד ליד יעני
אלמשיכה וקד צחִּי אן דבר תורה מעות קונות ואן אלמשיכה פי
אלמטלטלין אַמא הי תקנת חכמים וכדלך אלמסירה ואלהגבהה
ובביאן קאלו כדרך שתקנו משיכה בלוקחין כך תקנו משיכה
בשומרין פקד באן לך אן אשתראטהם אלמשיכה בי אלביוע תקנה
כמא באן פי מוצעה ואמא סאיר אלונה אלתי תמלך בהא אלקרקעות
וגיראה אעני שטר וחוקה פקד אסנדרהא לנצוץ איצא וקד תביִּנת
אחבאם הדא אלדין אעני מערפה אלונה אלתי ינעקד בהא אלביע
פי כל נוע ונוע פי אלפרק אלאִל מן קדושין ופי אלארבע ואלתאמן
ואלתאסע מן מציעא ופי אלתאלת ואלראבע ואלכאמס ואלסאדס
ואלסאבע מן בתרא

רמו ואלמצוה אלסאדסה וארבעין ומאיתין אלתשריע אלדי
שרענא בדין טוען ונטען והו קולה תע' (שמות כב, ח) על כל דבר

1) וח'. H. וששי מן מציעא 2) — וח' מקמא H. בפרק ששי ותשיעי מקמא 1)

בדין השור והו קולה תע' (שמות כא, כח) וכי יגח שור וגו' וכי יגף שור
איש את שור רעהו וקד תבין פקה הדא אלדין פי אלסתה פרקים
אלאולי מן קמא

רלח ואלמצוה אלתאמנה ותלאתין ומאיתין אלתשריע אלדי שרענא
בדין הבור והו קולה תע' (שמות כא, לג) וכי יפתח איש בור וגו' וקד
תבין פקה הדא אלדין פי אלפרק אלתאלת ואלכאמס מן קמא
רלח ואלמצוה אלתאסעה ותלאתין ומאיתין אלתשריע אלדי שרענא
בדין הגונב באן נגרמה תשלומי כפל או תשלומי ארבעה וחמשה
או נקתלה אן בא במחתרת או נביעה ובאלנמלה נמיע קצאין¹ אלגנב
עלי מא בין אלנך וקד תבין חכם הדא אלדין כלל פי אלפרק אלסאבע
מן קמא ופי אלתאמן מן סנהדרין ופי אלתאלת מן מציא ופי מואצע
יסירה מן כתובות וקדושין ושבועות

רמ ואלמצוה אלארבעינה ומאיתין הו אלתשריע אלדי שרענא בדין
ההבער והו קולה תע' (שמות כב, ד) כי יבער איש שדה או כרם וגו'
וקד תבין פקה הדא אלדין בנמלתה פי אלתאני ואלסאדס² מן קמא
ופי אלכאמס מן נטין

רמא ואלמצוה אלהאריה וארבעין ומאיתין אלתשריע אלדי שרענא
בדין ההבערה והו קולה תע' (שמות כב, ה) כי תצא אש ומצאה קוצים
וגו' וקד תבין פקה הדא אלדין פי אלפרק אלתאני ואלסאדס מן קמא
רמב ואלמצוה אלתאניה וארבעין ומאיתין אלתשריע אלדי שרענא
בדין שומר חנם והו קולה תע' (שמות כב, ו) כי יתן איש אל רעהו כסף
או כלים לשמר וגו' וקד תבין אהכאם הדא אלדין פי תאסע קמא
ותאלת³ מציא ותאמן שבועות

רמג ואלמצוה אלתאלתה וארבעין ומאיתין אלתשריע אלדי שרענא

[ושלשין] 3) — וחמשי H. וששי מקמא 2) — משפטי H. כל ענשי הגנב 1)
ממציא.

פרץ מן פרצאת אלוֹאֶרְתִּין וקד תבִּיֶנֶת אחכאם הדה אלמצוה פי
אלתאמן ואלתאסע מן בתרא
ואעלם אן קולי פי¹ כל מצוה קד תבִּיֶנֶת אחכאמהא פי אלמוצע
אלפלאנִי לים גרצי בדלך אן דלך אלפרק או תלך אלמסכתא
תשתמל עלי גמיע אחכאם תלך אלמצוה חתי לא תשגִי מנהא
מסאלה כל אַנְמא אדכר אלמוצע אלדי פיה אצל פקה תלך
אלמצוה ומעטם אחכאמהא וקד תכון מסאיל כתירה מן פקהִיאת
תלך אלמצוה מפארקה פי מואצע אכרי² מן אלתלמוד לא אדכר
מואצעהא אלן ואדא תאמלת גמלה הדה אלמצוות אלתי תקדִם
דברהא פאנך³ תגד מנהא מצוות לאומה לצבור לא לכל שכן ושכן
מתל בנין בית הבחירה והקמת מלך והכרתת זרע עמלק ומנהא
מצוות לאומה ללשכן אלוֹאֶחַד אן פעל אלפעל אלפלאנִי או
אצחבתה אלחאלה⁴ אלפלאנִי מתל קרבן שונג וקרבן הוב⁵ פקד
יקום אלשכן מן אלנאם עמרה כלִה לא יפעל דלך אלפעל ולא
תצחבה תלך אלחאלה ומן הדה אלמצוות איצא דינים כמא בִינִא
מתל דין עבד עברי ודין אמה עבריה ודין עבד כנעני ודין שומר
חנם ודין שואל וגירהא ממֵא תקדִם דברה פקד יקום אלשכן מן
אלנאם איצא עמרה כלִה לא יחכם בהדא אלחכם ולא תלומה הדה
אלמצוה ומנהא איצא מצוות לא תלום אלא בפני הבית מתל
אלחגיגה ואלרִאיה ומצות הקהל וקד דכרנאהא ואחרה ואחרה
ומנהא איצא מצוות לא תלום אלא למן לה קניה מתל אלמעשרות
ואלתרומות ומתנות כהונה וחוקק אלעניים אעני⁶ אללקט ואלפרט
ואלשכחה ואלפאה ואלעוללות פקד לא⁷ תכון לה תלך אלקניה

הנה 3) — רבות H. ; במקומות אחרים 2) — ורע שאמרי (בכל מצוה) 1)
H. ; שונג וקרבן הוב 5) — ענין H. ; הענין (הפלוגין) 4) — שתמצא H. ; תמצא
ופעמים (לא) יהיו לו 7) — בלקט H. ; רצה לומר לקט (ופרט) 6) — שונג ומזיד.

פשע וגו' אשר יאמר כי הוא זה ונִקֵּץ אֶל־מַכְלָתָא ^(צג) כי הוא זה עד שיוודה במקצת ופי' הוא אֶל־דִּין יִדְבֹּל כָּל־מָא יִקַּע בֵּין אֶלְנָא מִן אֶלְדֵּעָאוי' בעצתם עלי' בעץ אֶל־יִדְבֹּלָא אֶלְקָרָאֵר וְאֶלְאֶנְכָאֵר וְקֵד תְּבִיֵּנָת אַחְכָּאֵם הוּא אֶל־דִּין פִּי תֵאלֶת קֵמָא אֵיצָא וְפִי אֵלִי מִצִּיעָא וְפִי תֵאֲמִנְהָא וְפִי אֶלְכָאֵמֵס² וְאֶלְסָאֵדֵס וְאֶלְסָאֵבֵע מִן שְׁבוּעוֹת וּמִנָּה מִסָּאִיל מִתְפָּרְקָה כְּתִירָה פִּי מוֹאֲצֵע עֵדִידָה מִן אֶלְתִּלְמוּד

רִמְזוֹ וְאֶלְמִצְוָה אֶלְסָאֵבֵעָה וְאַרְבַּעִין וּמֵאִיתִין אֶלְאֵמֵר אֶל־יִי אֶמְרָנָא לְנִכְלָץ אֶלְמִתְבוּע מִן³ יִד אֶל־יִי יִתְבַּעָה לִיקְתִּלָּה וְלוֹ בְּרוּחַ אֶלְתֵּאֵבֵע אֵעֵנִי אֲנָנָא מֵאִמּוּרִין בְּקֵתֵל אֶלְרֹדְף אֵן לֵם נִקְדֵּר נִכְלָץ אֶלְנִרְדֵּף אֶלָּא בְּנַפְשֵׁ הֶרֶדְדֵּף וְהוּ קוּלָּה תַע' (דְּבָרִים כה, יב) וְקִצָּת אֶת כַּפָּה לֹא תַחוּס עֵינְךָ וְנִקֵּץ סַפְרֵי (יִקְבו) ⁴ בְּמִבוּשֵׁי מָה מִבוּשֵׁי מִיּוּחַד שֵׁישׁ בּוֹ סַכְנַת נַפְשׁוֹת וְהִרִי הוּא בּוֹקִצְוֹת אֶת כַּפָּה כַּךְ⁵ כָּל דְּבַר שֵׁישׁ בּוֹ סַכְנַת נַפְשׁוֹת הִרִי הוּא בּוֹקִצְוֹת אֶת כַּפָּה מִלְּמַד שְׂאֵתָה מַחֲיִיב לְהַצִּילָה בְּכַפָּה מִנִּין אִם אֵין אֵתָה יִכּוֹל לְהַצִּיל אֵתָה בְּכַפָּה הַצִּילָה בְּנַפְשָׁה תִלְמוּד לֹמֵר לֹא תַחוּס עֵינְךָ פִּקֵּד תְּבִיֵּן לֶךְ מַעֲנִי הוּא אֶלְאֵמֵר וְאֵן קוּלָּה אֶשֶׁת הָאֶחָד אֲנָמָא יִתְכַלֵּם בְּהוּה וְאֶלְקָצֵד אֲנָמָא הוּ לְהַצִּיל הֶנְרִדֵּף בְּאִיבְרִיּוֹ שֶׁל רֹדְדֵּף וְאֵן לֵם יִמְכֵּן כְּלָאֲצָה אֶלָּא בְּקֵתֵל אֶלְרֹדְדֵּף מֵרָה וְאַחַדָּה פִּיקְתֵּל וְקֵד תְּבִיֵּנָת אַחְכָּאֵם הוּהָ אֶלְמִצְוָה פִּי מִסַּכְת סִנְהֶדְרִין פִּי אֶלְפֶּרֶק אֶלְתֵּאֲמֵן

רִמְזָה וְאֶלְמִצְוָה אֶלְתֵּאֲמִנְהָה וְאַרְבַּעִין וּמֵאִיתִין אֶלְתֵּשְׁרִיעֵי אֶל־יִי שְׁרַעְנָא בְּדִינִי נַחֲלוֹת וְהוּ קוּלָּה תַע' (בְּמִדְבָּר כו, ח) אִישׁ כִּי יָמוּת וּבֵן אֵין לוֹ וְגו' וּמִן גְּמִלָּה הוּא אֶל־דִּין בְּלֹא שֶׁךְ כּוֹן אֶלְבְּכוּר יִרְתָּ פִּי שְׁנִים פֶּאֶן הוּא

[מיד (3) — וחמשי ושישי [ושביעי] משבועות (2) — מהתביעות H; מהמענות (1) — הרודף אותו להמיתו] אפילו בנפש — 4) Ce passage ne se trouve pas en entier dans le *Sifre*. — 5) [בכך כל דבר שיש בו סכנת נפשות הרי הוא בוקצות] — את כפה מלמד

ועשרין מכתצֶה בדכור אלכהנים ואלתאניה ותלתאין ואלראבעה
 וכמסין ואלתאלתה וסבעין ואלראבעה ותסעין ואלתאלתה וארבעין
 ומאיה ואלסאדסה וארבעין ומאיה ואלסאבעה וארבעין ומאיה
 ואלתאסעה וארבעין ומאיה ואלכמסינה ומאיה ואלתאניה וכמסין
 ומאיה ואלראבעה וכמסין ומאיה ואלכאמסה וכמסין ומאיה ואלסאדסה
 וכמסין ומאיה ואלסאבעה וכמסין ומאיה ואלתאמנה וכמסין ומאיה
 ואלתאסעה וכמסין ומאיה ואלסתינה ומאיה ואלחאדיה וסתין ומאיה
 והי לא תלום אלנסא ואלתאניה וסתין ומאיה ואלתאלתה וסתין
 ומאיה ואלראבעה וסתין ומאיה ואלכאמסה וסתין ומאיה ואלסאדסה
 וסתין ומאיה ואלסאבעה וסתין ומאיה ואלתאמנה וסתין ומאיה והי
 לא תלום אלנסא ואלתאסעה וסתין ומאיה והי לא תלום אלנסא
 איצא ואלסבעינה ומאיה והי לא תלום אלנסא ואלתאניה וסבעין
 ומאיה ואלכאמסה וסבעין ומאיה ואלראבעה ותמאנין ומאיה
 ואלכאמסה ותסעין ומאיה ואלסאבעה ותסעין ומאיה ואלסאדסה
 ומאיתין ואלסאבעה ומאיתין ואלתאמנה ומאיתין ואלתאסעה ומאיתין
 ואלעאשרה ומאיתין ואלחאדיה עשר ומאיתין ואלתאניה עשר ומאיתין
 והדה לא תלום אלנסא ואלתאלתה* עשר ומאיתין ואלראבעה עשר
 ומאיתין והדה מכתצֶה באלדכור ואלכאמסה עשר ומאיתין והי
 מכתצֶה באלדכור איצא²

פקד באן לך אנ מן הדה אלסתין מצוה אלצרורייה סתה וארבעין
 מצוה לאומה ללנסא איצא וארבעה עשר מצוה לא תלומהן וליכון
 אלסימן פי הדה אלסתין אלצרורייה ששים המה מלכות (שיר השירים ה. ח)
 וליכון אלסימן פי סקוט אלראבעה עשר מנהא ען אלנסא אולת יד

והשלש עשר ומאתים והארבע (2) — [והשש וארבעים ומאה] וקמ'ו (1)
 עשר ומאתים ואלו מיוחדות בזכרים והחמש עשר ומאתים מיוחדת גם כן
 בזכרים.

פלא תלומה ויקום אלשכך עמרה כלל לא תלומה מצוה מן אלמצוות
אלתי מן הדא אלקביל וליס אלצדקה מן הדא אלגמלה לאנהא
לאומה ולו לעני המתפרנס מן הצדקה¹ כמא בינא ומנהא מצוות
לאומה לכל שכך צרורה פי כל זמאן ופי כל מכאן ומע אי חאלה
כאנת מתל אלציצית ואלתפילין ושמירת שבת ולנסמי הדא
אלמצוות אלתי הי מן הדא אלקביל אלמצוות אלצרוריה לאנהא
לאומה לכל שכך באלג מן ישראל צרורה פי כל זמאן ופי כל
מכאן ומע כל חאלה ואדא אעתברת הדא אלמאיתין ותמאניה
וארבעין מצוות עשה תנר אלמצוות אלצרוריה מנהא סתין מצוה
ובשרט אן נפרך הדא אלשכך אלדי קלנא אנה תלומה הדא אלסתין
מצוה צרורה עלי אלחאלה אלאכתריה² גרא ישבה לגמיע אלנאס
והו אן יכון סאכך³ בית פי אלמדינה ויאכל אלאגדיה אלמעלומה
בגדא⁴ אלנאסאן אעני אלכבו ואללחם ויתנר מע אלנאס ויתוונ ויולד
לה והיה⁵ אלסתין מצוה הי כחסב אלרתבה אלתי רתבנאהא פי
עדרנא הדא

אלמצוה אלאולי ואלתאניה ואלתאלתה ואלראבעה ואלכאמסה
ואלסאדסה ואלסאבעה ואלתאמנה ואלעאשרה והיה⁶ אלעאשרה לא
תלום אלנסא ואלחאדיה עשר לא תלום אלנסא איצא ואלתאניה
עשר והי לא תלום אלנסא איצא ואלתאלתה עשר והי לא
תלום אלנסא איצא ואלראבעה עשר והי לא תלום אלנסא איצא
ואלכאמסה עשר ואלתאמנה עשר והיה אלתאמנה עשר⁷ לא תלום
אלנסא איצא ואלתאסעה עשר ואלסאדסה ועשרין והיה⁸ אלסאדסה

שיהיה בענין רוב האנשים ושהוא 2) — ממנה H. ; המתפרנס מן הצדקה 1)
— עומר H. ; יושב בבית 3) — שיהיה ענינו כענין H. . . . דומה לכל בני אדם
והוא 6) — ואלו [הששים מצוות] הם לפי 5) — למין האדם H. ; במאכל האנשים 4)
[והו השש ועשרים] 8) — [והוא השמונה עשר] אין 7) — העשיריתו אין הנשים
מיוחדת.

מצוות לא תעשה

א אלמצוה¹ אלאולי מן מצוות לא תעשה הו אלנהי אלדי נהינא ען אעתקאד אלרבובי² לגירה תע' והו קולה תע' גל² מן קאיל (שטות כ, ג) לא יהיה לך אלהים אחרים על פני וקד תבין פי אכר³ מכות (ב כג) אן הדא אלנהי הו מן גמלה שש מאות ושלש עשרה מצוות והו קולהם הנאך שש מאות ושלש עשרה מצוות נאמרו לו למשה כסיני וגו' עלי מא ביינא פי איל מצוה מן מצוות עשה

ב ואלמצוה אלתאני⁴ אלנהי אלדי נהינא ען עמל אלאצנאם⁴ אלתי תעבר ולא פרק בין אן יעמלהא בידה או יסתעמלהא והו קולה תע' (שטות כ, ד) לא תעשה לך פסל וכל תמונה ומן תעדי עלי הדא אלנהי לזמה מלקות אעני עלי⁵ עמל ע"ז או⁶ אסתעמלהא ועלי אנה לם יעבראה

ג ואלמצוה אלתאלת⁷ אלנהי אלדי נהינא ען עמל ע"ז ולו⁷ לגירנא ליעבראה ולו כאן אלדי יסתעמלהא גוי והו קולה תע' (ויקרא יט, ד)

— מצוה א' H. המצוה הראשונה (מן מצוות לא תעשה) היא (האזהרה) 1) לעשות 4) — H. בגמרת. 3) — תע' (יתרומם מי שאומר) לא 2) או על צוותו לעשותה 6) — H. לאו. על עשיית ע"ז 5) — H. העלמים [אפילו] לוולתנו 7) — H. ואעפ"י שעשאה לו וולתו.

(דברים לב, לו) או תבון אלסימן פי¹ לזום אלסַתָּה וארבעין מצוה פקט
 ללנסא גם את בדם בריתך (זכריה ט, יא) אעני אן עדר בלם לאום להא
 והי אלברית אלכאצֶה באלאמראה צרורה והיא מא ראינאה
 בתקידה² פי עדר מצוות עשה

a) S. בתקידה.

1) לרמוז H. להודיע בכתב 2) — [בחיוב] הששה וארבעים

תחרים אלסגור וחדה דון מא סואה ואנמא דכר וגהא מן וגוה
 אלעבאדה אעני אלסגור וכדלך מנהי ען אלתקריב להא ואלתבכיר
 ומן תעדִי עלי שי מן הדה וסגד או קרב או נסך או בכר לומתה
 סקילה ונץ אלמכלתא ^(ב צד) ובח לאלהים יחרם ^(שמות כב. יט) עונש
 שמענו אזהרה לא שמענו תלמוד לומר לא תשתחוה להם ולא
 תעבדם וביחה בכלל היתה ויצאתי ללמד מה וביחה מיוחדת
 שכיוצא בה עובדין לשמים וחייבין עליה בין שהוא עובדו בין שאינו
 עובדו אף כל שיוצא בו עובדין לשם חייב עליו בין שהוא עובדו
 בין שאינו עובדו ומעני הדא אלכלאם אן הדה אלארבעה אנואע מן
 אלעבאדה והי אלהשתחויה ואלוביחה ואלקטור ואלניסוך אלתי
 בהא כלפנא אן נעבדִי אללה תעִי כל מן יעבד עבודה זרה באחדהא
 חייב סקילה ולו כאן דלך אלמעבד לים מן שאנה אן יעבד בשי
 מנהא וחדה הי אלתי יסמנהא שלא כדרכה יעני ועלי אנה עבד
 אותה שלא כדרך עבודתה אד ועבד באחד הדה חייב סקילה אדא
 כאן מזיד והו בכרת אן לם יעלם בה? או לם יקאם עליה אלחדִי ואן
 כאן שונג יקרב קרבן וכדלך אדא קבלו עליו באלוה לאִי שי קבל
 עליו פהו חייב וקד תכרר אלנהי פי הדא אלנוע אעני פי תחרים
 עבדתהא באחד הדה אלארבעה אנואע ולו שלא כדרכה והו קולה
 תעִי ^(ויקרא י"ג ג) ולא יזבחו עוד את זבחייהם לשעירים ונץ ספרא ^(ב עב)
 אין שעירים אלא שדים ופי גמר זבחים" ^(א ק) תבין אן הדא אלנהי
 אנמא הו פי שוחט לע"ז ולו לם יכן דרכה שחיטה קאלו מנין לזובח
 בהמה למרקולים שהוא חייב שנאמר ולא יזבחו עוד את זבחייהם
 לשעירים אם אינו ענין לכדרכה דכתיב איכה יעבדו הגוים האלה
 את אלהיהם תנהו ענין לשלא כדרכה ואלמתעדִי עלי הדא אן כאן

a) Mss. פסחים.

י. דעו ב"ד. H. ; אם לא נודע בו 2) — שיעבד. H. ; שנעבד האל 1)

ואלהי מסכה לא תעשו לכם ונֶקֶץ ספרא ^(א ע) ואלהי מסכה לא תעשו
אפילו לאחרים והנאך קיל העושה ע"ז לעצמו עובר משום שתי
אזהרות אעני אִנֶּה תעדי עלי עמלהא בידה ולו כאנת לגירה כמא
תבין פי הדיה אלמצוה אלתאלתה ותעדי איצא עלי כונה מלך ע"ז
וצארת ענדה ולו באן אלדי עמלהא לה גירה כמא תקדם פי אלמצוה
אלתאניה ולדלך יצרב שתי מלקיות וקד תבין חכם הדיה אלמצוה
מע אלתי קבלהא פי מסכת ע"ז

ד ואלמצוה אלראבעה אלנהי אלדי נהינא ען עמל צורה אלאנסאן
מן אלמסכוכאת ואלחזארה ואלכשב ונחודה ועלי אנהא לס תעמל
ללעבאדה והוא אבעאד ען אתכאד אלצור גמלה לילא ימין בהא
מא תמנה אלעואם² אעני עובדי ע"ז אלדין ימנן אן ללצור תאתיר
והו קולה תע' (שמות כ, כג) לא תעשון אתי אלהי כסף ואלהי זהב לא
תעשו לכם ונֶקֶץ אלמכלתא ^(א ע) פי מעני הוא אלנהי עלי גהה אלשרח
אלהי כסף ואלהי זהב לא תעשו לכם שלא תאמר הריני עושה
לנואי בדרך שאחרים עושים במדינות תלמוד לומר לא תעשו
לכם ומן תעדי עלי הוא אלנהי לזמה מלקות וקד תבינת אחכאם
הדיה אלמצוה וא' אלצור יגזו נקשהא ואִהא לא יגזו וכיף תכון
צפה אלנקש וגיר דלך פי אלפרק אלתאלת מן עבודה זרה ותבין
פי סנהדרין ^(א ב) אן הוא אלנהי איצא אעני קולה לא תעשון אתי אלהי
כסף יתצמן מעאני כתירה³ כארנה ען גרף הדיה אלמצוה לכן
פשטיה דקרא יתכלם פי מא דכרנא כמא באן פי אלמכלתא

ה ואלמצוה אלכאמסה אלנהי אלדי נהינא ען אלסגוד לעבודה זרה
ובין הו אן קולנא עבודה זרה אריד בה כל מא יעבד מן דון אללה
והו קולה תע' (שמות כ, ה) לא תשתחוה להם ולא תעבדם ולים אלגרף

H. ;החמון (ר"ל) עובדי ע"ז 2) — .צורת בעלי חיים H. ;צורת אדם 1)
ענינים [רבים יוצאים] מכונת 3) — .הסכלים

(ויקרא יח, כא) ומזרעך לא תתן להעביר למלך וכאנת עבאדה דלך אלצנם כמא תבין פי סאבע סנהדרין והו אן יוקד נארא ויאננהא ויאכל בעין בניה ויתלה פי יד מתנאול שגל דלך אלמעבור ויגיוה עלי תלך אלנאר מן נהה אלי נהה וקד תכרר אלנהי ען הדא אלפעל וקאל (דברים יח, י) לא ימצא בך מעביר בנו ובתו באש ומן תעדוי עלי הדא אלנהי במזיד לזמתה סקילה וכרת אן לס ירגם ובשונג חייב חטאת קבועה וקד תבנית אחכאם הדא אלמצוה פי סאבע סנהדרין ח ואלמצוה אלתאמנה אלנהי אלדי נהינא ען עמל אלאוב והו אן יבכר בככור מעלום ויפעל אפעאלא ממצוצה פכיל לה סמאע¹ כלום מן תחת אכמה ינאוב ען מא יסאל ענה והדא נוע מן אנואע² עבודה זרה והו קולה (ויקרא יח, לא) אל תפנו אל האבת ואל הידענים ונק ספרא (מס³) אוב זה פיתום המדבר משיחיו ואלמתעדוי עלי הדא אלנהי במזיד יסקל ואן לס ירגם פהו בכרת ואן כאן שונג לזמה חטאת קבועה אעני אלדי יעמל תלך אלאעמאל בידה ויתנאולהא בנפסה וקד תבנית אחכאם הדא אלמצוה פי סאבע סנהדרין ט ואלמצוה אלתאסעה אלנהי אלדי נהינא ען עמל אלידעוני והו איצא נוע מן אנואע עבודה זרה ודלך באן יאכל עטם טיר אסמה ידוע וינעלה פי פמה ויבכר בככור מעלום וידעו³ בדעואת ויעמל אעמאלא אלי אן תצחבה חאלה שבה חאלה⁴ אלמצרוע ויאכלה סבאת ויתכלם בכאינאת קאלו ידעוני מניח עצם ידוע בפיו והוא מדבר מאליו וגא אלנהי פי דלך בהדא אלנק אל תפנו אל האבת ואל הידעונים ולא תטון אן הדא לאו שבכללות לאנה קד פצלחמא ענד דכר אלעונש וקאל אוב או ידעוני ולום פי כל ואחד מנהמא

a) Mss. אלמצורע.

— ממייני H. ממייני (עבודה זרה) 2) — להשמיע H. לשמוע דבור 1)
 — לחולי H. דומה ולענין חולה 4) — ויתהלל תהלות H. ויקרא בקריאות 3)

מוזר פהו בכרת ובסקילה כמא בִּינָא ובשונוג יקריב קרבן ונֶץ
אלכתאב זוכח לאלהים יחרם וקד תבִּינָת אחכאם הדה אלמצוה
פי אלפרק אלסאבע מן סנהדרין

ו ואלמצוה אלסאדסָה אלנהי אלִדי נהינא ען עבאדָה עבודה זרה
ולו כגיר אלארבע עבודות אלמתקדָמה לכן בשרט אן יכון דלך
כדרכה אעני אן יעבדהא כמא שאן דלך אלמעבוד אן יעבד מתל
מן יפעור עצמו לפעור או יזרוק אבן למרקולים והו קולה תע' פי
אלנהי ען דלך ולא תעבדם ונֶץ אלמכלתא (סו^a) לא תשתחוה להם
ולא תעבדם לחייב על העבודה בפני עצמה ועל ההשתחויה בפני
עצמה פלדלך מן זרק אבן לפעור או פער עצמו למרקולים אינו
חייב לאן לים הדה הי עבודתו לקולה תע' (דברים יב. ל) איכה יעבדו
הגוים את אלהיהם ואעשה כן גם אני ואלמתעדִי עלי הדי אלנהי
כמוזר חייב סקילה וכרת ובשונוג קרבן וקד תבִּינָת אחכאם הדה
אלמצוה איצא פי סאבע' סנהדרין (סו^b) והנאך קיל שלש כריתות
בעבודה זרה למה אחת לכדרכה ואחת לבשלא כדרכה ואחת
למולך יעני אן* מן עבד אי שִׁי עבד מן עבודה זרה באִי נוע כאן מן
אלעבאדָה? פהו חייב כרת ובשרט אן יעבד כדרכה אעני באלשי
אלִדי מן שאנה אן תעבד בה מתל פוער לפעור וזורק אבן למרקולים
ומעביר שערו לכמוש וכדלך מן עבד באחדִי אלארבע עבודות לאִי
מעבוד כאן מנהא פהו איצא חייב כרת ועלי אָנה אין דרך עבודתו
בכך מתלא לו הקריב לפעור או השתחוה למרקולים והדה הי שלא
כדרכה ואלכרת אלתאלת פי מן העביר באש למולך כמא סאבִין

ז ואלמצוה אלסאבעָה אלנהי אלִדי נהינא ען תלִ בעץ בנינא ללמעבוד
אלמשהור פי זמאן אלתנויל אלִדי כאן אסמה מולך והו קולה תע'

ר"ל שמי שעבד איזהו דבר שיהיה מן עבודה זרה 2) — [בשביעי] מסנהדרין 1)
כי מי שיעבוד ... העבודות H. באיזה מין שיהיה מן העבודה

(דברים יא, יו) השמרו לכם פן יפתה לבבכם וסרתם ועבדתם יעני אִנְךָ
 אִדָּא צִלִי קִלְבְּךָ פִּי אִלְפֹכֶר פִּיהָא כֹּאן דְּלִךְ דִּאֵעִיָּא לִךְ לִלְוֹאֵל עֵן
 אִלְטֵרִיק אִלְמִסְתִּקִּימָה² וְאִלְאִשְׁתַּנְאֵל בַּעֲבָדְתָּהָא וְקֹאֵל אִיִּצָּא פִּי
 הָדָא אִלְמַעֲנִי בַּעֲיִנָּה (דברים ה, יט) וּפֶן תִּשָּׂא עֵינֶיךָ הַשְׁמִימָה וְרֹאִית אֶת
 הַשֶּׁמֶשׁ וְאֶת הַיָּרֵחַ לֹאֲנֶה לִּם* יִנְהִי עֵן אֵן יִרְפַּע אִלְאִנְסָאן רֹאסָה
 פִּינְטֵרְהָא בַּעֲיִנָּה וְאִנְמָא נְהִי עֵן אִלְנִטֵּר³ פִּי מָא יִנְסֹב לְהָא עֲבָדְהָא
 בַּעֲיִן אִלְקִלְבִּי וְכִדְלִךְ קוֹלָה (דברים יב, ב) וּפֶן תִּדְרֹשׁ לֵאלֹהֵיהֶם לְאִמֹּר
 אִיכָּה יַעֲבֹדוּ הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה אֶת אֱלֹהֵיהֶם וְאֵעֲשֶׂה כֵן גַּם אֲנִי יִנְהִי עֵן
 אִלְסוּאֵל עֵן כִּיפִיָּה עֲבָדְתָּהָא וְאֵן לִם יַעֲבֹדְהָא לֹאֲן הָדָא כִּלָּה דִּאֵעִי
 לִלְגִלֵּט פִּיהָא וְאֵעֵלֵם אֵן אִלְמַתַּעֲדִי עֲלִי הָדָא אִלְמַעֲנִי יִלְזַמָּה מַלְקוּת
 וְקֵד תִּבְיִן דְּלִךְ פִּי אִכֹּר אִלְפֹּרֶק אִלְאֵל מִן עֲרוּבִין (י^b) עֲנֵד מָא קֹאֵלו
 לִוְקִין עַל עֲרוּבֵי תַחֲמוּמִין דְּבַר תּוֹרָה וְנַעֲלוּ⁴ דְּלִיל דְּלִךְ קוֹלָה (שמות יו, כט)
 אִל יִצָּא אִישׁ מִמְּקוֹמוֹ פֶּאֶעֱתֵרֶךְ וְקִיל וְכִיף יִצְרֹב מַלְקוּת עֲלִי נְהִי גֵּא
 בִּלְפֻט אִל וְלִם יִנִּי בִּלְפֻט לֹא פִנְאוּבו עֲלִי גֵּהָה אִלְאֵעֲתֵרֶאָךְ וְקֹאֵלו
 פִּכֹּאן כֹּל מָא יִנִּי בִּלְפֻט אִל אִין לִוְקִין עֲלִיו אִלֹּא מַעֲתָה אִל תִּפְנוּ אִל
 הָאִלִּילִים הַכִּי נְמִי דִּלֹּא לֹאֲקִי פִּדְלִי דְּלִךְ אֵן הָדָא אִלְמַעֲנִי לִוְקִין עֲלִיו
 יֹא וְאִלְמַצוּה אִלְחֹאֲרִיָּה עֶשֶׂר אִלְנְהִי אִלְדִּי נְהִינָא עֵן עֵמֶל דְּכֹה יִנְתַּמַּע
 אִלִּיָּהָ וְתַעֲטֵם וְלוֹ גַּעֲלַת לִיעֲבֹד אִלְלָה עֲלִיָּהָ הָדָא לִילָא נִתְשַׁבְּהָ⁵
 פִּי עֲבָדְתָּה תַּע' בַּעֲיִן לֹאֲן הַכֹּדָא כֹּאֵנוּ יַפְעִלֹן יִבְנוּן⁶ דְּכֹאֲךָ וִינְעִלֹן
 אִלְמַעֲבָד עֲלִיָּהָ וְהוּ קוֹלָה תַּע' פִּי אִלְנְהִי עֵן דְּלִךְ (דברים יו, כב) וְלֹא
 תִּקִּים לִךְ מַצְבָּה אֲשֶׁר שֵׁנָא וּמִן תַּעֲדִי עֲלִי הָדָא אִלְנְהִי לִזְמָה מַלְקוּת
 יִב וְאִלְמַצוּה אִלְתַּאֲנִיָּה עֶשֶׂר אִלְנְהִי אִלְדִּי נְהִינָא עֵן עֵמֶל חֲנֹאֲרָה
 מְהִיָּא לִיסְגֵד עֲלִיָּהָ וְאֵן כֹּאן דְּלִךְ אִלְסִגְד לִלָּה תַּע' וְהָדָא אִיִּצָּא

כי לא הוזהיר 3) — מן הדרך [הישר] 2) — בשתעמיק H. ; אם תעה לבך 1)
 כי הוא בא H. ; האדם מלשאת ראשו ולראותם בעיניו לא הוזהיר אלא מהביט במה
 וזה כדי שלא 5) — ושמו ראייה H. ; והביאו ראייה על זה מאמרו 4) — במה . . .
 [וזה] ג"כ 7) — ה.בונין H. ; עושין היו בונין 6) — כי יתרמה H. ; נעבוד האל ית' כע"ז

סקילה וכתת למזיד והו קולה (ויקרא כ, כו) ואיש או אשה כי יהיה בהם
 אוב או ידעני מות יומת ונֶקֶץ ספרא (לפ) לפי שהוא אומר איש או
 אשה כי יהיה בהם אוב או ידעני עונש שמענו אזהרה לא שמענו
 תלמוד לומר אל תפנו אל האובות ואל הידעונים ואלמתעדי¹ עלי
 הדיא אלנהי איצא בשונג תלומה חמאת קבועה וקד תביתת אחכאם
 הדיה אלמצוה פי סאבע סנהדרין

י' ואלמצוה אלעאשרה אלנהי אלדי נהינא ען אלמיל נחו עבודה זרה
 ואלאשתגאל באכבארהא אעני בדלך אלנשר ואלתמך* פי תלך
 אלהדיאנאת ואלסכף אלתי יקולון ואצעוהא² אן אלוהאנדיה אפלאניה
 תסתנול עלי צפה כדא פתפעל כדא ואלכוכב אלפלאני יבכר לה
 ויוקף לה עלי צפה כדא פיפעל אלאמר אלפלאני ומא יגרי הדיא
 אלמגרי פאן אלפכר פי הדיה אלאקאויל ואעתבאר תלך אלכראפאת³
 ממא יחרך אלגד⁴ לטלכחא ועבאדתחא ואלנֶקֶץ אלדי נהי כה ען
 הדיא אלמעני הו קולה (ויקרא יט, ד) אל תפנו אל האלילים ונֶקֶץ ספרא (לעו)
 פונה אתה אחריהן אתה עושה אתן אלהות והנאך קיל רבי יהודה
 אומר אל תפנה לראותן יעני אן ולו אעתבאר צורה אלצנם אלטאהרה
 ואלתפכר פי צנאעתהא לא יגזו לילא ישגל גז מן אלזמאן פי גז מנהא
 ופי פרק שואל אדם מחבירו (שבת א קטז) כתב המהלך תחת הצורה
 ותחת הדיוקנאות אסור לקרותו בשבת ודיוקנו עצמה אף בחול אסור
 להסתכל בה משום שנאמר אל תפנו אל האלילים מאי תלמודה
 אמר רבי יוחנן אל תפנו אל מדעתכם וקד תכרר אלנהי פי הדיא
 אלמעני בעינה אעני פי תחרים אלתפכר פי עבודה זרה והו קולה

a) O. et S. אלתמך.

העין וזהבוננות כאלו הדברים הבטלים 2) — [והעובר] על לאו זה גם כן 1)
 והרקים שיאמרו אלה שיערכו אתם אם הרוחניות הפלוניות ירדו על תאר כך הנה
 — והעין במאמרים הורים האלו 3) — יעשו כך והכוכב הפלוני יקטירו . . .
 האדם H. ; שיעורר הסכל 4)

ותקבילהא ואלכנס אמאמהא ונחו הדא מן אפעאל אלבר ואלמחבה קאלו על כולם אינו לוקה חוץ מן הנודר בשמה והמקיים בשמה וקד תבנית אחכאם הדה אלמצוה פי סאבע סנהדרין מן ואלמצוה אלכאמסה עשר אלנהי אלדי נהינא ען אלדעוה¹ לעבודה זרה אעני אן ידעו אלנאם לעבאדתהא ויחצהם עלי דלך ועלי אן הדא אלדאעי לס יעבד ולא פעל פעלא מן אלאפעאל גיר אלדעוה להא והדא יתסמי אן דעא אלנמהור מדיח והו קולה תע' (דברים יג, יד) יצאו אנשים בני בליעל מקרבך וידיחו את ישבי עירם לאמר ואן כאן דעא ואחדא מן אלנאם פהו יתסמי מסית והו קולה תע' (שם, ז) כי יסיתך אחיך בן אמך וגו' בסתר לאמר וכלאמנא פי הדה אלמצוה אנמא הו פי אלמדיח ואלנהי אלדי נא פי דלך הו קולה תע' (שמות כג, יג) לא ישמע על פיך ופי* גמר סנהדרין (סב) קאלו לא ישמע על פיך² אוהרה למסית מסית בהדיא כתיב ביה וכל ישראל ישמעו ויראו ולא יוסיפו לעשות עוד אלא אוהרה למדיח וכולך קיל פי מכלתא³ דרבי ישמעאל ולא ישמע על פיך אוהרה למדיח ואלמתעד' עלי הדא אלנהי ילומה סקילה ונץ סנהדרין (סג) מדיחי עיר הנדחת בסקילה וקד תבנית אחכאם הדה אלמצוה פי עאשר סנהדרין

יו ואלמצוה אלסאדסה עשר אלנהי אלדי נהינא ען אלהסתה והו אן ידעו ואחדא מן ישראל אלי עבאדה עבודה זרה והדא הו אלדי יתסמי מסית כמא תקדם ביאנה ונץ אלנהי ען דלך קולה⁴ תע' פי אלמסית (דברים יג, יב) ולא יוסיפו לעשות כדבר הרע הזה בקרבך ואלמתעד' עלי הדא אלנהי והו* אן יכרע שכצא מן ישראל⁵ ילומה

ובגמר סנהדרין אמרו לא ישמע על פיך] 2) — מלקרא אל ע"ז [ר"ל] שיקרא 1) — 3) Ce passage ne se trouve pas dans notre *Mekilta*. Cf. éd. Friedmann, 101b, note 136. — 4) אוהרה מזה [אמרו יתע' במסית] — 5) אוהרה מזה [אמרו יתע' במסית] — 6) אוהרה מזה [אמרו יתע' במסית] — 7) אוהרה מזה [אמרו יתע' במסית]

לִילָא יתשבֿה בעבאדֿה אלאותאן לאַן כדלֿך כאנו יעמלֿון חנארהֿ
מנקושהֿ מחכֿמה אלצנעהֿ אמאםֿ¹ אלאותאן יסנר עליהא לדלֿך אִצנֿם
קאל תעֿ' (ויקרא כו, א) ואבן משכית לא תתנו בארצכם להשתחות עליה
ומן תעֿדי עלי הִדא אלנהי יצרב מלקות ונֿקֿ ספרא (q^b) לא תתנו
בארצכם בארצכם אין אתם משתחווים על האבנים אבל משתחווים
אתם על האבנים המפצלות בבית המקדש וקד תבֿינת אחכאם הִדא
אלמצוה פי גמר מגלה

יג ואלמצוה אלתאלתֿה עשר אלנהי אלֿדי נהינא ען גרם אלאשנאר
פי אלמקדש או בננב אלמזבח עלי נהֿה אלתחסין לה ואלתנמיל ולו
קצדֿ² פי דלֿך עבאדֿה אללֿה תעֿ' אדֿ והכדא איצא כאנו יעטמוןֿ³
עבודה זרה כאנו יגרסון להא אלאשנאר אלחסנהֿ אלנמילהֿ אלמנפֿר
פי ביות עבאדתהא קאל תעֿ' (דברים יז, כא) לא תטע לך אשרה כל עץ
אצל מזבח יי אלהיך ואלמתעֿדי עלי הִדא אלנהי ילומה מלקות וקד
תבֿינת אחכאם הִדא אלמצוה פי גמר תמיד והנאך תבֿין אן יחרם
אלגרם פי נמיעֿ אלמקדש

יד ואלמצוה אלראבעֿה עשר אלנהי אלֿדי נהינא ען אלימין בעבודה
זרה ולו לעבאדהא וכדלֿך לא יחלפון הם כהא כמא בֿיֿנו לנא פי
קולחם (מכלתא q^a) ולא תשבע לגוי ביראתו והו קולה תעֿ' (שמות כג, יג)
ושם אלהים אחרים לא תזכירו שלא תשביע לגוי ביראתו והנאך
קיל איצא לא תזכירו שלא ידור אדם בשם עֿיֿז ופי סנהדרין (בב)
לא תזכירו שלא יאמר אדם לחבירו שמור לי בצד עֿיֿז פלונית
ואלמתעֿדי עלי הִדא אלנהי אעני אלֿדי יחלף בשי מן אלמכלוקאת
אלֿדי יעתקד פיה אלצאלֿון אלאלוהֿה עלי נהֿה אלתעטֿים ילומה
מלקות ופי גמר סנהדרין (סו) ענר מא נהוֿ⁵ ען תעניק עבודה זרה

היו מכבדין 3) — לכזין H. ; ואפילו אם כון 2) — לפי H. ; לפני הצלם 1)
עם מה H. ; כשהוזכרו מחבק 5) — [בכלל] המקדש 4) — עושין עובדי H. ; עֿיֿז
שהוזכרו.

כא ואלמצוה אלהאדיה ועשרין אלנהי אלדי נהי אלמוסת ען אלסכות ען חובה יעלמהא עלי אלמסית ממא יתעין¹ עלי אקאמה אלהד עליה והו קולה תע' (שם, ט) ולא תכסה עליו ונא אלתפסיר (ספרי^ב צב) ולא תכסה שאם אתה יודע לו חוב אי אתה רשאי לשתוק

כב ואלמצוה אלתאניה ועשרין אלנהי אלדי נהינא ען אלאסתנפאע באלוינה אלתי תתוין בהא עבודה זרה והו קולה תע' (דברים ז, כה) לא תחמד כסף וזהב עליהם ופי ספרא בינו אן צפויי נעבד אסורין ואסנודו דלך לקולה תע' לא תחמד כסף וזהב עליהם ומן תעדי עלי היא אלנהי לזמה מלקות וקד תבינת אחכאם הדיה אלמצוה פי תאלת² מן עבודה זרה

כג ואלמצוה אלתאלתה ועשרין אלנהי אלדי נהינא ען בניאן עיר הנדחת והו קולה תע' (דברים יב, יז) והיתה תל עולם לא תבנה עוד וכל מן בנא מנהא³ שיא לזמה מלקות אעני אן יעמרהא מדינה כמא כאנת וקד תבינת אחכאם הדיה אלמצוה פי עאשר סנהדרין

כד ואלמצוה אלאכבעה ועשרין אלנהי אלדי נהינא ען אלאסתנפאע ואלתמסך בשי מן מאל עיר הנדחת והו קולה תע' (שם, יח) ולא ידבק בידך מאומה מן החרם ומן אכד שיא מנה ילזמה מלקות וקד תבינת אחכאם הדיה אלמצוה פי עאשר סנהדרין

כה ואלמצוה אלכאמסה ועשרין אלנהי אלדי נהינא ען אצאפה שי מן עבודה זרה אלי אמואלנא כל נבעד ענהא וען ביותהא וען כל מא ינתסב אליהא והו קולה תע' (דברים ז, כז) ולא תביא תועבה אל ביתך ומן אסתנפע בשי מנהא צרב מלקות וקד בינו פי אכר מכות (כז) אן מן בשל בעצי אשירה לוקה שתים אחת משום ולא תביא

השמונה עשר האזהרה שהזהיר המוסת מהקל בנשירת המסית אבל חייב לנטור אתו בהכרח וכשלא ימור עובר על מצות לא תעשה והוא אמרו ולא תשמע . . .

שבנה ממנה 3) — [בשלישי] מעבודה זרה 2) — שיעמוד H. ; ממנה שיעזור 1) H. בה.

סקילה כמא נץ אלכתאב (שם, י) כי הרג תהרגנו ואלשכך אלדי
ראם אלמסית אן ינכרע לה חו אלדי ינבני אן יקתלה כמא בין תע
(שם) ירך תהיה בו בראשונה להמיתו ונץ ספרי (בצ) מצוה ביד

המוסת וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי סאבע סנהדרין
יז ואלמצוה¹ אלסאבעה עשר אלנהי אלדי נהי אלמוסת ען מחבה
אלמסית או אלדעון לקולה והו קולה תע' (שם, ט) לא תאבה לו ולא
תשמע אליו ונץ ספרי (בצ) מכלל שנאמר ואהבת לדעך כמוך יכול
אתה אוהב לזה תלמוד לומר לא תאבה לו

יח ואלמצוה² אלתאמנה עשר אלנהי אלדי נהי אלמוסת ען אלתהאן
באלחקד ללמסית כל ילומה אן יחקד לה צרורה ומתי מא לס
יחקד תעדי עלי מצות לא תעשה והו קולה (שם, ט) ולא תשמע אליו
ונא אלתפסיר (ספרי בצ) מכלל שנאמר עוב תעזב עמו יכול אתה
עוזב לזה תלמוד לומר ולא תשמע אליו

יט ואלמצוה אלתאסעה עשר אלנהי אלדי נהי אלמוסת ען תכלין
אלמסית אדא ראה פי חאל אלהלאך ואלתלאף והו קולה (שם, ט) ולא
תחוס עינך עליו נא אלתפסיר (ספרי בצ) מכלל שנאמר לא תעמד
על דם רעך יכול אי אתה עומד על דמו של זה תלמוד לומר ולא
תחוס עינך

כ ואלמצוה אלעשריננה אלנהי אלדי נהי אלמוסת ען אלאחתנא
ללמסית ולו עלם לה זכות לא יגזו לה אן ידברה ולא ילמד עליו
זכות והו קולה תע' (שם, ט) ולא תחמל ונא אלתפסיר (ספרי בצ) לא
תחמל לא תלמד עליו זכות

1) Le commencement de la miqva יז en arabe correspond à celui de la miqva יח en H.; le voici, d'après l'arabe: והמצוה השבע עשר האזהרה שהזהיר המוסת מלאהוב המסית או להאזין לדבריו והוא אמרו ית' לא תאבה לו . . . 2) Le commencement de cette מצוה en arabe correspond à celui de la 17e en H. והמצוה

ונביא השקר והנאך קול^(ע) שלשה מיתתן בידי אדם אשר יויד לדבר דבר בשמי זה המתנבא מה שלא שמע את אשר לא צויתיו לדבר הא לחבירו צויתי זה המתנבא מה שלא נאמר לו ואשר ידבר בשם אלהים אחרים זה המתנבא בשם עבודה זרה ובכולן נאמר ומת הנביא ההוא וכל מיתה האמורה בתורה סתם אינה אלא חנק וקד תבינת אחכאם הדא נביא השקר פי אלחאדי¹ עשר מן סנהדרין כח² ואלמצוה אלתאמנה ועשרין אלנהי אלדי נהינא ען סמאע נבזה מתנבא בשם עבודה זרה יעני אנא לא נחאורה³ ולא נסאלה ונקול לה מה איתך ומא דלילך עלי הדא אלקול כמא נפעל מע מתנבא בשם יי בל ענד מא נסמעה יתנבא בשמה ננהא ען דלך עלי מא ילום⁴ פי כל מדנב פאן דאם עלי דעותה אקמנא עליה אלחד עלי מא ילום פי אחכאם אלשריעה ולא נלתפת⁵ לה לאיה ולא חנה ונהינא ען דלך בקולה תע⁶ (דברים יג, ב) לא תשמע אל דברי הנביא ההוא וקד תבינת אחכאם הדא אלמצוה פי אלחאדי עשר מן סנהדרין

כח⁷ ואלמצוה אלתאסעה ועשרין אלנהי אלדי נהינא ען מראעאה⁸ נביא השקר או אלתוקף⁹ ען קתלה או מתנבא בשם יי בל לא נכאף פי דלך עקאבא¹⁰ ראסא אדא תחקקנא כדבה והו קולה תע¹¹ (דברים יח, כב) לא תגור ממנו ונק¹² ספרי^(א) לא תגור ממנו אל תמנע עצמך מללמד עליו חובה וקד בינא אחכאם הדא אלמצוה נאיה¹³ אלביאן פי צדר תאליפנא לפירוש המשנה

a) O. et S. נהארה. — b) B. et O. אלנכול.

1) נחקררו H. לא נדבר עמו 2) — בי"ד H. באחד עשר מסנהדרין 3) — ולא נשניח לו באות ולא במופת ונהרנו מזה 4) — ראוי H. כמו שהוא חייב 5) — עונש 6) — שלא לירא H. לחמול על נביא 7) — ולא נביט ... והאזהרה H. [תכלית הבאור] 8) — [ולשון ספרי לא תגור ממנו] אל תמנע 7) — מען H. כלל בפתחה.

תועבה ואחת משום ולא ידבק בידך מאומה פאעלם דלך וקד
 תבנית אחכאם הדה אלמצוה פי תאלת עבודה¹ זרה
 כו ואלמצוה אלסאדסה ועשרין אלנהי אלדי נהי² אלשכין ען אן יתנבא
 בשמה והו אן יקול אן אללה אמרה בעבאדתהא או אנהא הי אמרת
 בעבאדה נפסהא ותואערת וועדת כמא יועמו נביאי הבעל ונביאי
 האשרה ולם יני פי אלנך נהי בין מכתך בהדא אלמעני מעני אזהרת
 מתנבא בשמה לכנה תבין פי אלנך אלעונש וחכם באלקתל עלי
 מתנבא בשמה והו קולה (דברים יח, כ) ואשר ידבר בשם אלהים אחרים
 ומת הנביא ההוא והדה אלמיתה בחנק עלי מא תאצל ענדנא אן
 מיתה האמורה בתורה סתם חנק וקד עלמת אלאצל אלדי בינת
 לך פי אלאצל אלראבע עשר³ מן אלאצול אלמתקדמה להדה
 אלמקאלה והו קולהם לא ענש הכתוב אלא אם כן הזהיר פתכון
 אלאזהרה שלו מן קולה (שמות כג, יג) ושם אלהים אחרים לא תזכירו
 ולא ימתנע בון אלנהי אלואחד ינהו ען אשיא כתיבה ולא יכון
 חכמה⁴ חכם לאו שבכללות אדא תבין אלעונש פי כל מעני ומעני
 וסיאתיך מן דלך מתאלאת פי מואצעהא וקד תבין חכם הדה אלמצוה
 פי אלחאדי עשר מן סנהדרין

כו ואלמצוה אלסאבעה ועשרין אלנהי אלדי נהי ען נבואת שקד
 והו אן יתנבא בשם יי לכנה יקול מא לם יקלה אללה או⁵ מא קאלה
 תע לגירה פידי הו פיה ויקול אן אללה קאל לה הדא אלכלאם
 והו לם יקלה לה ונך אלנהי פי הדא הו קולה (דברים יח, כ) אך הנביא
 אשר יויד לדבר דבר בשמי את אשר לא צויתיו לדבר ואלמתעדי
 עלי הדא אללאו ילזמה חנק איצא ולמא עדו הנחנקים קאלו (סנהדרין א פט)

בשרש 3) — שהזהיר האיש 2) — מסנהדרין H. בשלישי מעבודה זרה 1)
 או מה שאמר 5) — משפטו לאו H. דינו דין לאו 4) — הדין H. הארבעה עשר
 אבל אמר וזולתו וידרוש H. השם ית' לזולתו והוא יתפאר בו

בבון קֹוֹה אֶלְחַדְס מִנֵּהֶם קֹוֹה וְתַקַּע עָלַי אֶלְחָךְ וְאֶלְצֹאֵב פִּי אֶלְאֶכְתֵּר
וְלִדְלֹךְ יִשְׁעֵרוֹן¹ בְּמֵא יִכּוֹן וְיִתְפַּאצֵּלוֹן פִּי דְלֹךְ כְּתַפְּאֵצֵל² גְּמִיעַ אִשְׁכָּאן
אֶלְאִנְסָאן בְּעִצָּהֶם עָלַי בְּעֵץ פִּי כֹל קֹוֹה מִן קוֹי אֶלְנֶפֶס וְלֹא בִדִּי
לְהֵאוּלָא אֶצְחָאֵב אֶלְקוֹי אֶלְחַדְסִיָּה מִן פֻּעַל מֵא יִפְעֹלָה יַחְדָּךְ כֹּה
קֹוֹתָה וְיִתִּיר פֻּעֲלָהָּ פִּמְנֵהֶם מִן יִצְרֵב בְּקִצִּיב פִּי אֶלְאֶרֶץ צִרְכָּאֵת
מִתּוֹאֲתֵרָה וְיִצִּיחַ צִיֵּאָחָא מִנְכֵּרָא וְיִכְלִי כְּאִשְׁרָה³ וְיִטְרַק מְוִילָא חֲתִי
חֲצִיבָה שְׁבָה חֲאֵלָה אֶלְצֵרַע פִּיכְבֵּר בְּמֵא יִכּוֹן וְקֹד רֵאִית דְּלֹךְ מִרָּה
פִּי אֶלְמִגְרֵב אֶלְאֶקְצִי וּמִנֵּהֶם⁴ מִן יִרְמִי חֲנֹאֲרָה דִּקִּיקָה פִּי סִפְרָה גִלְד
וְיִטִּיל נְטֹרָהָ תֵּם יִכְבֵּר וְהִדָּא מִשְׁהוּר פִּי כֹל מִכָּאן מִרְרַת כֹּה וּמִנֵּהֶם
מִן יִרְמִי חֲזֹאֵם גִּלְד מְוִיל פִּי אֶלְאֶרֶץ וְיִנְטֵר פִּיָּה וְיִכְבֵּר וְאֶלְגֶּרֶץ בְּהִדָּא
כֹּלָּה תַּחְרִיד אֶלְקֹוֹה אֶלְכֵּאִינָה⁵ פִּיָּה לֹא אֵן דְּלֹךְ אֶלְפֻּעַל בְּדֵאֲתָה יִפְעַל
שִׂיא אִו יִדֵּל עָלַי שִׂי וְהִנָּא תִּגְלֹט אֶלְעֵאֲמָה לֵאנֵהֶם לִמָּא תַּצְדִּקְהֶם
בְּעֵץ תִּלְךְ אֶלְאֶכְבָּאֵר יִטְוֹן אֵן הִדָּה אֶלְאֶפֻּעַל תִּדֵּל עָלַי מֵא סִיכּוֹן
וְתַעֲדִי בָהֶם אֶלְאֶמֶר פִּי הִדָּא אֶלְגִּלְט אִלִּי אֵן יִטְוֹ אֵן בְּעֵץ תִּלְךְ
אֶלְאֶפֻּעַל סִבֵּב כּוֹן מֵא יִכּוֹן כְּמֵא יִזְעֻמוֹן אֶצְחָאֵב קִצְאִיא אֶלְנֹוֹם
לֹאֲן אֶחְכָּאֵם אֶלְנֹוֹם אֶנְמָא הִי מִן הִדָּא אֶלְקִבִּיל אַעֲנִי אֲנֵהָ נֹוע מִן
תַּחְרִיד אֶלְקֹוֹה וְלִדְלֹךְ לֹא יִסְתִּיֵּא שִׁכְצִין פִּי צִחָה אֶלְאֶכְבָּאֵר וְאֵן⁶
אִסְתִּיֵּא פִי אֶלְעֵלֶם בֹּאֶלְאֶחְכָּאֵם וְאֶלְפֻּעַל לֹאֲ פֻּעַל כָּאֵן מִן הִדָּה
אֶלְאֶפֻּעַל וְגִירָהָ מֵמָּא יִגְרִי מִגִּירָהָ יִתְסַמֵּי קוֹסֶם קֹאֵל תַּעֲ (דְּבָרִים יח, י)
לֹא יִמָּצֵא כֹךְ וְגוֹ קֶסֶם קֶסֶמִים וְנֶץ סִפְרִי (ק^א) אִיזְדוּ קוֹסֶם קֶסֶמִים
זֶה הָאוּחוּ כְּמִקְלֹו וְאֹמֶר אִם אֵלֶךְ אִו לֹא אֵלֶךְ וְעֵן הִדָּא אֶלְנָחוּ מִן
אֶלְתַּחְרִיד אֶלְמִשְׁהוּר פִּי דְלֹךְ אֶלְזֻמָּאן יִקוֹל אֶלְנִכִּי (הוֹשֵׁעַ ד, יב) עֲמִי

וְיַעֲמִיק מִחֲשַׁבְתּוֹ 3) — בִּיתְרוֹן כֹּל בְּנֵי אֲדָם קִצְתָם 2) — יִשְׁעֵרוֹן H. — יִשְׁעֵרוֹ 1)
וְהֵמָּה מִי שִׁישְׁטָח. Le passage de la vers. hébr. — וְיַעֲזוּב מִחֲשַׁכּוֹת H.
הַדְּמִיּוֹנִי [הַהוּוֹה] 5) — ne se trouve pas dans les mss. arabes. מְפֹורֶסֶם כְּמַעֲרֵב
וְעַל הַדְּמִיּוֹן הַזֶּה מִן הַהֲנֵעָה הַמְּפֹורֶסֶת 7) — וְאִם H. — וְאֶעֱפִי שִׁישְׁתּוֹ 6) — כִּי.
וְזֶה מִן הַהֲנֵעָה H.

ל' ואלמצוה אלמופיה תלאתין אלנהי אלדי נהינא ען תבע אתאר אלכפאר ואלסירה בסירתהם ולו פי מלאבסהם ואנתמאעאתהם פי מנאלסהם והו קולה תע' (ויקרא כ, כג) ולא תלכו בחקות הגוי אשר אני משלח מפניכם וקד* תכרר הדא אלנהי וקאל (שם יח, ג) ובחקתיהם לא תלכו' וגא אלתפסיר לא אמרתי אלא בחקים החקוקים להם ולאבותיהם ונץ ספרא (א"ע) ובחקותיהם לא תלכו שלא תהלכו בנימוסות שלהם ובדברים החקוקים להם כגון תישריות וקרקסיות והאיסטריות והדה אנואע מן מנאלס כאנו ינתמעון פיהא לעבארה אלאצנאם רבי מאיר אומר אלו דרכי האמורי שמנו חכמים רבי יהודה בן בתירה אומר שלא תנחור ושלא תגדל ציצית ושלא תספר קומי ומן עמל שיא מן הדה לזמה מלקות ותכרר אלנהי ען הדא אלמעני בלפט² אכר והו קולה תע' (דברים יב, ה) השמר לך פן תנקש אחריהם ונץ* ספרי (א"ע) השמר בלא תעשה פן בלא תעשה תנקש אחריהם³ שמא תדמה להם ותעשה כמעשיהם ויהיו לך למוקש שלא תאמר הואיל והן יוצאין בארנמן אף אני אצא בארנמן הואיל והן יוצאין בתלוסין אף אני אצא בתלוסין והו נוע מן אנואע ז' אלגנד וקד עלמת נץ אלכתאב⁴ אלנבויה (צפניה א, ח) ועל כל הלבשים מלבוש נכרי הדא כלל אבעאד ענהם ותקביח לגמיע סירתהם ולו פי אללבאם וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי סאדם מן שבת ופי⁵ תוספת שבת איצא

ל' ואלמצוה אלחאדיה ותלאתין אלנהי אלדי נהינא ען אלתכהן אעני אן יחרך קוה אלחדם בנוע מן אלתחרוך לאץ⁶ אצחאב אלקוי כללם אלדין יכברון במא סיחדת קבל כונה אנמא יצה להם דלך⁷

בלשון 2) — .[ונכפלה זו האזהרה ואמר ובחקתיהם לא תלכו] ובא הפירוש 1) [ולשון ספרי השמר בלא תעשה פן בלא תעשה תנקש 3) — .במקום H. ; אחרת משבת 5) — .לשון הנביא H. ; לשון ספרי הנבואה 4) — .אחריהם] שמא תדמה יתאמת להם [זה] 7) — .כאלי H. ; כי אלו 6) — .[ובתוספת שבת גם כן]

הבריות ואלפסאד אללאחק מן דלך עטים גֵּדָא לֹא־ תציר אלאמור
אלממתנעה גֵּאִיָּה אלמנע ממכנה ענר אלגֵּהֲאֵל ואלנסא ואלצביאן
ותאלף² עקולהם קבול אלממתנע וכונה ממכן אן יכון פאפהם הדא
לג ואלמצוה אלתאלתה ותלאתין אלנהי אלדי נהינא ען אלפאל
ואלזנר נחו קול אלעואם³ קד רנעת מן אלטריק מא תנקצי לי
חאנה והדא אליום אֵלֵם מא ראית פיה אלשי אלפלאנִי פאנא ארבה⁴
אליום שיא והדא אלפֶן כתיר גֵּדָא ענר גֵּמְהוּר אלנאם⁵ אלנאהלִיָּה
וכל מן עמל עמלא בחסב אלפאל ואלזנר יצרב מלקות לקולה
תע' (דברים יח, י) לא ימצא בכ וגו' מעונן ומנחש וקד כֶּרֶר הדא אלנהי
וקאל (ויקרא יט, כו) לא תנחשו ונֶקֶם* ספרי (אק) מנחש כגון האומר נפלה
פתי מפי נפלה מקלי מידי עבר נחש מימיני ושוועל משמאלי ופי
ספרא (בא) לא תנחשו כגון אלו המנחשים בחולדה בעופות ובכוכבים
וכל כיוצא בהן וקד תבִּינת אחכאם הדא אלמצוה פי סאבע שבת
איצא ופי תוספת שבת

לד ואלמצוה אלראבעה ותלאתין אלנהי אלדי נהינא ען אעמאל
אלסחר כלֵּהָא והו קולה תע' לא ימצא בכ וגו' ומכשף ואלמתעדי
עלי הדא אלנהי ילומה סקילה אן כאן מזיד וחטאת קבועה אן כאן
שווג קאל* תע' (שמות כב, יז) מכשפה לא תחיה⁷ וקד תבִּינת אחכאם
הדא אלמצוה פי סאבע סנהדרין

לח ואלמצוה אלכאמסה ותלאתין אלנהי אלדי נהינא ען אלדקי
והו אן יקול אקאויל יועם אנהא תנפע כדא⁸ ותצֵר כדא והו קולה

כי בן ציור האנשים הנמנעים H; לפי שהדברים הנמנעים . . . נהיו אפשריים (1).
H; כמאמר ההמון (3) — רע מאד . . . להאמין H; וירגיל שכלם להאמין (2) —
אצל המון האנשים הסכלים (5) — לא ארויח H; דנה ארויח [היום] (4) — הריקים
[ולשון ספרי] מנחש כגון האומר נפלה פתי מפי נפלה מקלי מידי (6) — העניים H.
אמר 'תע' מכשפה (7) — עבר נחש מימיני ושוועל משמאלי ובספרא לא תנחשו
שיועילו כזה [ויזיקו כזה] (8) — לא תחיה והתכארו.

בעצו ישאל ומקלו יגיד לו ואלמתעדי עלי הדא אלפעל ילומה
מלקות אעני אלדי יתכהן ויכבר בפעל יפעלה לא אלדי יסאל
אלכאהן ולכן סואל אלכאהן מכרוה נדא וקד תבינת אחכאם הדא
אלמצוה פי מואצע מן גמר סנהדרין¹ ותוספת שבת וספרי
לב ואלמצוה אלתאניה ותלאתין אלנהי אלדי נהינא ען אלעמל
באלאכתיאראת אלנומיה² והו אן נקול הדא אליום יצלה ללעמל
אלפלאני פנקצר עמלה או הדא אליום יכרה³ פיה אלעמל אלפלאני
פנתנב עמלה והו קולה תע⁴ (דברים יח, י) לא ימצא כך וגו' מעונן
וקד תכרר הדא אלנהי וקאל (ויקרא יט, כו) ולא תעוננו ונץ ספרא⁵ (ס"א)
לא תעוננו אלו נותני העתים לאנה משתק מן עונה יעני לא יכון
פיכם מוקת יקול אלוקת אלפלאני סעיד ואלוקת אלפלאני נחים
ואלמתעדי עלי הדא ילומה מלקות אעני אלדי יכבר באלאוקאת
לא אלדי יסאל ענהא לכן אלסואל ען דלך איצא חראם מצאף אלי
כונה אמר לא חקיקה לה ומן קצד בפעלה נחו וקת מעלום ברצד
חתי יסער או יופק פי דלך אלשגל פהו איצא יצרב מלקות לכונה
עשה מעשה ופי צמן הדא אלנהי איצא תחרים פעל אלנארני³ ונץ
אלחכמים מעונן זה האוחז את העינים והו נוע כביר מן אלחול ינצאף
אליה כפה בטש באליד חתי יכיל ללאנסאן אמור לא חקיקה להא
כמא נראהם יפעלון דאימא מן אכד חבלא ואנעלה פי טרף תוכה
אמאם אלנאם תם יכרנה חיה וירמי כאתמא ללהאוי תם יכרנה מן
פם אלשכץ אמאמה⁴ ומא נחו הדא מן אפעאל אלנארני⁵ אלמשהורה⁵
ענד אלנמהור כל פעל מנהא חראם ופאעלה יתסמי אוחו את העינים
והו נוע מן אלסחר ולדלך יצרב מלקות והו מע דלך גונב דעת

מונע H. ; זה היום מגונה לעשות בו 2) — . סנהדרין ותוספת שבת וספרי 1)
— . מפי אדם אשר לפניו 4) — . החרטומים H. ; אוחו העינים 3) — . מעשות
החרטומים המפורסמות 5)

תוֹיֵנֶת בְּשִׁי מִן זֶה אֶלְרִנָּאל אֶלְמִשְׁהוֹר פִּי דִלֶךְ אֶלְבִּלְד אֵן הוּא זֶה
מִכְתֶּךָ בֶּאֱלִרְנָאל תִּצְרֵב מִלְּקוֹת

מִן וְאֶלְמִצְוָה אֶלְמוֹפִיָּה אַרְבַּעִין אֶלְנְהִי אֶלְדִּי נְהִי אֶלְרִנָּאל אִיצָא עֵן
אֶלְתוֹיֵן בּוֹיֵ אֶלְנִסָא וְהוּ קוֹלָה תַע' (ש) וְלֹא יִלְבֵּשׁ גִּבֹּר שְׁמֵלֶת אִשָּׁה
וְכָל רִגְלִי יִתּוֹץ אִיצָא אוֹ לִבִּם מֵא הוּ מִשְׁהוֹר פִּי דִלֶךְ אֶלְמוֹצֵעַ אֵן
הוּא שְׁכַל אֶלְנִסָא כְּאִצָּה צִרְב מִלְּקוֹת וְאֶעֱלֵם אֵן הוּא אֶלְפַּעַל אֶעֱנִי
בּוֹן אֶלְנִסָא יִתּוֹנֵן בּוֹיֵ אֶלְרִנָּאל אוֹ אֶלְרִנָּאל בּוֹיֵ אֶלְנִסָא קִד יַפְעַל
לְתַחְרִיךְ אֶלְשַׁבָּאעַ לְלַפְסוֹק כְּמֵא* הוּ מִשְׁהוֹר עֲנֵד אֶלְמִלֵּל וְקִד יַפְעַל
לְאֶנוּאֵעַ מִן עֲבָאדָה עֲבוּדָה זֶרָה¹ כְּמֵא הוּ מִבֵּין פִּי אֶלְכְּתֵב אֶלְמוֹצֵעָה
לְדִלֶךְ וְכִתִּיר מֵא² יִשְׁתַּרְט פִּי עֵמֶל בַּעַן אֶלְטִלְאָסִם וִיקָאֵל אֵן כֵּאֵן
אֶלְמִתְנַאוּל לֵה רִגְלִי³ פִּלִּילְבִּם תִּיַּאֲב אֶלְנִסָא וִיתּוֹץ בֶּאֱלִדְהָב וְאֶלְנוּאֶהֱר
וְנַחֲזֵהמָא וְאֵן כֵּאֵנֶת מִרְאָה פִּלְתִּלְבִּם אֶלְדִּרְעַ וְתַתְּסַלַח בֶּאֱלַחְדוֹד
וְהוּא מִשְׁהוֹר נְדָא עֲנֵד אֶהֱל הוּא אֶלְשָׁאן

מֵא וְאֶלְמִצְוָה אֶלְחֶאדִיָּה וְאַרְבַּעִין אֶלְנְהִי אֶלְדִּי נְהִינָא עֵן רִשִּׁם
אֶנְסֶאמְנָא בֶּאֱלוּאֵן⁴ אֶלְכַחַל וְאֶלְזִנְנָאֵר וְגִירְמָהָא כְּמֵא יַפְעַל עוֹבְדִי
עֲבוּדָה זֶרָה עֲלִי מֵא הוּ מִשְׁהוֹר עֲנֵד אֶלְקִבֵּט אֶלִי אֶלִיוֹם וְאֶלְנְהִי עֵן
דִּלֶךְ הוּ קוֹלָה תַע' (וִיקָאֵל יֵט, כח) וְכִתְּבַת קַעֲקַע לֹא תַתְּנוּ בְּכֶם
וְאֶלְמִתְעַדִּי עֲלִי הוּא אֶלְנְהִי יִלְזַמָּה מִלְּקוֹת וְקִד תְּבִיֵּנֶת אַחְכָּאִם הוּא
אֶלְמִצְוָה פִּי אֶכְר מִסְכַּת מִכּוֹת

מִב וְאֶלְמִצְוָה אֶלְתֵּאנִיָּה וְאַרְבַּעִין אֶלְנְהִי אֶלְדִּי נְהִינָא עֵן לְבֵאִם אֶלְתוֹב
אֶלְמִנְסוֹן מִן אֶלְצוֹף וְאֶלְכְּתָאֵן כְּמֵא כֵּאֵן יִלְבִּסָּה כּוּמְרִי עֲבוּדָה זֶרָה
פִּי דִלֶךְ אֶלְזִמָּאֵן וְהוּ קוֹלָה תַע' (דְּבָרִים כב, יא) לֹא תִלְבֵּשׁ שַׁעֲטָנִי וְהוּא
אֶלִיוֹם מִשְׁהוֹר עֲנֵד רַהֲבָאֵן קִבֵּט⁵ מִצָּר וְאֶלְמִתְעַדִּי עֲלִי הוּא אֶלְנְהִי

[כמו שהוא מפורסם אצל העמים ופעמים יעשו למיני עבודות לע"ז כמו שהוא 1)
אם ידוע המתעסק בו איש 3) — והרבה מה H. ורוב פעמים יושם 2) — מכואר
במיני H. בצבעוני הכחול וחלודה של נחשת וזולתם 4) — אם יתעסק בו אדם H.
כומרי עבודה זרה H. אצל כומרי אנשי מצרים 5) — צבעונים ...

תע' לא ימצא כך וגו' וחבר חבר ונֶץ ספרי (q^b) וחובר חבר אחד חובר את הנחש ואחד חובר את העקרב יעני אלִי יקול אקאויל עליהא פלא תלסעה בועמה או יקול עלי מוצע לסעהא ליסכן אלונע ואלמתעדִי עלי הדא אלנהי יצרב מלקות וקד תבִינת אחכאם הדִה אלמצוה פי סאבע שבת איצא

לִו ואלמצוה אלסאדסה ותלאתין אלנהי אלִי נהינא ען סואל בעל אוב ואסתעלאם¹ כבר מנה והו קולה תע' לא ימצא כך וגו' ושאל אוב ואלמתעדִי עלי הדא אלנהי אעני אלִי יסאל בעל אוב לא ילזמה מיתה לכן דלך חראם

לִו ואלמצוה אלסאבעה ותלאתין אלנהי אלִי נהינא ען סואל בעל ידעוני ואסתעלאם² כבר מנה והו קולה תע' לא ימצא כך וגו' ושאל אוב וידעני ונֶץ ספרא (sa^b) אל תפנו אל האבות ואל הידענים (ויקרא יט, לא) אוב זה פיתום המדבר משחיו וידעוני המדבר בפיו הרי אלו במקילה והנשאל בהם באזהרה

לִח ואלמצוה אלתאמנה ותלאתין אלנהי אלִי נהינא ען אסתעלאם כבר מן אלאמואת עלי³ מא יזעם אלִין הם אמואת באלחקיקה ואן כאנו יגתודין ויחֶסון אן מן פעל כדא ולבם כדא יִגיה אלמית פי אלנום ויקול לה מא יסאל ענה והו קולה תע' לא ימצא כך וגו' ודרש אל המתים ופי גמר סנהדרין (ס^b) דורש אל המתים זה המרעיב עצמו ולן בבית הקברות כדי שתשרה עליו רוח טומאה ואלמתעדִי עלי הדא אלנהי ילזמה מלקות

לִט ואלמצוה אלתאסעה ותלאתין אלנהי אלִי נהינא איצא ען תבע אתאר אלכפאר פי כון אלנסא ילבסן תיאב אלרגאל ויתוֹנֶן בודהם והו קולה תע' (דברים כב, ה) לא יהיה כלי גבר על אשה וכל אמראה

וולידע ממנו מה 2) — משאול בעל אוב וולידע ממנו מה שיאורעו 1) — שיאורעו
כמו H. לפי מה שיהשבו 3) — שיאורעו.

אלאספל מן נהה אלשמאל ואלדקן וקד נא אלנהי פיהא כהדא אללפט (ש) ולא תשחית את פאת זקנד ודלך אן זקן יתסמי אלכל ולם יקל ולא תשחית זקנד כל קאל ולא תשחית את פאת זקנד יריד בדלך אן לא תחלק ולא פיהא אחת מן גמלה אלזקן ונא אלתפסיר אנהא חמש פאות כמא גזאנאהא והו חייב חמש מלקיות אדא חלק אלגמיע ולו חלקהא בבת אחת ונץ אלמשנה (מכות א^א) ועל הזקן חמשה שתים מכאן ושתים מכאן ואחת מלמטן רבי אליעזר אומר אם נטלן כולן כאחת אינו חייב אלא אחת וקאלו פי אלתלמוד¹ אלמא קסבר רבי אליעזר לאו אחר הוא פהדא דליל ואצח אן תנא קמא יעתקדהא חמשה לאוין וכדלך הי אלהלכה והדא איצא אנמא כאן זי² כומרי עבודה זרה מתל מא הו אליום משהור מן זי קסום אלפראנז³ פאנהם יחלקון לחאהם ואלדי אונב באן לא תנעד בחמש מצוות כון אלנהי ענהא בלפט מפרד עלי מא בינא פי אלמצוה אלתי קבלהא וקד תבינת אחכאם הדיה אלמצוה פי אכר מכות והדיה אלמצוה לא תלום אלנסא

מזה ואלמצוה אלכאמסה וארבעין אלנהי אלדי נהינא ען גרז אנפסנא כמא יפעל עובדי עבודה זרה והו קולה תע⁴ (דברים יד, א) לא תתגודדו ולא תשימו קרחא וקד תכרר הדא אלנהי בלפט אכר והו קולה (ויקרא יט, כח) ושרט לנפש לא תתנו בבשרכם וקד תבין פי גמר יבמות (י^ב) אן גופיה דקרא לא תתגודדו מיבעי ליה לגופיה דאמר רחמנא לא תעשו חבורה על מת ופי גמר מכות (כא^א) קאלו שריטה וגידדה אחת היא והנאך תבין אן על המת בין ביד בין בכלי חייב ועל עבודה זרה בכלי חייב ביד פטור כמא נא פי כתב⁵ אלנבוה

גלחי 3) — קשומ [כומרי עבודה זרה] 2) — ואמרו [בתלמוד] אלמא 1) — נכפלה זאת האזהרה [בלשון אחר והוא] אמרו 4) — הגונים H. ; הפראנקים שבא בכתבי הנבואה 5)

ילומה מלקות וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי מסכת כלאים
ופי שבת איצא ופי אכר¹ מכות

מג ואלמצוה אלתאלתה וארבעין אלנהי אלדי נהינא ען חלאקה
אלצדנין והו קולה תע' (ויקרא יט, כו) לא תקפו פאת ראשכם ואלנהי
ען הדא איצא לילא יתשבה² בעובדי עבודה זרה לאן כדלך כאן
יפעל כומרי עבודה זרה יחלקון אצדאנהם פקט ולהדא³ אחתאנו
אן יבנינו פי מסכת יבמות (ה^א) וקאלו הקפת כל הראש שמא הקפה
לילא תקול אן נאיה מא יחרם⁴ חלק אלצדנין ותרך בקיה אלשער
כמא יפעל כומרי עבודה זרה אמא אדא חלק אלנמיע פלים פי דלך
תשבה בהם פאעלמונא אן לים ינוו חלאקה אלצדג כונה לא
במפרדה ולא מע גמלה אלראם וילומה מלקות עלי כל צדג מנהמא
ולדלך לוקה שתים אן חלק גמלה ראסה ואלדי אונב⁵ אן לא נעד
הדה בשתי מצוות ואן כאן לוקה שתים לאן לים פיהמא נציין תחת
לאו אחד לאנה לו קאל לא תקפו פאת ראש מימין ופאת ראש
משמאל וונדנאדם חייבו עליהן שתים חנינדי⁶ כאן ללקאיל אן יעדאה
בשתי מצוות אמא בכונה לפש ואחד ומעני ואחד פדי מצוה אחת
ואן כאן נא פי אלתפסיר אן הדא אלנהי יעם אנזא מכתלפה מן
אלנסם ואנה חייב עלי כל נז מנהא באנפראדה פלים הדא יונב אן
תכון מצוות הרבה וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי אכר מכות
והדא אלנהי לא ילום אלנסא

מד ואלמצוה אלראכעה וארבעין אלנהי אלדי נהינא ען חלק
אללחיה ודי כמסה אנזא אללחי אלאעלי מן נהה אלימין ואללחי
אלאעלי מן נהה אלשמאל ואללחי אלספל מן נהה אלימין ואללחי

— שלא יתדמה [לעובדי] ע"ז 2) — ובסוטה ומכות H. ובאחרון של מכות 1)

ומה 5) — מה שידמה H. תכלית מה שהוא אסור 4) — [ולפי זה] היו צריכין 3)
על כל חלק 7) — או היה H. — והראוי H. שיהייב שלא נמנה
כל אחת ועל כל חלק.

נאנא אלנקל אנה נהי וקד תבין פי אכר גמר סוכה (ס"ב) אן
אלאסכנדרייה איצא הי מן גמלה אלבלאד אלמחרם סכנהא ומן
בחר' אלאסכנדריה ימסח קטעה טול ארבע מאיה פרסך וערק
ארבע מאיה ודי גמלה ארין מצרים אלמחרם סכנהא לכנהא יגוז
אלמרור פיהא עלי נהה' אלתגארה או אלעבור אלי בלאד אכרי
ובכיאן קאלו פי אלירושלמי (סנהדרין סוף פ"ט) לשיבה אי אתה חוזר אבל
אתה חוזר לסחורה ולפרקמטיא ולכיבוש הארץ

מז' ואלמצוה אלסאבעה וארבעין אלנהי אלדי נהינא ען אלתסייב
מע אפכארנא חתי נעתקד אדא תכאלף אלארא' אלתי גאת כהא
אלשריעה' בל נקצר פכרנא וננעל לה חדא יקף ענדה והו' אואמר
אלשריעה' ונואהאדא והו' קולה תע' (במדבר טו, לט) ולא תתורו אחרי
לבבכם ואחרי עיניכם ונץ ספרי (לה) ולא תתורו אחרי לבבכם² זו
מינות כענין שנאמר (קהלת ז, כו) ומוצא אני מר ממות את האשה אשר
היא מצודים וחרמים לבה ואחרי עיניכם זו זנות שנאמר (ישעיה יד, ג)
ויאמר שמשון אל אביו אותה קח לי כי היא ישרה בעיני ויעני
בקולה³ זו זנות תבע אללדאת⁴ ואלשהואת אלגסמאניה ואשתגאל
אלפכר כהא דאימא

מח' ואלמצוה אלתאמנה וארבעין אלנהי אלדי נהינא ען מעאדה
אלכפאר ומהאדנתהם עלי כפרהם אעני עלי שבעה עממים והו'
קולה תע' (שמות כג, לב) לא תכרת להם ולא להיהם ברית וקד בינא
פי מצוות עשה פי אלשריעה' אלסאבעה ותמאנין ומאיה אן קתל
שבעה עממים וכל מא גא פיהם ינכני ערדה ואנה לא יגרי מגרי
מצוות שאינן נוהגות לדורות

מזמ'⁵ ואלמצוה אלתאסעה וארבעין אלנהי אלדי נהינא ען אלאשפאק

עיניכם. H. לבבכם זו מינות 2) — ותחום. H. ומים אלכסנדריה ותמשך 1) —
אחר [ההמדות] והתאות 4) — ר"ל [באמרו זו זנות] המשך 3) — En H.,

(מלכים א יח, כה) ויתגדרו כמשפטם בחרבות וברמחים וקד קאלו אן פי צמן הדא אלנהי¹: איצא אלנהי ען אנקסאם אלכלמא² ואכתלאף אלזמוע³ וקאלו לא תתגדרו לא תעשו אנדות אנדות לכן גופיה דקרא פהו כמא בִּינו וקאלו לא תעשו חבורה על מת והדא נחו דרש וכדלך קולהם כל המחזיק במחלוקת עובר בלאו שנאמר (במדבר יז, ה) ולא יהיה בקרח וכעדתו פאנא איצא עלי גהה אלדרש ואמא גופיה דקרא פהו תהדיד ועלי מא בִּינו אלחכמים פהו נפי לא נהי לאנחם בִּינו אן מעני הדא אלקול אן אללה יכבר אן אלדי יכאלף עלי אלכהנים⁴ וידעי אלכהונה פי מא יאתי מן אלזמאן לים יחל בה מא חל בקרח ולא יכון עקאבה אלגרק⁵ ואנמא יכון עקאבה כאשר דבר יי ביד משה לו יעני אלצרעת פי קולה תע למשה (שמות ד, ו) הבא נא ירך בחיקך וכמא תבין פי עוויה וארנע אלי גרין אלמצוה פאקול אנא קד תבִּינת אחכאם הדה אלמצוה פי אכר מכות ואלמתעדִי עלי הדא אלנהי לוקה

מזו ואלמצוה אלסאדסה וארבעין אלנהי אלדי נהינא ען סכן דיאר מצר אבדא לילא נתעלם כפרהם ולילא נסיר בסירהם אלקביחה ענדי אלשרע והו קולה תע (דברים יז, יז) לא תסיפון לשוב בדרך הזה עוד וקד תבִּיר אלנהי פי דלך תלאת מראת קאלו (מכלתא ב כה) בשלשה מקומות הזהירה תורה את ישראל שלא לשוב למצרים ובשלשה חזרו ובשלשתן נענשו אמא אלשלשה מקומות פאחדהא מא דכרנא ואלתאני קולה (דברים כה, סח) בדרך אשר אמרתי לך לא תסיף עוד לראתה ואלתאלת קולה (שמות יד, יג) כי אשר ראיתם את מצרים היום לא תספו לראתם עוד עד עולם ואן כאן טאהר אלקול אנא אכבאר

— שבכלל זו האזהרה (גם כן האזהרה) מחלוק הדבור והתחלק הקהלות 1)

2) ולא יהיה ענשו בכליעה) אך 3) — יחלוק (על הכהנים) ויתאוה אל הכהונה 4)

המגונים [לפי התורה] 4) — יהיה (ענשו) כאשר דבר

נכחרא בפרהסיא פאן מן קתלה והו' מנאשב ללעבירה פקד
אקאם עליה אלחד מתל מא עמל פנחם בזמרי קאלו (פנהדרין ב' sa)
הבועל ארמית קנאין פוגעין בו לכן באלשרוש אלתי קאלו והו' אן
ינכח בפרהסיא ובשעת מעשה וכמעשה שהיה פאן² לס יעלם בה
או פירש ולא פגעו בו קנאין פהו מחויב בכרת לכן לס יבין פיה
הדא אלכרת פי נץ אלתורה פקאלו לא פגעו בו קנאין מהו ותבין
אנה בכרת מן קולה (טלאבי ב, יא) כי חלל יהודה קדש יי אשר אהב
ובעל בת אל נכר יכרת יי לאיש אשר יעשנה ער וענה קאלו מכלל
דבכרת ומתי מא צח עלי שכך אנה נכח גויה בעדים ובהתראה
יצרב מלקות מדאורייתא פאעלם דלך וקד תבינת* אחכאם נמיע
הדה אלאשיא פי עבודה זרה ופי סנהדרין³

נב ואלמצוה אלתאניה וכמסין אלנהי אלדי נהינא ען מצאהרה
דכור עמון ומואב כאצח ולו בעד דכולהם פי אלדין והו' קולה תע'
(דברים כג, ד) לא יבא עמוני ומואבי בקהל יי ואלמתעד' עלי הדא יצרב
מלקות אעני אן גר עמוני ומואבי אדא נכח ישראלית בנשואין
צרבא נמיעא מלקות דאורייתא וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה
פי תאמן⁴ יבמות ואכר קדושין

נג ואלמצוה אלתאלתה וכמסין אלנהי אלדי נהינא ען אבעאד זרע
עשו בעד דכולהם פי אלדין אעני אנא מנהיין ען אנתנאב מצאהרתהם
בעד⁵ דכולהם פי אלדין והו' קולהם תע' (שם, ה) לא תתעב אדמי כי
אחיק הוא

נד ואלמצוה אלראבעה וכמסין אלנהי אלדי נהינא אן אבעאד
אלמצריין ואנתנאב מצאהרתהם בעד דכולהם פי אלדין והו' קולה

ואם לא עשה... או H. ואם לא נודע בו או 2) — והוא H. ; בעוד שהוא דבק 1)
[בשמיני] 4) — [וכבר התבארו דיני כל הענינים האלה בע"ז ובסנהדרין] 3) —
[אחר שהכנסו בכרית] והוא אמרם 5) — מיבמות [ואחרון מקדושין]

עלי עובדי עבודה זרה וען אסתחסאן שי מן כל מא יכצֶהם והו קולה תע' (דברים ז, ב) ולא תחנם ונא אלנקל לא תתן להם חן חתי אן אלשכץ אלנמיל אלצורה מן עובדי עבודה זרה לא יגזו לנא אן נקול הדא נמיל אלצורה או הדא חסן אלונה כמא תבין פי גמרא דילן. (ע"ז י"ב) ופי גמר עבודה זרה ירושלמי (ב^ב) קאלו לא תתן להם חן בלא תעשה נ ואלמצוה אלמופיה כמסין אלנהי אלדי נהינא ען סכן עובדי עבודה זרה פי בלאדנא לילא נתעלם כפרהם והו קולה תע' (שמות כג, לג) לא ישבו בארצך פן יחטאו אתך לי ולו אראד אלגוי אלנאזא² עלי דיארנא למא נאז לנא דלך חתי יקבל עליו שלא לעבוד עבודה זרה וחיניד* יגזו לה אלסכן והדא יתסמי גר תושב יענון בדלך אנה גר למעני אן יחל סכנה פי אלבלאד פקט והכדא קאלו איזהו גר תושב זה שקבל עליו שלא לעבוד עבודה זרה³ אמא עובד ע"ז פלא יסכן ולא תבאע לה אמלאך ולא תכרי⁴ ובביאן נאנא פי אלתפסיר (ע"ז י"ב) לא תתן להם חנייה בקרקע וקד* תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי סנהדרין ופי עבודה זרה⁵

נא ואלמצוה אלחאדיה וכמסין אלנהי אלדי נהינא ען מצאהרה אלכפאר והו קולה תע' (דברים ז, ג) ולא תתחתן בם ובין אלחתנות מא הו וקאל בתך לא תתן לבנו ובתו לא תקח לבנך ובביאן קאלו פי⁶ מסכת עבודה זרה (ב^ב) דרך חתנות אסרה תורה ואלמתעד' עלי הדא אלנהי פי עקאבה תפציל ודלך אן נכאח אלגויה אדא

c'est 2. Cette différence d'énumération entre les mss. et la version hébraïque subsiste jusqu'à la Miçva מה, cette dernière est dans les mss. la même que מט en H.

1) לעמוד בארצנו H; לעבור בגבולנו 2) — וזה יפה צורה און זה יפה תואר 3) — ונאז מותר לו לשבת וזה נקרא גר תושב ירצו בזה שהוא גר לענין שמוחר לו 4) — לשבת בארץ לבד וכמו זה אמרו איזהו גר תושב זה שקבל עליו שלא לעבוד עבודה זרה 5) — ויכבר התבארו דיני H; נשכור בית H; ולא נשכור אתה 4) — וזה ואלם בכאור אמרו [במסכת ע"ז] 6) — מצוה זו בסנהדרין ובע"ז

באלוקוף ואלתבאת פי מצאף אלעסאכר וכל מא אדכר וולִי פקד
תעדִי עלי לא תעשה והו קולה תע' (דברים ה, כא) לא תערץ מפניהם
וכרִר אלנהו וקאל (שם ג, כב) לא תיראום וכרִר אלוצאָהּ בהדא
אלמעני כתירא' אעני אן לא ינהום ולא ירנע אלי כלף ענד אלקתאל
לאָן בהדה אלחאלה ימכן תבאת כלמה אלחקִן וקד תבִינת אחכאם
הדה אלמצוה פי תאמן סומה

נח ואלמצוה אלתאמנה וכמסין אלנהו אלִדי נהינא ען נסיאן מא
עמל בנא זרע עמלק ומכאדרתהם באלשרִד וקד ביִנא פי אלמצוה
אלתאסעִה ותמאנין ומאיִה מן מצוות עשה אן² תדכאר מא עמל
בנא עמלק ותגִדיר עדאותה מצוות עשה וכדלך איצא אמראה דלך
ונסיאנה מנהיִ ענה³ והי מצוות לא תעשה והו קולה תע' (שם כה, יט) לא
תשכח ופי ספרי ("קב") זכור בפה לא תשכח בלב יעני לא תמרה
עדאותה ולא תזילהא מן נפסך

נח ואלמצוה אלתאסעִה וכמסין אלנהו אלִדי נהינא ען סבִ אלסם
אלאעטם תע' עמֵא יקול אלכאפרין עלֵא כבירא והדא הו אלמעני
אלִדי יכני ענה בברכת השם אמֵא אלעונש למרתכב הדא אלנהו
פהו בִין פי נקֵ אלתורה אעני ירנם והו קולה תע' (ויקרא כד, יז) ונקב
שם יי מות יומת רגום ירגמו כל העדה ואמֵא אלאזהרה פלם תני
פי אלנֵן אוהרה מכתצֵה בהדא אלדנב וחדה כל גאת אוהרה תעם
הדא אלמעני וגירה והו קולה תע' (שמות כב, כז) אלהים לא תקלל ונקֵ*
אלמכלתא לפי שהוא אומר ונקב שם יי מות יומת עונש
שמענו אוהרה לא שמענו תלמוד לומר אלהים לא תקלל⁴ ופי
ספרא (p¹¹) על שם המיוחד במיתה ועל שאר כל הכנויין באוהרה

זוכרת . . . והחדשת שנאתו והוא 2) — בזה הענין [פעמים הרבה ר'] לו! 1)
ולשון 4) — ומשכוח אתו [הוא מצוות לא תעשה] 3) — לזכור II; מצוות עשה]
המכלתא לפי שהוא אומר ונקב שם יי מות יומת עונש שמענו אוהרה לא שמענו
תלמוד לומר אלהים לא תקלל ובספרא.

תע' (ש) ולא תתעב מצרי וקד תבינת אחכאם הוה אלשתי מצוות
 אעני אחכאם מצרי ואדומי פי תאמן יבמות ואכר קדושין
 נה ואלמצוה אלכאמסה וכמסין אלנהי אלדי נהינא ען מסאלמה
 עמון ומואב אבדא ודלך אן אללה קד אמרנא ענד חצאר* אלמדן
 אן נרסל¹ לאהלהא קבל אלקתאל באלהדנה ונמלב מנהם אן
 יסאלמונא פאן אסלמו אלבלאד לנא חרם קתאלהם וקתלהם כמא
 בינא פי אלמצוה אלמופיה תסעין² ומאיה מן מצוות עשה אללא עמון
 ומואב פאנהם לא ינהג מעהם הוה אלמנהג כל נהאנא אללה ען
 מבאדרתהם באלסלאם וטלב אלהדנה והו קולה תע' (ש. 1) לא
 תדרש שלמם וטבתם ונץ ספרי (ק³) מכלל שנאמר כי תקרב אל
 עיר להלחם עליה וקראת אליה לשלום יכול אף כאן תלמוד לומר
 לא תדרש שלמם וטבתם מכלל שנאמר בטוב לו לא תוננו יכול
 אף כאן ת"ל וטובתם⁴ כל ימיד עד עלם

נו ואלמצוה אלסאדסה וכמסין אלנהי אלדי נהינא ען קטע אלאשנאר
 ענד מחאצרה אלכלאד עלי נהה אלתייק לאהלהא ואילאם קלובהם
 והו קולה תע' (דברים כ, יט) לא תשחית את עצה לנדח עליו גרון כי
 ממנו תאכל ואתו לא תכרת וכדלך כל פסאד כאן דאכלא תחת
 הוה אלנהי מתל מן יחרק תובא עבתא או יכסר אנא עבתא איצא
 פאנה עובר משום לא תשחית ויצרב מלקות ופי* אכר מכות תבין
 אן קוצץ אלנות טובות לוקה⁵ וקאלו ואזהרתיה מהכא ממנו תאכל
 ואתו לא תכרת וקד תבינת אחכאם הוה אלמצוה פי תאני⁶ בתרא
 נו ואלמצוה אלסאבעה וכמסין אלנהי אלדי נהינא ען כוף אלכפאר
 ענד אלקתאל ואלאנהואם מן אמאמהם כל ילום אכר אלנפם

— ק"ע. H; במצוה תשעים ומאה (2) —. כשנצור עיירות שנשאל (ליושביהן) 1)

— [מכלל שנאמר בטוב לו לא תוננו יכול אף כאן ת"ל וטובתם] כל ימיד 3)

[ובאחרון ממכות התבאר שקוצץ אלנות טובות לוקה] ואמרו 5) —. כלי [לדריק] 4)

בכבא קמא ובכבא בתרא H; בשני מבתרא 6) —.

אי זה היא שבועת שקר נשבע להחליף ואצלחו דלך וקאלו אימא נשבע והחליף יעני אנה חלף עלי שי ופעל בלאף מא חלף עליה והנאך תבין פי תאלת שבועות ופי מסכת תמורה איצא אן שבועת שקר הי חנת שבועת בטוי והו קולהם ^(א) שבועת שקר היכי ראמי יעני כיף תבון שבועת שקר שאין בה מעשה לאן הדא כאן גרף אלקול אלמתקדם הנאך אי נמי שלא אוכל ואכל התם מעשה עבד אלא דאומר אוכל ולא אכל ההוא מי לקי והא איתמר עלה וגו' ואלמתעדִי עלי הדא אלנהי אן כאן מזיד יצרב מלקות ואן כאן שונג פיקרב קרבן עולה ויורד כמא בינא פי אלמצוה אלתאניה וסבעין מן מצוות עשה והו קולה פי תאלת שבועות ^(א) כסא זו היא שבועת בטוי שחייבין על זדונה מכות¹ ועל שגגתה קרבן עולה ויורד והנאך תבינת אחכאם הדא אלמצוה ואעלם אן קולי² פי הדא אלמצוה אן אלמזיד פיהא ילזמה מלקות לים קולי דלך ממא ידל אן תם דנב ילום עליה אלמלקות ואן כאן בגיר זדון בל חיתמא סמעתני³ אקול פי דנב אנה ילום עליה מלקות לא פי מא תקדם ולא פי מא יסתאנף פאעלם אנה לא ילזמה דלך אלא אן כאן מזיד צרורה בעדים והתראה עלי מא תבין מן שרוט אלעדים ואלהתראה פי מסכת סנהדרין ואמא אלשונג או אלאונם או אלמוטעה⁴ פלא ילזמה בוגה לא מלקות ולא כרת פנאהיך מיתת בית דין הדא לאום פי גמיע אלמצוות פאעלם דלך ואמא נבין פי בעץ מצוות ונקול אן כאן מזיד ילזמה מלקות או מיתה לכונה ילזמה קרבן אן כאן שונג פי דלך אלדנב⁵ לאן לים כל דנב ילום פי שגגתו קרבן לבן כל מא ילום עליה כרת או מלקות או מיתת בית דין לא ילום פיה דלך

כשתשמע 3) — שאמרם H. ; שאמרי 2) — כרת H. ; על זדונה מכות 1) באותו עון 5) — 'האונם [או המוטעה] 4) — אותו שיורה H. ; אותי שאומר H. ענין.

ופי אלמכלתא' איצא אלהים לא תקלל ליתן לא תעשה על ברכת השם וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי סאבע² סנהדרין ואעלם אן כון הדא אלנהי מן אלאזהרות³ תעם שיין או תלאתה לים הו מן קביל לאו שבכללות לכן אלנך בך אלעונש פי כל מעני ומעני⁴ מנהא פאעלמנא באלצרורה אן כל מעני ומעני מנהא מנהי ענהא ואנה מצות לא תעשה עלי⁵ מא בינא פי אלמקדמאת אלתי געלנא להדה אלמקאלה⁶ ולכון אלאצל לא ענש הכתוב אלא אם כן הזהיר נבחת ען אלאזהרה צרורה פקד תכרנ בקיאם וקד תכון בכלל שי אכר כמא בינא פי אלמקדמאת ואנמא יכון לאו שבכללות אדא לם יתקדם⁷ לנא כונה עלם כון מעני מן תלך אלמעאני מנהי ענה אללא מן דלך אללאו כמא בינא פי אלאצל אלתאסע אמא אדא תקדם לנא אלעלם בכון דלך אלשי מנהי ענה ודלך בקולה מן פעל כדא יפעל בה⁸ כדא פלא אבאלי כאנת אלאזהרה בכיאן או⁹ מן הדין כאנת בפרט או בכלל פאעלם הדא וסיאתיך¹⁰ מנה איצא מצוות כתורה

ס ואלמצוה אלסתינה אלנהי אלדי נהינא ען חנת שבועת בטוי והו קולה תע' (ויקרא יט, יב) ולא תשבעו בשמי לשקר ושבועת בטוי הו אן נחלף עלי אמור ממכן לנא אן נפעלה ואן¹ לא נפעלה בלא מנע שרעי פנחלף עלי שי מנהא אן נפעלה או אן לא נפעלה פאנא ילומנא תתבית מא חלפנא עליה ונהינא ען אלתעדי עלי תלך אלימין בקולה ולא תשבעו בשמי לשקר ופי גמר שבועות (כא) קאלו

a) Mieux : תעם : אלתי תעם.

1) Ce passage ne se trouve pas dans notre *Mekilta*. — 2) בשביעי — 3) ווענין מהם והוריענו בהכרח — 4) בו. — 5) שהוא מצות לא — 6) שהוא. — 7) תעשה (כמו שבארנו בהקדמות אשר עשינו לזה המאמר) — 8) הקדימה לנו בשום פנים הידיעה שענין מהענינים מוהר ממנו אלא מזה הלאו. — 9) יעשה (בו) כזה — 10) בשלא ימצא... בבאור ואו מן הדין היתה בפרט... — ודע זה ויצאו ממנו גם כן מצוות רבות] — או שלא נעשה — 8) H.

מן ישראל פקד חלל את השם ברבים ותעדִי עלי קולה תע' ולא תחללו את שם קדשי ודנבה עֲשִׂים נָדָא לַכְּנָה לֹא יִצְרֵב מַלְקוֹת לַכְּנָה מִקְהוֹר לֹאֲן לִים לְבֵית דִּין אֵן יִקִּימוּ חֹד־צִרְב או קתל אלא למוֹיֵד בִּרְצוֹן בְּעֵדִים וְהִתְרָאָה וְנֶקֶץ סִפְרָא ^(סב) פִּי נוֹתֵן מִזְרְעוֹ לַמֶּלֶךְ (ויקרא כ, ה) וּשְׁמִתִּי^א אֲנִי אֶת פְּנֵי בָאִישׁ הַהוּא קָאֵלוּ הַהוּא לֹא אָנוּס וְלֹא שׁוֹנֵג וְלֹא מוֹמְעָה פִּקְד תְּבִין לָךְ אֵן עוֹבֵד עֲבוּדָה זָרָה בְּאֹנוּס לֹא יִלְוֶמָה כֶּרֶת פְּכִיף מִיתַת בֵּית דִּין לַכְּנָה תַעֲדִי עֲלֵי חֲלוּל הַשֵּׁם וְאַלְקָסָם אֶלְתָּאֲנִי אֶלְעָאֵם אִיצָא אֵן יַפְעַל אֶלְאָנְסָאֵן עֲבִירָה לֹא שְׁהוּהָ לָהּ פִּיהָא וְלֹא לִדָּה בִּל יִבְדִּי בִפְעֻלָּה אֶלְאִסְתַּכְפָּאֵף¹ וְתַכְלִי פֶאֶן הָדָא אִיצָא מַחְלֵל שֵׁם שָׁמַיִם וְיִצְרֵב מַלְקוֹת וְלִדְלֵךְ קָאֵלוּ וְלֹא תִשְׁבְּעוּ בְּשִׁמִּי לְשִׁקֵּר וְחֲלַלְתָּ אֶת שֵׁם אֱלֹהֶיךָ לֹאֲן הָדָא יִבְדִּי אֶלְאִסְתַּכְפָּאֵף בְּהָדָא אֶלְאִמֵּר וְלֹא לִדָּה גִסְמָאֲנִיָּהּ פִּי דְלֵךְ וְאַלְקָסָם אֶלְדִּי עֲלֵי אֶלְכְּצוֹן הוּ אֵן יַפְעַל רִגֵּל מִשְׁאֵר אֵלִיָּה בְּאַלְפָצֵל וְאַלְכִיר פְּעֻלָּא מֵא יוֹקַע פִּי אָנַפְס אֶלְעוּאֵם אֲנֵה תַעֲדִי וְאֵן מַתֵּל הָדָא אֶלְפַעֵל לֹא יִנְבְּגִי לְמַתֵּל דְלֵךְ אֶלְפָאֲצֵל אֵן יַפְעֻלָּה וְאֵן כָּאֵן הוּ פְּעֻלָּא חֲלָאֵל פֶּאֲנֵה חֲלָל אֶת הַשֵּׁם וְהוּ קוֹלָהֶם (יִטָּא יט"א) הִיכִי דְאֲמִי חֲלוּל הַשֵּׁם כְּגוֹן אֲנִי דְשִׁקִּילְנָא בְּשִׂרָא מְבִי טַבְחָה וְלֹא יְהִיבְנָא דְמִיָּה לֶאֱלֹתֵר וּרְבִי פְלוֹנִי² אֹמֵר כְּגוֹן אֲנִי דְמִסְגִּינָא אַרְבַּע אֲמוֹת בְּלֹא תוֹרָה וְלֹא תְפִילִין וְקֹדֶ* תְּכַרֵּר הָדָא אֶלְנֵהי וְקָאֵל וְלֹא תַחְלָל אֶת שֵׁם אֱלֹהֶיךָ אֲנִי יי"ג וְקֹדֶ תְּבִינָת אַחֲכָאֵם הָדָה אֶלְמַצוּה פִּי פִסְחִים וְאֶכֶר יוֹמָא

סג וְאַלְמַצוּה אֶלְתָּאֲלֵתָהּ וְסִתִּין אֶלְנֵהי אֶלְדִּי נְהִינָא עֵן אֲמַתְחָאֵן מוֹאֲעִידָה וּמוֹאֲעֵדָה¹ תַע' אֶלְדִּי יוֹעֲדָנָא או יְתוֹאֲעֲדָנָא בְּה אֲנִיבֵיָה עֲלֵי נְהֵה אֶלְתִּשְׁכִּיר פִּיהָא בְּעַד מַעֲרַפְתָּנָא בְּצִהָה נְבִיָּה אֶלְנִבֵּי אֶלְדִּי יִכְבֵּר

a) Mss. ונתתי.

רבי יוחנן Dans le Talmud on lit כמעשה שחק ופריקת 2) — בפעולתו. — 3) ולא תפילין נוכח הכפיל זאת האזהרה ואמר ולא תחלל את שם אלהיך אני — 4) יעוריו הטובים והרעים. — 1).

אלָא בעדים והתראה ומעלום אן אלהתראה אַנמא הי להבחין בין שונג למזיד פאעלם היא אלאצל ולא תמאלבני בתכרירה!
סא ואלמצוה אלהאדיה וסתין אלנהי אלדי נהינא ען אלימין אלבאמלה והו קולה תע' (שמות כ, י) לא תשא את שם יי אלהיך לשוא והו אן יחלף עלי אלואנב אלוונד אנה עלי כלאף מא הו עליה מונוד או עלי שי מן אלממתנעאת אנהא מונודה או יחלף ליכאלף אמרא שרעיִא וכדלך אן חלף עלי אמר מעלום לא כלאף פיה ולא מנאועה לאחד מן אהל אלעלם מתל אן יחלף ביי אן כל מא ידבח ימות פאן היא איצא נושא שם שמים לבטלה ונץ אלמשנה (שבועות כט"ו) אי זו היא שבועת שוא נשבע לשנות את הירוע לאדם וגו' ואלמתעדִי עלי היא אלנהי במזיד יצרבה מלקות ובשננה פמור כשאר מחייבי לאוין עלי מא בִינא והנאך קיל אעני פי שבועות איזו היא שבועת שוא שחייבין על זדונה מכות ועל שגגתה פמור והנאך תבִינת אחכאם הדה אלמצוה

סב ואלמצוה אלתאנייה וסתין אלנהי אלדי נהינא ען חלול השם והו צד קדושת השם אלמאמור בהא אלתי תקדִם ביאנהא פי אלתאמעה מן מצוות עשה והו קולה (ויקרא כב, לב) ולא תחללו את שם קדשי והיא אלדנב ינקסם אלי תלאתה אקסאם אתנין עלי אלעמום ואחד עלי אלכצון אמא אלקסם אלוואחד אלעאם פאן כל מן טלב מנה אלתעדִי עלי שי מן אלמצוות בשעת השמד וכאן אלקאהר מתכוון להעביר בין במצוות קלות בין במצוות חמורות או מן טלב מנה אן יתעדִי עלי עבודה זרה או גלוי עריות או שפיכות דמים ולו שלא בשעת השמד פאנה ילזמה אן יביח נפסה ויהרג ואל יעבור כמא בִינא פי אלתאמעה מן מצוות עשה פאן עבר ולא נהרג פקד חלל את השם ותעדִי עלי היא לאו ואן כאן דלך ברבים אעני פי עשרה

1) לבטל. H. תבקשני לחזור עוד זה 1).

(רברים כא, כג) לא תלין נבלתו על העץ ונץ ספרי (ב קיד) לא תלין נבלתו על העץ זו מצות לא תעשה וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי אלסאדם מן סנהדרין

סז ואלמצוה אלסאבעה וסתינ אלנהי אלדי נהינא ען תעמיל חראסה אלמקדש ואלטוף בה דאימא כל לילה והו קולה תע' (במדבר יח, ה) ושמרתם את משמרת הקדש וקד ביינא פי אלמצוה אלתאניה ועשרין מן מצוות עשה אן חראסה אלמקדש ואלטוף בה מצות עשה וכדלך נבין הנא אן תעמיל דלך מצות לא תעשה ונץ אלמכלתא' ושמרו את משמרת אהל מועד (שם יד) אין לי אלא בעשה ומנין בלא תעשה תלמוד לומר ושמרתם את משמרת הקדש וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי אול² תמיד ומדות

סח ואלמצוה אלתאמנה וסתינ אלנהי אלדי נהי כהן גדול ען דכול אלמקדש פי כל חין תעטימא ללמקדש וכופא מן אלשכינה והו קולה תע' (ויקרא יח, ב) ואל יבא בכל עת אל הקדש ופי הדה אלנהי תקסים חרוד³ ודלך אן כהן גדול נהי ען דכול קדש הקדשים ולו פי יום הכפורים אללא פי אלוקת אלמעלום באלעבודה וכדלך כל כהן מנהי ען דכול אלהיכל מול⁴ אלסנה איצא אללא וקת אלעבודה פיכון תלכין⁵ מעני אלנהי אן כל כהן לא ידכל אלמוצע אלדי לה אן ידכל גיר בשעת עבודה בין כהן גדול בפנים בין כהן הדיוט בחוץ פאן תעד' עלי הדה אלנהי ודכל שלא בשעת עבודה אן כאן דכל קדש הקדשים פהו חייב מיתה ואן כאן דכל אלהיכל פהו חייב מלקות ונץ ספרא (סו"ט) ואל יבא בכל עת זה יום הכפורים אל

a) O. et S. ידכלה גיר אן ידכלה אלדי לה פי אלוקת אלדי לה.

1) Ne se trouve pas dans notre *Mekilta*. Cf. *Mekilta*, éd. Friedmann, 121 b. — 2) בראשון מתמיד; H. בראש. — 3) גדרים חלוקים; H. דינין. — 4) ויהיה פירוש; H. ותהיה תמצית עינין; 5) להיכל (בכל השנה).

בהא והו קולה תע' (דברים ו, יד) לא תנסו את יי אלהיכם כאשר נסיתם במסע

סדר ואלמנצות אלא רבנא וסדרין אלנהי אלדי נהינא ען תעפיה אלאר
ביות עבאדה אללה תע' ותתליף כתב אלנבואה ומחו אלשמות
אלעמימה ונחו דלך ונץ אלנהי אלדי נא פי הדא אלמעני הו קולה
תע' (דברים יב ד) לא תעשון כן ליי אלהיכם בעד מא תקדשם אלאמר
באבאדה עבודה זרה ותתליף אסמהא והדם ביותהא ומדאבחהא
באלנמלה ונחי וקאל לא תעשון כן ליי אלהיכם וכל מן תעד' עלי
שי מן דלך מתל אן יהדם שיא מן אלהיכל ואלמזבח ונחוהמא או
ימחו שם מן שמות יי יצרם מלקות ופי* אבר מכות תבין פי נץ
אלגמר אן מן אחרק עצי הקדש יצרם מלקות¹ קאלו (בב) ואזהרתיה
מחכא ואבדתם את שמם ונז' לא תעשון כן ליי אלהיכם וקד תבנית
אחכאם הדיה אלמנצות פי אלפרק אלארבע מן שבועות

סדר² ואלמצהו אלכאמסה וסתין אלנהי אלדי נהינא ען אחיא שבך
מן שבעה עממין כילא³ יפסדון אלנאם ויצלונהם בעבודה זרה והו
קולה תע' (דברים כ, י) לא תחיה כל נשמה פיון קתלהם מצות עשה
כמא בינא פי מצות מאיה סבעה ותמאנין מן מצוות עשה ומן תעדי
ולם יקתל מנהם מן⁴ אמכנה קתלה יכון קד תעדי עלי מצות לא
תעשה

סוֹ וְאַלְמִצוּהוּ אֶל־סֶאֱדָסָהּ וּסְתִין אֶלְנֶהי אֶלְדֵי נְהִינָא עֵן תֶּרֶךְ אֶל־מִצְלוּב
יְבִית עֲלֵי כִשְׁבַתָּה לִילָא יְחֻדַת מִן דְּלֶךְ מִרּוּר⁵ בִּרְכַת הַשֵּׁם בְּאַלְפֶכֶר
עֵנֵד מֵא יְרִי לֹאנָא לֹא נִצְלָב גִּיר מִנְדָּךְ וְעוֹבֵד עֲבוּדָה זֹרָה אֶלְדֵי גֵא
פִּיָּה אִיצָא (בְּמִדְבָר טו, ה) אַתּ יִי הוּא מִנְדָּךְ וְנִיךְ הִדָּא אֶלְנֶהי הוּ קוֹלָה תַע'

וּבְנֵיהֶם מִמְּכֹת הַתְּבָאָר בְּלִשׁוֹן הַתְּלִמּוּד שְׂמִי שֶׁשֶׁרָפָה עֲצֵי הַקֹּדֶשׁ לֹקֵה אֲמָרוּ 1) כִּי שְׂלָא יִפְסִידוּ בְּנֵי אָדָם 3) — En H., c'est la défense מִטְּ. — וְאִדְהִרְתִּיָּהּ פְּרִסוֹם בְּרַכַּת הַשֵּׁם בְּמַחֲשָׁבָה 5) — וְהִיָּה H.; מִי שֶׁהִיָּה H. — יִתִּיחֲדוּ בָּם H. בְּהַתְּבֻנָּה H.

ואלא תעדִי איצא ועבד כמום עובר לוקה וקד תבִינת אחכאם מומין
עוברין של אדם ומומין קבועין פי סאבע בכורות
עב ואלמצוה אלתאניה וסבעין אלנהי אלדי נהי אללויים ען תנאול
שי מן אלאשנאל אלכאצֶה באלכהנים ואלכהנים ען תנאול שי מן
אלאשנאל אלכאצֶה באללויים ודלך אן הדין אלקבילין אעניי אלכהנים
ואללויים לכל קביל מנהמא שגל כאָן בה פי אלמקדש פורד אלנהי
מנה תע' להמא גמיעא לילא ישתגל אחרהמא בשגל אלאכר כל
כל פריק במא וכל לה כקולה (בסדר ד, יט) איש איש על עבדתו ואל
משאו ונָן אלנהי אלדי גא פיהמא הו קולה תע' פי אללויים (שם יח, ג)
אך אל כלי הקדש ואל המזבח לא יקרבו תָם רגע יכאטב אלכהנים
וקאל (שם) ולא ימתו גם הם גם אתם יריד בדלך אָנְהם² איצא ואנתם
יעֲמַכֶּם הדיא אלנהי לאָן כמא חדרתהם ען תנאול שגלכם והו כלי
המקדש והמזבח בדלך אנתם מחדרון ען תנאול שגלהם ונָן ספרי (א¹)
אל כלי הקדש ואל המזבח לא יקרבו אזהרה ולא ימותו עונש אין
לי אלא הלויים שענושין ומוזהרין על עבודת הכהנים הכהנים על
עבודת הלויים מנין תלמוד לומר גם הם מעבודה לחברתה מנין
תלמוד לומר גם אתם וכבר בקש רבי יהושע בן חנניה לסייע את
רבי יוחנן בן גדגודה אמר לו חזור לך לאחוריד שכבר אתה מתחייב
בנפשך שאני מן השוערים ואתה מן המשוררים פקר כאן לך אן
כל לוי יתנאול פי אלמקדש ניר שגלה אלכאָן³ בה חייב מיתה בדי
שמים וכדלך אלכהנים לא יתערצון לשגל אללויים לכן אן תעדו
אינם במיתה אלא במלקות ופי אלמכלתא⁴ אל כלי הקדש ואל
המזבח לא יגשו יכול אם נגעו יהיו חייבין תלמוד לומר אך משום

שהם גם כן ואתם תכלול אתכם 2) — המשפחות ור"ל הכהנים והלויים 1)
Ne se trouve pas dans notre Mekilta. Cf. Mekilta, éd. Friedmann, 122 a.
— 5) עבדו. H. ואם עבדו 4) — עבודתו (המיוחדת בו) 3) — זאת האזהרה

הקדש לרבות שאר כל ימות השנה מבית לפרכת להזהיר על כל הבית יכול על¹ כל הבית במיתה ת"ל אל פני הכפרת אשר על הארץ ולא ימות הא כיצד על פני הכפרת במיתה ועל שאר כל הבית

באזהרה ופי גמר מנחות קאלו^(ב) בבואן על ההיכל בארבעים סמ' ואלמצוה אלתאסעה² וסתין אלנהי אלדי נהי כהן בעל מום ען דכול אלהיכל² בזמלטה אעני אלמזבח ובין האולם ואלמזבח ואלאולם ואלהיכל והו קולה (ויקרא כא, כג) אך אל הפרכת לא יבא ואל המזבח לא יגש כי מום בו ולא יחלל את מקדשי וקד תבין פי אול³ מטהרות (כלים, ט) אן מבין האולם ולמזבח מע זמלטה אלהיכל יחרם דכולה עלי בעלי מומין ופרועי ראש וקד תבין איצא פי ספרא^(ב) אן הדין אלשני לאוין והמא⁴ אך אל הפרכת לא יבא ואל המזבח לא יגש לא יגני אחרהמא ען אלאכר ואנהמא זמיעא לתתמים אלחכם פי מעני ואחר והו תחריד אלמוצע אלדי יחרם עליהם דכולה ומתי מא תעדי מן המזבח⁵ ולפנים ולו לגיר עבודה לוקה

ע ואלמצוה אלמופיה⁶ סבעין אלנהי אלדי נהי בעל מום ען אלעבודה והו קולה תע' (ויקרא כא, יז) אשר יהיה בו מום לא יקרב יריד בה לא יקרב לעבודה ומתי מא עבד בעל מום צרב מלקות והכדא קאלו פי ספרא^(ב) אין בעל מום במיתה אלא באזהרה

עא ואלמצוה אלהאדיה⁷ וסבעין אלנהי אלדי נהי בעל מום עובר ען אלעבודה טאל מא דלך אלמום פיה מתל אלזרב ואלחזאו ונחזוא מן אלמומין אלעוברין והו קולה תע' (שם, יח) כל איש אשר בו מום לא יקרב ונץ ספרא^(א) אשר בו מום לא יקרב אין לי אלא מום קבוע מום עובר מנין תלמוד לומר כל איש אשר בו מום לא יקרב

מהכנס להיכל (בכלל) ר"ל המזבח ובין 2) — יכול ועל כל הבית) במיתה 1) והן אל הפרכת 4) — בסוף H. ; בראשון מטהרות 3) — האולם והמזבח (והאולם) מהמזבח ולפנים [ואפילו] שלא לעבודה 5) — הן H.

עד ואלמצוה אלארבעה^א וסבעין אלנהי אלדי נהי אלזר ען אלעבודה
 אעניי בקולי זר כל מן לים הו מורע אהרן והו קולה תעי^ב (במדבר יח, ד)
 וזר לא יקרב אליכם ובין אלנך אן אלמתעד^א עלי הדא אלנהי חייב
 מיתה בידי שמים והו קולה תעי^א (שם, ז) והזר הקרב יומת ונך ספרי^ב (לז)
 והזר הקרב יומת לעבודה וגו' עונש שמענו אזהרה לא שמענו ת"ל
 וזר לא יקרב אליכם וקד תבדר אלנהי ואלעונש פי הדא אלמעני
 והו קולה (שם, כב) ולא יקרבו עוד בני ישראל אל אהל מועד לשאת
 חטא למות וקד תבין פי גמר יומא^א (ד"ה) אי אלעבודות ילום עליהא
 אלזר מיתה וקאל* ארבע עבודות זר חייב עליהן מיתה^א ואלו הן
 זריקה והקטרה ונסוך היין ונסוך המים ופי דלך אלמוצע ופי אלפרק
 אלאכיר^א מן מסכת זבחים תבין פקה הדא אלמצוה

עה ואלמצוה אלכאמסה^א וסבעין אלנהי אלדי נהי כהן טמא ען
 אלעבודה והו^א טמא והו קולה תעי^א ללכהנים (ויקרא כב, ב) וינזרו מקדשי
 בני ישראל ולא יחללו את שם קדשי ופי אלפרק אלחאסע מן
 סנהדרין^ב קאלו מנין לשמא שמשש שהוא במיתה דכתיב דבר
 אל אהרן ואל בניו וינזרו ולא יחללו וקאל פי מוצע אכר (שם, ט) ומתו
 בו כי יחללוהו פכמא דלך אלחלול מיתה בידי שמים כדלך הנא
 קולה ולא יחללו את שם קדשי אם חללו ועבדו בטומאה חייבין
 מיתה בידי שמים

עו ואלמצוה אלסאדסה^א וסבעין אלנהי אלדי נהי כהן טבול יום ען
 אלעבודה ועלי אנה קד תמדר חתי יעריב שמשו והו קולה פי
 אלכהנים (ויקרא כא, ו) ולא יחללו שם אלהיהם ואלמתעד^א עלי הדא
 אלנהי חייב מיתה בידי שמים אעניי^א טבול יום ששימש והדא לם

1) ואמר ארבע עבודות זר חייב עליהן 2) — רצוני לומר [באמרי זר] כל איש
 — [והוא טמא] והוא אמרו 4) — שני H. ; ובפרק אחרון 3) — מיתה] ואלו הן
 5) [זר"ל טבול יום ששימש] ולא בא 5).

עבודה הם חייבין אין לי אלא הלויים על ידי הכהנים הכהנים על ידי הלויים מנין ת"ל גם אתם והנאך קיל הלויים על של כהנים במיתה ואין הכהנים על של הלויים אלא בלא תעשה¹

עג ואלמצוה אלתאלתה² וסבעין אלנהי אלדי נהינא ען דכול אלמקדש או אלפתוי פי שי מן אחכאם אלשריעה ונחן פי חאל אלסכר והו קולה תע' (ויקרא י' ט) יין ושכר אל תשת וגו' בבאכם אל אהל מועד וגו' ולהרת את בני ישראל ונץ אלמלמוד (כריתות י"ג) שתה רביעית אל יורה ופי עקאב הדא אלנהי תפציל ודלך אנ שתויי יין לא² יגזו להם אלדכול מבין האולם ולמזבח מע גמלה אלהיכל פאן דכל חייב* מלקות ואן עבד והו שתוי³ לזמתה מיתה בידי שמים ואן שרב שיא מן אלמסכראת גיר אלכמר ועבד לזמתה מלקות פקט לא מיתה וכל מן אפתי והו שתוי⁴ סוי כאן כהן או ישראל פהו תעדי עלי לאו סוי כאן שתוי יין או שאר המשכרין ונץ ספרא (ס"ד) יין ושכר אל תשת אין לי אלא יין מנין לרכות המשכרין תלמוד לומר ושכר אם כן למה נאמר יין על היין במיתה ועל שאר כל המשכרין באזהרה והנאך קיל מנין שאינו חייב אלא בשעת העבודה תלמוד לומר אתה ובניך אתך בבאכם אל אהל מעד והנאך קיל יכול יהיו ישראל חייבין מיתה על ההוריה תלמוד לומר אתה ובניך אתך ולא תמותו אתה ובניך במיתה ואין ישראל חייבין מיתה על ההוריה וקד תבינת אחכאם הדא אלמצוה⁵ פי ראבע" כריתות

a) S. תאני מוכחים.

ושם נאמר הלויים על של כהנים במיתה ואין הכהנים על של הלויים אלא 1) אי אפשר H. אין מותר להם להכנס 2) — אמרו . . . במיתה H. ; בלא תעשה והוא שתוי בין 4) — . ונכנס וחייב מלקות ואם עבד והוא שתוי חייב מיתה 3) — H. בשני מוכחים H. ; כרביעי מכריתות 5) — שתוי יין בין H. שלישי מכריתות. Cela se trouve en réalité dans

וסבעין מן מצוות עשה וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי אֵל
 שבועות ופי הוריות ובריתות' ומואצע מן זבחים
 עך ואלמצוה אלתאמנה' וסבעין אלנהי אלדי נהי כל טמא ען דכול
 מחנה לזיה אלדי מתאלה לדורות הר הבית כמא בינא פי אֵל
 מסכת כלים (ה) והנאך תבין תחרים דכול אלשמאים להר הבית
 ואלנך אלדי נא פי הדיא אלנהי פהו קולה פי טמא מקרה לילה
 (דברים כג, יא) לא יבא אל תוך המחנה ופי גמר פסחים (ס"א) קאלו איצא
 ויצא אל מחוץ למחנה זה מחנה שכינה* כמא בינא פי אלתאדיה
 ותלאתין מן מצוות עשה ולא יבא אל תוך המחנה זה מחנה² לזיה
 מתקיף ליה רבינא ואימא אידי ואידי במחנה שכינה ולעבור עליו
 בלא תעשה ועשה אם כן ליכתב קרא ולא יבא אל תוך המחנה
 יעני אנה³ כאן יקול ולא יבא אל המחנה תוך המחנה למה לי ליתן
 לו מחנה אחרת והי מחנה לזיה יעני אנה איצא לא יבא אל תוכה
 ונך ספרי (ב¹ ק) לא יבא אל תוך המחנה זו מצות לא תעשה וקד
 תבינת אחכאם הדה אלמצוה איצא פי אֵל⁴ מסכת כלים מן שרחנא
 עט ואלמצוה אלתאסעה' וסבעין אלנהי אלדי נהינא ען בניאן מזבח
 מן הנארה משהא אלתדיד והו קולה תע' (שמות כ, כה) לא תבנה אתהן
 גזית כי חרבך הנפת ואן בנא מנדה מזבח פהו פסול ולא יקרב עליה
 וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי תאלת מדות

פ ואלמצוה אלמופיה' תמאנין אלנהי אלדי נהינא ען טלוע אלמזבח
 בדרג חתי לא יכמו כטואת מתבאעדה' ענד טלועה כל ימשי עקב
 בצד גודל והו קולה תע' (שמות כ, כה) ולא תעלה במעלות על מזבחי
 אשר לא תגלה ערותך עליו ונך אלמכלתא (ע"ה) מה תלמוד לומר

זה מחנה (שכינה כמו שבארנו 2) — .הוריות [ובריתות ומקומות מזבחים] 1)
 — .במצוה שלושים ואחת מן מצוות עשה ולא יבא אל תוך המחנה זה מחנה לזיה
 בראשון מכלים 4) — .כלומר שהיה לו לומר אל המחנה תוך המחנה למה 3)
 ב'ג' ממדות H. מפירושו

יאת פיה נק' בין פי אלתורה לבנה תפסיר מרוי ופי תאסע סנהדרין קאלו ^(b) פי תפסיר קולה תע' קדשים יהיו לאלהיהם ולא יחללו שם אלהיהם קאלו אם אינו ענין לטמא לאנה קד תבין תניהו ענין לטבול יום ששימש ויליף חלול חלול ועדו הנאך מן גמלה מחוייבי מיתה

עו ואלמצוה אלסאבעה וסבעין אלנהי אלדי נהי כל טמא ען דכול גמלה אלמקדש אלדי מתאלה לדורות גמלה אלעזרה משער¹ ניקנור ולפנים אלדי הו אבתדא² עזרת ישראל והו קולה תע' (במדבר ה, ג) ולא יטמאו את מחניהם יריד בה מחנה שכינה ופי גמר מכות ^(b) קאלו הבא אל המקדש טמא כתיב עונש וכתוב אוהרה עונש את מקדש יי טמא ונכרתה אוהרה ולא יטמאו את מחניהם ופי אלמכלתא³ צו את בני ישראל וישלחו מן המחנה בעשה ומנין בלא תעשה אמר ולא יטמאו את מחניהם וקד תכר אלנהי פי הלא אלמעני בלפמ אכר והו קולה תע' פי אליוולדת (ויקרא יב, ד) ואל המקדש לא תבא ופי ספרא ^(g) קאלו לפי שנאמר (שם טו, לא) והורתם את בני ישראל מטמאתם ולא ימתו שומע אני בין מתוכו* בין מאחוריו יעני אן מן כאן ינצם באלמקדש איצא מאחוריו⁴ והוא טמא כאן ילומה כרת תלמוד לומר ביוולדת ואל המקדש לא תבא והנאך תבין אן חכם אליוולדת וחכם שאר טמאים סוי פי דלך ופי ספרא ^(h) איצא קאלו פי קולה תע' (שם יז, י) ואם לא יכבם ובשרו לא ירחק ונשא עונו הא כיצד על רחיצת גופו ענוש כרת ועל כבוס כגדיו בארבעים ומנין שאינו מדבר אלא בטומאת מקדש וקדשיו הוזהר וענוש וגו' פקד תבין אן אלמתעד' עלי הלא אלנהי אן כאן מויד לומה כרת ואן כאן שונג לומה קרבן עולה ויורד כמא ב"נא פי אלמצוה אלתאניה

1) ומשער, H. — 2) שהוא לתחלת עזרת — 3) Ne se trouve pas dans notre *Mekilta*. Cf. *Mekilta* éd. Friedmann, 1217. — 4) בין מתוכו בין H. מאחוריו (ר"ל שהנוגע במקדש גם כן מאחוריו).

מעמיו¹ ואן כאן שווג לזמתה חטאת קבועה וקד תבנית אחכאם
הזה אלמצוה איצא פי אול כריתות

פה ואלמצוה אלכאמסה ותמאנין אלנהי אלדי נהינא ען עמל בכור
עלי צפה אלקטרת אעני אן תכון אכלאטה² מתל נסבה תלך
אלאוזאן ויקצד אן יתבכר בה והו קולה תע' (שם, לה) במתכנתה³ לא
תעשו לכם ובין לנא אן אלדי יתעד' ויעמל שבהה ויקצד⁴ בה שם
בכורה חייב כרת קאל (שם, לה) איש אשר יעשה כמות להריח בה
ונכרת מעמיו אן כאן מזיד ואן כאן שווג יקרב חטאת קבועה וקד*
תבנית אחכאם הזה אלמצוה פי אול כריתות איצא⁵

פו ואלמצוה אלסאדסה ותמאנין אלנהי אלדי נהינא ען אכראנ⁶ בדי
הארון מתוך הטבעת והו קולה תע' (שמות כה, טו) בטבעת הארן יהיו
הבדים לא יסרו ממנו ואלמתעד' עלי הדא אלנהי לוקה ופי אכר
מכות (כב) קאלו למא דכרו מחוייבי מלקות והא איכא המסיר בדי
הארון יענון אנה איצא לוקה ואזהרתיה מן הכא מלא יסורו ממנו
פקד באן לך אנהא מצות לא תעשה ולוקין עליה

פו ואלמצוה אלסאבעה ותמאנין אלנהי אלדי נהינא ען תפריק
אלחשן מעל האפור והו* קולה תע' (שמות כה, כה) ולא יוח החשן⁶ מעל
האפור כל יכון מלאומא לה ופי אכר מכות (שם) קאלו איצא ענד דכר
מחוייבי מלקות והא איכא המזיח את החשן ואזהרתיה מהכא מלא
יוח החשן פקד באן לך אן מן הזיח לוקה
פה ואלמצוה אלתאמנה ותמאנין אלנהי אלדי נהינא ען תפציל פם

a) Mss. ובמתכנתו.

שיהיו 2) — [כמו שאמר ואשר יתן ממנו על זר ונכרת מעמיו] ובשווג 1)
— [ויתכון להריח בה ועשנה] 3) — שיהיה מן הסמנין H; תערוכותיו על יחס
מרוציא בדי 5) — [וכבר התבארו דיני המצוה הזאת בראשון מכריתות גם כן 4)
— [והוא אמרו ית' ולא יוח החשן מעל האפור] אבל יהיה 6) — מהרפא H.

אשר לא תגלה ערותך עליו שכשתעלה למזבח לא תהא פוסע פסיעה גסה אלא מהלך עקב בצד גודל וקד תבינת צורה אלכבש וכיפיה בניאנה פי תאלת מדות וכל מן פסע פסיעה גסה על המזבח חתי יגלה ערותו עליו לוקה

פא ואלמצוה אלהאדיה ותמאנין אלנהי אלדי נהינא ען טפי נאר אלמזבח והו קולה תע' (ויקרא ו. י) אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה ופי ספרא (ב^ט) לא תכבה מלמד שכל המכבה עובר בלא תעשה וכל מן תעד' עלי הדי אלנהי וטפי ולו נמרה מן נמר אלמזבח לוקה וקד תבינת אחכאם הדי אלמצוה פי עאשר זכחים **פב** ואלמצוה אלהאנייה ותמאנין אלנהי אלדי נהינא ען תקריב שי מן אלקראבין פי מזבח הוהב שבהיכל והו קולה תע' (שמות ל. ט) לא תעלו עליו קטרת זרה ועלה ומנחה ונסך לא תסכו עליו וכל מן קרב פיה או רש עליה גיר מא חד^א פיה^ב לוקה

פג ואלמצוה אלהאלתה ותמאנין אלנהי אלדי נהינא ען עמל דהן מתל שמן המשחה והו קולה תע' (שמות ל. לב) ובמתכנתו לא תעשו ואלמתעד' עלי הדי אלנהי אן כאן מויד לזמתה כרת כמא נא* אלנך (שם. לב) איש אשר ירקח^ב כמהו^א ואן כאן שונג לזמה חטאת קבועה וקד תבינת אחכאם הדי אלמצוה פי אול כריתות

פד ואלמצוה אלהאבעה ותמאנין אלנהי אלדי נהינא ען אלתדאהן בשמן המשחה שעשה משה אלא כהנים גדולים ומלכים פקט והו קולה תע' (שם. לב) על בשר אדם לא ייסך ובין הו אן מן תדאהן בה במויד לזמה כרת כמא* קאל (שם. לב) ואשר יתן ממנו על זר ונכרת

a) S. יעשה. Mss. b) גיר מיום אחד פי יום הכפורים S.

חייב כרת [כמו שבא הכתוב איש אשר 2) — מה שעבר H. ; מה שמצוה בו 1) ירקח כמוהו].

כרת ובשונג תלומה חטאת קבועה ונץ אלכרת פי פרשת אחרי מות קאל פי מעלה בחוץ (ויקרא יז. ח) אשר יעלה עלה או זבח ואל פתח אהל מועד לא יביאנו^a לעשות אתו ליי ונכרת האיש ההוא מעמיו ופי ספרא (עב) ונכרת מעמיו עונש שמענו אזהרה מנין תלמוד לומר השמר לך פן תעלה עולותיך ונץ גמר זבחים^b (ק^a) העלאה כתיב עונש וכתיב אזהרה עונש כתיב ואל פתח אהל מועד וגו' ונכרתה אזהרה דכתיב השמר לך פן תעלה עולותיך וקר תבנית אחכאם הרה אלמצוה פי אלתאלת עשר מן זבחים

צ' ואלמצוה אלמופיה תסעין אלנהי אלדי נהינא ען דבח שי מן אלקדשים¹ בחוץ והדא יתסמי שוחט בחוץ ולמא עדו פי אול בריתות (ב^a) מחוייבי כרת כללם עדו השוחט והמעלה באתנין* אמא כון אלשוחט בחוץ ילומה אלכרת ועלי אנה לא העלה כל מנדי שחט פדלך² נץ אלתורה והו קולה תע' (ויקרא יז. ג) אשר ישחט שור או כשב או עז במחנה או אשר ישחט מחוץ למחנה ואל פתח אהל מועד וגו' דם שפך ונכרת ואמא אלנהי ען דלך אעני אלאזהרה³ ען שחיטת קדשים בחוץ פליסת הי בביאן לכנהא תעלמת בדין לאן לא ענש הכתוב אלא אם כן הזהיר עלי מא אצלנא פי אלמקדמא אלתי קדמנא להרה אלמצוות והדא נץ גמר זבחים (ק^a) השוחט והמעלה בחוץ חייב על השחיטה וחייב על העלייה בשלמא העלאה כתיב עונש וכתיב אזהרה עונש ואל פתח אהל מועד לא הביאו ונכרת אזהרה השמר לך פן תעלה עולותיך וכדר' אבין דאמר ר' אבין אמר אליה⁴ כל מקום שנאמר השמר פן ואל אינו אלא מצות

a) Mss. et H. הביאו. — b) Mss. פסחים.

1) והמעלה [בשנים אולם היות השוחט] בחוץ 2) — H. המקדשים. — מהקדשים 3) — ר"ל [האזהרה] משחיטת [קדשים] בחוץ — חייב כרת . . . הנה זה לשון — 4) אלעא, dans le Talmud.

מעיל כהן גדול כל יכון מנסנא כמא חד והו קולה תע' (שם, לב) כפי תחרא יהיה לו לא יקרע ומן קטעה במקץ או נחזה לומה מלקות פט ואלמצוה אלתאסעה ותמאנין אלנהי אלדי נהינא ען תקריב שי מן אלקראבין בחוץ אעני חוץ לעזרה והדא יתסמי מעלה בחוץ והו קולה תע' (דברים יב, יג) השמר לך פן תעלה עלתיך בכל מקום אשר תראה ונץ ספרי (ספ' א) אין לי אלא עולות שאר קדשים מנין תלמוד לומר ושם תעשה כל אשר אנכי מצוך ועדיין אני אומר עולה בעשה ולא תעשה שאר קדשים לא יהיו אלא בעשה תלמוד לומר ושם תעלה עולותיך עולה בכלל היתה ולמה יצאת להקיש אלא מה עולה מיוחדת שהיא בעשה ולא תעשה כך כל שהוא בעשה הרי הוא בלא תעשה ואנא אשרח לך הדא אלנץ* ואן כאן בינא חתי יתצח לך אלמעניי ודלך אן אלעולה נא נץ באלנהי ען תקריבהא בחוץ והו קולה תע' פן תעלה עלתיך ונא נץ אכר באלאמר בתקריב אלעולה בפנים והו קולה תע' ושם תעלה עולותיך והדא מצות עשה אן תקרב עולה במקום אשר יבחר יי אמא שאר קדשים פנאנא אלאמר פקט באן תקרב בפנים והו קולה תע' (שם, יד) ושם תעשה כל אשר אנכי מצוך לבן² מן קולה שם תעשה יכרנ אן בחוץ לא תעשה ואלאצל ענדנא לאו הבא מכלל עשה עשה והו קולה הנא ועדיין אני אומר שאר קדשים לא יהיו אלא בעשה יעני באן יכון אלדי יקרב שאר קדשים בחוץ יתעדי עלי לאו הבא מכלל עשה פקט פלדלך קאל ושם תעלה עולותיך ליחצל אלהקש" ותכון שאר קרבנות כעולה כמא אן מקריב עולה בחוץ³ בלא תעשה כדלך שאר קרבנות בלא תעשה ואלמתעדי עלי הדא אלנהי במזיד ענוש

a) O. et S. אלהקדש.

— ואני אפרש לך וזה הלשון אעפ"י שהוא מבואר עד שיתברר לך הענין 1)

2) — (אבל מאמרו שם תעשה) נלמד שבחוץ 3) — שהמקריב עולה בחוץ.

יקול אן הדא אללאו אנמא ינהי ען קבלת דם והו קולה פי ספרא
 (צ^b) לא תקריבו ליי משום לא תקבל את הדם ופי גמר תמורה (צ^a)
 קאלו לתנא קמא האי לא תקריבו ליי למה לי מבעיא ליה לזריקת²
 דמים והאי נפקא ליה מעל המזבח יעני אן³ קולה איצא (שם, כב) ואשה
 לא תתנו מהם על המזבח ליי אלדי ידל אן כל מא ינתן על גבי
 המזבח לא יכון מהם פנאוב ארחיה דקרא הכי משתעי יעני אן הדא
 אללאו אלדי הו ואשה לא תתנו מהם על המזבח אנמא נא פי
 הקטר אימורין ולא תסתדל בקולה המזבח אנא לא ינתנם אלכלאם
 אלא בה פכיף כאן יקול ואשה לא תתנו מהם פקט הדא לא יתם
 בה כלאם פקד באן מן נמיע מא תקדם אן קולה לא תקריבו ליי
 נהי ען זריקת דם

צד ואלמצוה אלראבעה ותסעין אלנהי אלדי נהינא ען הקטר אימורי⁵
 בעלי מומין והו קולה תע' (שם, כב) ואשה לא תתנו מהם על המזבח
 ונץ ספרא (צ^b) ואשה לא תתנו מהם אלו חלבים לא תתנו אין לי
 אלא כולם מנין אף מקצתם תלמוד לומר מהם אף מקצתם פקד
 באן לך אן מן הקריב בעל מום פקד תעד' עלי ארבעה לאוין הדא⁶
 אדא נעלנא הקטר אימורין לאו אחד אמא אדא נעלנאחא שני לאוין
 כמא ינעל הדא אלתנא אלמתכלם הנא פיכון עובר בחמשה לאוין
 אנא ינעל בען אלאימורין מעני ונמיעהא מעני כמא קאל מהם אף
 מקצתם ועלי אנא לאו אחד אלא^a תרי אן הדא אלתנא יעתקד לוקין

a) B. פאן הדא.

שזה הלאו ויזהיר מזריקת דם בעלי מומין וזאת היא דעת תנא קמא וכן הלכה 1)
 [לזריקת] 2) — ורבי יוסי בר רבי יהודה אומר שזה הלאו אינו מזהיר אלא מקבלת דם
 ר"ל שאמרו ואשה ... [אשר] יורה ... 3) — דמים והא נפקא ליה מעל המזבח
 H. ; התבאר מכל מה 4) — מאמרו ... יהיה בו מום H. ; המזבח לא יהיה מהם
 — כיון H. ; כמו שמנאן 7) — [וה] כשנמנה 6) — מהקטר [אימורין] 5) — שכל
 8) [הלא תראה] שזה התנא.

לא תעשה אלא שחיטה בשלמא עונש כתיב ואל פתח אהל מועד
ונכרת אלא אזהרה מנא לן ובעד כוץ כתיב¹ אנבת אלקול עלי
הוא אלנץ קאלו ושם תעלה ושם תעשה מקיש עליה לעשיה מה
עליה ענש ואזהיר אף עשיה ענש ואזהיר ישיר בקולה שם תעלה
ושם תעשה אלי קולה תע' שם תעלה עלותיך והוא הו' אלתקריב
אעני אלהקמרה על גבי האש וקאל שם תעשה ככל אשר אנכי
מצוך יעם דלך אלתקריב ואלדבח לאנה איצא צוה בשחיטה ואעלם
אן השוחט בחוץ בשוגג איצא חייב חטאת קבועה וממא ינבגי² אן
תעלמה אן מן הקריב קדשים בזמן הזה חוץ למקום העזרה ילזמה
כרת ובביאן קאלו (ובחים ב' קז) המעלה בחוץ בזמן הזה רבי יוחנן אומר
חייב וכן הלכה אנה ראוי לקרב אד' ואלאצל ענדנא אלצחית
מקריבין אף על פי שאין בית וקד' תבינת אחכאם הדיה אלמצוה
איצא פי אלתאלת עשר מן זבחים

צא ואלמצוה אלתאריה ותסעין אלנהי אלדי נהינא ען אן נקדיש
בעלי מומין לגבי המזבח והו' קולה (ויקרא כב, כ) תע' כל אשר בו מום
לא תקריבו ונץ³ ספרא (צ"א) כל אשר בו מום משום כל תקדיש
צב ואלמצוה אלתאניה ותסעין אלנהי אלדי נהינא ען דבח בעלי
מומין* לשם קרבן והו' קולה תע' פי בעלי מומין (שם, כב) לא תקריבו
אלה ליי ונץ ספרא (צ"א) לא תקריבו אלה ליי משום כל תשחט⁴
צג ואלמצוה אלתאלתה ותסעין אלנהי אלדי נהינא ען רש' דם בעלי
מומין על גבי המזבח והו' קולה תע' גבי בעלי מומין איצא (שם, כד)
לא תקריבו גאנא אלנקל אן הוא אללאו ינהי* ען וריקת דם בעלי
מומין והוא הו' מדהב תנא קמא וכן הלכה ורבי יוסי בר רבי יהודה

וממא שראוי שתדעוהו שמי . . . לפי 2) — הדברים H. ; ואחר דבור רב 1)
H. ; ולשון ספרא כל אשר בו מום משום 3) — וצריך . . . והשרש H. ; שהשרש
מומין ולשם קרבן והוא אמרו . . . ולשון ספרא לא 4) — ואמרו הרי הוא עובר
תקריבו אלה ליי משום כל תשחט.

הזה מומי בהמה כלֵּהא אלקבוע ואלעובר פי אלפרק אלסאדם מן בכורות וכדלך תבין פקה הזה אלארבעה לאוין אלמכתצה בתקריב בעל מום פי מואצע מתפרקה מן מסכת זבחים ומסכת תמורה צה ואלמצוה אלכאמסה ותסעין אלנהי אלדי נהינא ען תקריב בעל מום עובר והו קולה פי משנה תורה (דברים יז, א) לא תזבח ליי אלהיך שור ושה אשר יהיה בו מום כל דבר רע ותבין פי ספרי (ap^b) אן בבעלי מומין עוברין הכתוב מדבר והוא איצא יצרב עליה מלקות אדא תעדִי וקרבה

צו ואלמצוה אלסאדסה ותסעין אלנהי אלדי נהינא ען תקריב קרבנות גוים אדא כאנת בעלי מומין ולא נקול אד והו גוי יקרב ענה בעל מום והו קולה תע' (ויקרא כב, כה) ומיד בן נכר לא תקריבו את לחם אלהיכם מכל אלה ומן תעדִי וקרבה איצא לוקה

צו ואלמצוה אלסאבעה ותסעין אלנהי אלדי נהינא ען אחדאת עיב בקדשים והוא הו אלדי יתסמי מטיל מום בקדשים וכל מן יטיל מום בקדשים לוקה ובשרט אן יכון דלך בזמן שבית המקדש קיים דחאזי לקרבן כמא² תבין פי גמר עבודה זרה וגא אלנהי פי דלך בקולה פי אלקרבן (שם, כא) כל מום לא יהיה בו ונץ ספרא (צג) כל מום לא יהיה בו אל תתן בו מום

צח ואלמצוה אלתאמנה ותסעין אלנהי אלדי נהינא ען תקריב שאור או דבש לגבי³ המזבח והו קולה תע' (ויקרא ב, יא) כי כל שאר וכל דבש לא תקטירו ממנו אשה ליי וקד תכרר אלנהי ען הוא אלמעני בלפט אכר וקאל (שם) כל המנחה אשר תקריבו ליי לא תעשה חמץ וקד בינא פי אלאצל אלתאסע אן מן הקריב שאור ודבש לוקה

a) Mss. omettent את.

דבש 3) — [כמו שהתבאר בגמר ע"ז] ובאה 2) — [המיוחדין בהקרבנות] דבש 1) — [לגבי מזבח].

על לאו שבכללות ולדלך קאלו פי ספרא (ss^b) המקדיש בעלי מומין למזבח עובר משום חמשה דברים משום כל תקדיש וכל תשחט וכל תזרוק את הדם וכל תקטיר את החלב וכל תקטיר מקצתו ופי* גמר תמורה⁽¹⁾ קאלו המעלה איברי בעלי מומין לגבי המזבח אמר רבא לוקה משום כל תקטיר כלו ולוקה משום כל תקטיר מקצתו אביי¹ אמר אין לוקין על לאו שבכללות מיתבי המקדיש בעלי מומין לגבי מזבח עובר משום חמשה שמות אלמא לוקין על לאו שבכללות תיובתא דאביי² פקד באן לך אן הדיא אלדי יקול עובר בחמשה אנמא³ צארת חמשה באעתקאדה לוקין על לאו שבכללות ולדלך יעד אללאו אלדי יעמיהם ומקצתם בשני שמות והדיא הו אלמשהור מן מדהב רבא⁴ פי כל מוצע כמא בינא פי אלאצל אלתאסע מן אלאצול⁵ אלמתקדמא להדה אלמקאלה ואן לאביי⁶ אלדי יקול אין לוקין על לאו שבכללות אנמא ילומה מלקות אחר על ההקטר כמא* דבר וקד צח ענדנא אן אלאצל אלצחיה אין לוקין על לאו שבכללות⁷ כמא תבין פי גמר סנהדרין (ss^a) עלי מא מתלנא פי אלאצל אלתאסע פלדלך⁸ תכון ארבעה לאוין פקט כמא בין אלנץ אן מן הקדיש והקריב בעל מום לוקה ארבעה מלקיות עלי הדה אלארבעה לאוין כמא בינו והדה אללאוין כלאה פי בעל מום קבוע כמא מתל וקאל (שם, כג) שרוע וקלוט וגו' ומעוך ובתות ונתוק וכרות והדה כלאה מומין קבועין וקד תבינת אחכאם

a) Mss. אן.

ובגמר תמורה אמרו המעלה איברי בעלי מומין לגבי המזבח אמר רבא 1) — [לוקה משום כל תקטיר כלו ולוקה משום כל תקטיר מקצתו אביי] אמר אמנם הוא H. אינם [חמשה] אלא בסברתו 3) — דרבא H. תיובתא דאביי 2) ולדעת 6) — [מהשרשים הקודמים] לזה המאמר 5) — אביי H. מרעת רבא 4) — [כמו שנוכר וכבר התאמת אצלנו שהשרש האמתי הוא אין 7) — רבא H. אביי וכלן יהיו 8) — לוקין על לאו שבכללות] כמו שהתבאר

בפני עצמו ועל הלבונה בפני עצמה לאֲנַחֵמָא שני לאוין בלא שך וקד תבִּינָת אחכאם הִדָּה אלמצוה אעני¹ מנחת חוטא פי כאמם מנחות

קד ואלמצוה אֶלְרַאבְעָה ומאי² אלנהי אֶלְדִּי נהינא ען לָת מנחת סוטה באלוית³ והו קולה (במדבר ה' טו) והביא את קרבנה עליה וגו' לא יצק עליו שמן ואן קִרְבָּה באלוית לוקה

קָה ואלמצוה אֶלְכַּאמְסָה ומאי⁴ אלנהי אֶלְדִּי נהינא ען אֶנְעָאֵל לְבָאן פי מנחת סוטה והו קולה (שם) ולא יתן עליו לבנה וגו' ספרי (ד^a) מגיד שאם נתן שמן או לבונה עובר בלא תעשה כשם שעובר על שמנו כך עובר על לבונתו פלדלך מן תעדי עלי הִדָּה אלנהי אֶיִצָא לוקה ופי אלמכלתא⁵ לא יצק עליו שמן ולא יתן עליו לבונה מגיד שהן שתי אזהרות

קו ואלמצוה אֶלְסַאדְסָה ומאי⁶ אלנהי אֶלְדִּי נהינא ען תבדיל אלקדשים והדָּה⁷ הי אלתמורה והו קולה תע' (ויקרא כו י) לא יחליפנו ולא ימיר אתו וקד גַּא נהי מכִּרֵּר פי אלעשר כאֶצָּה ואלעֶלָּה פי דלך מא דכרו פי ספרא (ק^b) והו קולחם מעשר בכלל היה ולמה יצא להקיש אליו כמא אן אלמעשר קדשי מובח ולא תגזו תמורתו כדלך גִּמִּיע אלקדשים אֶלְתִּי⁸ נהי ען תמורתן בקולה לא יחליפנו אֲנַמָּא הי קדשי מובח כאֶצָּה ומן המיר יצרב מלקות וקד תבִּינָת אחכאם הִדָּה אלמצוה פי מסכת תמורה

קו ואלמצוה אֶלְסַאבְעָה ומאי⁹ אלנהי אֶלְדִּי נהינא ען תגִּיד אלקדשים מן קרבן לקרבן מתל אן יכון שלמים פרדָּה¹⁰ אשם או אשם פרדָּה

a) O. et S. omettent ce mot.

1) Ne se trouve pas [בשמן] 2) — [כלומר מנחת חוטא] בחמישי 3) — [וזהו היא התמורה] 4) Cf. *Mekilta*, éd. Friedmann, 122. — 5) אף כל הקדשים שהוהיר מהמיר אותן באמרו לא יחליפנו אינם. — 6) והוא אמרו שלמים והחזירם [אשם או אשם והחזיר אתו] חטאת 7) — אלא קדשי מובח לבר

אחת ואינו לוקה שתיים' לכונה לאו שבכללות כמא בינא הנאך לכן קד צה לנא אן לאו שבכללות לוקין עליו אחת מתל דלך אן מן הקריב חמץ לוקה אחת וכדלך מן הקריב דבש וכדלך מן הקריב חמץ ודבש כאחת

צט' ואלמצוה אלתאסעה ותסעין אלנהי אלדי נהינא ען תקריב קרבן דון מלח והו קולה תע' (שם, יג) ולא תשבית מלח לאנה מנד נהי ען תעטיל אלמלח חצל אן לא יגזו תקריב אלתפה ומן הקריב שיא תפחא אעני קרבן או מנחה לומה מלקות וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי אלסאכע² מן זבחים

ק ואלמצוה אלמופיה מאיה אלנהי אלדי נהינא ען תקריב אתנן זונה ומחיר כלב לגבי המזבח והו קולה תע' (דברים כג, יט) לא תביא אתנן זונה ומחיר כלב וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי אלסאדס מן מסכת תמורה ומן הקריב שיא מנחמא מע כון אלקרבן פסול פאנה לוקה כחכם בעל מום

קא ואלמצוה אלחאדייה ומאיה אלנהי אלדי נהינא ען דבח בהמה ובנה פי יום ואחד בין קדשים בין חולין והו קולה תע' (ויקרא כב, כח) אתו ואת בנו לא תשחטו ביום אחד ומן תעד' ודבח יצרב מלקות וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה עלי אלכמאל פי כאמס חולין קב ואלמצוה אלתאניה ומאיה אלנהי אלדי נהינא ען אנעאל אלוית פי מנחת חוטא והו קולה תע' (ויקרא ה, יא) לא ישים עליה שמן ואן געל עליה³ וית צרב מלקות

קג ואלמצוה אלתאלתה ומאיה אלנהי אלדי נהינא ען תקריב מנחת חוטא בלבאן והו קולה תע' (שם) ולא יתן עליה לבנה ומן געל עליה לבאנא צרב מלקות ונץ אלמשנה (מנחות ב⁴ גט) וחייב על השמן

— בפסחים. H. ; בשביעי מזבחים 2) — . לוקה בו. H. ; ואינו לוקה שתיים 1) — . ואם שם. H. ; ומי ששם [עליה לבונה] 4) — . ואם הושם [עליה שמן] 3)

ונק' ספרא ^(ב קיד) לא יגאל לבעלים מה יעשה לו בשדה החרם לכהן
תהיה אחוזתו או יכול אעפ"י שפרש לשם ת"ל הוא וקד תבנית
אחכאם הדה אלמצוה אעני שדה חרמים פי מסכת ערכים והנאך
תבין אן סתם חרמים לכהנים והנאך * קיל ^(ב כה) חרמי כהנים¹ אין
להם פדיון אלא נתונים לכהן כתרומה

ק"ב ואלמצוה אלתאניה עשר ומאיה אלנהי אלדי נהינא ען אבאנה
ראם חטאת העוף ענד אלמליקה והו קולה תע' ^(ויקרא ה, ח) ומלק את
ראשו ממול ערפו ולא יבדיל ומתי מא הבדיל פסל וקד תבנית
אחכאם הדה אלמצוה פי סאדם² זבחים

ק"ג ואלמצוה אלתאלתה עשר ומאיה אלנהי אלדי נהינא ען
אסתכדאם אלקדשים והו קולה תע' ^(דברים טו, יט) לא תעבד בבכר
שורך ותעלמנא שאר קדשים מן הבכור לאנהא כלאה אסורין
בעבודה וקד תבין פי אכר מסכת מכות ^(ב כא) אן מן עבד כאחד³
מן הקדשים לוקה

ק"ד ואלמצוה אלאבעה עשר ומאיה אלנהי אלדי נהינא ען גז צוף
אלקדשים והו קולה תע' ^(דברים טו, יט) ולא תגז בכור צאנך ותעלמנא
שאר קדשים מן הבכור אנהא כלאה אסורין בגיזה ועבודה⁴ וקד
תבנית אחכאם הדה * אלשתי מצוות אעני גיזה ועבודה⁵ פי מסכת
בכורות ומן גז איצא שיא מן אלקדשים לוקה

ק"ה ואלמצוה אלכאמסה עשר ומאיה אלנהי אלדי נהינא ען דבח
כרופ⁶ אלפסח על החמץ והו קולה תע' ^(שמות כג, יח) לא תזבח על חמץ
דם זבחי וקד תכרר הדה אלנהי בהדה אללפסח^a בעינה ^(שם לה, כה)

a) B. [לא תשחט]. אללפסח.

שעבד (3) — [בששי] מזבחים (2) — [ושם נאמר חרמי כהנים] אין להם (1)
דיני שתי המצוות אלו ר"ל גיזה (5) — בגיזה [ועבודה] (4) — [באחד] מקדשים
[כבש] הפסח (6) — [ועבודה].

חטאת פאןֹ הדא ושבהה בלא תעשה והו קולה פי' בכור בהמה
(ויקרא כז, כו) לא יקדיש איש אתו וגא אלנקל יקדיש איש אתו הקדש
מזבח ונֶץ ספרא (ב קיד) אין לי אלא בכור מנין לכל הקדשים שאין
משנין אתן מקדושה לקדושה תלמוד לומר בהמה לא יקדיש איש
ישיר אלי קולה (ש) אשר יבכר ליי בבהמה לא יקדיש איש אתו
כאנֶה יקול כל שכן יציר ליי בבהמה לא יקדיש איש אתו קדושה
אחרת כל יתרך עלי האלה וקד תבינת אחכאם הדא אלמצוה איצא
פי אלכאמס מן תמורה

קח ואלמצוה אלתאמנה ומאיֶה אלנהי אלדי נהינא ען פדיֶה בכור
בהמה טהורה והו קולה תע' (בסדר יח, יז) אך בכור שור או בכור כשב
או בכור עז לא תפדה קדש הם לכן יגזו ביעה עלי מא תבֶן פי
מסכת בכורות ונֶץ ספרא (ט"ז) בככור הוא אומר לא יפדה נמכר הוא
קט ואלמצוה אלתאסעה ומאיֶה אלנהי אלדי נהינא ען ביע מעשר
בהמה עלי אִי וגה כאן והו קולה תע' פי מעשר בהמה (ויקרא כז, לג) לא
יגאל ונֶץ ספרא (ט"ז) במעשר הוא אומר לא יגאל אינו נמכר לא חי
ולא שחוט לא תמים ולא בעל מום וקד תבינת אחכאם הדא אלמצוה
מע אלתי קבלהא פי מסכת בכורות ופי מסכת מעשר שני פי אִלֶּהא
קי ואלמצוה אלעאשרֶה ומאיֶה אלנהי אלדי נהינא ען ביע אלמלך
אלדי החרימו אתו בעליוֹ ולו לגזבר אלדי הו יכול אלהקדש והו
קולה תע' (ויקרא כז, כח) כל חרם וגו' לא ימכר ונֶץ ספרא (ב קיד) לא ימכר
לגזבר והדא אחרם אנֶמא הו סתם חרמין

קיא ואלמצוה אלתאדיֶה עשר ומאיֶה אלנהי אלדי נהינא ען פדיֶה
סתם חרמי הארץ איצא והו קולה באלחרם (ש) לא ימכר ולא יגאל

a—b) O. et S. omettent ce passage. — c) Mss. לא בעליו ולא לגזבר. nous avons suivi la version d'ibn Tibbon et d'ibn Aynb.

1) והוא אמרו [בככור בהמה].

ביום הראשון לבקר ¹אנא¹ אלתפסיר אלמרוי² פי הדא אלפסוק²
הכדא לא ילין מן הבשר בחגיגה הבאה עם הפסח הכתוב מדבר
שתאכל לשני ימים יכול ליום אחד כשהוא אומר לבקר לבקר
של שני וען הדה אלחגיגה יקול תע' (שם, ב) וזכחת פסח ליי אלהיך
צאן ובקר ואלדי יבקי מן הדה³ חגיגת ארבעה עשר ליום השלישי
יחרק לאנה בכלל נותר ולדלך אין לוקין עליו וקד תבינת אחכאם
הדה אלחגיגה אעני חגיגת ארבעה עשר כאצא⁴ פי מואצע מן מסכת
פסחים ומסכת חגיגה

קיט⁵ ואלמצוה אלתאסעה עשר ומאיה אלנהי אלדי נהינא ען תרך
שי מן בשר פסח שני עד בקר והו* קולה פיה (במדבר ט, יב) לא ישאירו⁶
ממנו עד בקר והדא איצא ניתק לעשה מתל אלראשון⁷

קכ ואלמצוה אלמופיה עשרין ומאיה אלנהי אלדי נהינא ען תרך
שי מן קרבן⁸ תודה עד בקר והו קולה פי קרבן תודה (ויקרא כב, ב) לא
תותירו ממנו עד בקר ומן הדא תעלמנא שאר קרשים אן כל מא
בקי מנהא לאחר זמן אכילתם פאנה נותר וילום חרקה לאנה ניתק
לעשה וחרקה מצות עשה כמא בינא פי אלמצוה אלהאדיה ותסעין
מן מצוות עשה

קכא ואלמצוה אלהאדיה ועשרין ומאיה אלנהי אלדי נהינא ען כסר
עטם מן עטאם קרבן פסח והו קולה תע' (שמות יב, טו) ועצם לא תשברו
בו ומן כסר עטמא מן עטאמה צרב מלקות ובביאן* קאלו (פסחים י"ד)
השובר את העצם בפסח טהור הרי זה לוקה⁹

קכב ואלמצוה אלתאניה ועשרין ומאיה אלנהי אלדי נהינא ען כסר

a) Mss. תשאירו.

ישאר [מוצא] 3) — המקובל [בזה הפסוק כזה] 2) — תזכח בערב ובא [לנו] 1)
עד בקר [והוא אמרו בו לא ישאירו ממנו עד בקר וזה גם כן ניתק] 4) — חגיגת י"ד
[ובבאור אמרו השובר] 6) — מבשר. H; מקרבן תודה 5) — לעשה כמו הראשון
את העצם בפסח טהור הרי זה לוקה.

ומענאה אן וקת דבח אלפסח והו בין הערבים לא יכון פי מלכה
 חמץ לא ענד אלשווחט ולא ענד אלזורק ולא ענד אלמקמיר ולא
 ענד ואחד מבני חבורה וכל מן כאן ענדה חמץ מן אחד האולא פי
 דלך אלוקת לוקה ופי אלמכלתא ^(ה) לא תשחט על חמץ לא תשחט
 את הפסח ועדין חמץ קיים וקד תבנית אחכאם הדה אלמצוה פי
 אלכאמס מן פסחים

קיו ואלמצוה אלסאדם עשר ומאיה אלנהי אלדי נהינא ען תרך
 אימורין של פסח דון¹ תקריב חתי תפסל ברנועהא² נותר והו קולה
 (שמות כג, יח) ולא* ילין חלב חגי עד בקר³ ונץ אלמכלתא ^(אק) לא
 ילין בא הכתוב ללמד על החלבים שהם נפסלים בלינה על גבי
 הרצפה וקד תכרר אלנהי פי הדא אלמעני בלפס אכר (שם לד, כה)
 ולא* ילין לבקר זבח חג הפסח⁴

קיו ואלמצוה אלסאבעה ועשר ומאיה אלנהי אלדי נהינא ען תרך
 שי מן לחם אלפסח לגד אלנהאר אעני יום כאמסה⁵ עשר והו קולה
 (שמות יב, י) ולא תותירו ממנו עד בקר וקד בינא אן הדא אללאו הו
 לאו שניתק לעשה לאנה קאל ^(ס) והנתר ממנו עד בקר באש
 תשרפו ופי אלמכלתא קאלו⁶ והנתר ממנו בא הכתוב ליתן עשה
 על לא תעשה לומר שאין לוקין עליו

קיו ואלמצוה אלתאמנה עשר ומאיה אלנהי אלדי נהינא ען תרך
 שי מן לחם אלחגיגה אלתי תקרב יום ארבעה עשר עלי* מא תבין
 פי סאדם פסחים⁷ ^(ב) ליום השלישי כל תוכל פי מדה אלשני
 ימים והו קולה (דברים י, ד) ולא ילין מן הבשר אשר תזבח בערב

a) O. et S. הפסח זבח חג הפסח. — b) O. et S. חגי. — c) O. et S. הפסח זבח חג הפסח. — d) O. et S. הפסח זבח חג הפסח. — e) O. et S. הפסח זבח חג הפסח. — f) O. et S. הפסח זבח חג הפסח.

יום חמשה 3) — בלינאם 4) — בשוכם נותר 2) — שלא H. — בלי שיקרבו 1)
 4) Ne se trouve pas dans notre *Mekilta*. Cf. *Mekilta* H. יום י"ו; עשר
 éd. Friedmann, 122 a. — 5) [כפי מה שהתבאר בשני מפסחים]

אל תאכלו ממנו נא ובשל מבשל במים וקד בִּינֶת לָךְ פִּי אֲלֹאֲצֵל
 אֶלְתֹּאסַע מִן הָדָה אֶלְמִקְאֵלָה אֵן מִן תַּעֲדִי עָלַי הָדָא אֲלֵלָאוּ לֹוּקָה
 קִבּוֹ וְאֶלְמִצוּה אֶלְסֹאֲדַסָּה וְעֶשְׂרִין וּמֵאִיָּה אֶלְנָהּ אֲלֵדִי נְהִינָא עֵן
 אֲטַעֲאִם אֶלְפִסַּח לְגַר תּוֹשֵׁב וְהוּ קוּלָּה תַעִי (שם, טז) תּוֹשֵׁב וְשֹׁכֵר לֹא
 יֹאכֵל בּוֹ

קִבּוֹ וְאֶלְמִצוּה אֶלְסֹאֲבַעָּה וְעֶשְׂרִין וּמֵאִיָּה אֶלְנָהּ אֲלֵדִי נְהִי אֶלְעֶרֶל
 עֵן אֲכֹל אֶלְפִסַּח וְהוּ קוּלָּה תַעִי (שם, טז) וְכֹל עֶרֶל לֹא יֹאכֵל בּוֹ וּמִן
 אֲכֹלָה וְהוּ עֶרֶל לֹוּקָה

קִבְכָּ וְאֶלְמִצוּה אֶלְתֹּאֲמֵנָה וְעֶשְׂרִין וּמֵאִיָּה אֶלְנָהּ אֲלֵדִי נְהִינָא עֵן
 אֲטַעֲאִם¹ אֶלְפִסַּח לְיִשְׂרָאֵל שְׁנִשְׁתַּמַּד וְהוּ קוּלָּה תַעִי (שם, טז) כֹּל בֶּן
 נָכֵר לֹא יֹאכֵל בּוֹ וְקֹאֵל אֶלְשֶׁרָח² לְלִנְקֵל כֹּל בֶּר יִשְׂרָאֵל דִּישְׁתַּמַּד
 לֹא יִיכּוֹל בֵּיהּ וּנְקָ אֶלְמִכְלָתָא³ (י"א) כֹּל בֶּן נָכֵר זֶה יִשְׂרָאֵל מְשׁוּמַד
 שְׁעִבַד עֲבֻדָּה זָרָה

קִבְכָּ וְאֶלְמִצוּה אֶלְתֹּאֲסַעָּה וְעֶשְׂרִין וּמֵאִיָּה אֶלְנָהּ אֲלֵדִי נְהִי כֹל טַמָּא
 עֵן אֲכֹל אֶלְקוּדֶשׁ וְהוּ קוּלָּה פִּי אֶלְיוּלְדָת (וִיקָרָא יב, ד) בְּכֹל קֹדֶשׁ לֹא
 תִּגַּע וּנְקָ סַפְרָא⁴ (א) בְּכֹל קֹדֶשׁ לֹא תִּגַּע וְאֵל הַמִּקְדָּשׁ לֹא תִבֵּא מֵה
 מִקְדָּשׁ הַנִּכְנָס לוֹ בְּטוֹמָאָה עוֹשׂ כֶּרֶת אֵף הַקֹּדֶשׁ הַאוֹכֵל בְּטוֹמָאָה
 עוֹשׂ כֶּרֶת וְאֶסְתַּדְלָא* בְּקוּלָּה לֹא תִּגַּע פִּי אֶלְשֶׁכֶּץ⁵ אֲלֵדִי יֹאכֵל
 מִתַּעֲמָדָא עָלַי* אֲלֹאֲצֵל אֲלֵדִי תִכְיֵן פִּי מִכּוֹת פִּי שֶׁרַח קוּלָּה תַעִי
 בְּכֹל קֹדֶשׁ לֹא תִּגַּע וְהוּ קוּלָּהּ פִּי גִמֵּר מִכּוֹת⁶ (י"ד) טַמָּא שֶׁאֲכָל אֶת
 הַקֹּדֶשׁ בְּשִׁלְמָא עוֹשׂ כְּתִיב וְהִנֵּפֶשׁ אֲשֶׁר תֹּאכֹל בָּשָׂר מִזֶּבֶחַ הַשְּׁלָמִים
 אֲשֶׁה לִּי וְטוֹמָאָתוֹ עָלָיו וְנִכְרַתָּה אֵלָּא אֲזַהְרָה מִנָּא לָן אֲתִיָּא מִבְּכֹל
 קֹדֶשׁ לֹא תִּגַּע וְהִנָּאךְ קִיל בְּכֹל קֹדֶשׁ לֹא תִּגַּע אֲזַהְרָה לֹאֲכֹל אֶתָּה

וְהִבִּיא 3) — הַמִּתְרַגֵּם H; הַפִּירוּשׁ לְקַבְלָה 2) — מִהַאֲכִיל הַפִּסַּח לְיִשְׂרָאֵל 1)
 בִּדּוּן וּכְפִי הַעִיקָר שְׁנֵתְבָאֵר וּבְמִכּוֹת בְּפִירוּשׁ 4) — רֹאִיָּה בִּאמְרוֹ לֹא תִּגַּע עַל הָאִישׁ
 אֲמָרוּ ית' בְּכֹל קֹדֶשׁ לֹא תִּגַּע וְהוּא אֲמָרָם בְּגִמֵּר מִכּוֹת

עֲשֶׂם מִן עֲשָׂאם פֶּסַח שְׁנֵי אֵיצָא וְהוּ קוּלָה תַע' פִּיה (במדבר ט, יב) וְעֶצֶם
 לֹא יִשְׁכְּרוּ^א בּוּ וּמִן כֶּסֶר אֵיצָא לִזְמָה מַלְקוֹת וּפִי גִמַר פֶּסַחִים (ס"ה)
 קֹאֲלוֹ כִשְׁהוּא אֹמֵר וְעֶצֶם לֹא תִשְׁכְּרוּ בּוּ בַפֶּסַח שְׁנֵי שְׁאִין תִּלְמוּד
 לֹמֵר שִׁכְבֵּר נֹאמֵר כִּכֵּל חֻקַּת הַפֶּסַח הָאֹוִי אֹמֵר אֶחָד עֶצֶם שִׁישׁ
 בּוּ מוֹחַ וְאַחַד עֶצֶם שְׁאִין בּוּ מוֹחַ וְקֵד תִּבְיֵינָת אַחְכָּאם שְׁבִירַת הָעֶצֶם
 פִּי אֶלְסֹאבַע מִן פֶּסַחִים

קִבְּנָ וְאַלְמִצוּה אֶלְתֵּאלְתָהּ וְעֶשְׂרִין וּמֵאִיָּה אֶלְנָהי אֶלְדִּי נָהִינָא עֵן
 אֶכְרָאנָ שִׁי מִן מוֹצֵעַ אֶלְאֶנְתִּמַּע לֹאכְלָה וְהוּ קוּלָה (שְׁמוֹת יב, טו) לֹא
 תוֹצִיא מִן הַבֵּית מִן הַבָּשָׂר חוּצָה וּנֶץ אֶלְמַכְלָתָא (ב"י) חוּצָה חוּץ
 לְמָקוֹם אֲכִילָתוֹ וְאַלְשִׁי אֶלְדִּי יִכְרַג מִנָּה לֹא^ב יַחֵל אֲכָלָה וְהוּ בַּמְנוּלָה
 אֶלְמֶרְפָּה סוּי' וּפִי גִמַר פֶּסַחִים (ס"ה) קֹאֲלוֹ הַמוֹצִיא בָּשָׂר הַפֶּסַח
 מִחֲבוּרָה לְחֲבוּרָה אֶף עַל פִּי שְׁהוּא בִּלָּא תַעֲשֶׂה מַחֲזוֹר וְהָאוֹכְלוֹ הָרִי
 זֶה בִּלָּא תַעֲשֶׂה וְהִנָּאֻךְ קִיל (ס"ב) הַמוֹצִיא בָּשָׂר פֶּסַח מִחֲבוּרָה לְחֲבוּרָה
 אִינוּ חַיִּיב עַד שִׁינִיחָ* הוּצָאָה כְּתוּב בּוּ כִשְׁבַת² וְאַדָּא הִנִּיחַ חִינִיד
 יִלְזַמָּה מַלְקוֹת וְקֵד תִּבְיֵינָת אַחְכָּאם הָדָּה אֶלְמִצוּה פִּי סֹאבַע³ פֶּסַחִים אֵיצָא
 קִבְּדָ וְאַלְמִצוּה אֶלְרֹאבַעָה עֶשֶׂר וּמֵאִיָּה אֶלְנָהי אֶלְדִּי נָהִינָא עֵן טִבֵּךְ
 שִׁירֵי מִנְחוֹת חֲמֵץ וְהוּ קוּלָה תַע' (יִיקָרָא י, י) לֹא תֹאפֶה חֲמֵץ חֲלָקָם נִתְּתִי
 אֶתָּה כֹּאנָה יִקוּל אֵן חֲלָקָם אֶלְדִּי הוּ שִׁירֵי מִנְחוֹת לֹא יֹאפֶה חֲמֵץ וּמִן
 אֶפֶה אוֹתוֹ חֲמֵץ חַיִּיב מַלְקוֹת כִּמָּא נִצֵּת אֶלְמִשְׁנָה (מִנְחוֹת א' נה) וְקֹאֲלָת
 חַיִּיבִין עַל אִפִּייתָה חֲמֵץ וְקֵד תִּבְיֵינָת אַחְכָּאם הָדָּה אֶלְמִצוּה פִּי כֹאמֶם
 מִנְחוֹת

קִבְּבָה וְאַלְמִצוּה אֶלְכֹאמְסָה וְעֶשְׂרִין וּמֵאִיָּה אֶלְנָהי אֶלְדִּי נָהִינָא עֵן
 אֲכַל קִרְבֵּן פֶּסַח טִבִּיכָא אוּ נִיא בִל שְׁוִיָּא פִקְטָ וְהוּ קוּלָה תַע' (שְׁמוֹת יב, ט)

a) Mss. תִּשְׁכְּרוּ. — b) Manque dans O. et S.

1) הַטֶּרְפָּה וּבְשׁוּדֵי-וּבְגָדִים פֶּסַחִים אֲמָרוּ. — 2) כִּשְׁבַת. —

עַל אִפִּייתָה [חֲמֵץ] 4) — בּו'. H. ; בְּשִׁבְעִי 3)

קבועה פהדא אלעונש מנצוץ ואמא אלאזהרה פהו קולה פי אלמלואים
 (שמות כט, לג) וזר לא יאכל כי קדש הם ואם יותר מבשר המלואים וגו'
 ושרפת את הנותר באש לא יאכל כי קדש הוא הדא אלצמיר אלדי
 הו הם הו איצא יעם כל מא פסד מן אלקדשים' ולא יגזו אכלה
 מתל אלנותר ופי מעילה (ה^b) קאלו עלי קול אלמשנה הפגול והנותר
 אין מצטרפין זה עם זה מפני שהן שני שמות קאלו לא שנו אלא
 לטומאת הידים מדרבנן אבל לענין אכילה מצטרפין דתניא רבי
 אליעזר אומר לא יאכל כי קדש הם כל שבקדש פסול ליתן לא
 תעשה על אכילתו ואלפיגול ואלנותר המא מן פסולי הקדש פלדלך
 כל דלך מנהמא מנהי ען אכלה בקולה לא יאכל כי קדש הם וקד
 תבין עונש אלנותר אנה כרת

קלב ואלמצוה אלתאנייה ותלאתין ומאיה אלנהי אלדי נהינא ען אכל
 אלפיגול ואלפיגול הו אלקרבן אלדי פסדת² פיה אלמחשבה חין דבחה
 או וקת תקריבה ועול אלשבץ אלדי תנאול תקריבה אן יוכל מנה
 אחר זמנו או* יחרק מא יחרק מנה אחר זמנו³ עלי מא בינא' ואיצחנא
 פי תאני מסכת זבחים (א^b) אמא אלאזהרה ען אכל הדא אלפיגול
 פהו קולה לא יאכל כי קדש הם עלי מא בינא פי אלמצוה אלתי
 קבל הדא ואמא אלעונש פתעלמנא מן קולה פי אלפיגול פי פרשת⁴
 צו (ויקרא ז, יח) ואם האכל יאכל מבשר זבח שלמיו ביום השלישי לא
 ירצה המקריב אתו לא יחשב לו פגול יהיה והנפש האכלת ממנו
 עונה תשא נאנא אלנקל פי תפסיר הדא אלפסוק אנה אנמא יתכלם
 פי אלקרבן אלדי אנפסדת פיה אלנהי פי חין תקריבה והו אלדי

a) Mss. לא יאכלום.

ואו ישרף מה 3) — שנפסדה בו המחשבה 2) — שנפסל [מן הקדשים] 1)
 H; בפרשת צו 5) — כמו שבארנו ופרשנו 4) — שישירף ממנו אחר זמנו כמו
 בפרק ב' 15*

אומר אזהרה לאוכל או אינו אלא אזהרה לנוגע תלמוד לומר בכל קדש לא תגע ואל המקדש לא תבא מקיש קדש למקדש מה מקדש שיש בו נטילת נשמה אף קדש שיש בו נטילת נשמה ואי לנגיעה מאי נטילת נשמה איכא אלא לאכילה ואפקא רחמנא לאכילה בלשון נגיעה למימרא דנגיעה כאכילה ומן הוה אלנצוין תבין לך אן טמא שאכל את הקדש חייב כרת הוה אן כאן מזיד ואן כאן שונג פהו יקרב קרבן עולה ויורד כמא דכרנא פי אלתאניא וסבעין מן מצוות עשה וקד תבינת אחכאם הוה אלמצוה פי אלתאלת עשר מן זבחים

קל ואלמצוה אלמופיה תלאתין ומאיה אלנהי אלדי נהינא ען אכל בשר קדשים שנטמא והו קולה תע' (ויקרא ה יט) והבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל ומן תעד' ואכלה יצרב מלקות ופי* תוספת זבחים (פ"ה הל' יט) תבין אן שיהור שאכל בשר טמא הרי זה לוקה את הארבעים ופי תאני גמר פסחים (ב"ב) קאלו טומאת נוף בכרת טומאת הבשר בלאו וקד תבינת אחכאם הוה אלמצוה פי אלתאלת עשר מן זבחים קלא ואלמצוה אלהאריה ותלאתין ומאיה אלנהי אלדי נהינא ען אכל אלנותר והו מא בקי מן לחום אלקדשים בעד אלזמאן אלמפרוץ לאכלהם ולא יגי פי נץ אלתורה כביאן לתחרים* הוה אלאכל לכנה תבין פי נץ אלתורה לזום אלכרת למן יאכל אלנותר* והו קולה פי פרשת קדושים תהיו ענר דכרה' קרבן שלמים (ויקרא יט ו) והנותר עד יום השלישי באש ישרף ואם האכל יאכל ביום השלישי פגול הוא לא ירצה ואכליו עונו ישא כי את קדש יי חלל ונכרתה פקד תבין אנה בכרת אן כאן מזיד ואן אכל בשונג לזמתה חטאת

1) ובתוספת זבחים נתבאר שיהור שאכל בשר טמא הרי זה לוקה את הארבעים) בבאור ולאסור זאת האכילה אכל 3) — H. המונח. — 2) — H. הזמן הקצוב. — ובשני בזבח. H. בזכרו קרבן 4) — H. התבאר בתורה חיוב הכרת למי שיאכל הנותר.

יוֹנָב אֶתְלֹאֵף פִּי אֶלְעַמֶּל בֹּל פִּי אֶלְרָאִי פִקֵּט לֹא אֶקְטַע פִּיהָ הִלְכָּה וְלֹא אֶקוֹל הִלְכָּה כַּפְלוֹנִי פִלְדֹּלֶךְ לֹא אֶקוֹל הֵנָּה¹ הִל אֱלֹהִלְכָּה כִּרְב אֹוִי כִסְתָם מִשְׁנָה אִד לְדַבְרֵי הַבֵּל לֹקָה לֹאֲן כָּל מַחֻיִּב מִיתָה בִּידֵי שָׁמַיִם עָלֵי אַחֵר אֶלְלֹאִוִּין אִיצָא לֹקָה עָלֵי מֵא בִּינָת פִּי מִקְדָּמָאֵת הִדָּה אֶלְמִקְאֵלָהּ וְכִדְלֹךְ² כֹּל מוֹעֵל בְּקִדְשִׁים בְּמוֹיֵד לֹקָה בִּלֹּא שֶׁךְ וְהוּ קוֹלָה פִּי סְמוּךְ לְאִישׁ אִדָּא הִקְדִּישׁ קֶאֱלוֹ (נִדָּה^b מו) הִקְדִּישׁ הוּא וְאִכְלוּ אַחֲרִים רַבִּי יוֹחָנָן וְרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לִקְיָשׁ דַּאֲמַרִּי תִרְוִייהוּ לֹקִין³ קָלָד וְאֶלְמִצוּהָ אֶלְרֹאבְעָה וְתִלְאֲתִין וּמֵאִיָּה אֶלְנָהִי אֶלְדִּי נָהִי אֶלְתוֹשֵׁב כֹּהֵן וְשִׁכִּירוֹ עֵן אִכֹּל אֶלְתִּרּוּמָה קֶאֱל (וִיקָרָא כִב, י) תוֹשֵׁב כֹּהֵן וְשִׁכִּיר לֹא יֵאֱכֹל קֹדֶשׁ וְאֵן אִכֹּל פַּחֲכֵמָה חֲכָם שֹׁאֵר זֹרִים

קָלָדָה וְאֶלְמִצוּהָ אֶלְכֹאֲמַסָּה וְתִלְאֲתִין וּמֵאִיָּה אֶלְנָהִי אֶלְדִּי נָהִי אֶלְעֶרֶל עֵן אִכֹּל אֶלְתִּרּוּמָה וְהוּ הִדִּין לְשֹׁאֵר קִדְשִׁים אֵן אֶלְעֶרֶל מִנָּהִי עֵן אִכֹּלָהּ וְהִדָּא אֶלְנָהִי³ לֹם יִבֵּן פִּי אֶלְנֶץ לִכְנָה יִתְעַלֵּם בְּגוֹרָה שׁוּה וּבִינֹו אֶלְנֹאֶקְלוֹן מַע דִּלֶךְ אֵן הִדָּא אֶלְחֶרְמָאֵן מִדַּאֲוִרִיתָא לֹא מִדְּרַבְנֵן⁴ וְנֶץ יִבְמוֹת (ע^a) מִנִּין לְעֶרֶל שְׁאִינוּ אוֹכֵל בְּתִרּוּמָה נֹאמַר תוֹשֵׁב וְשִׁכִּיר בַּפֶּסַח וְנֹאמַר תוֹשֵׁב וְשִׁכִּיר בְּתִרּוּמָה מֵה תוֹשֵׁב וְשִׁכִּיר הָאֲמוֹר בַּפֶּסַח עֶרֶל אֲסוּר בּוֹ אֵף תוֹשֵׁב וְשִׁכִּיר הָאֲמוֹר בְּתִרּוּמָה עֶרֶל אֲסוּר בּוֹ וְהוּא הִדִּין לְשֹׁאֵר קִדְשִׁים וְהִדָּא^{*} אִיצָא נֶץ סַפְרָא (ע^b) וְהֵנָּאֶךְ קִיל רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמַר אִישׁ אִישׁ לְרִבּוֹת אֵת הָעֶרֶל וְהֵנָּאֶךְ תִּבֶּץ אִיצָא אַעֲנִי פִי גַמֵּר יִבְמוֹת (ע^a) אֵן דְּבַר תּוֹרָה מִשּׁוּךְ אוֹכֵל בְּתִרּוּמָה וּמִדְּבִרְיָהֵן גּוֹרוֹ עָלֵיו מִפְּנֵי שְׁנִרְאָה כְּעֶרֶל⁵ פִּקֵּד אֶתְצַח לֶךְ אֵן אֶלְעֶרֶל אֲסוּר

a) à b) Ce passage manque dans B., il manque également dans la traduction d'Ibn Ayub.

— הַאֲכִילָה H. ; וְזֹאת הָאוֹהֶרָה 3) — או. כִּסְתָם 2) — אוֹמַר וְכֹאֵן אֵם 1) — וְזֹה גַם כֵּן לְשׁוֹן סַפְרָא וְשֵׁם נֹאמַר רַבִּי עֲקִיבָא 5) — מִדַּאֲוִרִיתָא (לֹא מִדְּרַבְנֵן) 4) — אוֹמַר אִישׁ אִישׁ לְרִבּוֹת אֵת הָעֶרֶל וְשֵׁם הַתְּבֹאֵר גַּם כֵּן רָצָה לֹמַר בְּגַמֵּר יִבְמוֹת שְׁדִכֵּר תּוֹרָה מִשּׁוּךְ אוֹכֵל בְּתִרּוּמָה וּמִדְּבִרְיָהֵן גּוֹרוֹ עָלֵיו מִפְּנֵי שְׁנִרְאָה כְּעֶרֶל] הֵנָּה כִּבֵּר.

יתסמי פיגול ואן קולה האכל יאכל אַמא יריד בה אדא חשב עליו אן יאכל מנה ביום השלישי קאלו (זבחים י"ב) כוף אונך לשמוע במחשב על זבחו שיאכל ממנו ביום השלישי הכתוב מדבר פאנה יפסד בהדה אלמחשבה ומן יאכל מנה בעד הדה אלמחשבה חייב כרת לקולה פיה והנפש האוכלת ממנה עונה תשא וקאל פי אלנותר ואוכליו עונו ישא ופי גמר כריתות (ה"ה) קאלו אל תהי גזרה שוה קלה בעיניך שהרי פיגול אחד מגופי תורה ולא למדו הכתוב אלא בגזרה שוה דיליף עון עון מנותר כתיב הכא והנפש האוכלת ממנה עונה תשא וכתיב התם ואוכליו עונו ישא מה להלן כרת אף כאן כרת ואלדי יאכל איצא פגול בשגגה יביא חטאת קבועה וקד תבינת אחכאם אלפיגול ואלנותר פי מואצע שת"י מן סדר קדשים

קלג ואלמצוה אלתאלתה ותלאתין ומאייה אלנהי אלדי נהי כל זר ען אכל כל² תרומה והו קולה תע' (ויקרא כב, י) וכל זר לא יאכל קדש ויריד בהדא אלקדש אלתרומה³ כאצ"ה וכדלך אלבכורים לאנהא תסמאת תרומה כמא סאבין והדא ארדת⁴ בקולי כל תרומה פאן אכל תרומה בזדון לזמה מיתה בידי שמים ולא ילזמה תוספת חומש כמא באן פי אלסאדס⁵ ואלסאבע מן מסכת תרומה ופי תאסע סנהדרין (ס"ה) עדו מחויבי מיתה בידי שמים ופי גמלתהם זר שאכל תרומה וגעלו דליל דלך קולה ומתו בו כי יחללוהו ובעדה וכל זר לא יאכל קדש ופי תאני בכורים (ט"א) קאלו התרומה והבכורים חייבין עליהם מיתה וחומש ואסורין לזרים ורב יכאלף עלי הדה אלמשניות כלאה ויקול (סנהדרין ס"ה) זר שאכל תרומה לוקה ומעלוס אן רב תנא הוא ופליג וקד בינא פי תאליפנא פי שרח אלמשנה אן כל אכתלאף לא

התרומה (3) — מלאכול וכל] תרומה (2) — רבים H. ; במקומות נפורים (1) בששי ובשביעי (5) — וזה רציתי באמרי כל (4) — [לכד וכן] הבכורים [לפי] מתרומה.

מעניין אחדהמא נהי אלחללה ען אכל אלקדש ואלתאני נהי כהנת
שנשאת לזר ען אכל חזה ושוק ועלי אן מאת זוגהא או מלקהא אַמָּא
חרמאן אכלהא בתרומה והי תחת בעלה¹ הור פלים הו מן הדא
אלנֶץ ואַמָּא אסתדלו עליה רואת² אלתפסיר מן קולה וכל זר לא
יאכל קדש ומאל* מא הי תחת הור הרי היא כור וזר קרינא בה
פאעלם דלֶץ³ ואדא תעדֶת איצא עלי הדא אלנהי פהי לוקה

קלח ואלמצוה אלתאמנה ותלאתין ומאיֶה אלנהי אלדי נהינא ען
אכל מנחת כהן והו קולה תע' (ויקרא ה יג) וכל מנחת כהן כליל תהיה
לא תאכל ותכרר אלנהי פי חביתי כהן גדול והי מנחה איצא
ואלמתעדֶי עלי הדא לוקה ונֶץ ספרא^(א ב) כליל תהיה לא תאכל
כל שהוא בכליל תהיה ליתן לא תעשה על אכילתו

קלח ואלמצוה אלתאסעה ותלאתין ומאיֶה אלנהי אלדי נהי אלקהנים
ען אכל לחום חטאות הנעשות בפנים והו קולה תע' (ויקרא ה כג) וכל
חטאת אשר יובא מדמה אל אהל מועד לבפר בקדש לא תאכל
באש תשרף ומן אכל מנהא לוקה ונֶץ ספרא^(א ב) לא תאכל באש
תשרף כל שהוא טעון שריפה ליתן עליו בלא תעשה על אכילתו
קמ ואלמצוה אלמופיֶה ארבועין ומאיֶה אלנהי אלדי נהינא ען אכל
פסולי המוקדשין אלתי לא יגזו אכלהא והו' אן יכון מום קד פעלנאה
פיהא בקצד כמה תבין פי מסכת בכורות^(א ב) אן יכון דלֶץ אלקרבן
נפסל בעד דבחה בונה מן אוגה אלפסאד אלתי תמנע מן אכלה
והו קולה (דברים יד ג) לא תאכל כל תועבה ונֶץ ספרי^(א ב) לא תאכל
כל תועבה בפסולי המוקדשין הכתוב מדבר והנאך קיל (שם) רבי
אליעזר בן יעקב אומר מנין לצורם באוון הבכור ואכל ממנו שעובר

וכל עוד שהיא 3) — [מקבלי הפירוש] מאמרו 2) — תחת [בעלה] הור 1)
והו שיהיה 4) — תחת הור הרי היא כור וזר קרינא בה ודע זה וכשעברה . . .
או שהיה H. ; שיהיה 5) — מום שעשינוהו בהם בכונה

בתרומה מן התורה ואלמשוך הו אלדי הו אסור מדרבנן פאפהם
 הדי והנאך קיל משוך¹ צריך שימול מדרבנן
 קלו ואלמצוה אלסאדסה ותלאותין ומאי' אלנהי אלדי נהי כהן טמא
 ען אבל אתרומה והו קולה תע' (ויקרא כב, ד) איש איש מזרע אהרן
 והוא צרוע או זב בקדשים לא יאכל עד אשר יטהר ופי גמר מכות
 (י^ב) קאלו אזהרה לתרומה מנין מאיש איש וגו' איזה הוא דבר שהוא
 שוה בורעו של אהרן הוי אומר זה תרומה יענו² בקולה שוה
 בורעו של אהרן אן יאכלה אלנסל כל' דבור ואנאת וקד תברר
 אלנהי איצא פי הדי אלמעני בקולה ושמרו את משמרתי ואלמתעד'י
 עלי הדי אלנהי ילומה מיתה בידי שמים ופי תאסע³ סנהדרין (ס^א)
 עדו מחוייבי מיתה בידי שמים ומן גמלתהם כהן' טמא שאכל
 בתרומה טהורה וגעלו דלילהם מן קולה (ויקרא כב, ט) ושמרו את
 משמרתי ולא ישאו עליו חטא

קלו ואלמצוה אלסאבע' ותלאותין ומאי' אלנהי אלדי נהי אלחללה
 ען אבל אלקדש אלדי להא⁴ אן תאכלהא אעני תרומה וחזה ושוק
 והו קולה (שם, יב) ובת כהן כי תהיה לאיש זר היא בתרומת הקדשים
 לא תאכל ופי גמר יבמות (ס^א) קאלו כי תהיה לאיש זר כיון שנבעלה
 לפסול לה פסולה ומן קולה בתרומת הקדשים קאלו במורם מן
 הקדשים לא תאכל יעני חזה ושוק והנאך קיל לכתוב קרא היא
 בקדשים לא תאכל מאי בתרומת הקדשים שמע מיניה תרתי יעני
 אנהא אדא נבעלה לפסול נפסלה לתרומה ואנהא אדא כאנת נשואה
 לזר ומאת ענהא חוזרת לתרומה ואינה חוזרת לחזה ושוק פיכון
 הדי אללאו אלדי הו היא בתרומת הקדשים לא תאכל יתצמן

1. (רצו באמרם שוה בורעו של אהרן) שיאכלוהו 2). — (משוך) צריך 1).
 3) שיש לה 5). — ובכללם כהן טמא שאכל בתרומה 4). — (ובתשיע' מסנהדרין 3).
 לאכול (רצה לומר).

מעשר דגנך תירושך ויצהרך למה לי למיהדר לבתביניהו כולו
שמע מיניה לחלק ופי גמר מכות קאלו (י"ה) מכדי כתיב ואכלת
לפני יי אלהיך מעשר דגנך תירושך ויצהרך ליכתוב רחמנא לא
תוכל לאכל אתם בשעריך מהדר פירושיניהו לכולהו למה לי שמע
מיניה ליחודי לאו לכל חד וחד וקד באן אן כל מא נהי ענה פי
הדא אלפסוק כל מעני ומעני לאו בפני עצמו וארגע אלי תתמים
בקה אללאוין אלתי תצמנהא אלפסוק

קמך ואלמצוה אלראבעה וארבעין ומאיה אלנהי אלדי נהינא ען
אכל אלבכור חוץ לירושלים אדא כאן תמים והו קולה (ש) לא
תוכל לאכל בשעריך וגו' ובכרת בקרך ונץ ספרי (x^a) ובכורות זה
הבכור לא בא הכתוב אלא לזר שאכל בכור בין לפני זריקת דמים
ובין לאחר זריקת דמים שעובר בלא תעשה פקד תבין לך אן הדא
אללאו יתצמן מעניין נהי אלזר ען אכל בכור תמים ונהי אלכהן ען
אכלה איצא חוץ לירושלים ולמעניין חכם מתעלק בבכור תמים
ומן תעדיו עלי הדא אלנהי לוקה

קמך ואלמצוה אלכאמסה וארבעין ומאיה אלנהי אלדי נהינא ען
אכל חטאת ואשם חוץ לעזרה ולו¹ אלכהנים והו קולה הנא פי הדא
אלפסוק (ש) בקרך וצאנך כאנה יקול לא תוכל לאכל בשעריך
מעשר דגנך בקרך וצאנך ונאנא אלתפסיר (ספרי x^a) בקרך וצאנך לא
בא הכתוב אלא לאוכל חטאת ואשם חוץ לקלעים שהוא עובר בלא
תעשה והדא לוקה וכדלך אוכל קדשים קלים חוץ לחומה איצא
לוקה כמא תבין פי גמר מכות (י"ה) לא² אכל כל שי חוץ למקום
אכילתו לא תוכל לאכול בשעריך קרינא ביה פאחפט³ הדא

a) B. פאפהם.

1) ביה ושמור זה] 3) — [לפי] שאכילת 2) — חוץ לעזרה [ואפילו הכהנים] 1)

בלא תעשה תלמוד לומר לא תאכל כל תועבה ומן אכל לוקה וקד

תבנית אחכאם הדיה אלמצוה פי מסכת בכורות

קמא ואלמצוה אלחאדיה וארבעין ומאיה אלנהי אלדי נהינא ען

אכל מעשר שני של דגן חוץ לירושלים והו קולה תע' (דברים יב, יז) לא

תוכל לאכל בשעריך מעשר דגנך ומן אכל מעשר שני דון פדיון

לוקה לכן באלשרט אלדי תבין פי אכר' מכות והו אן יאכלה בחוץ

בעד אן ראה פני הבית אעני' לפנים מחומת' ירושלים והו קולהם

הנאך (ט ב) מאימתי חייבין עליו משיראה פני הבית

קמב ואלמצוה אלתאניה וארבעין ומאיה אלנהי אלדי נהינא ען אכל

מעשר שני של תירוש חוץ לירושלים והו קולה (עט) לא תוכל לאכל

בשעריך מעשר דגנך ותירשך ומן אכלה² לוקה ובאלשרט אלדי

תבין³ פי מעשר דגן

קמג ואלמצוה אלתאלתה וארבעין ומאיה אלנהי אלדי נהינא ען

אכל מעשר שני של יצהר חוץ לירושלים והו קולה (עט) לא תוכל

לאכל בשעריך מעשר דגנך ותירשך ויצהרך ומן אכל חייב מלקות

ובאלשרט אלמתקדם פי⁴ מעשר דגן ולעלך תסתנכר כוננא עדרנא

מעשר דגן ומעשר תירוש ומעשר יצהר בשלש מצוות פלתעלם⁵

אנה אדא אכל שלשתן כאחת לוקה על כל אחת ואחת לאן הדא

אללאו אלדי פי הדא אלפסוק לים הו לאו שבכללות אלדי אין

לוקין עליו ואנמא הו לחלק ובביאן קאלו פי גמר כריתות^א (ט ב) אכל

מעשר דגן ותירוש ויצהר חייב על כל אחת ואחת וכי לוקין על

לאו שבכללות קרא יתירא כתיב מכרי כתיב ואכלת לפני יי אלהיך

a) Manque dans O. et S. — b) à c) O. et S. קבל חצולה פי —

d) Mss. מכות.

1) שאכלו בלא פדיון. II. ומי שאכלו לוקה 2) — א.באחרון של מכות

3) [הנה תדע] שהוא — 5) [הקודם] [במעשר דגן] 4) — ובתנאי שהחבאר

אכל אלבכורים בחוץ והו קולה תע' (דברים יב, י) לא תוכל לאכל בשעריך וגו' ותרומת ירך גא' אלנקל (ספרי^b טז) ותרומת ירך אלו הבכורים לאנה לס יתרך פי הדא אלפסוק שיא הו טעון הבאת מקום אלא ולכרה בביאן וקאל פי אלזמלה ותרומת ירך פהי אלבכורים בלא שך אלדי בין פיהא אנהא טעונין הבאת מקום אמא אלתרומה פמעלום אנהא אינה טעונה הבאת מקום פכיף ינהי ען אכלהא בשעריך ונץ ספרי^b טז) לא בא הכתוב אלא לאוכל בכורים שלא קרא עליהם שהוא עובר בלא תעשה וקד תבין פי אבר מכות (י^a) אנה אינו חייב עליהן אלא קודם שיניחן בעזרה אמא משיניחן בעזרה פהו פטור עליהן ועלי אנה לא קרא ופי אלבכורים איצא אלשרט אלדי פי מעשר שני אעני אנה אינו חייב עליהן אדא^a אכלן בחוץ כל מן אכלהא² עד שיראו פני הבית ואדא אכל מנהא כל מן אכל אחר שראו פני הבית קודם הנחה בעזרה לזמה מלקות פקט אן כאן כהן אמא אלישראלי פהו מחויב מיתה בידי שמים מתי מא אכל אלבכורים ולו אחר קריאה ובביאן קאלו (בכורים פ"ב ט"א) התרומה והבכורין חייבין עליהן חומש ומיתה ואסורין לזרים אן אכלהא בזדון לזמתה מיתה ובשגגה מוסיף חומש כחכם אלתרומה סוי לאן מנד סמאהא תע' ותרומת ירך לזמתהא אחכאם אלתרומה וינבני לך אן תפהם הנא פהמא חסנא חתי לא תכלט² עליך אלמעאני ודלך אן אלכהן אדא אכל אלבכורים משראו פני הבית קודם הנחה בעזרה לוקה ואזהרתיה מלא תוכל לאכול בשעריך וגו' ותרומת ירך כמא תבין פי גמר מכות (י^a) מתל ישראל במעשר שני אלדי לוקה על אכילתו חוץ למקום ועלי אנה שלו ואמא אלישראלי אדא אכל

a) à b) Manque dans O. et S.

עד H. ; עד שלא יתערכו לך הענינים 2) — ירך [באה הקבלה] ותרומת 1) שלא ישתבש עליה.

קמזו ואלמצוה אלסאדסה וארבעין ומאיא אלנהי אלדי נהינא ען אכל
 שי מבשר העולה והו קולה תע' (ש) לא תוכל לאכל בשעריך וגו'
 וכל נדריך אשר תדר כאנה יקול לא תוכל לאכל נדריך אשר
 תדר ונא אלתפסיר (ספרי ב' צ) ונדריך זו עולה לא בא הכתוב אלא
 ללמדך לאוכל עולה בין לפני זריקת דמים בין לאחר זריקת דמים
 בין לפני מן הקלעים בין חוץ לקלעים שהוא עובר בלא תעשה
 והוא אללאו הו אלאזהרה לכל מועל ואלמתעד' עלי הוא אעני
 אלדי יאכל מבשר עולה או אלדי יהנה מן סאיר אלקדשים אלתי
 חייבין עליהן מעילה עלי מא תבין פי מסכת מעילה אן כאן מזיד
 פיצרב מלקות ואן כאן שונג פיקרב קרבן מעילה וירד אלדי נהנה
 ויוסף חומש עלי מא תבין פי מסכת מעילה ופי תאסע' סנהדרין
 (טד) קאלו הויד במעילה רבי אומר במיתה וחכמים אומרים באזהרה
 וגעלו דלילהם קולה (ויקרא כב, ט) ומתו בו קאלו* בו ולא במעילה?
 קמזו ואלמצוה אלסאבעה וארבעין ומאיא אלנהי אלדי נהינא ען אכל
 בשר קדשים קלים קודם זריקת דמים והו קולה (דברים יב, י) לא תוכל
 לאכל בשעריך וגו' ונדבתיך כאנה יקול לא תוכל לאכל נדבתיך
 ונא אלנקל (ספרי ב' טז) לא בא הכתוב אלא לאוכל תודה ושלמים לפני

זריקת דמים שהוא עובר בלא תעשה והוא איצא לוקה
 קמח" ואלמצוה אלתאמנה וארבעין ומאיא אלנהי אלדי נהי אלור
 ען אכל קדשי קדשים והו קולה (שמות כט, לג) וזר לא יאכל כי קדש
 הם ולא ילומה מלקות חתי יאכל בעזרה אחר זריקת דמים
 קמט" ואלמצוה אלתאסעה וארבעין ומאיא אלנהי אלדי נהינא³ ען

a) B. donne ici la *Miqva* qui est dans O. et S. à קמט. — b) B. donne
 ici la *Miqva* qui est dans O. et S. à קמח.

1) אמרו ומתו בו ואמרו בו ולא 2) — במס' מעילה וכתשעי מסנהדרין 1)
 שהוהיר הכהנים II. שהוהירנו מאכול 3) — במעילה.

קִנְנָה וְאֶל־מִצְוֵה אֱלֹהֵינִי וְכִמְסִין וּמֵאִיָּה אֶלְנִהי אֱלֹדִי נְהִינָא עֵן תִּצְרִיף
 אֶת־מֵאֵן מַעֲשֵׂר שְׁנִי פִי גִיר אֶלְטַעָאם וְאֶל־שְׂרָאב וְהוּ קוּלָּה תַע' פִּיה
 (דְּבָרִים כו, יד) וְלֹא נִתְּנִי מִמֶּנּוּ לְמַת וְנֶקֶץ סִפְרִי ^(ל' קֶבֶה) שְׁלֹא לִקְחָתִי מִמֶּנּוּ
 אֶרֶון וְתִכְרִיכִין וּמִתִּי מֵא צִרְף מְנָה שִׂיא יֶאֱכַל כִּנְגְדוֹ עָלַי מֵא בֵּאֵן פִּי
 מוֹצֵעָה וְאַנְמָא דְּכֵר אֶלְמַת לִלְתֵּאכִיד כֵּאֲנָה יִקוּל וְעָלִי אֲנָה מִצְוֵה
 לֹא יִצְרְף¹ פִּיה מַעוֹת מַעֲשֵׂר שְׁנִי וִיקוּי* עֲנִדִי אֲנָה לִמָּא אִמֵּר תַע'
 אֵן יִצְרְף תִּמְן מַעֲשֵׂר שְׁנִי² פִּי אֶל־אֲנִתְדָא פִּקְמָא כְּקוּלָּה (דְּבָרִים יד, כו) וְנִתְּנָה
 הַכֶּסֶף בְּכָל אֲשֶׁר תֹּאוֹה נִפְשָׁךְ פִּמֶן נַעַל תִּצְרִיפָה פִּי גִיר אֶל־אֲנִתְדָא
 כִּמֶּן דַּפְעָה לְמִית אֱלֹדִי לֹא נִפְעָה לְלִמִּית³ פִּי דִלְךָ

קִנְנָה וְאֶל־מִצְוֵה אֱלֹהֵינִי וְכִמְסִין וּמֵאִיָּה אֶלְנִהי אֱלֹדִי נְהִינָא עֵן אֶכַּל
 אֶלְטַבֵּל וְהוּ אֶלְשִׁי אֱלֹדִי לֹם תִּכְרַג מְנָה תְּרוּמָה וּמַעֲשֵׂרוֹת וְהוּ קוּלָּה
 תַע' (וִיקְרָא כב, טו) וְלֹא יִחַלְלוּ⁴ אֶת קִדְשֵׁי בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת אֲשֶׁר יִרְיֻמוּ
 לִי וְאֶל־מִתְעָדִי עָלַי דִּלְךָ אֲעִנִי⁵ אוֹכַל טַבֵּל יִלּוּמָה מִיתָה בִּידֵי שָׁמַיִם
 וְאֶל־תִּנְבִּיָּה עָלַי דִּלְךָ מִן קוּלָּה הֵנָּה וְלֹא יִחַלְלוּ וְקָאֵל פִּי אֶל־תְּרוּמוֹת
 (בְּמִדְבָּר יח, לב) וְאֶת קִדְשֵׁי בְנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא תִחַלְלוּ וְלֹא תִמּוֹתוּ וְיִלְיָף
 חֲלוּל חֲלוּל מִתְּרוּמָה אֱלֹתִי הִי עוֹן מִיתָה כִּמָּא בִּנְנָא וְנֶקֶץ גִּמֵּר
 סְנֵה־דְרִין ^(ס"ג) מִנֵּן לְאוֹכַל טַבֵּל שְׁהוּא בְּמִיתָה שְׁנֵאמֵר וְלֹא יִחַלְלוּ
 אֶת קִדְשֵׁי בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת אֲשֶׁר יִרְיֻמוּ לִי בַעֲתִידִים לִיתְרָם* הַכְּתוּב
 מְדַבֵּר וְיִלְיָף חֲלוּל חֲלוּל מִתְּרוּמָה יִרִיד בְּקוּלָּה בַעֲתִידִים לִיתְרָם
 הַכְּתוּב מְדַבֵּר כֵּאֲנָה יִקוּל לֹא יִחַלְלוּ קִדְשִׁים שְׁהֵם עֲתִידִים לְהִרִים
 אֹתָם לִי וְהוּ קוּלָּה אֶת אֲשֶׁר יִרְיֻמוּ לִי מִסְתַּקְבֵּלָא⁶ וּבַעַד הִדָּא אֶלְפִּסּוֹק
 קָאֵל וְהִשְׁיָאוּ אוֹתָם עוֹן אֲשָׁמָה בִּאֲכָלָם אֶת קִדְשֵׁיהֶם וּפִי גִמֵּר מִכּוֹת ^(ל"ב)

וּיִחָזֵק אֲצִלִּי שְׁאֲחֵר שְׁצוּה יִת' שְׁנוּצִיא מַעוֹת מַעֲשֵׂר 2) — הוּצִיא H. ; יוּצִיא 1)
 וְרִצָּה 5) — תִּחַלְלוּ H. ; וְלֹא יִחַלְלוּ 4) — לוּ H. ; לְמַת בּוֹה 3) — שְׁנִי בְּמוֹזֵן לְבַד
 בַּעֲתִידִים לִיתְרָם הַכְּתוּב מְדַבֵּר וְיִלְיָף חֲלוּל חֲלוּל מִתְּרוּמָה 6) — לִזְמִיר אוֹכַל
 יִרִצָּה בְּאִמְרוֹ בַּעֲתִידִים לִיתְרָם הַכְּתוּב מְדַבֵּר כֵּאֲלוֹ יֹאמֵר לֹא יִחַלְלוּ קִדְשִׁים שְׁהֵם
 עֲתִידִים לְהִרִים אֹתָם לִי וְהוּא אִמְרוֹ יִרְיֻמוּ לִי [לְהַבָּא].

אלבכורים אחר¹ שראו פני הבית² מתי מא אכלהא חייב מיתה בידי³ שמים ואזהרתיה מן וכל זר לא יאכל קדש כמא בינא פי אלתאלתה ותלאתין ומאי⁴ מן הדה אלמצוות וקד⁵ תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי גמר מכות⁶

קנ ואלמצוה אלמופיה כמסין ומאי⁷ אלנהי אלדי נהינא ען אכל מעשר שני בטומאה ולו פי ירושלים חתי יפדי לאן אלאצל ענדנא אן מעשר שני⁸ שנמא פודין אותו אפילו בירושלים כמא תבין פי מכות⁹ (יט) ואלנהי ען דלך הו קולה תע' (דברים כו יד) ולא בערתי ממנו בטמא ונא אלנקל (ספרי ב קכה) בין שאני טמא והוא טהור בין שאני טהור והוא טמא ופי גמר¹⁰ מכות¹¹ (יט) תבין איצא אן המעשר והבכורים אסור לבער מהן בטומאה ואוכלן בטומאת עצמן¹² לוקה לכן בשרט אן יאכל הדי אלמעשר בטומאה בירושלים דון פדיון וחיניד ילקה כמא דכרנא וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי אכר מכות

קנא ואלמצוה אלהאדיה וכמסין ומאי¹³ אלנהי אלדי נהינא ען אכל מעשר שני באנינות והו קולה תע' (דברים כו יד) לא אכלתי באני ממנו ונץ אלמשנה (בכורים ט"ב, ט"ג) שהמעשר והבכורים טעונין הבאת מקום וטעונין ודוי ואסורין לאונן וכדלך כל אונן אסור לאכול¹⁴ בקדשים מן הדי אלנץ ונץ אלתורה איצא (ויקרא י יט) ותקראנה אתי כאלה ואכלתי חטאת היום הייטב בעיני יי וקד תבינת אחכאם אלאנינות פי אלתאמן מן פסחים ותאני זבחים וכל מן אכל קדשים או מעשר שני באנינות לוקה

a) à b) Manque dans O. et S.

1) המצוות [וכבר נתבאר דיני זו המצוה בגמר מכות] 2) מיתה [בידי שמים] — 3) ובשלישי H. ובגמר מכות 5) — 4) והאזהרה מזה [הוא אמרו] — 6) מעשר [שני] — 7) אסור [לאכול] בקדשים — 8) עצמו H. בטומאת עצמן — 9) — 10) — 11) — 12) — 13) — 14) —

בירושלים פעלי הדה אלרתבה ינבני אן יכרנ ונא אלנהי פי תקדים
 מא ינבני תאכירה ותאכיר מא ינבני תקדימה והו קולה תע' (שמות כב, כח)
 מלאתך ודמעך לא תאחר באנה יקול לא תאכר ממלאתך ודמעך מא
 ינב תקדימה ופי משנת^א תרומות (ט"ז: ט"ו) המקדים תרומה לבכורים
 ומעשר ראשון לתרומה ומעשר שני לראשון אעפ"י שהוא עובר
 בלא תעשה שנאמר מלאתך ודמעך לא תאחר מה שעשה עשוי ופי
 אלמכלתא (יז^א) מלאתך אלו הבכורים הניטלין מן המלאי ודמעך זו
 תרומה לא תאחר שלא תקדים שני לראשון ראשון לתרומה תרומה
 לביכורים והנאך * קיל מכאן אמרו כל המקדים תרומה לביכורים^ב
 ומעשר שני לראשון אעפ"י שהוא עובר בלא תעשה מה שעשה
 עשוי וקד תבין פי אול תמורה אן המקדים אינו לוקה

קנה ואלמצוה אלכאמסה וכמסין ומאיא אלנהי אלדי נהינא ען תאכיר
 אלנדרים ואלנדרבות וסאיר אלקראבין אלמתעינה עלינא והו קולה
 תע' (דברים כב, כב) כי תדר נדר ליי אלהיך לא תאחר לשלמו ונא אלנקל
 (ראש השנה לד) אנה אינו עובר עלי הוה אללאו עד שיעברו עליו שלש

רגלים וקד תבינת אחכאם הוה אלמצוה פי אול ראש השנה
 קנו ואלמצוה אלסאדסה וכמסין ומאיא אלנהי אלדי נהינא ען
 אלטלוע ללחג דון קרבן יכון מענא נקרה תם והו קולה תע' (שמות כב, טו)
 ולא יראו פני ריקם בל² לא בך יכון מעה מן עולה ושלמים וקד
 תבינת אחכאם הוה אלמצוה פי מסכת חגיגה והוה נהי לא יבתק
 באלנסא

קנו ואלמצוה אלסאבעה וכמסין ומאיא אלנהי אלדי נהינא ען

a) S. מסכת. — b) Ce passage se trouve dans B. à la fin de la Miqva.

אבל 2) — לביכורים וושם נאמר מכאן אמרו כל המקדים תרומה לביכורים 1)
 ועל כל פנים ... עולה H. ; אי אפשר שלא יהיה עמו מן עולה

קאלו יכול לא יהו חייבין אלא על הטבל שלא הורם ממנו כל עיקר
 ניטלה ממנו תרומה גדולה ולא ניטלה ממנו תרומת מעשר מעשר
 ראשון ולא מעשר שני אפילו מעשר עני מנין תלמוד לומר לא
 תוכל לאכול בשעריך ולהלן הוא אומר ואכלו בשעריך ושבעו מה
 להלן מעשר עני אף כאן מעשר עני ואמר רחמנא לא תוכל לאכול
 בשעריך לכן הדין כלל' למלקות אמא עון מיתה פליס הו גיר פי
 תרומה גדולה ותרומת מעשר לאן אלדי יאכל מעשר ראשון קבל
 אן תכרנ מנה תרומת מעשר תלומה מיתה והו קולה תע' ללוים
 ענד מא אמרהם באכראנ מעשר מן המעשר ואת קדשי בני ישראל
 לא תחללו ולא תמותו לאן הדין נהי ען אכל מעשר ראשון בטבלו
 ולדלך חייבין עליו מיתה כמא כאן פי מסכת דמאי פאלמתכלא²
 מן הדין כלל' אן מן יאכל אלטבל קבל אן תכרנ מנה תרומה גדולה
 ותרומת מעשר חייב מיתה ואזהרתה מן קולה ולא יחללו את קדשי
 בני ישראל כמא ביינא פי הדין אלמצוה ומן אכל אלטבל בעד כרוג
 אלתרומות קבל כרוג גמיע אלמעשרות חייבין מלקות ואזהרתיה
 מלא תוכל לאכול בשעריך מעשר דגנך פאחפט הדין ולא תגלמ
 פיה וקד תביינת אחכאם אלטבל פי מואצע מן מסכת דמאי ותרומות
 ומסכת מעשרות

קנד ואלמצוה אלראבעה וכמסין ומאי' אלנהי אלדי נהינא ען תקדים
 חקוק אלזרע בעצהא עלי בעק בל נכרנהא עלי רתבתהא וביאן דלך
 אן אלקמח מתלא אדי דרס³ וצפי פהו טבל יכרנ אולא תרומה
 גדולה⁴ והו גז' מן כמסין ובעד דלך יכרנ מנה עשר מא בקי והו
 מעשר ראשון ובעד דלך יכרנ עשר מא בקי והו מעשר שני ידפע
 תרומה גדולה לכהן ומעשר ראשון ללוי ומעשר שני יאכל לבעליו

— והתבאר H. ; והברור מכל זה הוא שמי שיאכל 2) — זה וכלו למלקות 1)

3) כשדשוה ונקן אותה היא H. ; כשזורה H. — 4) והיא

ען וואָן אלחללה ווה קולה (ש) אשה זנה וחללה לא יקחו ומתי מא נכחה לזמה מלקות

קם ואלמצוה אלמופיה סתין ומאיה אלנהי אלדי נהי אלכהן ען וואָן אלגרושה ווה קולה תע' (ש) ואשה גרושה מאישה לא יקחו ומתי מא נכחה לזמה מלקות

קסא ואלמצוה אלחאדיה וסטין ומאיה אלנהי אלדי נהי כהן גדול כאצה' ען וואָן אלאלמנה ווה קולה תע' (ש, יד) אלמנה וגרושה וחללה זנה את אלה לא יקח ואנמא כדר הדא אלנהי עלי כהן גדול פי גרושה וחללה זונה ללמעני אלדי ביונה פי גמר קדושין (ב^ב) ודלך אן אדא אתפך אן תכון מראה ואחדה אלמנה וגרושה וחללה זונה ונכחה כהן גדול לוקה ארבע מלקיות ואן נכחה כהן הדיוט לוקה שלש והנאך קיל אלמנה וגרושה וחללה זונה בזמן שהן כסדר חייב על כל אחת וביו אן דלך באשה אחת ומעני קולהם² כסדר אן תכון צחבתהא³ הדה אלחאלאת עלי רתבה אלפסוק אן תציר אולא אלמנה תם תציר בעד דלך גרושה תם תציר בעד דלך חללה תם תציר בעד דלך זונה ואנמא אחתנא להדא לכונה אשה אחת ובבעילה אחת נריר אן נלומה הדה אלארבע מלקיות ואלאצל ענדנא אין איסור חל על איסור אללא אן יכון איסור מוסיף או איסור כולל או איסור בת אחת עלי מא בינא פי מוצעה⁴ מן מסכת כריתות (פ' ג, ט"ז) פי שרחנא פאדא כאנת על הסדר כאן פיהא איסור מוסיף כמא כאן הנאך אמא אדא כאן אשכאן כתירין מתל אן ינכח אשה אלמנה ואשה אחרת חללה ואחרת זונה ואחרת גרושה פלא כלאמא אנה לוקה על כל אחת ואחת ובקי⁵ אן תעתרן ותקול אד אלאצל ענדנא אין לוקין על לאו שבכללות לאי שי לוקה על כל אחת ואחת

H. ; שיתחברו בה 3) — אמרו H. ; וענין אמרם 2) — כהן גדול [ביחוד] 1)
H. ; ונשאר שתקשה 5) — במקומות H. ; במקומו 4) — שידיו

מכאלפֿה¹ מא אלומנא אנפסנא באללפֿט ועלי אן דלך בגיר ימין
והדה הי אלנדרים מתל אן יקול אלאנסאן מתי מא גרי כדא או מתי
מא פעלת כדא פירות העולם אסורין עלי או פירות מדינה זו או²
נוע מא מעין מתל אן יקול יחרם עלי אלנביד או יחרם עלי אללכן
או אלסמך או גיר דלך וכדלך יקול אשתי אסורה עלי וכל מא
אשבה הדא³ מן אלאלתואמאת אלתי תבנית מתאלהא פי נדרים
פאנֿה ילזמה תתבית דלך אלנדר ונא אלנהי פי אלתעדֿי עלי דלך
אלקול והו קולה תע⁴ (בסדר ל. ג.) לא יחל דברו ככל היוצא מפיו יעשה
ונא אלתפסיר (ספרי יג^ב) לא יחל דברו לא יעשה דבריו חולין יעני אן
ילום נפסה שיא פלא⁴ יתבתה ונֿן גמר שבועות (ע^ב) קאלו קונמות
עובר בלא יחל דברו ופי ספרי (עו) קאלו לא יחל מגיד שהוא עובר
על כל יחל ועל כל תאחר יעני אדא נדר קרבן ולם יקֿרבה ועברו
עליו שלש רגלים פאנֿה חייב משום לא תאחר ומשום לא יעשה
דבריו חולין וכדלך כל מא שבה אלקרבן מתל אן ידור לבדק
הבית או לצדקה או לבית הכנסת ונחו דלך ומתי מא תעדֿי ופעל
מא חרם עלי נפסה פעלה לוקה* וקד* תבנית אחכאם הדה אלמצוה
עלי אלתמאם פי מסכת נדרים⁵

קנח ואלמצוה אלתאמנֿה וכמסין ומאיֿה אלנהי אלדי נהי אלהן ען
זואג אלוונה והו קולה (ויקרא כא. ג) אשה זונה וחללה לא יקחו ומתי מא
נכחה לזמה מלקות

קנש ואלמצוה אלתאסעֿה וכמסין ומאיֿה אלנהי אלדי נהי אלהן

a) Ce passage manque dans O. et S.; la leçon de B. est conforme à la version d'ibn Tibbon et celle de O. et S. à celle d'ibn Ayub.

1) או שום מין מיוחד כגון שיאמר היין אסור עלי 2) — מעבור. H.; מהחליף. 3) — או מאכל. II. . . או החלב אסור עלי או הרגים שדומה לזה מן החיובין אשר 4) — ולא יקיים H. שיקיים 5) — לעשות לוקה. H. — וכל יקיים 4) — .התבארו דמיוניהם בנדרים וכלומר התבארו משפטי מצוה זו בשלמות במסכת נדרים.

יתבין אלנהי ען דלך אמא כהן גדול פנא¹ פיה שני לאוין ואחד לא יקח² (שם, יד) והו תחרים אלזוא³ ותאני לא יחלל ורעו והו תחרים אלנכאח ולו דון קדושין ופי גמר קדושין (ע"ה) קאלו ומודה רבא בכהן גדול באלמנה שאם בעל ולא קדש לוקה ולא יחלל ורעו אמר רחמנא והרי חלל והנאך קיל כהן גדול באלמנה לוקה שתים לוקה משום לא יקח ולוקה משום לא יחלל ואנמא אכתך דלך באלמנה לאנהא מכתצה בלאו עלי כהן גדול והי* כשירה לכהונה ובהדה אלבעילה חללה ופסלה לכהונה⁴ ואמא גרושה וזונה וחללה חכמה פי תלאתהן חכם כהן הדיוט אעני אן כל ואחדה מנהן פסולה לכהונה מתחלתה לא⁵ מא כדר תחרימהן עלי כהן גדול אלא ללמעני אלדי דכרת לך⁶

קסנ ואלמצוה אלתאלתה וסתין ומאיה אלנהי אלדי נהי אלכהנים ען דכול אלמקדש והם משעתין באלשער כמא יפעל אלחונא-אלדין לא ילמון שעוריהם והו קולה תע' (ויקרא י, י) ראשיכם אל תפרעו וקאל' אלתרגום לא תרבון פירוע ופי יחזקאל (טז, כ) בין וקאל ופרע לא ישלחו וכדלך קולה תע' פי אלמצורע (ויקרא יג, טה) וראשו יהיה פרוע קאלו פי ספרא (נז) ינדל פרע ונך ספרא (נז) איצא ראשיכם אל תפרעו אל תגדלו וקד תכדר הדא אלנהי פי כהן גדול וקאל (ויקרא כא, י) את ראשו לא יפרע ואנמא כדר לילא תמך אן קולה לאלעזר ולאיתמר ראשיכם אל תפרעו אנמא הו מן אנל אלמית* פקט ואן אדא פעל דלך לא עלי נהה אלחון פהו נאיו פבין פי כהן⁷

a) Ce passage manque dans O. et S.; il manque aussi dans ibn Ayub.

מתחלתה ולפי שלא 3) — יקחו H.; לא יקח 2) — באר H.; הנה באו 1) ואמר התרגום לא תרבון 4) — הכפיל איסורן לכהן גדול אלא לענין שוכרתי בעבור והמת בלבד ושם עשה כן לא על דרך 5) — אמרה תורה H.; פירוע האבילות הנה הוא מותר משום זה ביאר בכהן גדול שזוהו בעבור העבוד

והי' כלֵּהא מנהי ענהא בלאו ואחד פלתעלם אן להדא אלמעני כֵּרֵר אלנהי עלי כהן גדול פי גרושה וזונה וחללה ליעלמנא אן חכמה פיהן מתל חכם כהן הדיוט אלדי לוקה על כל אחת ואחת ואנמא לום כהן הדיוט מלקות על כל אחת ואחת למא אפרדת ואחדה מנהן בלאו ואחד פצארת כלֵּהא לחלק והו קולה ואשה גרושה מאישה לא יקחו פמנד אפרד אלגרושה בלאו וצאר * לוקה על הגרושה בפני עצמה כדלך איצא על זונה בפני עצמה ועל חללה בפני עצמה² והדא הו מעני קולהם פי גמר קדושין (שם) כשם שחלוקה גרושה מחללה וזונה בכהן הדיוט כך חלוקה בכהן גדול והנאך תבין אן אדא כן אלנסא גופין מוחלקין לוקה על כל אחת ואחת סוי כן³ על הסדר או שלא על הסדר פקר באן לך אן אלנהי ען כל ואחדה מנהן מצוה בפני עצמה ולדלך לוקה על כל אחת ואחת והנאך תבין אן כהן הדיוט לא ילומה מלקות משם אחת מהן עד שיקח ויבעול והו קולהם (שם⁴ טע) בעל לוקה לא בעל אינו לוקה מה טעם קאמר מה טעם לא יקח משום לא יחלל וקר תבינת אחבאם הדה⁵ אלארבע מצוות עלי אלכמאל פי יבמות וקדושין

קסב ואלמצוה אלתאניה וסתין ומאיה אלנהי אלדי נהי כהן גדול ען נבאח אלאלמנה ולו בגיר קדושין והו קולה תע' (ויקרא כא, טו) ולא יחלל זרעו בעמיו וביאן דלך אן כהן הדיוט חרם עליה אלזואג בקולה⁶ לא יקחו (שם, ט) ולקוחין⁶ אנמא הי אלקדושין לכנה אינו לוקה עד שיבעול כמה תקדם ביאנה אמא אדא בעל דון קדושין ואן כאן דלך חראמא ומנהי ענה ופסלה⁷ לכנה אינו לוקה משם זה איז ולם

והוא לוקה 2) — ובאה . . . בלשון H. ; אחר שבכולן נוהרנו מהן בלאו אחד 1) — . . . בפני עצמה כמו זה גם כן על זונה בפני עצמה ועל חללה בפני עצמה ; באמרו 5) — משפטי ארבע מצוות 4) — בין שיהיו על הסדר או שלא על הסדר 3) — . והוא אסור הנישואין H. ; ולקוחין אינם אלא הקדושין 6) — כמו שאמרנו H. ; ופסולה H. ; ופסלה אבל אינו 7)

העבודה כי שמן משחת יי עליכם אין לי אלא אהרן ובניו שנמשחו בשמן המשחה שאם יצאו בשעת העבודה חייבין מיתה מנין לכל הכהנים שבכל הדורות תלמוד לומר כי שמן משחת יי עליכם ואעלם אן פי כהן גדול ויִאדֶה אֵנֶה לֹא יִשִּׁיעַ גִּנְאוֹה וְהָיָא הוּא מֵאָהֳרַר אֲלֵנֶץ פִּי קוֹלָהּ וּמִן הַמִּקְדָּשׁ לֹא יֵצֵא וּכְדֵּא תִבִּין פִּי תֵּאֲנִי סְנֵהֲדִרִין ^(ה^a) אֵנֶה אִם מֵת לֹו מֵת אִינוּ יוֹצֵא אַחֵר הַמַּטֵּה וְאִסְתַּדֵּל עָלַי דִּלֵּךְ מִן קוֹלָהּ וּמִן הַמִּקְדָּשׁ לֹא יֵצֵא וְתַעֲלֵם מִן דִּלֵּךְ אֵנֶה יִגְזֹו לֵה אֲלַעְבוּדָה פִּי יוֹם יָמוֹת לֵה אֱלֻמִּית וְהַכֵּדֵא נִצְוִי פִּי סְנֵהֲדִרִין קֵאלוּ וּמִן הַמִּקְדָּשׁ לֹא יֵצֵא וְלֹא יַחֲלֹל הָאֵל אַחֵר שֶׁלֹא יֵצֵא חֲלָל יַעֲנִי כֹהֵן הַדְּיוֹט אֵנֶה לֹא תִגְזֹו לֵה אֲלַעְבוּדָה וְהוּא אוֹנֵן וְהוּא מוֹזְהֵר עָלַי דִּלֵּךְ אַעֲנִי אֵן לֹא יַעֲבוֹד אוֹנֵן מִן הָיָא אֲלֵאסְתַּכְרֵאג³ וְקֵד תִּבִּין פִּי אֲכֹר הוֹרִיּוֹת ^(ב^b) הָיָא אֲלֵאצִּיל אֵן כֹּהֵן הַדְּיוֹט אוֹנֵן לֹא יַעֲבוֹד וְכֹהֵן גָּדוֹל עוֹבֵד וְהוּא אוֹנֵן פִּקֵּד תִּבִּין לֵךְ אֵן קוֹלָהּ הֵנָּה וְלֹא יַחֲלֹל גְּעֵלָה* נִפְיָא לֹא נִהִיָּא אֵנֶה מֵא תַצִּיר עֲבוּדָתוֹ חוֹלִין וְעָלִי אֵנֶה אוֹנֵן וּמֵאָהֳרַר אֲלֵנֶץ אֵן קוֹלָהּ וְלֹא יַחֲלֹל תַעֲלִיל לִלְנֵהִי אֲלִמְתַּקְדָּם אֵנֶה לֹא יֵצֵא כִי לֹא יַחֲלֹל וְעָלִי כִלְאִי אֲלֵחֲאֵלִין פֶּאֶן הָיָא אֲלֵלֵאוּ לֹא יִנְבְּנִי עֲדָדָה בִּפְנֵי עֲצֻמו כִּמָּא יִבִּין לְמִן פֶּהֶם אֲלֵאצִּיל אֲלִמְתַּקְדָּמָה פִּי הִיָּה אֲלִמְקֵאלָהּ וְקֵד תִּבִּין אֵן הִיָּה אֲלֵשְׁלֶשָׁה לֵאוּיִן אֲלֵתִי הִי רֵאשׁוּ לֹא יַפְרַע וּבִגְדֵיו לֹא יִפְרוּם וּמִן הַמִּקְדָּשׁ לֹא יֵצֵא אֲנָמָא תַכְרֵרֶת פִּי כֹהֵן גָּדוֹל לְתַבִּיין מַעֲנָהָא כִּמָּא תַכְרֵר נִהִיָּה עֵן גְּרוּשָׁה וְחִלְלָה זֹוֹנָה לְתַבִּיין מַעֲנִי מֵא וְאֵן אֲלֵתֵלֵאֲתָה⁶ מַעֲנִי אֲלִמְנֵהָ עֵנָה בַּהֲדָה אֲלֵשְׁלֶשָׁה לֵאוּיִן הִי בַעֲיֵנָהָ אֲלִמְנֵהָ עֵנָה בַּקוֹלָהּ רֵאשִׁיכֶם אֵל תַּפְרַעוּ וּבִגְדֵיכֶם* לֹא תַפְרוּמוּ וּמִפְתַּח

a) Manque dans S.

אם יצא חלל H; הא אחר שלא יצא חלל 2) — וכן פרשו (בסנהדרין ואמרו) 1) — ולפי (כל שני) הענינים לאו זה . . . 4) — אונין (מזה ההקשו) 3) — אזהרתו 5) — ושהשלשה ענינים H; ושהשלשה ענינים 6) — מגרושה.

גדול אן דלך מן אנל אלעבודה אנה יכון מתוֹנא' ואלמתעדִי עלי
הדא אלנהי במיתה אעני אדא שימש והו פרוע ראש ופי גמלה ואלו
שבמיתה פרועי ראש לקולה ולא תמותו אמא אדא דכל אלמקדש
והו פרוע ראש ולם יעבד פהו באזהרה לא במיתה

קסד ואלמצוה אלראבעה וסתין ומאי' אלנהי אלדי נהי אלכהנים
ען דכול אלמקדש והם ממזקין אלתיאב והו קולה תע' (ויקרא י, י)
ובגדיכם לא תפרמו ולא תמתו ונץ ספרא (20^b) ובגדיכם לא תפרמו
אל תקרעו בגדיכם ותכרר הדא אלנהי איצא פי כהן גדול וקאל
(ויקרא כא, י) ובגדיו לא יפרם ואעלם אן כהן גדול ולו שלא בשעת
העבודה לא יגזו לה אן ימזק עלי מית ימות לה ולאנל הדה אלזיודה
כרר הדא אללאו ופי ספרא (10^b) ראשו לא יפרע ובגדיו לא יפרום
על מתו כדרך שבני אדם פורעין ופורמין על מתייהם הא כיצד כהן
גדול פורם מלמטן וההדיוט מלמעלן וכל מן עבד ובגדיו קרועים
פהו איצא חייב מיתה לאן חכם פרועי ראש וקרועי בגדים ואחד
אמא דכול אלמקדש עלי הדה אלחאלה פהו בלאו וכהן* גדול
כאצ' יחרם עליה אבדא אן יפרע ואן יפרום ואפילו לא נכנס
למקדש והדא הו אלפרק בינה ובין כהן הדיוט פי הדא

קסה ואלמצוה אלכאמסה וסתין ומאי' אלנהי אלדי נהי אלכהנים
ען אלכרוג מן אלמקדש בשעת העבודה והו קולה תע' (ויקרא י, י)
ומפתח אהל מועד לא תצאו פן תמתו ותכרר הדא אלנהי איצא
פי כהן גדול וקאל (שם כא, יב) ומן המקדש לא יצא ונץ ספרא (20^b)
ומפתח אהל מועד יכול בשעת העבודה ושלא בשעת העבודה
תלמוד לומר ומן המקדש לא יצא ולא יחלל הוי אומר בשעת

a) Ce passage manque dans O. et S; manque également dans ibn Ayub.

1) כדי שיהיה מתקשט.

ען אלאנתנאם במית מן אלאמואת א' נחו כאן מן אלנאסה בין
בנגיעה בין במשא והו קולה תע' (sw) לאביו ולאמו לא יטמא ולעלך¹
תמץ הדא ואלמתקדם מעני ואחד בעינה ואן קולה לאביו ולאמו לא
יטמא תבין לים אלאמר כדלך כל המא שני לאוין לא יבא ולא
יטמא ונץ ספרא (sw²) חייב בלא יבא וחייב בלא יטמא וכדלך
אלזמו³ פי כהן הדיוט בדין גזירה שוה קאלו (sw) כמא אן כהן גדול
חרמת עליה נפש מת חייב בשתי לאוין לא יבא ולא יטמא כדלך
איצא כהן הדיוט אל וחרם עליה אלאנתנאם בנפש מת חייב בלא
יבא לכנה מא עדרנה ללעלה אלתי בינא פי אלאצל אלתאני ואנמא
עדרנא הדא אלשני לאוין לכונהמא נצין⁴ לא יבא ולא יטמא ומעני
לא יבא גיר מעני לא יטמא כמא בינו רואה אלתפסיר וקאלו חייב
בלא יבא וחייב בלא יטמא

קסט ואלמצוה אלתאסעה וסתין ומאיא אלנהי אלדי נהי שבט לוי
ען אכד חלק פי ארץ⁵ ישראל והו קולה תע' (רברים יח, א) לא יהיה
לכהנים הלויים כל שבט לוי חלק ונחלה עם ישראל

קע ואלמצוה אלמופיה סבעין ומאיא אלנהי אלדי נהי גמיע שבט
לוי איצא ען אכד נציב פי אלנהוב אלתי ינהבון⁶ ענד אסתפתאחהם
ארץ ישראל⁷ והו קולה תע' (sw) לא יהיה לכהנים הלויים כל שבט
לוי חלק ונחלה ונץ ספרי (sq⁸) חלק בבזה ונחלה בארץ ולך אן
תעתרצני הנא ותקול לא' שי עדרת הדין אלמעניין בשתי מצוות
והמא אלנהי ען אכד נציב* פי אלארץ ואלנהי ען אכד נציב פי
אלנהב⁷ והמא בלאו ואחד והדא* לאו שבכללות אלדי קדמת אנה
ינעד בלאו ואחד⁸ פלתעלם אנה קד נתחלק הדא אללאו וקאל

חייבו בכהן הדיוט 2) — ואולי תחשוב שוה ומה שקדם ענין אחד בעצמו 1)
— בארץ ישראל 4) — ענינים H; להיותם שני כתובים 3) — בדין גזירה שוה
מקחת חלק בארץ ואוהרה מקחת 7) — ארץ ישראל 6) — בבזה ואשר יבוז 5)
וזה לאו שבכללות אשר הקדמת שימנה בלאו אחד 8) — חלק בבזה

אהל מועד לא תצאו¹ ואן משה רבינו ע"ה אָנְמָא אַעלמהמא² אַעני
 לאלעור ולאיתמר אן לים באנועאנכמא להדה³ אלנאולה אלעטמי
 תבאח לכמא אלאמור אלמחטורה עליכמא כל אנתמא באקיי⁴ עלי
 כונכם מנהיין ען פריעת ראש וקריעת בגדים ויציאה מן המקדש
 בשעת העבודה ותכרר אלנהי פי כהן גדול חתי כאן לנא אן הדא
 אלנהי בשעת עבודה ועלי שעת עבודה⁵ פקט חייבין מיתה כמא
 תראהם קד אסתדלו עלי תביין מעני קולה ומפתח אהל מועד לא
 תצאו מן קולה ומן המקדש לא יצא ואן כאן אלזמו⁶ פי כל לאו מן
 הדה אללאוין אלתי תכרתת פי כהן גדול מעני ואידא כמא בינא פלים
 בדלך תכתר ערד אלמצוות למן פהם מא קדמנאה לאן גופיה דקרא
 אָנְמָא הוּא אן לא יפעל שיא מן דלך בשעת העבודה פאפהם⁷ הדא
 קסו ואלמצוה אלסאדסה וסתין ומאיא אלנהי אלדי נהי כהן הדיוט
 ען אלאנתנאם בשאר מתים אלא ללקראבה אלמבינה⁸ פי אלנץ והו
 קולה תע' (ויקרא כא, א) לנפש לא יטמא בעמיו ומן תעדיו עלי הדא
 אלנהי ואנתנאם לגיר חמשה⁹ מתי מצוה לזמה מלקות והדא נהי לא
 ילום אלנסא גאנא אלנקל בני אהרן ולא בנות אהרן
 קסו ואלמצוה אלסאבעה וסתין ומאיא אלנהי אלדי נהי כהן גדול
 ען אלדכול מע מית תחת סקף ולו מתי¹⁰ מצוה אַעני קראבתה והו
 קולה תע' (שם, יא) ועל כל נפשת מת לא יבא ומתי מא אנתנאם ולו
 לאביו ולאמו ילקה
 קסח ואלמצוה אלתאמנה וסתין ומאיא אלנהי אלדי נהי כהן גדול

a) O. et S. עלי קולה. — b) S. אלמענה. — c) S. שבעה.

הודיע 2) — תפרעו וּבְנֵיכֶם לא תפרומו ומפתח אהל מועד לא תצאו 1)
 אתם תשארו באופן 4) — על [ואת] הצרה 3) — [לשניהם רצה לומר] לאלעור
 — [ושחייבו] בכל לאו 6) — [ועל שעת עבודה] לכר 5) — שתהיו מוזהרים
 ואפילו [מתי מצוה רצה לומר] 8) — העבודה [והבן זה] 7)

מא או לתתמים אלקציה נחו מא בינא פי אלמצוה אלסאדסה¹ וסתינ ומאיה² מן הדה אלמצוות ומן הדה אלקביל בעינה אלנהי אלדי נהי אלכהנים לא יקרחו קרחה בראשם ופאת* זקנם לא יגלחו ובבשרם לא ישרטו שרשט³ והדה אלשלשה לאוין בעינהא קד תקדמת לנמיע ישראל עלי אלעמום וקאל (ויקרא יט, כו) לא תקפו פאת ראשכם (דברים יד, א) ולא תשימו קרחה בין עיניכם למת (ויקרא יט, כח) ושרט לנפש לא תתנו בבשרכם ואנמא כדרת פי אלכהנים לתכמיל אלחכם פקט כמא תבין פי אכר מכות (צ"ג) חית תבנית אחכאם הדה אלשלש מצוות ולו כאנת לאוין מכתצה⁴ באלכהנים ולא תכון לתתמים חכם כל מצוות עלי חרתהא לכאן אלכהן ילזמה עלי כל פעל מנהא שני מלקיות מן חית הו ישראלי ומן חית הו כהן ולים אלאמר כדלך כל מלקות אחת פקט כשאר ישראל כמא באן פי מוצעה פאפהם הדה אלאצל⁵ וחצלה

קעא ואלמצוה אלחאדיה וסבעין ומאיה אלנהי אלדי נהינא ען נתף שער אלראם עלי אלאמואת כמא יפעל אלנהאל והו קולה תע (דברים יד, א) ולא תשימו קרחה בין עיניכם למת וכדר הדה אלנהי פי אלכהנים וקאל לא יקרחו קרחה בראשם לתתמים אלחכם ודלך⁶ אן מן קולה בין עיניכם כאן נקול אן מקדם אלראם פקט יחרם פבין וקאל לא יקרחו קרחה בראשם לחייב על הראש כבין עינים ולו קאל לא יקרחו קרחה בראשם פקט לקלנא בין על המת בין שלא על המת פבין הנאך למת פכל מן יכשף⁷ מן שער ראסה באלנתף עלי אלמית כאצה כגרים לוקה סוי כאן כהן גדול או ישראלי לוקה

a) B. אלחאדיה.

בראשם 2) — קס"ה C'est en réalité קס"ה H.; במצוה מאה ושישים ושש 1) והבן זה (השרש ושמרדו) 3) — [ופאת זקנם לא יגלחו ובבשרם לא ישרטו שרשט]. מי שיגלה מקום בראשו בקרחה 5) — H. הוה. — 4) כי 4) —

(דברים יח, ב) ונחלה* לא יהיה לו פקד הצלת שני לאוין פי שני שמות
 אחרהמא¹ לא יהיה לכהנים הלויים חלק והו אלנהי ען אכר גז- מן
 נהב אלבלאד ואלתאני ונחלה לא יהיה לו והו אלנהי ען אכר חלק
 בארץ וקד תכרר אלנהי ען הדין אלמעניין בעינהמא פי אלכהנים
 והו קולה לאהרן (במדבר יח, ב) בארצם* לא תנחל וחלק לא יהיה לך
 בתוכם וגא אלתפסיר (ספרי ב לט) איצא² בארצם לא תנחל בשעת
 חלוק הארץ וחלק לא יהיה לך בתוכם בבזה ולעלך תטן אן הדיה
 אלשני לאוין אלמדכורה באלכהנים³ שתי מצוות פלדלך ינבגי
 עדרהם פלתעלם אן אדא כאן אלנהי גא עלי אלעמום⁴ לכל שבט
 לוי פקד דכל אלכהנים פי אלגמלה ואנמא כרר אלכהנים ללתאכיד
 וכדלך* כל מא ישבה הדא מן אלעמום ואלכצוץ אנמא⁵ יכרר
 ללתאכיד או לתתמים אלחכם אדא לם יחצל⁶ אלחכם כאמל מן
 אלנהי אלואחד ולו עדרנא קולה לאהרן בארצם לא תנחל וחלק
 לא יהיה לך בתוכם ואיד עלי קולה לא יהיה לכהנים הלויים לילום
 איצא עלי הדא אלקיאם בעינה אן נעד תחרים⁷ אלגרושה ואלחללה
 ואלזונה עלי כהן גדול בשלשה לאוין כארנ ען אלשלשה לאוין
 אלתי גאת פי אלכהן עלי אלעמום בין כהן גדול בין הדיוט פאן
 קאל קאיל אן הכדא איצא ינבגי אן יעד פנקול לה פבאלצרורה
 יכון כהן גדול⁸ בגרושה חייב שתים ואחדה מן חית הו כהן ואלגרושה
 חראם עליה ותאניה מן חית הו כהן גדול והו איצא חראם עליה
 בלאו אחד וקד תבין פי גמר קדושין (ע^ב) אנה אינו חייב אלא אחת
 פצה אן אלנהי אלדי עלי אלעמום פקט הו אלדי יעד ואן אלדי יגי
 פי דלך אלמעני בעינה נהי אכר עלי אלכצוץ אנמא הו לתעלם חכם

— באמרו [ונחלה לא יהיה לו הנה באו שני לאוין בשני שמות האחד מהם] 1) —
 הנוכרים 3) — לאהרן [בארצם לא תנחל וחלק לא יהיה לך ובא הפירוש גם כן] 2) —
 וכן כל מה . . . לא יכפל אלא לחווק 5) — בכלל לכל שכט 4) — בכהנים
 6) כהן גדול בגרושה 8) — [איסור] הגרושה 7) — בשלא יצא הדין שלם 6)

דכרו* פי בתו עלי מא נבין פי מוצעה ולדלך כל מן יאכל כוית מבשר בהמה או חיה טמאה מן א' נוע כאן מנהא לוקה פאעלם דלך קעג ואלמצוה אלתאלתה וסבעין ומאיה אלנהי אלדי נהינא ען אכל דג טמא והו קולה תע' פי תלך אלאנואע מן אלסמך (ויקרא יא, יא) ושקן יהיו לכם מבשרם לא תאכלו ואת נבלתם תשקצו ומן אכל מבשרם כוית לוקה

קעד ואלמצוה אלאבעה וסבעין ומאיה אלנהי אלדי נהינא ען אכל עוף טמא והו קולה פי תלך אלאנואע (שם, יג) ואת אלה תשקצו מן העוף לא יאכלו ומן אכל איצא מבשרם כוית לוקה וקד תבנית אחכאם הדה אלמצוה מע אלאתנתין אלתי קבלהא פי תאלת חולין קעה ואלמצוה אלכאמסה וסבעין ומאיה אלנהי אלדי נהינא ען אכל שרץ העוף והו* דביב אלטיר כאלדבאב ואלנחל ואלונבור וגיראה מן צנפדה² והו קולה תע' פי משנה תורה (דברים יד, יט) וכל שרץ³ העוף טמא הוא לכם לא יאכלו ונץ ספרי⁴ כל שרץ העוף מצות לא תעשה ומן אכלה לוקה

קעו ואלמצוה אלסאדסה וסבעין ומאיה אלנהי אלדי נהינא ען אכל דביב אלארץ כאלדוד ואלכנאפס ובנאת ורדאן והדא הו אלדי יתסמי שרץ הארץ והו קולה תע' (ויקרא יא, כא) וכל השרץ השרץ על הארץ שקן הוא לא יאכל ומן* אכל שיא מנהא לומה מלקות⁵

קעו ואלמצוה אלסאבעה וסבעין ומאיה אלנהי אלדי נהינא ען אכל אלדביב אלמתכוון מן אלעפונאת ועלי אנה לים בנוע מעלום ולא

a) Les mots טמא או חיה manquent dans O. et S. — b) Mss. שקן.

1) והוא השרץ בעופות כמו הזבוב — 2) כמו שוכרו . . . לפי מה שנבאר — 3) Je n'ai pas trouvé ce passage dans *Sifré*. — 4) Je ne sais pas quel est cet insecte. — 5) ומי שאכל דבר מהם חייב מלקות.

על כל קרחה וקרחה מלקות אחת וכדלך תכרירה פי אלכהנים
ופאת זקנם לא יגלחו ובבשרם לא ישרטו שרשת אַנְמָא נָא לתתמים
פקה אלמצוות כמא כאן פי אכר מכות

קעב ואלמצוה אלתאניה וסבעין ומאיה אלנהי אלדי נהינא ען אכל
בהמה טמאה וחיה טמאה והו קולה תע' (דברים יד, ז) את זה לא תאכלו
ממעלי הגרה וגו' את הגמל ואת הארנבת ואת השפן ואת החזיר
ואמא שאר בהמה טמאה פלם יני פיהא לאו כביאן לבן מן קולה
(שם, ו) וכל בהמה מפרסת פרסה וגו' מעלת גרה כבהמה אתה
תאכלו נעלם' אן כל מא לים פיה מזמוע אלשני סמנין מנה' ען
אכלה לכנה לאו הבא מכלל עשה אלדי תבין אנה עשה ואלאצל*
ענדנא לאו הבא מכלל עשה עשה' ואין לוקין עליו ואַנְמָא חרמנא
שאר בהמה וחיה טמאה ולזמנא עלי אכלהא מלקות בקל וחומר
פאנא קלנא אדא כאן חזיר וגמל אלדי פיה סימן טהרה אחר לוקין
עליו קל וחומר לשאר בהמה וחיה שאין להם סימן טהרה כלל
שלוקין עליהן ואסמע² נק' ספרא (א"ט) פי גמיע דלך קאלו אתה
תאכלו אתה באכילה ואין בהמה טמאה באכילה אין לי אלא בעשה
בלא תעשה מנין תלמוד לומר את זה לא תאכלו ממעלי הגרה אין
לי אלא אלו בלבד שאר בהמה טמאה מנין ודין הוא מה אלו שיש
בהן סימן טהרה הרי הן בלא תעשה על אכילתן שאר בהמה טמאה
שאין בה סימן טהרה אינו דין שתהא בלא תעשה על אכילתן נמצאו
הגמל והארנבת והשפן והחזיר מן הכתוב ושאר בהמה טמאה מקל
וחומר ונמצאת מצות עשה שלהן מן הכתוב ומצות לא תעשה מקל
וחומר לכן הוא אלקל וחומר אַנְמָא הו לגלוי מלתא בעלמא כמא

a) Ce passage manque dans O. et S.

1) [ושמע] לשון 2) — נדע שכל מה שיש בו השני סימנין יחד 1)

תשקצו את נפשתיכם פאן אכל חיואנא ואחדא* בעינה וכאן דלך אלחיואן¹ יטיר וידב עלי אלארץ חתי יכון שרץ העוף ושרץ הארץ יכון חייב עליו ארבע מלקיות פאן אנצאף אלי דלך אן יכון איצא משרץ המים יכון חייב עליו שש מלקיות אלמלקות אלכאמם משום דג טמא אלדי נא פיה מבשרם לא תאכלו ואלמלקות אלסאדם משום אל תשקצו את נפשתיכם בכל השרץ השרץ לאנא איצא יעם שרץ המים ומא ענדנא² נץ לתחרים שרץ המים גיר קולה אל תשקצו את נפשתיכם בכל השרץ השרץ ולהדה אלצול³ קאלו פי גמר מכות (b)⁴ אכל פוטיא לוקה ארבע נמלה לוקה חמש צרעה לוקה שש הדא הו אלפתסיר אלדי יפסר נמיע מן סמעת קולה⁵ או ראית כלאמה פי הדא אלנץ⁶ אלדי הו אכל פוטיא והו תפסיר גיר צחיה לא יטרד ולא יתם אללא עלי כלאף אלצול אלצחיה אלמתברנה⁷ פי נץ אלתלמוד ודלך אנך אדא תאמלת מא קדמנא הנא תגדהם קד לזמו שלש מלקיות מלאו אחד והו אל תשקצו את נפשתיכם בכל השרץ השורץ וקד תבין במלאן הדא ואנא לא יצרב שתי מלקיות עלי לאו ואחד כונה כמא בננו פי גמר חולין (b)⁸ וקד קדמנא הדא אלצול ובינא מראת וסיאתיך מנה מתלאת פי מא נסתקבל ואלקול אלצחיה אלדי לא תסתריב⁹ פיה ולא תתרדד אן מן אכל חיואנא יכון* הו בעינה שרץ העוף ושרץ המים⁷ ושרץ הארץ לוקה שלש⁸ פקט אחת משום שרץ העוף אלדי תבין פיה אללאו ואחת* משום שרץ הארץ אלדי תבין פיה אללאו איצא⁹ ואחת משום אל תשקצו את נפשתיכם אלדי יחרם

ולפי 3) — ואין אצלנו 2) — בעל חיים (אחד בעצמו והיה זה הבעל חיים) 1) דבריו בזה הלשון שהוא 5) — ששמעתי מאמרו 4) — השרצים H; אלו השרשים יהיה (הוא בעצמו) שרץ העוף ושרץ 7) — לא תתמה H; אשר אין ספק בו 6) — ואחת משום שרץ הארץ שנתבאר בו הלאו 9) — ב. H; לוקה שלש 8) — המים) גם כן.

יתכבן מן דבר ואנתי והו קולה תע' (שם, סד) ולא תממאו את נפשתיכם בכל השרץ הרמש על הארץ ונץ ספרא (טו^b) השרץ הרמש על הארץ אף על פי שאינו פרה ורבה והוא אלפרק בין קולה השרץ השורץ ובין קולה השרץ הרמש לאן השרץ השורץ' הו אלדביב אלדי פיה אלקוה אלמולדה אלמתל פהו* ישריץ' על הארץ² והשרץ* הרמש הו אלדביב אלמתכבן מן אלעפונאת אלדי לא ילד מתלה³ ומן אכל מנה איצא שיא לוקה

קעח ואלמצוה אלתאמנה וסבעין ומאיה אלנהי אלדי נהינא ען אכל אלחיואנאת' אלמתולדה פי דאכל אלחכוב ואלפואכה מנד' תכרג ותדב עלי סטח תלך אלחכה או תלך אלפאכה ולו וגדנאה⁴ בעד דלך דאכל אלטעאם⁵ לא יגוז אכלהא ומן אכלהא לוקה והו קולה תע' (ויקרא יא, טב) לכל השרץ השרץ על הארץ לא תאכלום כי שקץ הם ונץ ספרא (טו^b) להביא את שפירשו לארץ וחזור

קעט ואלמצוה אלתאסעה וסבעין ומאיה אלנהי אלדי נהינא ען אכל אי דביב כאן דון תכצין בין שרץ העוף בין שרץ המים בין שרץ הארץ והו קולה תע' (ויקרא יא, טב) אל תשקצו את נפשתיכם בכל השרץ השרץ ולא תממאו בהם ונטמאתם כם הדא לאו בפני עצמו ולוקין עליו והו שבה אסור כולל ולדלך מן אכל שיא משרץ הארץ פהו לוקה שתים אחת משום שקץ הוא לא יאכל ואחת משום אל תשקצו את נפשתיכם בכל השרץ השורץ וכדלך מן אכל שיא משרץ העוף לוקה שתים אחת משום שרץ העוף ואחת משום אל

a) O. et S. שרץ. — b) S. עאדת.

— דומהו (והוא ישריץ על הארץ) 2) — השרץ (השורץ) הוא השרץ שיש 1)
 הם 4) — (והשרץ) הרמש הוא השרץ המתהווה . . . [אשר לא יוליד דומהו] 3)
 תוך H. ; תוך המאכל 6) — אחר שיצאו וילכו 5) — הדולעים H. ; הבעלי חיים
 הדורע או תוך הפרי.

השורץ על הארץ שקץ הוא לא יאכל פאן אַתְּפֶק מע דִּלְךְ אן לא יכון פרה ורבה לזם עליה שלש מלקיות אלא תנין אלמתקדֶם דכרהמא ותאלת משום ולא תממא את נפשותיכם בכל השרץ הרומש על הארץ פאן אנצאף¹ אלי הדיא אן יכון מִיֶּאֱרָא לזם עליה מלקות ראבע משום כל שרץ העוף טמא הוא לכם לא יאכל פאן אנצאף אלי דִּלְךְ אן יכון יסבֶּח פי אלמא מע כונה טאיר כמא נשאהד הדיא דאימא פי אנואע כתירה לזם עליה חמש² מלקיות והדיא אלמלקות אלכאמס משום שרץ המים אלדי נא לאו יעמֶה והו קולה אל תשקצו את נפשותיכם בכל השרץ השורץ ולא תטמאו בהם ונטמאתם בם פאן אנצאף אלי דִּלְךְ אן יכון הדיא אלחיואן בעינה אלמתולֶד³ עוף איצא לזם עליה מלקות סאדס משום ואת אלה תשקצו מן העוף לא יאכלו ולא תסתנכר תולֶד טיר מן עפונה אלפואכר⁴ לאנֶא נשאהד מע אלחיואן טיורא תתולֶד מן אלעפונאת תכון אכבר מן אלכנדק ולא תסתנכר כון נוע ואחד בעינה הו עוף טמא והו שרץ העוף לאן הדיא גיר מסתנכר לאנֶה תכון לה האלאת אלעוף ואפעאלה וחאלאת שרץ העוף אלא תרי תפאסיר אלמתקדמין כלֶהם קד עֵדוּ פי גמלֶה⁵ הדיא אלשש מלקיות דג טמא ושרץ המים והדיא איצא צחיח ולא אנכרה⁶ לאן קד יכון דג ויכון שרץ המים וכדלֶךְ איצא יכון עוף ויכון⁷ שרץ העוף והדיא הו אלפושיתא לאנֶה עוף ושרץ העוף ושרץ הארץ ושרץ המים ולדלֶךְ חייבין עליה ארבע והדיא אלנמלה אלמדכורה הנֶא הו אלנמל אלטאיר אלמתולֶד מן עפונה אלפואכה אלדי אינו פורה ורובה חייב עליה אחת משום שרץ שפורש מן האוכל ואחת משום שורץ על

— (חמש מלקיות וזה) המלקות החמישי 2) — נתחדש H. ; ואם יצטרף 1) — מעפוש הפירות שאנחנו רואים 4) — הבעל חיים בעצמו המתולד עוף 3) — יהיה עוף ויהיה שרץ העוף 7) — ולא ארחיקו 6) — בכלל אלו שש H. ; עוף ויהי שרץ המים וכמו כן יהיה עוף ושרץ העוף.

שרץ המים¹ איצא בכלל כל שרץ והו קולה אל תשקצו את נפשותיכם בכל השרץ השורץ על הארץ פאן אכל שרץ הארץ פקט לוקה אחת משום² שרץ הארץ* וכדלך על שרץ העוף אחת משום שרץ³ העוף וכדלך עלי שרץ המים במפרדה אחת משום אל תשקצו את נפשותיכם בכל השרץ השורץ על הארץ ולים בכון הדא אללאו יעם שרץ הארץ יצרב עלי שרץ הארץ שתים לאנה לו נאנא אלף לאו מבינה כלאה פי שרץ הארץ מא צרב עליהא גיר מלקות אחת לאנהא כלאה תכרתת פי מעני ואחד בעינה ולו קאל שרץ* הארץ לא תאכלי שרץ הארץ לא תאכלו שרץ הארץ לא יאכל הכדא אלף מרה מא לום עליה גיר מלקות אחת אתרי האולא⁴ אלדין אצלו הדא אלאצל אלסקים יעתקרון אן מן לבם אלשעמנו לוקה שתים אד ונאת פיה שני לאוין מבינה מא אראהם ירון דלך כל יסתשנעונה לו קאלה אחד ולא יסתשנעו קולהם אן שרץ הארץ או שרץ העוף לוקין עליו שתים אחת מן אנל אללאו אלמבין פיה ואחת משום אל תשקצו את נפשותיכם בכל השרץ והדא מן אלביאן פי חית לא יכפי עלי אלצם⁵ אלבכם וארגע עלי תמאם⁶ אלגרץ אלדי נאשבת ביאנה פאקול אנה אדא אתפק אן יתולד חיואן פי חב מן אלחבוב או פי פאכהה מן אלפואכה תם כרג ללהוא ועלי אנה לם ימם סמח אלארץ פאן אכלה חייב מלקות אחת לאן נא פיה לאו בפני עצמו כמא בינא פי אלמצוה⁷ אלתי קבל הדא פאן דב⁸ עלי אלארץ וסעי פיהא לום עלי אכלה שתים⁹ אחת משום וכל השרץ השורץ על הארץ לא תאכלום כי שקץ הם ואחת משום וכל השרץ

a) Ce passage manque dans O. et S. — b) Manque dans B. — c) O. et S. אלמוצע אלדי

בענין שלא 3) — משום שרץ הארץ וכן 2) — שיאסור שרץ המים גם כן 1) — [להשלים] הכוונה 4) — מהנער הסכל H. ; יתעלם מן החרשים האלמים ואם 5) — אכילתו [שתים] 6) — פירש H. ; רמש

לך מן גמיע מא קדמנאח אן הוּא אלנֶץ אלְדִי הוּ אל תשקצו את נפשותיכם אַמָּא אסתפרנא מנה תחרים שרץ המים כאַצֶּה אלְדִי לם ינִי פיה לאו במגֶרֶד גִּיר הוּא פאפהם דלֶךְ

קפ ואלמצוה אלמופיה תמאנין ומאיה אלנהי אלְדִי נהינא ען אכל אלמיתה והו קולה תע' (דברים יד, כא) לא תאכלו כל נבלה ומן אכל מבשר נבלה כזית לוקה

קפא ואלמצוה אלחאדיה ותמאנין ומאיה אלנהי אלְדִי נהינא ען אכל אלמפתרסה והו קולה תע' (שמות כב, ל) ובשר בשדה טרפה לא תאכלו אַמָּא טאהר אלנֶץ פהו פי מא דכר פי אלמכלתא (מח^א) והו קולהם דבר הכתוב בהווה מקום שרוב בהמות להטרף לכן נא אלנקל אן להוּא אלפסוק איצא תקדיר והו הכוּא ובשר שבשדה טרפה הוא פלדלך לא תאכלוה יעני בדלך אן כל בשר כיון שיצא חוץ למחיצתו נעשה כטרפה מתל בשר קדשי קדשים אדא כרג חוץ לעזרה או בשר קדשים קלים אדא כרג חוץ לחומה או בשר הפסח אדא יצא חוץ לחבורה או אדא הוציא העובר את ידו כמא תבין פי ראבע חולין (מס^א) פאן הוּה אללחום כלֶהא טרפה תתסמי ומן אכל מנהא כזית לוקה מן התורה וכדלך בשר מן חיה טרפה איצא יתסמי ומן אכלה לוקה ופי גמר חולין (קפ^ב) קאלו ובשר בשדה טרפה לא תאכלו זה בשר מן החי ובשר מן הטרפה וקד תכֶרֶר אלנהי פי הוּה אלמצוה מע אלתי קבלהא פי אלכהנים כאַצֶּה והו* קולה פי אלכהנים (ויקרא כב, ח) נבלה וטרפה לא יאכל לטמאה בה ואַמָּא כֶרֶר הוּא אלנהי פיהם¹ לכוּן אלכתאב קד אמרהם באכל חטאת העוף והי במליקה ואלמליקה בלא שך בחולין ליסת דבח כל נבלה פכאן יקום בבאלנא אן יגוז להם איצא ולו בחולין אכל אלמליקה והו הדין

והוא אמרו בכהנים נבלה וטרפה ולא יאכל לטמאה בה ולא הכפיל זאת 1) האזהרה אלא לפני שהתורה

הארץ ואחת* משום רומש על הארץ^a ואחת משום שרץ העוף ואחת משום שרץ המים ואלצרעה אלמתולדה מן אלעפונה איצא ואדת עלי הדא כונהא עוף ושרץ העוף ולא ימתנע תולד אלצרעה או אלנמלה או גירהמא מן אנואע אלמיר ואלדביב מן אלעפונאט ופי דאכלי אלפואכה אללא ענד אלעואם² אלדי לא כברה להם בעלם אלטביעה בל ימון אן כל נוע לא ימכן אן יתולד שבץ מן אשכאצה* אללא מן דבר ואנתי אד וירון באלמשאהדה אלאמר אלאכתרי כדלך פאחפט הדה אלאצול ותפהם הדא אלמעני לאנה דבר דבור על אופניו³ וקד בנת לך אלמעאני אלתי בהא תעתבר⁴ ותקול הדא אלחיואן ילום עלי אכלה כדא וכדא מלקיות והדא לא ילום עליה גיר כדא וכדא ומן הדה אלנצון יתבין לך אן מן אכל חיואנא בנמלתה לא נראעי⁵ לה מקדארא ולא נקול פיה כזית בל לו אכל בעוצא לוקה שלש משום השרץ הרומש ומשום השרץ השורץ על הארץ ומשום שרץ העוף וקד קאלו איצא (מכות ב י) המשהה נקביו עובר משום אל תשקצו את נפשותיכם וכדלך מאן דשאתי מיא בקרנא דאומנא ודי מחנמה אלחנאם⁶ עובר משום אל תשקצו את נפשותיכם והו אלקיאם פי אכל אלואסאך ואלאקדאר⁷ ושרב אלאשיא אלקדרה אלתי תעאפהא* אנפם אכתר אלנאם פאן גמיע דלך⁸ מנהי ענה לכנה לא ילום פיה מלקות לאן פשמיה דקרא אנמא הו פי אלשרץ פקט ואנמא יצרב עלי הדה מכת מרדות פקד באן⁹

a) Manque dans O. et S. — b) S. תפתכר.

איש מאישיו אלא . . . 3) — אצל עם הארץ 2) — העפושים ובתוך הפירות 1) שהם רואים ובעין שהענין דיותר רגיל כך הוא ושמור אלו השרשים והבן זה הענין לא נשניה 5) — תתכונן H. ; תסתכל 4) — שהוא דבר דבור על אופניו וכבר הנמאסים 7) — המציצה [של מקיו] 6) — בו בשיעור ולא נאמר בו כזית התבאר 9) — שימאסום נפשות רוב האנשים הנה כל זה מוזרה 8) — [והמלוכלכים לך מכל מה

קפג ואלמצוה אלתאלתה ותמאנין ומאייה אלנהי אלדי נהינא ען אכל ערק אלנסא והו קולה תע' (שם לב, לג) על כן לא יאכלו בני ישראל את גיד הנשה ומן אכלה בגמלתה ולו כאן איסר שי או אכל מנה כוית לוקה וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי סאבע חולין

קפד ואלמצוה אלראבעה ותמאנין ומאייה אלנהי אלדי נהינא ען אכל אלהם והו קולה תע' (ויקרא ה, כו) וכל דם לא תאכלו וקד תכרר פיה אלנהי מראת ונץ פיה באלכרת וקאל (שם יז, יח) כל אכליו יכרת אן כאן מזיד ואן כאן שונג פיקרב חטאת קבועה וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי אלפרק אלכאמס מן כריתות

קפה ואלמצוה אלכאמסה ותמאנין ומאייה אלנהי אלדי נהינא ען אכל שחום בהמה מהורה קאל תע' (שם ז, כג) כל חלב שור וכשב ועז לא תאכלו וקד תכרר אלנהי איצא פי דלך וחד פיה אלכרת כביאן הדיא אן כאן מזיד ואן כאן שונג לזמתה חטאת קבועה וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי סאבע חולין

קפו ואלמצוה אלסאדסה ותמאנין ומאייה אלנהי אלדי נהינא ען טבך בשר בחלב והו קולה תע' (שמות כג, יט) לא תבשל גדי בחלב אמו ומן טבכה לוקה ועלי אנה לם יאכלה כמא תבין פי מואצע מן אלתלמוד

קפו ואלמצוה אלסאבעה ותמאנין ומאייה אלנהי אלדי נהינא ען אכל בשר בחלב והו קולה תע' איצא (שם לד, כו) לא תבשל גדי בחלב אמו מרה תאניה יריד בה תחרים אלאכל ופי גמר חולין (א קיד) קאלו בשר בחלב לוקה על בשולו ולוקה על אכילתו ופי גמר מכות (ב כא) קאלו המבשל גיד הנשה בחלב ביום טוב ואכלו לוקה חמש לוקה משום אוכל גיד ולוקה משום מבשל גיד ולוקה משום מבשל בשר וחלב ולוקה משום אוכל בשר בחלב ולוקה משום הבערה והנאך

בשביעי מחולין 1)

לכל דבך פאסר פבין אנהם באקון בכלל ישראל פי אלנהי ען
אכל אלנבלה ואלטרפה והכדא דכר * אלחכמים מצאף אלי חכם
אכר תעלמוה מן הדא אלנץ לים מן גרץ מקאלתנא הדה דכרה²
אמא אלבהמה ואלחיה אלתי תחדת פיהא אחרי אלטרפות אלמרויה³
פאן אכלהא חראם ולו נשחטה כראוי ומן דבחהא שחיטה כשירה
ואכל מבשרה לוקה מדרבנן וקר תבינת תלך אלטרפות פי תאלת *
חולין ופי הדא אלפרק איצא מע אלפרק אלאכיר מן מכות ואלאול
מן בכורות קר תבינת אחכאם הדה אלתסע מצוות אלתי⁴ קבל
הדה אלמצוה

קפב ואלמצוה אלתאניה ותמאנין ומאיה אלנהי אלדי נהינא ען אכל
עצו מן חיואן חי וזהו אן נקטע מנה מפצל לא והו חי ונאכל דלך
אלמפצל כבלקתה * כוית ולו כאן פיה מן אללחם⁵ איסר שי מן
אכלה לוקה ואלנהי ען דלך הו קולה תע⁶ (דברים יב, כג) ולא תאכל
הנפש עם הבשר ונץ ספרי^(b) לא תאכל הנפש עם הבשר זה אבר
מן החי והכדא תבין פי גמר⁴ חולין^(b) והנאך קיל אכל אבר מן החי
ובשר מן החי חייב שתים וביאן דלך אנהא שתי לאוין אללאו אלואחד
לא תאכל הנפש עם הבשר אלדי הו תחרים אלאבר ואללאו
אלתאני ובשר בשדה טרפה לא תאכלו אלדי הו תחרים בשר מן
החי איצא כמא בינא וקר תכרר אלנהי פי הדא אלמעני בנץ אכר
והו קולה תע⁶ לנח פי תחרים אבר מן החי עליה⁵ (בראשית ט, ד) אך
בשר בנפשו דמו לא תאכלו

a) אלמקיסה — b) O. et S. במלחה ולו כאן איסר. La traduction d'ibn Ayyub est conforme à cette leçon, qui nous paraît être seule vraie.

וכן זכרו החכמים מאמר המצטרף אל דין אחר 2) — ובאורה H. ; באורה 1) הטרפיות אלו בשלישי 3) — שלמדוהו מזה הכתוב ואין ככונת מאמרנו זה לזכור מחולין וכוה הפרק גם כן עם הפרק האחרון ממכות והראשון מבכורות כבר התבאר בוה הענין 5) — בג' מחולין H. ; בגמר חולין 4) — דיני אלו תשע מצוות אשר לפני . . . והוא אמרו ית' לנח כשאסר לו אבר מן החי

אלערלע ופי כלאי הכרם אן יכון פי כל ואחד מן הדה אלארבע¹ מצוות אסור הנאה במצוה בפני עצמה פמן* חית סקט פי הדה ולא נעד גיר אללאו אלדי גא פי תחרים אכלהא פקט ופי צמן דלך אסור הנאה כמא אצלנא² בדלך איצא יסקט פי בשר בחלב ובקי הנא סואל פקט והו אן ללקאיל אן יקול אד ואסור הנאה יחצל³ מן אסור אכילה כמא בינו לאי שי אחתאנ אלכתאב אלי לאו תאלת⁴ פי בשר בחלב חתי יחרם פיה הנאתו כמא בינא פנואב דלך אנה אחתאנ אלי דלך למא לם יני נץ פי בשר בחלב לא תאכל אלדי⁵ מנה תחרם אלאכילה ואלהנאה פלדלך אחתאנ אלי תכריר⁶ לאו אחד לאיסור הנאה וקד דכרנא אלעלה אלתי מן אנלהא לא כתב רחמנא אכילה⁷ בבשר בחלב לאן כל מא דכר פיה אכילה אינו חייב עד שיהנה באכילתו⁸ אמא אן פתח פמה ותנרע שיא מן אלמחרמאת או אכלה והו סכן יחרק* חתי יכוי חלקה ויולמה פי חאל בלעה⁹ ומא נחא הדא אלנחו פהו פטור אללא בשר בחלב פאנה חייב על אכילתו ולו לם יהנה כמא דכרו וכדלך כלאי הכרם כמא סנבין פי מא בעד פתפהם גמיע הדה אלאצול ואחפטהא וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי תאמן חולין

קפח ואלמצוה אלתאמנה ותמאנין ומאיא אלנהי אלדי נהינא ען אכל בשר שור הנסקל ולו דבח קבל רגמה לאנה מנד נגמר דינו חרם אכלה ועלי אנה נשחט שחיטה כשירה והו קולה תע! (שמות כא, כח) ולא יאכל את בשרו ונץ אלמכלתא (10^a) שור שיצא ליסקל וקדמו

a) B. יפהם. — b) Manque dans S.

ומאחר שנפל באלו ולא 2) — מאלו ב' H. ; מאלו ארבע מצוות אסור הנאה 1) — נמנה ... שבא באיסור אכילתם ... הנאה כמו שהשרשנו לאו [שלישי] בבשר 3) — אשר ממנו תאסר האכילה 4) — [לכפול] לאו אחד 5) — חס שורף עד שיכוה גרונו ויכאיבהו 8) — בגרונו H. ; שיהנה באכילתו 7) — בכלעו אותו ומה שירמה לזה

קיל אפיק הבערה ועייל עצי הקדש ואזהרתיה מהכא ואשריהם
 תשרפון באש לא תעשון כן ליי אלהיכם ופי גמר חולין ^(א קיד) קאלו
 להכי אפקה רחמנא לאכילה בלשון בשול כי היכי דאי בשול לאקי
 אאכילה נמי לאקי ופי תאני פסחים ^(א כה) קאלו פי בשר בחלב להכי
 לא כתב רחמנא ביה אכילה בגופו למימרא שלוקין עליו אפילו
 שלא דרך הנאתן פאחפט הדא והנא ינבני לי אן אנבנה¹ עלי אצל
 כביר לס יתקדם לי דכרה ודלך אן קולה תע' לא תבשל גדי בחלב
 אמו תכרה פי אלתורה תלאת מראת וקאלו² רואה אלתפסיר אן
 כל לאו מנהא פיה מעני קאלו חד לאיסור אכילה וחד לאיסור
 הנאה וחד לאיסור בשול וללמעתרץ אן יעתרצני ויקול לאי שי
 עדרת איסור אכילתו ואיסור בשולו בשתי מצוות ולס תעד³ איסור
 הנאתו במצוה תאלתה פליעלם אלמעתרץ אן איסור הנאה לא ינבני
 אן יעד מצוה בפני עצמה לאנה הו ואיסור אכילה מעני ואחד או
 אלאכילה נוע מן אנואע אלהנאה וקולה תע' פי אלשי אנה לא יוכל
 אנוא הו מתל מן אמתאל אלהנאה ואלגנץ אנה לא יסתנפע בה
 לא פי אלאכל ולא פי גירה והו קולהם עאם ^(פסחים ב כא) כל מקום
 שנאמר לא תאכל לא תאכלו אחד איסור אכילה ואחד איסור הנאה
 במשמע עד שיפרוש לך הכתוב כדרך שפרט בנבלה אלדי בין
 אבאחה⁴ אלאסתנפאע בהא והו קולה תע' ^(דברים יד, כא) לגר אשר
 בשעריך תתננה ואכלה פלהדא אלאצל לא ינבני אן יעד איסור
 אכילה ואיסור הנאה בשתי מצוות ולו עדרנאהמא בשתי מצוות פי
 בשר בחלב ללום מתל דלך איצא פי אלחמץ ופי* גיד הנשה ופי

a) Manque dans B., et aussi dans H.

ולא 3) — ואמרו מקבלי הפירוש שיש לכל לאו מהם 2) — ראו לי שאעיר 1)
 4) הכתוב שאין בה איסור הנאה — מניית איסור הנאתו במצוה שלישית.

כלאי הכרם כאצֶה וחזו קולה תע' פיהא (דברים כב, ט) פן תקדש המלאה
 הזרע וגא אלנקל פיה פן תקדש פן תוקד אש יעני אנה לא יגזו
 אלאסתנפאע בדה וקד תקדס לך אלאצל כל מקום שנאמר השמר
 פן ואל אינו אלא מצות לא תעשה ופי תאני פסחים (ב^ה כד) למא קאלו
 כל אסורין שבתורה אין לוקין עליהם אלא דרך הנאתן. יעני אן כל
 מא חרם אכלה אנמא¹ יתחייב עלי אכלה אדא אסתלד בדלך קאלו
 בעד דלך אמר אביי הכל מודים בכלאי הכרם שלוקין עליהם אפילו
 שלא דרך הנאתן מאי טעמא דלא כתב בהו אכילה דכתיב* פן
 תקדש פן תוקד אש² וקד תכינת אחכאם הדה אלמצוה פי מסכת
 כלאים והי לא תלום מן התורה גיר פי כלאי הכרם³ של ארץ
 ישראל

קצד ואלמצוה אלארבעה ותסעין ומאיה אלנהי אלדי נהינא ען שרב
 יין נסך והדא לס יני פיה נץ גל⁴ בביאן לכנהם קאלו פי עבודה זרה (ב^ה כט)
 אשר חלב זבחימו יאכלו ישתו יין נסיכם (דברים לב, לה) מה זבח אסור
 אף יין אסור ואנת תעלם אנה אסור בהנאה ולוקין עליו כמא שהר
 פי גמיע אלתלמוד ואלדליל עלי כון יין נסך מן אסורי דאוריתא
 ואנה ינעד מן גמלה מצוות לא תעשה קולהם פי גמר עבודה זרה (ב^ה עג)
 רבי יוחנן וריש לקיש דאמרי תרוייהו כל אסורין שבתורה בין
 במינן בין שלא במינן בנותן טעם חוץ מטבל ויין נסך דבמינן במה
 שהוא ושלא במינן בנותן טעם פהדא דליל ואצח אן יין נסך מאסורין
 של תורה ופי ספרי (ב^ה טז) איצא למא דכרו צפה אנדראנן ישראל
 בשמים לזנות את בנות מואב קאלו והוא נכנס והצרצור מלא יין
 אצלה מיין העמונים ועדיין לא נאסר יינן של גוים לישראל אמרה
 לו רצונך שתשתה וגו' פמן קולהם ועדיין לא נאסר דליל אן מן

1) אינו חייב . . . אלא כשיהנה — 2) Ces mots ne se trouvent pas dans
 notre texte de *Pessahim*. — 3) אלא [בכלאי הכרם] של ארץ. — 4)

הבעלים ושחטוהו בשרו אסור באכילה לכך נאמר ולא יאכל את בשרו ומן אכל מבשרו כזית לוקה

קפצט ואלמצוה אלתאסעה ותמאנין ומאיא אלנהי אלדי נהינא ען אכל אלכבו אלמעמול מתבואה חרשה קבל אנקצא- אליום אלסאדס עשר מן ניסן והו קולה תע' (ויקרא כג, יד) ולחם וקלי וכרמל לא תאכלו ומן אכל מנה כזית לוקה

קצ ואלמצוה אלמופיא תסעין ומאיא אלנהי אלדי נהינא ען אכל סויק תבואה חרשה קבל אנקצא-¹ אליום אלסאדס עשר מן ניסן והו קולה תע' (ש) ולחם וקלי וכרמל לא תאכלו ומן אכל מנה כזית לוקה

קצא ואלמצוה אלתאדיא ותסעין ומאיא אלנהי אלדי נהינא ען אכל אלפריד² אלגדיד קבל אנקצא- אליום אלסאדס עשר מן ניסן והו קולה תע' (ש) ולחם וקלי וכרמל לא תאכלו עד עצם היום הזה וקד תקדם לנא נץ קולהם (בריתות ³ה) אכל לחם קלי וכרמל חייב על כל אחד ואחד ובינא* דלך נאיא אלביאן פי אלאצל אלתאסע מן אלאצול אלתי קדמנא להדה אלמקאלה פאלתמסה מן הנאך³ וקד תבינת אחכאם אלתחדש פי עאשר מנחות ופי מואצע מן שביעית ומעשרות וחלה

קצב ואלמצוה אלתאניא ותסעין ומאיא אלנהי אלדי נהינא ען אכל אלערלה והו קולה תע' (ויקרא יט, כג) שלש-שנים יהיה לכם ערלים לא יאכל ומן אכל מנה כזית לוקה וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי מסכת ערלה וחרמאן אכל אלערלה בחוצה לארץ הלכה למשה מסיני אמא נץ אלתורה פפי ארץ ישראל כאצא

קצג ואלמצוה אלתאלתה ותסעין ומאיא אלנהי אלדי נהינא ען אכל

1) ובארנו זה בתכלית הבאור 3) — הכרמל החדש 2) א. קודם [שעבר] י"ו 1) בשרש התשיעי מהשרשים שהקדמנו לזה המאמר ולמדנו משם] וכבר

לא ינכר אן אדא כאן אלעונש מפורש לא נבאלי¹ ען אלאזהרה כאנת מן הדין או מן לאו שבכללות וקד* בינא דלך מראת ותקדמת מנה מתאלאת² וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי אלפרק אלתיאמן מן סנהדרין

קצו ואלמצוה אלסאדסה ותסעין ומאיא אלנהי אלדי נהינא ען אלאלכל פי צום כפור ולם יבן פי נץ אלתורה אוהרה להדא אלפעל לבנה דכר אלעונש ולום אלכרת למן אכל פעלמנא אן אלאלכל מנהי מנה והו קולה תע³ (ויקרא כג, כט) כי כל הנפש אשר לא תענה בעצם היום הזה ונכרתה ופי אול כריתות (ב⁴) ענד מא עדו מחוייבי כרת עדו פי גמלתהם האוכל⁵ ביום הכפורים ובינו הנאך אן כל מא ילום עליה כרת הו מצות לא תעשה גיר אלפסח ואלמילה פקד צח אן אלאלכל פי יום הכפורים מצות לא תעשה ולדלך חייבין על זדונה כרת ועל שגנתה חטאת קבועה כמא בינו⁶ פי אול כריתות וכמא תבין פי מסכת הוריות (ח⁷) אן הדא אלחכם לא ילום גיר פי מצוות לא תעשה כאצח לקולה⁸ תע⁹ פי מחוייבי חטאת קבועה (ויקרא ד, יג) אחת מכל מצות יי אשר לא תעשינה ונץ ספרא (צ¹⁰) כי כל הנפש אשר לא תענה ונכרתה הרי זה עונש ענוי אבל אוהרה לענוי ליום עצמו לא שמענו כשהוא אומר עונש מלאכה שאין תלמוד לומר שכבר קל וחומר הוא אם ענוי שאינו נוהג בימים טובים ובשבתות הרי הוא עונש עליו מלאכה שהיא נוהגת בימים טובים ובשבתות אינו דין שיהא עונש עליה ואם כן למה נאמר עונש מלאכה ללמוד ממנו אוהרה לענוי מה עונש מלאכה לאחר אוהרה אף עונש ענוי לאחר אוהרה פקד תבין מא קלנאה ואחכאם הדה אלמצוה קד תבינת פי אכר⁶ מסכת יומא

[וכבר בארנו זה פעמים וקדמו בזה דמיונות] 2) — לא נשניה באוהרה אם היא 1) לאמרו 5) — כמו שבארו בראשון מכריתות 4) — בכללם האוכל 3) — וכבר [באחרון] מיומא 6) — ית' במחוייבי

בעד דלך נאסר בלא שך ואמא קולהם (שבת ^b יו) פי גמלה שמנה עשר דבר שגורו אן מן גמלתהא יינן וכילך איצא קולהם (עבודה זרה ^a סב) שאני יין נסך דאחמירו* ביה רבנן פהם יהידון בדלך סתם יינן לא יין נסך עצמו¹ ואמא שלשה יינות הם וגו' וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה קולהם (שם ^b ע) פי אלפרקים אלאכירה מן עבודה זרה

קצה ואלמצוה אלכאמסה ותסעין ומאיה אלנהי אלדי נהינא ען אלסתכתתאר* פי אלטעאם ואלשראב פי סך אלצנר ובאלשראיט אלמוצופה פי בן סורר ומורה והו קולה תע' (ויקרא יט, כו) לא תאכלו על הדם וביאן היא אן בן סורר מן גמלה מחוייבי מיתות בית דין ונצת אלמורה פיה בסקילה וקד בינא פי מקדמאת הדה אלמקאלה אן כל מא² לזם פיה אלנץ כרת או מיתת בית דין פהו מצות לא תעשה גיר אלפסח ואלמילה כמא בינו³ פמנד חכם פי הדא אלזולל וסובא עלי אלצפאת אלמשרומה באלרנם עלמנא אן הדא⁴ פעל מנהי ענה צרורה ובאן אלעונש ובקי* אן נבחת ען אלאזהרה עלי אצולנא⁵ לא ענש הכתוב אלא אם כן הוהיר ונץ גמר סנהדרין (סם) אזהרה לבן סורר ומורה מנין תלמוד לומר לא תאכלו על הדם יעני לא תאכל אכלא יא'ל אלי שפוך דם והו אכל הדא⁶ אלזולל וסובא אלדי לזם פיה אלקתל פאדא אכל דלך אלאכל אלסו* עלי תלך אלטראיק אלגיר חמידה פקד תעדי עלי לאו ואן כאן הדא אללאו לאו שבכללות כמא בינא פי אלאצל אלתאסע פאן הדא

a) B. et S. אלאסתחתאר; O. אלאסתחתאר; d'après H. et ibn Ayyub אלאסתכתתאר.

1) שאני יין נסך דאחמירו ביה רבנן והם ירצו בזה סתם יינן לא יין נסך עצמו;
2) כמו שבארו H. שכל מי; שכל מה שחייב בו הכתוב כרת;
3) אולם ונשאר שנחקור על האזהרה ולפי 5) — ידענו שזה הוא למעשה 4) — שבארנו H. אכילת זה הזולל וסובא שחייב 6) — שרשינו של

אלתלמוד והנאך קיל פי עלה תחרים אכל אלחמץ פי אלסאעה
אלסאדסה קאלו עבדו רבנן הרחקה יתירה כי היכי דלא ליגע
באיסורא דאוריתא ומן תעדִי ואכל אלחמץ אחר חצות לוקה וקד
תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי ואיל¹ פסחים

ר ואלמצוה אלמופיה מאיתין אלנהי אלדי נהינא ען שהור אלחמץ
פי גמיע מסאכננא טול אלסבעה אִתָּאם והו קולה תע' (שמות יג, ז) ולא
יראה לך חמץ ולא יראה לך שאר בכל גבולך וליס הדה שני
לאוין פי מעניין בל המא פי מעני ואחד ובביאן קאלו פתח הכתוב
בחמץ וסיים בשאור לומר לך היינו חמץ היינו שאור יעני לא פרק
בין אלכמיר² נפסה או אלשי אלמכמר³ ומן תעדִי ותרך חמץ פי
מלכה לא ילומה מלקות אלא אן אכד חמץ בפסח ואקתנא, אלדי
יציר עושה מעשה ונָץ* אלתוספתא המשייר חמץ בפסח והמקיים
כלאים בכרם אינו לוקה⁴

רָא ואלמצוה אלחאדיה ומאיתין אלנהי אלדי נהינא ען וגור אלחמץ
פי מלכנא ולו כאן גיר טאהר או ודיעה והו קולה תע' (שמות יב, יט)
שבעת ימים שאר לא ימצא בבתיכם והדא איצא לוקין עליו בשרט
אן יכון תם מעשה כמא דכרנא עלי מא תחצֵל מן אלאצול פי
מסכת שבועות (א¹ כא) ובביאן קאלו פי מואצע שתִי³ עובר בכל יראה
ובכל ימצא ופי אֵל מסכת פסחים (ה^ב) תבינת אחכאם הדה אלשת
מצוות והנאך תבינת אלמעאני אלתי נהי ענהא בקולה (שם יג, ז) ולא*
יראה וגו' בכל גבולך ואלמעאני אלתי נהי ענהא בקולה⁴ לא ימצא

a) Mss. אלמכמר. — b) Ce passage manque dans S. ainsi que dans ibn Ayyub.

1) בין החמץ עצמו ובין הדבר המחמץ 2) — בפרקים הראשונים מפסחים 3) — באמרו ולא יראה בכל גבולך והענינים שהוזכרו מהם 4) — במקומות נפורים באמרו לא ימצא

קצו ואלמצוה אלסאבעה ותסעין ומאיה אלנהי אלדי נהינא ען אכל
 חמץ בפסח והו קולה תע' (שמות יב, ג) ולא יאכל חמץ ובין אנה בכרת
 וקאל (שם יב, טו) כי כל אכל חמץ ונכרתה אן כאן מויד ואן כאן שוגג
 לזמה חטאת קבועה וקד תביןת אחכאם הדה אלמצוה פי מסבת
 פסחים

קצח ואלמצוה אלתאמנה ותסעין ומאיה אלנהי אלדי נהינא ען אכל
 אלאשיא אלתי פיהא רואיה* אלכמיר ואן כאנת ליסת כבוא כאלפֿקאע
 ואלמרי¹ ונחוהמא והו קולה תע' (שם, ג) כל מחמצת לא תאכלו ונֶץ
 אלמכלתא² כל מחמצת לא תאכלו לרבות כותח הבבלי ושכר
 המדי וחומץ האדומי יכול יהו חייבין עליהן תלמוד לומר חמץ מה
 חמץ מיוחד שהוא מין גמור יצאו אלו שאינן מין גמור למה באו
 לעבור עליהן בלא תעשה וקד תבין פי פסחים (א"ט) אן³ מע כונהא
 חראם ומנהי ען אכלהא לא ילום עלי אכלהא מלקות אלֿא אן כאן
 פיהא כזית חמץ בכדי אכילת פרס ואמֿא אן כאן פיהא ערוב חמץ
 אקלֿ מן הדיא אלמקדאר לא ילום עלי אכלהא מלקות

קצט ואלמצוה אלתאסעה ותסעין ומאיה אלנהי אלדי נהינא ען אכל
 אלחמץ אחר חצות יום ארבעה עשר והו קולה תע' (דברים י, ג) לא
 תאכל עליו חמץ הדיא אלצמיר ראנע עלי כבש אלפסח אלדי לום
 דבחה בין הערבים יום ארבעה עשר פקאל מנד יחין וקת דבחה
 לא תאכל עליו חמץ ופי גמר פסחים (נ"ב) מנין לאוכל חמץ משש
 שעות ולמעלה שהוא בלא תעשה שנאמר לא תאכל עליו חמץ
 והנאך קיל דכוליה עלמא מיהו חמץ משש שעות ולמעלה דאוריתא
 הכדיא ונדנא נֶץ גמיע אלנסך אלמצהחֿה אלתי קרית עלי שיוך

1) כשכר ומוריים והדומה 1) — ריח חמץ . . . כשכר ומוריים והדומה 1)
 Mekilta. Voir éd. Friedmann, 11, note 11. — 3) שאף על פי שהם אסורים
 ומוזהר מאכול מהם לא יתחייב

אלענב והו קולה תע' (sw) ועד זג לא יאכל ואן אכל מנה כזית לוקה
ואלדליל עלי כון הדה אלכמסה אעני יין וענבים וצמוקים וחרצן
וזג כל ואחד מנהא מצוה בפני עצמה כונה לוקה על כל אחד ואחד
מהם מלקות ונץ אלמשנה (נויר ס' י' ט' ב) וחייב על היין בפני עצמו ועל
הענבים בפני עצמן ועל החרצנים בפני עצמן ועל הזגין בפני עצמן
ובביאן קאלו פי גמר נוידות (b¹) אכל ענבים לחים ויבשים חרצנים
וזגים ושחט אשכול של ענבים ושתה לוקה חמש ולמא ראמו¹ הנאך
אן יתבתו אן הדא אלתנא תנא ושייר ואן קד ילומה מן חית הו נויר
אכתר מן חמש מלקיות קאלו² והא שייר לאו דלא יחל ולם יקולו
והא שייר חומץ לאן לא ילומה על היין ועל החומץ שתים אד
אלחומץ* אנמא חרם מן אנל אצלה אלדי הו יין כמא בינא וכאנה
יקול אן אצל³ חרמאנה לם ירתפע ענה בפסאדה ומא יגב אן
תעלמה⁴ אן הדה איסורי נויר מצטרפין כולן לכזית ולוקה על כזית
מכולן

רז ואלמצוה אלסאבעה ומאיתין אלנהי אלדי נהי אלנויר ען אנתנאם
למית והו קולה תע' (בסדבר ה, ג) לאביו ולאמו וגו' לא ישמא ומתי מא
אנתנם בטומאת⁵ מת בין בטומאות שמגלח עליהן בין בטומאות
שאינו מגלח עליהן לוקה

רח ואלמצוה אלתאמנה ומאיתין אלנהי אלדי נהי אלנויר ען
אלאנתנאם⁶ באהל המת והו קולה תע' (שם, ו) על^a נפש מת לא
יבא ובביאן קאלו פי אלגמר (נויר ב¹ כב) קרא מלא דבר הכתוב לא

^a) Mss. ועל כל נפש מת לא יבא. Ce verset (*Lévitique* XXI, 11) s'ap-
plique au grand-prêtre.

— ואמרו; H. אמרו והא שייר 2) — ובשרצו להקים שם שזה התנא תנא 1)
שהחומץ אינו נאסר ולא כעבור עיקרו שהוא יין כמו שבארנו והוא כאילו אמר 3)
מלחמא 6) — ובשנמא [בטומאת מת] 5) — ומה שצריך שתרע הוא 4) — ששרש
H. מלחכנס.

בבתיכם והנאך תבין* אן תעלם כל לאו מן אלאכר מעני גיר מא
כאן ענדה¹ ואן מקיים חמץ בפסח עובר בשני לאוין על כל יראה
ועל כל ימצא

רב ואלמצוה אלתאניה ומאיתין אלנהי אלדי נהי אלנויר ען שרב
אלכמר או אלאנבדה² אלת³ פי אצל כלשהא מן⁴ אלענב והו קולה
תע' (במדבר ו, ג) וכל משרת ענבים לא ישתה וקד באלג פי אלנהי ען
דלך וקאל* אן ולו תכלל אלכמר או אלנבדה³ אלדי פיה כלמ
אלכמר לא יגוז לה שרבה והו קולה תע' (ש) חמץ יין וחמץ שכר
לא ישתה ולים הדא⁴ אללאו מצוה בפני עצמה לאנה לו קאל יין
לא ישתה וחומץ יין לא ישתה לכאנת שתי מצוות ואנמא קאל חומץ
יין לא ישתה אבעאד ען אליין ותבין פי גמר נזירות (ב^א) אן קולה
משרת ענבים לאסור מעם כעיקר ואלדליל עלי כונהא מצוה אחת
כונה אדא שרב אלכמר ואלכל אינו לוקה שתים כמא נבין פי מא
בעד ומתי מא שרב אלנויר רביעית יין או חומץ לוקה

רג ואלמצוה אלתאלתה ומאיתין אלנהי אלדי נהי אלנויר ען אבל
אלענב ואדא אבל מנה כזית לוקה והו קולה (ש) וענבים לחים לא יאכל
רד ואלמצוה אלראבעה ומאיתין אלנהי אלדי נהי אלנויר ען אבל
אלזביב והו קולה תע' (ש) ויבשים לא יאכל ואן אבל מנה כזית⁵ לוקה
רד ואלמצוה אלכאמסה ומאיתין אלנהי אלדי נהי אלנויר ען אבל
כזר אלענב והו קולה תע' (ש, ה) מחרצנים ועד זג לא יאכל ואן אבל
מנה כזית לוקה

רו ואלמצוה אלסאדסה ומאיתין אלנהי אלדי נהי נזיר ען אבל קשר

מי. ibn A. מא. O. et S. a)

ושם התבאר שכל לאו מודיע ענין בלתי הענין שמורה עליו הלאו האחר 1)
מוה ואמר שאפילו 3) — יין או שכרים שיש להם בשרש 2) (ibn Ayyub). —
מהם [כזית] 5) — ואין [זה] הלאו 4) — החמץ היין או השכר שבו

תע' (ש) ולקט קצירך לא תלקט והדא איצא ניתק לעשה כמא
 ב"נא פי אלפיאה וקד תב"נת אחכאם הדא אלמצוה פי מסכת פיאה
 ריב ואלמצוה אלתאנייה עשר ומאיתין אלנהי אלדי נהינא ען
 אסתיצאל אלכרם ענד קטפה והו קולה תע' (שם י"ט.) וברמך לא
 תעולל כל תתרך אלענאקיד אלמתטרפה ללעניים וליס דלך פי
 שאר אילנות ולוי אלשביהה באלכרם לאן אלנהי פי קולה (דברים כ)
 כי תחכט ויתך לא תפאר אחרריך הו אן² לא יאכד אלשכחה ומן*
 אלזית תעלם אלחכם" עלי שאר אילנות פי אלשכחה והדא איצא

ניתק לעשה וקד תב"נת אחכאם הדא אלמצוה פי מסכת פיאה
 ריג ואלמצוה אלתאלתה עשר ומאיתין אלנהי אלדי נהינא ען גמע
 אלחכוב אלתי תסקט מן אלכרם פי חין קטפה כל תתרך ללעניים
 והו קולה תע' (ויקרא י"ט.) ופרט ברמך לא תלקט והוא* הדין לשאר
 אילנות אלשביהה באלכרם¹ והדא איצא ניתק לעשה וקד תב"נת
 אחכאם הדא אלמצוה פי מסכת פיאה

ריד ואלמצוה אלראבעה עשר ומאיתין אלנהי אלדי נהינא ען אכד
 עומר השכחה והו קולה תע' (דברים כד. יט) ושכחת עמר בשדה לא
 תשוב לקחתו וכדלך אלשכחה לאומה פי אלכל בין כתבואה בין
 באילן והדא איצא ניתק לעשה לאנה אן תעד' ואכדה ילומה רדה
 ללעניים והו קולה תע' (ש) לגר ליתום ולאלמנה יהיה וקד תב"נת
 אחכאם הדא אלמצוה פי מסכת פיאה ואעלם אן אלאצל ענדנא אן
 כל מצות לא תעשה שיש בה קום עשה מתי מא תבת עשה שבה
 אינו לוקה פאן לם יתבתה לוקה מתאל דלך אלפיאה אנה אן תצדהא

a) O. et S. מן אלזית ואלחכם. — b) Ce passage manque dans B. et dans H., il se trouve dans O. et S. et dans ibn Ayyub.

1) הוא שלא . . . ומן הוית תלמוד הדין בשאר 2) — (ואפילו) הדומים 1)

יטמא כשהוא אומר לא יבא להזהיר על הטומאה ולהזהיר על הביאה והנאך תבין אנה אדא נכנס לאהל המת אחר שנטמא אינו לוקה אלא אחת ואנה אדא אִתְּפַק לה טומאה וביאה כאחת חייב שתים מתל אן ידכל עלי משרג' פי אוהל ויגלם הנאך אלי אן ימות דלך אלשכין צאר נטמא ובא באהל המת כאחת אמא אדא דכל לאהל המת פתתקדם אלטומאה ללביאה כמא תבין הנאך בחסב אלאצול אלמקדרה² פי אהלות

ר"ט ואלמצוה אלתאסעה ומאיתין אלנהי אלדי נהי אלנויר ען אלחלק והו קולה תע' (בסדר ג, ה) תער לא יעבר על ראשו ואלדי יחלק ראם אלנויר איצא³ לוקה לאן אלמגלח כמתגלח ומנד יחלק שעה ואחרה לוקה וקד תבינת אחכאם אלנויר כלאה פי אלמסכתא אלמוצעה⁴ לדלך

ר"י ואלמצוה אלעאשרה ומאיתין אלנהי אלדי נהינא ען חצאד נמלה אלמזרוע בל יתרך⁵ מנה בקיה ללעניים פי טרף אלפראן והו קולה תע' (ויקרא כג, כב) לא תכלה פאת שדך בקצרך והיא אללאו ניתק לעשה לאנה מתי מא תעד' וחצד נמלה אלמזרוע ידפע ללעניים קדר אלפיאה מן אלשי אלמחצוד והו קולה תע' (עו) לעני ולגר תעזב אתם כמא בינא פי מצוות עשה (ק) ואלפיאה לאומה ללאילן איצא מתל מא תלום אלשדה והיה מצוה לאומה בארץ ישראל כאצה מן התורה וקד תבינת אחכאם היה אלמצוה פי אלמסכתא אלמוצעה להא

ר"א ואלמצוה אלחאדיה עשר ומאיתין אלנהי אלדי נהינא ען אכד אלסנבל אלתי תסקט ענד אלחצאד בל תתרך ללעניים והו קולה

ומי שיגלח ראש הנזיר 3) — השרשים המונחים 2) — חולה H. — על גוסס 1) אבל יעזוב 5) — במסכתא המחוברת לזה 4) — לוקה גם בן שהמגלח כמתגלח שארית ממנו.

רש"ו ואלמצוה אלכאמסה עשר ומאיתין אלנהי אלדי נהינא ען זראעה אלכלאים והו קולה תע' (ויקרא-יט, יט) שדך לא תזרע כלאים והדה כלאי זרעים לא יחרם זרעהא אללא פי ארץ ישראל ומן זרעהא הנאך לזמה מלקות דאוריתא ופי חוצה לארץ מותר וקד תבנית אחכאם הדה אלמצוה פי מסכת כלאים

ר"ו ואלמצוה אלסאדסה עשר ומאיתין אלנהי אלדי נהינא ען זראעה תבואה בכרם וכדלך שאר ירקות והדא אלנוע מן אלכלאים יתסמי כלאי הכרם והו קולה תע' (דברים כב, ט) לא תזרע כרמך כלאים ונץ ספרי (ב קטז) לא תזרע כרמך כלאים מה אני צריך והלא כבר נאמר שדך לא תזרע כלאים והדא יעם בלא שך אלכרם ואלזרעים קאלו (שם) מלמד שכל המקיים כלאים בכרם עובר בשני לאוין ואעלם אן כלאי הכרם לא תחרם מן התורה גיר פי ארץ ישראל ומן¹ זרעהא פי ארץ ישראל לוקה מלקות דאוריתא ובשרט אן יזרע חטה ושעורה וחרצן במפולת יד ומדרבנן* יחרם זרעהא איצא בחוצה לארץ ומן זרע בחוצה לארץ חטה ושעורה וחרצן במפולת יד לוקה מדרבנן² אמא הרכבת אילן לוקין עליה בכל מקום ואלנהי ענהא דאכל תחת קולה תע' (ויקרא יט, יט) שדך לא תזרע כלאים וקד תבנית אחכאם הדה אלמצוה איצא פי מסכת כלאים

ר"ז ואלמצוה אלסאבעה עשר ומאיתין אלנהי אלדי נהינא ען הרבעת כלאי בהמה והו קולה תע' (שם) בהמתך לא תרביע כלאים ומתי מא הרביע לוקה ובשרט אן ירכב בידה אלה אלדכר פי אלנאחי כמכחול בשפופרת ובביאן קאלו (בבא מציעא א צא) במנאפין עד שיראו כשהן מנאפין ובכלאים עד שיכנים כמכחול בשפופרת וחנינד ילקה וקד תבנית אחכאם הדה אלמצוה פי אלתאמן מן כלאים

1) ומדרבנן אסור לזרוע אותם גם כן 2) — 1) והזרוע אותם בארץ ישראל לוקה 1) בחוצה לארץ והזרוע בחוצה לארץ חטה ושעורה וחרצן במפולת יד לוקה מדרבנן אמנם 18

לא ילומה מלקות ענד מא חצד בל לה אן ידפעהא¹ סנבל וכדלך
 לו דרם אלקמח² ומהנה ועגנה ידפע מן אלענינה מקראר³ מא תעין
 עליה מן אלפיאה פאן אהפך אן ינתלף דלך אלקמח בנמלתה או
 אחתרק פהו יצרב מלקות אד ולם יתבֿת עשה שבה נאהיך אדא
 בטלו בידו מתל אן יאכל דלך אלקמח אלי אכרה ולא תמין אן
 קולחם פי גמר מכות^(א) אנו אין לנו אלא זאת ועוד אחרת ותבת
 אן תלך אלאחרת הי אלפיאה יונב* אן הדיא אלחכם אנמא הו פי
 אלפיאה פקט בל מעני אחרת יריד בה אלפיאה וכל מא חכמה
 חכם אלפיאה לאן אלפרט ואללקט ואלשכחה ואלעוללות כל ואחר
 מנהא הו לאו שיש בו מעשה וימכן פיה מא אמכן פי אלפיאה מן
 קיימו ולא קיימו או בטלו ולא בטלו לאן אלנץ אלדי מנה תעלמנא
 ללפיאה אן יש בה קום עשה הו קולה תע לעני ולגר תעזב אתם
 והדיא גא ען אלפיאה ואללקט ואלפרט ואלעוללות קאל לא תכלה
 פאת שדך ולקט קצירך לא תלקט וכרמך לא תעולל ופרט כרמך
 לא תלקט לעני ולגר תעזוב אותם וקאל איצא פי עומר השכחה לא
 תשוב לקחתו לגר ליתום ולא למנה יהיה פמנד וגדנא נץ אלגמר אן
 אלפיאה הי לאו שניתק לעשה ואסתדלו עלי עשה שבה מן קולה
 לעני ולגר תעזב אתם דל אן הדיא אלחמשה לאוין כלֿהא לאו שניתק
 לעשה ואנה מתי מא קיים עשה שבה כמא דכרנא אינו לוקה ואדיא
 אמתנע עליה קיום עשה שבה לוקה ומאל מא ימכנה תתביתה ועלי
 אנה לם יתבֿתה אלֿאן אינו לוקה כל נאמרה באלתתבית פקט חתי
 נעלם אנה קד פאת וורתכב אלנהי ולם יבק וגה אמכאן לקיום עשה
 שבה חיניד לוקה פחצל הדיא אלמעני ואפהמה

[שעור] מה שנקצב עליו 3) — דש החטים 2) — יש לו לתתה בשבליים 1)
 יחייב שזה הדין אינו אלא . . . אבל ענין אחרת ירצה בו הפיאה . . . לפי 4) —
 שכבר [נמנע ממנו] ועבר 6) — [והפרט] והעוללות 5) — שהפרט

ומן תעדי עלי דלך איצא לזמה מלקות ונָק ספרא^{א)} הזרע והזמיר בכלל היו ולמה יצאו להקיש עליהם מה זרע וזמיר מיוחדים שהן עבודה בארץ ובאילן אף אני אין לי אלא דבר שהוא עבודה בארץ ובאילן וקד תבִינת אחכאם הוה אלמצוה איצא פי מסכת שביעית רכב ואלמצוה אלתאניה ועשרין ומאיתין אלנהי אלדי נהינא ען חצאד מא אנבתת אלארץ מן תלקא- נפסהא פי שנה שביעית מתל מא נחצד כל סנה וביאן דלך אנא נהינא ען פלאחה אלארץ ופלאחה אלאשנאר^{ב)} פי שנת השמטה כמא תקדָם דכרה ואלשי אלדי תנבתה אלארץ ממא זרע פיהא פי אלסנה אלסאדסה והו אלדי יתסמי ספיה יגזו אכלה פי שנה שביעית לכן לא יחל לנא חצאדה אלא בשנוי ען אלחאלה אלמעלומה והו קולה תע' (ויקרא כה. ה) את ספיה קצירך לא תקצור לים יריד בה אנא לא יחצד גמלה ואחדה לאנא קד קאל והיתה שבת הארץ לכם לאכלה ואנמא יריד בה לא תחצדה כמתל מא תחצד גלה^{ג)} כל סנה אלא כמן יחצד שיא הו הפקר דון אסתעדאד דון תהיז כמא סנבין

רכב ואלמצוה אלתאלתה ועשרין ומאיתין אלנהי אלדי נהינא ען גמע מא תנבתה אלשנר מן אלתמאר^{ד)} איצא פי שנה שביעית מתל מא גמע פאכהה כל סנה בל נזעל לדלך שנוי לאנא^{ה)} הפקר והו קולה תע' (שם) ואת ענבי נזירך לא תבצר נא אלתפסיר (ספרא יקא) לא תבצר כנגד הבוצרין מכאן אמרו תאנים של שביעית אין קוצין אתן במקצה אבל קוצה הוא במחרבה ואין דורכין ענבים בנת אבל דורך הוא בעריבה ואין עושין ויתים בכד ובקוטבי אבל כותש הוא ומכנים לבודדה וקד תבִינת אחכאם הוה אלמצוה מע אלדי קבלהא פי מסכת שביעית

a) O. et S. אלחמאר. — b) O. et S. תנבתה אלחמאר. — c) O. לידל.

1) להורות. H.; לפי שהוא הפקר. — 2) [תבואת] כל שנה.

רִיחַ ואלמצוה אלתאמנָה עשר ומאיתין אלנהי אלְדי נהינא ען עמל שגל בכלאי בהמה מעא והו קולה תע' (דברים כב, י) לא תחרש בשור ובחמר יחרו ומתי מא עמל בהמא שגלא מתל* אן יחרת בהמא או ידרם בהמא או יקודהמא נמיעא¹ לוקה לקולה יחרו יריד בדלך אן לא ינמע בינהמא מעא פי שגל מן אלאשגאל אמא מן אלתורה פלא ילומה מלקות ניר עלי נועין אחרהמא בהמה טהורה ואלאכר בהמה טמאה מתל שור וחמור פאלא חרש בהם או משך בהם² או הנהיג לוקה אמא* מדרבנן פעלי אי נועין כאנא לוקין³ וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי תאמן' כלאים

רִיחַ ואלמצוה אלתאסעָה עשר ומאיתין אלנהי אלְדי נהינא ען מנע אלדאבָה מן אכל אלשי אלְדי תכדם פיה חין⁴ עמלהא מתל אן תדרם גלָה או תנקל תבנא עלי טהרהא פאנהא לא תמנע מן אלאכל מנה והו קולה תע' (שם כה, ד) לא תחסם שור בדישו ותבין' (בבא קמא ב' נד) אן אחד השור ואחד כל בהמה לחסימה אלא שדבר הכתוב בהווה וסוי אלדישה או שאר מלאכות לא תמנע אלאכל בשעת מלאכה מן אלשי אלְדי תכדם פיה ומתי מא מנעהא לוקה ולו חסמה בקול וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי סאבע⁵ מציעא

רב ואלמצוה אלמופיה עשרין ומאיתין אלנהי אלְדי נהינא ען עבודת הארץ בשנה השביעית והו קולה תע' (ויקרא כה, ד) שרף לא תזרע וכל מן תעדִי עלי דלך לוקה וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי מסכת שביעית

רבא ואלמצוה אלחאדיה ועשרין ומאיתין אלנהי אלְדי נהינא ען עבודת האילן בשנה שביעית והו קולה תע' (שם) וכרמך לא תזמר

או משך 2) — כגון שיחרוש בשניהם או שידוש בשניהם או שינהיגם יחד 1) — לוקה [ואבל מדרבנן על אי זה שני מינין שיהיו לוקין] 3) — בהם או הנהיג [בשביעי] ממציעא 6) — [בשעת] עבודתה 5) — [בשמיני] מכלאים 4)

רכב ואלמצוה אלראבעה ועשרין ומאיתין אלנהי אלדי נהינא ען פלאחה אלארץ בשנת היובל והו קולה תע' (ויקרא כה, יא) לא תורעו כקולה פי אלשמטה שדך לא תורע וכמא אן אלשמטה חרם פיהא בין עבודת הארץ בין עבודת האילן בלדך אליובל ולדלך קאל פיהא לא תורעו עלי אלעמום ישמל ארץ ואילן ומן תעד' עלי הדא איצא לוקה

רכב ואלמצוה אלכאמסה ועשרין ומאיתין אלנהי אלדי נהינא ען חצאר ספיהי שנת היובל איצא* כמתל חצאר סאיר אלסנין עלי נחו מא בינא פי שנה שביעית¹ והו קולה תע' (ש) ולא תקצרו את ספיהי

רכו ואלמצוה אלסאדסה ועשרין ומאיתין אלנהי אלדי נהינא איצא ען גמע פאכהה אלשגר פי שנת היובל עלי מתל מא נגמע פי סאיר אלסנין והו קולה תע' (ש) ולא תבצרו את נוריה עלי נחו מא בינא פי שנה שביעית ופי ספרא קאלו (ap^b) לא תקצרו ולא תבצרו כשם שנאמרו בשביעית כך נאמרו ביובל יעני אן אלחכם פי הדא אללאוין כלאה ואחר ואחכאם אלשמטה ואליובל כלאה לא תלוס גיר פי ארץ ישראל ובשרט* אן יכון יושביה עליה אעני אן יכון כל שבט במקומו כמא בינא פי מצוות עשה²

רכו ואלמצוה אלסאבעה ועשרין ומאיתין אלנהי אלדי נהינא ען ביע אמלאכנא³ פי ארץ כנען ביעא בתאתא והו קולה תע' (ויקרא כה, כג) והארץ לא תמכר לצמיתת וקד תבינת אחכאם הדא אלמצוה פי אכר⁴ ערכים

a) Ce passage manque dans B., il manque aussi dans H., mais il se trouve dans ibn Ayyub.

— היובל [גם כן כמו שנקצור בשאר השנים כפי מה שבארנו בשנה שביעית] 1)
ישראל [ובתנאי שיהיו יושביה עליה ארצה לומר שיהיה כל שבט במקומו כמו] 2)
[באתרון] מערכים 4) — למכור [קרעותינו] 3) — שבארנו במצוות עשה).

מעני ואחד ואנמא זאת ללתאכיד וליכון אלדי ילוח ברבית עובר בשני לאוין לא אנהמא מעניין בל¹ אן אלנשך הו אלרבית ואלרבית הו אלנשך ופי גמר מציעא ^(b) קאלו אי אתה מוצא נשך בלא תרבית ולא תרבית בלא נשך ולמה חלקו הכתוב לעבור עליו בשני לאוין והנאך קיל דאורייתא נשך ותרבית חדא מילתא ניהו והנאך קיל איצא השתא דכתיב את כספך לא תתן לו בנשך ובמרבית² קרי ביה את כספך לא תתן לו בנשך ובמרבית ובמרבית לא תתן אכלך פיכון כל מן אקרע ברבית כסף או פירות קד תעדדי עלי שני לאוין מצאף אלי אלשאר לאוין אלתי זאת איצא פי אלמלוח ללתאכיד לאנה קד תכרר הדא אלנהי בלפט אכר וקאל ^(ויקרא כה, לו) אל תקח מאתו נשך ותרבית ותבין פי גמר מציעא ^(סד^a) אן הדא אללאו איצא למלוח הוא לכן הדיה כללה לאוי יתירי כמה בינא פי אלצעל אלתאסע לאנהא כללה פי מעני ואחד תכררת והו אן ינהי אלמלוח ען אלקרצה באלרבית וקד תבינת אחכאם הדיה אלמצוה פי כאמם מציעא

רלו ואלמצוה אלסאדסה ותלאותין ומאיתין אלנהי אלדי נהי אללוח ען אכד באלרבית איצא ודלך* אן לו לס יגי נהי ללוח ען אכד באלרבית לכאן אלקיאס³ אן יכון אלמלוח מתעדדי אנה אלטאלם ואללוח גיר מתעדדי לאנה⁴ רצי בטלמה וכאן יכון הדא שבה אלאונאה אלדי יתעדדי אלנאכין לא אלמגבון פלדלך נא אלנהי איצא ללוח אן יקתרע ברבית והו קולה תע^(דברים כג, ב) לא תשיך לאחיך ונא אלתפסיר לא תנשך ובביאן קאלו פי גמר מציעא ^(טז) לוח עובר משום לא תשיך ומשום ולפני עור לא תתן מכשול כמה סנבין פי דכרנא לתלך אלמצוה

[וזה שאילו לא באה אזהרה 3] — [ובמרבית] קרי 2 — ענינים [אלא] שהנשך 1
כי הוא אינו רוצה H; עובר משום שהוא רוצה 4 — ללוח ללוח ברבית היה] ההקש

דבר עם לבבך בליעל לאמר ונֶקֶם ספרי (חצ"ב) השמר בלא תעשה
פן יהיה בלא תעשה יעני אן הדה אלשני לאוין גאת פי הדא אלמעני
ואחד בעד אבר ללתאכיד

רלב ואלמצוה אלתאנייה ותלאתין ומאיתין אלנהי אלדי נהינא ען
מנע אלצדקה ואלתוסיע עלי אלצעפא* מן אכותנא בעד מערפתנא
בצעף חאלהם וקדרתנא עלי רפדהם והו קולה תע' (דברים טו, ז) לא
תאמן את לבבך ולא תקפץ את ירך מאחיד האביון והדא נהי ען
אלתכלק בכלק אללום ואלשח חתי נמנע אלמסתחק¹

רלב ואלמצוה אלתאלתה ותלאתין ומאיתין אלנהי אלדי נהינא ען
אכראנ² עבר עברי צפר אלידין מן כדמתנא אדא כרג חר"א פי
תמאם שש שנים כל נצחבה שיא מן מאלנא צרורה והו קולה תע'
(שם, יג) וכי תשלחנו חפשי מעמך לא תשלחנו ריקם וקד תבינת
אחכאם מצות אלהענק פי א"ל מסכת קדושין

רלב ואלמצוה אלראבעה ותלאתין ומאיתין אלנהי אלדי נהינא ען
טלב אלמדיון אדא עלמנא אנה ניר קדיר עלי תודיה דינה והו קולה
תע' (שמות כב, כד) לא תהיה לו כנושה ופי גמר מצינא (חצ"ב) מנין לנושה
בחבירו משהוא יודע בו שאין לו שאסור לעבור לפניו תלמוד לומר
לא תהיה לו כנושה ופי אלמכלתא (חצ"ב) לא תהיה לו כנושה שלא
תראה לו בכל זמן ואעלם אן הדא אלנהי איצא יעם אלדי יטלב דין
אלרבית ולדלך קאלו אן אלדי יקרץ באלרבית יתעד' איצא עלי
קולה תע' לא תהיה לו כנושה כמא סאבין פי מא בעד

רלב ואלמצוה אלכאמסה ותלאתין ומאיתין אלנהי אלדי נהינא ען
אלקרצה באלרבית והו קולה תע' (ויקרא כה, לו) את כספך לא תתן לו
בנשך ובמרבית לא תתן אכלך והדה אלשני לאוין אנמא הי פי

מהאביונים באחינו אחר שנדע בעניותם ויכלתנו לסמכם והוא אמרו . . . 1)
מלהוציא עבר עברי ריק הידים [מעבודתנו] 2) — והאביונות [ער שנמנע צרכם]

קולה תע' (דברים כד, טו) ביומו תתן שכרו ולא תבוא עליו השמש ונָן אלמשנה (כ"ט ט' ט', ט' יא) שכיר יום גובה כל הלילה ושכיר לילה גובה כל היום ולים הדה שתי מצוות ואנמא הי מצוה אחת פנאת פיהא שני לאוין ליתם חכם אלמצוה ודלך אנא בהדה אלשני לאוין עלמנא זמאן אלתקאצי מתי הו וקד תבִינת אחכאם הדה אלמצוה פי תאסע מצינא והנאך* תבִין אן הדיא כאַך בשכיר ישראל פקט אלדי אדא אכרת אנרתה עובר בלא תעשה ואמא שכיר גוי פהו עובר עליו בעשה והו קולה ביומו תתן שכרו'

רלש ואלמצוה אלתאסע' ותלאתין ומאיתין אלנהי אלדי נהינא ען ארתהאן אלמדיון באדינא אלא באמר אלחאכם וביד רסולה לא אן נהגם נחן עלי דאר אלמדיון ונרתהנה והו קולה תע' (דברים כד, י) לא תבא אל בירתו לעבט עבטו ונָן אלמשנה (כ"ט ט' ט', ט' יג) המלוה את חבירו לא ישכנונו אלא בבית דין ולא יכנס לביתו ליטול את משכנו שנאמר בחוק תעמוד והדיא אללאו ניתק לעשה והו קולה השב תשיב לו את העבוט והכדיא תבִין פי אכר גמר מכות (י"ב) ואעלם אנה ולו לם ירדה ולא קיים אלעשה לא² ילומה מלקות בל³ יגרם תמן אלרהן עלי מא תבִין פי אכר מכות וקד תבִינת אחכאם הדה אלמצוה פי תאסע מצינא

רמ ואלמצוה אלמופיה ארבעין ומאיתין אלנהי אלדי נהינא ען אעאקה אלרהן ען צאחבה פי זמאן האנתה אליה בל נרד לה כלי יום ביום וכלי לילה בלילה' כמא נצת אלמשנה (בבא מצינא ט' ט', ט' יג) מחזיר את הכר בלילה ואת המחרישה ביום ואלנהי⁵ אלדי נא פי

a) Manque dans B. La leçon de B. est conforme à H. — b) B. ויגרם.

בתשיעי ממציעא וושם התבאר שזה מיוחד בשכיר ישראל לבד הוא שאם 1) תאחר שכרו עובר בלא תעשה אבל בשכיר גוי הוא עובר עליו בעשה והוא אמרו לילה 4) — ומשלם H. אבל ישלם 3) — [אינו] חייב 2) — [ביומו תתן שכרו] והאזהרה [שבאר] בזה [הוא] אמרו ית' 5) — [בלילה].

רלז ואלמצוה אלסאבעה ותלאתין ומאיתין אלנהי אלדי נהינא ען
 אלתצרך פי קרצה אלרבית בין אללוה ואלמלוה לא נצמן
 לאחדהמא¹ ולא נשהד עליהמא ולא נכתב בינהמא שטר פי מא
 אתפקא עליה² מן אמר אלרבית והו קולה תע' (שמות כב, כד) לא תשימון
 עליו נשך ונץ נמר מציעא (ע"ה) ערב ועדים אינן עוברין אלא משום
 לא תשימון עליו נשך והנאך תבין אן אלסופר לאחק³ באלעדים
 ואלערב והנאך תבין איצא אן הדא אללאו אלדי הו לא תשימון
 עליו נשך מע כונה גא פי אלוסאיט פאנה יעם אלמלוה איצא פלדלך
 יכון מלוה ברבית קד תעד' עלי ששה לאוין אחדהא לא תהיה לו
 כנושה ואלתאני את כספך לא תתן לו בנשך ואלתאלת וכמרבית
 לא תתן אכלך ואלראבע אל תקח מאתו נשך ואלכאמס לא תשימון
 עליו נשך ואלסאדס ולפני עור לא תתן מכשול והנאך קיל (ש) ואלו
 עוברין בלא תעשה המלוה והלוה והערב והעדים והכמים אומרים
 אף הסופר עוברים על כל תתן ועל לא תקח ממנו ועל לא תהיה
 לו כנושה ועל לא תשימון עליו נשך ועל ולפני עור לא תתן מכשול
 ופי אלגמר (ש) אמר אבוי מלוה עובר בכולן לזה עובר משום לא
 תשיך ולפני עור לא תתן מכשול ערב ועדים אין עוברין אלא משום
 לא תשימון עליו נשך ואלמתעד' עלי הדא אלנהי אן כאנת רבית
 קצוצה פתסתכרנ מנה ותרד ללדי אבד מנה אלרבית

רלח ואלמצוה אלתאמנה ותלאתין ומאיתין אלנהי אלדי נהינא ען
 מטל⁴ אלאניר ותאכיר אנרתה ענה והו קולה תע' (ויקרא יט, יג) לא תלין
 פעלת שכיר אתך עד בקר הדא אן כאן שכיר יום פאנה גובה כל
 הלילה לקולה תע' עד בקר ואן כאן שכיר לילה פיקתצי טול אלליל
 וטול אלנהאר ולא תגרב אלשמם אלא והו קד קבץ אנרתה⁵ והו

שהסופר מצטרף לעדים 3) — שהסכימו עליו 2) — לא. H. — ערב לאחר 1)
 קודם שקבל שכרו 5) — לרמות H. — מלהאריך זמן פרעון השכיר 4) — ולערב ושם

אלה טחין ואלה כבו ואלה ענין והוא ממא לא יחתאג לה ביאן
 לאן מתלה מתל מן חבל בגד אלמנת ראובן ובגד אלמנת שמעון
 ובגד אלמנת לוי אלדי הו עובר על כל בגד ובגד ואנמא פקה
 אלמסאלה פי מן חבל שני כלים במזמועהמא* ינעמל אוכל נפש
 ולים יכפי אחרהמא דון אלאכר פי עמל אוכל נפש¹ אנקול אד
 ואלאוכל אנמא יתם במזמועהמא פהמא במזולח² כלי אחד ויכון
 חייב משום כלי אחד או אד והם שני כלים חייב על כל אחד ואחד
 עלי אנפראדה פבינו לנא אנה חייב עליהן משום שני כלים ועלי אן
 במזמועהמא תקום אלמלאכה מתל רחים ורכב אלדי לא יטחן
 באחרהמא דון* אלאכר לאנה אן חבל רחים ורכב יכון כמן חבל
 נפנה ענין וסכין דבח אלדין המא שני כלים כל ואחד קאים בשגלה
 והוא הו מעני קולהם וחייב משום שני כלים לא אנהמא שתי מצוות
 והוא נק ספרי (^אקנג) פי הוא אלמעני אלדי בינת לך³ קאלו מה
 רחים ורכב מיוחדים שני כלים ומשמשיין מלאכה אחת וחייבין על
 זה בפני עצמו ועל זה בפני עצמו כך כל שני כלים שמשמשיין
 מלאכה אחת חייב על זה בפני עצמו ועל זה בפני עצמו תקדיר⁴
 אלכלאם ומענאה אף על פי שמשמשיין מלאכה אחת חייב על זה
 בפני עצמו ועל זה בפני עצמו⁵ ואדא תעדו וארתהן יסתכרנג מנה
 וירד* ללצאנע ואם אכד או נשרף⁶ קבל אן ירדה לוקה וכולך
 אלחכם פי בגד אלמנה וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי
 תאסע מציעא

שני כלים אשר בקבוצם יעשה אוכל נפש [ולא יספיק האחד מהם וזולת האחר 1]
 באחד מהם 3 — שניהם [במדרגת] כלי אחד 2 — לעשות אוכל נפש] הנאמר
 זולת האחר שאם חבל רחים ורכב הוא כמו זה שחבל עריבה וסכין שחיטה שהם
 שני כלים וכל אחד מיוחד במלאכתו וזהו ענין אמרם וחייב משום שני כלים . . .
 עצמו ועל זה בפני עצמו 5 — שיעור המאמר [וענינו] 4 — הענין [ושבארתי לך]
 ויושב לפועל ואם אכד או נשרף 6 —

דלך הו קולה תע' (דברים כד, יב) לא תשכב בעבטו ונץ ספרי (b p) לא
 תשכב ועבטו אצלך אלא ירד לה מא לא ימכנה אלתעוץ ענה
 לצעף חאלה כמא* בץ וקאל (שמות כב, כו) כי הוא כסותה לבדה הוא
 שמלתו לעורו¹ וקד תבנת אחכאם הדה אלמצוה פי תאסע מציא
 רמא ואלמצוה אלחאדיה וארבעין ומאיתין אלנהי אלדי נהינא ען
 ארתהאן אלארמלה בין עניה בין עשירה והו קולה תע' (דברים כד, יז)
 ולא תחבל בגד אלמנה ונץ* אלמשנה (בבא מציעא ט' ט, יג) אלמנה בין
 שהיא עניה בין שהיא עשירה אין ממשכנין אותה שנאמר ולא תחבל
 בגד אלמנה² וקד תבנת אחכאם הדה אלמצוה פי תאסע מציא
 רמב ואלמצוה אלתאניה וארבעין ומאיתין אלנהי אלדי נהינא ען
 ארתהאן אלאלאת אלתי יתסבב בהא אלנאם פי תהייה אנדיתהם
 נחו אלאת אלטחן ואלאת אלענין ואלאת אלטביך ואלאת דבח
 אלחיואן וגיר דלך ממא ינמעה³ אסם דבר שעושין בו אוכל נפש והו
 קולה תע' (דברים כד, ו) לא יחבל רחים ורכב כי נפש הוא חובל ונץ*
 אלמשנה (בבא מציעא, שם) לא רכב ורחים בלבד אמרו אלא כל דבר
 שעושין בו אוכל נפש שנאמר כי נפש הוא חובל⁴ ובקי אן נבין לך
 הנא קולהם (ב' ט' a p) וחייב משום שני כלים שנאמר לא יחבול רחים
 ורכב פאן הדא יוהם⁵ אנהא שתי מצוות ולא סמא בקולהם וחייבין
 על הרחים בפני עצמן ועל הרכב בפני עצמו ומעני הדא אלקול
 אן כל מן ירתהן כלי שעושין בו אוכל נפש פקד תעדי עלי מצות
 לא תעשה כמא תבין פאן הו אלדי ארתהן כלים כתירה כל אחד
 מנהא עושין בו אוכל נפש חייב על כל כלי וכלי מתל אן ירתהן

[ולשון 2) — עניוהו 'כמו שבאר ואמר כי הוא כסותה לבדה הוא שמלתו לערו] 1)
 המשנה אלמנה בין שהיא עניה בין שהיא עשירה אין ממשכנין אותה שנאמר ולא
 חובל [ולשון המשנה 4) — ממה שיכללו שם 3) — תחבול בגד אלמנה] והתבאר
 לא רכב ורחים בלבד אמרו אלא כל דבר שעושין בו אוכל נפש שנאמר כי נפש הוא
 יבא. H. ; וזה יביא 5) — חובל].

אשר גול לכנה ולו במל עשה שבה אינו לוקה לאנה לאו שנתק לתשלומין¹ לאנה אן אחרק אלגולה או רמאהא פי אלבחר פיון מא כאן תסוי ואן אנכרהא וחלף פיויד אלכמס ויקרב אשם כמא באן² פי מוצעה והכדא תבין פי אכר מכות⁽³⁾ וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי אלתאסע³ ואלעאשר מן קמא

רמו ואלמצוה אלסאדסה וארבעין ומאיתין אלנהי אלדי נהינא ען סרקא חרוד אלארק והו אן נגר חדא ביננא ובין גירנא חתי ימכן אלמדעי אן ידעי פי ארק גירה והו* קולה תע' (דברים יט, יד) לא תסיג גבול רעך ופי ספרי⁽⁴⁾ קאלו לא תסיג גבול רעך והרי כבר נאמר לא תגזול ומה תלמוד לומר לא תסיג מלמד שכל העוקר תחומי של חבירו עובר בשני לאוין יכול אף בחוצה לארץ תלמוד לומר בנחלתך אשר תנחל בארץ בארץ ישראל עובר בשני לאוין ובחוצה לארץ אינו עובר אלא משום לאו⁵ אחד יעני לא תגזול פקד תבין אן הדיא אללאו אנמא הו כאן בארץ ישראל

רמו ואלמצוה אלסאבעה וארבעין ומאיתין אלנהי אלדי נהינא ען אלסתיילא⁶ עלי אלחקוק אלמתעינה עלינא פנתמסך בהא ולא נדפעהא והו קולה תע' (ויקרא יט, יג) לא תעשק את רעך ודלך אן אלסרקא הי אכד מא ענד אלגיר באלאחתיאל ואלמסאתרה נהינא ען הדיא אלפעל בקולה לא תגנובו כמא בינא ואלגנב הו אכד מא ענד אלגיר באלקהר ואלגלבה מנארה⁷ כמא יפעל קטאע אלטריק⁸ נהינא ען הדיא אלפעל בקולה לא תגזול ואלעושק הו אן יכון לגירך ענרך חק* מתעין אעני אן יתרתב לה קבלך ופי דמתך מאל מא

1) בהשיעי ובעשירי מקמא — 3) כמו שהתבאר — 2) שנתק לתשלומין —
והוא אמרו [ית' לא תסיג גבול רעך ובספרי אמרו לא תסיג גבול רעך] והלא —
הזהירנו מלכבוש הממונות המוטלים עלינו — 6) משום [לאו אחד כלומר] — 5) —
שיעשו — 8) במריבה H; בפרסום — 7) שנחזיק בהם ולא נתן אותם והוא
הלפסים בדרכים.

רמנ' ואלמצוה אלתאלתה וארבעין ומאיתין אלנהי אלדי נהינא ען סרקא שכן מן ישראל והו קולה פי עשר הדברות (שמות כ, יג) לא תגנב ונץ אלמכלתא (ט^ב) לא תגנב הרי אזהרה לגונב נפש ופי גמר סנהדרין (ט^א) אזהרה לגונב נפשות מנין רבי יאשיה אומר מלא תגנוב רבי יונתן¹ אומר מלא ימכר ממכרת עבד ולא פליגי מר קא חשיב לאו דגניבה ומר קא חשיב לאו דמכירה לאנה לא יקאם עליה אלהד חתי יגנוב וימכור פאדא תעד' עלי הדה אלשני לאוין לומה אלחנק קאל (שמות כא, יז) וגנב איש ומכרו ונמצא בידו מות יומת וקד

תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי האדי² עשר סנהדרין רמז ואלמצוה אלראבעה וארבעין ומאיתין אלנהי אלדי נהינא ען סרקא אלאמואל והו קולה תע' (ויקרא יט, יא) לא תגנובו ופי אלמכלתא (ט^ב) לא תגנובו הרי אזהרה לגונב ממון ואלמתעד' עלי הדא אלנהי ילומה אלגרם אלדי דכר אלנץ אמא תשלומי כפל או תשלומי ארבעה וחמשה או רד' אלקרן פקט ופי ספרא (ט^ב) לפי שנאמר בגניבה שנים ישלם למדנו עונש אזהרה מנין תלמוד לומר לא תגנובו לא תגנובו על מנת למיקט יעני³ כי תחרג אלמסרוק ותחזרה ותם תרד לה לא תגנובו על מנת לשלם תשלומי ארבעה וחמשה וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי סאבע קמא

רמז ואלמצוה אלכאמסה וארבעין ומאיתין אלנהי אלדי נהינא ען אלגצב והו* אכד אלשי אלדי לא חק לנא פיה באלקהר ואלגלבה מגארה⁴ והו קולה תע' (ויקרא יט, יג) ולא תגול וכדא שרחו אלראויין לא תגול כענין שנאמר (שמואל ב כג, כא) ויגול את החנית מיד המצרי והדא אללאו ניתק לעשה והו קולה תע' (ויקרא ה, כג) והשיב את הגולה

1) H. et Talmud: יוחנן. — 2) באחד עשר מסנהדרין. — 3) למיקט רצה לומר. — 4) לקחת דבר שאין לנו רשות בו. — כדי שתצער הגנב ותקניטוהו בחוקה ובאונם בפרסום.

וקד תבנית אחכאם הדה אלמצוה איצא פי מואצע¹ מן מסכת שבועות

רמז² ואלמצוה אלתאסעה וארבעין ומאיתין אלנהי אלדי נהינא ען אלימין* אלתי נחלפהא עלי אנכאר אלחך אלמתעין עלינא³ והו קולה תע' (ויקרא יט, יא) ולא תשקרו איש בעמיתו מתלך אלך אן אדא כפר בפקדון פקד תעד' עלי קולה תע' לא תכשו פאדא חלף עלי אנכארה תעד' עלי קולה תע' לא תשקרו ופי ספרא⁴ (ע^b) ולא תשקרו מה תלמוד לומר לפי שנאמר ונשבע על שקר למדנו עונש אוהרה מנין תלמוד לומר לא תשקרו⁵ וקד תבנית אחכאם הדה אלמצוה פי כאמס שבועות והנאך תבין אן אלדי יחלף שבועת שקר על כפירת ממון עובר בשני לאוין משום לא תשבעו בשמי לשקר ומשום לא תשקרו איש בעמיתו

רנ ואלמצוה אלמופיה כמסין ומאיתין אלנהי אלדי נהינא ען גבן בעצנא בען פי אלתנר ענר⁶ אלביע ואלשרא והו קולה תע' (ויקרא כה, יד) וכי תמכרו ממכר לעמיתך או קנה מיד עמיתך אל תונו איש את אחיו ופי ספרא⁷ (קד) קאלו אל תונו איש את אחיו זו אונאת ממון וקד תבנית אחכאם הדה אלמצוה פי ראבע מציעא

רנא ואלמצוה אלחאדיה וכמסין ומאיתין אלנהי אלדי נהינא ען גבן בעצנא בען באלכלאם והו אן נקול לה אקואל תולמה⁸ ותקלקה ולא יקדר ינתצר⁹ לנפסה מנהא מתל אן תתקדם לה אפעאל צביה ויתוב מנהא פנקול לה אחמד¹⁰ אללה אלדי נקלך מן אלחאלה אלפלאנה אלי הדה אלחאלה אלצאלחה ונחו* הדא מן אלתעריין באלעיב אלמולם¹¹ והו קולה תע' (ויקרא כה, יז) ולא תונו איש את עמיתו

הזהירנו מהשבועה שנשבע לכפור ... עלינו 2) — [במקומות] משבועות 1)
— 3) Cf. *Sifra*, où ce passage est incomplet. — 4) בסחורה בעת מקח —
— 5) ולא יוכל לעזור לנפשו מהם — 6) שיכעיסוהו; H. שיכאיבוהו — 7) לו נתן —
הטוב [וכיוצא בזה מהזכרת מומין המכאיבין] 8) — שבת לאל[שהעתיקך

פתתמסך¹ בה ולא תדפעה אִמָּא בקהר או בגיר קהר כל באלמדאפע²?
 ואלמכאתלה נהינא איצא ען הדיא אלפעל בקולה תע' לא תעשק
 את רעך ובביאן³ קאלו פי ספרא⁴ (ע^b) לא תעשוק עושק שהוא של
 ממון ואי זה הוא זה הכובש שכר שכיר וכדלך כל מא שאבדה
 ואנמא מתל בשכר שכיר לכונה חק מתעין עליך ועליי' אנה מא
 דפע לך מן ענדה מאל מא ולא וצל לירך אנת מן קבלה מאל
 ומע דלך מנד תרתב לה ענדך חק נהית⁵ ען אלתמסך בה וקד
 תכרר אלנהי פי הדיא אלמעני ואִתְכִד מתאל הדיא אלאמר בעינה
 וקאל (דברים כד, יד) לא תעשק שכיר עני ואביון יריד בה לא תעשוק
 שכיר לאנה עני ואביון נחו קולה פיה ולא תבא עליו השמש כי עני
 הוא⁶ ונץ ספרי⁷ (קב^b) לא תעשוק שכיר עני ואביון והלא כבר נאמר
 לא תגזול מלמד שכל הכובש שכר שכיר עובר משום כל תעשוק
 וכל תגזול וכל תלין פעולת שכיר ומשום ביומו תתן שכרו⁸ והנאך
 קאלו פי שרח⁹ מעני קולה עני ואביון קאלו ממחר אני ליפרע על
 ידי עני ואביון ואלמתעד' עלי אלעושק חכמה פי אלקצאץ¹⁰ וחכם
 אלגולן סוי קאל תע' (ויקרא ה, כא) וכחש בעמיתו כפקדון או בתשומת
 יד או בגזל או עשק את עמיתו

רמח ואלמצוה אלתאמנה וארבעין ומאיתין אלנהי אלדי נהינא ען
 אנכאר אלחקוק אלמתעינה קבלנא ואלודאיע אלתי אודעת ענדנא
 והו קולה תע' (שם יש, יא) ולא תכחשו ותבין אן בממון הכתוב מדבר
 ונץ ספרא¹¹ (ע^b) לפי שנאמר וכחש בה ונשבע על שקר למדנו עונש
 אוהרה מנין תלמוד לומר לא תכחשו וקד עלמת אן הכופר כפקדון
 פסול לעדות ועלי אנה לם יחלף לתעדיה עלי קולה תע' לא תכחשו

1) שיהיה לוולתך אצלך חוב ארצה לומר שיהיה לו אצלך וברשותך ממון ותחזיק 1)
 עליך ואף 4) — [ובכאור אמרו] בספרא 3) — אבל [בדעתיה] וברמיה 2) — בו
 — השמש [כי עני הוא] 6) — חוב הוזהרת מלהחזיק בו וכבר 5) — על פי שהוא
 7) Cf. *Sifra*. — דינו [בעונש] 9) — אמרו בפירוש [ענין אמרו] 8) —

חרות ולא ירד ללעבודתה בונה לאסתנארתה באלבקעה אלמארהה
 אלמכתארה ללגמעי אלפאצל והנאך תבינת אחכאם הדה אלמצוה
 רנה ואלמצוה אלכאמסה וכמסין ומאיתין אלנהי אלדי נהינא ען
 אונאת הדא אלעבד אלהארב אלינא² והו קולה תעי (דברים כג, יז) עמך
 ישב בקרבך וגו' לא תוננו ונץ ספרי (אקא) פיה איצא לא תוננו וז
 אונאת דברים לאנה כמא זאד³ תעי לאו פי אונאת הגר לצעף נפסה
 וגרבתה⁴ זאד איצא לאו תאלת פי אונאת העבד אלדי הו אצעף נפס
 ואחקר מן אלגר חתי לא תקול הדא עבד לא יסאל⁵ ען אונאת דברים
 ובין הו אן הדא אלעבד אלדי תכלם פיה אלכתאב וכדלך⁶ הדא
 אלגר אלדי נדי ען גבנה אַמא המא מלתומאן ללשריעה אעני גרי צדק
 רנו ואלמצוה אלסאדסה וכמסין ומאיתין אלנהי אלדי נהינא ען
 אלגלאטה עלי אלאיתאם ואלאראמל והו קולה תעי (שמות כב, כא) כל
 אלמנה ויתום לא תענון ויתצמן הדא אלנהי אן לא יגלט עליה לא
 באלקול ולא באלפעל כל יכאטבון בארץ קול ואלטפה* ויעאמלון
 באחסן מעאמלה ויעאשרון באחסן עשרה ויקצד אלמכאלגה⁷ פי
 דלך כלל ומן קצר פי שי מן דלך פקד תעדי עלי הדא* אלנהי וקד
 בין תעי עקאב מרתכב הדא אלנהי וצמנה⁸ והו קולה תעי (שם, כג)
 וחרה אפי והרגתי וגו'

רנו ואלמצוה אלסאבעה וכמסין ומאיתין אלנהי אלדי נהינא ען
 אסתכראם עבד עברי פי אלכרם אלדי פיהא דל עשים ואצגאר
 כאלדי יכרם עבד כנעני פי מתלהא והו קולה תעי (ויקרא כה, לט) לא
 תעבד בו עבדת עבד ופי ספרא (ק^b) שלא ישול אחריו כלינשה

שהוסיף ית' לאו באונאת 3) — הבורח אלינו 2) — הנבחר לקהל הנכבד 1)
 לא יתבייש H; זה עבד שלא יושגח בו משום אונאת 5) — וגנותו H; וגרותו 4) —
 טובים ורכים ויתנהגו עמו בטוב 7) — ובן זה הגר . . . הם רק אלה שקבלו 6) —
 עבר על זאת 8) — שבמנהגים וישאו ויתנו עמו בלב טוב ויכונו להפליג בזה
 והאזהרה וכבר באר ית' עונש העובר על זאת האזהרה וזנקו

ויראת מאלהיך קאלו זו אונאת דברים ונֶקֶץ ספרא (קד) כשהוא אומר ולא תונו איש את עמיתו הרי אונאת דברים אמורה כיצד אם היה בעל תשובה לא יאמר לו זכור מעשיך הראשונים וגו' היו חלאים באים עליו היו יסורין באים עליו וגו' לא יאמר לו בכמה חפץ זה והוא אינו רוצה לקנות וקאלו גדולה אונאת דברים מאונאת ממון שבאונאת דברים הוא אומר ויראת מאלהיך וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי ראבע מציעא¹

רנב ואלמצוה אלתאניה וכמסין ומאיתין אלנהי אלדי נהינא ען גבן אלגר פי אלכלאם איצא אעני אונאת דברים והו קולה תע' (שמות כב, כ) וגר לא תונה ונֶקֶץ אלמכלתא (מז^א) וגר לא תונה בדברים ותכרר אלנהי פיה וקאל (ויקרא יט, לג) לא תונו אתו ופי ספרא (מס^א) שלא תאמר לו אמש היית עובד עבודה זרה ועכשיו נכנסת תחת כנפי השכינה רנב ואלמצוה אלתאלתה וכמסין ומאיתין אלנהי אלדי נהינא ען גבן גר צדק ואדילתה פי ביעה ושראה והו קולה (שמות כב, כ) ולא תלחצנו ונֶקֶץ אלמכלתא (מז^א) ולא תלחצנו בממון וקד תבין פי גמר מציעא (ב^ב) אן המאנה את הגר עובר משום לא תונו איש את עמיתו ומשום וגר לא תונה וכדלך הלוחצו עובר משום לא תלחצנו ואיד ען אלנהי אלדי יעמָה? מע ישראל כלָהם אעני אונאת ממון

רנד ואלמצוה אלראבעה וכמסין ומאיתין אלנהי אלדי נהינא ען רד אלעבד אלעבב אלי ארץ ישראל אלי מוליה ועלי אן מולאה ישראל אד והרב מחוצה לארץ לארץ ישראל לא ירד לה בל יחררה ויכתב עליה תמנה דינא והו קולה תע' (דברים כג, י) לא תסגיר עבד אל אדניו וצֶחֶה פי ראבע³ גמין אן בעבד שברח מחוצה לארץ לארץ ישראל הכתוב מדבר אן יכון אלחכם פיה אן יכתב שטר בדמיו ויכתב לה גט

(ברביעין) 3) — האזהרה שתכלול אתו עם 2) — בא' H. ; ברכיעי ממציעא 1) מגמין.

רם ואלמצוה אלמופיה סתין ומאיתין אלנהי אלדי נהינא ען תרך אלגוי אלסאכן פי בלאדנא יסתכרם עבר עברי אלדי באע לה נפסה בפרך והו קולה תע' (ויקרא כה, נב) לא ירדנו בפרך לעיניך ולא נקול אד והדא¹ אלעברי תעדי עלי נפסה ומכר עצמו לגוי נתרכה* ילקי מא עמל כל נחתסב עלי אלגוי פי דלך² וננהיה ען תכדימה עבודת פרך ונך* ספרא (ב³ ק) לא ירדנו בפרך לעיניך אין אתה מצווה אלא לעיניך יעני אנה לא ילומך אן תחתסב עליה פי דארה הל יכדמה עבודת פרך או לא כל כל מא ראינא יפעל דלך נהינא ענה³ רסא ואלמצוה אלהאדיה וסתין ומאיתין אלנהי אלדי נהי אלמשתרי* אמה עבריה ען ביעהא לגירה והו קולה תע' (שמות כא, ה) לא ימשל למכרה בכגודו כה' וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה עלי אלממאם⁵ פי אול מסכת קדושין

רסב ואלמצוה אלתאניה וסתין ומאיתין אלנהי אלדי נהי אלמשתרי⁶ אמה עבריה ען אלתצייק עליהא אן אוזנהא אעני* בקולי אלתצייק עליהא אן יקתר עליהא קותהא או כסותהא או יהנרהא פי אלנכאח⁷ עלי נהה אלתצייק עליהא ואלאילאם והו קולה תע' (שם, י) שארה כסותה וענתה לא יגרע והדא אלנהי בעינה יעם כל מן יוזג בת ישראל אן לא יציק עליהא פי שי מן הדה אלתאלתה אשיא עלי נהה אלאילאם ואלאקלאק והו קולה תע' פי אמה עבריה אלתי נהי ען מנעהא שארה כסותה וענתה (שם, ט) כמשפט הבנות יעשה לה פעלמנא אן משפט הבנות הו אן לא ימנע שאר כסות ועונה והו

לגוי נעזבהו ויאכל פרי מעלליו אבל נתפוש הגוי על זה 2) — אחר שזה העברי 1) וולשון ספרא לא ירדנו בפרך לעיניך אין אתה מצווה אלא לעיניך רצה לומר 3) — שאינך חייב לתפשו בביתו אם יעבידו עבודת פרך או לא אבל כל זמן שנראהו הזהיר הקונה אמה עבריה מלמכור לוולתו (והוא 4) — שיעשה כזה נמנעהו ממנו הזהיר 6) — [בשלמות] בפרך 5) — אמרו ית' לא ימשל למכרה בכגודו כה' ארצה באמרי לענותה שיגרע מוונותיה 7) — הקונה אמה עבריה מלענותה אם וכסותה וימנע מלבעול אותה על דרך

ולא יטול לפניך כלים למרחץ ולינשה חציר צנור יגלם עליה אדא
 אעייתה אלריאצה פיאכדה אלעבד וימשי בה כלף מולאה וכדלך
 כל מא שאבה הדה אלאשנאל¹ מנה² ען תכליפה לעבד עברי כל
 אנמא יצרף פי מא יצרף פיה אלאנר ואלצאנע אלמתפק מעה עלי
 עמל שגל מא והו קולה תע' כשכיר כתושב יהיה עמך

רנח ואלמצוה אלתאמנה וכמסין ומאיתין אלנהי אלדי נהינא ען ביע
 עבד עברי כמתל מא יבאעו אלעבד סוי ודלך באן יוקף פי מוצע
 ביע אלרקיק וינאדי עליה ויתואיד פיה³ אלמשתריון ולא יפעל הדה
 בונה כל בציאנה וונה נמיל והו* קולה תע' פי אלנהי ען דלך (ויקרא כה, טב)
 לא ימכרו ממכרת עבד⁴ ונץ ספרא (ק^b) לא ימכרו ממכרת עבד
 שלא יעשה סימטא ויעמידם על אבן הלקה ופי צמן הדה אלנהי
 בלא שך אוהרה לגונב נפש מישראל אדא* באעה פאנה יביעה עלי
 אנה' עבד כנעני ויכון קד תעד' עלי קולה לא ימכרו ממכרת עבד
 וקד תקדם לנא דכר דלך וקד בין אלנץ אנה יקתל ואחכאם הדה
 אלמצוה מע אלתי קבלהא מבינה פי גמר קדושין איל פרק

רנח ואלמצוה אלתאסעה וכמסין ומאיתין אלנהי אלדי נהינא ען
 אסתכדאם עבד עברי פי שי לא חאנה לנא⁵ פיה והדה הי אלתי
 תתסמי עבודת פרך והו קולה תע' (ויקרא כה, טג) לא תרדה בו בפרך
 כל לא⁶ נסתכדמה אלא ענד מא תצטרנא אלצרורה לעמל דלך
 אלשגל אלדי נכלפה⁷ איאה ונץ ספרא (ק^b) לא תרדה בו בפרך
 שלא תאמר לו החם את הכוס הזה והוא אינו צריך לו וכדלך כל
 מא אשבה הדה ואנמא נאכוא מתלא מן אכף אלאשנאל ואהונהא
 ומע דלך לא יגזו אלא ענד אלחאנה

והוא אמרו ית' 3) — בו הקונים [וברמיו] 2) — שדומה לאלו המלאכות 1)
 מישראל אם מכר אותו כשימכרהו 4) — באוהרתו מזו לא ימכרו ממכרת עבד [ולשון
 אבל לא נעבדהו אלא כשיכבשנו 6) — שאין לנו 5) — כאילו הוא עבד כנעני
 שנצוהו עליה 7) — הצורך לעשות

אבותנא ולו באלשרא ודפע אלתמן אלכתירי פאן דלך כלל תעד עלי לא תחמוד

רסו ואלמצוה אלסאדסה וסתין ומאיתין אלנהי אלדי נהינא ען תעליק אפכארנא באסתחסאן מא מלכה אכונא ואלולע בה לאן דלך יאול אלי אלתחול פי אכתסאבה והדא הו נץ אלנהי אלדי גא פי הדא אלמעני קאל (דברים ה. יח) ולא תתאוה בית רעך וליס אלשני לאוין פי מעני ואחד כל אלאול והו לא תחמוד ינהי ען אכתסאב מא מלכה גירנא ואללאו אלתאני ינהי ולו ען אלתמני ואלאסתחסאן² פקט ונץ אלמכלתא³ לא תחמוד בית רעיך ולהלן הוא אומר לא תתאוה בית רעיך לחייב על התאוה בפני עצמה ועל החימוד בפני עצמו והנאך קיל מנין שאם התאוה אדם סופו לחמוד⁴ וסופו לגזול תלמוד לומר (פיכה ב. ב) וחמרו שדות וגזלו וביאן הדא אן אדא ראי שיא מסתחסנא ענד אכיה אן סלמ פכרתה עליה ותמנאה תעדי עלי קולה תע לא תתאוה פיסתמכן⁵ מנה חב דלך אלשי חתי יתחול פי תחצילה פלא יואל ירגבה ויתקל עליה פי ביעה או אלמעאוצה ענה במא הו אחסן מנה ואכתר תמן⁶ פאן תם לה דלך⁷ פיכון קד תעדי עלי לא תחמוד איצא ען מא ימלך אלשי אלדי כאן לצאחבה ולו⁸ כאן לה גרץ פי ביעה לכן תקל עליה ותחול חתי חצלה ויכון קד עבר על שני לאוין כמא בינו⁹ פאן תמנע ען אלביע וקבול אלעוץ לגבמתה בדלך אלשי פהו יאכדה ענפה וגלבה לתמכן חב דלך אלשי פי נפסה ויכון קד תעדי עלי לא תגזול איצא ואעתבר* הדא אלאמר בחדית אחאב

a) סופו לחמוד ת"ל לא תתאוה ולא תחמוד מנין שאם חומר אדם סיפו לגזול. B.

Cette version est conforme à H.; ibn Ayub a la version de O. et S.

1) דמים (רבים) — 2) מלהתאוות (ולחשוק) — 3) Ne se trouve pas dans notre *Mekilla*. Cf. éd. Friedmann, 70b, note 24. — 4) ואם תשלוט בו אהבת — 5) (ואם יצליח כזה) הנה — 6) טוב ויותר יקר בדמים — 7) ער שיערים — 8) שני לאוין (וכמו שבארנו) ואם — 9) ולא היה; H. ואפילו היתה כונתו למכרו (7)

קולה פי אלמכלתא ^(b עה) וכי מה למדנו למשפט הכנות מעתה הרי זה בא ללמד ונמצא למד והנאך קיל שארה אלו מזונותיה כסותה כמשמעו עונתה זו דרך ארץ

רסג ואלמצוה אלתאלתה וסתין ומאיתין אלנהי אלדי נהינא ען ביע אשת יפת תאר בעד נכאחהא* תלך אלמרה אלתי נכחהא פי חאל אסתפתאח אלבלד עלי מא באן פי מוצעה והו קולה תע' (דברים כא, יד) והיה אם לא חפצת בה ושלחתה לנפשה ומכר לא תמכרנה בכסף רסד ואלמצוה אלראבעה וסתין ומאיתין אלנהי אלדי נהינא ען אסתכראם אשת יפת תואר איצא בעד נכאחהא אעני בקולי אלמסתכראם אן לא יסתרקאה ויבקיאה ענדה כסאיר אלגוארי אלמסתכראם רקא והו קולה תע' (שם) לא תתעמר בה תחת אשר עניתה ונץ ספרי ^(א קי) לא תתעמר בה שלא תשתמש בה פקד באן לך אן הדה שני לאוין תנהי ען מעניין מתבאינין ודלך אנה נהי ען ביעהא לגירה וען בקיהא איצא ענדה עלי גהה אלרק כל כמא אמר תע' ושלחתה לנפשה וכדלך שרחו פי קולה פי גונב נפש (דברים כד, ז) והתעמר בו קאלו (ספרי א קכג) משיכנסנו לרשותו וישתמש בו וקד תבינת אחכאם אשת יפת תואר פי אול קדושין

רסה ואלמצוה אלכאמסה וסתין ומאיתין אלנהי אלדי נהינא ען תסליט² אפכארנא פי אלתחול עלי אכתסאב מא מלכה גירנא מן אכותנא והיא הו קולה תע' (שמות כ, יז) לא תחמד בית ריעך ונץ אלמכלתא ^(א עא) לא תחמוד או אפילו חומד בדבור תלמוד לומר לא תחמוד כסף עליהם ולקחת לך מה להלן עד שיעשה מעשה אף כאן נמי עד שיעשה מעשה פקד באן לך אן היא אללאו יגדי ען תחולנא חתי נחצל לאנפסנא אלשי אלדי כנא אסתחסנאה מן מאל³

1. להשליט מחשבותינו 2) — שבה עליה ואת הפעם שבעל אותה בעת לקיחת

— מממון אחינו 3)

והו קולה תע' (דברים כב, א) לא תראה את שור אחיך או את שיו נדחים
והתעלמת מהם ופי ספרי (ב קיד) לא תראה את שור אחיך או את
שיו נדחים מצות לא תעשה ולהלן הוא אומר כי תפגע מצות עשה
וקד תבִינת אחכאם הדה אלמצוה פי תאני מצינא

רע ואלמצוה אלמופיה סכעין ומאיתין אלנהי אלדי נהינא ען תרך
אלמנשוב בחמלה מנעאקא פי אלטריק בל נעינה ונחט ענה אלי אן
ינצלחי חמלה ונרפע מעה חמלה אמא עלי מוהרה או עלי דאכֶתה
עלי מא תבִין פי הדה² אלמצוה והו קולה תע' (שמות כב, ה) וחדלת
מעוב לו עוב תעוב עמו [ופי מכלתא (צט³) וחדלת מעוב לו עוב
תעוב עמו³] נמצינו למדין שהוא עובר על עשה ועל לא תעשה וקד
נא איצא לאו מנרד פי הדא אלמעני והו קולה תע' פי⁴ משנה תורה
(דברים כב, ד) לא תראה את חמור אחיך ופי ספרי (ב קיד) לא תראה את
חמור אחיך מצות לא תעשה ולהלן הוא אומר כי תראה חמור
אחיך מצות עשה וקד תבִינת אחכאם הדה אלמצוה פי תאני מצינא
איצא

רעא ואלמצוה אלחאדיה וסכעין ומאיתין אלנהי אלדי נהינא ען
אלביאנה פי מסאחה⁵ אלארץ ואלאכילא ואלאזאן והו קולה תע'
(ויקרא יט, לה) לא תעשו עול במשפט במדה במשקל ובמשורה תקדיר
אלפסוק עלי מא נא בה אלנקל לא תעשו עול במשפט המדה והו
קולהם פי תבִין מעני הדא אללאו (ספרא אט⁵) לא תעשו עול במשפט
אם לדין כבר אמור אם כן למה נאמר במשפט מלמד שהמודד
נקרא דיין והנאך קיל במדה זו מידת הארץ יעני מסאחהא ותכסירהא
אן יעמל פי דלך עלי מא תונבה בראהין אלהנדרסה מן תחריר

1) Le passage entre [] manque dans les mss., il se trouve dans H. et ibn Ayub.
— 2) שהתבאר בואת המצוה והוא — 3) עד שיתוקן משאו וננביה
— 4) עול במידת הארץ והמדות והמשקלות — 5) והוא אמרו (במשנה תורה)

ונכות פקד באן לך אלפרק בין קולה לא תתאוה ובין קולה לא תחמוד

רסז ואלמצוה אלסאכעה וסתין ומאיתין אלנהי אלדי נהי אלאניר
 ען אן יאכל פי חאל כדמתה מן אלשי אלדי יכדם פיה אדא כאן
 יכדם במחובר לקרקע והו קולה תע' (דברים כג, כו) וחרמש לא תניף
 על קמת רעיך קאלו (בבא מציעא ¹ יט) וחרמש לא תניף לרבות כל בעלי
 חרמש ובשעת חרמש יעני וקת אלחצאד לא תחצד לנפסך וקד
 עלם אן הדא אלנץ אַמא גא פי אלאניר ואן קולה כי תבא יריד בה
 אדא דכלת מסתאגרא כקול אלתרנום ארי תתגר ופי סאכע² מציעא
 (ס"ג) קאלו אלו אוכלין מן התורה העושה במחובר לקרקע בשעת
 גמור מלאכה והנאך תבינת אחכאם הדא אלמצוה

רסח ואלמצוה אלתאמנה וסתין ומאיתין אלנהי אלדי נהי אלאניר
 ען אן יאכל מן מאל³ אלדי יסתכדמה זאיד עלי אכלה והו קולה
 (דברים כג, כה) ואכלת ענבים כנפשך שבעך ואל כליך לא תתן וקד
 תבינת אחכאם הדא אלמצוה פי סאכע מציעא והנאך תבין מא לה
 אן יאכל ומא לים לה אן יאכל ואן אכלה פיוון מתעדי עלי קולה
 תע' ואל כליך לא תתן

רסט ואלמצוה אלתאסעה וסתין ומאיתין אלנהי אלדי נהינא ען
 אלתגאפל ען אלתליפה כל נאכדהא ונרדהא לצאחבהא והו קולה
 תע' (דברים כג, ג) לא תוכל להתעלם וקד בינא קולהם פי אלמכלתא
 (י"ז) פי מעני אלאבירה נמצינו למדין שהוא עובר על עשה ועל לא
 תעשה ונץ אלגמר (בבא מציעא ⁴ לב) השב אבירה עשה ולא תעשה הוא
 ופי משנה תורה כרר אלנהי פי הדא אלמעני וגא פיה לאו מגרר¹

(והתכוון זה הענין כמעשה אחאב ונכות וכבר התבאר לך) ההפך בין [אמר] 1)
 לקחת ממה שיש למשכיר יותר 3) — ובשביעי ממציעא 2) — לא תתאוה [ואמר] —
 לאו [מיוחד] 4) —

רעג ואלמצוה אלתאלת¹ וסבעין ומאיתין אלנהי אלדי נהי אלחאכם¹
ען אלגור פי אלחכם והו קולה תע' (ויקרא יט, טו) לא תעשו עול במשפט
ומעני הדא אלנהי אן לא יתעד² אלקואנין אלתי חדתהא אלשריעה
פי אלזאם חק³ או אלתבריה מנה

רעד ואלמצוה אלראבעה וסבעין ומאיתין אלנהי אלדי נהי אלחאכם
ען אכל אלרשא מן אלכצום ולו ליחכם באלחק והו קולה תע'
(שמות כג, ח) ושחד לא תקח וקר תכרר אלנהי פי הדא אלמעני ופי
ספרי (ap^a) לא תקח שחד אפילו לזכות זכאי או לחייב חייב וקר
תבינת אחכאם הדא אלמצוה פי מואצע מן סנהדרין

רעה ואלמצוה אלכאמסה וסבעין ומאיתין אלנהי אלדי נהי אלחכאם
ען מחאבאה⁴ אחד אלכצמין פי חאל אלכצאם ולו כאן עמים אלקדר
גלילא כביר אלמנולה לא יקבל⁵ עליה אלחאכם אדא גא ללחכם
מע כצמה ולא יבדי⁶ רעאיתה ואכבארה והו קולה תע' (ויקרא יט, טו)
ולא תהדר פני גדול ופי ספרא (ap^a) שלא תאמר עשיר הוא זה בן
גדולים הוא זה אכישנו ואראה בבשתו על אחת כמה וכמה שאינו
מביישו לכך נאמר ולא תהדר פני גדול וקר תבינת אחכאם הדא
אלמצוה פי מואצע מן סנהדרין ושבעות

רעו ואלמצוה אלסאדסה וסבעין ומאיתין אלנהי אלדי נהי אלחאכם
ען אלכוף מן רגל מודי פט⁷ גליט פלא יב⁸ עליה אלחק כל ילומה
אן יב⁸ ולא יבאלי ממא יטרי עליה מן אלאדיה מן דלך אלרגל קאל
תע' (דברים א, יו) לא תגורו מפני איש ונץ ספרי (ap^a) לא תגורו מפני
איש שמא תאמר מתירא אני מאיש פלוני שמא ידרוג את בני שמא
ידליק את גרישי או שמא יקצוץ את נטיעתי תלמוד לומר לא תגורו
מפני איש

לחייב 3) — שלא יעבור על המשפטים שהקימה 2) — שהזהיר להדיין 1)
דינו ולא 6) — לא ילך הדיין לקראתו 5) — שלא לשאת פני אחד 4) — בחוק
גזום H. ; עו 7) — יתחיל לכבדו ולהדרו ואמר ית'

אלאכיאל ומערפֿה אלונורה אלצחיהה פֿידהא ולא יוכד פי דלך
באעמאל והמ״ה לא צהה להא כמא יפעל אכתר אלכתאב² ומשקל
יעם אלצנג ואלמיואן

רעב ואלמצוה אלתאניה וסבעין ומאיתין אלנהי אלדי נהינא ען
אתכאד אלצנג ואלאכיאל אלנאקצה פי ביותנא ולו לם נצרפהא³
פי אלביע ואלשרא והו קולה תע' (דברים כה, יג) לא יהיה לך בכיסך
אבן ואבן גדולה וקטנה וכדלך איפה ואיפה ונץ גמר בתרא (שם^b)
אסור לאדם שישהא מדה חסירה או יתירה בתוך ביתו ואפילו היא
עביט של מימי רגלים ולא תטן אן קולה תע' לא יהיה לך בביתך
איפה ואיפה ולא יהיה לך אבן ואבן שתי מצוות לאן אלשני לאוין
אנמא גאת לתתמים אחכאם אלמצוה חתי נסתועב נועי אלתקדיר
והמא אלון ואלכיל פכאנה יקול לא יכון ענדך מקדארין לא פי
אלכיל ולא פי אלון עלי נחו מא בינא פי מצוות עשה (יה) וקולה לא
יהיה לך בכיסך אבן ואבן ולא יהיה לך בביתך איפה ואיפה מתל
קולה לא תשיך לאחיד נשך כסף נשך אוכל נשך כל דבר אשר
ישך אלדי הו לאו ואחד אסתועב פיה אנואע כתירה חכם פיהא
כלהא מעני ואחד בעינה וליס בתכריר לאו תכתר אלמצוות אלא
כאן אלמעני ואחד עלי מא קדמנא פי אלאצל אלתאסע וקד תקדם
לך מתל הדא פי אלמצוה⁶ אלמופיה⁵ מאיתין מן מצוות לא תעשה
והו קולה תע' לא יראה לך חמץ ולא יראה לך שאור בכל גבולך

a) O. et S. ומאיתין ומאיתין. — b) O. et S. ont en plus : ומתל תלך : אללאוין אלתי גאת פי חחרים היוצא מן הגפן על הנזיר עלי מא בינא פי אלתאסעה
ובמאיתין מן מצוות לא תעשה; ibn Ayub est conforme à O. et S. Le texte
de B., suivi par H., nous paraît plus juste.

1) בזה באומד הדעת. — 2) רוב הסופרים ומשקל. — 3) נשתמש. — 4) בזה.
[שרן] בהם כולם. — 5) ואבן שתי מצוות כי השני לאוין. — 6) במצוה
מאתים) מן מצוות.

רפ' ואלמצוה אלמופיה תמאנין ומאיתין אלנהי אלדי נהי אלחאכם
 ען אלתנאזו פי חכמה עלי אלגרים ואליתומים והו קולה תע' (שם כד, יז)
 לא תמה משפט גר יתום פקד באן לך אן אלדי יטה משפט שכך
 מן ישראל יכון עובר בלאו אחד והו קולה (ויקרא יט, טו) לא תעשו עול
 במשפט ואן הטה משפט גר כאן עובר בשני לאוין ופי* ספרי (אקבר)
 לא תטה משפט גר מלמד שכל המטה משפט גר עובר בשני לאוין¹
 ואם היה גר יתום עובר בשלשה לאוין

רפא ואלמצוה אלחאדיה ותמאנין ומאיתין אלנהי אלדי נהי אלחאכם
 ען סמאע מקאלה אחד אלכצמין וכצמה גאיב והו קולה תע' (שמות כג, א)
 לא תשא שמע שוא לאן עלי אכתר אלאמר אנמא* יכון כלאם
 אלכצם וכצמה גאיב שמע שוא² פנהי אלחאכם ען סמאע דלך
 אלכלאם לילא תחצל פי נפסה צורה לא צהה להא ולא חקיקה ונך
 אלמכלתא (אצח) לא תשא שמע שוא אוהרה לדיין שלא ישמע מבעל
 דין עד שיהיה בעל דינו עמו ואוהרה לבעל דין שלא ישמע את
 דבריו לדיין עד שיהיה חברו עמו ופי אלנהי ען הדא אלמעני בעינה
 קאל (שמות כג, י) מדבר שקר תרחק עלי מא תבין פי ראבע שבועות
 (א לא) ופי צמן הדא אללאו איצא קאלו (שמות כג, א)³ אוהרה למספר לשון

הרע ומקבל לשון הרע ומעיד עדות שקר כמא תבין פי מכות
 רפב ואלמצוה אלתאנייה ותמאנין ומאיתין אלנהי אלדי נהי אלחאכם
 ען תבע ראי אלאכתר אדא כאנת אלזיארד שכצא ואחדא פקט
 וביאן דלך אן אדא וקע אלאכתלאף בין אלחכאם פי מדנב פקאל
 בעצחם אנה ילומה אלקתל וקאל בעצחם אנה לא ילומה אלקתל
 וכאן אלמחייבין יזידון עלי אלמוכין פי אלעדד בשכך ואחד פלא

1) ובספרי לא חטה משפט גר מלמד שכל המטה משפט גר עובר בשני לאוין 1)
 שברוב יהיו דברי בעל הדין כשבעל ריבו אינו לפניו רק שמע שוא 2) — ואם היה
 3) Cf. *Maccothi*, 23 a. — והזהיר

רען. ואלמצהו אלסאבעה¹ וסבעין ומאיתין אלנהי אלדי נהי אלחאכם
 ען אלשפקה עלי צעיק אלחאל פי חין אלחכם פיוגב* לה חק לים
 לה עלי גהה אלרפק בה² כל יסאוי בין אלכתיר אלמאל ואלקליל
 אלמאל אלעדדים פי תכליפה וון מא תעין עליה והו קולה תע
 (שמות כג, 2) ודל לא תהדר בריבו וקד כרר אלנהי פי הדא אלמעני
 בלפט אכר וקאל ויקרא יט, טו) לא תשא פני דל ונץ ספרא (ע"ה) שלא
 תאמר עני הוא זה הואיל ואני והעשיר הזה חייבין לפרנסו אזכנו
 ונמצא מתפרנס בנקיות תלמוד לומר לא תשא פני דל

רען ואלמצהו אלתאמנה וסבעין ומאיתין אלנהי אלדי נהי אלחאכם
 ען* אמאלה אלחכם עלי אחר אלכצמין אדא עלם אנה רגל רשע
 בעל עברות פנהי תע' אן יגעל עקאבה אבטאל חקה² והו קולה תע'
 (שמות כג, 1) לא תטה משפט אבינך בריבו ונץ אלמכלתא (ש"ב) רשע
 וכשר עומדין לפניך בדין שלא תאמר. הואיל ורשע הוא זה אמה
 עליו את הדין תלמוד לומר לא תטה משפט אבינך בריבו אביון הוא
 במצוות יעני אנה מע כונה אביון במצוות לא תטה דינו

רעט ואלמצהו אלתאסעה וסבעין ומאיתין אלנהי אלדי נהי אלחאכם
 ען אלשפקה עלי מן קתל צאחבה או אעדמה גארחא מן גאורחה
 אעני פי תגרים אלקנסות לילא יקול³ הדא עני וקטע יד הדא או
 אתלף עינה בגיר קצר פישפק* עליה וירפק בה פי תגרימה דיה
 גנאיתה אלכאמלה והו קולה תע' פי דלך (דברים יט, כא) ולא תחוס
 עינך נפש בנפש עין בעין וקד כרר אלנהי פי דלך וקאל⁴ (שם, ג) לא
 תחוס עינך עליו ובערת דם הנקי מישראל

הדיין מהמות משפט 2) — בשעת הדין [עד שיהדר פניו משום רחמנות] אבל 1)
 — אחד מבעלי הריב כשידע . . . עבירות והזהיר ית' מהענישו בהטיית דינו והוא
 כונה וירחם עליו ויחמול עליו שלא 4) — שלא יאמר . . . וחתך יד של זה 3)
 להפריעו בופר חטאו השלם והוא אמרו ית' בזה [ולא תחוס עינך נפש בנפש והכפיל
 האזהרה בזה ואמר] לא תחוס

ריב לנשות כמא תבין פי ראבע סנהדרין והנאך* תכנית אחכאם
הזה אלמצוה

רפד ואלמצוה אלראבעה ותמאנין ומאיתין אלנהי אלדי נהי בית
דין הגדול או¹ ראש הגלות ען תקדים האכם לא אסתטלאע לה פי
עלם אלשריעה מן אנל פצאיל תכון לה פיקדמה מן אנלהא פאנה
מנהי ען דלך כל לא ינטר² פי אלתקדמאת אלשריעה גיר לבראעה
אלשכץ פי עלם אלשריעה ומערפתה ואמרעה ונאזהיהא ואלתואמה
אלאעמאל אמאפקה לדלך ואלנהי ען תקדמה מקדם מן אנל פצאיל
אכרי הו קולה תע' (דברים א, יז) לא תכירו פנים במשפט ונץ ספרי (ב^ה סה)
לא תכירו פנים במשפט זה הממונה להושיב דיינין יעני אן היא
אלנהי אנמא הו ללשכץ אלדי לה אן יקדם דיינין עלי ישראל נהי
אן יקדמהם מן אנל מא קדמנא דכרה³ קאלו שמא תאמר איש פלוני
נאה אושיבנו דיין איש פלוני גבור אושיבנו דיין איש פלוני יודע בכל
לשון אושיבנו דיין נמצא מזכה את החייב ומחייב את הזכאי לא
מפני שהוא רשע אלא מפני שאינו יודע לכך נאמר לא תכירו פנים
במשפט

רפה ואלמצוה אלכאמסה ותמאנין ומאיתין אלנהי אלדי נהינא ען
אלשהאדה באלוזר והו קולה תע' (שמות כ, יז) לא תענה ברעך עד
שקר וקד כדר⁴ היא אלנהי כלפט אכר וקאל (דברים ה, יז) עד שוא
ואלמתעדי עלי היא אללאו קד חד פיה אלכתאב (שם יט, יט) ועשיתם
לו כאשר זמם לעשות לאחיו ונץ אלמכלתא (ב^ה ע) לא תענה ברעך

a) Ce passage manque dans O. et dans ibn Ayub. — b) B. איש פלוני.
קרובי אושיבנו דיין איש פלוני הלוי ממון אושיבנו דיין איש פלוני יודע.

1) לא יביטו במנויים לפי התורה וזולת 2) — הגדול או ראש הגלות מלמנות 1)
שקר והכפיל זאת האזהרה בלשון אחר ואמר עד 4) — וזכרו אמרו שמא 3) —

יגזו קתל דלך אלמדנב ונהי אללה אלחאכם ען קתלה חתי יכון
אלמחייבין אכתר מן אלמוזכין בשנים והו קולה תע' (שמות כג, ב) לא
תהיה אחרי רבים לרעת יריד בדלך לא תתבע א' רוב אתפק פי
תנפיד' חכם אלמות והדא הו מעני תכציצה לרעות ונץ אלמכלתא
(^ב צא) או אחד עשר מוזכין ושנים עשר מחייבין שומע אני יהא חייב
תלמוד לומר לא תהיה אחרי רבים לרעת² והנאך קיל הטותך
לטובה על פי אחד ולרעה על פי שנים וקד תב'נת אחכאם הדא
אלמצוה פי ראבע סנהדרין

רפג ואלמצוה אלתאלתה ותמאנין ומאיתין אלנהי אלדי נהי אלחאכם
ען³ תבע ראי חאכם אכר עלי נהה אלתקליד לה פי חיוב המחייב
או זכוי הוכאי מן גיר אעתבאר אלומר ענדה בחסב קיאסה וראיה
מן מקדמאת אלשריעה והו קולה תע' (שמות כג, ב) ולא תענה על רב
לנשת יריד בדלך לא תמלב פי אלריב אלנטייה פקט והו אן תמיל
מע אלכתר או מע אלעטמא ותסכת עמא פי נפסך פי דלך אלחכם
ונץ אלמכלתא⁴ לא תענה על ריב לנשות שלא תאמר בשעת מנין
דיי שאהיה כרבי פלוני אלא אמור מה של לפניך יכול אף דיני
ממונות כן תלמוד לומר אחר רבים להטות ומן הדא אללאו איצא
חצל אלנהי למלמד זכות אן ירגע וילמד חובה לקולה לא תענה
על ריב לנשות יעני* לא יכון כלאמך פיה להטות אתו לחובה
ובדלך אין פותחין בדיני נפשות לחובה לקולה לא תענה על ריב
לנשות' ובדלך מחזרין לזכות ואין מחזרין לחובה ובדלך אין מתחילין
מן הגדול כל הדא אלאשיא אנמא חצלת מן קולה לא תענה על

1) לגזור משפט — 2) Cf. *Mekilta*, éd. Friedmann, 98b, note 31. —

ורוצה לומר לא — 4) הדיין מהמשך אחר דעין דיין אחר לעשות כמיהו בחיוב 3)
יהיו דבריך בו להטות אתו לחובה וכן אין פותחין בדיני נפשות לחובה לאמרו לא
תענה על ריב לנשות וכן מחזרין

אקאמָהּ אַלְחָדוֹד אוֹ תַגְרִים אַלְאֻמוֹאֵל בְּשֶׁהֲאֲדָהּ שֶׁאֶחָד וְאֶחָד וְלוֹ
כֵּאֵן פִּי גֵאִיָּה אֶלְכְּשֶׁרוֹת וְהוּ קוֹלָהּ תַע' (דְּבָרִים י"ט, טו) לֹא יִקּוּם עַד אֶחָד
בְּאִישׁ לִכְלָ עוֹן וְלִכְלָ חֲטָאֵת קָאֻלוֹ (שְׁבוּעוֹת ב' ט) לִכְלָ עוֹן אִינוּ קָם אִבְל
קָם הוּא לְשִׁבוּעָה וְקֵד תְּבִינָת אַחֲכָאָם הִדָּה אֶלְמִצוּהָ פִי מוֹאֲצַע*
מִתְפָּרְקָה מִן יִבְמוֹת וְכִתּוּבוֹת וְסוּטָה וְגִטִּין וְקִדּוּשִׁין וְפִי מוֹאֲצַע שְׁתִּי
מִן סִדְר נְזִיקִים¹

רַפְּטִי וְאֶלְמִצוּהָ* אֶלְתֵּאסְעָהּ וְתִמְאִנִּין וּמֵאִיתִין אֶלְנָהּ אֶלְדִּי נְהִינָא עֵן
קִתְל בַּעֲצָנָא בַּעֲן וְהוּ קוֹלָהּ תַע' (שְׁמוֹת כ', יג) לֹא תִרְצַח וְאֶלְמִתְעָדִי עָלִי
הִדָּא אֶלְנָהּ יִקְתַּל בְּצָרִב אֶלְעֻנֵּק קָאֵל תַע' (שֵׁם כ"א, יד) מַעַם מוֹבְחִי
תִּקְחֵנוּ לְמוֹת וְקֵד תְּבִינָת אַחֲכָאָם הִדָּה אֶלְמִצוּהָ פִי אֶלְתֵּאסְעָה מִן
סִנְהֶדְרִין וְאֶלְתֵּאנִי מִן מִכּוֹת²

רַצֵּי וְאֶלְמִצוּהָ אֶלְמוֹפִיָּהּ תִּסְעִין וּמֵאִיתִין אֶלְנָהּ אֶלְדִּי נְהִינָא עֵן אֶקֶאמָהּ³
אֶלְחָדוֹד בְּאֶלְשֶׁבָה אֶלְקוּיָהּ וְלוֹ קֶאֱרִבַת אֶלְיִקִּין מִתַּל אֵן יִבּוֹן שִׁכְן
יִתְבַּעַה עֲדוּהָ לִיקְתַּלָּהּ פִּינְגוּ מִנָּה פִי דֶאֱדָר וְיִדְכַּל דִּלְךָ אֶלְתֵּאבַע
כִּלְפָּה וְנִדְכַּל, נַחֲן כִּלְפָּהֲמָא פִּנְגֵּר אֶלְמִתְכוּעַ מִקְתוּלָא יִתְצַרְבַּב וְעֲדוּהָ
אֶלְתֵּאבַע לָהּ וְאֶקֶף עָלֶיהָ וְאֶלְסִכִּין פִּי יִדָּה וְהֵמָּא מַכְצוּבָאֵן דְּמֵא⁴
פֶּאֶן הִדָּא אֶלְתֵּאבַע לֹא יִקְתַּלּוּהָ אֶלְסִנְהֶדְרִין עָלִי גֵהֵז אֶקֶאמָהּ⁵ אֶלְחָד
אִד וְלִים תֵּם בִּינָה שֶׁאֶהֲדָהּ אֶלְקִתַּל עֵיאֲנָא וְנָא אֶלְנָהּ פִי שְׁרִיעָה
אֶלְחָק עֵן קִתְל הִדָּא וְהוּ קוֹלָהּ תַע' (שְׁמוֹת כ"ג, ו) וְנָקִי וְצִדִּיק אֶל תַּהֲרַג

a) S. *פִּי יִדָּה מַכְצוּב מִן דְּמָה*. Cette leçon est conforme à H.

מִצוּהָ זוֹ בְּמִקְוֹמוֹת מְפוֹזְרִים בִּיבְמוֹת וְכִתּוּבוֹת וְסוּטָה וְגִטִּין וְקִדּוּשִׁין וּבְמִקְוֹמוֹת
וְהַמִּצְוָה רַפְּטִי הָאוֹהֲרָה שְׁהוּוֹרֵנוּ 2) — בְּפ"ט מִסְנֵהֲדִרִין H. רַבִּים מִסְדֵּר נְזִיקִים
מִלְּהִרְגוֹ קִצְתָּנוּ אֶת קִצְתָּנוּ וְהוּא אִמְרוּ יִת' לֹא תִרְצַח וְהַעוֹבֵר עַל זֹאת הָאוֹהֲרָה יוֹמַת
בְּסִיף אִמְרֵי יִת' מַעַם מוֹבְחִי תִּקְחֵנוּ לְמוֹת וְכִבֵּר הַתְּבִאֲרוּ דִּינֵי מִצְוָה זוֹ בְּתִשְׁעֵי
אַחֲרָיו 4) — הוּוֹרֵנוּ מִלְּקִיִּים הָעוֹנְשִׁים בְּאוֹמֵד 3) — מִסְנֵהֲדִרִין וּבִשְׁנֵי מִמְּכוֹת
צִד 6) — בִּידוֹ וּשְׁנֵיהֶם מְלוּכָלִים דָּם 5) — וְנִכְנַם אֲנָחְנוּ אַחֲרֵי שְׁנֵיהֶם וְנִמְצָא הַגִּרְרָף
חֲתוּךְ הַגִּרְרָף H. קִיּוֹם הָעוֹנֵשׁ

זו אוהרה לעדים וזממין ופי' הלא אללאו איצא מלקות עלי מא תבין
 פי' אכר* מכות והנאך תבין פקה הרה אלמצוה¹
 רפז ואלמצוה אלסאדסה ותמאנין ומאיתין אלנהי אלדי נהי אלחאכם
 ען קבול שהאדה אלרגל אלעאצי ואלעמל במקתצי שהאדתה והו
 קולה תע' (שמות כג, א) אל תשת ידך עם רשע להיות עד חמס נא פי
 אלתפסיר (מכלתא^ב צח) אל תשת רשע עד אל תשת חמס עד להוציא
 את החמסנין ואת הגולנין שהן פסולין לעדות שנאמר לא יקום עד
 חמס באיש וקד תבנית אחכאם הרה אלמצוה פי' אלפרק אלתאלת
 מן סנהדרין

רפז ואלמצוה אלסאבעה ותמאנין ומאיתין אלנהי אלדי נהי אלחאכם
 ען קבול שהאדה אלקראבה בעצהם לבעץ² או עלי בעץ והו קולה
 תע' (דברים כד, יו) לא יומתו אבות על בנים ובנים לא יומתו על אבות
 ונא אלתפסיר אלמרוי פי' ספרי (קכד) לא יומתו אבות על עדות
 בנים ולא בנים על עדות האבות והוא הדין לדיני ממונות ואנמא דכר
 דלך פי' דיני נפשות עלי נהה אלאיא לילא נקול אד והוא תלאף
 נפס לא יתהם³ אלקריב פיה כל נעמל בקולה אד ושהאדתה אנמא
 הי לאתלאף נפס קריבה ולא מוצע הנא ללתהמה ולדלך איצא אכר
 ען מתאל אכר⁴ אלקראבאת ואעטמהא מחבה והי מחבה אלאב ללולד
 ואלולד ללאב פקאלו ולו שהאדה אלאב עלי אלולד ולו כאנת
 באלואמה אלקתל לא תקבל והוא⁵ גזרת הכתוב מא להא עלה
 כונה פאערף דלך וקד תבנית אחכאם הרה אלמצוה פי' תאלת
 סנהדרין

רפז ואלמצוה אלתאמנה ותמאנין ומאיתין אלנהי אלדי נהינא⁶ ען

קצתם ולזכות 2) — בריש H. ; באחרון ממכות וישם התבארו דיני מצוה זו 1)
 — היותר נאמן שבקריובים 4) — נחשוב H. ; לא נחשור 3) — קצתם או על
 שהודירנו מלקיים העונשים או מלהייב 6) — מיתה וזה גזרת 5)

בו היא לא ירנם קאלו (שם, ^b צט) היה אחד מעידו עובד¹ לחמה ואחד עובד ללכנה שומע אני יצטרפו תלמוד לומר ונקי וצדיק אל תהרוג רצא² ואלמצוה אלחאדיה ותסעין ומאיתין אלנהי אלדי נהי אלשאהד אן יתכלם פי חכם אלדי שהר עליה ואן כאן פקיהא ועאלמא פאנה לא יכון עד ודיין ויפתי כל ישחד במא ראה ויסכת ואלחכאם יעמלון כשהאדתה חסב מא יטהר להם ונא אלנהי לה ען אלכלאם כשי זאיד עלי אלשהאדה והוא פי דיני נפשות כאצה והו קולה תעי (במדבר לה, ב) ועד אחד לא יענה בנפש למות וכרר אלנהי פי היא אלמעני וקאל (דברים יז, ו) לא יומת על פי עד אחד יעני לא יקתל כפתי אלשאהד ופי נמר סנהדרין (^b צב) קאלו ועד אחד לא יענה בנפש בין לזכות בין לחובה ובינו אן עלה דלך משום דמחזי כנוגע בעדותו ופי דיני נפשות כאצה הו אלדי יחרם עליה אן לא ילמד לא זכות ולא חובה

רצב ואלמצוה אלחאניה ותסעין ומאיתין אלנהי אלדי נהינא ען קתל אלמדנב³ ענד מא נראה קד פעל אלדנב אלדי יסתונב עליה אלקתל קבל וצולה לבית דין כל נוצלה לבית דין צרורה ונודי עליה אלשהאדה⁴ ענדהם ונכון נחן שהודא פקט⁵ והם יחכמון עליה במא ילומה ואלנהי אלדי נא פי היא אלמעני הו קולה תעי (במדבר לה, יב) ולא ימות הרצח עד עמדו לפני העדה למשפט ונץ אלמכלתא⁶ יכול שיהרגו אתו משהרג או משנאף תלמוד לומר ולא ימות הרצח עד עמדו לפני העדה למשפט ולו כאן בית דין הגדול הם אלדין ראוהו שהרג יצירון כללהם שהודא ויודון אלשהאדה ענד בירת דין אכר ואלבית דין⁷ אכר יקתלה ופי אלמכלתא הרי עדה שראו אחד שהרג

עליו 3) — מהרוג החוטא כשנראהו 2) — (עובד לחמה ואחר) עובד ללכנה 1) — והבית 6) — יהיו כולם עדים ויכזאו 5) — לכ"ר H. ; ערים לבד 4) — העדות ידיוהו H. ; דין האחר ימיתהו.

כי לא אצדיק רשע ופי אלמכלתא קאלו ^(א) ראוהו רודף אחר חבירו להרגו והתרו בו ואמרו לו ישראל הוא בן ברית הוא אם הרגת אתו תיהרג והעלימו עיניהם ומצאוהו הרגו ומפרפר והסייף מנמף דם מיד ההורג שומע אני יהא חייב תלמוד לומר ונקי וצדיק אל תהרוג ולא תסתעטם היא ולא תסתגיר היא אלחכם לאן אלאמור אלממכנה מנהא קריבה אלממכאן נדא ומנהא בעידה אלממכאן נדא ומנהא אלמתוסמיה בין דלך וללממכן ערין כביר נדא פלו* פסחת אלשריעה פי אקאמה אלחדוד באלממכן אלקריב נדא אלדי יכאד אן יקארב אלואנב אלונודי מתל היא אלדי מתלנא לאקים אלחד במא הו אבעד מן דלך ובמא הו אבעד איצא חתי כאן תקאם אלחדוד ויהלך אלנאם שדא באיסר אלשבה בחסב כיאל אלחאכם ותכליה פלדלך סד תע היא אלכאב ואמר אן לא יקאם חד אללא כאן יכון אלשהוד ישהדון באנהם איקנו דלך אלפעל יקינא לא ידכלה שך ולא תאויל² אצלא ומתי* מא לם נקם אלחדוד באלשבה אלקויה³ נדא פנאייה מא יגרי אנא עפונא ען אלמדנב ואדא אקמנא אלחדוד באלשבה פקד נקתל בר⁴ יומא מא ותבריה* אלף מדנב אולי ואחוט מן קתל בר⁵ יומא מא⁴ וכדלך אדא שהד שני עדים עליה בשתי עבירות ילום פי כל ואחדה מנהמא אלקתל וכל ואחד מנהמא עלי אנפראדה אכצרה מרתכבא אלואחדה ולם⁶ יכצרה מרתכבא אלאכרי פאנה לא יקתל מתללא אן ישחד עליה עד אחד אנה עמל מלאכה בשבת והתרה בו ותאני ישחד עליה אנה עבד ע"ז והתרה

a) Ce passage . . . ומתי manque dans S. et dans ibn A.

ואילו הקלה התורה לקיים העונשין באפשר הקרוב מאד אשר כמעט הוא 1) וכל זמן שלא נקיים 3) — ספק ובלא פקפוק 2) — קרוב למציאות ההכרחית כגון והוא יותר טוב ויותר נאות 4) — העונשים באמתלאות חוקות מאוד הנה תכלית אחת 6) — וכן H. ; וכל אחד 5) — לזכות אלף חיטאים מהרגו פעם אחת איש נקי ולא ראה אותו עובר על אחרת

ובין הו' אן אלזכור בכלל עריות קאל תע' (דברים כב, כו) צעקה הנערה המארשה אין מושיע לה (סנהדרין ^א עג) הא יש לה מושיע מושיעה בכל דבר שהוא יכול להושיעה וסוי חכם רודף אחריה ורודף אחר חבירו להרגו כי כאשר יקום איש על רעהו ורצחו נפש כן הדבר הזה וקד תבינת אחכאם הדין אלמצוה פי תאמן סנהדרין

רצד' ואלמצוה אלראבעה ותסעין ומאיתין אלנהי אלדי נהינא ען מקאצ'ה אלמקהור עלי דנב אדנבה אד וכאן מקהורא עלי פעלה והו' קולה תע' (דברים כב, כו) ולנערה לא תעשה דבר ופי* סנהדרין קאלו אנוס רחמנא פטריה שנאמר ולנערה לא תעשה דבר¹

רצח^א ואלמצוה אלכאמסה ותסעין ומאיתין אלנהי אלדי נהינא ען אכד דיה מן קאתל באלסהו מן חית נעפיה מן אלגלות כל יגלה צרורה קאל תע' (במדבר לה, לב) ולא תקחו כפר לנוס אל עיר מקלטו לשוב לשבת בארץ וקד תבינת אחכאם הדין אלמצוה פי גמר מכות רצו ואלמצוה אלסאדסה ותסעין ומאיתין אלנהי אלדי נהינא ען אכד דיה לקאתל עמדא כל יקתל צרורה והו' קולה תע' (שם, לא) ולא תקחו כפר לנפש רצח אשר הוא רשע למות כי מות יומת וקד תבינת אחכאם הדין אלמצוה פי מכות

רצו ואלמצוה אלסאבעה ותסעין ומאיתין אלנהי אלדי נהינא ען אלנכול^ב ען תכלין נפש מישראל אדא ראינא פי אסבאב אלהלאך ואלתלאף וכאנת לנא מקדרה עלי בלאצה מתל אן יכון גארקא פי אלמא ונחן נחסן נעום^ג ונקדר עלי נזאתה או יכון גוי ירום קתלה

a) Dans B. et O., cette miçva est רצו, et la miçva qui est ici רצו est dans B. et O. רצה; ibn Aynb est conforme à B. et O. — b) S. אלנבאוה. — c) et d) S. גאזין ענה.

1) ובסנהדרין אמרו אנוס רחמנא פטריה שנאמר ולנערה לא תעשה דבר. Les mots נדרים ^אכו. ע"ז יכד. ב"ק ^בכח אנוס רחמנא פטריה etc., nous ne les avons pas trouvés dans סנהדרין.

את הנפש יכול יהרגו אתו עד שלא יעמוד לפני בית דין תלמוד
 לומר ולא ימות הרוצח עד עמדו לפני העדה למשפט
 רצג ואלמצוה אלתאלתה ותסעין ומאיתין אלנהי אלדי נהינא ען
 אלשפאק עלי נפס¹ אלרודף וביאן הדא אן אלדי דכרנא פי
 אלמצוה אלתי קבל הדא מן כון² אלמדנב לא יקתלה אלשהוד
 חתי יחכם עליה בית דין באלקתל אנמא³ דלך אדא תעדוי ופעל
 אלפעל אלדי ילומה עליה אלקתל⁴ ופרג מנה ואמא פי חאל רומה
 וסעיה והו יתסמי חניד רודף פואנב עלינא אן נמנעה ונעיקה ען
 ארתכאב מא ירומה מן אלעציאן פאן לנ ומאנע פנחארבה פאן
 קדרנא אן נעיקה עמא⁵ ירום בתעדים נארחא מן נוארחה מתל
 אן נקטע ידה או רנלה או נעמי עינה פדלך הו אלאולי ואן
 למ תמכן אעאקרתה אלא בתלאף רוחה פיקתל קבל אן יפעל
 ונא אלנהי ען אלשפקה עליה ואלתמנע מן קתלה והו קולה תע
 (דברים כה, יב) וקצתה את כפה לא תחוס עינך ונך ספרי (ב קט) וקצתה
 את כפה מלמד שאתה מחויב להצילו בכפה מנין שאם לא יכול
 להצילה בכפה הצילה בנפשה תלמוד לומר לא תחוס עינך והנאך
 קיל מה⁶ מבושיו מיוחד שיש בו סכנת נפשות והרי הוא בקצותה
 את כפה כך כל דבר שיש בו סכנת נפשות הרי הוא בקצותה את
 כפה והדא אלדי קלנא אן יקתל אלרודף עלי רומה⁷ לים הו כל מן
 ירום א⁸ עברה כאנת ואנמא דלך פי רנל⁹ רודף אחר חברו להרגו
 ולו* כאן גיר באלג¹⁰ או¹¹ אחר אחת מכל העריות לגלות ערותה¹²

a) Ce passage manque dans S.; manque aussi dans ibn Ayub. —

b) O. et S. רנל באלג. — c) Manque dans O. et S.

1) וממה (3). — זאת שלא ירגורו העדים את החושא עד (2). — על (נפש) הרודף (1).
 4) Cette citation ne se trouve qu'incomplètement dans
 notre *Sifra*. — 5) [על השתדלותו] אינו. — 6) [ואו] אחר אחת. — 7) [על השתדלותו] אינו.
 ערותה ומבואר.

עלי מעציה או יסבבהא¹ לאנה יני ללך* אלשכ אלדי אעמתן
אלשהוה בצירתה וצאר עור² פיענה עלי גיה או יהי לה אסבאב
עציאנה ומן הדא אלונה קאלו פי אלדי יקרן באלרביה ואלדי יקתרן
באלרביה אנהמא גמיעא עוברים משום ולפני עור לא תתן מכשול
לאן* כל ואחר מנהמא אעאן צאחבה לאתמאם אלעבירה ואשיא
בתירה מן הדא אלקביל יקולון פיהא עובר משום ולפני עור לא
תתן מכשול* ופשטיה דקרא הו פי מא דכרנא אלא

ש ואלמצוה אלמופיה תלאת מאיה אלנהי אלדי נהי אלחאכם ען
צרב אלמדנב אלצרב אלעניף אלמהלך וביאן דלך אן כל מחויב
מלקות פאן גאיה מא יצרב ארבעים חסר אחת עלי מא גא בה³
אלתפסיר אלמרד ולא יצרב אחד חתי יקדר אלצרב בחסב מאקה
אלמצרוב וסנה ומזאנה וצורה בדנה פאן אחתמל צרב אלחד
בנמלתה צרב ואן לס יחתמל יצרב עלי קדר אחתמאלה לא אקל
מן תלאתה אסואט וקאל תע' (דברים כה ב) כדי רשעתו במספר וגאיה*
מא יכון אלמלקות ארבעים חסר אחת⁴ וגאנא אלנהי ען אלזיארד
פי צרבה ולו סוט ואחד זאיד עלי מא קדר אלחאכם אנה יחתמלה
והו קולה תע' (שם ג) ארבעים יכנו לא יסיף ונץ ספרי (א קה) אם הוסיף
עובר בלא תעשה אין לי אלא בזמן שמוסיף על הארבעים מנין על
כל אומד ואומד שאמדוהו בית דין ת"ל לא יסיף פן יסיף ומן הדא
אלנהי הי אלאזהרה לצרב כל שכך מן ישראל לאן אדא כאן הדא
אלמדנב אנו מוזהרין שלא להכותו שאר כל אדם לא כל שכך וקד
נהו עאם ען אלאשארה באלצרב ואן לא יצרב קאלוא (סנהדרין ב נה) כל

a) Ce passage manque dans S. ainsi que dans ibn Ayub.

— ולא זה אמרו שיכלול גם כן מי שיעזור לעשות עבירה או הוא סבה לה 1)
שבא בו הפירוש 3) — האיש לזה שסימטה התאוה עיניו ושב עור והוא יעוררו 2)
במספר נותכליה מה שתהיה המלקות היא ארבעים חסר אחת 4) — המקובל ולא

ונחן נקדר נזיל מא פי נפסה או נרפע ענה שרָה ונא אלנהי פֿי¹
 אלתוקף ען כלאצה בקולה תע' (ויקרא יט, י) לא תעמד על דם רעך
 וקד קאלו אן מן ינכר אלשהארה תעמָה איצא הדה אלאזהרה לאנָה
 ירי מאל אכיה יתלף והו קאדר עלי רדה עליה בקולה חק יקולחא
 וקד נא פי הדיא אלמעני איצא (שם ה, א) אם לא יגיד ונשא עונו ונָץ
 ספרא (א²ע) מנין אם אתה יודע לו עדות שאין אתה רשאי לשתוק
 עליה ת"ל לא תעמוד על דם רעך ומנין אם ראיתו מזובע בנהר או
 לסמים באים עליו או חיה רעה באה עליו שחייב אתה להצילו ת"ל
 לא תעמוד על דם רעך ומנין לרודף אחר חבירו להרגו שאתה
 חייב להצילו בנפשו ת"ל לא תעמוד על דם רעך וקד תבינת אחכאם
 הדה אלמצוה פי מסכת סנהדרין

רצח ואלמצוה אלתאמנה ותסעין ומאיתין אלנהי אלדי נהינא ען
 תרך אלמואהק ואלמעאתר פי בלאדנא ופי דאכל דורנא לילא יהלך
 פיהא אלנאם והו קולה תע' (דברים כב, ח) ולא תשים דמים בביתך ונָץ
 ספרי (א²קטו) ועשית מעקה מצות עשה ולא תשים דמים מצות לא
 תעשה וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי אֵל שקלים ירושלמי²
 ופי מואצע מן סדר נזיקים

רצח ואלמצוה אלתאסעה ותסעין ומאיתין אלנהי אלדי נהינא ען
 תעתיר בעצנא בעק³ באלראי והו אן יסתרשדך פי אמר הו גרֵ בה
 פנא אלנהי ען אצלאלה וכדעתה כל תרשדה עלי אלשי אלדי
 תעתקד אנָה צואב והו קולה תע' (ויקרא יט, יד) ולפני עור לא תתן
 מכשל ונָץ ספרא (א²ע) לפני סומא בדבר היה נוטל ממך עצה אל
 תתן לו עצה שאינה הוגנת לו והדיא אלנהי איצא קאלו* יעם מן יעין

שקלים ירושלמי ובמקומות] 2) — האזהרה שלא למנוע מהצילון באמרו 1)
 קצתינו לקצתינו בעצה 3) — מסדר.

אלל'הי ען דלך וקאל (ויקרא יט, יח) לא תקם ונעץ ספרא (ע"ה) עד היכן כוחה של נקימה אמר לו השאילני מגלך ולא השאילו למחר אמר לו השאילני קרדומך אמר לו איני משאילך כשם שלא השאלת לי מגלך לכך נאמר לא תקם ועלי הו' אלמתל קם פי גמיע אלמעאני שו' ואלמצוה אלכאמסה ותלאת מאיה אלנהי אלדי נהינא ען אלחקר ולו לם נאכד באלתאר והו' אן נחפטי אלדנב אלדי אדנב עלינא אלמדנב ונדכרה לה והו' קולה תע' ולא תטר ונעץ ספרא (ע"ה) עד היכן כחה של נסירה אמר לו השאילני מגלך ולא השאילו למחר אמר לו השאילני קרדומך אמר לו הי לך ואיני כמותך שלא השאילני מגלך לכך נאמר ולא תטר

שו' ואלמצוה אלסאדסה ותלאת מאיה אלנהי אלדי נהינא ען אכד ובר אלטיר בזמלתה ענד אלציד אלאם ואלאפראך והו' קולה תע' (דברים כב, ו) לא תקח האם על הבנים והו' אללאו ניתק לעשה והו' קולה תע' שלח תשלח את האם ומתי מא לם ישלח³ ולא קיים עשה שבה והו' אן תמות האם קבל ישלקהא לוקה וקד תבינת אחכאם הו' אלמצוה פי אכר מסכת חולין

שו' ואלמצוה אלסאבעה ותלאת מאיה אלנהי אלדי נהינא ען חלאקה שער אלנתק והו' קולה תע' (ויקרא יג, לב) ואת הנתק לא יגלח ונעץ ספרא (נ"ג) מנין לתולש סימני טומאה מתוך נתקו שעובר בלא תעשה ת"ל ואת הנתק לא יגלח

שו' ואלמצוה אלהאמנה ותלאת מאיה אלנהי אלדי נהינא ען קטע סימני צרעת או כיהא⁴ חתי יתגיר לונהא והו' קולה תע' (דברים כד, ח) השמר בנגע הצרעת ונעץ ספרי (קנ"ג) השמר בנגע הצרעת בלא

והוא 2) — הרע או שנכאיבהו בשער מה שהכאיב אתנו והזהיר (האל) 1) או 4) — זמן שלא שלח ולא קיים 3) — שנשמור העון ... החוטא (נוכרהו לו) לכסותו. H. לכסותו.

המנביה ידו על חבירו להכותו נקרא רשע שנאמר (שמות ב', יג) ויאמר לרשע למה תכה רעך

שא ואלמצוה אלהאדיה ותלאת מאיה אלנהי אלדי נהינא ען אלנמימה והו קולה תע' (ויקרא יט, יז) לא תלך רכיל בעמך קאל (ספרא א' עה) לא תהא רך דברים לזה וקשה לזה דבר אחר לא תהא כרוכל טוען דברים והולך ופי' צמן היא אלנהי ען הוצאת שם רע

שב ואלמצוה אלתאניה ותלאת מאיה אלנהי אלדי נהינא ען בנצה בעצנא בען והו קולה תע' (ויקרא יט, יז) לא תשנא את אחיך בלבבך ונץ ספרא (א' עה) לא אמרתי אלא שנאה שהיא בלב אמא אדא אמהר לה אלעדאוה ועלוי אנה עדוה פלים הו מתעד' עלי היא אללאו לבנה מתעד' עלי לא תקום ולא תטור ומתעד' עלי עשה איצא והו קולה תע' ואהבת לרעך כמוך לכן שנאת הלב דנב אשד מן אלנמיע' שג ואלמצוה אלתלתה ותלאת מאיה אלנהי אלדי נהינא ען אכנאל בעצנא בען והיא אלדנב² הו אלדי יסמונה מלבין פני חבירו ברכים ואלנהי אלדי גא פי דלך הו קולה תע' (ויקרא יט, יז) הוכח תוכיח את עמיתך ולא תשא עליו חטא ופי' ספרא (א' עה) מנין אם הוכחתו אפילו ארבעה וחמשה פעמים חזור והוכיח ת"ל הוכח תוכיח יכול אפילו אתה מוכיחו ופניו משתנות ת"ל לא תשא עליו חטא אמא מאהר אלנץ פהו ינהו ען אן תחסב לה דנכא פי נפסך ותדכרה

שד ואלמצוה אלאבעה ותלאת מאיה אלנהי אלדי נהינא ען אכד אלתאר בעצנא מן בען והו אן יתקדם³ לה פעל מא פלא נואל נטלבה חתי נכאפיה במתל פעלה אלס' או* נולמה בקדר מא אלמנא נהי

a) Manque dans S. et O. — b) O. a, après אלנמיע, les mots : ופי' צמן היא : אלנהי ען הוצאת שם רע.

1) שיעשה אדם — 2) וזה [החטא הוא] הנקרא — 3) [אף על פי] שהוא שונא מעשה.

ען אלכרוג ען ביתה אעני אלספר¹ טול אלעאם וקר תבנית אחכאם
הדה אלמצוה פי תאמן סומה

שיב ואלמצוה אלתאניה עשר ותלאת מאיה אלנהי אלדי נהינא
ען מכאלפה אלנאקלין² עה ואלכרוג עמא יאמרון בה פי אעמאל
אלשריעה והו קולה תע' (דברים י, יא) לא תסור מן הדבר אשר יגידו
לך ימין ושמאל ונץ ספרי (קה) לא תסור זו מצות לא תעשה
ואלמתעד' עלי הדא אלנהי והו זקן ממרא ילומה אלחנק ובאלשרוט
אלמרויה אלמבינה פי אכר סנהדרין והנאך* תבנית אחכאם הדה
אלמצוה³

שיג ואלמצוה אלתאלתה עשר ותלאת מאיה אלנהי אלדי נהינא ען
אלזיודה פי אלשריעה לא פי אלמנצון ולא פי אלמנקול והו קולה
תע' (דברים י, א) לא תוסף עליו וכבאן קאלו פי מואצע עובר על כל
תוסף עברת על כל תוסף

שיד ואלמצוה אלראבעה עשר ותלאת מאיה אלנהי אלדי נהינא
ען אלנקצאן מן' אלשריעה לא מן אלמנצון ולא מן אלמנקול והו
קולה תע' (ש) ולא תגרע ממנו ופי מואצע יקולן איצא נמצא עובר
על כל תגרע והלא עברת על כל תגרע

שטו ואלמצוה אלכאמסה עשר ותלאת מאיה אלנהי אלדי נהינא
ען שתימה אלחאכם והו קולה תע' (שמות כב, כו) אלהים לא תקלל
ואלמתעד' עלי הדא אלנהי לוקה

שיו ואלמצוה אלסאדסה עשר ותלאת מאיה אלנהי אלדי נהינא ען
שתימה אלנשיא והו קולה תע' (ש) ונשיא בעמך לא תאר והוא
אלאסם אעני אלנשיא יוקעה אלכתאב עלי אלסלטאן אלדי לה
אלאמר והו קולה תע' (ויקרא ד, כב) אשר נשיא יחטא ואלחכמים יוקעונה

בעלי הקבלה ומצאת ממה שיצו² — מביתו רצה לומר ללכת לדרך כל 1)
מגורע [מן] 4) — סנהדרין [ושם התבארו משפטי מצוה זו] 3) — במעשי התורה

תעשה ונָקַץ אלמִשְׁנָה (נְנֻעִים ס' ה' ט' ד) התולש סימני טומאה והכווה את המחיה עובר בלא תעשה והו לוקה עלי מא תבִּינ' פי מוצעה שט' ואלמִצְוֶה אלתאסעָה ותלאת מאיָה אלנהי אִלְדִי נהינא ען אלזראעָה ואלפלִאחָה בנחל איתן אִלְדִי נערפה בו העגלה והו קולה תע' (דברים כא, ד) אשר לא יעבד בו ולא יזרע ואלמתעדִי עלי דלך לוקה ופי גמר מכות (כ"ב) לִמָּא דכרו מחוייבי מלקות קאלו והא איכא זורע לנחל איתן ואזהרתיה מהכא אשר לא יעבד בו ולא יזרע פקד באן אִנְהא אזהרה אחת ואִנְהא במלקות וקד תבִּינָת אַחכאַם הדה אלמִצְוֶה פי אכר סומה

שי ואלמִצְוֶה אלעאשרָה ותלאת מאיָה אלנהי אִלְדִי נהינא ען אחיא־ אלסאחר והו קולה תע' (שמות כב, יז) מכשפה לא תחיה חֲתִי נכון אדא עפונא ענה תעדינא עלי מצות לא תעשה לא אן נכון קד עִמְלָנא מצות עשה פקט כמתל לו² עפונא ען אחד מחוייבי מיתת בית דין שיא ואלמִצְוֶה אלחאדיָה עשר ותלאת מאיָה אלנהי אִלְדִי נהינא ען אכראנ³ אלחתן ען ביתה טול מִדָּה עאם לשגל מן אלאשגאל לא ללקתאל ולא לגירה כל נדפע ענה אלכלף אלמונבָה לגיבתה ען מנולה⁴ טול אלסנה והו קולה תע' (דברים כד, ה) ולא יעבד עליו לכל דבר ונָקַץ גמר סומה (ט"ד) לא יצא בצבא יכול בצבא הוא דלא יצא אבל יתקן כלי ויין⁵ ויספק מים ומזון ת"ל לא יעבור עליו לכל דבר עליו הוא דאין אתה מעביר אבל אתה מעביר על אחרים וכי מאחר דנפקא לי מלא יעבור עליו לכל דבר לא יצא בצבא למה לי לעבור עליו בשני לאוין וקד בינָא פי אלאצל אלתאסע אן לים כל מא ילום עליה שני לאוין יכון שתי מצוות ואעלם אן אלחתן איצא נפסה מנהי

הודירנו מהוציא 3) — לבד כאלו מחלנו 2) — לוקה כמו שהתבאר ממקומו 1) — Cf. le passage dans le Talmud. 5) — אתם. H. לעזוב ביתו כל 4) — החתן מביתו

יסירה לשלב עקובה אלמודי ודלך לצגר דנבה¹ חתי תסכן באלציאח
 ואלחרג² עליה ולענתה ואן למ יסמע דלך ואן כאן האצרא לה והוא
 משהור מן פעל אהל אלחרג ואלגצב פאנהם תסכן אנפסהם כהוא
 אלקדר פי אלדנוב³ אלצנירה נדא ואן כאן אלמדנב לא יעלם
 בחרנהם ולא יסמע לענתהם פכאן יקום בבאלנא אן גאי' מא חרמת⁴
 לענה אלשכץ מן ישראל אדא⁵ כאן סאמעא לדלך למא ילחקה מן
 אלכוי ואלאלם אמא לענה אלאבכם אד ולא יסמע ולא יתאלם
 בדלך פלא דנב פי דלך פאעלמנא אנה חראם ונהי ענה לאן אלשרע
 למ ינשר פי חאל אלמשתום פקט ואנמא נטר פי חאל אלשאתם
 איצא אנה נהי אן יחרץ⁶ נפסה נחו אלאנתקאם ולא יעודהא אלחרג
 והכדא וגרנא אלראויין אסתדלו עלי תחרים לענה אי שכץ כאן מן
 ישראל מן קולה תעי לא תקלל חרש ונץ ספרא (y^b) אין לי אלא
 חרש מנין לרבות כל אדם ת"ל בעמך לא תאור אם כן למה נאמר
 חרש מה חרש מיוחד שהוא בחיים יצא המת שאינו בחיים ופי
 אלמכלתא (y^a) לא תקלל חרש דבר הכתוב באמללין שבאדם
 וכל מא קלנא לוקה⁷ בשרט אן יקלל בשם וכדלך אדא קלל עצמו
 לוקה פקד באן לך אן אלדי ילען חברו בשם עובר בלאו אחד והו
 לא תקלל חרש ואלדי ילען אי דיין כאן עובר בשני לאוין ולוקה
 שתים ואלדי ילען נשיא לוקה שלש ונץ אלמכלתא (y^a) אני אקרא
 נשיא בעמך אחד דיין ואחד נשיא במשמע ומה ת"ל לא תקלל
 לחייב על זה בפני עצמו ועל זה בפני עצמו מכאן אמרו יש מדבר
 דבר אחד וחייב עליו משום ארבעה דברים בן* נשיא שקלל את

a) 0. לא יתכלם ולא יעלם. S.

— השעור בחמאים 3) — וגומו H. ובכעום עליו 2) — לקטנות עונו 1) —
 שלא יניע 6) — [הוא] כשידעה שומע לזה אחר ששיגהו 5) — שנאסרה לנו 4)
 [לוקה] בתנאי 7) — נפשו.

באמלאק עלי ראש ישיבה של שבעים וקנים פקט ופי גמיע אלתלמוד
ואלמשנה יקולון נשיאים ואבות בית דין ונשיא ואב בית דין ונצחם
איצא (סנהדרין ב' ט) נשיא שמחל על כבודו כבודו מחול מלך שמחל על
כבודו אין כבודו מחול ואעלם אן הדא אללאו יעם איצא אלנשיא
מע אלמלך לאן מעני הדא אלנהי אן ינחי ען שתם כל מן לה אמר
והו פי אעלי דרגה סוי כאנת דרגה סלטאנדיה או דרגה שרעדיה והי
אלישיבה וכדא יבדו מן פקה הדא אלמצוה ואלמתעדוי עלי הדא
אלנהי לוקה

שזיו ואלמצוה אלסאבעה עשר ותלאת מאיה אלנהי אלדי נהינא ען
שתם א' שכין כאן מן ישראל והו קולה תע' (ויקרא יט. יד) לא תקלל
חרש ואסמע' מני מעני קולה חרש מא הו ודלך אן אלנפס אדא
תחרבת ללאתקאם מן אלמודי בחסב צורה אלאדיה אלתאבתה
פי אלכיאל פלא תואל מתחרבה אללא אן תעאקב אלמודי בחסב
צורה אלאדיה אלמרתסמה פי אלכיאל פאדא עאקבתה סכנת תלך
אלחרבה ועדמת תלך אלצורה² מן אלכיאל פקד תעאקבה באללענה
ואלשתימה פקט ותסכן³ בעלמהא⁴ בקדר מא חצל ללמודי מן
אלאדיה בתלך אלאקואל וכויה כהא וקד יכון אלאמר אעטם פלא
תסכן תלך⁵ אלחרבה חתי יסתגרק גמלה האלה וחיניד תסכן בעלמה
קדר מא חצל לה מן אלאלם בפקד מאלה וקד יכון אלאמר אעטם
פלא תסכן חתי יעאקבה⁶ פי גסמה באנואע אלצרב ותעדים אלאעצא
וקד יכון אלאמר אעטם פלא תסכן תלך אלחרבה חתי יאכד רוח
אלמודי ויעדמה⁷ אלונוד והדה הי אלנאיה וקד תכון חרבה אלנפס

a) B. ותסקט. — b) B. בתלך תסכן נפסה.

ותנוח הנפש 3) — ונעדרה זאת הצורה מן 2) — והבין H. ; ושמע ממני 1)
עד שלקח נפש המויק וכלה בו המציאות 5) — עד שינקם 4) — כשתדע שעור

אן נחן מוזהרין עלי כל שכן מן ישראל שלא להכותו ואביו פי אלגמלה ונץ אלמכלתא ^(אב^b) מכה אביו ואמו וגו' עונש שמענו אוהרה לא שמענו ת"ל ארבעים יכנו לא יוסיף והרי דברים קל וחומר אם מי שמצוה להכותו הרי הוא מוזהר שלא להכותו מי שמצוה שלא להכותו דין הוא שיהא מוזהר שלא להכותו ואלמתעדִי עלי הדא אלנהי אעני אלדי יצרב אבאה או אמה במויד ויוציא מהם דם ילומה

אלחנק וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי אכר סנהדרין שוב ואלמצוה אלעשריניה ותלאת מאיה אלנהי אלדי נהינא ען עמל מלאכה פי אלשבת והו קולה תע' ^(שמות כ, י) לא תעשה כל מלאכה ואלמתעדִי עלי הדא אלנהי בין פיה אלנץ אלכרת אן לס יעלם בה אלחאכם ואן אסתקלת עליה אלשהאדה לומה סקילה הדא¹ כלל אן כאן מויד ואן כאן שונג יקרב חטאת קבועה וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי מסכת שבת

שבא ואלמצוה אלחאדיה ועשרין ותלאת מאיה אלנהי אלדי נהינא ען אלספר² פי אלסבת והו קולה תע' ^(שמות יו, כט) אל יצא איש ממקומו ביום השביעי ונא אלנקל אן חד אלספר מא ואד עלי אלפי דראע כארנ ען אלמדינה ולו דראע³ ואחד ומשי אלפי דראע לכל נהה נאיו ונץ אלמכלתא ^(א^a) אל יצא איש ממקומו אלו אלפים אמה ופי נמר עירובין ^(ג^b) קאלו לוקין על איסור תחומין דבר תורה ופי תלך אלמסכתא תבינת אחכאם הדה אלמצוה

שבב ואלמצוה אלתאניה ועשרין ותלאת מאיה אלנהי אלדי נהינא ען אקאמה³ אלחדוד עלי אלמדנבין ותנפיד אלאחכאם פי יום אלסבת והו קולה תע' ^(שמות לה, ג) לא תבערו אש יריד בדרך לא תחרק מן

a) O. et S. אצבע.

הודיר שלא לקיים 3) — לכת בדרך בשבת 2) — בסקילה זה כלול 1) העונשים על החוטאים.

אביו חייב עליו משום ארבעה דברים¹ משום האב ומשום דיין ומשום נשיא ומשום בעמך מכל מקום פקד באן מא דכרנאה וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי ראבע שבועות

שיח ואלמצוה אלתאמנה עשר ותלאת מאיה אלנהי אלדי נהי² כל שכן מנא ען לענה ואלדיה אמא נץ אלתורה פי אלעונש פבין ודלך קולה (שמות כא, יז) ומקלל אביו ואמו מות יומת והו מן גמלה הנסקלין ולו לען אחדהמא בשם בעד מותה במזיד נסקל אמא אלאזהרה פלם תתבין בנץ גלי³ למ יקל לא תקלל אביך לכנה קד תקדם אן גא אלנהי ען קללת כל אלשכן מן ישראל והדא יעם אלאב וגירה ופי אלמכלתא (סב⁴) קאלו ומקלל אביו ואמו מות יומת עונש שמענו אוהרה מנין ת"ל אלהים לא תקלל אם דיין הוא אביך הרי הוא בכלל אלהים ואם נשיא הרי הוא בכלל נשיא ואם בור הרי הוא בכלל לא תקלל חרש הרי אתה דן בנין אב משלשתן וגו' עד הצד השווה שבהן שהן בעמך ואתה מוזהר על קללתן אף אביך שבעמך ואתה מוזהר על קללתו ופי ספרא⁵ כי איש איש אשר יקלל את אביו ואת אמו עונש שמענו אוהרה לא שמענו ת"ל אלהים לא תקלל כמתל אלנץ אלדי פי אלמכלתא סוי וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי סאבע סנהדרין

שיח ואלמצוה אלתאסעה עשר ותלאת מאיה אלנהי אלדי נהינא ען צרב אלואלדין ולם יתבין איצא פי אלנץ אוהרה מכצוצה בהדא אלפעל לכנה דכר אלעונש וקאל (שמות כא, טו) ומכה אביו ואמו מות יומת ותעלמנא אלאזהרה למכה אביו עלי נחו מא תעלמנאהא למקלל אביו ודלך אנא קד בינא פי אלמצוה אלמופיה תלת מאיה

1. [בן נשיא שקלל את אביו חייב עליו משום ארבעה דברים] משום האב 1)

2) Je n'ai pas trouvé le passage dans *Sifra*. — 3) בכתוב (מבורר) 3) — 4) שהזהיר [כל איש ממנו] 4) גם כן [בכתוב] ... בזה [המעשה] 5)

ען עמל מלאכה פי יום ראשון של חג הסוכות והו קולה תע' פיה (שם, לה) כל מלאכת עבדה לא תעשו

שבת ואלמצוה אלתאמנה ועשרין ותלאת מאיה אלנהי אלדי נהינא ען עמל מלאכה פי יום שמיני עצרת¹ והו קולה תע' פיה (שם, לו) כל מלאכת עבדה לא תעשו ואעלם אן הדה אלששה ימים טובים כל מן עמל אי מלאכה כאנת פי אי יום טוב כאן מנהא לוקה אללא אן תכון אלמלאכה ממא יחתאנ פי אוכל נפש כמא נץ פי אחרהא (שמות יב, יו) אך אשר יאכל לכל נפש הוא לבדו יעשה לכם והוא הדין לשאר ימים טובים וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי מסכת ביצה שבת ואלמצוה אלתאסעה ועשרין ותלאת מאיה אלנהי אלדי נהינא ען עמל מלאכה פי יום הכפורים והו קולה תע' פיה (שם, כה) וכל מלאכה לא תעשו ואלמתעדדי עלי הדא אלנהי במויד² ילומה אלכרת כמא בין אלכתאב ואן כאן שונג פיקרב חמאת קבועה וקד תבינת אחכאם הדה אלמצוה פי ביצה ומגילה וגירחמא

של ואלמצוה אלתלאתינה ותלאת מאיה אלנהי אלדי נהינא ען נכאח אלאם והו קולה תע' (ויקרא יח, ז) אמך היא לא תגלה ערותה ואלמתעדדי עלי הדא אלנהי בכרת ואדא אסתקלת אלשהאדה רגם אן כאן מזיד ואן כאן שונג פיקרב חמאת קבועה

שלא ואלמצוה אלהאדיה ותלאתין ותלאת מאיה אלנהי אלדי נהינא ען נכאח זונה אלאב והו קולה תע' (שם, ח) ערות אשת אביך לא תגלה ואלמתעדדי עלי הדא אלנהי בכרת ואן אסתקלת עליה אלשהאדה בסקילה אן כאן מזיד ואן כאן שונג יקרב חמאת קבועה פקד כאן לך אן הבא על אמו חייב עליה משום אם³ ומשום אשת האב בין בחיי אביו בין לאחר מיתת אביו כמא תבין פי סנהדרין

עליה ומשום 3) — [במויד חייב] בכרת 2) — מלאכה ביום שמיני עצרת 1) אם! ומשום

יסתחק אלחרק והוא הדין לשאר מיתות ונץ אלמכלתא ^(א קה) לא תבערו אש שריפה בכלל היתה ויצאת ללמד מה שריפה מיוחדת שהיא אחת ממיתות ב"ד ואינה דוחה את השבת אף שאר מיתות לא ידחו את השבת וקד קאלו ^(שבת א ע) הבערה ללאו יצאת ולם יצה לכנהא לחלק יצאת והו ליכון חייב על כל מלאכה ומלאכה בפני עצמה כמה באן פי מוצעה ופי גמרא דבני מערבא ^(שבת פ' ה, ט' ב) בכל מושבותיכם

ר' אילא* בשם ר' ינאי מכאן לבתי דינין שלא יהו דינין בשבת שכן ואלמצוה אלתאלתה ועשרין ותלאת מאיה אלנהי אלדי נהינא ען עמל מלאכה פי אליום אלאל מן חג הפסח והו קולה תע' ^(שמות יב, יו) כל מלאכה לא יעשה בהם

שכד ואלמצוה אלראבעה ועשרין ותלאת מאיה אלנהי אלדי נהינא ען עמל מלאכה פי שביעי של פסח והו קולה תע' ^(שם) כל* מלאכה לא יעשה בהם יעני אלראשון ושביעי²

שכה ואלמצוה אלכאמסה ועשרין ותלאת מאיה אלנהי אלדי נהינא ען עמל מלאכה פי יום עצרת והו קולה תע' ^(ויקרא כג, כא) כל מלאכת עבדה לא תעשו

שכו ואלמצוה אלסאדסה ועשרין ותלאת מאיה אלנהי אלדי נהינא ען עמל מלאכה פי יום ראש השנה והו קולה תע' פיה ^(שם, כה) כל מלאכת עבדה לא תעשו

שכו³ ואלמצוה אלסאבעה ועשרין ותלאת מאיה אלנהי אלדי נהינא

a) Les mots יעני אלראשון ושביעי manquent dans B. et dans H. — b) Les miq̄wot que nous donnons ici, d'après B., sous les nos 327, 328 et 329, sont, dans O. et S., les miq̄wot 328, 329 et 327. Le ms. O. porte à שכו la note marginale suivante : הוה אלמצוה מוצעה פי שכו ותקלב. Ibn Tibbon suit l'ordre de B. et ibn Ayub celui de O. et S.

1) Dans le *Talmud* : ר' ירמיה. — 2) כל מלאכה לא יעשה בהם. — 3) רצה לומר הראשון ושביעי.

ען נכאח בנת אלכנת והו קולה תע' (ש) או בת בתך לא תגלה
ערוֹתָן כִּי עֲרוֹתָךְ הִנֵּה

שָׁלוֹ וְאַל־מַצוּה אֶל־סֹאדֶסֶה וְתִלְאֲתִין וְתִלְאֵת מֵאִיהֶן אֶלְדֵּי נְהִינָא
עֵן נִכְאָח אֶל־כִּנֵּת נִפְסָהָ וְהָיָא לֵם יִבֵּן פִּי נֶץ אֶל־תּוֹרָה אִל לֵם יִגִּינָא
עֲרוֹת בִּתְךָ לֹא תִגְלֶה וְאַנְמָא* סִכֵּת עֲנֵהָ לִבִּיאַן אֶל־אִמֵּר וּיְצוּחָה
לֵאנֶה¹ חֲרָם בִּנְת אֶל־אִכְנָן וּבִנְת אֶל־כִּנֵּת בַּעַד מִן אֶל־כִּנֵּת וּפִי גִמֵּר
יִכְמוֹת² קָאֵלוּ בְּתוֹ עֵיקָר אִיסוּרָה מִדְּרִשָּׁא אֲתִיָּא דִּאִמֵּר רַבָּה אִמֵּר
לִי רַב יִצְחָק בֶּר אֲבָדִימִי אֲתִיָּא הִנֵּה הִנֵּה אֲתִיָּא זִימָה זִימָה יַעֲנִי אֲנִי
קָאֵל פִּי בִת בְּנִךְ וּבִת בִּתְךָ עֲרוֹתָךְ הִנֵּה וְקָאֵל פִּי תַחֲרִים אִשָּׁה וּבִתָּה
וּבִת בְּנָה וּבִת בִּתָּה שְׂאֵרָה הִנֵּה פִכְמָא פִי תַחֲרִים אִשָּׁה וּבִת* בְּנָה וּבִת
בִּתָּה חֲרָמָת אִי־צֵא³ בִּתָּה כְּדִלְךָ פִי תַחֲרִים בִּת בְּנוֹ וּבִת בְּתוֹ תַחֲרָם
אִי־צֵא בְּתוֹ וְקָאֵל פִּי אֶל־עוֹנֵשׁ אֲשֶׁר יִקַּח אֶת אִשָּׁה וְאֶת אִמָּהּ זִמָּה הִיא
בֹּאשׁ יִשְׁרְפוּ אֹתוֹ וְאֹתָהּ וְכִדְלִךְ אִי־צֵא אִשָּׁה וּבִת בְּנָה וּבִת בִּתָּה
בִּשְׂרִיפָה לְמָא גָּא פִּיהֶן זִמָּה הִיא מִתֵּל מָא גָּא פִי אִשָּׁה וְאִמָּה⁴ וְנֶץ
גִּמֵּר כִּרִּיתוֹת⁵ אֵל תְּהִי גּוֹרָה שׁוּה קִלָּה בְּעֵינֶיךָ שְׁהֲרִי בְּתוֹ אַחֵר
מִגּוּפֵי תּוֹרָה וְלֹא לְמִדָּה הִכְתוּב אֶל־אֵל בְּגִזְרָה שׁוּה אֲתִיָּא הִנֵּה הִנֵּה
אֲתִיָּא זִמָּה זִמָּה וְאֶתְבֵּר קוּלָּהֶם לֹא לְמִדָּה הִכְתוּב וְלֵם יִקּוּלוּ לֹא
לְמִדְּנוּה לֹא־ן הָדָה אֶל־אִשָּׁיָא כִּלְהָא נִקֵּל עֵן אֶל־רִסּוּל וְהִי תַפְסִיר מִרֵּי
כִמָּא בִינָא פִי צִדֵּר תֵּאֲלִיפָנָא אֶל־כְּבִיר פִּי שִׁרָח אֶל־מִשְׁנָה וְאַנְמָא
סִכֵּת אֶל־נֶץ עֵן דְּכִרְהָא לְכוֹנְהָא יִמְכֵּן אֵן תַּתְעֲלֵם בְּגִזְרָה שׁוּה וְהָיָא
הוּ מַעֲנִי קוּלָּהֶם לֹא לְמִדָּה הִכְתוּב אֶל־אֵל בְּגִזְרָה שׁוּה וּכְפִי⁶ בְּקוּלָּהֶם
גּוֹף תּוֹרָה פֶּאֶל־מִתְלַכֵּץ⁷ מִן גְּמִיעַ מָא תִקְדָּם הִנָּא אֵן אֶל־מִתְעַדִּי עֲלִי
בְּתוֹ אוֹ בִּת בְּתוֹ אוֹ בִּת בְּנוֹ בִּשְׂרִיפָה וְאֵן לֵם יַעֲלֵם⁸ בָּה אוֹ לֵם

שְׂבִאסוּר אִשָּׁה 2) — וְאַמְנֵם לֹא דִבֵּר כֹּה מִפְּנֵי כְּאוֹר הַדָּבָר וּבְרִירוֹ כִּי אִסּוּר 1)
שְׂבִא בְּהֵן זִמָּה הִיא כְּמוֹ זֶה שְׂבִא כְּאִשָּׁה. 3) — וּבִת בְּנָה וּבִת בִּתָּה נִאסְרָה גַם כֵּן בִּתָּה
וּתְמִצִּית כֹּל מָה 5) — וְהִבִּין H. וְדִי בְּאִמְרֵם גּוֹף 4) — וְאִמָּה וּלְשׁוֹן דְּכִרִיתוֹת
בִּשְׂרִיפָה וְאֵם [לֹא נִודַע בּוֹ אוֹ] לֹא 6) — שְׂקִדָּם [כֹּאן הִיא]
21

שלב ואלמצוה אלתאניה ותלאתין ותלאת מאיה אלנהי אלדי נהינא
 ען נכאח אלאכת והו קולה תע' (שם, ט) ערות אחותך בת אביך וגו'
 לא תגלה ערותך ואלמתעד' עלי הדא אללאו במזיד ילזמה כרת
 ובשווג ילזמה חטאת קבועה

שלב ואלמצוה אלתאלתה ותלאתין ותלאת מאיה אלנהי אלדי נהינא
 ען נכאח בנת זונה אלאב אדא כאנת אכת והו קולה תע' (שם, יא) ערות
 בת אשת אביך מולדת אביך אחותך היא לא תגלה ערותה הדא
 אללאו נא ליגעל בת אשת אב ערוה בפני עצמה ואלדליל* עלי כון
 בת אשת אביו ערוה בפני עצמה¹ כון אלדי ינכח אלתה שקיקתה
 חייב שתים משום אחותו ומשום בת* אשת אביו כמתל הבא על
 אמו אלדי הו חייב שתים משום אמו ומשום² אשת אביו כמא כינא
 והדא נצחם פי דלך קאלו פי תאני יבמות (ב^ב) תנו רבנן הבא על
 אחותו והיא לו בת אשת אביו חייב משום אחותו וחייב* משום בת
 אשת אביו רבי יוסי בר יהודה אומר אינו חייב אלא משום³ אחותו
 בלבד מאי טעמיהו דרבנן אמרי מכדי כתיב ערות אחותך בת אביך
 וגו' ערות בת אשת אביך מולדת אביך למה לי שמע מינה לחייבו
 משום אחותו ומשום בת אשת אביו ואלמתעד' עלי הדא איצא אעני
 אלאכת אלשקיקה בכרת פקט אן כאן מזיד ובשווג יקרב חטאת
 קבועה

שלב ואלמצוה אלראבעה ותלאתין ותלאת מאיה אלנהי אלדי נהינא
 ען נכאח בנת אלאבן והו קולה תע' (ויקרא יח, י) ערות בת בנך וגו'
 לא תגלה

שלב ואלמצוה אלכאמסה ותלאתין ותלאת מאיה אלנהי אלדי נהינא

ומשום וכת 2) — והראיה [שבת אשת אב ערוה בפני עצמה הוא] שהבא 1)
 אחותו 3) — אשת אביו כמו הבא על אמו שהוא חייב שתים משום אמו ומשום אשת
 [וחייב משום בת אשת אביו ר' יוסי בר יהודה אומר אינו חייב אלא משום אחותו]
 בלבד.

היא ואלמתעדִי עלי הִדא אלנהי בכרת אן כאן מזיד ואן כאן שונג
פיקרִב חטאת קבועה

שמג ואלמצוה אלתאלתֶה וארבעין ותלאת מאיִה אלנהי אלִדי נהינא
ען נכאח זונֶה אלאבן והו קולה תע' (שם, טו) ערות כלתך לא תגלה
ואלמתעדִי עלי דלך בסקילה ואן לם תסתקלִ אלשהאדה או לם
יעלם בה פהו בכרת אן כאן מזיד ובשונג יקרִב חטאת קבועה

שמד ואלמצוה אלראבעֶה וארבעין ותלאת מאיִה אלנהי אלִדי נהינא
ען נכאח זונֶה אלאך והו קולה תע' (שם, יז) ערות אשת אחיך לא תגלה
ואלמתעדִי עלי הִדא אלנהי בכרת אן כאן מזיד ואן כאן שונג פיקרִב
חטאת קבועה

שמד ואלמצוה אלכאמסֶה וארבעין ותלאת מאיִה אלנהי אלִדי נהינא
ען נכאח אבת אלזונֶה פי היאִה אלזונֶה והו קולה תע' (שם, יח) ואשה
אל אחתה לא תקח ואלמתעדִי עלי הִדא אלנהי במזיד ילזמה אלכרת
ואן כאן שונג יקרִב חטאת קבועה

שמו ואלמצוה אלסאדסֶה וארבעין ותלאת מאיִה אלנהי אלִדי נהינא
ען נכאח אלנדה והי פי אלנאסֶה אעני שול אלסבעֶה אִאם והו קולה
תע' (שם, יט) ואל אשה בנדת שמאתה לא תקרב לגלות ערותה ושאל*
מא לא תמבול איצא בעד אלסבעֶה אִאם היא נדה ואלמתעדִי עלי
הִדא אלנהי אן כאן מזיד פילזמה כרת ובשונג יקרִב חטאת קבועה
שמו ואלמצוה אלסאבעֶה וארבעין ותלאת מאיִה אלנהי אלִדי נהינא
ען נכאח אשת איש והו קולה תע' (שם, כ) ואל אשת עמיתך לא תתן
שכבתך לזרע ופי עקאב אלמתעדִי עלי הִדא אלנהי תפציל ודלך
אן הדה¹ אלאשת איש אן כאנת נערה מאורשה פילזמהא סקילה

a) Ce passage manque dans S. ainsi que dans ibn Ayub.

1) שואת אשת איש אם היתה נערה מאורשה חייבת סקילה.

תסתקל אלשהאדא בכרת אן כאן מזיד ואן כאן שונג פי אחרהן
יקרב חטאת קבועה

שלז ואלמצוה אלסאבעה ותלאתין ותלאת מאיה אלנהי אלדי נהינא
ען אלנמע בין אלמראה ובנתהא והו קולה תע' (ויקרא יח, יז) ערות אשה
ובתה לא תגלה ואלמתעד' עלי דלך והו אן תכון ואחרתהמא זונתה
פינכח אלאכרי ילזמה שריפה אן אסתקלת אלשהאדא והו בכרת
איצא אן כאן מזיד ואן כאן שונג יקרב חטאת קבועה

שלח ואלמצוה אלתאמנה ותלאתין ותלאת מאיה אלנהי אלדי נהינא
ען אלנמע בין אלמראה ובנת אכנהא והו קולה תע' (שם) את בת
בנה והדא איצא בשריפה וכרת¹ אן כאן מזיד או חטאת קבועה אן
כאן שונג

שלש ואלמצוה אלתאסעה ותלאתין ותלאת מאיה אלנהי אלדי נהינא
ען אלנמע בין אלמראה ובנת בנתהא והו קולה תע' (שם) ואת בת
בתה לא תקח והו בכרת ובשריפה אן כאן מזיד ואן כאן שונג פיקרב
חטאת קבועה

שם ואלמצוה אלמופיה ארבעין ותלאת מאיה אלנהי אלדי נהינא ען
נכאח אלעמה והו קולה תע' (שם, יב) ערות אחות אביך לא תגלה
ואלמתעד' עלי דלך אן כאן מזיד פילזמה כרת ואן כאן שונג יקרב
חטאת קבועה

שם ואלמצוה אלחאדיה וארבעין ותלאת מאיה אלנהי אלדי נהינא
ען נכאח אלכאלה והו קולה תע' (שם, יג) ערות אחות אמך לא תגלה
ואלמתעד' עלי הדא אללאו במזיד ילזמה אלכרת ואן כאן שונג
יקרב חטאת קבועה

שם ואלמצוה אלתאנייה וארבעין ותלאת מאיה אלנהי אלדי נהינא
ען נכאח זונה אלעם והו קולה תע' (שם, יד) אל אשתו לא תקרב דדתך

1) בשריפה (וכרת).

אלנסא אן יחמלן אלכהאים עלי אנפסהן והו קולה תע' (sw) ואשה לא תעמוד לפני כהמה לרבעה והדא איצא מצוה בפני עצמה וליסת הי דאכלה פי אלמצוה אלתי קבלהא לאן לים בתחרימה עלי אלדכור אן ינכחו אלכהאים יחרם עלי אלנסא אן יחמלן אלכהאים לולא אלנהי אלמגדר אלדי גא פי דלך ופי אֵל כריתות (ג^א) קאלו שלשים ושש כריתות יש בתורה ועדוהא ועדו פי אלגמלה הבא על הבהמה והאשה המביאה את הבהמה עליה מע* כונהם הנאך יעדון גמלה אלמעאני כמא בינא פי שרחנא פקד באן אנהא מצוה בפני עצמה מן גמלה¹ מצוות לא תעשה ואלמתעדיה עלי הדא אלנהי בסקילה ואן לס תסתקל אלשהאדה פדי בכרת אן כאנת מזידה ואן כאנת שוגגת פתקרב חטאת קבועה

שנ ואלמצוה אלמופיה כמסין ותלאת מאיה אלנהי אלדי נהינא ען נכאח אלדכור והו קולה תע' (ויקרא יח, כב) ואת זכר לא תשכב משכבי אשה וקד תכרר אלנהי פי הדא אלמעני בעינה וקאל (דברים כג, יח) ולא יהיה קדש מבני ישראל והדא הו אלמדהב אלצחיח אן הדא אללאו מכרר ללתאכיד לא אנה אוהרה לנשכב² ואן מן קולה לא תשכב נתעלם אלאוהרה לשוכב ונשכב ופי גמר סנהדרין (ג^ב) תבין אן רבי ישמעאל הו אלדי יגעל לא יהיה קדש אוהרה לנשכב פלדלך הבא על הזכור והביא זכור עליו בהעלם אחד חייב שתים ענר רבי ישמעאל ורבי עקיבה יקול אינו צריך הרי הוא אומר ואת זכר לא תשכב משכבי קרי ביה לא תשכב לא תשכב פלדלך הבא על הזכור והביא זכור עליו בהעלם אחד אינו חייב אלא אחת וקאלו פי עלה דלך לא תשכב ולא תשכב חדא היא ואנמא גא ענדה³ לא

עם היותם מונים שם כלל הענינים [כמו שבארנו בפירושונו הנה כבר ברור 1)
אוהרה לנשכב ושמאמרו לא תשכב 2) — שהיא מצוה בפני עצמה מכלל מצוות
לפי דעתו 3) —

כמא בִּין אֱלֹנֶץ וְאֵן כִּאֲנַת בַּת כֹּהֵן פִּתְחָרֶק הִי וַיִּכְנֹק הוּא אֶעֱנִי אֶלְנֹאכַח
וְאֵן כִּאֲנַת בַּת יִשְׂרָאֵל וְכִאֲנַת בַּעֲוִלָּה פִּילֹמָהמָא גְמִיעָא אֶלְחֹנֶק הָדָא
כִּלָּה אָדָא אֶסְתַּקְלָת אֶלְשֶׁהֲאָדָה וְאֵן לָם תִּסְתַּקְלָ פְּהִי בִכְרַת הָדָא
כִּלָּה אֵן כִּאֵן מְזִיד וְאֵן כִּאֵן שׁוֹנֵג פִּיקְרָב חֲמַאֲת קְבוּעָה וְקֹד תִּכְרָר
אֶלְנָהּ פִּי הָדָה אֶלְעִבִירָה וְהוּא קוֹלָה פִּי עֶשְׂרֵת הִדְּבָרוֹת¹ לֹא תִנָּאֶף
יִרִיד בַּה אֶלְנָהּ עֵן נִכְאָח אִשֶׁת אִישׁ וְנִנְץ אֶלְמִכְלָתָא^(ע^a) לֹא תִנָּאֶף
לְמָה נֹאמֵר לְפִי שְׁהוּא אֹמֵר מוֹת יוֹמַת הַנוּאֶף וְהַנוּאֶפֶת עֹנֵשׁ שְׁמַעְנוּ
אֹהֲרָה לֹא שְׁמַעְנוּ ת"ל לֹא תִנָּאֶף וּפִי סַפְרָא² * (ספ^a) אֲשֶׁר יִנָּאֶף אֶת
אִשֶׁת אִישׁ אֲשֶׁר יִנָּאֶף אֶת אִשֶׁת רַעְהוּ וְגו' עֹנֵשׁ שְׁמַעְנוּ אֹהֲרָה לֹא
שְׁמַעְנוּ ת"ל לֹא תִנָּאֶף³ אַחֵר הָאִישׁ וְאַחֵר הָאִשָּׁה וְלָם יַעֲלֹו וְאֵל
אִשֶׁת עֲמִיתָךְ לֹא תִתֵּן שְׁכֵבְתָךְ אֹהֲרָה לְאִנָּה נָהִי לֹא יַעֲלֹו נֹאֶף
וְנוּאֶפֶת לְאִנָּה אֹהֲרָה לְנוּאֶף פִּקְטָ וְכִדְלָךְ פִּי סֹאִיר אֶלְעִרְיוֹת לֹא
בִּד לָהֶם אֵן יִסְתַּכְרְנוּ אֶלְאֹהֲרָה לְאִשָּׁה אִיצָא קֶאֱלוּ⁴ לֹא תִקְרְבוּ
לְגִלּוֹת עֲרוּהָ הָרִי כִּאֵן שְׁנַיִם לְהֹזְהִיר הָאִישׁ עַל יְדֵי הָאִשָּׁה וְהָאִשָּׁה
עַל יְדֵי הָאִישׁ וּפִי גִמֵּר סִנְהֶדְרִין^(סנ^b) קֶאֱלוּ הַכֹּל הָיוּ בְּכֻלָּל נֹאֶף
וְנוּאֶפֶת הוּצִיא הַכְּתוּב אֶת בַּת כֹּהֵן לְשִׁרְיָפָה וְאֶת נַעֲרָה מֵאֻרְסָה
לְסִקִּילָה וְקֹד תִּקְדָּם לָנָא שֶׁרַח הָדָא אֶלְקוּל פִּי צִדֵּר הָדָה אֶלְמִקְאָלָה
שְׁמַח וְאֶלְמִצוּהָ אֶלְתִּיאֲמִנָה וְאַרְבַּעִין וְתִלְלָת מֵאִיָּה אֶלְנָהּ אֶלְדִּי נִהִינָא
עֵן נִכְאָח אֶלְבַּהֲאִים דְּכוּרָהָ וְאִנָּאֲתָהָ וְהוּא קוֹלָה תַּע' (וִיקָרָא יִח, כג) וּבְכֻל
בַּהֲמָה לֹא תִתֵּן שְׁכֵבְתָךְ לְטַמְאָה בַּה וְאַלְמַתְעִדִּי עָלַי דְּלָךְ בּוֹדוֹן
יְלֻמָּה סִקִּילָה וְאֵן לָם יִרְגֵּם פְּהוּ בִכְרַת וְאֵן כִּאֵן שׁוֹנֵג פִּיקְרָב חֲמַאֲת
קְבוּעָה

שְׁמַח וְאַלְמִצוּהָ אֶלְתִּיאֲסַעָה וְאַרְבַּעִין וְתִלְלָת מֵאִיָּה אֶלְנָהּ אֶלְדִּי נָהִי

1) אמרו [בעשרת הדברות] — 2) Ce passage est incomplet dans le *Sifra*.
— 3) ובספרא אשר ינאף את אשת איש עונש שמענו אהרה לא שמענו ת"ל לא — 4)
גם כן אמרו 5) במו. H. ולא שמו . . . עמיתך [אהרה] — 4) תנאף אחר האיש
מאמרו. H.

אלערייות בלהם אלמתקדם וצפהם נא פיהם אלכרת¹ נץ אלתורה
והו קולה בעד עדרהם כי כל אשר יעשה מכל התועבת האלה
ונכרתו הנפשות העשת וכדלך כל מא דכרנא מנהא אנא ילום פיה
מיתת בית דין פהו איצא נץ תורה אמא תנויע אלמיתה וקולנא² פי
בעצהם סקילה ובעצהם חנק ובעצהם שריפה פמנה נקל ומנה נץ
וקד תכנת אחכאם הזה אלערייות בנמלתהא פי מסכת סנהדרין
ומסכת כריתות ופי* מואצע מן יבמות וכתובות וקדושין³ וקד תבין
פי אול⁴ כריתות (א⁵) אן כל דנב חייבין על זדונו כרת ועל שגגתו
חטאת קבועה חייבין על לא הודע שלו אשם תלוי ומעני קולחם⁶
חטאת קבועה אן תכון מן הבהמה ולא בד אמא* כבשה או שעירה⁷
ואדא תצפחת נמיע מצוות לא תעשה⁷ ותאמלת אלענשין אלמדכורה
פי כל מצוה ומצוה מנהא פאנך סתנר כל דנב חייבין על זדונו כרת
ועל שגגתו חטאת אן תלך אלחטאת חטאת קבועה מא כלא דנבין
אתנין פאנהמא חייבין על זדון כל ואחד מנהמא כרת ועל שגגתו
חטאת שאינה קבועה בל הי עולה ויורדת ודאנך אלדנבין המא
טומאת מקדש וטומאת קדשיו אעני בקולי טומאת מקדש טמא
שנכנס לעזרה וטומאת קדשיו טמא שאכל בשר קודש וכדלך יבין
לך אן כל מצות לא תעשה שחייבין על זדונה כרת חייבין על
שגגתה חטאת מא כלא דנב ואחד והו מגדף פאנה זדונו בכרת ואין
חייבין על שגגתו חטאת וכדלך יבין לך אן כל שכץ תלזמה מיתת
בית דין או אי מיתה כאנת פאן דלך אלשכץ איצא בכרת אדא לא
המיתו אתו בית דין או אן לם יעלם בה מא עדא עשרה⁸ אשכאן
פאנהם מחויבי מיתת בית דין ולא עליהם כרת והו מסית ומדיח

וכריתות וטומאות (3) — ואמרנו בקצתם (2) — בהם [הכרת] בלשון התורה (1)
— וענין [אמרם] (5) — [בראשון] מכריתות (4) — מיבמות וכתובות וקדושין
עשה. H. ; מצוות לא תעשה (7) — בלבד [אם כבשה או שעירה] (6)

יהיה קדש לליתאכיד מתל מא קאל לא תנאף והרי אזהרה לאשת איש כמא בינא תם קאל ואל אשת עמיתך לא תתן שכבתך ומתל הדא כתיר עלי מא בינא פי אלאצל אלתאסע ואלמתעדִי עלי הדא אלנהי בסקילה ואן לם ירנם פהו בכרת אן כאן מזיד ואן כאן שונג פיקרב חטאת קבועה

שנא ואלמצוה אלהאדיה וכמסין ותלאת מאיה אלנהי אלדי נהינא ען נכאח אלאב והו קולה תע' (ויקרא יח. י) ערות אביך וגו' לא תגלה ואלמתעדִי עלי הדא אלנהי בסקילה איצא חתי יכון אלדי יבא על אביו חייב משום שוכב עם זכר וחייב משום מגלה ערות אביו ופי גמר סנהדרין (גד^א) תבין אן קולה ערות אביך לא תגלה אביך ממש ואעתרין הנאך וקיל¹ האי מואת זכר לא תשכב נפקא ונאובו לחייבו שתים וכדרב יהודה דאמר גוי הבא על אביו חייב שנים והנאך בִּינו וקאלו מסתברא מלתיה דרב יהודה בישראל ובשונג ולקרבן ומאי דאמר גוי לישנא מעליא יענו² אנה אדא שנג באביו יביא שתי חטאות כמן שנג בשתי עריות ולים כדלך³ מן שנג בזכור דעלמא לאנה לא יניב⁴ גיר חטאת אחת

שנב ואלמצוה אלתאניה וכמסין ותלאת מאיה אלנהי אלדי נהינא ען נכאח אלעם והו קולה תע' (ויקרא יח. יד) ערות אחי אביך לא תגלה חתי יכון איצא שונג באחי אביו חייב שתי חטאות כמא בינא פי אביו ופי גמר סנהדרין קאלו (גד^א) הבא על אחי אביו חייב שתים לדברי הכל דכתיב ערות אחי אביך לא תגלה ואעלם אן מעני⁵ קולי אסתקלאל אלשהאדה הו אן יכון תם שני עדים כשרים מתרים פמא זאד ובית דין כשר של עשרים ושלשה תודי אלשהאדה בין אידיהם ויכון דלך בזמן שדיני נפשות נוהגין ובין הו אן האולא-

ואף גם כן. H. ואין כזה 3) — נקט [רצו לומר] שאם שנג 2) — [ואמר] האי 1) —
ורע שענין אמרי 5) — אינו חייב. H. כי הוא אינו מביא 4) —

מן אלפסוק ומן אלפלחה ואלרעאי' ועמארה אלארץ איצא פרנע
 ובין אן תלך אלפעאל אלתי נהיתך ענהא הי אלכדא ואלכדא ערות
 לא תגלה וערות לא תגלה וכמא בין אכר אלקול וקאל (שם, כז) כי
 את כל התועבת האל עשו אנשי הארץ ונץ ספרא (ב עד) יכול לא
 יבנו בנינות ולא יטעו כרמים כמותם ת"ל ובחקותיהם לא תלכו לא
 אמרתי אלא בחקים החקוקים להם ולאבותיהם והנאך קיל (שם) ומה
 היו עושין האיש נושא איש ואשה נושאת אשה ואשה נישאת לשני
 אנשים פקד תבין אן הדה אללאוין אלתי הי כמעשה ארץ מצרים
 וכמעשה ארץ כנען אשר אני מביא אתכם שמה לא תעשו המא נהי
 ען נכאח גמיע אלערויות עלי אלתגמיל תם כדר אלנהי פיהם עלי
 אלפראד ערוה וקד בינא נחן גמלה אחכאם הדה אלמצוה
 פי סאבע סנהדרין מן תאליפנא¹ אלכביר² וביןא אנה לוקין עליהן
 וממא ינב אן תעלמה אן כל אמראה ילום עלי נכאחה ברת פאן
 אלמולוד מן תלך אלביאה אלתי לום פיהא אלכרת יתסמי ממור
 והו אלדי סמאה אללה ממור² סוי כאנת תלך אלביאה בודון או
 בשגנה הולד ממור אלא אלנדה כאצא פאן אולוד מנהא אינו ממור
 ואנמא יתסמי בן נדה וקד תבין דלך פי ראבע יבמות

שנד ואלמצוה אלראבעה וכמסין ותלאת מאיה אלנהי אלדי נהי
 אלממור ען נכאח בת ישראל והו קולה תע' (דברים כג, ג) לא יבא ממור
 בקהל יי ואלמתעד' עלי הדה אלנהי לוקה וקד תביןת אחכאם הדה
 אלמצוה פי תאמן יבמות ואכר קדושין

שנה ואלמצוה אלכאמסה וכמסין ותלאת מאיה אלנהי אלדי נהינא
 ען אלנכאח דון כתובה וקדושין והו קולה תע' (שם, יח) לא תהיה

a) B. שרח אלמשנה.

האל [ממור] בין (2) — מחיבורנו 1)

ונביא שקר ומתנבא בשם ע"ז וזקן ממרא וכן סורר ומורה וגונב
נפש מִיִּשְׂרָאֵל ורוצח ומכה אביו ואמו ומקלל אביו ואמו פכל ואחד
מנחם אדא אסתקלת עליה אלשהאדה יקתל ואן לם עלם* בה או
לם ימכן בית דין קתלה¹ פהו מתיר עצמו למיתה לכנה אינו עומד
בכרת פאחפט הדה אלאצול כלֵּהא וכן להא דאכרא

שנג ואלמצוה אלתאלתה וכמסין ותלאת מאיה אלנהי אלדי נהינא
ען אלתלד² בואחדה מן נמיע אלעריות ולו בגיר אלנכאח³ כאלענאק
ואלתקביל ונחודהמא מן אפעאל אלמתעה והו קולה תע' פי אלנהי
ען דלך (ויקרא יח 1) איש איש אל כל שאר בשרו לא תקרבו לגלות
ערוה כאנה יקול לא תקרבו קרבא יודי לגלות ערוה ונץ ספרא (ב ער)
לא תקרבו לגלות ערוה אין לי אלא שלא יגלה מנין שלא יקרב ת"ל
ואל אשה בנדת שומאתה לא תקרב אין לי אלא נדה בל תקרב
ובל תגלה ומנין לכל העריות בל תקרבו ובל תגלו ת"ל לא תקרבו
לגלות והנאך קיל (שם ב עה) ונכרתו הנפשות העושות מה ת"ל לפי
שנאמר לא תקרבו יכול יהו חייבין ברת על הקריבה ת"ל העושות
ולא הקרובות וקר כדר אלנהי פי תחרים הדה אלמשאבה וקאל
(ויקרא יח 5) לבלתי עשות מחקות התועבת ואמא קולה (שם ג) כמעשה
ארץ מצרים אשר ישבתם בה לא תעשו וכמעשה ארץ כנען וגו' לא
תעשו פלים ינהי בהדה אלשני לאוין ען חקות התועבות פקט בל
אנמא ינהי בהא ען אלתועבות נפסהא אלתי בינהא בעד דלך ודלך
אנה אתי בשני⁴ לאוין כלל עלי נמלה אלעריות פלמא⁵ נהי ען מעשה
ארץ מצרים ומעשה ארץ כנען והדא יעם נמיע מא כאנו יעמלונה

a) O. et S. בהדה אלשני. Cette leçon se retrouve dans ibn Ayub.

מלהתערן 2) — ואם לא נודע בו או שאי אפשר לבית דין להרגו הנה ... 1)
ואחר שהודיר 4) — בלא וביאה כמו חבוק 3) — מהקריב H. ; באחת

שנו ואלמצוה אלסאדסה וכמסין ותלאת מאיה אלנהי אלדי נהי
אלאנסאן ען רד מטלקתה בעד אן ואונהא גירה והו קולה (דברים כד, ד) לא
יוכל בעלה הראשון אשר שלחה לשוב לקחתה ואלמתעדי עלי הדא
אלנהי לוקה וקד תבינת אחכאם הדא אלמצוה פי מואצע מן יבמות
שנו ואלמצוה אלסאבעה וכמסין ותלאת מאיה אלנהי אלדי נהי
סאיר אלנאם ען נכאח אליבמה והי תחת זיקת יבמה והו קולה (שם כה, ה)
לא תהיה אשת המת החוצה ואלמתעדי עלי הדא אלנהי לוקה הי
והו וקד תבינת אחכאם הדא אלמצוה פי יבמות

שנח ואלמצוה אלתאמנה וכמסין ותלאת מאיה אלנהי אלדי נהי
אלאונם ען טלאק אנוסתו והו קולה (שם כב, כט) לא יוכל שלחה כל
ימיו והדא אללאו קדמו עשה והו קולה תע' ולו תהיה לאשה והכדא
בינו פי נמר מכות (א"ט) אן הדא לאו שקדמו עשה והנאך קיל אונם*
שגירש אם ישראל הוא מחזיר ואינו לוקה ואם כהן הוא לוקה ואינו
מחזיר ואעלם אנה ואן כאן ישראל וטלק² אנוסתו ומאתת קבל אן
ירדהא או ואונת גירה לוקה לאנה לא קיים עשה כמא אלאצל ענדנא
קיימו ולא קיימו וקד תבינת אחכאם הדא אלמצוה פי אלתאלת³
ואלראבע מן כתובות

שנט ואלמצוה אלתאסעה וכמסין ותלאת מאיה אלנהי אלדי נהי
מוציא שם רע ען טלאק זונתה והו קולה פיה איצא (דברים כב, ב) לא
יוכל לשלחה כל ימיו והדא אללאו קדמו עשה והו קולה ולו תהיה
לאשה וחכמה פי אלטלאק למעני אלמלקות חכם אלאונם עלי מא
תבין פי אכר מכות והנאך ינצם* ופי תאלת כתובות וראבעהא וקד
תבינת אחכאם הדא אלמצוה⁴

ושם אמרו אונם שגירש ואם ישראל הוא מחזיר ואינו 2) — לוקה (דיא והוא) 1)
בשלישי 3) — לוקה ואם כהן הוא לוקה ואינו מחזיר ודע שאם היה ישראל וגרש]
מכות (ושם נתקבצו יחד) ובשלישי... (וכבר התבאר) משפטי 4) — וברביעי מכתובות
מצוה זו]

קדשה מבנות ישראל וקד כָּדָר אלנהי פי הדא אלמעני בלפֿט אכר
והו קולה (ויקרא יט, כט) אל תחלל את בתך להזנותה ונָקָן ספרא (ב^b) אל
תחלל את בתך זה המוסר את בתו פנויה שלא לשם אישות וכן
המוסרת עצמה שלא לשם אישות ואסמע מִנִּי אנא לאִי שי כָּדָר
הדא אלנהי בהדא אללפֿט ואִי¹ מעני זאד פיה ודלך אִנֶּה קד תקדִם
מן אחכאמה² תעִי אֵן אלִדִי ינכח אלבתולה סוי כאן מפתה או אונס לא
ילזמה עקאב מן אלעקאכאת אלֵא גרם מאל פקט וזואנִ תלך³ אלתי
נכח⁴ עלי מא תבִין פי אלנָק פכאן יקום בבאלנא אֵן אדִי והדא אלֵאמר
לִים פיה גיר גרם פהו יִגְרִי מִגְרִי דכר שבממון ואֵן כמא ללאנסאן
אֵן ידפע לצאחבה מן מאלה מא אחֵב או יסאמחה⁴ במא לה ענדה
כדלך איצא יכון לה מבאחא אֵן יאכֵד בתו הנערה ויביחהא לשכֵן
ינכחהא ויסאמחה בדלך אדִי והדא חֵק מן חקוקה אעני אלחמשים
כסף אִנֶּהא לאבי הנערה או איצא יביחהא לה עלי שרט אֵן יאכֵד מנה
כדא וכדא דינאר פנהי עֵן דלך וקיל לה אל תחלל את בתך להזנותה
לאֵן הדא אלִדִי חכמת פיה אלשריעה⁵ באכֵד מאל פקט אמא הוֹ אֵן
אתִּפֵּק אֵן יפתה או יאנוס ואמֵא אֵן יכון אלֵאמר ברצֵא מנהמא גִמיעא
ואבאחה פלא סביל לדלך ואמֵהר⁶ אלעלֵה פי דלך וקאל ולא תונה
הארץ ומלאה הארץ זמה לאֵן אלפיתוי ואלאונס קלֵּ מא יקע ואֵן כאן
אלֵאמר באכתִיאר ואבאחה פיכתר דלך וינתשר פי אלֵאמר והדא
נכתה חסנה טאילה פי הדא אלפסוק והי מטאבקה לכלֵּ מא דכרוה
אלחכמים ולמא תקתציה אלֵאחכאם אלשרעיה⁷ והדא אללֵא אעני
לאו דפנויה לוקין עליו וקד תבִינת אחכאם הדא אלמצוה פיִי כתובות
וקידושין

a) B. אקתֵּן.

ולקחת את האשה 3) — קדם (מדיניו ית') 2) — ואין זה H; ואיזה ענין 1)
והראה בזה 6) — זה שדנה בו התורה לענשו 5) — או שימחלהו 4) — שבא אליה
בכתובות וקידושין 7) — והראה H.

לא יהו אלא מקרב אחיך אמא אלמלך כאצֶה פקד עלמת מן נצוץ
אלכתאב אלנבוֹיֶה אנה זכה בו דוד ובביאן* קאלו כתר מלכות זכה
בו דויד¹ וכדלך נסלה בעדה עלי גאכר אלהרר לא סלטאן למן
יעתקד שריעֶה משה רבינו אלֶא מן נסל דוד² מזרע שלמה כאצֶה
וכל מן סוי הדא אלנסל אלשריף לענין מלכות נכרי קרינא ביה
כמא אן כל מן סוי נסל אהרן לענין עבודה זר קרינא ביה והדא בין
לא אשכאל פיה וקד תבינת אחכאם הדא אלמצוה פי מואצע מן
יבמות וסנהדרין וסוטה ונדה³

שסג ואלמצוה אלתאלתֶה וסתין ותלאת מאיה אלנהי אלדי נהי
אלסלטאן ען תכתיר אלכיל והו קולה (דברים י"י) ולא ירבה לו סוסים
וחד דלך אן לא יכון לה כיל תגנב אמאמה ולו פרס ואחד לא יכון
ענדה גיר אלהאבֶה אלתי ירכבהא פקט או כיל ינעלהא פי אסתבלאת
לתכון מעדֶה ענדה ללקתאל ירכב עליהא אלגנר אמא ברסמה
פדאבֶה ואחדֶה פקט וקד תבינת אחכאם הדא אלמצוה פי תאני
סנהדרין

שסד ואלמצוה אלהאבעֶה וסתין ותלאת מאיה אלנהי אלדי נהי
אלסלטאן ען תכתיר אלנסא והו קולה תע' (שם י"י) ולא ירבה לו נשים
וחד דלך אן לא יויד עלי תמאניה עשר מראה בכתובה וקדושין
וקד תבינת אחכאם הדא אלמצוה איצא פי תאני סנהדרין ומתי* מא
זאר עליהן לוקה⁴

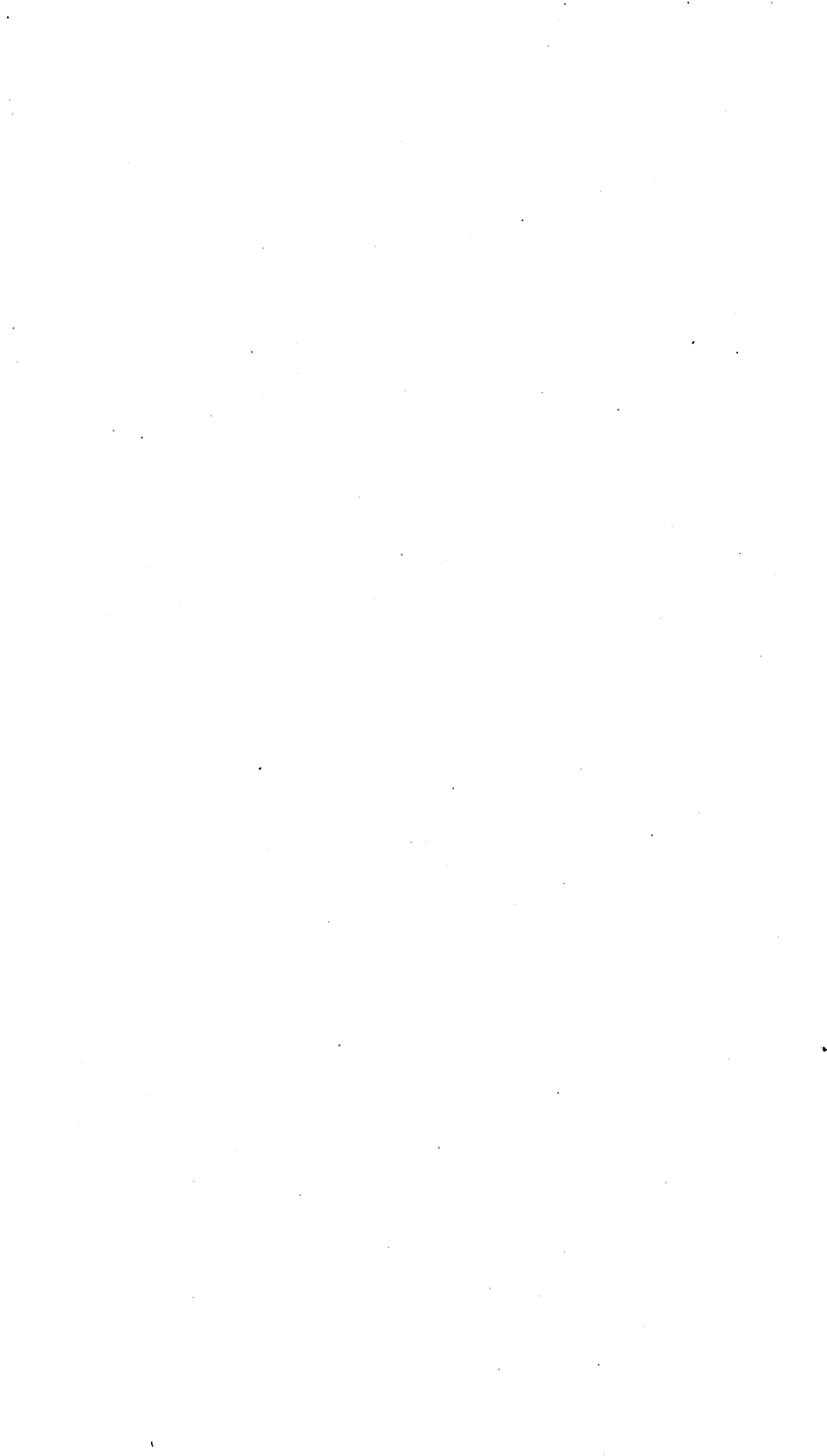
שסה ואלמצוה אלכאמסה וסתין ותלאת מאיה אלנהי אלדי נהי
אלסלטאן ען תכתיר אלמאל לכאצֶה נפסה והו קולה תע' (שם) וכסף
וזהב לא ירבה לו מאד וחד דלך אלֶא יכון לה מן אלהרתפאע גיר
במקדאר מא ינפק עלי רכאכיתה ועבירה אלכאצין בה אמא אן

אלא (מזרע דוד) מזרע 2) — (ובבאור אמרו כתר מלכות זכה בו דוד) וכן זרעו 1)
— סנהדרין (וכאשר הוסיף עליהן לוקה) 4) — (ונדה) 3) —

שם ואלמצוה אלסְתִינִיָּה ותלאת מאיה אלנהי אלדי נהי מן פסדת
מנה אֵלאת אלנכאח חתי לא ימכנה אן ינסל ען נכאח בת ישראל
והו קולה תע' (דברים כג, ב) לא יבא פצוע דכה וזרות שפכה בקהל יי
ומתי מא נכח בת ישראל בעד אלקידושין לוקה וקד תבִינת אחכאם
הדה אלמצוה פי תאמן יבמות .

שםא ואלמצוה אלחאריה וסתין ותלאת מאיה אלנהי אלדי נהינא ען
אפסאד אֵלאת אלנכאח מן אלדכור אי נוע כאן מן אלחיואן סוי פי
דלך אלאנסאן וגירה והו קולה תע' בעד דכרה (ויקרא כב, כד) ומעוך
וכתות ונתוק וזרות ובארצכם לא תעשו גא אלתפסיר איצא ובכם
לא תעשו ואלמתעדי עלי הדא אללאו לוקה אעני מן יסרם שכצא
מן אשכאן אי נוע כאן ופי פרק שמונה שרצים קאלו (שבת ב'ק) תניא
מנין לסרם באדם שהוא אסור ת"ל ובארצכם לא תעשו בכם לא
תעשו ואפילו מסרם אחר המסרם חייב דאמר רבי חייא בר אבין
אמר רבי יוחנן הכל מודים במחמץ אחר מחמץ שהוא חייב שנאמר
לא תאפה חמץ ולא תעשה חמץ במסרם אחר מסרם שהוא חייב
שנאמר ומעוך וכתות וכו' אם על כתות חייב על נתוק לא כל שכן
אלא להביא נותק אחר כותת שהוא חייב וקד תבִינת אחכאם הדה
אלמצוה פי מואצע מן שבת ויבמות

שםב ואלמצוה אלתאנייה וסתין ותלאת מאיה אלנהי אלדי נהינא
ען תקדמה סלטאן עלינא רגל לא יכון מן נסב ישראל ואן כאן גר
צדק והו קולה תע' (דברים יז, טו) לא תוכל לתת עליך איש נכרי ונץ
ספרי (קה) לא תוכל לתת עליך איש נכרי זו מצות לא תעשה
וכדלך סאיר אלתקדמאת לא ינוו אן נקדם עלינא פי אמר מן
אלאמור לא תקדמה שרעייה ולא תקדמה סלטאנייה רגלא יכון
מקהל גרים עד שתהא אמו מישראל לקולה תע' שום תשים עליך
מלך מקרב אחיך קאלו (קדושין ב' ע) כל משימות שאתה משים עליך

יִגְמַע אִמּוּאֵל תְּכוּנִי לִמְנַאפֵּעַ יִשְׂרָאֵל כֻּלָּהֶם פִּדְלֹךְ נֶאֱיִז וְקֵד בֵּין אֱלֹלָה תַע' פִּי אֱלִנֶּךְ תַעֲלִיל הִדָּה אֲלִמְצוּוֹת אֶעֱנִי לֹא יִרְבֶּה לּוֹ סוּסִים וְלֹא יִרְבֶּה לּוֹ נָשִׁים וְכִסֶּף וְזָהָב לֹא יִרְבֶּה לּוֹ מֶאֶד וְלִמָּא עֲלֵמַת עֲלֵתָהָ תִטְרַק אֱלִיָּהָ מִן אֲלֵתְצִייעַ מֶא קֵד שֶׁהָר מִן חֲדִית שְׁלֵמָה עֵאֶם מֵע עֵטֶם דְּרִנְתָּהּ פִּי אֲלַעֲלֵם וְאַלְחַכְמָהּ וְכוּנָה יִדִּידָה קֶאֱלוֹ אֵן פִּי הִדָּא תִנְבִּיָּה לִלְנֵאִם אֲנֵהֶם לּוֹ אֲעֵלְמוּ בְּתַעֲלִיל אֲלִשְׂרָאִיעַ כֻּלָּהָ לְתִטְרַק אֱלִיָּהָ אֲלֵתְצִייעַ לֹאֲךָ² אִדָּא כֵאֵן הִדָּא אֲלִכְאֲמַל אֲלַעֲשִׂים קֵד וְהֵם פִּי הִדָּא וְטֵן אֲנֵה לִים יִכּוֹן הִדָּא אֲלַפְעֵל סִבֵּב לְהִדָּא אֲלֵתְעִדִּי צְרוּרָה פְּכִיף עֲקוּל אֲלִנְמַחֹר בְּצַעֲפָהָ פֶאֱנֵהָ כֵאֵן יִתְאַחֲזִין³ בְּהָא וִיקוּל כֵאֵן⁴ מֶא חֶרֶם כִּדָּא אִו אֲמַר בְּכִדָּא אֲלֹא מִן אֲנִל כִּדָּא אֲנֵא נִתְחַפֵּט בְּאֲלִשִּׁי אֲלִדִּי מִן אֲנִלָּה שְׁרַעָה בְּהִדָּה אֲלִמְצוּהָ וְלֹא נִבְאִלִי עֵנְהָא וְכֵאֵן יִפְסֵד נְטֵאִם אֲלִשְׁרַע פִּלְדִּלְךְ אֲכִפִּי אֱלֹלָה עֲלִלָּהָ וְלִים מְנֵהָ וְלֹא וְאַחֲרָהּ אֲלֹא וְלֵהָ עֲלָהּ וְסִבֵּב אֲכֵתֵר תִּלְךְ אֲלַעֲלֵל וְאַלְאֲסִבֵּאֵב לֹא תִדְרַכְהָ⁵ עֲקוּל אֲלִנְמַחֹר וְלֹא תִפְהַמְהָא וְהִי כֻלָּהָ כִמָּא שֶׁהָר אֲלִנְבִי (תְּהִלִּים יט, טז) פְּקוּדֵי יִי יִשְׂרָאֵל מִשְׁמַחֵי לֵב וּמִן אֱלֹלָה אֲסֵאֵל אֲלֵאֲעֵאנֵה עֲלִי אֲמַתְתֵּאֵל אֲלִמְאֲמֹר בְּהָ מְנֵהָ וְאַנְתְּנֵאֵב אֲלִמְנֵהָ עֵנְהָ מְנֵהָ וְהִדָּא* קֵדֵר מֶא צִמְנָא אֲנֵא נֹודַעָה פִּי הִדָּה אֲלִמְקֶאֱלָה⁶.

בְּרִיךְ רַחֲמָנָא דְסִייעֵן בְּהָרֵן

- לפי שאחר שזה השלם . . . כבר טעה וחשב 2) — שיקבץ ממון [שיהיה] 1) —
 — הטעמים ההם לא ישיגם 5) — כלום היה אסור 4) — הנה יתעו בהם 3) —
 המוזהר מהם [וזה שעור מה שראינו לכלול ולשום בזה המאמר] 6)

20 512 436

BM	MAIMONIDES
646	MOSES BEN MAIMON
.M864	Livre des préceptes
	1709936
Ag 24 '51	
Oct 9 '51	Bindery
No 29 '51	CATALOG DEPT.
Dec 5 '51	Mrs. Solnitz. Cutter
JUN 11 1958	Mofk
	pr.
AUG 22 1958	Gildin
Oct 2 1959	W Fac Dr
Nov 2 1959	Mofk
Nov 14 '60	pr
	R. Weiss
AUG 9 1960	6946 S. Chappel.
DEC 14 '60	Ralph Lewis
	fac.
JUL 30 1960	Ray Weiss
UCL 370-49	2628 N. Maryland
	Milwaukee

1709936

~~ORIENTAL INSTITUTE~~